

ဟံသာဝတီ

နဝဒေ:ရတု

ပေါင်းချုပ်

ဟံသာဝတီ

ဟံသာဝတီ

(၅၀၄)

နဝဒေရတုပေါင်းချုပ်

စစ်ကိုင်း ထောင်သင်း၊ စလင်း လက်ယာ၊
ပြည်မှာ နဝဒေး၊ သုံးမည်ရ သုံးဘွဲ့ခံ
ပ ထ မ န ဝ ဒေး ကြီး
ရေးသားပြုစုသော

နဝဒေးရ တူပေါင်းချုပ်

(နဝဒေးရတု ခွဲထားများ ပါရှိသည်)

NAWADE RADU BAUNGCHOKE

BY
NAWADE I.

Handwritten signature
၁၂/၂/၅၈

ရန်ကင်းမြို့
ဟံသာဝတီပုံနှိပ်တိုက်

၁၃၂၇-ခု၊ (သာသနာ-၂၅၀၉) ၁၉၆၆-ခု

နဝဒေရတုပေါင်းချုပ်
ပုံနှိပ်ခြင်း

ပထမအကြိမ် ၁-၇၉၇
 ဒုတိယအကြိမ် ၁-၅၀၄ ၁၉၆၄-ခု၊ မတ်လ
 တတိယအကြိမ် ၁၉၆၄-ခု၊ ဒီဇင်ဘာလ
 စတုတ္ထအကြိမ် ၁၉၆၆-ခု၊ ဇူလိုင်လ

Made and Printed in the Union of Burma
 'by the Hanthawaddy Press, Rangoon,

ရန်ကုန်မြို့၊ အမှတ် ၅၃၊ နတ်မောက်လမ်းသွယ်ရှိ
 မိသားစုပုံနှိပ်တိုက်အတွက် (မှတ်ပုံတင်အမှတ် ၀၀၀၃-
 ၀၀၀၄) ဦးဇော်ဝင်းက ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသည်။

မာတိကာ

ဦးရေ	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
(၁)	စုဋ္ဌာမုနိဘုရားတိုင်ရတု ၁။ ထောင်ဝန်းလည်ရုံ၊ ၂။ ပြောင်ရွန်းမြည်လှုံ၊ ၃။ တောင်ကျွန်းမည်ခံ-ချီ။	... ၁
(၂)	စုဋ္ဌာမုနိဘုရားတိုင်ရတု ၁။ ဆောင်းရက်လရုံ၊ ၂။ ညောင်းရွက်ကျဟုံ၊ ၃။ ပေါင်းသက်မျှရုံ-ချီ။	... ၃
(၃)	စစ်ကိုင်း-ထူပါရုံဘုရားတိုင်ရတု ၁။ ဌာနမင်းနေ၊ ၂။ ညာမြဆင်းရွှေ၊ ၃။ မာဆင်းပေး-ချီ။	... ၄
(၄)	အင်းဝ-ရွှေကြက်ယက်ဘုရားတိုင်ရတု ... ၁။ အရှေ့စူးစူး၊ ၂။ တဆံတမြို့၊ ၃။ တဂြိုက်ဆွတ်ဆွတ်-ချီ။	၅
(၅)	အင်းဝ-နဂါးရုံဘုရားတိုင်ရတု ၁။ စက်ရှင်ပတ်လည်၊ ၂။ သက်ထင်မှတ်ရည်၊ ၃။ ညက်စင်မွတ်ကြည်-ချီ။	... ၆
(၆)	စစ်ကိုင်း-ဂူနီဒုနစ်ဆူတိုင်ရတု ၁။ မတော်လေသည်၊ ၂။ မပျော်နေသည်၊ ၃။ မနော်ရွှေရည်-ချီ။	... ၇

(၁)

မာတိကာ

ဦးရေ	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
(၇)	အင်းဝ-ရွှေစေတီ ဘုရားတိုင်ရတု ၁။ ရှေးကံညွှန်းပေ၊ ၂။ ဝေးလံကျွန်းမြေ၊ ၃။ တွေးကြံမှန်းထွေ-ချီ။	... ၀
(၈)	အင်းဝ-ရွှေစည်းခုံ ဘုရားတိုင်ရတု ၁။ ရှက်လှံမှောင်လည်၊ ၂။ တက်ပျံ့ရောင်ခြည်၊ ၃။ ဘက်စံရှောင်သည်-ချီ။	... ၁၁
(၉)	စစ်ကိုင်း-ပုညရှင်ဘုရားတိုင်ရတု ၁။ ထွန်းပြောင်သာနီ၊ ၂။ တန်းဆောင်ရာသီ၊ ၃။ ကျွန်းခေါင်သာညီ-ချီ။	... ၁၁
(၁၀)	စစ်ကိုင်း-ပုညရှင်ဘုရားတိုင်ရတု ၁။ အလှံရည်ရှင်၊ ၂။ တဆံခြည်မျှင်၊ ၃။ မစံသည်တွင်-ချီ။	... ၁၃
(၁၁)	စစ်ကိုင်း-ရှင်မြရှင်လှဘုရားတိုင်ရတု ၁။ ဆဲ နှစ်ခွေလျှင်၊ ၂။ ဆဲ နှစ်ထွေစင်၊ ၃။ ဆဲ နှစ်နေပင်-ချီ။	... ၁၄
(၁၂)	စဉ့်ကိုင်-ဆိပ်ပေါက်ဘုရားတိုင်ရတု ၁။ ကြည်ဘယ်စွာလျှင်၊ ၂။ ရည်ရွယ်ရာလျှင်၊ ၃။ သည်ဝယ်သာလျှင်-ချီ။	... ၁၅
(၁၃)	ပုဂံ-ရွှေစည်းခုံဘုရားတိုင်ရတု ၁။ ရှေးဆက်မြတ်စွာ၊ ၂။ မွေးညွှန်မွတ်ပြာ၊ ၃။ ဝေးရတ်ပတ်ကြာ-ချီ။	... ၁၇

မာတိကာ

(၈)

ဦးရေ	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
(၁၄)	မြည်-ဆံတော်ရှင်ဘုရားတိုင်ရတု ၁။ ကြာဝံ့အဟန်၊ ၂။ ဗွာတုံ့မပြန်၊ ၃။ ခွါရုံ့တဖန်-ချီ။	... ၁၈
(၁၅)	မြည်-ဆံတော်ရှင်ဘုရားတိုင်ရတု ၁။ ခေတ္တမြည်သာ၊ ၂။ နှစ်လ လည်ခါ၊ ၃။ မြစ်ရသည်မှ-ချီ။	... ၁၉
(၁၆)	မြစ်ကူး-မြသလွန်ဘုရားတိုင်ရတု ၁။ မြိတ်လှအခေါင်၊ ၂။ ပတ်မျှတထောင်၊ ၃။ နတ်ပမပြောင်-ချီ။	... ၂၀
(၁၇)	မြည်-ကြက်ခေါင်းစားဘုရားတိုင်ရတု ၁။ ရွှေမြည်နှစ်ခွင်၊ ၂။ ဆွေသည်မြစ်ချင်၊ ၃။ ထွေလည်ရစ်ဆင်-ချီ။	... ၂၂
(၁၈)	မြည်-ဆံတော်ရှင်ဘုရားတိုင်ရတု ၁။ တက်ထွန်းလှံပြောင်၊ ၂။ တက်ကျွန်းစံရှောင်၊ ၃။ စက်ရွန်းရံမြှောင်-ချီ။	... ၂၃
(၁၉)	မြည်-ဆံတော်ရှင်ဘုရားတိုင်ရတု ၁။ လှံတက်ထွန်းဝါ၊ ၂။ ကြိခက်လွန်းစွာ၊ ၃။ နံ့သက်မှန်းခါ-ချီ။	... ၂၄
(၂၀)	မြည်-ဆံတော်ရှင်ဘုရားတိုင်ရတု ၁။ နွဲ့နွဲ့ကိုယ်မြင်၊ ၂။ လဲ့လဲ့ညိုစင်၊ ၃။ မြိမြိဆိုလျှင်-ချီ။	... ၂၅

(ဃ) မာတိကာ

ဦးစေ့	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
(၂၁)	မြည်-ဆံတော်ရှင်ဘုရားတိုင်ရတု ၁။ အရှေ့ဘက်မှ၊ ၂။ တနေ့ရက်ကြာ၊ ၃။ အတွေ့ခက်စွာ-ချီ။	... ၂၇
(၂၂)	မြည်-ဆံတော်ရှင်ဘုရားတိုင်ရတု ၁။ လွမ်းရှုံ့နေရာ၊ ၂။ ချမ်းမြေ့လေသာ၊ ၃။ နှမ်းသွေ့ထွေလာ-ချီ။	... ၂၈
(၂၃)	မြည်-မြတ်ဖုန်ဘုရားတိုင်ရတု ၁။ ရွှေဘုံသာတွင်၊ ၂။ နေရုံလာလျှင်၊ ၃။ ဆွေစုံကြာတင်-ချီ။	... ၂၉
(၂၄)	မြည်-ကန်တွင်းစည်းခုံဘုရားတိုင်ရတု ၁။ သပြေညွှ။ ၂။ တထွေခြည်မြို့၊ ၃။ မသွေ့မည့်ဟု-ချီ။	... ၃၀
(၂၅)	မြည်-ငှက်သိုက်ဘုရားတိုင်ရတု ၁။ လက်ယာပတ်လည်၊ ၂။ ညက်မြာမွတ်ကြည်၊ ၃။ စက်မြာညွတ်ရှည်-ချီ။	... ၃၂
(၂၆)	မြည်-ဆုတောင်းပြည့်ဘုရားတိုင်ရတု ၁။ မိုးနှင့်သာလျှင်၊ ၂။ မြီးဆင့်ရွာလျှင်၊ ၃။ ညိုမြင့်ကြာတင်-ချီ။	... ၃၃
(၂၇)	မြည်-ကျောင်းကြီးဘုရားတိုင်ရတု ၁။ ရေရှင်ချမ်းကြည်၊ ၂။ ရွှေစင်မွမ်းလည်၊ ၃။ ဆွေပင်ကျွမ်းသည်-ချီ။	... ၃၄

မာတိကာ (င)

ဦးစေ့	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
✓(၂၈)	မြည်-ကျောင်းငယ်ဘုရားတိုင်ရတု ၁။ ရောဝတီ၊ ၂။ ရွှေစာမရီ၊ ၃။ ထွေလာတညို-ချီ။	... ၃၆
(၂၉)	မြည်-ကျောင်းဆေးရေးဘုရားတိုင်ရတု ၁။ မြေကြီးကပင်၊ ၂။ နေ မီး လ ထွင်း၊ ၃။ ဆွေနိုးမျှအင်-ချီ။	... ၃၇
(၃၀)	မြည်-ကျောင်းဆေးရေးဘုရားတိုင်ရတု ၁။ မြေကြီးကသာ၊ ၂။ နေမီး လဝါ၊ ၃။ ဆွေနိုးမျှကာ-ချီ။	... ၃၈
(၃၁)	မြည်-မြင်မာဟုဘုရားတိုင်ရတု ၁။ သာမောလှပေ၊ ၂။ ပြာချောမျှနေ၊ ၃။ ညာကြောမြဲဝေ-ချီ။	... ၃၆
(၃၂)	မြည်-မြင်မာဟုဘုရားတိုင်ရတု ၁။ သာလှမောရွှံ့၊ ၂။ ဒါနစောရွှံ့၊ ၃။ မြာမျှချောရွှံ့-ချီ။	... ၄၀
(၃၃)	မြည်-အတွင်းရွှေဂူဘုရားတိုင်ရတု ၁။ တန်းဆောင်မုန်းလျှင်၊ ၂။ ထွန်းပြောင်ဘုန်းအင်၊ ၃။ ဝန်းမြောင်နှုန်းပင်-ချီ။	... ၄၃
(၃၄)	မြည်-အတွင်းရွှေဂူဘုရားတိုင်ရတု ၁။ အတွင်းရွှေဂူ၊ ၂။ အဆင်းဝေပူ၊ ၃။ မယွင်းဆွေတူ-ချီ။	... ၄၄

(၈)

မာတိကာ

ဦးရေ	အကြောင်းအရာ	ဘေမျက်နှာ
(၃၅)	မြည်-အတွင်းရွှေရူ မြင်ရွှေရူရတု ၁။ ဥဒည်းစက်မြင်၊ ၂။ စုလည်းလက်သင်၊ ၃။ ကုဟည်းငှက်ဆင်-ချီ၊	၄၅
(၃၆)	မြည်-ဆူတောင်းမြည်ဘုရားတိုင်ရတု ၁။ နတ်ပရည်တူ၊ ၂။ မှတ်ကြသည်မှ၊ ၃။ ဣတ်ခကြည်ဖြူ-ချီ၊	၄၆
(၃၇)	မြည်-မဉ္ဇူဘုရားတိုင်ရတု ၁။ အနောက်ဘက်မှ၊ ၂။ တယောက်ဖျက်ရာ၊ ၃။ မလျှောက်မြွက်သာ-ချီ၊	၄၇
(၃၈)	မြည်-မဉ္ဇူဘုရားတိုင်ရတု ၁။ အရှေ့တဘက်၊ ၂။ မရွှေအသက်၊ ၃။ တနေမယွက်-ချီ၊	၄၉
(၃၉)	မြည်-လေးမျက်နှာဘုရားတိုင်ရတု ၁။ ဆံတော်ရှင်နှင့်၊ ၂။ ကြံယော်တင်ခွင့်၊ ၃။ စံမျှင်ထင်သင်-ချီ၊	၅၀
(၄၀)	မြည်-ဆံတော်ရှင်ဘုရားတိုင်ရတု ၁။ ဘုန်းစက်လျှံလည်၊ ၂။ ဆုန်းရက်ကြံစည်၊ ၃။ နန်းဘက်စံတည်-ချီ၊	၅၁
(၄၁)	မြည်-မုဒ္ဒောဘုရားတိုင်ရတု ၁။ ချမ်းဆောင်းလွန်လျှင်၊ ၂။ နွမ်းယောင်းလွန်စင်၊ ၃။ ကျွမ်းဟောင်းမှန်ပင်-ချီ၊	၅၂

မာတိကာ

(ဆ)

ဦးရေ	အကြောင်းအရာ	ဘေမျက်နှာ
(၄၂)	မုတ္တမ-မြင်းနတ်ဘုရားတိုင်ရတု ၁။ မြင်းမိုရ်နှင့်သာ၊ ၂။ ဝင်းညိုရင့်မာ၊ ၃။ နွမ်းကိုလွင်ခွါ-ချီ၊	၅၃
(၄၃)	မုတ္တမ-မြင်းနတ်ဘုရားတိုင်ရတု ၁။ ကျော်စောလှည့်ရာ၊ ၂။ ယော်ခောမြည်ပ၊ ၃။ မြော်ပြောကြည်ရှာ-ချီ၊	၅၅
(၄၄)	ဟင်သာဝတီ-မော်ခောဘုရားတိုင်ရတု ၁။ မော်ခောဓမ္မရှင်၊ ၂။ ကျော်စောမြေမြင်၊ ၃။ မျှော်မောပေချင်-ချီ၊	၅၆
(၄၅)	သံလျင်-ကျိက်ခေါက်ဘုရားတိုင်ရတု ၁။ တပြည်ထောင်ပင်၊ ၂။ အခြည်ရောင်ထင်၊ ၃။ မရည်စောင်ခင်-ချီ၊	၅၇
(၄၆)	သံလျင်-ကျိက်ခေါက်ဘုရားတိုင်ရတု ၁။ သာထွတ်ဆက်ရှည်၊ ၂။ ရွာဆွတ်စက်လည်၊ ၃။ ရွာပတ်ဘက်ရည်-ချီ၊	၅၉
(၄၇)	ဟင်သာဝတီ-ဗေးရှန်းဘုရားတိုင်ရတု ၁။ တက်ထွန်းဝင်းပြောင်၊ ၂။ ဘက်ကျွန်းကင်းရှောင်၊ ၃။ ထက်နန်းလင်းရောင်-ချီ၊	၆၀
(၄၈)	ဇင်းမယ်-မြသိန်ဘုရားတိုင်ရတု ၁။ မရှိနှစ်ရာ၊ ၂။ တစ်လျစ်လျူ၊ ၃။ သတိချစ်လူ-ချီ၊	၆၂

(စ) မာတိကာ

ဦးရေ	အကြောင်းအရာ	ဘေမျက်နှာ
(၄၉)	ဟင်သာဝတီ-ရွှေဓနုဘုရားတိုင်ရတု ၁။ ဓနုမွေ့ရှင်၊ ၂။ ဓနုပေချင်၊ ၃။ အဟုံလေလျှင်-ချီ။	၆၃
(၅၀)	ဟင်သာဝတီ-ရွှေဓနုဘုရားတိုင်ရတု ၁။ ဇမ္ဗူသာလျှင်၊ ၂။ ဆံမြို့လျှင်၊ ၃။ ကြိယူခါလျှင်-ချီ။	၆၅
(၅၁)	ဟင်သာဝတီ-ရွှေဓနုဘုရားတိုင်ရတု ၁။ ဝုဠာမွေ့ရှင်၊ ၂။ ဂုဟာရွှေစင်၊ ၃။ တူသာနေချင်-ချီ။	၆၆
(၅၂)	တာဝတိံသာ-ဝုဠာမုနိဘုရားတိုင်ရတု ၁။ မြည်းသက်လေမြည်၊ ၂။ ရည်းလက်ဆွေရည်၊ ၃။ နည်းစက်ထွေလည်-ချီ။	၆၇
(၅၃)	သက်တော်ရ စသော ဘုရားတိုင်ရတု ၁။ သက်တော်ရနှင့် ရှင်လှမွေ့၊ ၂။ လက်ဝဲးဂူနှင့် ရှင်မြို့မွေ့၊ ၃။ ပုညရှင်နှင့် မြင်ထင်မွေ့-ချီ။	၆၈
(၅၄)	ရွှေယင်မြော်စသောဘုရားတိုင်ရတု ၁။ ရွှေယင်မြော်နှင့် မော်မောမွေ့၊ ၂။ သီဟတောနှင့် ကျိုက်ပေါ်မွေ့၊ ၃။ မဟာနောနှင့် သက္ကောမွေ့-ချီ။	၇၀
(၅၅)	ကျိုက်ပတံစသောဘုရားတိုင်ရတု ၁။ ကျိုက်ပတံနှင့် ဇနံလေ၊ ၂။ ဖွားကပင်နှင့် မောကြင်လေ၊ ၃။ ကျိုက်မောင်းမနှင့် ကာသလေ-ချီ။	၇၂

မာတိကာ (ခ)

ဦးရေ	အကြောင်းအရာ	ဘေမျက်နှာ
(၅၆)	ပုသိန်-ငါးမျက်နှာဘုရားတိုင်ရတု ၁။ နွေဦးကသည်၊ ၂။ ထွေထူးလှသည်၊ ၃။ ခွေမြိုးချသည်-ချီ။	... ၇၄
(၅၇)	ဟင်သာဝတီ-အဋ္ဌာပီသဘုရားတိုင်ရတု... ၁။ လံမြတ်ငါးရာ၊ ၂။ လှံပတ်ပွားကား၊ ၃။ စံမှတ်ထားလွှာ-ချီ။	၇၆
(၅၈)	မုတ္တမ-ဘားမြို့ဘုရားတိုင်ရတု ၁။ ဘားမြို့မွေ့တော်၊ ၂။ များလှရွှေဘော်၊ ၃။ တားမမြေပျော်-ချီ။	... ၇၈
(၅၉)	ဟင်သာဝတီ-ကုတ်ကိုဘုရားတိုင်ရတု ... ၁။ ရွှေပြည်ရွာမြန်၊ ၂။ လေရှည်သာလွန်၊ ၃။ တွေ့နည်ရွာရန်-ချီ။	၇၉
(၆၀)	ဟင်သာဝတီ-ကာသမိမာန်တိုင်ရတု ... ၁။ မြောက်ဆောင်တုံသာ၊ ၂။ နောက်နောင်စုံရာ၊ ၃။ တောက်ပြောင်ဟုံဝါ-ချီ။	... ၈၁
(၆၁)	ဟင်သာဝတီ-ကာသမိမာန်တိုင်ရတု ... ၁။ မြင်းမိုရ်လက်ယာ၊ ၂။ ဝင်းညိုညက်ပြာ၊ ၃။ နှင်းရိုခက်မြာ-ချီ။	... ၈၂
(၆၂)	ဟင်သာဝတီ-မြသိန်ဘုရားတိုင်ရတု ... ၁။ နှစ်ဆူမမြင်၊ ၂။ ချင်သူသခင်၊ ၃။ လျစ်လျူတမင်-ချီ။	... ၈၃

(ည) မာတိကာ

ဦးရေ	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
(၆၃)	ဟင်သာဝတီ-ခရစ္စတော်ဘုရားတိုင်ရတု ၁။ တတ်ခေါင်တိုင်၍၊ ၂။ ပတ်မြှောင်ဆိုင်၍၊ ၃။ ချွတ်ဆောင်နိုင်၍-ချီ။	... ၈၅
(၆၄)	တောင်ငူ-ချောင်းမဘုရားတိုင်ရတု ၁။ ချောင်းမပေ့ရှင်၊ ၂။ မောင်းမျှရွှေစင်၊ ၃။ ကြောင်းစထွေအင်-ချီ။	... ၈၆
(၆၅)	မုတ္တမမြို့-မြင်းနတ်ဘုရားတိုင်ရတု ၁။ အထွတ်ထက်ခေါင်၊ ၂။ အကျွတ်လက်ဆောင်၊ ၃။ တမ္ပတ်ဘက်ရှောင်-ချီ။	... ၈၈
(၆၆)	မွေပေါင်း-ဓာတ်ပေါင်းတိုင်ရတု ၁။ ပရိနိဗ္ဗာန်၊ ၂။ တဂ္ဂိချိတ်ဟန်၊ ၃။ မဏိထိပ်စွန်-ချီ။	... ၈၉
(၆၇)	ဒွါရာဝတီ-အံတော်ဘုရားတိုင်ရတု ၁။ ခရီးမြေရှည်၊ ၂။ မနီးခရူပြည်၊ ၃။ အပြီးဆွေသည်-ချီ။	... ၉၀
(၆၈)	ဇင်းမယ်-ဆုတောင်းပြည့်ဘုရားတိုင်ရတု ၁။ ဝေ့သည်လေလည်း၊ ၂။ ခေ့မည်ဖြေလည်း၊ ၃။ နေ့လည်နေ့လည်း-ချီ။	၉၁
(၆၉)	သင်းချောဘုရားတိုင်ရတု ၁။ သင်းချော ပွေတော်၊ ၂။ ဆင်းလျောရွှေလျော်၊ ၃။ ကင်းသောနေဘော်-ချီ။	... ၉၃

မာတိကာ (၆)

ဦးရေ	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
(၇၀)	တရုတ်ပြည်-စွယ်တော်ဘုရားတိုင်ရတု ၁။ သင်းတွဲပြည်တွင်၊ ၂။ ကြွင်းမဲ့သည်လျှင်၊ ၃။ ဝင်းလဲကြည်စင်-ချီ။	... ၉၄
(၇၁)	တရုတ်ပြည်-စွယ်တော်ဘုရားတိုင်ရတု ၁။ တရုတ်ပြည်တွင်၊ ၂။ မယုတ်ရည်ရှင်၊ ၃။ သမုန်သည်လျှင်-ချီ။	... ၉၆
(၇၂)	ဇင်းမယ်-မြသိန်ဘုရားတိုင်ရတု ၁။ တသောင်းသပြေ၊ ၂။ မပြောင်းအနေ၊ ၃။ အကြောင်းတထွေ-ချီ။	... ၉၈
(၇၃)	ဇင်းမယ်-မြသိန်ဘုရားတိုင်ရတု ၁။ ချမ်းဆောင်းဟေမာ၊ ၂။ ကျွမ်းဟောင်းနေရာ၊ ၃။ လွမ်းပေါင်းတွေရှာ-ချီ။	... ၁၀၀
(၇၄)	ဇင်းမယ်-မြကျော်ဘုရားတိုင်ရတု ၁။ မင်းသာစံခင်း၊ ၂။ မြင်းရာသံညှင်း၊ ၃။ ဆင်းဝါလှိုင်း-ချီ။	... ၁၀၁
(၇၅)	သိကြားတိုင်ရတု ၁။ လေးဖြာခြည်ရောင်၊ ၂။ ရှေးခါပြည်ထောင်၊ ၃။ ပြေးခွာလည်ရှောင်-ချီ။	... ၁၀၃
(၇၆)	အဖြည့်ရတု ၁။ တူးလှထွေ၍၊ ၂။ ပူးမျှဝေ၍-ချီ။ ၃။ (ဤရတုကိုဖြည့်သော တတိယပိုဒ်မပါ။)	... ၁၀၄

(၄) မာတိကာ

ဦးရေ	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
(၇၇)	တင်သာဝတီမြို့ဘွဲ့-ရတု ၁။ ရာဇဌာနီ၊ ၂။ ဌာနခန်းဝါ၊ ၃။ ကာလသတင်-ချီ။	... ၁၀၅
(၇၈)	အင်းဝမြို့ဘွဲ့-ရတု ၁။ မဟာနဂရ၊ ၂။ လိုက်လှည့်ခေါ်သည်၊ ၃။ ရွှေဘုံသာထက်-ချီ။	... ၁၀၈
(၇၉)	အင်းဝမြို့ဘွဲ့-ရတု ၁။ လက်ယာမည်ဟု၊ ၂။ ဘက်ရာရည်တူ၊ ၃။ စကြာမြည်ယူ-ချီ။	... ၁၁၁
(၈၀)	ပန်းဘွဲ့-ရတု ၁။ ချင့်သောင်းရှစ်မည်၊ ၂။ ရင့်ညောင်းထစ်မြည်၊ ၃။ လှိုင်ပြောင်းပြစ်ခြည်-ချီ။	... ၁၁၃
(၈၁)	ပန်းဘွဲ့-ရတု ၁။ အဝန်းကိုးထောင်၊ ၂။ တသွန်းစိုးဆောင်၊ ၃။ မစွန်းစိုးမှောင်-ချီ။	... ၁၁၄
(၈၂)	ဥဒေါင်းမအမေး-ရတု ၁။ ချစ်နှောင်ချည်ရွှံ့၊ ၂။ ရစ်သောင်လည်ရွှံ့၊ ၃။ ဖြစ်ခေါင်တည်ရွှံ့-ချီ။	... ၁၁၅
(၈၃)	ဥဒေါင်းမိအဖြေအလိုက်-ရတု ၁။ နှောင်ချည်ချစ်ရွှံ့၊ ၂။ သောင်လည်ရစ်ရွှံ့၊ ၃။ ခေါင်တည်ဖြစ်ရွှံ့-ချီ။	... ၁၁၈

မာတိကာ (၃)

ဦးရေ	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
(၈၄)	ဝမ်းပဲမ အမေး-ရတု ၁။ မဉ္ဇူသတ၊ ၂။ ရည်တူတမျှ၊ ၃။ ကြည်ဖြူကြ-ချီ။	... ၁၂၀
(၈၅)	ဝမ်းပဲမိ အဖြေ အလိုက်-ရတု ၁။ အဆင်းမဉ္ဇူ၊ ၂။ သလင်းရည်တူ၊ ၃။ မယွင်းကြည်ဖြူ-ချီ။	... ၁၂၂
(၈၆)	တောလား-ရတု ၁။ ထူးတလည်လျှင် ၂။ သာနိုးယော်ရွှင်၊ ၃။ တဖြည်းဖြူချိ-ချီ။	... ၁၂၄
(၈၇)	တောလား-ရတု ၁။ ကျူးရင့်၏လေး၊ ၂။ မြူးလွင့်၏လေး၊ ၃။ ထူးဆင့်၏လေး-ချီ။	... ၁၂၅
(၈၈)	ရေလား-ရတု ၁။ ကျူးလှတည်လေး၊ ၂။ မြူးလှတည်လေး၊ ၃။ ထူးလှတည်လေး-ချီ။	... ၁၂၇
(၈၉)	မိုးတော-ရတု ၁။ ထစ်ချွန်းရင့်ရွှံ့၊ ၂။ ချစ်ဘုန်းသင့်ရွှံ့၊ ၃။ ပြစ်နှုန်းလွင့်ရွှံ့-ချီ။	... ၁၃၀
(၉၀)	မိုးတောအလိုက်-ရတု ၁။ ထစ်အံ့ပူသည် ၂။ ချစ်တုံ့ပူသည်၊ ၃။ ပြစ်ရုံလှသည်-ချီ။	... ၁၃၁

(၁) မာတိကာ

ဦးရေ	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
(၉၁)	မိုးတော-ရတု ၁။ ထစ်မြည်ရိုက်ရွံ့၊ ၂။ ချစ်ကြည်တိုက်ရွံ့၊ ၃။ နှစ်လည်လိုက်ရွံ့-ချီ။	... ၁၃၂
(၉၂)	မိုးတော-ရတု ၁။ သန်တွင်းဝါလျှင်၊ ၂။ ထန်မြင်းစွာလျှင်၊ ၃။ ဘန်ဆင်းရာလျှင်-ချီ။	... ၁၃၃
(၉၃)	မိုးတော-ရတု ၁။ ထစ်ရင့်မြီးဝှန်၊ ၂။ နှစ်မြင့်ကြီးဟန်၊ ၃။ ချစ်တင့်မိုးလွန်-ချီ။	... ၁၃၄
(၉၄)	မိုးတော-ရတု ၁။ ပြာသိုဟူသည်၊ ၂။ ရွာလိုဖုနည်၊ ၃။ ကြာညိုတူရည်-ချီ။	... ၁၃၅
(၉၅)	မိုးတော-ရတု ၁။ မွန်းထိမ်းကလျှင်၊ ၂။ မွန်းထိမ်းစလျှင်၊ ၃။ ပန်းစိမ်းမြလျှင်-ချီ။	... ၁၃၆
(၉၆)	မိုးတော-ရတု ၁။ မွန်းချက်ပရှောင်၊ ၂။ နန်းဆက်ယခေါင်၊ ၃။ ထွန်းလျက်အရောင်-ချီ။	... ၁၃၇
(၉၇)	မိုးတော-ရတု ၁။ ရတုညောင်ရေ၊ ၂။ မရူရှောင်သွေ၊ ၃။ တရခေါင်ဗွေ-ချီ။	... ၁၃၉

မာတိကာ (က)

ဦးရေ	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
(၉၈)	မိုးတော-ရတု ၁။ ကြံရှာမိချေ၊ ၂။ စံရာတိပေ၊ ၃။ လှိုဝါညိုရွေ-ချီ။	... ၁၄၀
(၉၉)	မိုးတော-ရတု ၁။ မရွေမရွာ၊ ၂။ မထွေမလာ၊ ၃။ မနေမသာ-ချီ။	... ၁၄၁
(၁၀၀)	မိုးတော-ရတု ၁။ တနေကသည်၊ ၂။ မသွေရတည်၊ ၃။ သပြေပခြည်-ချီ။	... ၁၄၂
(၁၀၁)	မိုးတော-ရတု ၁။ ညိုညိုပြာပြာ၊ ၂။ မိုးမိုးအာကာ၊ ၃။ သိုသိုတာသာ-ချီ။	... ၁၄၄
(၁၀၂)	မိုးတော-ရတု ၁။ တစိတ်စိတ်လျှင်၊ ၂။ တထိတ်ထိတ်လျှင်၊ ၃။ တတိတ်တိတ်လျှင်-ချီ။	... ၁၄၅
(၁၀၃)	မိုးတော-ရတု ၁။ ပတ်စက်ဝန်းလည်၊ ၂။ ဝတ်ရက်မွန်းကြည်၊ ၃။ မွတ်ညက်ရွန်းသည်-ချီ။	... ၁၄၆
(၁၀၄)	မိုးတော-ရတု ၁။ မည်းလေစွလေ၊ ၂။ သည်းလေစွလေ၊ ၃။ ပည်းလေစွလေ-ချီ။	... ၁၄၇

(တ) မာတိကာ

ဦးစေ့	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
(၁၀၅)	အမြဲညှိခံ-ရတု ၁။ စက်ဝန်းရံခွေ၊ ၂။ ဘက်ကျန်းစံနေ-ချီ၊ (ထိုအမြဲညှိခံရတုကို ဖြည့်သော တတိယပိုဒ်မပါ)	... ၁၄၈
(၁၀၆)	မိုးတောအလိုက်-ရတု ၁။ မည်းဘိသည်လည်း၊မည်းဘိသည်၊ ၂။ သည်းဘိသည်လည်း၊သည်းဘိသည်၊ ၃။ ကြည်းဘိသည်လည်း၊ကြည်းဘိသည်-ချီ၊	... ၁၄၉
(၁၀၇)	မိုးတော-ရတု ၁။ သွန်းမြှိုးစွေထန်၊ ၂။ ဆန်းထူးထွေလွန်၊ ၃။ နန်းဦးနေသန်-ချီ၊	... ၁၅၀
(၁၀၈)	ကျေးစေ-ရတု ၁။ ဆောင်းကချိရွှံ့၊ ၂။ ညောင်းစိုရွှံ့၊ ၃။ ပျောင်းပုခိုရွှံ့-ချီ၊	... ၁၅၂
(၁၀၉)	ကျေးစေ-ရတု ၁။ မင်းခင်း ဟုသည်၊ ၂။ ညှင်းညှင်း မြကြည်၊ ၃။ နှင်းကြင်း မူနည်-ချီ၊	... ၁၅၃
(၁၁၀)	ကျေးစေ-ရတု ၁။ ကျေးတကာတွင်၊ ၂။ ရှေးပမာလွင်၊ ၃။ ဝေးစရာတွင်-ချီ၊	... ၁၅၄
(၁၁၁)	ကျေးစေ-ရတု ၁။ ကိုးပါးမျက်စုံ၊ ၂။ ဘိုးရှားခက်ပုံ၊ ၃။ မိုးဖျားထက်ဘုံ-ချီ၊	... ၁၅၆

မာတိကာ (တ)

ဦးစေ့	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
(၁၁၂)	ကျေးစေ-ရတု ၁။ မျိုးပုံရံကာ၊ ၂။ ရိုးစုံလှံဖြာ၊ ၃။ မိုးဘုံယံမှာ-ချီ၊	... ၁၅၇
(၁၁၃)	ကျေးစေ-ရတု ၁။ တောင်ငါးညည်လျင်၊ ၂။ ရှောင်ရှားလည်ဝင်၊ ၃။ ခေါင်ဖျားကြည်စင်-ချီ၊	... ၁၅၉
(၁၁၄)	ကျေးစေ-ရတု ၁။ လျင်ကြောင်းကျိုးရည်၊ ၂။ သင်ပေါင်းရိုးရှည်၊ ၃။ ရှင်နှောင်းမျိုးမည်-ချီ၊	... ၁၆၀
(၁၁၅)	သာလိကာစေ-ရတု ၁။ နတ်ကောင်းလွာ၊ ၂။ ထွတ်မြဆင်းဝါ၊ ၃။ တတ်လှခြင်းရာ-ချီ၊	... ၁၆၂
(၁၁၆)	ကျေးစေ-ရတု ၁။ ကောင်းကင်လတ်ဝယ်၊ ၂။ သောင်းခွင်ပတ်ကျယ်၊ ၃။ နှောင်းမြင်နတ်နှယ်-ချီ၊	... ၁၆၃
(၁၁၇)	ကျေးစေ-ရတု ၁။ ကြိုလျက်တွေ့ရှာ၊ ၂။ ဆံရွက်ကေသာ၊ ၃။ စံဘက်နေရာ-ချီ၊	... ၁၆၄
(၁၁၈)	ကျေးစေ-ရတု ၁။ မြကိုယ်လုံးဝယ်၊ ၂။ လှပျိုသုံးရွယ်၊ ၃။ ဟ ဆိုပြုံးရယ်-ချီ၊	... ၁၆၅

(၅) မာတိကာ

ဦးရေ	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
(၁၁၉)	ကျေးဇူး-ရတု ၁။ ညီးဘွယ်သာလွင်၊ ၂။ နွဲ့နွယ်ကြာတင်၊ ၃။ ပြီးလွယ်ရာဝင်-ချီ။	... ၁၆၇
(၁၂၀)	ကျေးဇူး-ရတု ၁။ ဝေတုမျက်ရှင်၊ ၂။ ဇမ္ဗူထက်ပြင်၊ ၃။ စဉ်လျှင်းရှေးနှောင်း-ချီ။	... ၁၆၉
(၁၂၁)	ကျေးဇူး-ရတု ၁။ အမြတ်တလေး၊ ၂။ တစ်လည်တည်း၊ ၃။ တပြောင်းပြန်ပြန်-ချီ။	... ၁၇၀
(၁၂၂)	ကျေးဇူး-ရတု ၁။ ရင်္ဂုဗ္ဗင်သာ၊ ၂။ အင်္ဂုဗ္ဗင်မြဲ၊ ၃။ မင်္ဂုဗ္ဗင်ရှာ-ချီ။	... ၁၇၁
(၁၂၃)	ကျေးဇူး-ရတု ၁။ နဝမျက်ရှင်၊ ၂။ မရဘက်အင်၊ ၃။ တမျှသက်တင်-ချီ။	... ၁၇၃
(၁၂၄)	မယ်ဘွဲ့-ရတု ၁။ ခန္တုဒိန္နိန္ဒိ၊ ၂။ ဧညလှင်ချီးရွှံ၊ ၃။ ရွှေမြင်ပြီးရွှံ-ချီ။	... ၁၇၄
(၁၂၅)	မယ်ဘွဲ့-ရတု ၁။ နဂါးနှင့်-နေ၊ ၂။ တရားကျင့်တွေ၊ ၃။ အသားပွင့်ရွှေ-ချီ။	... ၁၇၅

မာတိကာ (၆)

ဦးရေ	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
(၁၂၆)	မယ်ဘွဲ့-ရတု ၁။ လျှောက်ပါသည်လည်း၊ ၂။ မြောက်မှာသည်လည်း၊ ၃။ ရောက်ခါသည်လည်း-ချီ။	... ၁၇၇
(၁၂၇)	မယ်ဘွဲ့-ရတု ၁။ လျှောက်ပါလျှင်းသည်၊ ၂။ တောက်ဝါဝင်းခြည်၊ ၃။ ပျောက်ကွာကင်းကြည်-ချီ။	... ၁၇၈
(၁၂၈)	မယ်ဘွဲ့-ရတု ၁။ သနားလေလေ၊ ၂။ တရားဖြေဖြေ၊ ၃။ အများတွေတွေ-ချီ။	... ၁၇၉
(၁၂၉)	မယ်ဘွဲ့-ရတု ၁။ ပယင်းရောင်ရည်၊ ၂။ သယင်းထောင်ခြည်၊ ၃။ အဆင်းခေါင်တည်-ချီ။	... ၁၈၀
(၁၃၀)	မယ်ဘွဲ့-ရတု ၁။ မမျှသောင်းထောင်း၊ ၂။ မလှတောင်းအောင်း၊ ၃။ ပရကြောင်းဆောင်း-ချီ။	... ၁၈၁
(၁၃၁)	မယ်ဘွဲ့-ရတု ၁။ ညွတ်သွယ်မြင့်ရွှံ၊ ၂။ နတ်နယ်တင်ရွှံ၊ ၃။ မှတ်ရွယ်လင့်ရွှံ-ချီ။	... ၁၈၂
(၁၃၂)	မယ်ဘွဲ့-ရတု ၁။ လှမစိုက်တည်၊ ၂။ သူမထိုက်တည်၊ ၃။ တူမကြိုက်တည်-ချီ။	... ၁၈၄

(န)

မာတိကာ

ဦးစေ့	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
(၁၃၃)	မယ်ဘွဲ့-ရတု ၁။ တရဒုတဆူ၊ ၂။ တမျအယူ၊ ၃။ အပပယူ-ချီ။	... ၁၀၅
(၁၃၄)	မယ်ဘွဲ့-ရတု ၁။ သက်တက်သော်လည်း၊ ၂။ ဆက်ဆက်သော်လည်း၊ ၃။ မျက်တွက်သော်လည်း-ချီ	... ၁၀၆
(၁၃၅)	မယ်ဘွဲ့-ရတု ၁။ ငြိမာညွန့်၍၊ ၂။ ကံသာဘန်၍၊ ၃။ ဝံရာရန်၍-ချီ။	... ၁၀၇
(၁၃၆)	မယ်ဘွဲ့-ရတု ၁။ တုံရည်ဆွတ်၍၊ ၂။ မြတ်မြတ်နိုးနိုး၊ ၃။ အဆင်းရွှေလှော်-ချီ။	... ၁၀၉
(၁၃၇)	မယ်ဘွဲ့-ရတု ၁။ လှတက်ရှင်း၍၊ ၂။ ပထွက်ဝင်း၍၊ ၃။ မြသက်နှင်း၍-ချီ။	... ၁၉၀
၁၃၈	မယ်ဘွဲ့-ရတု ၁။ ဂီဝါရွှေစင်၊ ၂။ စိန္တာထွေလျှင်၊ ၃။ သီဟာရေရှင်-ချီ။	... ၁၉၁
(၁၃၉)	မယ်ဘွဲ့-ရတု ၁။ တရုံးတင့်လှာ၊ ၂။ နှလုံးဖြင့်သာ၊ ၃။ အကုံးပွင့်ခါ-ချီ။	... ၁၉၃

မာတိကာ

(ဗ)

ဦးစေ့	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
(၁၄၀)	မယ်ဘွဲ့-ရတု ၁။ ကျူးဆက်လွန်၍၊ ၂။ မြူးတက်ဝှန်၍၊ ၃။ မြူးစက်ကွန်၍-ချီ။	... ၁၉၅
(၁၄၁)	မယ်ဘွဲ့-ရတု ၁။ ခါသင့်သတင်း၊ ၂။ ကြာမြင့်အသွင်း၊ ၃။ ညှာရင့်မထင်-ချီ။	... ၁၉၆
(၁၄၂)	မယ်ဘွဲ့-ရတု ၁။ ညချမ်းရီပိုက်၊ ၂။ ညဉ့်လယ်-သန်လတ်၊ ၃။ သောက်ခြည်ရောင်ပြေး-ချီ။	... ၁၉၇
(၁၄၃)	မယ်ဘွဲ့-ရတု ၁။ ညိုမြာမွတ်သည်၊ ၂။ ကိုယ်ဝါလွတ်သည်၊ ၃။ ဆိုရှာခွတ်သည်-ချီ။	... ၁၉၈
(၁၄၄)	မယ်ဘွဲ့-ရတု ၁။ နက်သကွန်း၍၊ ၂။ ညွတ်ဝဝန်း၍၊ ၃။ ဆွတ်မျမြန်း၍-ချီ။	... ၁၉၉
(၁၄၅)	မယ်ဘွဲ့-ရတု ၁။ မည်ခေါ်ဝသန်၊ ၂။ ကြည်ပျော်စတန်၊ ၃။ ပြည်ကျော်အလွန်-ချီ။	... ၂၀၀
(၁၄၆)	မယ်ဘွဲ့-ရတု ၁။ ပဋိသန္ဓေ၊ ၂။ စိတ္တဘုဆန်း၍၊ ၃။ ဝိသာခါဟု-ချီ။	... ၂၀၂

(ပ) မာတိကာ

ဦးရေ	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
(၁၄၇)	မယ်ဘွဲ့-ရတု ၁။ လူအမြင်ဝယ်၊ ၂။ မြို့မရစ်ချယ်၊ ၃။ ယုကသစ်လှယ်-ချီ။	... ၂၀၃
(၁၄၈)	မယ်ဘွဲ့-ရတု ၁။ ထွတ်ထွတ်ဝင်းမြောင်း၊ ၂။ စွတ်စွတ်လင်းအောင်း၊ ၃။ ညွတ်ညွတ်ဆင်းရောင်-ချီ။	... ၂၀၄
(၁၄၉)	မယ်ဘွဲ့-ရတု ၁။ လိုက်ပါကုလည်း၊ ၂။ ကြိုက်စွဲကုလည်း၊ ၃။ မြိုက်ရာချလည်း-ချီ။	... ၂၀၅
(၁၅၀)	မယ်ဘွဲ့-ရတု ၁။ လိုက်တော်မူပါ၊ ၂။ ကြိုက်သော်ယူကာ၊ ၃။ လိုက်ဆော်ကုလွှာ-ချီ။	... ၂၀၇
(၁၅၁)	မယ်ဘွဲ့-ရတု ၁။ လိုက်ပါလှည့်လော့၊ ၂။ ကြိုက်ရာကြည့်လော့၊ ၃။ မြိုက်လွှာမြည့်လော့-ချီ။	... ၂၀၈
(၁၅၂)	မယ်ဘွဲ့-ရတု ၁။ သာကြည်ရှင်ပျော်၊ ၂။ လာမည်ထင်ပျော်၊ ၃။ တာရှည်ကြင်သော်-ချီ။	... ၂၁၀
(၁၅၃)	မယ်ဘွဲ့-ရတု ၁။ အသက်နှင့်သာ၊ ၂။ မတွက်ချင်သာ၊ ၃။ တချက်ဖြင့်သာ-ချီ။	... ၂၁၂

မာတိကာ (ဗ)

ဦးရေ	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
(၁၅၄)	မယ်ဘွဲ့-ရတု ၁။ စိတ်ညွတ်ကြည်စွာ၊ ၂။ မြိတ်လွတ်ရှည်လွှာ၊ ၃။ ကျိတ်မှတ်ရည်ကာ-ချီ။	... ၂၁၃
(၁၅၅)	မယ်ဘွဲ့-ရတု ၁။ သနားစေချင်၊ ၂။ အများပေပင်၊ ၃။ မအားမြေပြင်-ချီ။	... ၂၀၄
(၁၅၆)	စစ်-ရတု ၁။ ခါလည်သဘင်၊ ၂။ ပြာခြည်အသွင်၊ ၃။ ကြာမည်ထောင်-ချီ။	... ၂၀၅
(၁၅၇)	၎င်းအလိုက် စစ်-ရတု ၁။ သဘင်ခါလည်၊ ၂။ အသွင်ပြာခြည်၊ ၃။ ထောင်ကြာမည်-ချီ။	... ၂၀၇
(၁၅၈)	စစ်-ရတု ၁။ ဆောင်းနှင့်နေ့လျှင်၊ ၂။ ညောင်းရင့်ကြေစင်၊ ၃။ ပေါင်းခွင့်ရွှေရင်-ချီ။	... ၂၁၀
(၁၅၉)	စစ်-ရတု ၁။ ကြာမော့စွလော၊ ၂။ ပြာချောလှနေ၊ ၃။ ညာကြောမြစေ-ချီ။	... ၂၁၉
(၁၆၀)	စစ်-ရတု ၁။ ကြာလေတိခြင်း၊ ၂။ ခါနေ့ထိသွင်း၊ ၃။ ညာကြေညိုဝင်း-ချီ။	... ၂၂၁

(တ)	မာတိကာ	စာမျက်နှာ
ဦးစေ့	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
(၁၆၁)	စစ်-ရတု ၁။ ရက်သင့်နေ့လျှင်၊ ၂။ ခက်ညှဉ်းရွှေစင်၊ ၃။ သက်ခန့်ဝေချင်-ချီ။	... ၂၂၂
(၁၆၂)	စစ်-ရတု ၁။ လလဲပြင်သို့၊ ၂။ မြဲခဲကြာညို၊ ၃။ ဆက်မွှာဆိုး-ချီ။	... ၂၂၃
(၁၆၃)	စစ်-ရတု ၁။ မလွမ်းသဘူ၊ ၂။ အချမ်းတမူ၊ ၃။ တဝမ်းအယူ-ချီ။	... ၂၂၄
(၁၆၄)	စစ်-ရတု ၁။ လွမ်းတို့စွလေ၊ ၂။ ကွမ်းတို့စွလေ၊ ၃။ ချမ်းတို့စွလေ-ချီ။	... ၂၂၅
(၁၆၅)	စစ်-ရတု ၁။ မိုးကြွင်းဟူသည်၊ ၂။ စိုးစွင်းမြဲနည်၊ ၃။ မျိုးချင်းတူရည်-ချီ။	... ၂၂၇
(၁၆၆)	စစ်-ရတု (အာသာဝတီဝတ်ဆံ့) ... ၁။ မိုးကြွင်းကသည်၊ ၂။ စိုးဝင်းပသည်၊ ၃။ ကြိုးလျှင်းစသည်-ချီ။	... ၂၂၀
(၁၆၇)	စစ်-ရတု ၁။ အုန်းပေါင်ဟူသည်၊ ၂။ နှင်းဆောင်တူရည်၊ ၃။ မှန်းမှောင်မြဲနည်-ချီ။	... ၂၂၉

(ပ)	မာတိကာ	စာမျက်နှာ
ဦးစေ့	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
(၁၆၈)	စစ်-ရတု ၁။ ယိုးဒယားပြည်၊ ၂။ ကြီးသခြားမည်၊ ၃။ မိုးသကြားသည်-ချီ။	... ၂၃၀
(၁၆၉)	စစ်-ရတု ၁။ မိုးစိတ်ရမ်းပြည်၊ ၂။ ညှိုးညှိတ်နံ့ခြည်၊ ၃။ စိုးစိတ်ငုံဆည်-ချီ။	... ၂၃၂
(၁၇၀)	စစ်-ရတု ၁။ ယိုးဒယားတောင်၊ ၂။ စစ်မျိုးဝယ်လည်း၊ ၃။ မကွာလွမ်းရက်-ချီ။	... ၂၃၃
(၁၇၁)	စစ်-ရတု ၁။ အောက်မေ့ချေသော်၊ ၂။ ခြောက်သွေ့ရွှေလှော်၊ ၃။ နောက်ရှေ့ဝေမြော်-ချီ။	... ၂၃၅
(၁၇၂)	အလိုက်စစ်-ရတု ၁။ အောက်မေ့လှည့်ရာ၊ ၂။ ခြောက်သွေ့မှည့်ဝါ၊ ၃။ နောက်ရှေ့ကြည့်ရာ-ချီ။	... ၂၃၆
(၁၇၃)	စစ်-ရတု ၁။ မအောက်မေ့ရက်၊ ၂။ အနောက်ရှေ့ထွက်၊ ၃။ တခေါက်မြှေးရှက်-ချီ။	... ၂၃၇
(၁၇၄)	အလိုက်စစ်-ရတု ၁။ အောက်မေ့ရာသည်၊ ၂။ နောက်ရှေ့ဖြာသည်၊ ၃။ ခေါက်ရွံ့ပါသည်-ချီ။	... ၂၃၉

(ဃ) မာတိကာ

ဦးရေ	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
(၁၇၅)	စစ်-ရတု ၁။ နှစ်ဟုလုဘွယ်၊ ၂။ မျစ်မြို့နယ်၊ ၃။ ချစ်သူသွ့နှယ်-ချီ။	... ၂၄၀
(၁၇၆)	စစ်-ရတု ၁။ သင်နှင့်ရက်နွေ၊ ၂။ တင်ပြစ်ဘက်တွေ၊ ၃။ ကြင်ချစ်သက်ဝေ-ချီ။	... ၂၄၀
(၁၇၇)	စစ်-ရတု ၁။ နွေသစ်အခါ၊ ၂။ ရွှေနှစ်ပမာ၊ ၃။ ခွေရစ်ချော-ချီ။	... ၂၄၃
(၁၇၈)	စစ်-ရတု ၁။ နဂါးစက်ဦး၊ ၂။ သနားမက်မြီး၊ ၃။ မသွားရက်ဘူး-ချီ။	... ၂၄၄
(၁၇၉)	စစ်-ရတု ၁။ ဟေမပြောင်း၍၊ ၂။ နွေလနှောင်း၍၊ ၃။ ဓမ္မရလောင်း၍-ချီ။	... ၂၄၅
(၁၈၀)	စစ်-ရတု ၁။ ချမ်းဆောင်းဟေမာ၊ ၂။ ကျမ်းလောင်းထွေလာ၊ ၃။ လွမ်းပျောင်းခွေကာ-ချီ။	... ၂၄၆
(၁၈၁)	စစ်-ရတု ၁။ အိမ်မက်မျှလျှင်၊ ၂။ တိမ်ထက်ကပင်၊ ၃။ လိမ်ရှက်မြဲသွင်-ချီ။	... ၂၄၇

မာတိကာ (၄)

ဦးရေ	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
(၁၈၂)	စစ်-ရတု ၁။ ကြားသည်ပလျှင်၊ ၂။ ထွားလည်မြဲသွင်၊ ၃။ များပြည်မျှလျှင်-ချီ။	... ၂၄၉
(၁၈၃)	စစ်-ရတု ၁။ စံကပြန်၍၊ ၂။ လုံ့မုဂ်နံ၍၊ ၃။ ကြံကြည့်နံ၍-ချီ။	... ၂၅၁
(၁၈၄)	စစ်-ရတု ၁။ နှင်းသာထန်၍၊ ၂။ ရင်းချာမှန်၍၊ ၃။ ခြင်းရာပြန်၍-ချီ။	... ၂၅၂
(၁၈၅)	စစ်-ရတု ၁။ ကြံရှာမိချေ၊ ၂။ စံသာတိပေ၊ ၃။ လှံဝါညိုရွှေ-ချီ။	... ၂၅၄
(၁၈၆)	စစ်-ရတု ၁။ မြည်ကခါ၍၊ ၂။ ရည်မျှာ၍၊ ၃။ ရှည်လှကြာ၍-ချီ။	... ၂၅၅
(၁၈၇)	စစ်-ရတု ၁။ တကြားကြားလျှင်၊ ၂။ တမူးမူးလျှင်၊ ၃။ တနူးနူးလျှင်-ချီ။	... ၂၅၆
(၁၈၈)	စစ်-ရတု (ဇော်တခိုင်လုံးချ) ၁။ လွမ်းချက်ပွေ၍၊ ၂။ တမ်းလျက်ခွေ၍၊ ၃။ ကျွမ်းသက်ဝေ၍-ချီ။	... ၂၅၈

(လ) မာတိကာ

ဦးရေ	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
(၁၈၉)	စစ်-ရတု ၁။ ဆိုခဲ့ကြာတင်၊ ၂။ လိုပဲ သာလျှင်၊ ၃။ ညိုလုံပြာစင်-ချီ။ ၂၅၉
(၁၉၀)	စစ်-ရတု ၁။ ယခုတုံသည်၊ ၂။ အစုငုံရှည်၊ ၃။ တစုယုံကြည်-ချီ။	... ၂၆၁
(၁၉၁)	စစ်-ရတု ၁။ ထွေလည်လှ၏၊ ၂။ ရွှေရည်မျှ၏၊ ၃။ လေပြည်မြစ်-ချီ။	... ၂၆၂
(၁၉၂)	စစ်-ရတု ၁။ ပုံတမျှင့်လျှင်၊ ၂။ စုံကရင့်လျှင်၊ ၃။ ကြိသမြင့်လျှင်-ချီ။	... ၂၆၃
(၁၉၃)	စစ်-ရတု ၁။ အခေါင်တမ္ဘတ်၊ ၂။ တလဲလဲလျှင်၊ ၃။ အထူးအထူး-ချီ။	... ၂၆၄
(၁၉၄)	စစ်-ရတု ၁။ ဘက်အင်ရည်တူ၊ ၂။ ညက်စင်ကြည်ဖြူ၊ ၃။ ခက်ရှင်မခွဲ-ချီ။	... ၂၆၆
(၁၉၅)	စစ်-ရတု ၁။ မြစ်ဟုသည်ကို၊ ၂။ ချစ်မှုနည်ကို၊ ၃။ နှစ်ယူမည်ကို-ချီ။	... ၂၆၇

မာတိကာ (ဝ)

ဦးရေ	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
(၁၉၆)	စစ်-ရတု ၁။ ချီသည့်အခါ၊ ၂။ မှို၏အတာ၊ ၃။ ညိုမည်အလာ-ချီ။	... ၂၆၀
(၁၉၇)	စစ်-ရတု ၁။ ခုထွေလာလာ၊ ၂။ ရှုလေရာရာ၊ ၃။ သူ့မြေမှာမှာ-ချီ။	... ၂၆၉
(၁၉၈)	စစ်-ရတု ၁။ သဒ္ဓါလေး၊ ၂။ တရရှိရွှေ၊ ၃။ ယခုပြေနေ-ချီ။	... ၂၇၁
(၁၉၉)	စစ်-ရတု ၁။ မင်းသာနေဘက်၊ ၂။ ကံ့ကော်မဉ္ဇူ၊ ၃။ ဆင်လည်းမရက်-ချီ။	... ၂၇၂
(၂၀၀)	စစ်-ရတု ၁။ အံ့မှူးပေရာ၊ ၂။ မှိုပျားစေငှါ၊ ၃။ ညံ့ထူးထွေလာ-ချီ။	... ၂၇၂
(၂၀၁)	စစ်-ရတု ၁။ ညှိုးလှပဆာ၊ ၂။ မိုးကသုဇာ၊ ၃။ မြီးမျှပြာ-ချီ။	... ၂၇၄
(၂၀၂)	စစ်-ရတု ၁။ အလွမ်းကိုသာ၊ ၂။ ခရမ်းညိုပြာ၊ ၃။ မတမ်းလိုပါ-ချီ။	... ၂၇၅

(သ)	မာတိကာ	စာမျက်နှာ	(ဟ)	
ဦးရေ (၂၀၃)	စစ်-ရတု ၁။ သစ်မပြုပြင်၊ ၂။ ပြစ်တရုပင်၊ ၃။ လစ်စနုလျှင်-ချီ။	... ၂၇၆	ဦးရေ (၂၁၀) စစ်-ရတု ၁။ ငါးလသာလျှင်၊ ၂။ ထွားစကာပင်၊ ၃။ ထွားမြဲပြာစင်-ချီ။	... ၂၈၀
(၂၀၄)	စစ်-ရတု ၁။ မြစ်ရတုလျှင်၊ ၂။ ချစ်သမ္မုလျှင်၊ ၃။ နှစ်တရုလျှင်-ချီ။	... ၂၇၀	(၂၁၁) စစ်-ရတု ၁။ တန်းရူးခေါ်ဧည့်၊ ၂။ ဂိမ္မာန်သရစ်၊ ၃။ မဖူးမြင့်ရှည်-ချီ။	... ၂၉၀
(၂၀၅)	စစ်-ရတု ၁။ နွေရောက်လှပြီ၊ ၂။ ရွှေညောင်နုညို၊ ၃။ မြေဖျောက်ရှုအိ-ချီ။	... ၂၈၀	(၂၁၂) စစ်-ရတု ၁။ ဆောင်းလဟေမာ၊ ၂။ ကြောင်းစခထွသာ၊ ၃။ ညောင်းမြရွှေဝါ-ချီ။	... ၂၉၁
(၂၀၆)	စစ်ရတု(အာသာဝတီဝတ်ဆံချ) ... ၁။ ဆောင်းလရက်လျှင်၊ ၂။ ပောင်းပုလျက်ပင်၊ ၃။ ညောင်းမြရွက်ကျင်-ချီ။	၂၈၁	(၂၁၃) စစ်-ရတု ၁။ မြိမြိမြီးရွံ့၊ ၂။ ရွှေကွေးရွံ့၊ ၃။ ပုပုဗွေးရွံ့-ချီ။	... ၂၉၂
(၂၀၇)	စစ်-ရတု ၁။ အောက်မေ့လှည့်ပေ၊ ၂။ နောက်ရှေ့ကြည့်ထွေ၊ ၃။ မြောက်သွေ့မှည့်ရွှေ-ချီ။	... ၂၈၃	(၂၁၄) စစ်-ရတု ၁။ ဘုံချက်ရွှေမြေ၊ ၂။ စုံမက်လေလေ၊ ၃။ ငိုခက်ထွေထွေ-ချီ။	... ၂၉၃
(၂၀၈)	စစ်-ရတု ၁။ မယ်တို့နေရာ၊ ၂။ သွယ်ညို့ကေသာ၊ ၃။ ဘယ်သို့ဖြေပါ-ချီ။	... ၂၀၅	(၂၀၅) စစ်-ရတု ၁။ ညဉ့်သာစက်လည်း၊ ၂။ မြောက်ကလေးလည်း၊ ၃။ တောကိုကြည့်လည်း-ချီ။	... ၂၉၄
(၂၀၉)	စစ်-ရတု ၁။ သက်မျှနေရာ၊ ၂။ ရွက်မြိကေသာ၊ ၃။ တွက်ဆချေကာ-ချီ။	... ၂၀၇	(၂၁၆) စစ်-ရတု ၁။ နေသာနေလည်း၊ ၂။ မြောက်လေပြန်လည်း၊ ၃။ တေကိုရှုလည်း-ချီ။	... ၂၉၅

(၆) မာတိကာ

ဦးရေ	အကြောင်းအရာ	...	စာမျက်နှာ
(၂၁၇)	စစ်-ရတု ၁။ ရတုသတင်၊ ၂။ တရုတ်ပြင်၊ ၃။ ယခုအလျင်-ချီ။	...	၂၉၆
(၂၁၈)	စစ်-ရတု ၁။ နတ်မျှနေရာ၊ ၂။ ပတ်ချကေသာ၊ ၃။ မြတ်လှဗွေချာ-ချီ။	...	၂၉၈
(၂၁၉)	စစ်-ရတု ၁။ ဝေသက်နေရာ၊ ၂။ ခွေရှက်ကေသာ၊ ၃။ ရေတွက်ချေပါ-ချီ။	...	၂၉၉
(၂၂၀)	စစ်-ရတု ၁။ ခြေပျော်သည်သာ၊ ၂။ ပြေချူးလမ်းရှည်၊ ၃။ တိမ်းမူးညက်ခွေ-ချီ။	...	၃၀၁
(၂၂၁)	စစ်-ရတု ၁။ ဖင်သာသိုလျှင်၊ ၂။ မြင်လျှာပျိုစင်၊ ၃။ မြင်ပါတို့ချင်-ချီ။	...	၃၀၂
(၂၂၂)	စစ်-ရတု(မင်္ဂလာဦးပြည်ချ) ၁။ ရံလျက်ခွေရွှံ၊ ၂။ လှံတက်စေရွှံ၊ ၃။ နံ့သက်စေရွှံ-ချီ။	...	၃၀၃
(၂၂၃)	စစ်-ရတု ၁။ ထစ်သင့်ဆော်ရွှံ၊ ၂။ နှစ်သင့်ပေါ်ရွှံ၊ ၃။ ချစ်တင့်ပျော်ရွှံ-ချီ။	...	၃၀၄

မာတိကာ (၈)

ဦးရေ	အကြောင်းအရာ	...	စာမျက်နှာ
(၂၂၄)	စစ်-ရတု ၁။ ကြောင်းစန္ဒယ်အင်၊ ၂။ ပျောင်းပုသွယ်လွင်၊ ၃။ ညောင်းလှဘွယ်ရှင်-ချီ။	...	၃၀၅
(၂၂၅)	စစ်-ရတု ၁။ သပြေမဉ္ဇူ၊ ၂။ ဆောက်တည်မြီးမြီး၊ ၃။ ထိန်ထိန်ရိုက်ရွှံ-ချီ။	...	၃၀၆
(၂၂၆)	စစ်-ရတု ၁။ ဘဝင်ဆူလိုက်၊ ၂။ လက်ရုံးရွှေတိုင်၊ ၃။ မော်ကွန်းတင်ထိုက်-ချီ။	...	၃၀၈
(၂၂၇)	စစ်-ရတု ၁။ ရတုသာထွေ၊ ၂။ ယခုခါခွေ၊ ၃။ မရွှပါလေ-ချီ။	...	၃၁၀
(၂၂၈)	စစ်-ရတု ၁။ ထုံးတခုလွင်၊ ၂။ သုံးရတုလွင်၊ ၃။ ရုံးကစုလွင်-ချီ။	...	၃၁၁
(၂၂၉)	စစ်-ရတု ၁။ ခေတုင်တပြည်၊ ၂။ ပျော်ရွှင်ကြသည်၊ ၃။ ရော်ထင်ရရည်-ချီ။	...	၃၁၂
(၂၃၀)	စစ်-ရတု ၁။ တရုတ်ည်းသာ၊ ၂။ မနုမည်းပြာ၊ ၃။ ရတုပည်းစွာ-ချီ။	...	၃၁၃

(က) မာတိကာ

ဦးရေ	[အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
(၂၃၁)	စစ်-ရတု ၁။ စံမြောက်ဘက်ကွေ့ ၂။ ထံရောက်မက်ချေ ၃။ လှံတောက်စက်ရွှေ-ချီ။	... ၃၁၄
(၂၃၂)	ရွှေစည်းခုံ-ဘုရားတိုင်ရတု ၁။ မျက်ပွင့်သရေ ၂။ တွက်ချင့်မမြေ ၃။ လက်ဖြင့်အနေ-ချီ။	... ၃၁၆
(၂၃၃)	မယ်ဘွဲ့-ဆောင်းရတု ၁။ နွယ်ပန်းညိုပြာ ၂။ ကျယ်ဝန်းဆိုရာ ၃။ သွယ်ဝန်းချိုသာ-ချီ။	... ၃၁၇
(၂၃၄)	ရွှေစည်းခုံ-ဘုရားတိုင်ရတု ၁။ အောင်ပန်းသဘင် ၂။ ဆောင်မှန်းသဇင် ၃။ မှောင်သန်းမထင်-ချီ။	... ၃၁၉
(၂၃၅)	မယ်ဘွဲ့-ဘုရားတိုင်ရတု ၁။ ရောင်ခြည်ခြောက်ဖြာ ၂။ မှောင်လည်ပျောက်ကွာ ၃။ နောင်ရည်တောက်စာ-ချီ။	... ၃၂၀
(၂၃၆)	စစ်-ရတု ၁။ ကံလကူးခါ ၂။ ငုံမြီဖူးဝါ ၃။ ကြံရထူးစွာ-ချီ။ နိဂုံး ပိုဒ်စုံ-ရတု ၁။ မာလာတွေတွင် ၂။ အာတာဝေဟင် ၃။ သာခွါငွေစင်-ချီ။	... ၃၂၁

နိဒါန်း

“စစ်ကိုင်းထောင်သင်း၊ စလင်း-လက်ျာ၊ ပြည်မှာ နဝဒေး”ဟု မင်းပေးဘွဲ့ သုံးတန် ခံယူရရှိသော ပထမ နဝဒေးကြီးမှာ တောင်ငူခေတ်စာဆိုတော်ကြီးဖြစ်သည်။

တောင်ငူခေတ်သည် ရတုတံခွန်စိုက် ခေတ်ဖြစ်၏။ ဤရတု တံခွန်စိုက် ခေတ်ကြီးကို ပြုစုပျိုးထောင်ရာတွင် နဝဒေးကြီးသည် ထိပ်ဆုံးမှ ပါဝင်လေသည်။ ၁၀-နှစ် သားအရွယ်ကစ၍ကဗျာ၊ လင်္ကာလိုက်စားပြီး ပျို့၊ ချင်း နှင့် ရတုများကို ရေးခဲ့သည်။ နဝဒေးကြီး စပ်ဆိုခဲ့သော ရတုပေါင်း ၃၀၀-ကျော် ၄၀၀-ခန့်ရှိသည်။

ယခု တွေ့ရှိရသမျှမှာ ၂၃၆-ပုဒ်သာ ဖြစ်သည်။ ဤအရေအတွက်သည်ပင် နည်းလှသည်မဟုတ်။ ပုဒ်ရေ အများဆုံး စီဂုံးသူဟုပင် နဝဒေးကြီးကို စံတင်ရမည် ဖြစ်သည်။

နဝဒေးကြီး၏ရတုများကား မျိုးစုံလှ၏။ သူ၏ရတု များကိုဆန်းစစ်လျှင် (၁) ဘုရားတိုင်, (၂) သကြား တိုင်, (၃) အဖြည့်ခုံ, (၄) မြို့ဘွဲ့, (၅) ပန်းဘွဲ့, (၆) ဥဒေါင်းဖို, မ အမေးအဖြေ, ဝမ်းဘဲဖို, မ အမေး အဖြေ, (၇) တောလား, (၈) ရေလား, (၉) မိုးတော, (၁၀) ကျေးစေ- သာလိကာစေ, (၁၁) မယ်ဘွဲ့, (၁၂) စစ်ရတု စသည်ဖြင့် အဖွဲ့မျိုးစုံ ပါဝင်သည်။

ထို့ကြောင့် ရတုအမျိုးမျိုးကို စထွင်သူ, အခြား စာဆိုတော်များ အတွက် ရတု လမ်းကြောင်းကြီးကို

ရှင်းလင်းခုတ်ထွင် ပေးသူအဖြစ် မော်ကွန်းတင်ကြရသည်။

တောင်ငူခေတ် ရတုစာဆိုများသည် နဝဒေးကြီး၏ နည်းကို ခံယူကြရသည်။ ရတုဘုရင် နတ်သျှင်နောင်၊ မင်းဇေယျရန္တမိတ်နှင့် ရှင်သံခိုတို့သည် နဝဒေးကြီး နည်းနိဿယနှင့် မကင်းကြချေ။

နဝဒေးကြီး၏ အင်းဝ နဂါးရုံ ဘုရားတိုင် ရတု တတိယပိုဒ်တွင်—

“ညက်စင်မွတ်ကြည့်၊ ဘုံခြောက်မည်နှိုက်၊ မြစ်မြည်
တင်းလွတ်၊ အားလုံးနတ်လျှင်၊ တုမှတ်ဘက်မျှ၊
ပြိုင်လှာကြလည်း၊ သောမရောင်တွင်၊ ကြယ်နှယ်
ထင်လိမ့်”—

ဟု ဖွဲ့ဆိုထားသည်ကို နတ်သျှင်နောင်က “ရှစ်ဆိုင်
ရွက်ကြာ”ချီ ရတုတွင်—

“နှစ်ပြိုင်ဘက်ရှာ၊ ဝတီသာဏ၊ စံရာစံဟား၊
ရွေးခဲ့ခြား၍၊ သကြားတမျှ၊ ပြိုင်လှာသလည်း၊
သောမရောင်တွင်၊ ကြယ်နှယ်ထင်ဟု၊ သခင်ကကို၊
များမိန့်ဆိုလိမ့်”—

စသည်ဖြင့် နဝဒေးကြီး၏စာကိုလိုက်၍ အဆင်တူ
ကူးယူသည်။

ထိုအတူ နဝဒေးကြီးဆို “ဆယ့်နှစ်ခွေလျှင်”ချီရတု
တွင် “မရွာဘဲပင်၊ ရွာရုပ်သွင်နှင့်”ဟု စပ်သည်ကို
“သကျမဂ္ဂ” ချီ စာတော်တွင် နတ်သျှင်နောင်က
“မတော်ဘဲပင်၊ တော်ရုပ်ဆင်၍” ဟု၎င်း “ကြာဝုံး
အဟန်”ချီ ရတုတွင် နဝဒေးကြီးက “နှံ့နှောင်းလေးပင်၊

ဆင်းနတ်သွင်ကို” စသည်ဖြင့်ဖွဲ့သည်ကို နတ်သျှင်နောင်
က “မှာခဲ့ရက်လျှင်” ချီရတုတွင် “လေးပင်စံမြောက်၊
နတ်နှင့်ထောက်လည်း” ဟု၎င်း လိုက်၍သီကုံးသည်။

ဤသဘာဝများကို ထောက်လျှင် တောင်ငူ ခေတ်
တွင် ရတုတံခွန်စိုက်ခဲ့သူ ရတုဘုရင်နတ်သျှင်နောင်သည်
ပင် နဝဒေးကြီးကို စံနှိုးရကြောင်း သိနိုင်၏။

နတ်သျှင်နောင်၏ ရတုများသည် ဖွဲ့နွဲ့ပုံလွန်စွာ
ဆန်းပြား၏။ စကားလှ၏။ ကြွယ်၏။ တောင်ငူမင်းကား—
“ရှင်မဟာသီလဝံသ၊ ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရတို့ နည်းခံ
သဒ္ဓါဇံပေသော မင်းတည်း” ဟု ဆရာကြီးတို့ ချီးမွမ်း
ကြရ၏။

ယင်းသို့ချီးမွမ်းကြသည့်အတိုင်းပင် နတ်သျှင်နောင်
သည် ရတုတွင် တံခွန်စိုက်ခဲ့၏။ သို့ရာတွင် အကယ်၍
နဝဒေးကြီးသာ ထိုခေတ်ကမပေါ်ပေါက်ခဲ့၊ ရတုလမ်း
ကြောင်းကို တခမ်းတနားထွင်မသွားခဲ့ပါက နတ်သျှင်
နောင်၏ ကဗျာပန်းတို့သည် ဤမျှ အဆန်းတကြွယ်
ပွင့်ပွင့်ကားကား၊ စွင့်စွင့်ဖါးဖါး၊ လန်းဆန်း နိုင်ကြပါ
မည်လော-ဆိုသည်မှာ တွေးဆတွယ်ရာဖြစ်ပေသည်။

မင်းဇေယျရန္တမိတ်သခင်လည်း နတ်သျှင်နောင်ကဲ့
သို့ပင် နဝဒေးကြီး၏စာကိုလိုက်၍ အဆင်တူ ကူးယူ
ကြောင်းတွေ့ရပြန်သည်။ ပုံစံပြရသော်—မုတ္တမပြင်းနတ်
ဘုရားတိုင် ရတုဖြစ်သည်။ ထိုရတုတွင် “မြင်းမိုရ်နှင့်
သာ” အစချီပြီး နဝဒေးကြီးက ရေးစပ်သည်ကို မင်း
ဇေယျရန္တမိတ်က “တာဝတီ” သံ၊ စံရာမယွန်း” ဟု
အစပျိုးပြီး ဆင်တူရိုးမှား ကူးယူသည်။

ပထမပိုဒ်တွင်-

“ထစ်ကြေးမြင်းစွာ၊ မိုးတိရွာလည်း၊ ထက်မှာ
မကျ၊ မြေကလွင့်တက်၊ သိကြားသက်ရွှံ၊ တံမြက်
လျည်းနေ၊ သမုဒ်ရေဝယ်၊ စီးလှေသင်္ဘော၊
လွင့်မြန်မျောလည်း”-

ဟု နဝဒေးကြီးက ဖွဲ့သည်ကို-

မင်းဇေယျရန္တမိတ်က-

“တိမ်မှောင်စင်ကြည်၊ မြရည်ထက်မှာ၊ မကျစင်
တက်၊ တံမြက်မာသ၊ နတ်ပမလည်း၊ ဝန်သည်းကျယ်
ဝုတ်၊ သမုဒ်လယ်ချက်၊ သင်္ဘောစက်လည်း”-

ဟု လိုက်စပ်သည်။

တတိယပိုဒ်တွင်-

“ကြာနားပန်းတင်၊ ခုံမြင်ကြားကြား၊ ပုံသွား
ဘွယ်လိ” ဟု နဝဒေးကြီးကစပ်သည်။ ၎င်းကိုပင်
မင်းဇေယျရန္တမိတ်က ဒုတိယပိုဒ်တွင် “ခုံမြင့်
မိမာန်၊ ကြာပုံကြာသွန်း၊ ပုံဘနန်းပည်း”-

ဟု လိုက်၍ ရေးသည်။

မြင်းနတ်ဘုရားတိုင်ရတုကို နဝဒေးကြီးသည်တပုဒ်
တည်းသာမက ၃-ပုဒ်တိတိဖွဲ့ထားသည်။ ထို၃-ပုဒ်
ကိုလည်း တခုနှင့်တခုမတူရအောင် ဉာဏ်ကွန့်ထား
သည်။ ထိုအတူ စူဠာမုနိဘုရားတိုင်၊ စစ်ကိုင်းပုည
ရှင်ဘုရားတိုင်၊ ပြည်ဆံတော်ရှင်ဘုရားတိုင် ရတုစသည်
ကိုလည်း ၂-ပုဒ် ၃-ပုဒ်မှ ၇-ပုဒ်အထိ ရေးစပ်သည်။
ဘုရားတဆူတည်းပင်ဖြစ်လင့်ကစားတိုင်လျှောက်ပုံချင်း
မထပ်ရအောင်စပ်ဆိုနိုင်သည်ကိုထောက်လျှင် နဝဒေး
ကြီးက ဉာဏ်ရည်သာသည်ဟု ဆိုရပေမည်။

ရှင်သံခိုသည် နတ်သျှင်နောင်၏အမွေကို ခံယူသူဖြစ်
သော်လည်း ဘုရားတိုင်ရတုတွင် နတ်သျှင်နောင်၏
အဘဘော်ကိုမလိုက်၊ နဝဒေးကြီး၏ အဘဘော်ကိုလိုက်
ပြီး ဘုရားသမိုင်းချုပ်ကလေးများဖြင့် တန်းဆာဆင်
ဖွဲ့တတ်သည်။

ပုံစံပြုရလျှင်ရှင်သံခို၏ရတုစာရင်းတွင် ပါဝင်သော
“မျက်ပွင့်သရေ” ချီရွှေစည်းခုံဘုရားတိုင်ရတုတွင်-

“ပြင်ထိပ်ကျွန်းထက်၊ ဦးစွန်းသနင်း၊ မင်းလည်း
နှစ်ဆက်၊ ကိုးမည့်မျက်တည့်၊ စီလျက်သင့်ရန်၊ တင့်
ကြောင်းဖန်ရွှံ၊ စိတ်သန်ကြည်စွာ၊ ဌာပနာကာ၊ အံ့ရာ
လည်းဖြစ်၊ လူတရစ်ကို၊ အသစ်နှစ်ဆင့်၊ ညဉ့်နက်မြင့်ရွှံ”

စသည်ဖြင့် ရွှေစည်းခုံဘုရားသမိုင်းကို ဖွဲ့ခဲ့သည်။
သို့သော် နဝဒေးကြီးဖွဲ့သကဲ့သို့ စုံစုံလင်လင် မရှိလှ။
၎င်းကို “ရှေးဆက်မြတ်စွာ” ချီ နဝဒေးကြီး၏ ပုဂံ
ရွှေစည်းခုံဘုရားတိုင်ရတု (စာမျက်နှာ ၁၇) နှင့် နှိုင်း
ယှဉ်သင့်၏။

နဝဒေးကြီးကား ဘုရားတည်ရာဌာန၊ တည်သူ ဒါ
ယကာ၊ ဌာပနာသောစွယ်တော်၊ နဖူးသင်းကျစ်တော်၊
ဘုရားဘွဲ့အမည်နှင့် ဘုရားအောင်မြင်ခြင်းအကြောင်း
များပါ အစုံပါအောင် စပ်ဆိုသည်။

နဝဒေးကြီး၏ စူဠာမုနိဘုရားတိုင်ရတုနှင့်ရှင်သံခို၏
ရတုနှစ်ခုကို ခိုန်ထိုးကြည့်လျှင်လည်း အလားတူကွာ
ကြောင်း တွေ့ရပေသည်။

နဝဒေးကြီး၏ ဘုရားတိုင်ရတုများ၏ ထူးခြားချက်
မှာ ဤအချက်ပင်ဖြစ်၏။ သူ၏ဘုရားတိုင်ရတုများကို

လေ့လာလျှင် မည်မျှဘုရားပေါင်းစုံလင်လှသည်ကိုတွေ့ရသည်နှင့်အမျှ ရတနာသုံးပါးကို ကြည်ညိုမှုနှင့်တကွ သုခဒေသန္တရဗဟုသုတကိုပါ အကဲခတ်နိုင်လေသည်။

ရွှေစည်းခုံဘုရားတိုင်ရတုနှင့်ပတ်သက်၍ “မျက်ပွင့်သရေ” ချီရတုသည် နဝဒေးကြီးလော၊ ရှင်သံခိုလောဟု စောဒကတက်စရာရှိနေပြန်သည်။ မြန်မာစာပေသမိုင်းက ဤရတုကို ရှင်သံခိုဟုပြသည်။ မင်းဇေယျရန္တမိတ်နှင့် ရှင်သံခိုရတုနှစ်စောင်တွဲတွင်လည်း ရှင်သံခိုဟုပင်စာရင်းတင်သည်။

သို့သော် ယခုနဝဒေးကြီး၏ ရတုပေါင်းချုပ်တွင် “မျက်ပွင့်သရေ” ကို နဝဒေးကြီး၏လင်္ကာထဲတွင် ရှေးကတည်းက စာရင်းတင်ထားခဲ့သည်။ (စာမျက်နှာ ၃၁၆) ဤရတု ၂-ပုဒ်ကို ယှဉ်ကြည့်လျှင် စကားလုံးအချို့မှအပ အတူတူပင် ဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရမည်ဖြစ်ရာ ၎င်းကိုစိစစ်သင့်လေသည်။

ကျေးစေရတုတွင်လည်း နဝဒေး၏ စကားလုံးအချို့ကို ရှင်သံခိုတွင်တွေ့ရပြန်သည်။ ပုံစံမှာ— “ကိုးပါးမျက်စုံ” ချီရတု (စာမျက်နှာ ၁၅၆) တွင်—

“နှုတ်ကျွေးထိပ်ပြင်၊ သက်တင်တိရန်း၊ မြီးသွန်းတောင်ပံ” ဟု နဝဒေးကြီးက စပ်သည်ကို လိုက်ပြီး ရှင်သံခိုက “ကျည်းကဆက်သည်” ချီ ရတုတွင် “သန္တာနှုတ်ကျွေး၊ သက်တင်ရေးနှင့်၊ လည်ကျွေးမြီးသွန်း”—

ဟု စပ်ထားသည်။

ရှင်သံခိုသည် ကျေးစေရတုတွင် ၃-ပုဒ်သာ စပ်ခဲ့သည်။ နဝဒေးကြီးကားကျေးစေ ၁၅-ပုဒ်၊ သာလိကာစေ ၁-ပုဒ် စပ်ခဲ့သည်။ ကျေးစေရတုများတွင် ကျေးသားကလေးအား ခေါ်ဝေါ်ပုံ အာလုပ် ပုဒ်များကို တခုနှင့်တခု မတူရအောင် ပညာစွမ်း ပြထားသည်မှာ ချီးကျူးစရာကောင်းလှ၏။

တောလားရတုများတွင်လည်း တောသဘာဝကို အဖွဲ့အမျိုးမျိုးဖြင့် ပြသသည်။ ပုံစံ “ထူးတလည်လျှင်” ရတုတွင်—

“ကျေးဟိန်းဆော်က၊ ထိုရော်မြိုင်ခွင်၊ သမင်ကတောက်၊ ခေါင်းက-ငေါက်၍၊ ဟောက်သည့်-ချေငယ်၊ ဗရယ်က-ပြ၊ မျောက်ကအလျက်၊ ဝိုင်မှ-ဆော်သည်း၊ ဆတ်က-ဟည်း၍၊ ဆင်လည်းကုည်ကုည်”—

စသည်ဖြင့်၎င်း—

“အောက်ချင်း-ရှဉ်းရှဉ်း၊ ပုစဉ်း-ကျာကျာ၊ တိုင်းနက်-အာက၊ သံသာ-ဥဩ၊ ဆွေမယ်စောတို့၊ ဩက်တော-သံလေး၊ မ-သံပေးလျက်၊ မြေးမြေးမည်နှုတ်၊ တီတီတုတ်နှင့်၊ ဘုတ်က-အိန်ဟု၊ ချိုးက-ကု၍”—

စသည်ဖြင့်၎င်းစပ်ဆိုထားသည်ကား တောသဘာဝ ပေါ်လွင်လှ၏။

ရေလားရတုတွင်လည်း မယ်ညိုကြောက်၊ စက္ကဝက်နှင့်၊ ဆက်ရက်ကျေးမှ၊ သောင်းသောင်းဆူမှ၊ ကြကြရင့်ကြပုံ၊ ရိပ်စက်သာမော၊ ရဂုံတောဝယ်၊ ဥဩဘော်ကွာ၊ မလှာရှိပုံ၊ သပုံစေတီ၊ အညီစုဝေး၊ အလှူကြီးပေးကြပုံနှင့် မြစ်ကြောင်းတခွင်၊ အမြင်အတွေ့၊ ဟူသရွံသာ၊ ပန်းချီချယ်သပုံကလည်း လွမ်းစရာပင်ဖြစ်ပေသည်။

(ကော်)

နိဂါန်း

ရင်းပြင်လည်း နဝဒေးကြီး၏ဘုရားတိုင်၊ ကျေးစေ၊ ရေလား၊ တောလား၊ မိုးဘွဲ့၊ ပန်းဘွဲ့၊ ပြည်ဘွဲ့၊ နန်းဘွဲ့၊ စစ်ချီးအောင်ဘွဲ့၊ အမေးအဖြေရတုများသည် လွန်စွာ ကျော်ကြားထင်ရှားခြင်းဖြစ်တော့၏။

သို့သော် နဝဒေးကြီးမှာ ကံဆိုးရှာသည်။ အခြားရတု ဆရာများကဲ့သို့ ခေတ်ကောင်းကိုမရှိချေ။ သူ၏ခေတ် သည် စစ်မက်အင်္ဂါထူပြောသောခေတ်ဖြစ်၏။ အရှင် သခင်များ ကိုယ်တိုင်က စစ်မက် ဝါသနာ ပါကြ၍ တနေရာတည်း တဒေသတည်း၌ အတည်တကျနေထိုင် ရသည်မရှိ။ မကြာခဏ ကူးပြောင်းနေရသောကြောင့် ကဗျာလင်္ကာကို စိတ်အေးလက်သာ မရေးခဲ့ရရှာချေ။ ချမ်းသောခေတ်နှင့်သာကြိုကြိုက်ရပါမူ နဝဒေးကြီး၏ ကဗျာဉာဏ်စွမ်းကိုမှန်းကာကြည့်လိုက်ပါက ထို့ထက် ကောင်းမွန် ပြောင်မြောက်ရာ၏။ စစ်မက်အင်္ဂါထူပြော သည့်ကြားက ဤမျှလောက်သောရတုပေါင်း ၃၀၀- ကျော် ၄၀၀-ခန့်နှင့် ဘုရင့်နှမတော်ချင်း၊ မင်းတရား မယ်တော်ချင်းနှင့် မနောဟရီပျိုတို့ကို ရေးသားပြုစု ခဲ့သည်ကို ကျေးဇူးတင်လျက် နဝဒေးကြီးအား ညွတ် တွားကြရမည်ပင် ဖြစ်ပေသည်။

ပထမ နဝဒေးအတ္ထုပ္ပတ်

ပထမနဝဒေးခေါ် ပြည်နဝဒေးကြီးမှာ ပြည်မြို့လွင် ဖွားရာဇာတိဖြစ်၍ သက္ကရာဇ် ၈၉၄-ခုနှစ်တွင် ပြည်မြို့ ၌ မင်းပြုတော်မူသော ဘုရင်နရပတိ၏ ယောက်ဖ (နှမတော်နရပတိမယ်၏ ကြင်ယာတော်) မင်းဘစော ၏အထိန်းတော်ဖြစ်သည်။

လကျာ၊ ထောင်သင်း၊ နဝဒေး

၁။ ပြည်ဘုရင် နရပတိသည် မင်းဘစောကို ပွတ်လည်ရွာတွင် ကွပ်မျက်၍ နှမတော်နရပတိမယ်ကို စလင်း-စည်သူကျော်ထင်သို့ပေးလျှင် နဝဒေးကြီးလည်း စလင်းသို့ လိုက်ပါသွားရရာ စလင်းတွင်ပင် “မင်း လကျာ” ဟူသောဘွဲ့ကိုရသည်။

၂။ ထို့နောက် စလင်းမြို့ပျက်၍ စစ်ကိုင်းတွင် သက္ကရာဇ် ၉၀၇-ခုနှစ်၌ စလင်း-စည်သူကျော်ထင် မင်းပြုရာ မင်းလကျာလိုက်ပါခစားရပြန်၍ ထောင်သင်း ကို မှူးရသဖြင့် “ထောင်သင်းမှူး” ဟူသောဘွဲ့ကို ရပြန် သည်။

၃။ သက္ကရာဇ် ၉၁၃-ခုနှစ်သို့ရောက်လျှင်စစ်ကိုင်း- စည်သူကျော်ထင်သည် နရပတိစည်သူ-ဟူသောအမည် ဖြင့် အင်းဝရွှေနန်းကို သိမ်းမြန်းစိုးစံ၍ ၃-နှစ်အကြာ သက္ကရာဇ် ၉၁၆-ခုနှစ်တွင် ဟံသာဝတီဆင်ဖြူများရှင် လုပ်ကြံသဖြင့် အင်းဝပျက်လေလျှင် ဆင်ဖြူများရှင် မင်းတရားကြီး၏ညီတော် ပြည်ဘုရင် သတိုးဓမ္မရာဇာက ဆင်ဖြူများရှင်ထံ ထောင်သင်းမှူးကိုတောင်းယူ၍ ပြည်မြို့

သို့ခေါ်ဆောင်သွားရာ ပြည်မြို့မှာနေစဉ်ပင်“နဝဒေး” ဟူသောဘွဲ့ကို ရရှိပြန်လေသည်။

ဤသို့အားဖြင့် ပြည်နဝဒေးကြီးသည် ဘွဲ့မည်ရည် သုံးပါးဖြင့် ကျော်ကြားထင်ရှားသော စာဆိုတော် တစ်ဦးဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့်ပင်-

* “စစ်ကိုင်း-ထောင်သင်း၊ စလင်း-လကျာ၊ ပြည်မှာနဝဒေး”-

ဟု ပညာရှိတို့ အမှတ်သညာ ပြုကြလေကုန်သည်။

နဝဒေးဘွဲ့ ရခြင်းအကြောင်း

ဟံသာဝတီ ဆင်ဖြူများရှင် မင်းတရားကြီးသည် မြို့သစ်တည်သင့်ကြောင်းနှင့် မှူးတော်၊ မတ်တော်တို့၏ လျှောက်တင်ချက်အရ ၉၂၈-ခုနှစ် တန်ဆောင်မုန်း လဆန်း ၁၀-ရက် ကြာသပတေးနေ့မှစ၍ ဟံသာဝတီ နေပြည်တော်ကြီးကိုမြို့အင်္ဂါခုနစ်ပါးနှင့်ညီညွတ်အောင် ပြန်လည်တည်ဆောက်တော်မူလေသည်။

တာဝန်း သုံးထောင့်လေးရာရှိသော ဟံသာဝတီ နေပြည်တော်သစ်ကြီးကား နန်းမ အဆောင်ဆောင် တို့ဖြင့်တင့်တယ်လှစွာရှိ၏။ ထိုအခါ ထောင်သင်းမှူး မင်းလကျာသည် ဟံသာဝတီသို့ မင်းမူမင်းရေးနှင့် ပတ်သက်၍ရောက်သည်အခိုက် ထိုဟံသာဝတီနေပြည် တော်ကြီး၏ရှုမငြီးနိုင်လောက်သောအဖြစ်ကို တွေ့မြင် လေရကား-

“ရာဇဌာနီ၊ ပြည်ကြီးပီ၍၊ တုသိတာမှာ ဘုံလျှင် ကျသို့”-

အစရှိသည့် ရတုပိုဒ်စုံကိုရေးသားကာ ဆင်ဖြူများ ရှင် မင်းတရားကြီးအား ဆက်သွင်း၏။ မင်းတရားကြီး လည်း အားရတော် မူလွန်း၍ ထောင်သင်းမှူးအား “နဝဒေး”ဟူသောဘွဲ့ထူးဖြင့်ချီးကျူးမြှောက်စားတော် မူလေသည်။

နဝဒေးဘွဲ့၏ အဓိပ္ပါယ်-

နဝဒေး ဟူသောဘွဲ့၏အဓိပ္ပါယ်မှာ-“အပြစ်ဆိုစရာ မရှိသောပညာရှိ စာဆိုမှူးမတ်”ဟု ဝေါဟာရလိနတ္ထ ဒီပနီတွင် ဆို၏။ မဟာရဟနီတိ၊ဓမ္မနီတိ စသည်တို့၌ ကား-

နဒီတီရေ ခတေ ကုပေ၊
အရဏီ တာလဝန္တကေ။
န ဝဒ'ပါဒိ နတ္ထိတိ၊
မုခေစ ဝစနံ တထာ။ ။

နဒီတီရေ၊ မြစ်ကမ်းအနီး၌၊ ခတေ၊တူးအပ်သော၊ ကုပေ၊ တွင်း၌၎င်း၊ အရဏီ-တာလဝန္တကေ၊ ပွတ်ခုံ၊ ပွတ်ကျေ၊ ထန်းရွက်ယပ်၌၎င်း၊ အာပါဒိ၊ ရေ၊ မီး၊ လေတို့သည်။ နတ္ထိတိ၊မရှိဟူ၍။ နဝဒေ၊ မဆိုရာ၊တထာ၊ ထိုအတူ၊မုခေစ၊ သုခမိန်တို့၏ ခံတွင်း၌လည်း။ဝစနံ၊ ပျို၊ ကဗျာ၊ လင်္ကာ၊ မော်ကွန်း၊ ရတု စသောစကား ကောင်းသည်။ နတ္ထိတိ၊ မရှိဟူ၍။ နဝဒေ၊ မဆိုရာ။

ယင်းသို့လာရှိသည့်အတိုင်း “မြစ်ကမ်းအနီး၌တူး အပ်သော လက်ယက်တွင်းမှာ ခပ်ယုတိုင်း ရေထွက် သကဲ့သို့၎င်း၊ပွတ်ခုံ-ပွတ်ကျေ၌ပွတ်လေတိုင်းမီးရသကဲ့

သို့ရင်း၊ ထန်းရွက်ယပ်ဝန်း၌ခပ်လေတိုင်း လေပါသကဲ့သို့ရင်း၊ ထိုအတူ စိန္တာ၊ သုတ၊ အတ္တ၊ ပဋိဘာ လေးဖြာကဝိန် သုခဓိန်တို့၏ နှုတ်၌လည်း ပျို့၊ ကဗျာ၊ လင်္ကာ၊ ချောင်း၊ မော်ကွန်း၊ ရတု၊ ရကန်၊ အဲ၊ အန်၊ သီချင်းကစ၍ စာဆိုနည်း၊ စပ်နည်း၊ စီဟုံး ရေးသားနည်း စကားကောင်းများ မရှိဟု မဆိုနိုင်ရာ၊ လိုတိုင်းရသည်”ဟု သော သဒ္ဒပဝတ္ထုနိဓိတ် အကြောင်းဖိတ်ကို ထောက်သဖြင့် “နဝဒေး” ဘွဲ့အမည်တွင်သည်ဟု မှတ်ရာသည်။

နဝဒေး ၅-ဦး

စာပေလောကထွင် “နဝဒေး”ဟု ထင်ရှားကျော်ကြားသော စာဆိုတော်များမှာ-

- (၁) ဇင်းမယ် နဝဒေး။
- (၂) တောင်ငူ နဝဒေး။
- (၃) စလင်း နဝဒေး။
- (၄) ပြည် နဝဒေး။
- (၅) ဝက်မစွတ် နဝဒေး။

ဟု ၅-ဦးရှိရာ ပြည်နဝဒေးကို ဟံသာဝတီ ဆင်ဖြူများရှင် မင်းတရားကြီးက ပထမအကြိမ် နဝဒေးဘွဲ့ကို ပေးသနားတော်မူသည်။ ဝက်မစွတ်နဝဒေးကို ဘိုးတော်ဘုရားက ဒုတိယအကြိမ် နဝဒေးဘွဲ့ကို ပေးသနားတော်မူသည်။ ကျန်နဝဒေး သုံးဦးကား အနုစာပေလိုက်စားသူများက ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အရေးအသားမြောင်းမြောက်သည်ကို လေးစားသောအားဖြင့် ချီးကျူးခေါ်ဆိုခြင်းမျှသာ ဖြစ်တန်ရာသည်။

ပြည်နဝဒေးနှင့် ဝက်မစွတ်မြို့စား နဝဒေးတို့ကို ဘုရင်မင်းမြတ်များကိုယ်တော်တိုင် “အပြစ်ဆိုစရာမရှိသော ပညာရှိစာဆိုမှုမတ်” အဓိပ္ပါယ်ရသည့် နဝဒေးဘွဲ့ဖြင့်ချီးမြှင့်တော်မူခြင်းကိုကား ထိုစာဆိုတော် ၂-ဦးတို့၏လက်ရာဖြစ်သောပျို့၊ ကဗျာ၊ လင်္ကာ၊ မော်ကွန်းများတွင် အထင်အရှားပါရှိသည်ကို ထောက်ထား၍ မည်သူမျှ အငြင်းပွားဘွယ်မရှိချေ။

ပထမ နဝဒေးကြီးရေးသား ပြုစုခဲ့သော စာပေများမှာ-

- (၁) မနောဟရိပျို့။
- (၂) မင်းတရားမယ်တော် ချောင်း။
- (၃) ယိုးဒယားဓိရုဏး ချောင်း။
- (၄) ရာဇဗျူဟာပျို့နှင့်ဘုရားတိုင်။
- (၅) မြို့ဘွဲ့၊ တောလား၊ ရေလား၊ မိုးတော၊ ကျေးစေ့မယ်ဘွဲ့၊ စပ်ရတု-

အစရှိသည့် ရတုပေါင်း ၇-အင်္ဂါကျော်၊ ပုဒ်ရေ ၄၀၀-ခန့် ဖြစ်လေသည်။

ပထမ နဝဒေးခေါ် ပြည်နဝဒေးကြီးသည် အသက် ၉၀-ကျော်မှ ကွယ်လွန်အနိစ္စရောက်သော ဟူ၏။

ရှေးဟောင်းစာပေများကိုပြန်လည်ဖော်ထုတ်ပေးခြင်းသည် ရှေးခေတ်နှင့် ယခုခေတ် ယဉ်ကျေးမှု အခြေအနေကို ထင်ဟပ် စေလျက် အကြောင်း အချက်အမျိုးမျိုးကြောင့် ပျောက်ပျက်ကုန်ဆုံး၍ သွားသော လူမျိုးတမျိုး၏ ယဉ်ကျေးမှုများကို နှောင်းလူတို့

(ခိ)

ပထမနဝဒေးအတ္ထုပ္ပတ်

အား ဆက်လက်၍ ထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက်နိုင်ရန် ပညာပေးခြင်းမျိုးဖြစ်ရာ ယင်းကဲ့သို့သော ရည်ရွယ်ချက်မျိုးဖြင့်ပင် ဤပထမနဝဒေး၏ ရတုပေါင်းချုပ်ကို ပြန်လည်၍ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခြင်းဖြစ်ပေသည်။

ယင်းသို့ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေရာ၌ မန္တလေးမြို့ဟံသာဝတီ ဝိဇ္ဇာကောလိဝိဇယာတက္ကသိုလ်က ပေမူမှူးကူးယူရိုက်နှိပ်ထားသော စာအုပ်မူကို ကိုယ်ထည်ပြု၍ ၁၁၉၅-ခု စာပြီး သက္ကရာဇ်ပါသည့် ပေမူတဆူ၊ ၁၂၅၀-ခု စာပြီး သက္ကရာဇ်ပါသည့် ပေမူတဆူ၊ ဤပေမူ ၂-ဆူနှင့် ညှိနှိုင်းတိုက်ဆိုင် တည်းပြတ်၍ ယဉ်ကျေးမှု ညွှန်ကြားရေးဝန်ဟောင်း ဦးသာမြတ်ထံမှ ကျေးဇူး ပြုသော “နဝဒေးရတု ခွဲထား”ကို အက္ခရာစဉ်ဖြင့် ပြင်ဆင်မွမ်းမံကာ ပါဠိဆရာကြီး ဦးခင်စိုး [သာသနဓဇသီရိပဝရဓမ္မာစရိယ]နှင့် ဆရာ ဦးသိန်းဟန်(၁)၊ ဦးတင်နှွယ်၊ ဦးဟန်ထွန်း၊ ဦးဖု၊ ဦးရွှေဖူး၊ ဦးသိန်းဟန်(၂) ဟံသာဝတီ ပါဠိဆရာများ အဖွဲ့က အက္ခရာပုဒ်ရင်း မချွတ်ယွင်းရအောင် သုတ်သင်ပြင်ဆင်လျက် စက်တင်ပုံနှိပ်အပ်သည် ဖြစ်ပါကြောင်း။

“ဟံသာဝတီ”

၁၁-၁၂-၆၄

နဝဒေးရတု ပေါင်းချုပ်

နမေဝ တဿ ဘဂဝတော အရဟတော
သမ္မာ သမ္ဗုဒ္ဓဿ။

(၁) ဣဒ္ဓာပုဒ်ဘုရားတိုင်ရတု

၁။ ထောင်ဝန်းလည်ရုံ၊ လက်လက်လျှံသား၊ မိုးယံ
တိမ်ပြင်၊ အာကာခွင်က၊ ရောင်ထင်ဝင်းထိန်၊ မိုင်းချိန်
မတန်၊ နေဗိမာန်မှ၊ ယုဂန်မျှသန်း၊ ရပ်-သုံးကျွန်းကို၊
ပထွန်းဝင်းပါ၊ ဘက်မမျှတည်၊ နဝလက္ခဏာ၊ ယုဇနာ
လျှင်၊ အဝါလျှံတက်၊ ထွန်းမြဲဘက်ကို၊ ဘယ်မျက်
ကြောင့်သာ၊ ခုခါတမှ၊ မတူရှေးနှင့်၊ အလွေးကျင့်၍၊
မပွင့်ရောင်ခြည်၊ ပတ်လည်မိုင်းအုပ်၊ ပြုရုပ်ရှုပ်တည်၊
တိမ်ပုပ်လွမ်းမိုး၊ ခြည်မထိုးတည်၊ စိုးရိမ်ဗျာပါ၊ မယုံကို
သားလျှင်၊ ဒေဝါမိုးနတ်၊ လွမ်းစိမ့်မှတ်သည်။ ။ ဧဇူညွတ်
ပတည် ပျောင်းတော့သည်။

၂။ ပြောင်ရွန်းခြည်လျှံ၊ ထက်တိမ်ယံဝယ်၊ တက်ပုံ
 ရောင်ဖြာ၊ နေစကြာလည်း၊ မယ့်မှာမယ့်ထူး၊ မိန်းမူး
 လေစေ၊ ကျင့်သောထွေကို၊ သိနေရူထိပ်၊ ရန်မျိုးနိပ်သည်၊
 သုံးကျိပ်သုံးပါး၊* သကြားနေရာ၊ ပြည်အောင်ချာဝယ်၊
 မြဟွာနတ်လူ၊ သုံးဘုံသူတို့၊ ကြည်ဖြူညွတ်ခ၊ ပါဒ
 အောက်ထံ၊ ဆုံးမခံလျက်၊ မြတ်ရွှေစက်ကို၊ ထိပ်ထက်
 ပန်းတူ၊ ကိုးကွယ်မှုသည်၊ စုဋ္ဌာမုနိ၊ နွံသိခေါတွင်၊
 ချစ်ရှင်မြတ်သာ၊ မယ့်ခြင်းရာကို၊ သိပါသောလျောက်၊
 ဉာဏ်တော်ထောက်၍၊ ကင်းပျောက်ဗျာပါ၊ ငြိမ်းစိမ့်
 ငှါလျှင်၊ မေတ္တာရှေးရှု၊ ဖြည့်တော်မူလော့၊ ကြည်ဖြူ
 ရည်စောင်၊ ပန်းလက်ဆောင်သည်။ တင့်ခေါင်လျှံဝါ
 ပောင်းတော့သည်။

၃။ တောင်ကျွန်းမည်ခံ၊ ဘက်မစံသား၊ ပတ်ရံ
 ငါးရာ၊ ပတ်ခါလှည့်ဝိုက်၊ ထက်ဝန်းဆိုက်သည်၊ သောင်း
 တိုက်ချင့်ယူ၊ ဇမ္ဗူနိမိတ်၊ တင်ဟိတ်ခေါမှန်း၊ မြရောင်
 ကျွန်းကို၊ ပြဋ္ဌာန်းစိုးရည်၊ ဇာနည်ရန်တာ၊ ထိပ်ချာ
 အထွတ်၊ ပန်းမှတ်မဉ္ဇူ၊ ပန်းတူနှိုင်းလျော်၊ ရွှေစက်
 တော်ကို၊ ခက်ရော်တို့ဝပ်၊ ဦးနှိမ်ပျပ်လျက်၊ ထက်ကြပ်
 ခြီးနေ၊ ပန်ဆင်စေ၍၊ သပြေမဉ္ဇူ၊ စိုးမည်သူလျှင်၊ မဖြူ
 သစ္စာ၊ နှုတ်ထွေသာသည်၊ မလာထီးဝမ်း၊ ပေါ်လျှမ်း
 သွေမည်၊ ကျင့်လသည်ကြောင့်၊ မတည်ပျောင်းပျ၊
 ကြောင့်ကြပုပန်း၊ စိုးရိမ်၅၅နှင့်၊ ချစ်ရန်တော်ကွာ၊

* သကြား- ဟု- ဣသရ- မစီးတဲထားသည်ကို ရတု
 ဦးရေ (၇၀) တရုတ်ပြည်စွယ်တော် ဘုရားတိုင်ရတု
 အမှာတွင် ကြည့်ပါ။

နေလှည့်ရာကို၊ အာကာရိုက်ခြောင်း၊ မပြင်းတောင်းတည့်၊
 ခြိမ်းမောင်းသံသာ၊ မိုးဒေဝါသည်။ ဆင့်ကာထပ်ပြန်
 လောင်းတော့သည်။

(၂) စုဋ္ဌာမုနိဘုရားတိုင်ရတု

၁။ ဆောင်းရက်လရုံ၊ ကြပြောင်းကြိက၊ ဖုံဖုံမိုင်း
 တုံ၊ မြောက်လေတုံ၊ သော်၊ ဆော်လို့လွမ်းကြောင်း၊
 နတ်စည်မောင်းသို့၊ ညိုပေါင်းသေးသော၊ ရွာအံ့စောက၊
 မြကြောညာစင်၊ ဝါပြင်ခပ်သိမ်း၊ လဲရွှမ်းရီရော၊ သင်း
 ချောမဟုတ်၊ ပင်အစုတ်ကို၊ လှည့်အုတ်မင်းလွင်၊ လည်
 ကာဆင်၍၊ ထန်းယဉ်ယိုစ၊ မြစ်မကြည်းနေ၊ ကမ်းခြေ
 ရစ်ဆင်၊ ဖြူစင်သီးထက်၊ မြို့နောက်ဘက်ဝယ်၊ ကျေးငှက်
 တွန်ညောင်း၊ ပျော်နှစ်စထောင်းသည်။ တပေါင်း
 လမ္ပာ့ သခင်သောဝ်။

၂။ ညောင်းရွက်ကျဟုံ၊ ပေါင်းလတုံက၊ စဲးရုံသန့်
 ရှင်း၊ လန်းလန်းရှင်းမျှ၊ ရှမ်းမင်းအုပ်ထုပ်၊ ကျေးနှုတ်
 နှိုင်းတူ၊ ဦရူတိ၊ မြူလည်းဖြူနုစုလည်းရတုံ၊ ငုံလည်း
 ငုံရင့်၊ ပွင့်လည်းပွင့်လျက်၊ ခါသင့်ရာသီ၊ လိုက်ကြည့်၍၊
 သရဖီဝိတောက်၊ ပေါက်လည်းအပြီ၊ တွေးတွေးနို့မျှ၊
 စုံစီပေါင်းရုံး၊ မြိုင်အလုံးကို၊ တင့်ဆုံးစီရင်၊ တန်ဆာ
 ဆင်သို့၊ သဘင်ဇွေပြောင်း၊ ပန်းမျိုးပေါင်းသည်။ ။
 ပနှောင်းကြရ အလျင်သောဝ်။

၃။ ပေါင်းသက်မျှရုံ၊ ရှေးကျိုးကြံ၍၊ နိတုံစံနေ၊
 အာနိရွှေထက်၊ ဇောတမျက်သို့၊ မဘက်ပိုင်ရာ၊ ဝေးလံ
 ကွာရှင်၊ သုံးဖြာဗွေတွတ်၊ ခေါင်တုလွတ်ကို၊ ရှိဝတ်ဦး

တည်၊ လျှောက်ဝံ့သည်ကား၊ နွေလည်ခါနှစ်၊ သာသည်
 ဖြစ်နှင့်လွမ်းသစ်ပြီးထွေရှိရစ်လေ့၊ ဖျော်ဖြေမှတ်သား၊
 သိ-တရားဖြင့်၊ ရွှေနားနာချင်၊ နှလုံးဝင်၍၊ သို့ပင်
 ဟုတ်သည်၊ မိန့်တော်ရည်ကို၊ ဆောက်တည်ရှေးရှု၊
 ကမ္ဘာသူတို့၊ ထွက်ပြုနေလေ၊ တုပြိုင်ပသော်၊ ကြောင့်ကြ
 ကုန်ပျောက်၊ ချမ်းသာရောက်သို့၊ ပြိုင်ထောက်မညောင်း၊
 လျှောက်ဝံ့တောင်းသည်။ ။ အကြောင်း ၁, ယ, တော်
 သောဝ်။

(၃) ခပ်ကိုင်း-ထူပါရုံဘုရားတိုင်ရတု

၁။ ဌာနပင်းနေ၊ ရစ်လျက်ခွေသား၊ ယဉ်တွေ
 တကြောင်း၊ စကြိုချောင်းလည်း၊ ခနောင်းဝဲလည်း၊ ဝှန်
 မောကြည်လျက်၊ စည်ရှည်သက်တိုင်း၊ ဗျာဒိတ်ပိုင်းဖြင့်၊
 အလှိုင်းဓမ္မ၊ ယူအံ့ဟူ၍၊ စည်သူရန်ခွင်းစိုးနှိပ်နင်းသည်၊
 ခြောက်စင်းကာဆောင်၊ ရှေ့ပြည်တောင်ဝယ်၊ တထောင်
 နေဝန်း၊ တုပြိုင်ထွန်းသို့၊ ကြွဂန်းလူ့ဖျား၊ သမိုက်ထား
 က၊ တလွှားမြေပေါ်၊ ပတ်လှံကျော်သည်။ ။ မည်တော်
 ထူပါ ရုံတကား။

၂။ ညာမြဆင်းရွှေ၊ ဖြစ်ခက် ပေသား၊ အခြေ
 ဝယ်သာ၊ နှစ်စုံမြွှာနှင့်၊ ပမာ-မြလား၊ ရွက်ဖါးဖါးလျှင်၊
 ကားကားမပွင့်၊ ရုံး၍တင့်လျက်၊ အသင့်ကျစ်လျစ်၊
 ညာလည်းရစ်သာ၊ ပေါ်သစ်လဲလဲ၊ အာနိကဲ့သို့၊
 နှိုင်းရှုံ့မမြော်၊ မလေးတော်ကို၊ ကြင်ဘော်မယ်သို့၊
 ဆက်ချေပိုက၊ အောင်မျိုးရည်ထင်၊ ပုဇော်တင်၍၊
 သာရွှင်ယဉ်နှုံး၊ တူမကွဲသည်။ ။ ပုလဲးမြူဝါငုံတကား။

၃။ မာယံနှင့်ပေ၊ ချစ်သက်ဝေ၍၊ မကွေယဉ်စုံ၊
 ဆက်တိုင်းကြိုသား၊ မြင့်သစ်တု၊ နက်တို့ထုသို့၊ ရောင်နု
 လဲလဲ၊ မျိုးယဉ်နှုံးကို၊ ဆွဲနုနစ်မည်၊ ဘုံနှိုက်
 တည်လည်း၊ ဆံခြည်မခြား၊ တဝမ်းဘွားသို့၊ သနား
 လေလေစိတ်မသွေတည့်၊ နေလည်းတူပင်၊ ကြင်လည်း
 မရဲ၊ နွဲလည်းမကွာ၊ ဝါသနာကြောင့်၊ ပါသည်
 ဘုန်းအား၊ စိတ်မခြားသည်။ ။ နှစ်ပါးတူသာ ရုံတကား။

(၄) အင်းဝ-ရွှေကြက်ယက်ဘုရားတိုင် ရတု

၁။ အရှေ့ဝှေ့စူး၊ တောင်ထိပ်ဦးနှိုက်၊ မြီးမြီးရောင်
 မြည်၊ မယ်တို့ပြည်နှင့်၊ မြော်သည်ဆီသင့်၊ မတ်မတ်
 တင့်သား၊ နေနှင့်-လဝန်း၊ တုပြိုင်ထွန်းသို့၊ ညှိုးမြန်း
 ဆာပူ၊ လူတို့အားကို၊ သနားချေချွတ်၊ ငြိမ်းစေတတ်ဟု၊
 လူနတ်ဝန်းခြံ၊ ယုံသောအားဖြင့်၊ လှည့်ဖြားသွေးချို၊
 ဆိုလှည့်ရာကို၊ နာလွယ်ချောမော၊ သဘောစုံမက်၊
 တိုင်လျှောက် မြက်သည်။ ။ ကြက်ယက်နှစ်ဆူ ဂူမြတ်
 စော။

၂။ တဆံတမြူ၊ မည်သို့ဟူ၍၊ တွေးယုစွန်းငြိ၊ မရှိ
 စကောင်း၊ ရှေး-နောင်းမလွန်၊ တုတန်လှတို၊ မင်းသိ
 စိုးထင်၊ တရှင်တည်ခြင်း၊ မယွင်းသာပြီ၊ မိဘညီဟု၊
 ယှဉ်ဖို့ ပျော်ဘက်၊ ကိုယ့်အသက်ကို၊ စုလျက်ခွဲဝေ၊
 တတ်အားပေသည်၊ နှစ်ထွေမပြား၊ သခင် သားကို၊
 များများ မချန်၊ ဆယ်ဆလွန်၍၊ အမှန် စိတ်တွင်၊
 နှင်းဆက်ချင်စွာ သို့စင်မိန်းပြတ်၊ နောင်မျိုးမြတ်သည်။ ။
 မယ်မှတ်တပူ ယူဆွတ်မော။

၃။ တဂ္ဂိက် ဆွတ်ဆွတ်၊ တမ်း ရေရွတ်လျက်၊
 မိန်းပြတ်အူသည်း၊ ဝမ်းနည်းဝမ်းပံး၊ ကြောင်းလျား
 စိစစ်၊ အောက်ဓမ္မလစ်သော်၊ ရှင်ချစ်တို့လေ၊ လူ့ရပ်
 မြေဝယ်၊ မတော်ဘွယ်ကြောင့်၊ ပန်းနှယ်ထိပ်ထက်၊
 တင်ရွက်မတတ်၊ လေးမြတ်လွန်ကျူး၊ ဘယ်ဦးဘယ်ရာ၊
 သစ္စာမိဋ္ဌာန်၊ ပြုခြီးမှန်ရှင်၊ လေးတန်မိုးနှယ်၊ ရွှေ့ရွှေ့
 ပြယ်သော်၊ ဘုန်းကြွယ် မြတ်ခေါင်၊ နှမမောင်ဟု၊
 ရွှေတောင် ထိပ်ထက်၊ ရွှေကြက်ယက်နှိုက်၊ ဆိုခက်
 မောအောင်၊ ကျိန်ရုံးခေါင်နှင့်၊ နောင်ဘဝဝယ်၊ ကျွတ်ဆု
 ရွယ်သည်။ ဝပယ်မဉ္ဇူ မြူဆွတ်သော။

(၅) အင်းဝ-နဂါးရုံဘုရားတိုင် ရတု

၁။ ဝက်ရှင်ပတ်လည်၊ ဝင်းဝင်းကြည်သား၊ ကိုးမည်
 ရတနာ၊ တည်ရာအောင်ချက်၊ ကျွန်းသန်လျက်ဝယ်၊
 ရှေးဆက်မြတ်ကျော်၊ လောင်းရှင်တော်လျှင်၊ သိခြော်
 သစ္စာ၊ ပွင့်ဆုရှာ၍၊ နတ်ရွာလူ့မြေ၊ ကိုးကွယ်စေဟု၊
 တုံ့နေနတ်သား၊ ရေချမ်းဖျားက၊ နဂါးမိမာန်၊ လှသော
 ဟန်လျှင်၊ သဏ္ဍာန်မပြား၊ ရွှေစင်သားဝယ်၊ ထွားထွား
 ပွင့်သစ်၊ ပုလဲနှစ်သို့၊ သနစ်လျှံပြောင်၊ မွေရှင်ရောင်နှင့်၊
 တောက်ပြောင်မဆုံး၊ နေ့ညဉ့်ဖိုးသည်၊ သောင်းလုံး
ပတ်လည် ရှင်တော့သည်။

၂။ သက်ထင်ပုတ်ရည်၊ ခုလျှောက် သည်ကား၊
 ပြည့်မည်စိတ်သင့်၊ ယုံသဖြင့်လျှင်၊ သုံးဆင့် ရွက်ကြာ၊
 ရှစ်ဆိုင်ကာလျက်၊ မင်းသာဆက်ပန်၊ ရှင်တော် ဟန်ကို၊
 ဟောဝန်သာခေါင်၊ တောကုန်အောင်လည်၊ ရွှေရောင်

နှင့်မြ၊ ပင်တိုင်းလှသော်၊ မိုင်းပြီထက်ဝန်း၊ နှင်းသာ
 ဖျန်းက၊ ရန်းရန်းရွှေ၊ ဆွဆွဖြူထွား၊ ပုလဲပွားသိုချရား
 မဉ္ဇူ၊ ခိုင်စုံတူကို၊ ဆက်လူ့ရည်ထင်၊ လှထွတ်တင်နှင့်၊
 ရွှေရင်ရစ်ခွေ၊ စုံလွယ်စေးလှ၊ လျော့မြေမသာ၊ နောင်
 ဝမ်းမှာမူ၊ သစ္စာမယွက်၊ ထင်ဆင့် ဆက်သည်။ ။
အသက်ပုတ်တည် ကြင်တော့သည်။

၃။ ညက်စင်ပုတ်ကြည်၊ တုံ့ခြောက် မည်နှိုက်၊
ပြစ်ခြည်ကင်းလွတ်၊ အားလုံးနတ်လျှင်၊ တုမှတ်ဘက်မျှ၊
ပြင်လာကြလည်း၊ သောမ-ရောင်တွင်၊ ကြယ်နှယ်
ထင်လိမ့်၊ ညီစင်နှံ့ရှန်း၊ စံမျှပန်းကို၊ ကံညှန်းချီးမြင့်၊
 ဘုန်းသစ်ပွင့်က၊ သခင်အသစ်၊ ကျွန်အဖြစ်ဖြင့်၊ စိစစ်
 လရက်၊ ခန့်ရေတွက်၍၊ ချစ်သက်ဆယ်ဆ၊ လျှောက်
 များလှလည်း၊ တို့မျှမမြေ၊ စိုရလေ့ခွဲရစ်ခွေလည်ရှက်၊
 ကျေးငှက်နွဲ့မှီ၊ ဘော်စုံညီလျက်၊ ရာသီဖြင့်နှင့်၊ မယ်က
 ပင်း၍၊ ဆောင်းချင်းမတူ၊ အချမ်းကုသော်၊ သည်းအု
 ညွတ်ပြောင်း၊ နောင်အကြောင်းကို၊ ဉာဏ်ပေါင်းမကြာ၊
 ဖြည့်လျှင်းပါလေ့၊ မကွာရွှေရင်၊ တုစုံချင်သည်။ ။
ပန်းသွင်ညွတ်ရည် ဆင်တော့သည်။

(၆) ဝစ်ကိုင်း-ဂူနိရုနစ်ဆူတိုင် ရတု

၁။ မတော်လေသည်၊ ကျင့်မှုနည်ကို၊ လျှောက်မည်
 တမူ၊ ကျွန်းဖေမူထက်၊ ကြားသုမြင်လျှင်၊ ဦးထိပ်တင်၍၊
 သွားလျှင်နိစ္စ၊ ပါချင်လှ၏၊ ပုညရှင်တောင်၊ ခြည်ရောင်
 မတောက်၊ တောင်ဦး နောက်ဝယ်၊ မောက်မောက်
 သွန်းသွန်း၊ မိုးစွန်းထိမျှ၊ ခြောက်ရောင်စသား၊ ဒိဋ္ဌိက

မြော်သာ၊ ဗျာပါပြေတတ်၊ သုံးလူထွတ်ကို၊ ရိညွတ်
မြိုက်ရီ၊ လက်အုပ်ချီသည်။ ။ဂူနိဂူနိ ဆူတွင်သော်။

၂။ ပပျော်နေသည်၊ မယ့်ဖြစ်ရည်ကို၊ သုံးမည်
လူမျှ၊ နားတော်ဖြိုးလော့၊ စူးစူးစားစား၊ နှစ်ပါးမကြံ၊
သက်နှိဝမ်းမှာ၊ မယ့်ကိုသာလျှင်၊ သဒ္ဓါပန်နက်၊ သစ်ပင်
ထက်ဝယ်၊ သစ်ရွက်မက၊ များမောလှအောင်၊ မြောက်
တောင်၊ ရှေ့နောက်၊ တယောက်မဆို၊ ကိုယ်ကိုပန်နက်၊
ကြိမ်ကြိမ်ရွက်မှ၊ ယွင်းကွက်မလို၊ ငါစင်ကိုလည်း၊
ချောညို ပြစ်လွင့်၊ မတွေးနှင့်ဟု၊ ချီးမြှင့် မျိုးမည်၊
မတ်သွေး ရည်လျှင်၊ ပြိုင်တည် ခွဲတောင်း၊ ထပ်ပြန်
လောင်းသည်။ ။တန်ဆောင်းစုလစ် တူပင်သော်။

၃။ ပနော်ရွှေရည်၊ ဆိုဘိသည်ကား၊ တော်မည်
ကိုသာ၊ ကျင့်တန်ကာမှ၊ သူးတတ်လူတို့၊ မတူထွေပြား၊
နောင်ကို ငြားခဲ့၊ ရေရှား ကြာစောက်၊ ကန်တော်
ရောက်သို့၊ သွေမြောက်ညှိုးရော်၊ စက်သော်မဒေ၊
ညှို့နန္ဒမလပ်၊ လောင်းထပ်လျှောက်ကား၊ မစဲးပြိုက်ပြိုက်၊
နှင်းနှယ်ခိုက်မျှ၊ မကိုင့်လူ ဗျား၊ ခုနစ်ပါးလျှင်၊ သနား
ဗြဟ္မာရှင်၊ ကယ်ပါလျှင်လော့၊ နေဝင်ရေးရေး၊ ရောင်
ပြေးလျှမ်းလျှမ်း၊ ဆည်းဆာချမ်းဝယ်၊ ညှိုးသမ်းပျောက်
အောင်၊ တင်ရည်စောင်သည်။ ။လက်ဆောင်ဦးရှစ်
မြှောင်သော်။

(၇) ဆင်းဝ-ရွှေစေတီဘုရားတိုင် ရတု

၁။ ရှေးကံညွှန်းပေ၊ ဘုန်းချင်းဝေ၍၊ စံရွှေဦးသစ်၊
ဆင်းနတ်စစ်ကို၊ သည်ဖြစ်ဘဝ၊ ဖူးတွေ့စက၊ ပါဏ်မျှ

ခရာ၊ ဆံသွာဆယ်စု၊ အဏုမြူရှိ၊ သတိယွင်းကွေ၊ စိတ်
မသွေတည့်၊ လူပြေ-နတ်ပြည်၊ တန်းခိုး စည်သည်၊
ဆယ်မည်နှံညို၊ မြတ်စေတီ...။ သိပီရောင်ထင်၊ ရွှေ
ထက်တင်သည်၊ မျက်ရှင်မြဲဆင်း၊ နောင်သက်နှင်းကို၊
ပွင့်လင်းဗြဟ္မာတော်၊ ဟောဖော်မြိုက်ဟ၊ ဖြည့်ပါမှ
လျှင်၊ နေကျပြတ်ပြတ်၊ မေတ္တာညွတ်၍၊ ချစ်မြတ်ရစ်ကာ၊
သနားပါအံ့၊ နိမ္မာရပ်သူ၊ မြင်မူခွေးဘွယ်၊ ဆင်းနိ
ကာယ်သည်။ ။ဝုံလွယ်နှုံးကြ လျှင်စေသော်။

၂။ ဝေးလံကျွန်းမြေ၊ ရပ်တိုင်းဖြေလည်း၊ သင်္ချေ
နှစ်မြင့်၊ ကြာလေတင့်လိမ့်၊ တူခွင့်မရ၊ လူများတမ်းခွန်၊
နောင်သည်ရန်လျှင်၊ မိန့်ဟန်လိုလို၊ မြက်ဆိုမဟ၊ ငြိ၍
လေးလှခဲ့၊ သကုမေ့မြတ်၊ ရိုးတော်ဓာတ်ဝယ်၊ ဆုမြတ်
ညွတ်ရော်၊ မယ့်နံတော်နှင့်၊ ကံကော်မဉ္ဇူ၊ တောင်းဆု
ယူသည်၊ သုံးလူညွတ်ကြည့်၊ ဖြည့်ပါတည့်လော့၊ ပြည့်
ချင်တော့၏၊ မကြော့စရာ၊ လူတကာတို့၊ ငြင်းရာဖြစ်စေ၊
မြောက်ဘုံနေဝယ်၊ စံပေတော့လော၊ နောင်တွေးတော
၏၊ သဘောတည်ကြည်၊ အင်ငါးမည်တွင်၊ ရိပ်ခြည်ဆို
ရေး၊ ပြစ်တင်ဝေးခဲ့၊ ငယ်သွေးမူနည်၊ ဆင်းစံတည်လျှင်၊
မိန့်ရည်ပြတ်ပြတ်၊ နှုတ်မလွှတ်က၊ တိမ်းညွတ်ပျောင်း
ရွှေ၊ ကြာနေတွေ့သို့၊ ဘယ်နေဘယ်ရက်၊ ရှေ့ရင်ညက်
နှင့်၊ နှုံးလျက်တူစုံ၊ ပိုက်လွမ်းမြို့သည်။ ။ရိပ်မြိုက်ဆ
ရွှင်စေသော်။

၃။ တွေးကြံပုန်းထွေ၊ ကြာနှယ်ရွှေလျက်၊ သက်ဝေ
ကြင်ဘက်၊ မိန့်မမြိုက်၍၊ နေ့ရက်မြင့်ထွေ၊ သို့ပင်နေ
သော်၊ သပြေကျွန်းသူ၊ လူတို့ဗျာပါ၊ ငြိမ်းစေရာသည်။

တေဇာထွန်းပေါ်၊ မြတ်ရှင်တော်လျှင်၊ ဟောဖော်
မြတ်လှည့်၊ ဖြည့်ပါတည်လော့၊ ရှေ့မှည့်အဆင်း၊
ပယင်းပုလဲး၊ မြဲးနှိုင်းရည်၊ လှစ်တည်ကြောင့်၊ ဝေလည်
မျက်စိ၊ မသိညဉ့်နွေ၊ မပျော်မွေ့တည်၊ ဖူးထွေပါရေး၊
ခွင့်မပေးသော်၊ လွမ်းဆွေးဗျာပါ၊ ထပ်ကာကာတည်၊
ညိုပြာသန့်ရှင်း၊ လှမှက်ကင်းသည်။ ၊ သက်ချင်းထဲးပ
ကြင်စေသော်။

(ဂ) အင်းဝ-ရွှေစည်းခုံဘုရားတိုင်ရတု

၁။ ရှက်လှံမှောင်လည်၊ ချမ်းေးကြည်သား၊ မြရည်
စတေ၊ ပတ်ခွေရံဝန်း၊ မြဲးမိုရ်ထွန်းသို့၊ အောင်ကျွန်း
သန်လျက်၊ မင်းဝံချက်နှိုက်၊ ရှေးဆက်မြင့်ရှည်၊ မင်း
ဖျားတည်သည်၊ နတ်ပြည်မဟွန်း၊ ရွှေဝနန်းဝယ်၊ ရိုက်
မွန်းအာဏာ၊ မင်းကြီးစွာဟု၊ သစ္စာလေးဆင့်၊ ပွင့်အံ့
အမှန်၊ ထွတ်ဘုန်းဝန်လျှင်၊ ငါးမာရ်ပယ်ခွေ၊ ရှင်တော်
မွေကိုစံရွှေသိင်္ဂါ၊ ကိုးဖြာမျက်စုံ၊ ရှက်ရံရစ်လည်၊ တင့်
ကြောင်းတည်သည်၊ ခြောက်မည်ရောင်ဟို၊ ရွှေစည်းခုံ
ဟု၊ သုံးဘုံလူနတ်၊ သကျထွတ်ဝယ်၊ ပြာလတ်နွေမွေ၊
ချောငြိမ့်လေးကို၊ စုံရေးရွယ်ချူ၊ ဆုမြတ်ယူကာ၊ ဆံမြို့မ
ချွတ်၊ မြည့်မည်မှတ်ရှင်၊ လျှံပတ်တေဇာ၊ ဉာဏ်၊ က်
ဝါသည်။ ၊ ခြောက်ဖြာဆောင်တင့် တက်ပျံသော်။

၂။ တက်ပျံ ရောင်ခြည်၊ ထွန်းလျှံ လည်လျက်၊
သိန်းတည်စက္ကဝါ၊ အာဏာဝန်တက်၊ ဘဝင်မိုးခေါင်၊
ညီးညီးပြောင်သည်၊ သုံးဘောင်သူ့ပန်း၊ ထွတ်ညီးစွန်း
ဝယ်၊ သိန်းသန်းသင်္ချေ၊ တွက်ရေမသာ၊ မေတ္တာထပ်ဆင့်၊

ကြင်ဝန်းမြင့်ခုံ၊ စံသင့်လှနေ၊ ပြစ်မျိုးကွေသာ၊ တောင်
ဝေပူထွတ်၊ ဇောတရယ်သို့၊ ရောင်မှတ်ညက်ချေ၊ မြည့်သ
ရေတည်၊ ရှိသေလွတ်ကြည်၊ လျှောက်ပါသည်လည်း၊
ရိပ်ခြည်သံမြက်၊ မိန့်မည်ခက်ခဲ၊ ခန့်တွက် ထွေထွေ၊
အောက်မေ့ချေမှု၊ မှိုင်ဝေပတ်ဆိုက်၊ နှင်းနှယ်မိုက်မျှ၊
ခေါ်စိုက်ပျောင်းပျ၊ ကြောင်းခြင်းတကို၊ သကျဘုန်းတူ၊
ဉာဏ်တော်ကုလေ့၊ ပြစ်မြို့လွတ်ကွေ၊ ရှန်းတင့်နေမှု၊
မြို့တေလျှံမြို့၊ လှခေါင်မိုးသည်။ ၊ ပြစ်ပျိုးရှောင်လွင့်
ဘက်စံသော်။

၃။ ဘက်စံရှောင်သည်၊ ဝင်းမွတ်ကြည်မှု၊ ပြစ်ခြည်
လွတ်စင်၊ ရှောင်လွင့်ကျင်သည်၊ ရွှေစင်သိင်္ဂါ၊ ကြိမ်ရာ
လှော်သစ်၊ သွန်းချ်ဖြစ်သို့၊ ကျစ်လျစ်သဘော၊ တင့်မော
နေကြ၊ ပြောင်ရှန်းပသည်၊ လှမျှားမခွေ၊ မျိုးကြင်သူ
လည်း၊ ဆံမြို့ရိပ်ခြည်၊ ဘယ်နံ့သည်လျှင်၊ မွေးကြည်
ကြိုင်ပျံ၊ မိန့်ပါအံ့လည်း၊ မခွဲဆည်ဖြေ၊ ပျောင်းညွတ်
ခွေခုံ၊ လျှံဝေရောင်လှစ်၊ ရှင်းပျစ်ပျစ်လျှင်၊ တင်ပြစ်တင်း
စင်၊ လှဆင်းပြင်နှင့်၊ စုံလျင်လွယ်အောင်၊ ဉာဏ်တော်
ရောင်ဖြင့်၊ ဘုန်းခေါင်သနင်း၊ ရှုဘန်ဆင်လော့၊ ပြာ
ရှင်းနွေမွတ်၊ နောင်သက်မှတ်သည်၊ စံလွတ်တင့်ရာ၊ ဆင်း
သူဇာနှင့်၊ မေတ္တာထပ်လှိုင်း၊ ချစ်ကြီးဆိုင်းသည်။ ၊
ဆက်တိုင်းနောင်နှင့် သက်နွံသော်။

(ဇ) ဝစ်ကိုင်း-ပုညရှင်ဘုရားတိုင် ရတု

၁။ ထွန်းပြောင်သာနီ၊ ရစ်ရွံ့စိသား၊ လုံးညီသွယ်
ပတ်၊ ပွတ်ကချွတ်သို့၊ တိမ်ထွတ်မိုးလယ်၊ နှင့်သာဆွယ်

၏။ မြောက်သွယ်စင်မြောက်၊ မောက်မောက် ပြီးပြီး။
ရွှေထီးမိုးလျက်၊ တန်းမိုးစက်ဝါ၊ ဉာဏ် တေဇာနှင့်၊
တက်ဖြာသွန်းသွန်း၊ တောင်မြိတ်နန်းဝယ်၊ မှောင်တွန်း
ပျောက်ကျေ၊ တသန်းနေသို့၊ မြောက်ထွေ ရောင်မြူး၊
ဘဝဂကျူးသည်၊ ငါးဦးမာရ်ဖြတ်၊ မွေတော်ခတ်လျှင်၊
လေးမြိတ်ငြိမ့်ချေ၊ မြိတ်သန္ဓေနှင့်၊ ရစ်ခွေတကိုယ်၊ စုံရ
လိုဟု၊ ကုသိုလ်ရည်ညွှန်း၊ ဘုန်းညွန့်လန်းသည်။ ။
သက်မှန်းနှံဝေ ချင်လှည့်သောဝ်။

၂။ တန်းဆောင် ဣသီရတုညီ၍၊ နာရီလေးပတ်၊
နေထက်မြတ်သားပြာသားလျှံလန်း၊ ဖလ်နန်းရထား၊
နေနတ်သားနှင့်၊ နဂါးကြယ်စင်၊ စက်ချင်းယှဉ်သော်၊
လေယဉ်ဖြန့်ညင်း၊ လျှံလင်းရဲရဲ၊ ခဲသိင်္ဂါ၊ ပေါ်ပွင့်လ
ဝယ်၊ ပုညတောင်ထွတ်၊ သုံးဘုံနတ်ကို၊ ကြည်ညွတ်ရှိ
ရည်၊ ဆက်တိုင်းသည်ကား၊ ရက်ရှည်လများ၊ ကြိုးကြား
မပြတ်၊ တ-မှတ် မချာ၊ သခင်သာဟု၊ သစ္စာတည့်လျော်၊
လျှောက်ပါသော်လည်း၊ နားတော်မရွက်၊ သက်လည်း
ပျိုမျှစ်၊ ကျစ်လျစ်ငယ်မှု၊ ကြာဝယ်ယုသို့၊ မြင်သူမပန်း၊
လှမြိမ်းရှုန်းသည်။ ။ဘက်ကျန်းစံနေ တင်လှည့်သောဝ်။

၃။ ကျွန်းခေါင်သာညီ၊ ဆောင်းရာသီဝယ်၊ ဝါနီ
မစွန်း၊ စုံထက်ဝန်းလည်း၊ မြဲမှန်းစီရင့်၊ ပင်တိုင်းတင့်က၊
သခင်နံနှင့်၊ နောင်နံတူရှည်၊ ရက်လည်ပြည့်သော်၊ လ၏
သရစ်၊ ရိုက်ထစ်သံညင်း၊ မိုးကြွင်းဆောင်းစို၊ ကာလ
သို့လည်၊ မယ့်ဘိုရည်၏။ စိတ်ကြည်တင်လှ၊ ဆုယူကြိမ်
မြောက်၊ ဆယ်ခေါက်ဆယ်ပြန်၊ ကိုင်မကန်လျှင်၊ ယုံကျွန်
စေခါလျှောက်များလှလည်း၊ စ-န-ရိပ်ခြည်၊ မိန့်မည်ပျံ

မွေး၊မကြာသေးတည့်၊ နှစ်ထွေးမလွင်း၊ သက်လုံးနှင်း
သည်၊ ဘက်ကင်းညွတ်နွဲ့၊ ညီရည်လဲနှင့်၊ တဆဲတစဉ်၊
ဘုံကိုကြည့်၍၊ စိတ်ယဉ်မြိတ်မိုင်း၊ တိုင်းလည်းမကျေ၊ မြည့်
လွယ်စေလော့၊ ကုဋေတသန်း၊ နေထက်ထွန်းသည်။ ။
ပြက်ရွန်းလှံထွေ ဖြင်လှည့်သောဝ်။

(၁၀) စစ်ကိုင်း-ပုညရှင်ဘုရားတိုင်ရတု

၁။ အလှူရည်ရှင်၊ ဖူးတွေ့မြင်သော်၊ ရောင်ထင်
တဲး၊ ရဲးရဲးအတိ၊ ပေါက်လဘိသို့၊ ဆိုက်ထိတိမ်ဦး၊ မြင့်မြူး
သွယ်ပတ်၊ ဇွေချက်ထွတ်ဝယ်၊ ဆွတ်ဆွတ်ဆွေ့၊ ဖူးစ
ထွတ်ထွတ်၊ စွတ်စွတ်ညီးညီး၊ ဘိတ်ဘိတ်စီးမျှ၊ ခိုင်မြီးကိုး
နစ်၊ ပုလဲးနှစ်သို့၊ တက်သစ်နေတူ၊ ထီးပစ္စုနှင့်၊ မဇ္ဈ
လေးခိုင်၊ ထွက်ပြိုင် ထွန်းရည်၊ ရောင်လျှံလည်လျက်၊
တောင်းသည်ဆုအား၊ ဖြည့်သနားသည်။ ။ထွတ်ဖျား
သုံးလှူရှင်ရင်းသောဝ်။

၂။ တဆဲခြည်မျှင်၊ မိုက်မထင်တည့်၊ ကောင်းကင်
ညီးညီး၊ ပြက်လျှံမီးသို့၊ မြေကြီးအောက်ထက်၊ ဘဝဂ
ထုတ်ချင်း၊ သောင်းလုံးလင်းမျှ၊ မှန်ကင်းဦးစွန်း၊ မကိုင့်
မှန်းသည်၊ စံကျွန်းသုံးလှူ၊ နှိုင်းတူမမြင်၊ ပုညရှင်ဟု၊
ခေါ်တွင်လူနတ်၊ ကိုးရာမှတ်သား၊ တောင်ထွတ် ချက်ဗွေ၊
ရှင်တော် မွေ့ကို၊ ရိုသေညွတ်ကြည်၊ တင်လျှောက်သည်
မှ၊ ရံလည်ဝန်းရွေ၊ တောင်စွန်းနေထိ၊ ရစ်ခွေပန်းနှယ်၊
လည်ဝယ်ဆင်ရာ၊ ရတနာသို့၊ မက္ခာမြီးပင်၊ ကုံးပန်ချင်
သည်။ ။သောင်းတွင်မရှိ ယှဉ်ကင်းသောဝ်။

၃။ မစံသည်တွင်၊ တင့်ကြီအင်ကို၊ ကိုယ်ထင်ပြုလျက်၊
 သကြားသက်၍၊ ချင့်တွက်နှိုင်းရှည်၊ ယုဆကြည့်လည်း၊
 တုလှည့်ပေဘွယ်၊ မချယ်တင်ပြစ်၊ လှော်သစ်စတေ၊
 လှော်မီးရွှေကို၊ ရှာဘွေနက်တံ၊ မကြီစတောင်း၊ တင့်
 ကြောင်းပီပြင်၊ ညွှန်ခြားချင်လည်း၊ ဆင်းအင်စံရေး၊
 မျှမည်ဝေးခဲ့၊ ကြိုင်မွေးရွှေနှုတ်၊ ကမုဒိကြာနံ၊ လှိုင်လှိုင်
 ပျံ့မျှ၊ မဝံ့လက်ချ၊ ပြိုင်သုခသား၊ ရွှေမျှားထိပ်ကုံး၊ ခန်း
 လုံးပြောင်ထွန်း၊ လှပြိမ်းရှုန်းကို၊ မယွန်း-မယွက်၊
 မဝှက်ခေါက်နစ်၊ လွန်ပြန်ရစ်၍၊ အချစ်သက်လုံး၊ ပတ်
 ကုံးမြီးနှောင်၊ ကယ်ဆောင်နှစ်သိမ့်၊ လျှောက်ဝံ့ပြီမို့
 သည်။ ပြည့်စိမ့်မကြာ လျင်ပြင်းသော်။

(၁၁) ဝင်ကိုင်း-ရှင်ဖြူရှင်လှ ဘုရားတိုင်ရတု

၀။ ဆဲနှစ်ခွေလျှင်၊ လေးထွေလည်ညွတ်၊ သုံးစီ
 ပတ်သား၊ ရေဓာတ်စကြာ၊ တောင်လက်ျာကို၊ ရှက်ဖြာ
 မတန်၊ ဆင်မှကွန်၍၊ ပွားပြန်ခွဲဝေ၊ ယဉ်တွေတွေနှင့်၊
 စီးနေမချာ၊ မြစ်သီတာလည်း၊ ချဉ်းလှာ ခေညွတ်၊
 တောင်ထိပ်ထွတ်ဝယ်၊ လောင်းခြိတ်စည်သူ၊ တည်တော်
 မှသည်၊ ရှင်ဖြူမည်ရ၊ ရှစ်ရှင်လှ...။ သောကကြောင်းဝန်၊
 မြစ်တိုဟန်ကို၊ ပြန်လည်းမရက်၊ မြက်လည်းမသာ၊
 သည်တခါမှ၊ မြင်းရာထုတ်ဖေ၊ သင့်မလျော်သည်။ ၊
 နားတေဇော်လျှောက်ပါ ချင်သောကြောင့်။

၂။ ဆဲနှစ်ထွေစင်၊ ဖြစ်နေနန္ဒ၊ သုံးလောကဝယ်၊
 လေးဝရပ်စည်၊ ယုတမြည်လည်း၊ ဖဲးရည်ဖျာပါ၊ မရှိရာ
 လိမ့်၊ ကြမ္မာသွမ်းညစ်၊ ကြင်ချစ်ပျော်ဘက်၊ ဆင်းရွှေ

ခက်...။ အသက်မှတ်ယူ၊ သူလည်းမတော်၊ ညှိုးလျော်
 နိုးနိုး၊ မိုးလည်းထပ်ဆင့်၊ ဖြေခွင့်မရ၊ ပျောင်းပျံ့ အူ
 သည်း၊ ဆည်လည်းမတန်၊ မခန့်ဘာပူ၊ တူလည်းမတတ်၊
 တိမ်းညွတ်မရှင်၊ သို့အောင်စင်ကို၊ ရှင်ပင်တို့မှာ၊ ကယ်
 ဆုရအံ့၊ ထွန်းပတေဇော်၊ မြတ်နှစ်ဘော်သည်။ ၊
 တားသော်ပျောက်ငှါ ထင်သောကြောင့်။

၃။ ဆဲနှစ်နေပင်၊ ကိုးထွေ လေးတန်၊ သုံးဖန်
 ပတ်ရံ၊ နင်းခွံခြည်မြို့၊ စက်နှစ်ဆုလျှင်၊ ရည်တူနှိုင်းဆ၊
 မနှုန်းရတည်၊ လောက အထွတ်၊ ကိုးရာ မှတ်သည်၊
 တမွတ်တင်ထား၊ မြတ်နှစ်ပါး...။ မယ်အား မြင်းရာ၊
 လျှောက်မည်မှာမှ၊ ကြမ္မာယိုးထွေ၊ အနိုင်ဖြေ၍၊ ဝှက်
 ခွေ ထဲသို့၊ နေမည်ကိုလျှင်၊ မလိုမြင်းရာ၊ လွမ်းစရှာ၍၊
 မရွာဘဲပင်၊ ရှာရုပ်သွင်နှင့်၊ ညိုလွင်၊ နီ၊ မည်း၊ ရိုက်
 ကြည်း ထူးခေါ်၊ မိုးနတ်မော်သည်။ ၊ ကြားကျော်
 မြောက်ကာ ထင်သောကြောင့်။

(၁၂) ဝဋ်ကိုင်း-ဆိပ်ပေါက်ဘုရားတိုင် ရတု

၁။ ကြည်ဘွယ် ခွာလျှင်၊ မြောက်ဝါ လွန်ထွက်၊
 ပြည့်သည်ရက်၌၊ ဘဝင်မိုးမှာ၊ ဖလ်ကျောက်ဖျာထက်၊
 စကြဝဠာတသောင်း၊ နတ်ပေါင်းရံသင့်၊ ရှင်တော်တင့်သို့၊
 ကင်းလွင့်မှောင်ရိပ်၊ ချိပ်ချိပ်ရှုန်းရှုန်း၊ နေဝန်းသောင်း၊
 ထောင်၊ ဝေးရှောင်မဘက်၊ ကွန်တက်လှည့်သန်း၊ မုတ်
 နန်း ပလ္လင်၊ ဥကင်လိုက်ချောင်၊ ထိန်ထိန်ပြောင်သား၊
 ရန်အောင်နတ်သွင်၊ ထီးလိုင်ရှင်လျှင်၊ သည်တွင်သကြန်၊
 ခေါ်သည်လွန်မှာ၊ နိဗ္ဗာန် မျက်မှောက်၊ ယခုရောက်သို့၊

နှောင်းနောက်နောင်လာ၊ ငါပွင့်ခါသော်၊ သဒ္ဓါကြည်ဖြူ၊ တည်အံ့ဟူ၍၊ ဆုယုရည်စောင်း၊ ကြံတိုင်းအောင်က၊ မြန်ဘောင်ထက်ဝန်း၊ တုမဲ့ထွန်းသည်။ ။ ရှန်းရွန်းပတ်စက် လည်လှည့်သော်။

၂။ ရည်ရွယ်ရာလျှင်၊ စကြာရွှေမှောက်၊ ထွက်တိုင်းရော့ကက၊ ဆိပ်ပေါက်စဉ်ကိုင်း၊ တောင်မြင့်မြိုင်ထက်၊ ဘုန်းလိုင်နတ်တူ၊ တည်တော်မူသည်၊ မြင်သူဆွတ်လွတ်၊ မိန်းမြတ်အူသည်၊ ပြန်လည်းမရက်၊ ထိပ်ထက်ရွက်တင်၊ ပန်ဆင်ပန်းထူ၊ မယုခွဲသာ၊ လျှိုဝါရိုးရိုး၊ ပုလဲအာနီ၊ သိင်္ဂီမဉ္ဇူ၊ ဇေမ္မုလိုလို၊ သိသိဉ်ကျည်းသွင်၊ မှတ်ထင်ဗောဓိ၊ တွေးမိကာသာ၊ မိတည်းလျှာလည်း၊ ပွင့်ခါချိန်ဝေး၊ မတိုင်သေးဘည့်၊ ငြိမ့်လေးဝင်း၊ ကြည်ညိုလဲ သည်မူ၊ ရှေ့ပြည်ကနေ၊ မပါလေတည့်၊ ယွင်းသွေမလို၊ လျှောက်ကြား ဆိုသည်။ ။ မယ်ကိုမှတ်လျက် ကြည်လှည့်သော်။

၃။ သည်ဝယ်သာလျှင်၊ မလ္လာကျည်းရောက်၊ ပိတ်ခေါက်တွန့်သေး၊ ပျံမွှေးကြိုင်မြီး၊ ထပ်လှောက်ကဲရွှံ့၊ ရစ်ခွဲတူကွ၊ ပျော်မည်လှိုက်၊ ဝေးလှမြေရှည်၊ ချီရသည်မူ၊ ဆီးရည်ဖျန်းလစ်၊ မြင်သစ်မနှမ်း၊ ကမ်းလည်းမကွန့်၊ စဲးတန့်လူလှည်း၊ ဖြူဆွတ်ဆွတ်၊ မြင်သာထွတ်ဝယ်၊ ရစ်ပတ်လည်ရှက်၊ တူစုံစက်ရွှံ့၊ ထောင်တက်နှုတ်သီး၊ သွယ်ခြီးနှံ့လျှာ၊ ယုယလှမ်းသွား၊ နားနားသမျှ၊ ဖို-မ-ချစ်ရည်း၊ ရှုဘွယ်ချည်း၊ ကြောင့်အူသည်၊ ညွတ်ခွေ၊ ရှိသောထွေကို၊ ခွဲးဝေမဘောက်၊ သက်လုံး လျှောက်ရွှံ့၊ လေးယောက်နှောင်းစွန်၊ ပွင့်ချိန်တန်ဝယ်၊ မိဋ္ဌာန်

ကြည်ဖြူ၊ တောင်းဆုယုသည်။ ။ အတူကျွတ်ဆတ် ရည်လှည့်သော်။

(၁၃) ပုဂံ-ရွှေစည်းခုံဘုရားတိုင် ရတု

၁။ ရှေးဆက်မြတ်စွာ၊ နော်ရတာဟု၊ သစ္စာလေးဆူ၊ စင်ဖြူအထွတ်၊ ပွင့်မည်နတ်လျှင်၊ မွေဓာတ်တော်ပေါင်း၊ စွယ်ချောင်းရိုးမြှုပ်၊ သင်းကျပ်နဖူး၊ ရှုမူးသရေ၊ အထွေထွေကို၊ သောင်းနေဇေမ္မု၊ လူတို့ကိုးရာ၊ ပြင်ကျန်းသာထက်၊ သူဇာသကြား၊ မင်းဖျားနှစ်ယောက်၊ တည်ခွဲ မြောက်သည်၊ မြကျောက်ချပ်လှူ၊ မုတ္တာရည်ညက်၊ ရွှေလျက်လှမ်းခြံ၊ သမိုက်တုံက၊ တိမ်မဲ့မပူး၊ ရောင်ဝှန် မြီးမျှ၊ ဟူးဟူးထိန်ထိန်၊ ရှိန်ရှိန်ဝါဝါ၊ နေခြည်ကာသည်။ ။ စကြာဆဲးတ ဆင့်တကား။

၂။ မွှေးညက်မှတ်ပြာ၊ မိရုပ်ဝါမူ၊ သိင်္ဂီခံတက်၊ ဝေပုမျက်သို့၊ နတ်ထက်နတ်မျှ၊ နတ်မကတည့်၊ သွယ်မြညွတ်ညွတ်၊ နားသို့ပတ်သည်၊ လုံးလွတ်ကေသာ၊ ဆံစုဠာလည်း၊ လက်ယာမဝိုက်၊ ရိုးမင်းလိုက်ဖြင့်၊ မြိုက်မြိုက်သရေ၊ မြတေငယ်သွေး၊ ကြိုင်နံ့ မွှေးသား၊ မလေးငုံအာ၊ ပွင့်ညိုကြာနှင့်၊ နံ့သာပန်းမျိုး၊ မတူနိုးတည့်၊ ချိုးချိုးပုပူ၊ ယုယသာချို၊ ဆိုသည့်နားပါး၊ မြတ်လျောက်လျားနှင့်၊ မူထားခြင်းရာ၊ ကြင်ဘွယ်သာသည်။ ။ ညက်ပြာနှံ့လျ တင့်တကား။

၃။ ဝေးရက်ပတ်ကြာ၊ လမျှသာကို၊ ပမာမဟူ၊ နှစ်တမူကား၊ ဇေမ္မုမင်းကြီး၊ နွယ်သမီးကို၊ ဆယ်သီးသုံးဖန်၊ လင့်လေ ဟန်ထက်၊ ဆယ်ပြန် ဆယ်ဆာ

ကြီးကောင်းစွတည်း၊ သိင်္ဂရောင်တို့၊ ရွှေစည်းခုံဟု၊ မွေပုံ
ရတနာ၊ သုံးလှူချာလျှင်၊ ဉာဏ်ဝါရွှေရူ၊ မြည့်တော်
မူလော့၊ ထပ်တူရစ်ထွေး၊ ချစ်ကြီးမြေး၍၊ လွမ်းခရား
ခဲခက်၊ နှစ်ချက်ကြောင်းဝှန်း၊ ရှိသောဟန်ကို၊ ယုံကျွန်
စေလော့၊ ပြာချောမြေလျှင်၊ စေ့စေ့ခြင်းရာ၊ မလျောက်
သာသည်။ ။ပျက်ပါပဲ အ ကျင့်တကား။

(၁၄) မြည်-ဆံတော်ရှင်ဘုရားတိုင်ရတု

၁။ ကြာငုံအဟန်၊ စိတ်သန်ကြည်နူး၊ တင်ရှိဦးအံ့၊
သောက်ရှူးနေလ၊ တူစုံပသို့၊ ခေတ္တသရေ၊ မင်းနေ
ရပ်စည်၊ ရွှေပြည်ထောင့်လွန်း၊ တောင်ထိပ်စွန်းဝယ်၊
တသန်းဉာဏ်ရှင်၊ မြသီထင်ဟု၊ ကောင်းကင် မိုးမြေ၊
နွံမျှဝေသည်၊ ဆံမွေဘုန်းခေါင်၊ မိတည်းနောင်...။
ရည်စောင်ပြည့်မည်၊ ထင်သည်အလျောက်၊ ကြီး၍
လျှောက်ပိမ့်၊ စံမြောက်နွံနောင်း၊ လှော်ရွှေမောင်းသို့၊
ရှင်နှောင်းမည်ရင်း၊ မြတ်စိုးမင်းသည်။ ။ချစ်ချင်း
နောင်နှင့် တူလေသောဝ်။

၂။ မှာတုံ့မပြန်၊ တောင်းပန်ခိုခိုချ၊ ခေယ၊ မျိုးပြား၊
လျှောက်သည်များကို၊ စကားယူငင်၊ ဆင်ခြင်တတ်စွာ၊
သူနှင့်စာသော်၊ မေတ္တာထင်လောင်း၊ ကြင်ပေကောင်း၏၊
ရှင်နှောင်းပြာလဲ၊ ငယ်လွန်းခွဲ၍၊ ရှင်ရိပ်ခြည်၊ လျှောက်
ပါမည်လည်း၊ ကြံစည်နှစ်က၊ ကြာမောလှနဲ့၊ ဝါလ
သဘင်၊ မဆန်းခင်ကို၊ ဉာဏ်ရှင်ရှုကြည့်၊ ဘန်ဆင်း
မြည့်လော့၊ လျှောက်မည့်ခြင်းရာ၊ ရှုတ်ထွေသာနှင့်၊

မေတ္တာညွန့်သိုင်း၊ ကြိကာဆိုင်းသည်။ ။လျှောက်တိုင်း
ရှင်တော် ပူစေသောဝ်။

၃။ ခွါရုံ့တပန်၊ သစ္စာချန်၍၊ ကျင့်ဟန်မူနည်း၊
ရိပ်ခြည်ထွေပြား၊ သူတပါးနှင့်၊ ထူးခြားမရော၊ နောင်
သဘောမူ၊ ချစ်သောဟူက၊ ချစ်သူတို့မှာ၊ ချစ်ခြင်းရာကို၊
ကျေးချာကျွန်ရင်း၊ သားချင်းကိုမျှ၊ စ၊ န-ယုံကြောင်း၊
ပြန်မပြောင်းတည်း၊ နွံနောင်းလေးပင်၊ ဆင်းနတ်သွင်ကို၊
လည်တွင်အမြီး၊ ရစ်ဆွေးတုံတုံ၊ ရိပ်မြို့ရှုကြည့်၊ ပျော်ချင်
လှည့်လည်း၊ မြေပြည့်မသာ၊ လွမ်းခြင်းရာဖြင့်၊ ခန်းသာ
ရိပ်ချောင်း၊ သုံးရွှေမြောင်နှိုက်၊ ရွှေရောင်လှုံ့မောင်း၊
မကြော့တောင်းသည်။ ။ရှင်နှောင်းနောင်ကြင် သူပေ
သောဝ်။

(၁၅) မြည်-ဆံတော်ရှင်ဘုရားတိုင်ရတု

၁။ ခေတ္တပြည်သာ၊ အောင်မြေချာနှိုက်၊ လက်ယာ
ရစ်သန်း၊ တောင်ထိပ်စွန်းထက်၊ တသန်းလှုံ့ညီး၊ ကိုးစင်း
လီးနှင့်၊ ဝေးနီးကြားထင်၊ မြတ်ဆံရှင်ဝယ်၊ တူပင်မကွာ၊
သည်အခါကို၊ နံ့သာယုံ့မော၊ ထုံမျိုးရော၍၊ ထုံကြော
တင့်နေ၊ ပတ်ပြေပေါ်ထင်၊ လက်ငင်းယှဉ်တွဲ၊ နောင်မြ
ခဲနှင့်၊ ဖန်လဲးတူကွ၊ နောင်ဘဝဝယ်၊ ကျွတ်ရစေသော၊
တော်သဘောဖြင့်၊ စိတ်ဇောကြည်လှမ်း၊ မြတ်ရာ
လှမ်းသည်။ ။ရေချမ်းသွန်းကြ သည်ကာလ။

၂။ နှစ်လထည်ခါ၊ မယ်တို့မှာမူ၊ ရွှေဝါရင်ကတ်၊
ပင်တိုင်းညွတ်မျှ၊ ဘက်ဆွတ်ပြည်ပန်း၊ ဝိုသွန်းအင်ကြင်း၊
ရွှေဆင်းသရဖီ၊ ကုံးသီလှတင့်၊ ပန်းစုံပွင့်ကို၊ နောင်မင်း

မှတ်သက်၊ ပြာချောလက်လျှင်၊ ထိပ်ထက်ကေသျှင်၊
မဆင်ရလေယျဉ်ဆွေနှောင်မြ၊ ပန်စိမ့်တလျက်၊ လွမ်းရ
ဘိကာ၊ ဗျာပါလည်းကောင်း၊ ထပ်ပြန်လောင်းသည်။ ။
ချမ်းဆောင်းဟေမ ရှည်ကြာရ။

၃။ ဖြစ်ရသည်မှာ၊ ရှေးကြမ္မာကြောင့်၊ သူ့ရွာ
ရပ်ပြည်၊ ကြာရသည်မှ၊ နွေလည်ရောက်ပြန်၊ ဆောင်း
လည်းလွန်ခဲ့၊ ညွန့်သန်စိမ်းမြ၊ မြင်လကလျှင်၊ ရူတ
မတည်၊ မူးလည်ဆွတ်မျှ၊ ဖူးချင်တ၏၊ တူကွမကွေး၊
လည်ချင်းနှုံးရွှ်၊ သူရုံးမင်းခြေ၊ မကြာစေနှင့်၊ ညောင်ရေ
သွန်းခါ၊ မိန့်လိုက်မှာသော်၊ မိလာလမည်၊ လျှောက်မိ
သည်ကြောင့်၊ မှတ်ရည်လင့်ထွေ၊ ငိုလျက်နေသည်။ ။
သရေခေတ္တ ပြည်သာက။

(၁၆) မြစ်ကွေး-မြသလွန်ဘုရားတိုင်ရတု

၁။ မြတ်လှအခေါင်း၊ ဣဏ်ခတင်ရောင်ဖြင့်၊ သောင်း
ထောင်သင်္ချေ၊ ကုရေသိန်းမြတ်၊ ဟောတိုင်းကျွတ်သည်၊
လူနတ်တမ်းခွန်၊ စောဘုန်းဂွန်လျှင်၊ ပူရန္တပူတိုင်းသို့
ကြွ၍၊ ဌာနသည်ဝယ်၊ ရက်ကိုးဆယ်လျှင်၊ ဝံပယ်ပျံ့ပျူး၊
ပျော်ဘူးသား၊ ကျေးဇူးများမြောင်၊ နှစ်ငါးထောင်လျှင်၊
မြီးနှောင်မြင့်ရှည်၊ တည်စိမ့်သည်ဟု၊ သုံးမည်လူ ထိပ်၊
မြက်ခဲရိပ်က၊ ပတ်ချိန်နီးဝေ၊ ထွန်းလျှံပြေးသည်။ ။

*မြစ်ကွေး မြသလွန်တကား။

*မှတ်ချက်။ ။ ဤမြစ်ကွေး မြသလွန်ဘုရားတိုင်ရတု
ကို အရပ်ရပ်သော စာအုပ်ပုံနှိပ်မှုတို့၌ မကွေးမြသလွန်
တကား၊ သဋ္ဌေးလှစဟန်တကား၊ တရားမျှမချန်တကား

၂။ ပတ်ပျတထောင်၊ နေအရောင်လည်း၊ ခွါရှောင်
ရှုံ့ရှုံ့၊ ဘက်မတို့ သား၊ သုံးဘုံ ဦးစွန်း၊ မြတ်မော်ကျွန်း
ကို၊ စေးလွန်းခရီး၊ ပန်းကြီးဆန်းကြ၊ မဖူးရ၍၊ ဝေးက
ပင်သာ၊ ပန်လျှောက်ပါအံ့၊ မြောက်မှာကျွန်းနေ၊ နတ်ဖြစ်
လေလည်း၊ တူပေမည်ပင်၊ မထင်ပြီလှည့်၊ လှော်ရွှ်၊
မှည့်သို့၊ ရွှေရည်လိုလို၊ ဝင်းရွန်းညိုလျှင်၊ နှိုင်းဆိုစရာ၊
ပမာထောင်၊ ဘယ်နှစ်တွင်မျှ၊ ရက်ဖြင့်လစွန်း၊ မများလွန်း
တည့်၊ လျှံထွန်းပတ်ဖြာ၊ လှတကာတို့၊ ပေါင်းလှာညွတ်
ကွေး၊ ခ ရှုံးဝေးသည်။ ။ သေဋ္ဌေးလှ စဟန်တကား။

၃။ နတ်ပမပြောင်၊ သုံးရွှေဘောင်၌၊ တန်ဆောင်
တူလွတ်၊ ကျွန်မှတ်သည်၊ ဝင်းတွင်ညက်ကြည်၊ နောင်
ကြင်သည်ကို၊ နှစ်လည်လကျူး၊ လျှောက်ပျံ့ပျူးလည်း၊
စူးစူးမမြက်၊ ဖြစ်ပျက်ပြန်ခါ၊ ရက်ကြာမြင့်ဝေ၊ အရေး
ဆက်ဆက်၊ တင်ခဲခက်ခဲ့၊ ဣဏ်စက်ကွန်မြူး၊ ဖြည့်ပါ

ဟူ၍ရှိလေသည်။ သို့“မကွေး”“သဋ္ဌေး”“တရား”-
ဟူ၍သော်လည်း ကြောင်းရင်းမူလဟုတ်၊ အဘယ်ကြောင့်
နည်းဟုမူကား-မကွေး-ဟု ယခုအခါ ခေါ်ကြသည်မှာ
မူလရင်းမဟုတ်၊ ‘ရ’ရစ်‘စ’သတ်နှင့်‘မြစ်ကွေး’သာ မူလ
ရင်းစကားဖြစ်သည်။ သဋ္ဌေးသည်လည်း မဂဘောသာ
“သေဋ္ဌ”ဟုသော ပုဒ်တွင် ‘ဣ’သရကို ‘ဧ’သရရှိ၍
“သေဋ္ဌေး”ဟုဖြစ်ရကား-‘စ’သတ်သံ-သစ်ဋ္ဌေးဟုဘတ်
ရသည်၊ တရားသည်လည်း တစ်-နှစ်စသည့် အရေအတွက်
သင်္ချာဖြစ်ရကား ‘စ’သတ်နှင့် “တစ်ရား”ပင် ဖြစ်သည်။
ထိုသို့မြစ်ကွေး၊ သေဋ္ဌေး၊ တစ်ရား-ဟု ရှိမှသာ သုံးချက်
လုံးညီ၍ သမိုင်းကျမ်းဂန်တို့နှင့် ညီညွတ်သည်ပြင် နဝဒေး
ကြီး၏အဘဘောဝသိုလည်းရောက်မည်။

ဦးလော့၊ ရှိမ်းနူးပြိုက်ကျ၊ မြော်သည်စက၊ တင့်လှမော
ဟန်ဆင်းသက္ကာန်ကို၊ တပြန်တပီ၊ တနာရီမျှ၊ မြက်ချီ
မမော့တစေ့စေ့လျှင်၊ နေလည်းမူးမော်၊ ညဉ့်သော်ဆွတ်
မျှနတ်တို့ပြု၍၊ ထင်စစိတ်ပြေးစက်တိုင်းပေးသည်။ ။

* တစ်ရေး ဗျပချန်တကား။

(၁၇) မြည်-ကြက်ခေါင်းစားဘုရားတိုင်ရတု

၁။ ရှေ့မြည်နှစ်ခွင်၊ လယ်ချက်တွင်နှိုက်၊ ခဝင်-ကိုး
ထောက်၊ စိုးသည့်နောက်ဝယ်၊ ဘုန်းတောက်လျှံလင်း၊
* တပီးမင်းလျှင်၊ ဖြောင့်စင်းညွတ်ကြည်၊ ကုသိုလ်ရည်
၍၊ ကိုးမည်နှင်နှင်၊ သုံးကြိမ်စင်တည့်၊ ပြီးလျှင်မြှုပ်
လျက်၊ သကြားဝှက်လည်း၊ သက်ထက်ပွားမည်၊ ကြီး
၍ တည်သည်၊ နှိုင်းရည်ပင်ကို၊ လွန်ခဲ-ဗြဲလျက်၊ မြင်းမိုရ်
ရှိလောက်၊ ရှေ့တောင်ပေါက်သို့၊ မစောက်မျက်
ခြည်၊ သီမူးလည်သည်။ ။ ဘုန်းစည်ကော်ပါ ပတ်လှည့်
သော်။

၂။ ဆွေသည်ဖြစ်ချင်၊ တင့်ဆင်းပြင်ကို၊ မစင်စဘူး၊
မြင်စဦးကာ၊ ရူးမူးစုံမက်၊ အသက်ရှိုးရေ၊ ကြွင်းလေမ
ထင်၊ နှင်းဆက်ချင်လည်။ ။ ဝမ်းတွင်ဖြောင့်ကြည်၊ တွေး
လိမ့်မည်ကို၊ ဆောက်တည်မရ၊ ရှိမောလှ၏၊ နေပလ
များ၊ မပွားစေအောင်၊ ထွန်းရောင်ဉာဏ်ဝါ၊ ငြိမ်း
အောင်ကာလော့၊ မှာသည်ပျံ့ကြွယ်၊ ရှေးနှယ်မတုံ၊
ဆော်လှုံ့ငဲ့ထွေ၊ ကြံကာနေရှင်၊ မြဲတေ ရပ်သွင်။

* တပီးမင်းကား-ဝတပီးမင်းကိုဆိုသည်။

လှဆင်းပြင်ကား၊ ဆံမျှင်မြို့နည်၊ ရိပ်မခြည်သည်။ ။
ဝင်းကြည်ညက်ပြာ မှတ်လှည့်သော်။

၃။ ထွေလည်ရစ်ဆင်၊ သွယ်မြဲသွင်ကို၊ ကောင်း
ကင်ဝေဝေ၊ စိမ်းရွှေမည်းနက်၊ နိမြန်းကွက်၍၊ နေ့ရက်
တထူး၊ ကူးတိုလှလှ၊ ဆောင်းရတုဝယ်၊ ထိလှမိုးဆီ၊
တိမ်ကိုမှီသား၊ စေတီမည်သာ၊ * သရမာဟု၊ သက္ကာ
အထွတ်၊ ခေါင်တုလွတ်ကို၊ မည်မှတ်မည်မှန်း၊ သကြား
ပန်းနှင့်၊ လျင်လွန်းလှအောင်၊ နိမိတ်ဆောင်၍၊ ရည်
စောင်ဖြည့်လို၊ လျှောက်ကြားဆိုရှင်၊ ပြာညိုမှတ်မှတ်၊
ကြာဝယ်ဆွတ်သို့၊ နောင်မှတ်ထင်ရည်၊ လေးပြီမိကြည်
သည်။ ။ မြိုင်မည်ဘက်ရာ လွတ်လှည့်သော်။

(၁၈) မြည်-ဆံတော်ရှင် ဘုရားတိုင်ရတု

၁။ တက်ထွန်းလှပြောင်၊ ယုဂန်ခေါင်နှင့်၊ ထိ
အောင်ဆိုက်မျှ၊ လျှမ်းလျှမ်းပလျက်၊ မြဲမြဲညိုလွန်း၊
ရှိမ်းရှိမ်း ရှုန်းသား၊ သွန်းသွန်း မြင့်ခေါင်၊ ပန်းမျိုး
တောင်ထက်၊ သောင်းထောင်၊ သိန်း၊ သန်း၊ နေလဝန်း
၍၊ တည့်မှန်းနှင့်နှင့်၊ ပြိုင်လှာကျင်လည်း၊ တူပင်မဆွယ်၊
ပြယ်ကြီးပြယ်လိမ့်၊ လိုတွယ်ဆုယု၊ ခပ်သိမ်းသူကို၊ မပု
စေရ၊ ချမ်းသာမလျက်၊ ဆွေဆွကြည်သံ၊ ဘဝင်လျှံမျှ၊
တက်ပျံ့ရှုန်စီး၊ ထွန်းလျှံညီးသည်။ ။ ရှေ့ထီး ရှစ်ဆူ
မကသော်။

* သရမာ-ကား-ဘုရား တည်စဉ် ပြီးလွယ်အောင်
သရိုင်မိ၍ တည်ခြင်းကြောင့် သရိုင်မဘုရားဟု၏။

၂။ ဘက်ကျွန်းစံရှောင်၊ လူကုန်အောင်ဝယ်၊ တန်ဆောင်ထွတ်ထား၊ သူနှင့်ခြား၍၊ ထွားထွားသွယ်ညွတ်၊ ရှိမ်းရှိမ်းခွတ်သား၊ ညက်ထွတ် ဝင်းပြောင်၊ ခန်းသာချောင်ဝယ်၊ ကိုယ်ရောင်နိုးဝေး၊ ပြင်သို့ပြေးမျှ၊ ရေးရေးရုပ်သွင်၊ တိုင်ပင်တင့်မော၊ သဘောသိပ်သည်း၊ စောင့်စည်းခြင်းတိ၊ မြတ်ခေါင်ထိသား၊ နှောင်းပြီးသည်ရှေး၊ ဆင်းခြိမ့်လေးကို၊ တရေးတည်းပင်၊ ထပ်ပချေစွ၊ မြိခွေမဉ္ဇူ၊ ဖြည့်တော်မူလော့၊ မြင်သူမဲ့ဘူး၊ ကြားတိုင်းနူးမျှ၊ လှော်ဦးရှင်ရှင်၊ ရွှေနှယ်စင်သည်။ ။ မှထင်ပြစ်ဟူ သဗျသေဝင်။

၃။ ဝက်ရွန်းရံမြောင်၊ ရွက်မြရောင်ဝယ်၊ ငြိအောင်ညာရှည့်၊ ထပ်လျှင်၏ သို့၊ ရွှေမှည့်ပုံဖူး၊ စကားဦးနှင့်၊ မထူးကြချင်၊ ရည်မှတ်ထင်၍၊ ဆံရှင်မြနှစ်၊ ဓမ္မတော်စစ်ဝယ်၊ လွမ်းသစ်စုံမက်၊ လျှောက်ကြားမြက်ရှင်၊ တလျက်ဘော်ကွာ၊ စိမ်းဝါ၊ နီမောင်း၊ သတောင်းရွှေခြည်၊ ကိုယ်ထည်တင့်ဆုံး၊ လက်ရုံးထွေပြောက်၊ မှီအုံးထောက်ထက်၊ ညှိုးခြောက်လည်းလျောင်း၊ မယ်ချည်းပျောင်း၍၊ နွဲ့နောင်းမရွှင်၊ ရှိလိမ့်ထင်ခဲ့၊ ဝန်းကျင်ရွက်ဟောင်း၊ သာမျိုးပေါင်းသည်။ ။ နွေပြောင်းနှစ်မူအစသေဝင်။

(၁၉) ဖြည်-ဆံတော်ရှင် ဘုရားတိုင်ရတု

၁။ လျှံတက်ထွန်းဝါ၊ မြို့လက်ယာ၌၊ ရှုသာ တင့်တယ်၊ မြင့်မြူးသွယ်သား၊ မိုးလယ်ထိတုံ၊ ဓာတ်မျိုးပုံသည်၊ စည်းခုံမြတ်စစ်၊ မယ့်ရှင်ချစ်...။ ကျီးပြစ်စန၊ မည်မျှမထင်၊ ဆံသျှင်စုလည်း၊ ဆယ်နှစ်တည်းက၊ သိပ်

သည်းမြီးမှန်၊ ဖန်ဖန်စကား၊ ဆိုသည်အားဖြင့်၊ ယုံမှားမိလျှင်၊ သက်လုံးနှင်းမှ၊ ချွတ်ယွင်းလိုလို၊ ပြယာယ်ဆို၍၊ သန်ကိုယ်စွမ်းအင်၊ အသွင်မြဲလား၊ မယ့်သက်ထားသည်။ ။ စိတ်ပြားကြစည် ရိုးတိသည်။

၂။ ကြံခက်လွန်းစွာ၊ ကြီးဖျာပါနှင့်၊ မယ့်မှာမယ့်ထူး၊ မိန်းမူးစိတ်ဝမ်းညှိုးမည်းသမ်းမျှ၊ ကြင်ကျွမ်း ထူးအင်၊ ရှိရာတွင်ကို၊ သို့ပင်ယွင်းချွတ်၊ ဖြစ်ဘိတတ်ခဲ့၊ မမှတ်စသာ၊ ကြကောစုရုံး၊ ယူကျုံးမရ၊ ခုမှကုံးလွန်၊ မယ့်ဖြစ်ဟန်ကို၊ မချန်မြက်ကြား၊ မြတ်ဘုရားအား၊ ဦးဖျားထိပ်ပြင်၊ လက်စုံပင်တည့်၊ ရည်တင်ဆုညွှန်၊ တိုင်ကြားပန်အံ့၊ နှစ်တန်သက်လုံး၊ ဆင်းမြကုံးသည်။ ။ လက်ရုံးကိုယ်ရည် ကိုးတိသည်။

၃။ နံ့သက်မှန်းဝါ၊ ကြီးသစ္စာနှင့်၊ မြဝါနန်းရန်၊ ဆိုစဟန်ကား၊ ထက်စွန်ရပ်သူ၊ သက်လှာမူလည်း၊ နှစ်ယူမခွ၊ မယ်ပသူ သို့၊ မပို့ချစ်သက်၊ မယွင်းကွက်ဟူ၊ မြီးချက်သမ္မာ၊ သက်လုံးစုမှ၊ ယခုတမူ၊ မမြဲဂတီ၊ ယွင်းချွတ်ဘိခဲ့၊ မျက်စိဆင်းရဲ၊ ဝမ်းကွဲလှည့်ကော၊ ကျွန်ုပ်သာလျှင်၊ မျက်နှာမရ၊ မိဘမျိုးအင်၊ ပြစ်တင်ထန်ပြင်း၊ မလွတ်လျှင်းတည့်၊ ရှင်ရင်းကိုပ၊ မည်မျှသူ နား၊ မတိုင်ကြားသည်။ ။ အပျားသိမည် ဝိုးတိသည်။

(၂၀) ဖြည်-ဆံတော်ရှင် ဘုရားတိုင်ရတု

၁။ နွဲ့နွဲ့ကိုပြင်၊ ဆင်းရပ်သွင်ကို၊ ကောင်းကင်မိုးမြေ၊ ပတ်မျှဘော့၍၊ ရှာလေနှံ့ဘိ၊ ဘက်မရှိတည့်၊ ကြီးမိမတတ်၊ ကျွန်ုပ်မှတ်သည်၊ ချစ်ပတ်မချန်၊ လုံးလုံး

သွန်လျက်၊ ဘုန်းဝန်ခြီးအင်၊ မိသခင်ကြောင့်၊ ပည်းဖြင့်
ရေးခက်၊ ကြံ့ဝန်တက်လည်း၊ နှစ်ချက်မသွေ၊ ကြီးလေ
လေတည်း၊ ဆံပေမခွာ၊ စွန့်ရက်လှ၏၊ ပေါက်ပြခြေပေါ်၊
မြတ်ဆံကျော်လျှင်၊ ရှုမျှော်ရေးယူ၊ ဖြည့်တော်မူလော့၊
ဧမ္မုမှည့်သီး၊ သွန်း၍ ပြီးသည်။ ဘုန်းမီး ညိုဝါ
စက်လှည့်သော်။

၂။ ^{မိသခင်}လွဲလဲ ညိုဝင်၊ မျက်မြဲရှင်ကို၊ ကောင်းကင်ပျံ
ကြိုက်၊ တော်ငြားလိုက်၍၊ ကြီးရိုက်ယူယ၊ ပိုက်ခြား
မသို့၊ မွေးဘမိမင်း၊ သားချင်းဆွေစုံ၊ ရံဝန်းရံလျက်၊
ဆယ်မြတ်သက်နှင့်၊ ဆံရွက်မြဲညွှင်း၊ ပြစ်မျိုးပြောင်း
သည်၊ ရှင်နှောင်းဘုန်းရှိ၊ လှခေါင်ထိကို၊ မျက်စိနီက်
တွင်၊ ရေးရေးပင်တည့်၊ မှတ်ထင်စလျက်၊ စက်တိုင်း
မက်ခဲ၊ မွန်းချက်ယိမ်းတုံ၊ နေ့သင့်ရုံဝယ်၊ ရှေ့ငုံယှဉ်ဘက်၊
စုံနှစ်ခက်နှင့်၊ ထိပ်ထက်စုပေါင်း၊ ပြည့်ဆုတောင်း
သည်။ ဆယ်ချောင်းရှိကြာ လက်လှည့်သော်။

၃။ ပြုပြုဆိုလျှင်၊ နားပါးဝင်၍၊ ချေတင်*တွေငေါ့၊
ထပ်ပါသော်လည်း၊ ရှုမျှော်ရှေးရာ၊ လျှောက်ပသာ၏၊
ပျူဟာမရော၊ သဘောလေးနက်၊ သက်လည်း ပျိုမျစ်၊
ငယ်သည်ဖြစ်၍၊ သစ်သစ်ခေါက်ပြန်၊ အဖန်ဖန်လျှင်၊
စေကျန်ပန်းရိ၊ သို့စဉ်ရှိလည်း၊ သတိခုံခုံ၊ ဆည်မတုံ
တည့်၊ လွင့်ပျံ့မိုးသား၊ တိမ်သို့ပါးလျက်၊ သနားပြီး
ပြွက်၊ မချန်ရက်ခဲ၊ သက်ထက်ဆယ်ပြန်၊ ကျူးလွန်ဝမ်း

* တွေငေါ့ဟုသည်ကား-ပေါ်ရာဇာစကားဖြစ်သည်၊
မြက်ဟပြောဆိုသည်-ဟုလို။

ထေး၊ ရှေ့စိုင်းခဲသို့၊ ဆက်ကုံးမြတ်နိုး၊ ကျွန်ုပ်ကြီးသည်။ ။
လူပျိုးသိသာ ခက်လှည့်သော်။

(၂၁) ပြည်ဆံတော်ရှင် ဘုရားတိုင်ရတု

၁။ အရှေ့ဘက်မှာ၊ တောင်လက်ယာက၊ တေဇာ
တသန်း၊ တက်နေထွန်းသို့၊ ပ-ရှန်းရောင်ခြည်၊ ပြောင်
ညီးလည်လျက်၊ သုံးမည်လူများ၊ ကြည်စိတ်ထားသည်၊
ဘုရားသခင်၊ မွေဆံရှင်...၊ ဝမ်းတွင်ပြတ်ပြတ်၊ မသိ
တတ်ခဲ၊ ကလတ်ကလော့၊ သဘောမမှန်၊ ဘောက်ပြန်
လိုလို၊ ထက်ဝို-ထက်ဝါး၊ ရှည်လျားကြာမြင့်၊ တဖင့်ဖင့်
လျှင်၊ နှုတ်ဖြင့်ပေါ်သာ၊ လိမ်းကျံကာတည့်၊ သစ္စာထိမ်
ဝက်၊ ချစ်ပန်နက်သည်။ တပြက်ရေသို့ လှဲလေသော်။

၂။ တနေရက်ကြာ၊ မမြင်ကာမျှ၊ တရာအသက်၊
ရှည်သောထက်လျှင်၊ ဆယ်တက်ဆယ်ပြန်၊ မြတ်နိုး
လွန်လျက်၊ မင်းမွန်စကား၊ ဆိုသည်များကို၊ ထက်ဖျား
မိုးနု၊ ဘုံကကြွေလည်း၊ မဝေမေတ္တာ၊ ရှင်ကိုသာဟု၊
ဝမ်းမှာလိမ်လစ်၊ ကောက်ကျစ်ထွေပြား၊ တံငါများသို့၊
တော်လျားမမူ၊ သို့သသူကို၊ ရှေ့ယူပြညွန်၊ ဘယ်နတ်
ဘန်၍၊ ချန်ဘိသည်နည်း၊ မိတည်းနောင်တော်၊ မြတ်
ဆံကျော်လျှင်၊ မိန့်ဖော်မြက်ဟ၊ မဆုံးမရှင်ကြီးလှမြင့်
ခေါင်မြင်းမိုရ်တောင်သို့၊ ဆွေမောင်မယ် သက်၊ ဆိုနိုင်
ခက်စွ၊ မဝက်ကြောင်းလျား၊ ပြန်လျှောက်ကြားသည်။ ။
နှစ်ပါးမယ်တို့ ကြံလေသော်။

၃။ မတွေ့ခက်စွာ၊ နောင်မတ်လျာနှင့်၊ သစ္စာယွင်း
ခွ၊ ကလူလှရှင်၊ ဝမ်းကကြံတွေး၊ ကြက်သွမ်းပြေးသို့။

ချစ်ရေးမထင်၊ သူစိမ်းစင်ဖြင့်၊ မယ်တွင်အပြစ်၊ ရှိသည်
ဖြစ်လည်း၊ ပစ်ပစ်စေ၊ ဘုန်းတူသကျ၊ မုန့်နှလျှင်၊ မိဘ
ဆွေရင်း၊ တော်မင်းဘိုးဘေး၊ မိထွေးခါကြီး၊ ဦးရီးကစ၊
ဆုံးမစကား၊ တမာခါးသို့၊ လှည့်ဖြားသည်ကို၊ ပျားနှယ်
ချိုမြုံ့၊ တကိုယ်တူနေ၊ ကျွမ်းမိချေသော်၊ ထွေးထွေလာ
လာ၊ သစ္စာမမှန်၊ ဘောက်ပြန်ရှုံ့ကွက်၊ ချစ်စိတ်ပျက်
သည်။ မယ်သက်သူ့ကို နှံ့လေသော်။

(၂၂) မြည်-ဆံတော်ရှင်ဘုရားတိုင်ရတု

၁။ လွမ်း၍ နေရာ၊ ဗျာပါမရှင်၊ ရှိစင်တွင်နှိုက်၊
နတ်ရှင်မာယ၊ ဘန်ဆင်းသသည်၊ မြဲမြဲညာရံ၊ ပန်းဝတ်
ဆံကို၊ ရိုးတံပုလဲ၊ ရွှေပေါက်ကြီးသို့၊ ရဲရဲတွင်းပြင်၊
အသွင်မုန့်၊ ရှုန်းရှုန်းညီမျှ၊ လှဘိပွင့်ချပ်၊ လှပ်လှပ်ဖြူ
ပင်း၊ ပျံ့ပျံ့ရွှင်းသား၊ အဆင်းထွေလာ၊ ခေါင်ရန်း
ဝါကို၊ အသာယုယ၊ ထိပ်စကေသျှင်၊ ပန်ရွက်တင်မှ၊
ဆောလျင်စိုးရိမ်၊ ပျောက်တိမ်ရှင်းရှင်း၊ ကြွေလင့်ကင်း
သား၊ သနင်းဘုန်းထွတ်၊ မြတ်ဆံဓာတ်ဝယ်၊ ရှိညွတ်
ကြည်လင်၊ ကြံလျှင်ပင်ကို၊ ပြည့်လျှင်လိုဟု၊ ကြည်ညိုဆု
ယူရည်၍ လှသည်။ အတူမဂ်ဖိုလ် ပျိုးလှည့်သော်။

၂။ ချမ်းမြေ့လေသာ၊ မြောက်ရပ်မှာက၊ ရောက်
လှာမသည်၊ ရံခါဖြည်းသား၊ နောင်ချည်းဆွတ်ကြင်၊
မရွှင်ညွတ်နူး၊ တိမ်းမူးထပ်ဆင့်၊ အလွမ်းမြင့်နဲ့၊ သခင်
အစစ်၊ မဖြစ်ပါမည်၊ ဖြစ်ပါမည်ကို၊ တွက်ဆဆိုသော်၊
ထက်ဝို-ထက်ဝါး၊ ဖန်များဝမ်းက၊ လွန်ကြောင့်ကြ
လျက်၊ ဆောင်းလဆန်းပေါ်၊ ရောက်မည် မျှော်လည်း။

မူးမော်ဝမ်းတွင်၊ စိတ်-ဆံမျှင်မျှ၊ ကိုယ်တွင်သတိ၊ မရှိ
ပြတ်ပြတ်၊ မမှတ်သာပြီ၊ မိုင်းရီမျက်စိ၊ လွမ်းရီပျောင်းပျ၊
ရှိသမျှကို၊ နေ့ညမကင်း၊ စိုးမင်းနေရာ၊ ရှိကြာဦးတင်၊
လျှောက်ပါချင်လည်း၊ ယုဝင်ထွေငေါ်၊ ငုံရှုမျှော်
သည်။ ပျက်တော်ထွက်မည် စိုးလှည့်သော်။

၃။ နွမ်းသွေထွေလာ၊ ရွှေကြာမက၊ ပျောင်းသမျှ
ကို၊ မွေးပျူကြိုင်လွင့်၊ ပန်းသုံးပွင့်နှင့်၊ ပြေခွင့်ပေပင်၊
ငြိမ်းမည်ထင်လျက်၊ ဆောလျင်စေ့ရေ၊ မသိလေတည့်၊
ရေသည်နှစ်လာ၊ တွက်ဆမနိုင်၊ ဆွယ်ပြိုင်စုံမက်၊ နေ့
ရက်ရှည်လျား၊ ကြီးသည်များကို၊ သည်းဖျားရောက်ထိ၊
ကြဝန်ရှိလျက်၊ မွေးမိကျွမ်းချစ်၊ သို့စင်ဖြစ်ဟု၊ ကျစ်လျစ်
ဆွေမြန်း၊ ပုမှန်း-စန၊ ချည်မဟတည့်၊ ထိန်းယမျက်ရေ၊
နာလေသည်လော၊ စိုးရိမ်မောစွ၊ ပြာချောနွဲ့နောင်း၊
ရွှေမောင်းလိုလို၊ ဆင်းရွယ်ပျိုလျှင်၊ နောင်ကိုဆုယူ၊
ကြည်ဖြူဆပွား၊ မသနားသည်။ ထွေပြားရှိလေ
နိုးလှည့်သော်။

(၂၃) မြည်-မြတ်မုန့်ဘုရားတိုင် ရတု

၁။ ရွှေဘုံသာတွင်၊ ရာဇာနေမျိုး၊ သတိုးထွတ်ထား၊
တရားဘုန်းစည်၊ ယခုတည်သည်၊ ကိုးမည်ရောင်ဟုံ၊
မျက်တိစုံလျက်၊ လူ့ဘုံအပ၊ မြဲဟွာအဖျား၊ ဆပွားကြည်
လင်၊ ပန်းနှယ်ဆင်သည်၊ နှုန်းအင်တုကျွန်း၊ သောင်
ထိပ်စွန်းဝယ်၊ ဆယ်သန်း၊ ဆယ်သိန်း၊ တွက်ကိန်းစာ
နာ၊ နိုင်းရာမဲ့နိုင်၊ ကြင်ခေါင်တိုင်သား၊ ရွှေစင်မြရည်၊
ရောနှည်ပေါင်းရှက်၊ သွန်း၍ ဘက်သို့၊ မွတ်ညက်ပြာဖြူ၊

ကျမ်းသည်သုနှင့်၊ အတူသည်လ၊ မဖူးတသည်။
ကွာရဝေးတတ် လေဘိသည်။

၂။ နေရုံလာလျှင်၊ တရာထပ်ဆင့်၊ ရွှေပွင့်သို့၊ ရှင်
ပင့်ဉာဏ်ခြည်၊ ထွန်းလျှံလည်လော့၊ ကြင်သည်သို့ဝမ်း၊
အလွမ်းအပူ၊ ဟူသမျှလည်း၊ တွေးဆထပ်ရစ်၊ နေနှင့်
ကြောင့်ဖြစ်ရှင့်၊ ဆုတ်နစ်လေနိုး၊ စိုးတုံကြောင့်ကြ၊
ဝေးလှကင်းကျေ၊ ရှိလေစေဟု၊ အနေတကျ၊ ဆံမျှစွန်း
ပြ၊ မျက်စိသူမှ၊ ရံခါမျှတည်၊ တမ်းဆိုသည်ကြောင့်၊
လှော်ရည်နက်လေး၊ လုံးထွေးဖန်များ၊ သူနားမယွက်၊
ရှိကောင်းလျက်တည်၊ မှာမြက်မတို့၊ ဆင်းရွေလှံ
သည်။ ။ယွင်းရုံ၊ တွေးချွတ် ပေဘိသည်။

၃။ ဆွေစုံကြာတင်၊ ဘယ်နံ့လျင်တည်၊ လည်တွင်
ရစ်ခွေ၊ အထွေထွေလျှင်၊ မပြေမပြော၊ မလျော့မပြယ်၊
စပယ်ပွင့်ဖူး၊ ပေါ်သစ်ဦးကို၊ ပျံမြူးတူကွ၊ ပျော်ချင်လှ
သည်၊ ဌာနလည်းကျူး၊ မကူးကပ်လပ်၊ ရပ်လည်းဝေး
မြေ၊ ဖြစ်တုံ၊ ချေဘိ၊ ကျွန်ုပ်ရှိရှင့်၊ မြင့်ဘိတောင်ဖျား၊
ထိပ်တိမ်ကြားဝယ်၊ ခြောက်ပါးရောင်စုံအံ့ဘယ်ပုံသည်၊
စည်းခုံမြတ်စွာ၊ ရတနာတိ၊ မြတ်မုနိလျှင်၊ ဖြည့်ဘိလျှင်
ထွေ၊ မယုံမျက်ပြေဟု၊ ဖြေပါရှင်ချစ်၊ ကြိုးသည်ဖြစ်ကို၊
ဆုတ်နစ်မရက်၊ လွန်ခဲခက်သည်။ ။သက်ထက်လေး
မြတ် ချေဘိသည်။

(၂၄) မြည်-ကန်တွင်းစည်းခုံဘုရားတိုင် ရတု

၁။ သပြေမဇူ၊ ကျွန်းဇေဇူ၊ ဆင်ဖြူသခင်၊ နတ်ရှင်
သမီး၊ ဘုန်းကြီးထွတ်ထား၊ နောင်တော် သားနှင့်၊ နှစ်

ပါးဆွေစုံ၊ တည်ခွဲတုံသည်၊ ရွှေပုံပုံသွန်း၊ မြေကထွန်း
သို့၊ သိန်း၊ သန်း၊ ထောင်၊ သောင်း၊ နေလပေါင်း၍၊
တူကြောင်းမြင်မည်၊ ရံလှာသည်လည်း၊ မြဲခြည်ပျောက်
ကွယ်၊ ပြယ်ကြီးပြယ်လိမ့်၊ ခြောက်သွယ်ညီးဝင်း၊ သောင်း
လုံးလင်းသည်၊ မှန်ကင်းဘုန်းခေါင်၊ မိတည်းနောင်
ဝယ်၊ ရည်စောင်ဘိုရန်၊ လိုဆုပန်က၊ ကြွင်းကျန်ခဲ့
လျှင်၊ ပြည့်ဆုနှင်းသည်။ ။ကန်တွင်းစည်းခုံ တော်
တကား။

၂။ တထွေခြည်မြို့၊ ချွတ်နိုင်ယူအံ့၊ ချစ်သူတို့တွင်၊
စိတ်ဝယ်ထင်၍၊ ညှစ်ပြာလှ၊ သွယ်ချောနွဲ့လျှင်၊ ရှေး
ကဲ့သို့ဟန်၊ တုံ့မပြန်တည်၊ ယုံကျွန်ထွေထွေ၊ ဟုတ်တိုင်း
စေလည်း၊ မကျေရပါ၊ ပြစ်ကိုရှာ၍၊ ကြံရာခဲခက်၊ ငါ
မျက်ထွက်က၊ ဆတက်ဗျာပါ၊ ပူလေခါဟု၊ ပမာနတ်
ဟန်၊ မျက်တော် သန်လည်း၊ ဘောက်ပြန် ထွေပြား၊
ရှိမည်ထားဘိ၊ ပိုက်ဖြား ရင်ခွင်၊ တင်ထက်တင်၍၊
လည်တွင်နေကြ၊ ဆွဲချင်လှ၏၊ သိင်္ဂီကသိုဏ်း၊ သက်နှင့်
နှိုင်းသည်။ ။ဆက်တိုင်းလည်းခုံ ပျော်တကား။

၃။ မသွေပည်ဟူ၊ ကျွန်ုပ်မူကား၊ မိုးသူထက်နတ်၊
နန်းပြာသာဒ်နှင့်၊ လေးမြတ်ယုယ၊ သက်နှင့်မျှဟု၊ မာယ
ကြိုးစား၊ နေလှည့်ဖြားလည်း၊ ရွှေသားမြဲရည်၊ သွန်း၍
ကြည်သို့၊ ပြိုင်တည်မမျှ၊ သခင်ကကို၊ ဘယ်မှအသစ်၊
ရှိသည်ဖြစ်လိမ့်၊ ပတ်ရစ်လက်ယာ၊ ငါးမည်ကြာနှင့်၊
သီတာရေညို၊ ဒေးချိန်မြို့၊ ကန်သစ်ဦးဝယ်၊ ပျံပျူးသာ
ယာ၊ တောင်မျက်နှာ၌၊ လျှံဝါညီးရှုန်း၊ ဝင်းထွန်းပြောင်
ပြောင်၊ ခပ်သိမ်းမှောင်ကို၊ လင်းအောင်ပယ်ခွါ၊ ထွတ်

သကျာလျှင်၊ မယ့်မှာရေးယူ၊ သို့ပင်ဟူ၍၊ လှိုင်ကြပျံ့
မွှေး၊ မိန့်ပါသေးလော့၊ ငယ်သွေးရွယ်သစ်၊ သခင်စစ်နှင့်၊
တဖြစ်မယွင်း၊ ရှေးကျိုးနှင့်သည်။ ။ ဘုန်းချင်းတည်း
ဆုံ ဘော်တကား။

(၂၅) မြည်-၄၇ ဆိုက် ဘုရားတိုင် ရတု

၁။ လက်ယာပတ်လည်၊ ချမ်းမြကြည်သား၊ ယဉ်
ရှည်သီတာ၊ မြစ်ငါးဖြာမှ၊ လက်ယာနှင့်နှင့်၊ စီးလှာ
ဝင်၍၊ ပလ္လင်မြင့်မြတ်၊ ပ-မလွတ်တည့်၊ လှမ်းဆွတ်မှီ
ကာ၊ ဆိုသောခါမှ၊ သူဇာသကြား၊ နှစ်ပါးမကွေ၊
ဖေါင်ရွှေလှေနှင့်၊ နေကိုမချင့်၊ ပျော်စံတင့်သည်၊ ငိုရင့်
တိချည်း၊ အပည်းပည်းလျှင်၊ တလည်း၊ အုံး၊ ကွမ်း၊ ရင်
ကမ်း၊ သပြေ၊ ချဉ်ချေ-ချီစုံ၊ ရဂုံအလယ်၊ ဥယျာဉ်ဝယ်
နှိုက်၊ မြောက်သွယ်တိမ်တိုက်၊ မိုးဖျားဆိုက်သည်။ ။ ၄၇
ဆိုက်ရွှေပြည် မြောက်တွင်သောဝ်။

၂။ ညက်ပြာမှတ်ကြည်၊ လှမောသည်မှ၊ ထက်ပြည်
မြင့်ဖျား၊ မြောက်ဘုံသားဝယ်၊ စံထားကိုချည်း၊ ရွှေခဲ
ဆည်း၍၊ ဆွေနည်းတို့မှာ၊ ပြိုင်တုံလှာလည်း၊ သော်တာ
ဘုန်းကြွယ်၊ ပကြိုက်ဝယ်၌၊ ကြယ်နယ်သာပင်၊ ရှိလိမ့်
ထင်ရှင့်၊ ညက်စင်ပြာချည်း၊ ကြင်ဘိုရည်းကို၊ ဆောင်း
လည်း-သုံးထွေ၊ နွေလည်းသုံးခါ၊ ဝါလည်း-သုံးနှစ်၊
ရောက်ပြန်လစ်ခဲ့၊ စိစစ်မသာ၊ နီးယဉ်းစွာ၍၊ ပူဇာထပ်
ပေါင်း၊ မိုးလည်းလောင်းလျက်၊ ညှိုးပျောင်းဆွတ်ရိုက်၊
မပျော်ပိုက်သည်။ ။ ရက်လိုက်ဖြေပြည် ပျောက်ချင်
သောဝ်။

၃။ ခက်ပြာညွတ်ရှည်၊ ပန်းတို့သည်လည်း၊ စက်
မြည် ထွန်းမြိုး၊ မြေတော်ဦးကို၊ ထိမူးဘနန်း၊ ကုံးလှာ
ဝန်းသို့၊ လိုက်နန်းပလ္လင်၊ ဇွောကင်ထက်၊ ရှင်ပင်ပင်ကို၊
မြွက်ဆိုမှတ်ထင်၊ ယခုပင်တည့်၊ စိတ်တွင်ငြိမ့်ငြိမ့်၊ ဟော
ပိမ့် တွေးချွတ်၊ မြတ်တုလွတ်ဝယ်၊ ပြတ်ပြတ် နကန်၊
မမိဋ္ဌာန်လည်း၊ ဟုတ်မှန်ချေက၊ ထိမ်ခက်လှ၏၊ မ-လော့
ဘုန်းဝှန်၊ ကျွန်ုပ်ကျွန်မူ၊ အလွန်လှနိုက်၊ ပြက်မထိုက်
သည်။ ။ ထက်ဆိုက်နေရှည် လောက်စင်သောဝ်။

(၂၆) မြည်-ဆုတောင်းပြည်ဘုရားတိုင်ရတု

၁။ မိုးနှင့်သာလျှင်၊ ထွန်းဝါပြိုးပြက်၊ ရောင်ချင်း
ရှက်မျှ၊ တောင်ထက်တောင်မြတ်၊ တောင်ကျော်ထွတ်
နှိုက်၊ လူနတ်များရှင်၊ မြသိထင်နှင့်၊ တပြင်မခြား၊
ရှေ့ ယွန်းနားဝယ်၊ တရားဘုန်းခေါင်၊ ဒွတ္တဘောင်ဟူ၊
ပြည်ထောင်များနတ်၊ တည်ခဲ့မှတ်သည်၊ လျှံပတ်ညီးညီး၊
မြောက်သွယ်စီးသား၊ ရွှေထီးရွှေတိုင်၊ ရွှေစိုင်တခဲ၊
လိုက်နန်းထဲက၊ ရဲရဲထွန်းပြောင်၊ ကိုယ်တော်ရောင်
ဖြင့်၊ ညီနောင်နှစ်ဘော်၊ ကျွန်းလုံးကျော်သည်။ ။
မည်တော်ဆုတောင်း ပြည်တကား။

၂။ ဖြိုးဆင့်ရွာဆင်၊ လျှပ်သက်တင်နှင့်၊ မိုးစင်
မကျူး၊ နှစ်ဦးဘော်ပြိုင်၊ မလွမ်းနိုင်ခဲ့၊ မြဆိုင်မြချပ်၊
နီလာထပ်ဝယ်၊ စိတပ်သင့်ရန်၊ တင့်ကြောင်းဘန်သား၊
ဖြူဟန်လိုလို၊ ရွှေကိုယ်လျောလျော၊ သာမောမဲလွန်း၊
ဝတ်ဆံပန်းနှင့်၊ ပြည့်ဝန်းသာခေါင်၊ လတန်ဆောင်ဝယ်။

ရည်စောင်သာရှင်း၊ လျှောက်ဦးတင်အံ့၊ သူ့ခွင်ရပ်မြေ၊
ခြားရှိလေလည်း၊ ရစ်ခွေမေတ္တာ၊ ရှင့်ကိုသာလျှင်၊
ဗျာပါသမ်းညို၊ ရှိလှနိုး၍၊ ယုတ်တိုးမခွ၊ ရွှေနှုတ်
ဟလော့၊ ဝေဌမချန်၊ မယ်ဘို့ဘန်သည်။ **နွှပ်ပြန်
စုစောင်း လှည့်တကာ။**

၃။ ညှိုးမြင်ကြာတင်၊ နောင်ကိုလျှင်လည်း၊ ရည်ထင်
ခန့်ရည်၊ ရောက်လမည်ဟု၊ မှာသည်အပ၊ နေ့ည
ဆိုမြက်၊ လိုက်ပေလျက်ကို၊ မြီးသက်မှတ်၍၊ ကျွန်ုပ်တို့
လည်း၊ မယုံရိပ်မှောင်၊ မရှိအောင်ဟု၊ ရည်စောင်
မှတ်နေ၊ အထွေထွေတည့်၊ ရစ်ခွေချစ်ထပ်၊ မလပ်တစ၊
နှစ်ခွမယွက်၊ အသက်လုံးခြံ၊ စုပုံခွဲခွာ၊ အကြောင်း
မှားကား၊ ခွါလည်း-ပြစ်လျှင်၊ ချဉ်းလည်း-ပြစ်ထင်၊
ကြာလျှင်-ပြစ်ရောက်၊ ရှိမည်ကြောက်၍၊ တွေးထောက်
သံချို၊ လွန်မီး ငြိသည်။ **နောင်ကို ရှုကောင်း
၏ တကာ။**

(၂၇) မြည်-ကျောင်းကြီးဘုရားတိုင်ရတု

၁။ ရေရှင်ချမ်းကြည်၊ မြစ်ငါးမည်က၊ ရစ်လည်
ရှက်ဖြာ၊ စီးဝင်လှာသား၊ ရောဝတီ၊ တင့်ညီဘက်မဲ၊
သီတာကဲ့သို့၊ နှိုင်းရှုံ့လွတ်ကွေ့၊ လက်ယာ ခွေသား၊
သရေခေတ္တ၊ ပြည်မနောက်ယွန်း၊ ထွတ်ကြွန်းလျှင်၊
ပြောက်စွန်းမထင်၊ မြေကပင်တည့်၊ ဆောလျှင် မောက်
မောက်၊ ယခုပေါက်သို့၊ ပြိုင်ထောက်မမြင်၊ ဘက်မျိုး
စင်သား၊ ရည်ရှင်လျှံညီ၊ ထွက်ပြိုင် စီးသည်။ ။
ပျောင်းညှိုးရွှေစင် ပင်တကာ။

၂။ ရွှေစင်ပွမ်းလည်၊ မြဲမခြည်တည့်၊ လေးမည်
သဏ္ဌာန်၊ ရှင်ပင့်ဟန်လျှင်၊ မလွန်နိဗ္ဗာ၊ ယခုခါတည့်၊
သကျာမုနိ၊ ရှိလျှင်းဘိသို့၊ မျက်စိစိတ်တွင်၊ မြင်လျှင်
ဆွတ်ဆွတ်၊ ပီတိညွတ်မျှ၊ အထွတ်ထိပ်ခေါင်၊ ငါးမာရ
အောင်ကို၊ လက်ဆောင်သော်မူ၊ အတူရည်မျှ၊ ဣစ
မရှား၊ နှစ်ပါးခိုင်တုံ၊ ရွက်ရုံနုထွတ်၊ လွတ်ကြီးလွတ်သား၊
မွှေးမြတ်ပျံ့ကြိုင်၊ မှန်ရင်းခိုင်နှင့်၊ ဆက်တိုင်ပူဇော်၊
ကြင်ဘော်မနိုး၊ ကျွတ်ဆုမှီးသည်။ **ကျောင်းကြီးပေ့ရှင်
ပင်တကာ။**

၃။ ဆွေပင်ကျမ်းသည်၊ ဖြစ်ဆက်ရှည် လည်း၊
ချစ်ရည်စုံသင့်၊ ဘုန်းချင်းမြင့်၍၊ နတ်နှင့်သာစံဝင်းညို
လျှံကို၊ တဆံမစဉ့်၊ နေ့ညဉ့်စုံမက်၊ စက်လည်းယုယု၊
မြော်ရှုခုသာ၊ ခွါလေသည်လော၊ တွေးတောစိတ်တွင်၊
နီးသို့ထင်လျက်၊ သခင်တို့မှာ၊ နောင်ခြင်းရာကို၊ ရံခါ
ကြားထွေ၊ သိပါလေစံ၊ ခြည်နေတသန်း၊ ဝင်းထွန်း
လျှံရောင်၊ မြစ်လုံးပြောင်မျှ၊ တန်ဆောင် ဘက်ကင်း၊
ပြည့်ဆုနှင်းလော့၊ မှန်ရင်းဟူသည်၊ အမည်သာလျှင်၊
နိမိတ်ထင်သား၊ ဝါဝင်ခါနီး၊ ချစ်ပန်းကြီးသည်။ ။
ဆောင်းမြီးနွေတွင် ပင်တကာ။

(၂၈) မြည်-ကျောင်းငယ်ညီနောင်ဘုရားတိုင်ရတု

၁။ ရောဝတီရေသီတာနား၊ ကမ်းထိပ်ဖျားထက်၊
မှတ်သားလိုက်သာ၊ ရွှေဂဟာနိက်၊ သစ္စာလေးပြီး၊ ပွင့်စင်
ပြီးသား၊ ဘုန်းစီးတည့်မွန်း၊ နေသိန်းသန်းသို့၊ ထက်ဝန်း
ခြည်ဝါ၊ ခြောက်ရောင်ဖြာသည်၊ ရတနာဂိရိ၊ မုနိထွတ်

ခေါင်မြတ်ညီနောင်... လှခေါင်စံတင်၊ အပြင်လျာချည်း၊ ဆယ်နှစ်တည်းက၊ စုလည်းလက်သင်၊ ထုံးစတင်နှိုက်၊ ရစ်ဆင်စံပယ်၊ ဘုန်းကြွယ်စံတိ၊ သိရိပုည၊ ရှန်းရှန်းပသား၊ မျက်မြ မြတော၊ စံကျော်ရွှေသို့၊ သရေခေတ္တ၊ ပြည်မရပ်သျှ၊ လှမှန်ကုကို၊ လက်ယူလှမ်းကာ ဗိုအံ့လော။

၂။ ရွှေစာမရိ၊ မြီးချီကြောလန်း၊ ပုံဖြင့်သွန်းသို့၊ သွယ်ဝန်းစံတည်၊ ဆုဟန်ရည်နှင့်၊ မွှေးချည်တပင်၊ စုံမက်ခင်လျက်၊ ဆံမျင်မကွက်၊ သေမည် သက်ကို၊ စွန့်ရက်လေဟန်၊ ထိုထက်လှန်၍၊ ဆယ်ပြန်ဆယ်ဆ၊ ကြီးကောင်းလှ၏၊ တေဇပြောင်ရှန်း၊ ရွှေရည်သွန်း၍၊ မုတ်နန်းသစ်သစ်၊ မြခြည်ရစ်သို့၊ တင်ပြစ်ဘွေနှည်၊ စွန်းမဲ သည်ကြောင့်၊ လှရည်ပယင်း၊ သားရွှေဝင်းနှင့်၊ ဘော်ချင်းများလယ်၊ ဆင်းနတ်နယ်ကို၊ ဘုန်းကြွယ်ညီနောင်၊ ဣဏ်စက်ရောင်ဖြင့်၊ လျင်အောင်မကြာ၊ ဖြည့်လျင်းပါလော့ကလျာငါးစုံ၊ သက်ပုံစုနှင်း၊ လှမှန်ကင်းကို၊ ဆောင်းတွင်းချမ်းခါ ပီအံ့လော။

၃။ ထေ့လာတညီ၊ ကုံးမြှောင်သိ၍၊ စုံစီပန်းနှင့်၊ ချယ်လှယ်တင့်သို့၊ ရင့်သည်သမ္ဘာ၊ ဆင်းဝါပျိုမျစ်၊ လှနတ်စစ်ကို၊ ရှင်ချစ်မြတ်စွာ၊ ဣဏ်စက်ဝါဖြင့်၊ မေတ္တာကြင်ညွန့်၊ ပိုင်းခြားခန့်လော့၊ သက်စွန့်ကြီးမည်၊ နေနှင့်ကြင်သည်ကို၊ သံရည်ပတ်ကုံး၊ သံကျုံးရင်တား၊ သံမြို့ခြားလည်း၊ လေးစားမထော့က်၊ ချင်းနင်းဘောက်တ၊ ပျောက်လိမ့်ထိုမှ၊ ဘေးနန္ဒကို၊ ဆံမျှမလေး၊ မကြ

၂။ သား...
၃။ သား...
၄။ သား...

တွေးတည့်၊ ငယ်သွေးတည်ကြည်၊ ငါးမည် ထွန်းပ၊ သွယ်နွဲ့လျနှင့်၊ ချမ်းမြစဉ်တွင်၊ လှထွက်တင်ကို၊ ရွှေရင်လှမ်းရာ ညီအံ့လော။

(၂၉) ပြည်-ကျောင်းဆေးရေးဘုရားတိုင်ရတု

၁။ မြေကြီးကပင်၊ မြီးမျှသွန်းသွန်း၊ ယုဝန်စွန်းသို့၊ ဆိုက်ခန်းယူးယူး၊ ထိမှူးထင်ယောင်၊ ထက်လည်ပြောင်သည်၊ ကွမ်းထောင်ဘောင်းချို၊ ချမ်းပုံထက်၊ တင်တုံရွှေထီး၊ ဘိတ်လျှံညီးမျှ၊ ယိုစီးသွယ်ဖျား၊ ပုထိုးသားလည်း၊ လေးပါးလိုက်ထက်၊ ညီးညီးလက်မျှ၊ ပြီးပြတ်ပတ်ပတ်၊ မောင်းမောင်းလွတ်လျက်၊ ရိညွတ်ဆုယူ၊ ခပ်သိမ်းသူတို့၊ သည်းအု-ဦးဆံ၊ ဗျာပါလံလည်း၊ စေးညနေကျ၊ မြိမ်းစေရဟု၊ ပေါက်ပြနီးဝေး၊ ကျွန်းလုံးမွှေးသည်၊ ကျောင်းဆေးရေးရှင် တော်တကား။

၂။ နေမီးလသွင်၊ တင့်မောအင်မူ၊ မုတ်ဝင်လိုက်ထိပ်၊ ရှန်းရှန်းချိပ်မျှ၊ ပြီးရိပ်လိုလို၊ သံချိုပျံ့မွှေးဟောမည်တွေး၏၊ သေဋ္ဌေးလုလင်၊ တည်ဒဲ့ကျင်လည်း၊ ပလ္လင်ပန်းဘည်၊ နိနဲလေသည်ဟု၊ ဆွတ်ကြည်သဒ္ဓါ၊ ဆိုစဉ်ခါဝယ်၊ ဝီဝါရစ်ဆင့်၊ ညဉ့်ချင်းမြင့်က၊ ရှင်ပင့်အစစ်၊ ပွင့်သစ်မျက်မှောက်၊ ယခုရောက်သို့၊ လျှံတောက်ထွန်းလစ်၊ အသစ်သစ်တိ၊ သရစ်ရှက်ကွေး၊ ထွန်းလျှံပြေးသည်၊ ပောင်းစွေးဝေးမြင် မြော်တကား။

၃။ ဆွေနီးမျှအင်၊ ချစ်ထွတ်တင်သား၊ မြသွင်ကုံးဆင့်၊ မဉ္ဇူပွင့်သို့၊ တမျှင့်တည်းပင်၊ လည်ဝယ်ဆင်၍၊ နှစ်လျှင်သန့်၊ ဆက်ချင်လေစွ၊ ချုပ်ပြေ

မညောင်း၊ ဆည်ပေတောင်းလျက်၊ ထပ်လောင်းကုံးဆင်း၊
 ကြံတွက်ချင့်သော်၊ မြေနှင့်မိုးထက်၊ ဝေးလံခက်၍၊
 မိုးခြိုက်ရိပ်ခြည်၊ ကြားရမည်မျှ၊ ဝိုက်လည်ခဲးစွာ၊ မသိ
 သာခဲးပျော်ရာရှင်၍၊ မေ့လေသည်လော၊ နစ်မြောကျွန်း
 ဦး၊ မိုးထိကြားလည်း၊ ပျံ့ပျူးဝမ်းတွင်၊ ရှိမထင်တည့်၊
 ပြာစင်ရောင်ဖြူ၊ ကြာသုဇယ်သွေး၊ ထင်မိတွေးသည်။ ။
 နှောင်းမွေးထွေးကြင် ဘော်တကား။

(၃၀) မြည်-ကျောင်းဆေးရေးဘုရားတိုင်အလိုက်ရတု
 ၁။ မြေကြီးကသာ၊ ထွန်းလျှံဖြာ၍၊ တေဇာတက်
 ရှန်း၊ ဝေယန်ထွန်းသို့၊ နှုန်းနှုန်းမမြင်၊ နီးဝေးထင်သည်၊
 ပန်းတင်ခုံနေ၊ ပြစ်ပြေတင့်ခေါင်၊ ကွမ်းထောင်ဖြိုးမောက်၊
 သဝိတ်မှောက်ထက်၊ လျှံတောက်တင့်ဆုံး၊ ဘောင်းလုံး
 ကြာပြန်၊ တွန့်နားလန်နှင့်၊ ကျူးလွန်ထွေပြား၊ ပုထိုး
 သားလည်း၊ လေးပါးလိုက်ထိပ်၊ ရောင်လျှံချိပ်မျှ၊ တံဆိပ်
 ခပ်တင်၊ ကျော်ထင်ဝေးနီး၊ ချရားသီးနှင့်၊ ရွှေထီးစကြာ၊
 ဝင်းဝင်းဝါတည့်၊ အာကာစက်ခြိတ်၊ တန်းခိုးလွတ်လျက်၊
 လူနတ်၊ မြဟွာ၊ များစွာဆုယူ၊ ခပ်သိမ်းသုတို့၊ ကြီးထူ
 ကြောင့်ကြ၊ ဗျာပါရလျှင်၊ နေကျပျောက်ဝေး၊ ကျောင်း
 ဆေးရေးကို၊ ။ မလေးနှစ်ပွင့် တင်သည်နှင့်။

၂။ နေပီးလဝါ၊ တင့်မောစွာသည်၊ မုတ်သာ
 လိုက်ထိပ်၊ ရောင်လျှံချိပ်သား၊ ပြီးရိပ်လိုလို၊ သံချိုပျံ့မွှေး၊
 ဟောမည်တွေးရှင့်၊ သေဋ္ဌေးမောင်နံ၊ တင့်အောင်
 ကြံလျက်၊ မြတ်ရာမက်၍၊ စိတ်ထက်ကြည်စွာ၊ တည်ခဲ
 ပါသည်၊ မြေချာပလ္လင်၊ ပန်းတင်ခုံတည်၊ နိမ့်လေသည်

ဟု၊ စိတ်ကြည်ဖြူဆွ၊ ထိုခဏနိက်၊ သိဂ်ရွှေစစ်၊ သွန်း၍၊
 ဖြစ်သို့၊ ကျစ်လျစ်လှတင့်၊ ညဉ့်ချင်းမြင့်၍၊ ရှင်ပင့်စတေ၊
 လူ့ဆွေမျက်မှောက်၊ ပွင့်သစ်ရောက်သို့၊ ရောင်တောက်
 နီးဝေး၊ ဘောင်းကြေးကွေးကို၊ ။ အဝေးရစ်ဆင့်
 ထင်သည်နှင့်။

၃။ ဆွေခိုးပျံကာ၊ ချစ်ခြင်းရာဖြင့်၊ ကြိုင်စွာ မြေ၊
 မရွှံ့သကို၊ နတ်ကဆက်လှည့်၊ ရောက်လှာတည့်သို့၊ ထပ်
 ရှည့်တူပင်၊ လည်နှိုက်ဆင်၍၊ သက်ပင်သင်္ချေ၊ ဖန်ဖန်
 ရေလည်း၊ မပြေလွမ်းစိုး၊ ကြင်လှနိုးခဲ့၊ ချစ်ကြီးရှည်ခြင့်၊
 အဆင့်ဆင့်လျှင်၊ မြေနှင့်မိုးထက်၊ ဆတက်ဆယ်ပြန်၊
 ဝေးလှလွန်၍၊ လေသွန်ရိပ်ခြည်၊ မြက်ပါမည်လည်း၊
 ဝိုက်လည်ခဲးဝှက်၊ သိရခက်ခဲး၊ ယှဉ်ဘက် သည်လျှာ၊
 နောက်ကြောင်းခြာကို၊ နေကာပျော်၍၊ မေ့လေသည်
 လော၊ တွေးတောမဆွ၊ ရှေးဦးစကို၊ နှမရွယ်လူး၊
 အောက်မေ့ဦးလော့၊ ဟိမ်းမူးဝမ်းတွင်း၊ မရှိလျှင်းတည့်၊
 ရောင်ဆင်းမွတ်မွတ်၊ ကြာဝယ်နတ်သို့၊ နွဲ့ညွတ်ငြိမ့်လေး၊
 နှောင်းမွေးထွေးကို၊ ။ တရေးချစ်ခွင့် မြင်သည်နှင့်။

(၃၁) မြည်*မြင်ဗာဟုဘုရားတိုင်ရတု
 ၁။ သာမောလှပေ၊ ဇမ္ဗူမြေနှိုက်၊ ချင့်နေတွက်
 စာ၊ ယုဇနာလျှင်၊ သင်္ချာမှန်မော၊ သုံးထောင်တောသို့၊
 မရောပင်သွမ်း၊ ပန်းတိမ့်မိ၍၊ ညချမ်းမြည်းသာ၊ ဂန္ဓာမာ
 နှင့်၊ ပမာနှိုင်းဘိ၊ တုဘွယ်ရှိသာ၊ သီရိခေတ္တ၊ ဌာန
 * မြင်ဗာဟု-ဘုရားကား-လက်ရုံးတော်ဓာတ်
 ကို ဌာပနာ၍ တည်သောဘုရားဖြစ်သည်။

ရပ်စည်၊ ရသေ့ပြည်က၊ နှစ်မည်မခြား၊ တောင်ခပ်
 ပါးဝယ်၊ စကား-သပြေ၊ ပန်းသင်းခွေနှင့်၊ မိုးစွေ-
 ရင်ကတ်၊ ဘက်ဆွတ်-ပြည်ပန်း၊ အနန်း-သရဖီ၊ ပန်းစုံ
 စိတ်၊ ပွင့်ညီမွမ်းပြင်၊ မြတ်ချစ်ရှင်ကို၊ မြင်လျှင်စိတ်ဇော၊
 ပီတိပြော၍၊ သင်းချောရွှေတိုင်၊ ညိုပြိုင်ထွန်းပြောင်၊
 ပန်းလက်ဆောင်ဟု၊ နီရောင်စက်စက်၊ မဇ္ဈခက်ကို၊
 စိတ်ထက်လှလှ၊ ပူဇော်ပြုသည်။ **ဗောဟုပေတော်
 ရှင်ကိုသော်။**

၂။ ပြာချောပျနေ၊ ထွန်းသရေနှင့်ရင်ရွှေတဘက်၊
 ဖြူညက်ရထည်း၊ စုလည်းတိုးစ၊ သည်နှစ်လဝယ်၊
 စဉ်ဆွခေါက်ချိုက်၊ ချည်မြိုက်စက်ပြီအာနိသွယ်ပြောင်း၊
 ဝိုင်းနားရောင်းနှင့်၊ ခါကောင်းပြည့်စင်၊ သည်ပွဲတွင်
 နို့က၊ သဘင်ရှုလာ၊ နောင်သာစုံမက်၊ တသက်သက်လျှင်၊
 ကွန်ရက်ဗြဟ္မာတော်၊ ကြည့်ရှုမြော်၍၊ သည်သော်သည်
 နှင့်၊ သည်သို့တင့်ဟု၊ ရှင်ပင့်မေတ္တာ၊ ဖျန်းဆွတ်ပါလော့၊
 တရာထီးစင်း၊ ပြည်ထောင်မင်းကို၊ နှိပ်နင်းစိုးဆောင်၊
 ဒုတ္တဘောင်လျှင်၊ ရည်စောင်ကြည်ဖြူ၊ တည်ခဲ့လှသည်၊
 ဘုန်းတူမွေမြတ်၊ လက်ရုံးခတ်ကို၊ ရိုညွတ်စိတ်သန်၊ ဆု
 ကြီးပန်အံ့၊ ဆောင်းစွန်အစ၊ တန်ဆောင်ကသည်၊ သုံးလ
 အောင်ပင်၊ မြင့်ကြာတင်ခဲ့၊ ဆောလျှင်ပြည့်ဆူ၊ တောင်း
 မှတ်ပြုသည်။ **ပြာနုရွှေလှော် စင်ကိုသော်။**

၃။ ညာကြောမြဝေ၊ ပန်းထွေထွေတိ၊ အရွှေ၊
 အဝါ၊ အပြာ၊ အနီ၊ စုံစီချယ်သင့်၊ တောလုံးတင့်သာ၊
 ရှင်ပင့် မွေတော်၊ ပတ်လည် ကျော်သည်၊ မည်တော်
 ဗာဟု၊ မြတ်စာတုနှိုက်၊ ဆုလည်းစုံမက်၊ မတောင်းရက်ခဲ့။

နောင်သက် ကျွမ်းဘော်၊ နေတော်မူရာ၊ ပြည်ဟင်
 သာဝယ်၊ ဣဏ်ဝါတန်ဆောင်၊ ညိုထွန်းပြောင်လော့၊
 ပျံ့အောင်ညှိုးသမ်း၊ မလွမ်းမီခင်၊ ဖြည့်စေချင်စွာ၊ ထက်
 ခွင်မိုးသူ၊ စံဘိဟုသော်၊ ပြိုင်တုမလွတ်၊ ယာမာနတ်လည်း၊
 ပြိုင်တတ်မည်လာ၊ မလွန်ရာတည်၊ ကေသာဆံပင်၊ စည်း
 ဆွတ်နှင့်၊ ရည်ရှင်ထွန်းတောက်၊ လက်ကောက်
 လက်ကြပ်၊ လျှပ်လျှပ်ညှိုးမျှ၊ ထွန်းဝင်းပသား၊ ပြည်များ
 မျက်ရှု၊ ဆင်းနတ်တုသည်။ **ရာဇုရွှေတော် တွင်ကို
 သော်။**

(၃၂) ပြည်-မြင်ဗောဟုတုစားတိုင် ရတု

၁။ သာလှမော၍၊ စုံတောဝနိုင်၊ ရွက်ချင်းဆိုင်
 သား၊ ရိပ်မြိုင်မြိုင်ထက်၊ ရေကျောက်စက်ဝယ်၊ မြခက်
 ဝေဝေ၊ ပန်းသင်းခွေနှင့်၊ သပြေချရာ၊ ကြိုင်ရှားသရဖီ၊
 ထပ်စီရွှေသား၊ စကားအတိ၊ ပည်းမျှငိုလည်း၊ ဇာတိ
 ကျွန်းစည်၊ မင်းနေပြည်မှ၊ ရှေ့ခေတ္တဝယ်၊ သက်မျှရှယ်တု၊
 အိမ်သူစုံတိ၊ သီရိကလျာ၊ ဖြူပြာနွဲ့နွဲ့၊ ကျန်ရစ်ခဲ့၍၊ ရှင်
 လျက်ပင်၊ ညှိုးမရှင်တည်၊ သူ့ခွင်ရပ်မြေ၊ နီရလေသော်၊
 ညာကြေကျော်သောင်း၊ တန်းမိုးခြောင်းသား၊ ဘေး
 လောင်းဘုန်းခေါင်၊ ဒုတ္တဘောင်လျှင်၊ ငါးထောင်
 သာသနာ၊ တည်စိမ့်ငှါဟု၊ ကြည်စွာကောင်းမှု၊ ထားခဲ့
 ပြုသည်။ **ဗောဟုတောင်ထိပ် ဖိုပျားသော်။**

၂။ ဝါနစော၍၊ လှပြောလေလေ၊ မြတ်ရိုသေ
 သား၊ ခြောက်ထွေ ဣဏ်ရောင်၊ ဝင်းဝင်းပြောင်မျှ၊

မိုးခေါင်ထက်မြင့်၊ ခြောက်ဆင့်အောက်ထက်၊ ဘဝဂီဝိစိန္တံ၊ ချသိသည်။ မုနိမြတ်စွာ၊ မည်သာဗာဟု၊ မြတ်စောတုဝယ်၊ လှလှသံညင်း၊ ဆုတောင်းခြင်းသည်၊ ရုပ်ဆင်းပြင်လျှာထွားကလျှာကို၊ ဘေဂ္ဂယာယှဉ်သော်၊ မုခမြော်ခဲ၊ ညှိုးရော်မတည်၊ ဖြစ်ဘိသည်ကြောင့်၊ သုံးမည်သနင်း၊ တရားမင်းလျှင်၊ ဉာဏ်ဝင်းစက္ခု၊ ဘန်ဆင်းရှု၍၊ ယခုဆောလျှင်၊ ပြည့်စေချင်စွာ၊ စုံအင်ငါးပါး၊ လှထွားဆင်းပြင်၊ မျိုးလွန်းကြင်ကို၊ မြင်လျှင်မရ၊ ဖန်လဲမျက်စူး၊ နက်တုစံလွတ်၊ ဝင်းညက်ထွတ်သည်။ **ချောမွတ်ရွယ်နု ပျိုထွားသောဝ်။**

၃။ ပြာပျူချော၍၊ မြကြောညိုရောင်၊ လှဲထွန်းပြောင်သား၊ မိုးခေါင်ထက်စွန်၊ ဘုံမိမာန်ဝယ်၊ မလွန်စံလွတ်၊ ယာမာနတ်နှင့်၊ မချွတ်တူနိုး၊ လွန်ခန့်စိုးသား၊ သည်မျိုးနောင့်ဆွေ၊ ကျန်ရစ်လေခဲ့၊ မခပြောပူ၊ ကျွန်ုပ်မူကား၊ သည်းအူ ဆွတ်လွတ်၊ ပျောင်းရွေ့ညွတ်စွာ၊ ဆံဓာတ်သရေ၊ ရှင်တော်မွေကို၊ ရိုသေသဒ္ဓါ၊ သည်သောခါတွင်၊ မကွာယှဉ်စုံ၊ ပြုတိုစုဝေး၊ ရင့်ဗူးတွန်ကျူး၊ ပင်မြင့်ဖြိုးထက်၊ စုံပူးတူကွ၊ မြင်လကလျှင်၊ ပြိုက်ကျရွမ်းသွယ်၊ ပျိုနုနယ်ကြောင့်၊ စပယ်ဖြူဆွ၊ ကွေးကွေးလှလျက်၊ လှလှစင်လွန်း၊ ပေါက်ပေါက်ပန်းနှင့်၊ ပျံ့မွန်းကြီးမြောက်၊ ကြိုင်ပေါက် ပျံ့ရှား၊ ပန်းစကားကို၊ လက်ဖျားကိုလှ၊ တောင်းဆုယူသည်။ **အိမ်သူပျိုးပြတ် ကိုယ်ခားသောဝ်။**

(၃၃) ပြည်-အတွင်းရွှေဂူဘုရားတိုင် ရတု

၁။ တန်းဆောင်မုန်းလျှင်၊ ထစ်ချွန်း ထန်ပြင်း၊ သန်မိုးကြွင်းတည်၊ အုန်းအင်းရိုက်သံ၊ စက်မီးလျှံသို့၊ ထက်ယံညီးထွန်း၊ လောင်ဘနန်းတည်၊ ဓာတ်ပန်းပွင့်ပြိုင်၊ ချပ်ရွေ့ဆိုင်ကို၊ ရေခိုင်သွန်းခြိုး၊ အလွမ်းနူး၍၊ မိန်းမူးဆွတ်ရိုက်၊ အောက်မေ့ကြိုက်ဝယ်၊ ခေါ်ရိုက်ကြိမ်ဖန်၊ သည်းအူဂုန်မျှ၊ ဆီးထန်ပြိုက်ကျ၊ သမ်းပျောင်းပူသည်။ **မိုးကထွေလည် ဘိသောကြောင့်။**

၂။ ထွန်းပြောင်ဘုန်းအင်၊ ဆင်းရှပ်သွင်မူ၊ ကြာတွင်လတ်လတ်၊ ယုချေဆွတ်သို့၊ ပြာလတ်နွဲ့ချော၊ နတ်နှင့်လျောသည်၊ လှမောစံမြောက်၊ ရှေ့ဦးနောက်ကို၊ ဖြေဖျောက်မသား၊ လွမ်းလှည့်ရာတွင်၊ ရိုးညွှာစိမ်းလက်၊ မြနှင့်ဘက်၍၊ ပွင့်ရက်လွတ်ခေါင်၊ လှဲဝင်းပြောင်သည်၊ စက်မြှောင်ရံသန်း၊ နက်တိုပန်းကို၊ ကံညွှန်းဘို့ဝေ၊ ရတုချေမှ၊ ရိုသေကဲလွန်းဦးထိပ်စွန်ထက်၊ မပန်ရက်လှ၊ စုံမက်တသည်။ **ဖြိုးပျူရွှေရည် ညံသောကြောင့်။**

၃။ ဝန်းမြှောင်နှုန်းပင်၊ ပြိုင်လှာကျင်လည်း၊ လတွင်ရံလှာ၊ ကြယ်တကာသို့၊ ပမာမချွတ်၊ ဖြစ်စေတတ်သား၊ ဝင်းလတ်ဘုန်းဖြိုး၊ လှခေါင်မိုးကြောင့်၊ မြရိုးသွယ်တက်၊ စကားခက်နှင့်၊ ဘုံဆက်ဥကင်၊ နန်းယင်ပြင်ဝယ်၊ ထွန်းထင်နေတူ၊ တွင်းရွှေဂူကို၊ ဆုယူရည်လှိုင်၊ ကြောင်း၍၊ တိုင်အံ့၊ ထူပြိုင်စိတ်တည်၊ ချစ်ခြင်းရည်၍၊ လွမ်းသည်ပျူဟာ၊ ဖြစ်ခြင်းရာကို၊ မိန့်မှာသံမြ၊ နှုတ်မဟသည်။ **ရိုးရလေသည် ရှိသောကြောင့်။**

(၃၄) မြည်-အတွင်းရွှေဂူဘုရားတိုင် ရတု

၁။ အတွင်းရွှေဂူ၊ မည်တော်ဟူသည်၊ ဇမ္ဗူထက်
 ဝန်း၊ ကျော်ရိုက်စွန်းသား၊ ရွှေနန်းသဘင်၊ ရှေ့ယင်ပြင်
 က၊ ဥကင်စကြာ၊ မင်းတို့သာလျှင်၊ အခါမပြတ်၊ နေ့
 တိုင်းညွတ်သည်၊ မွေဓာတ်လေးဆူ၊ ရှင်တော်ဂု...ကြည်
 ဖြူဖြောင့်သား၊ နေ့သင့်ကြောင်းလျားကို၊ ရွှေနားပျံ
 ပျူး၊ နာပါဦးလော့၊ ရူးမူးကဲးဝှန်း၊ တိုင်းထက်လွန်မျှ၊
 ဆယ်ပြန်ဆယ်ခေါက်၊ ယုံကျွန်လျောက်ရွံ့၊ ယုံလောက်
 ပြီးမှာ၊ မိန့်တော်ရှေ့ငှ၊ ဆွဆွဖြူထွား၊ စက်ရထားနှင့်၊
 နဂါးထိပ်ပြင်၊ သွားလာလျင်သည်။ ။ ဝါင်လွယ်လွန်း
 ခဲ့တကား။

၂။ အဆင်းဝေပျ၊ တောင်ဝယ်ယူသား၊ ဇမ္ဗူဘိုးမျှ၊
 မျက်ရှင်မြသို့၊ ယုတ်ကျမနိဗ္ဗိ၊ ဆင်းရောင်ငြိမ့်သား၊
 ရှုန်းစိမ့်သရေ၊ မြတေကြည်စင်၊ တဆံမျှင်မျှ၊ ပြစ်တင်
 မတည်၊ လှရည်သွန်းသွန်း၊ နှိုင်းတန်းနတ်ယိုး၊ ရှုအင်
 ပြီးကို၊ ရွှေကျီးရည်ထင်၊ ဘုန်းကြောင့်မြင်ရှုံ့၊ သခင်
 နေကျ၊ မှတ်စကပင်၊ တွေးဆထွေလည်၊ တဆံခြည်မျှ၊
 ယွင်းရမဆို၊ ချစ်ကြည်ညိုလျက်၊ မယိုကိုသာလျှင်၊ သံ
 ရည်ထင်သည်။ ။ ကြာတင်ရွယ်မှန်း မဲတကား။

၃။ မယွင်းဆွေတူ၊ မွှေးပျံ့ကြသား၊ မဉ္ဇူပန်းသွင်၊
 ဦးထိပ်ပြင်ထက်၊ သာရှင်ဆက်။ ဆင်ဆဲးဆဲးကို၊ ကြီး
 ရုံးနာရီ၊ ကိုးချက်စီနှင့်၊ နွဲ့ဖိုပျောင်းဒေါ၊ နတ်အိပ်ဘိသို့၊
 ရေတိထန်ပြင်၊ ပြည့်မြောက်လင်းမှာ၊ ငိုကင်းပြီးထပ်၊
 မြရွက်ချပ်လည်း၊ စီတပ်သော့သွင်၊ ပတ်ကုံးမြင်က။

ထက်ခွင်ဝန်းရစ်၊ စက်ကုံးနှစ်သို့၊ စင်စစ် ရှင့်မောင်၊
 တမ်းဆိုယောင်နှင့်၊ လျင်အောင်သွတ်သွတ်၊ ယုံကျွန်
 လွတ်လည်း၊ မိုးနတ်ဆင်းပြင်၊ တင့်လေပင်သည်။ ။
 ပြာစင်သွယ်ရွှန်း နွဲ့တကား။

(၃၅) မြည်-အတွင်းရွှေဂူ၊ အမြင်ရွှေဂူဘုရားတိုင်ရတု

၁။ ဥဇည်းစက်ပြင်၊ အာကာ ခွင်က၊ ယာဉ်ရှင်
 သွားမှတ်၊ နောက်ကျွန်းပတ်သား၊ သာထွတ်လွန်ကဲး၊
 ကန်တော့ပွဲဝယ်၊ ပုလဲးရောင်ခြည်၊ ရွှေရည်စင်မော၊
 မြနှင့်နှောသို့၊ တွေးတောမဆို၊ မူကြအံ့သား၊ ချောညို
 ထွတ်ထွတ်၊ ဝင်းညိုမွတ်လျှင်၊ ရံပတ်ရွှေဝန်းသော်တာ
 ထွန်းသို့၊ ညိုရွှန်းကြည်ရွှင်း၊ စံပကျင်းသည်။ ။ အတွင်း
 ရွှေဂူ မြင်ရွှေဂူ။

၂။ စုလည်းလက်သင်၊ မြကွမ်းလင်နှင့်၊ နှစ်တွင်
 ပေါ်သစ်၊ မရစစ်တည့်၊ ကျစ်လျစ်ငြိမ့်ချေ၊ ဘော်သုံး
 ရွှေဖြင့်၊ ညနေချမ်းခါ၊ ရှင်တော် ရာဝယ်၊ သဒ္ဓါညွတ်
 ကြိုက်၊ မြင်မိလိုက်ရွံ့၊ လည်နှိုက်ထိပ်ပြင်၊ ပန်ဆင်စရာ၊
 သည်သာနေနှင့်ရန်၊ ဘုန်းချင်းညွှန်ရွံ့၊ မကျန်ကြောင်း
 မြှာနေရပ်ရာကို၊ မှန်စွာဇာတိ၊ မေးသည်ရှိသော်၊ မသိ
 သာလျှင်၊ ဆိုချွတ်ယွင်းသည်။ ။ နဝင်းနေဟူ တွင်
 နေဟူ။

(ဤနှစ်ပိုဒ်ကား နဝဒေဝဆို အခြည့်ခံဖြစ်သည်။)

၃။ ကုဟည်းငှက်ဆင်၊ စီးလျက်ပင်တည့်၊ ကောင်းကင်
 ပျံကြွ၊ သုရိယဟု၊ ဘုရားလျာမွန်၊ ထွတ်ဘုန်းသန်လျှင်၊
 ဆင်းကြန်လျှည်း၊ မင်းသမီးကို၊ ဇနီးကြင်သူ၊ တင်ခဲ့ယူရွံ့။

အတူစုံပေးပျော်စံဘူးသား၊ဝေးကျူးရပ်မြေ၊ ခြားရှိလေသည်။ သက်ဝေရအောင်ကြီးပမ်းဆောင်၍၊ လှခေါင်နတ်ဆင်း၊စုလည်းကွင်းနှင့်၊ ညခင်းမြင်လစ်၊ ရွယ်သစ်သစ်၏၊တစ်တစ်ဌာန၊ မသိရသော်၊သကျရွှေဂူ၊ မြတ်နှစ်ဆူဝယ်၊ ကြည်ဖြူစိတ်ရှင်း၊ တောင်းလျှောက်ခြင်းသည်။ ။မယွင်းဆွေတူ ကြင်ဆွေတူ။

(ဤတတ်ယပိုင်းမှာ ရှင်သူရဲက ဖြည့်သည်။)

(၃၆) မြည်-ဆုတောင်းမြည်ဘုရားတိုင်ရတု

၁။ နတ်ပရည်တူ၊ လှမျိုးဟူက၊ ပြိုင်သူ ခက်၏၊ ဦး၍ မှည့်သို့၊ တူရှုည့်မထင်၊မီးတွင်မလျော်၊ ဇမ္ဗေဒနဒ၊ သိက်အစစ်၊ ရှေ့စင်နှစ်ကို၊ ကျစ်လျစ်ဝီပြင်၊ တန်စီရင်၍၊ ငါးအင်စုံပြီး၊ ခြောက်မျိုးပြစ်ကျေ၊ ပုံသွန်းပေသို့၊ မြိတေဝင်းရှုန်း၊ လှကြငှန်းကို၊ ချစ်ပန်းမွှေးစွ၊ တရားနှစ်ဆယ်၊ လှရောက်ရွယ်က၊ မချယ်တစ်၊ မြူမရှိ၍၊ မျဉ်းခွေ၊ မညောင်း၊ ညွတ်ပျောင်းကြာထွေ၊ ရက်ရေတွက်ဆ၊ ထောင်ပလွန်ကျော်၊ ရှစ်ရာပေါ်လည်း၊ မိန့်တော်မရည်၊ ရိပ်မခြည်သည်။ ။ငါးတည်စက်ဝင် ဝင်ခဲ့ပြီ။

၂။ မှတ်ကြသည်မူ၊ ခပ်သိမ်းသူတို့၊ နှစ်ယူမဘက်၊ ရှည်စွာသက်ဖြင့်၊ ချင့်တွက်မြင့်ကြာ၊ နှစ်ရာကုဋေ၊ သုံးဆယ်နေဖြင့်၊ သန်းရေခန့်တွက်၊ လေးဆယ်တက်သား၊ စံဘက် ကင်းလွတ်၊ ဟိုပြည် နတ်လျှင်၊ မခွတ်မှန်လှည့်၊ ရမော၏ ဟု၊ စုံပြည့်သီရိ၊ တင့်တိသရေ၊ မြိတေပဝင်း၊ သလင်းချက်မြှောင်၊ ရည်ရောင်ပခြူးခင်ဦး

ရွယ်မျစ်၊ ဘုန်းတက်သစ်လျှင်၊ နုနှစ်ငယ်လှ၊ လျှောက်သမျှကို၊ နေမြို့ပုံကြည်၊ မိန့်မရည်ခွဲ၊ သူ့ပြည်ရပ်မှီ၊ သုံးလီကိုးဖန်၊ ငါးနေချန်၍၊ ရောက်မှန်စင်စစ်၊ ဘုရားဖြစ်သည်၊ ရှင်ချစ်ရုပ်ရှုည့်၊ ဆုတောင်းမြည်... စက်လှည့်ပြောင်ရွန်း၊ ဖလ်ရောင်နန်းနှင့်၊ မယွန်းဆယ်ပြန်၊ ရောက်မှန်ကာလ၊ မြနှင့်ပုလဲ၊ ရစ်ဆွေးသွယ်ဥတု၊ ရှစ်ဟုမှတ်၍၊ ချစ်ပတ်ရစ်ခွေ၊ မညွတ်နေလည်း၊ သံခြေသာချို၊ မမိန့်လိုခွဲ၊ မြကို-ရွှေနှင့်၊ ဆင်မှတင့်သို့၊ အသင့်ဖြေဖြည့်၊ တောင်းမှတ်ရည်သည်။ ။ခြားတည်တွက်လျှင် ပင်ခဲ့ပြီ။

၃။ ညွတ်ခကြည်ပြု၊ စိတ်မှတ်ယူသား၊ ဆံမြူခြင်းမျှ၊ မစွမ်းရတည့်၊ ကြောင့်ကြဲများပါ၊ ရှင်းလင်းကွာ၍၊ ချမ်းသာပြီးတိုင်၊ ရောက်စေနိုင်သည်၊ ဘုန်းလှိုင်ခေါင်ချုပ်၊ ရှင်တော်ချုပ်... ကျွန်ုပ်သက်ဝေ၊ လှမြူတေကို၊ ငုံ့နေသည်ဖြစ်၊ တွက်ရေစစ်သော်၊ လ၊ နှစ်၊ ရက်ပင်၊ ထောင်စင်မက၊ ရှစ်ဆကြီးပြန်၊ ဆယ်ဖန်ရှစ်လီ၊ ဆယ်လီရှစ်ခု၊ စတုသုံးတန်၊ ငါးကြိမ်ဖန်လည်း၊ ယုံကျွန်ရက်စပ်၊ ဧဝမလပ်ဒဲ၊ ဆင့်ချပ်တရာ၊ ကုမုဒိကြာလျှင်၊ လဝါဠ်လင့်၊ ငုံ့၍ ပွင့်သို့၊ နွဲ့ထင်မိန့်နှုတ်၊ ရှေ့ကြတ်အာနီ၊ လှိုင်ညိုပျံ့၊ ကြိုင်မမွှေးသော်၊ တရားတရာ၊ ဆံလွှာမြူရင့်၊ စိတ်မပွင့်တည့်၊ ရှင်ပင့်စခေ၊ နေ့ရေမချာ၊ ဖြည့်လျှင်းပါလော့နှိုင်းရာစံတည့်၊ လှမျိုးစည်သည်။ ။ပြားမည်ရက်ရှင် ဖြင်ခဲ့ပြီ။

(၃၇) မြည်-မဇ္ဈဘုရားတိုင်ရတု

၁။ အနောက်ဘက်မှာတောင်ထက်တူရှုထွန်းနေပြီ။ ဇမ္ဗူမှည့်သီး၊ သွန်း၍ ပြီးသား၊ ရွှေထီးငါးဖြာ၊ ငါးဆင့်ကာလျက်၊ မည်သာမည်ထင်၊ မဇ္ဈတွင်သည်၊ ရှင်ပင်မြတ်စွာ၊ ရတနာ.....၊ ရှောင်ခွါသွေလစ်၊ ကြက်ရင်ပစ်သို့ မနှစ်မရှား၊ ကျွန်ုပ်အားလျှင်၊ ရှည်လျားခြင်ဆန်း၊ နေ့ရက်ကျမ်းမျှ၊ ပျံ့မွန်းထွေသာ၊ နှုတ်ပျူဟာနှင့်၊ သစ္စာရွတ်ယွင်း၊ ပေါ်ယောင်တင်းသည်။ ။ ချက်ခြင်းပဲသွေ တည်လှည့်သော်။

၂။ တယောက်ပျက်ရာ၊ လုံးလုံးနာရှုံး၊ ညိပြာဆွေနည်း၊ ငယ်ကရည်းသည်၊ ခမည်းမင်းမွန်၊ ကျင့်လေဟန်ကို၊ ပုပန်ဝမ်းတွင်၊ ရေသော်ဖြင်မျှ၊ မိခင်ဘမင်း၊ သားချင်းမျိုးနိုး၊ သူကြီးသခင်၊ ကောင်းစေချင်လျက်၊ စီရင်လွန်လွန်၊ အာဏာဆန်ရွံ့၊ ကျင့်တန်မှတ်ယော်၊ ကျွမ်းမိသော်လည်း၊ ယှဉ်ဘော်ရွယ်ရှိ၊ တော်ပါဘိကား၊ မျက်စိစိတ်ဝမ်း၊ နည်းများချမ်း၏၊ ထပ်မွမ်းအသစ်နှစ်ပါးဖြစ်ခဲ့၊ နေရစ်ဝင်စ၊ ကြမ်းပြင်ကလျင်၊ ထိန်းယရွှေဘော်၊ မမြော်စေလျက်၊ တိုင်လျှောက်မြက်ရှင့်၊ အဘက်စူးစူး၊ ရည်၍ ဖူးသည်။ ။ ချစ်ဦးသူသို့လည်လှည့်သော်။

၃။ မလျှောက်မြက်သာ၊ ဝမ်းနည်းစွာဖြင့်၊ တကာလူတွင်၊ ဖြစ်မြီးအင်ကို၊ ရှင်ပင်လည်းသိ၊ မယ်လည်းသိ၏၊ မျက်စိနှင့်နား၊ နောင်ဝယ်များစွာ၊ စကားသံချို၊ ရှေးဆို-နှောင်းပျက်၊ လိုက်လံခက်၍၊ ချစ်သက်မရ၊ ပန်းမောလှ၏၊ မိုးကသူဇာ၊ သက်လွှာနှစ်ပါး၊ ပျော်

စိန်ဖြားလည်း၊ သနားဘွယ်လှ၊ သခင်-ပလျင်၊ ပျော်ရသည်ကို၊ မဖြစ်လိုဟု၊ ဆွေညီမြဲခဲ၊ ဂတိစူးလျက်၊ ထူးကဲ-တောက်ပြန်၊ သစ္စာချန်သည်။ ။ ချစ်ရန် တပါးရည်လှည့်သော်။

(၃၈) မြည်-မဇ္ဈဘုရားတိုင်ရတု

၁။ အရှေ့တဘက်၊ တောင်မြင့်ထက်ဝယ်၊ ထွန်းစက်ရောင်ခြည်၊ နေ့ရှိန်လည်သို့၊ ငါးမည်ပြောင်ညီး၊ ဇမ္ဗူထီးနှင့်၊ စက်မီးအတူ၊ ခြောက်ရောင်လူသား၊ မဇ္ဈမည်သာ၊ ရတနာဟု၊ မြော်သာတင့်မော၊ လွန်ကျော်စောသည်၊ သင်းချောစံရွှေရှင်တော်၊ မွေ.....၊ ထွေထွေပြားပြား၊ စကားကိန်ခို၊ မဆိုစဘူး၊ နှစ်ကူးလလည်၊ ကြီးသည်ကိုသာ၊ မြင်ကောင်းပါလျက်၊ လက်လွှာမဆက်၊ ဆုတ်ရှောင်ကြက်သို့၊ ပစ်ခက်နိုင်ထွေ၊ တိုင်လျှောက်လေသည်။ ။ တင့်သွေပန္နဲ မေတ္တာသော်။

၂။ မရွေ့အသက်၊ မှတ်ကြလျက်ကို၊ သူပျက်လေရာ၊ လုံးလုံးနာဟု၊ နှိုင်းငှါလွတ်မော၊ နွဲ့နွဲ့ချောသည်၊ သဘောအယူ၊ မယ်ကကုလျက်၊ ဒိမ်သုရောင်မြိုက်၊ မျက်လိုလိုက်၍၊ ချစ်ကြိုက်လျော့ငဲ့၊ ညံ့ပလေ၏၊ မိဆွဲဘမင်း၊ သားချင်းမောင်ကြီး၊ ဟန်ဆိုးမြစ်ထွေ၊ မဆုတ်လေဟု၊ ဆုဝေကြည်ညို၊ သူနှင့်ဆိုလည်း၊ နောင်ကိုစုံမက်၊ တုံ့ခေါက်ရက်လျှင်၊ အသက်စူးစူး၊ ရည်၍ ဖူးသည်။ ။ ချစ်ဦးဆိုက်မြီး ရှင့်မှာသော်။

၃။ တနေပယုက်၊ တရက်မချွတ်၊ ဒိမ်သုဝတ်ဖြင့်၊ လေးမြတ်ညွတ်ကြည်၊ စစားသည်ကို၊ မှတ်ရည်သတိ၊

သခင်သိလျက်၊ စွန်းငြိမျက်ပါ၊ သူတကာတို့ကြမ္မာပေလျှင်၊ ဖြစ်မြီးအင်ကို၊ ရှင်ပင်ကိုလည်း၊ တိုင်ခွင့်နည်း၏။ ထင်ရည်းဝမ်းမှာ၊ မယ့်ကိုသာလျှင်၊ သူဇာသက်ကျ၊ စိတ်မခွတည်း၊ နေကြမြီးချုပ်၊ စကားရုပ်၍၊ ကျွန်ုပ်ဆိုမိ၊ ပေသည်ရှိမူ၊ မျက်စိနှင့်နား၊ နောင်ဝယ်များလည်း၊ မြောက်သားကြင်ချစ်၊ ရှင်အားဖြစ်သည်။ အသစ်တပါး မရှာသောဝံ။

(၃၉) မြည်-လေးမျက်နှာဘုရားတိုင်ရတု

၁။ ဆံတော်ရှင်နှင့်၊ တပြင်တာမှတ်၊ တရာမြတ်ဝယ်၊ မိုးနတ်နိုင်ရာ၊ ထွတ်တောင်ညာလျှင်၊ သိင်္ဂါမှန်မော၊ ကိုးမည်ရာ၍၊ မုနောစံချုပ်၊ လင်ပန်းအုပ်သား၊ ဆင်းချင်ကုံကုံ၊ ဆုံဆုံသပ္ပာယ်၊ ထက်ဝယ်ရွှေ၊ နောက်၊ တောင်မြောက်ရပ်တော်၊ ရွှေလျော်လျှည်၊ ဗောဓိသိဗိုဉ်၊ ကျည်းလိုဝိုးဝါး၊ သုံးထွေပြားလျက်၊ မြောက်ပါးရည်ပျောင်း၊ လျှံမြမောင်းသည်။ တန်ဆောင်းလေးမျက်နှာနေသောဝံ။

၂။ ကြံယော်တင်ခွင့်၊ ရှည်ရက်မြင့်၍၊ မသင့်သင့်သည်၊ ရိုးရိပ်ခြည်ဖြင့်၊ လျှောက်မည်ကိုမျှ၊ ဘယ်သူစ၍၊ မိန့်ဟချိမြက်တို့၊ မမြွက်ခဲ့၊ ဒိဝိမက်တည်မှန်၊ နိမိတ်ဘန်၍၊ ဖေါရန်စင်စစ်၊ ရှိသည်နှစ်ကို၊ ရှင်ချစ်ဉာဏ်စက်၊ နေနှယ်ပြက်လော့၊ တချက်တည်းပေ၊ ယွင်းသွေမထင်၊ ချွတ်စင်လျော်ပေ၊ ဦးသစ်ရွှေသို့၊ နေလည်းထင်တက်၊ စက်လည်းလည်တွင်၊ သာရှင် ဆပွါး၊ ယုယဖြားသည်။ ပျော်ပါးလေးနက် ရာပေသောဝံ။

၃။ ဝံပျော်ထင်ဆင့်၊ ယုတွက်ချင့်သော်၊ မြေနှင့်မိုးထက်၊ ရှာဘွေဘက်လည်း၊ အသက်ကုန်ကာ၊ မရရာတည်း၊ ပမာစိုးစဉ်း၊ နှစ်ပါးချဉ်းလည်း၊ မလျဉ်းပြစ်တင်၊ ကြည်သန့်စင်သား၊ သခင်နှုတ်တော်၊ မမြွက်သော်လည်း၊ ရှုမျှော်သာရှင်၊ တောင်းလျှင် ပြည့်ခန့်၊ ဆန်မတန့်တည်း၊ ခိုင်ညွန့်ဝတ်ဆံ၊ ညွာတံရွက်ဆင့်၊ မနိပွင့်ကို၊ ပေါင်းခွင့်စုံလင်၊ နိမိတ်ရင်၍၊ တောင်းလျှင်ပြည့်တူ၊ တောင်းဆုယူသည်။ မဇူလောဓက် ဖြာဓေသောဝံ။

(၄၀) မြည်-ဆံတော်ရှင်ဘုရားတိုင်ရတု

၁။ ဆုန်းစက်လှံလည်၊ ထွန်းရိပ်ခြည်သား၊ ကိုးမည်မျက်စုံ၊ တောင်မြေခံထက်၊ သွန်းပုံရွှေစုံ၊ ပေါက်ဘိသို့လျှင်၊ မျှီမျှီရွှန်းရွှန်း၊ သွန်းသွန်းသွယ်ခြင့်၊ ကုံကုံတင့်သား၊ ဖလ်နှင့်သိင်္ဂါ၊ ထောင်ဝန်းပသို့၊ သကျဦးစွန်း၊ ဆံရှင်ပန်းကို၊ လွမ်းမှန်းစိတ်ရည်၊ စက်သို့ လည်မျှ၊ ဖြစ်သည်အကြောင်း၊ ပန်လျောက်တောင်းရှင့်၊ သိန်းသောင်းသော်တာ၊ ချမ်းဝါပြိုက်သေး၊ ဉာဏ်ရိပ်ပြေးသည်။ ။ချစ်ရေးယူစေ ချင်သောကြောင့်။

၂။ ဆုန်းရက် ကြံစည်၊ ခုတောင်း သည်ကာ၊ ကိုးမည်တောင်စွန်း၊ တောင်အဝန်းနိုက်၊ သန်ကျန်းလေတု၊ မြင်းနှင့်ယူသည်၊ ဒေကြံရှင်းရှင်း၊ ဝင်းဝင်းရည်ညို၊ မဏိဋ္ဌေလျက်၊ လဝန်းစက်သို့၊ မြိရွက်ရှုပြိုင်၊ ညွာရိုင်ညွန့်ညောင်း၊ ကောင်းသားနိမိတ်၊ စိတ်နှင့်တပြေး၊ နတ်တို့ပေးသည်၊ မလေးမြင့်ရှည်၊ သည်ပန်း

မည်နှင့်၊ ဣဏ်ခြည် ကွန်ရှေး၊ ခြည်ဘိ သေးဟု၊
မြတ်လေးမြူစင်၊ ဆက်ပန်တင်၍၊ ပြည့်ချင်စေမြောက်၊
ကျွန်ုပ်လျှောက်သည်။ ။ နှစ်ယောက်တူနေ ချင်သော
ကြောင့်။

၃။ နှုန်းဘက်စံတည်၊ ရှုန်းရှုန်းလည်၍၊ ပြစ်ခြည်
ကင်းဝေး၊ ငြိမ့်ငြိမ့်လေးသည်၊ ငယ်သွေးပျိုမွတ်၊ ပြာညက်
ထွတ်ကား၊ ညှိုးဆွတ်ပျံ့ပျူ၊ သူနှင့်ထူး၍၊ ရိုက်ကြီး
ရင့်သွန်၊ မိုးနှောင်းစွန်ဝယ်၊ မြည်တွန် အုန်းအင်း၊
မြေးမြေးညှင်းမျှ၊ ဝင်းဝင်းလျှံလျှံ၊ စက်ရောင်ပျံ့နှင့်၊
သာစံခြည်းခြည်း၊ နတ်တင့်ရည်း၍၊ ရုံးစည်းမိုးသား၊
ပြောင်းမည့်ကြားက၊ ဝမ်းပါးဆွတ်ရှမ်း၊ နေနှင့်အလွမ်း
ကို၊ ပြည့်လျှမ်းဘုန်းဝါ၊ ကယ်ရွတ်ပဟု၊ မချာနေရက်၊
သံချိုမြိုက်သည်။ ။ ချစ်ဘက်မူလေ ချင်သောကြောင့်။

(၄၀) မြည်-ပုဗ္ဗောဘုရားတိုင်ရတု

၁။ ချမ်းဆောင်းလွန်လျှင်၊ ထက်ကောင်းကင်က၊
မင်းလွင်ပိုင်းဝန်း၊ ကျွန်းခန်းသော်၊ တသွန်းငုံကင်း၊
ပွင့်တိုလျှင်းက၊ ရွက်ဆင်း ရှေ့ရှေ့၊ သပြေထပ်ရစ်၊
ပေါက်သစ်ဖူးခါ၊ တမာစိမ်းနု၊ လဲလဲယုသား၊ ရတု
သာဖျား၊ ဖူးအံ့သွားသည်၊ မြောက်ပါး မြည်ရောင်၊
တောက်ပြောင်ရုံးရုံး၊ ပုလဲအာနီ၊ လုံးညိုမြီးမောက်၊
မြေကပေါက်သို့၊ ကန်အောက် ရပ်ခွင်၊ မုဋ္ဌောတွင်
သည်။ ။ ရှင်ပင်ကြည်ဘွယ် ရှိလှ၏။

၂။ နှမ်းယောင်းလှန်စင်၊ တောဝန်း ကျင်လည်၊
မဆင်ရွက်ရင့်၊ တောလုံးတင့်သား၊ ရှင်ပင်ဋ္ဌာနောသာမော

ထွေကား၊ ယဉ်တွေမွန်ရည်၊ ငါးမည်ကြာနှင့်၊ မွေးပျံ့
လွင်၍၊ မှည့်ရင့်ငှက်ကျေး၊ စုရုံးဝေးသား၊ လည်ကွေး
တောင်ပံ၊ ရှက်ကာရံသို့၊ ပျော်စံ ဝဲထိပ်၊ ဖျားတုံ
ရိပ်ဝယ်၊ ချိပ်ချိပ်လျှံဝါ၊ ရှေ့ထီးကာလျက်၊ တိမ်ပြာ
လှစ်ထွန်း၊ ထောင်နေမွန်းသို့၊ ရှုန်းရှုန်း လည်ထက်၊
ပြီးပြီးပြက်သည်။ ။ အဝင်ဝိဂန် ထိကြ၏။

၃။ ကျမ်းဟောင်းမှန်ပင်၊ ကျွန်ုပ်ထင်ကား၊ ဝဲအင်
လေမောမယ် သဘောမူ၊ မုဋ္ဌောဘုန်းတောက်၊ ငါးမာရ်
ဖျောက်ကို၊ ညွတ်ခေါက်သံချို၊ လျှောက်ပန်ဆိုအံ့၊ ပြာညို
မွတ်မွတ်၊ သွယ်နွဲ့ညွတ်လျှင်၊ မလွတ်ဆက်ဆက်၊ ဖူးမည့်
ရက်ကို၊ ရေတွက်ရာစင်၊ မြင့်ကြာတင်ခဲ့၊ မိခင်-အမင်း၊
သက်နှင့်ဆယ်ပြန်၊ နွေ့ သန်၊ ဆောင်းစပ်၊ ကဲလွန်
ထပ်မျှ၊ တပ်တပ်မပွက်၊ ရိပ်ကာမြိုက်၍၊ ချောညက်
ဝယ်သူ၊ ပါဘိမူသည်။ ။ အတူကျွတ်ဘော် ညိုရ၏။

(၄၂) ပုတ္တမ-မြင်းနတ်ဘုရားတိုင် ရတု

၁။ မြင်းမိုရ်နှင့်သာ၊ တောင်တကာလည်၊ နိုင်းရာ
မဲ့ဘူး၊ သွယ်မြင့်ဖြူးသား၊ သိမူးမျက်ခြည်၊ တိမ်သို့
သည်လည်း၊ ပတ်လည်ရေးရေး၊ နိမ့်လျက်ပြေး၏၊
ထစ်ကြေးပြင်းစွာ၊ မိုးတိရွာလည်း၊ ထက်မှာမကျ၊
မြေကလွင့်တက်၊ သကြားသက်၍၊ တံမျက်လှည်းနေ၊

* မြင်းနတ်ဘုရား- ဟုသည်ကား “ကျောက်၊ မြေ၊ နက်
ဟူသော မွန်စကားရင်းဖြစ်သည်။ “ကျိုက်၊ မရဲ၊ နတ်”
ဟုအသံထွက်အောင် ဘတ်ရသည်။ ကျောက်=ဘုရား၊ မြေ=
မိန်းမ၊ နက်=နဝါး၊ +နဝါးမိန်းမ ဘုရားဟုလို။

သမုဒ်ရေဝယ်၊ စီးလှေသင်္ဘော၊ လွင့်ပြန် မျောလည်း၊
ရှင်စောရှင်ရာ၊ သစ္စာဆုယူ၊ မိဋ္ဌာန်မူက၊ ရည်လှူပူဇော်၊
ခြေရင်းတော်သို့၊ ဖူးမျှော်မျက်မှောက်၊ ချက်ခြင်းရောက်
၏၊ ကင်းပျောက်ဗျာပါ၊ ပြင်းတေဇာနှင့်၊ သင်္ချာသောင်း
မြတ်၊ ကျွန်းလုံးပတ်သည်။ ။ မြင်းနတ် ကောင်းကင်
ထမ်းခွန်သော်။

၂။ ဝင်းညိုရင့်မာ၊ တောတကာလည်း၊ သန္တာ
ပြောင်းလဲ၊ ရှိမိရှိမိစွဲ၊ ဆံခွဲးငုံပြေ၊ တောင်လေပျံ
ပျံ၊ ရနံ့ထက်ဝှန်း၊ မွန်သားအတူ၊ ခေါ်မူ ရင့်ကြွေး၊
သားမြေးကြီးစ၊ ထိမျှမိုးသား၊ ရတုခြားဝယ်၊ သကြား
ဗိမာန်၊ ဝေဇယန်၏၊ ထိပ်စွန်းအဖျား၊ ပတ္တမြားနှင့်၊
မျှားမျှားမဝေ၊ တပြေးတည်းပင်၊ တိမ်မြူစင်က၊ မြင်တုံ
တပ်တပ်၊ လျှပ်လျှပ်ညှိုးညှိုး၊ ဘုန်းမီးစက်ပတ်၊ ကေသာ
ဓာတ်ကို၊ ရှိညွတ်စုံမက်၊ ဖူးရခက်ခဲ၊ နွေရက်ရှင်ရှင်၊
တန်းခူးတွင်နှိုက်၊ မှတ်ထင်တွေးချွတ်၊ သာတုလွတ်
သည်။ ။ နှင်းဆူတ်ဆောင်းနှင့် ချမ်းဟန်သော်။

၃။ နှင်းကိုလွင့်ခွါ၊ တောင်လေလာက၊ စိမ်းဝါ
မိုးပန်း၊ ရာသီသွန်းဝယ်၊ မယွန်းနေရက်၊ ခန့်တွက်
တိုင်းပင်၊ ပြည့်စေချင်စွ၊ လျှပ်သွင်စကြာ၊ အဝါညှိုးညှိုး၊
ဆောင်ထီးကိုယ်ပါ၊ ကြာနားပန်းတင်၊ ခုံပြင်ကြား
ကြား၊ ပျံသွားဘွယ်လိ၊ ထင်မိမူးမော်၊ ဆံရှင်ကျော်ကို၊
ရွှေလှော်ချပ်လွှာ၊ မြညွှာလျှံဖြိုး၊ သာနိုးခိုင်ပြည့်၊ ဧည့်
သည့်ပျူဟာ၊ ကွမ်းယာ-လက်ဘက်၊ ရှိပန်ဆက်၍၊
ပြာညက်ညိုထွတ်၊ သွယ်မွတ်သိပ်သည်း၊ ကြင်ဘွယ်

ချည်းကို၊ လွမ်းလည်းမရွှင်၊ ဖူးလွယ်ချင်ဟု၊ ရည်ထင်
စိတ်ပြတ်၊ တောင်းဆုမှတ်သည်။ ။ ဝင်းလတ်နှောင်းမြင့်
ကျွမ်းရန်သော်။

(၄၃) ပုတ္တမ-မြင်းနတ်ဘုရားတိုင်ရတု

၁။ ကျော်စောလှည့်ရာ၊ လူတကာတို့၊ ဗျာပါဟူ
က၊ မရှိရတည့်၊ ခဏမချာ၊ ညွတ်စကြာဖြင့်၊ ဗျာပါ
ချေချွတ်၊ ချက်ခြင်းကျွတ်သည်။ မြင်းနတ်မည်မွေ၊
မိတည်းရှေး...။ အရေးအရာ၊ မှာမှာမသိ၊ မျက်စိ
လိုလိုက်၊ လည်နှိုက်ရင်ခွင်၊ တင်တွင်မလွယ်၊ ရှေးက
ဝယ်လျှင်၊ စံပယ်ရှင်ပျော်၊ ဖျော်လည်းဖျော်လျက်၊ စုံမက်
ကးဆ၊ သက်ကိုမျှလည်း၊ ကြွင်းရမထား၊ တွေ့ပြား
မထင်၊ ဘယ်နတ်ရှင်သည်။ ။ သို့ဝင်လေးပြတ် ချေမိ
သည်။

၂။ ယော်ခေပြည့်ပါ၊ သို့ခြင်းရာကို၊ သစ္စာမြင်း
မိုရ်၊ ရှေးကကိုလည်း၊ မဆိုလည်းဝံ၊ ဆွတ်ဆွတ်ပျံမျှ၊
ချောညံ့ဖြူဆွတ်၊ ဆယ်ကြိမ်ချွတ်သည်၊ တုလွတ်ထွေ
ထွေ၊ ထိုမျှရွှေလည်း၊ နှိုင်းပေမထင်၊ လက်ဝါးပြင်ထက်၊
ထားတင်ပေထိုက်၊ ရောင်မြိုက်သရေ၊ ပြစ်ကွေလွတ်
စည့်၊ မျိုးဘုန်းပြည့်ကို၊ နတ်၏ အမြစ်၊ ပြန်ရောက်လစ်
ဟု၊ စင်စစ်မြိုက်ဖေ၊ ဆိုမိသော်လည်း၊ တွေးခေါ်မဲ့
တောင်း၊ ဆယ်ပြန်လောင်းသည်။ ။ ကြီးကြောင်းတွေး
မှတ် တော့ညီသည်။

၃။ မြော်မြောကြည့်ရှာ၊ ရှေးကြမ္မာကြောင့်၊ မေတ္တာ
ဆင့်ထပ်၊ စိတ်မလပ်တည့်၊ တိမ်းမပ်မူးမော်၊ နတ်တို့

ဖျော်သော်၊ မပျော်မပါး၊ ဆိုကြားထင်ချွတ်၊ စိတ်ပျံ့လွတ်၍၊ နန်းထွတ်စိုးမှု၊ သက်ကုန်ဘူးသို့၊ အကျူးအလွန်၊ ဆယ်ပြန်ဆယ်ဆ၊ ရက်၊ လရှည်ဝေး၊ မတွေးနိုင်ပင်၊ သခင်အစစ်၊ မဖြစ်ဖြစ်အောင်၊ ရည်စောင်ခွေပတ်၊ မတတ်သာလှ၊ လွန်ကြောင့်ကြလျက်၊ မရကြစည်၊ ရက်ကြီးလည်သည်။ **နေတည်ဝေးတတ်ထေဘိသည်။**

(၄၄) တင်သာဝတီ-ရွှေ* မော်စောဘုရားတိုင် ရတု

၁။ မော်စောပေရှင်၊ ကျွန်းလုံးထင်သာ၊ ကောင်းကင်မိုးမြေ၊ ဆူဝေဘဝ၊ အောက်ထက်ရပ်သူ၊ နတ်၊ လူ၊ မြဟွာ၊ သဒ္ဓါဆွတ်ဆွတ်၊ စုံမက်ညွတ်မျှ၊ ပုံခတ်လုံးညို၊ အာနိဝံကျွန်း၊ သတိသွန်းသို့၊ ရှုန်းရှုန်းပြောင်ညီး၊ နေနှင့်နီးသား၊ ရွှေလီးမြောက်ခံ၊ မလိုရိလျက်၊ နှိုင်းစံဘက်ကင်း၊ သုံးလူမင်းကို၊ ကြောင်းခြင်းပြန်ခေါက်၊ နားတော်လျှောက်အံ့၊ ကြင်လောက်စံတည်၊ မယ်တို့ပြည်သို့၊ ရက်ရှည်မကျူး၊ ဆောင်းမကူးသည်။ **နှေးဦးမပျံ့ပြန်စေသော်။**

၂။ ကျော်စောပြေပြင်၊ ထိန်ထိန်ရှင်မျှ၊ ဥကင်ထွတ်ထား၊ လူသုံးပါးတို့၊ ညွတ်တွားနှိမ့်ချ၊ လျှောက်

* မော်စောဘုရား ဟူသည်ကား “ကျောက်၊ မောက်၊ တ” ဟုသော မွန်စကားရင်းဖြစ်သည်။ “ကျိုက်၊ မူး၊ တား” ဟု အသံထွက်အောင် ဘတ်ရသည်။ ကျောက်=ဘုရား၊ မောက်=ပေါ်သည်။ တ်=နေသည်+ပေါ်နေသည့်ဘုရားဟုလို၊ ရွှေမော်စောတည်ရာကုန်းထိပ်ကိုရည်သည်။

သဗ္ဗကို၊ ကြောင့်ကြမဲ့စေ၊ ဖြည့်တတ်ပေသည်။ သပြေဇမ္ဗူ၊ လူတို့စိတ်ဝမ်း၊ နားနှိုက်ချမ်း၏၊ အားရမ်းသာမြောက်၊ ကျွန်ုပ်လျှောက်အံ့၊ ပြင်ထောက်မဆွယ်၊ ညွတ်ညွတ်သွယ်သား၊ နတ်နှယ်တုကင်း၊ ဆွေစိုးမင်းနှင့်၊ ထည်ချင်းဝိုက်ခြို့၊ ခိုပ်မြို့တုကွ၊ နှံ့မှီရအောင်၊ မစသိမ်းဝိုက်၊ ဖြည့်ပါလိုက်လော့၊ ကြင်လိုက်နောင်ဘို့၊ ပြာချော့ညိုသည်။ **သူသို့မရုံ၊ ရန်စေသော်။**

၃။ ပျော်မောပေချင်၊ နေ့တိုင်းပင်တည့်၊ လည်တွင်ဆွဲရစ်၊ ရွှေပွင့်သစ်သို့၊ အချစ်ဆက်၊ တလဲလဲလျှင်၊ မနှေးတို့ရ၊ ရက်၊ လ မြင့်ရှည်၊ လွမ်းသည်နှင့်သာ၊ ဗျာပါထပ်လောင်း၊ မြစ်ကြောင်းခရီး၊ မနီးဝေးမြေ၊ စုန်ရလေသော်၊ သရေရတော်၊ မြတ်သည့်မှန်စင်၊ ရှင်ပင်ကျော်စော၊ မော်စောတွင်၍၊ စေ့စေ့စိတ်ကြည်၊ တောင်းရသည်လည်း၊ ပြည့်မည်ထင်ဘိ၊ လာကျိုးရှိ၏၊ ပန်းတိမွမ်းဖြင်၊ မလှိုင်ခင်နှိုက်၊ မင်းလွင်သစ်လောင်း၊ မြောက်၊ တောင်ပြောင်းသည်။ **လေညောင်းမဆံ့ဆန်စေသော်။**

(၄၅) သံလျင်-ကျိုက်ခေါက်ဘုရားတိုင်ရတု

၁။ တပြည်ထောင်ပင်၊ ကျော်စောထင်သာ၊ သံလျင်ဟူသည်၊ ဆက်ရှည်ပြဋ္ဌာန်း၊ မွေနှုန်းနေမှတ်၊ ပြည်တုလွတ်မှ၊ စွန်းမြတ်နှစ်ထောင်၊ ပြန်တာဆောင်သား၊ နှစ်မြောင်ရိပ်ယာဉ်၊ အနန်းစဉ်နှင့်၊ ဖဲကြည့်နေဝါ၊ ပုဂ္ဂိုန်ကာလျက်၊ သာသည့်လမ်းမ၊ မြဲဆွသလင်း၊ ငွေပြားခင်းသို့၊ ပျံ့ရှင်းရုံ၊ စုံလည်းနှီးနှော၊ တောလည်းဝန်းကျယ်၊ ပင်လယ်သမုတ်၊ မိုးကုတ်ကျောက်ခံ၊ မင်းဝံ

တောင်ညွန့်၊ ဌာနသန့်ထက်၊ ကြီးဝန်းအာဏာ၊ ဘုန်း
တေဇာနှင့်၊ ခြောက်ဖြာရောင်ခြည်၊ ပတ်လည်လျှံတောက်၊
ရှုမစောက်သည်။ ။ ကျွတ်ခေါက်မည်ပင် မေ့ဆံ့ရှင်။

၂။ အခြည်ရောင်တင်၊ ဘုန်းဉာဏ်ရှင်မှ၊ ကောင်းကင်
မိုးလယ်၊ လျှပ်နှယ်မြီးပြက်၊ နေလထွက်သို့၊ သောင်းချက်
ဇမ္ဗူ၊ လူတို့ဗျာပါ၊ ငြိမ်းအောင်ရှာသည်၊ သီတာရစ်သန်း၊
မင်းဝံစွန်းထက်၊ ကြံ့ငြိမ်းမွန်ကင်း၊ သုံးလူမင်းကို၊
သတင်းစကား၊ ကြားသည်နှင့်သော်၊ ရှင်ပျော်စုံမက်၊
ဖူးရတက်မှ၊ တိုးတက် ဆယ်ဆ၊ လွန်မောလှ၏၊
ဌာနမြတ်ခွန်၊ စုန်ဆန်ဖျားချေ၊ ရှင်တော် မွေ့ကို၊
ရိုသေညွတ်ကြည်၊ လျှောက်သည်တမူ၊ နောင်ကြင်သူ
လျှင်၊ မဇ္ဈ၊ ရှုရှု၊ မွေးမွေးပျသား၊ ပဉ္စကလျာ၊ မြတ်ပျူ
ဟာနှင့်၊ ခြင်းရာတည်ကြည်၊ ငါးမည်အင်မြောက်၊ ကြင်
ပေလောက်သည်။ ။ မှတ်ကျောက်ရည်ထင် ရှေ့ဝံပင်။

၃။ မရည်စောင်ခင်၊ ဖြုတ်ခြည်းလျှင်တည်း၊ ကောင်း
ကင်အာကာ၊ သော်တာမြီးပျံ၊ သန်းခေါင်ယံနိုက်၊ ဝေးလံ
မြေရှည်၊ ဒီရမည်ကြောင့်၊ ဆောက်တည်စုံမက်၊ ကြင်
သက်စုနင်း၊ လှမျှားမင်းကို၊ မယွင်းပိုက်ချုပ်၊ ကျွန်ုပ်
စေ့မျှ၊ မြွက်ဟကြောင်းဝန်၊ မပြန်ရလေ၊ မြတေ-ပဝင်း၊
မြေတော်ရင်းသို့၊ လျင်ပြင်းဖူးမြောက်၊ သာကြည်ရောက်
သော်၊ ပေါက်ပေါက်ပန်းမွန်၊ တမ်းခွန်ထီးဖြူ၊ တင်လူ
စရာ၊ မပါခုံရ၊ အောက်မေ့ကမူ၊ ရာမခေါ်မှန်း၊ ပန်းတု
ကျန်းကို၊ ရည်ညွှန်းနောင်သို့၊ နတ်တို့စီရင်၊ ပွင့်သည်မြင်
တ၊ လှမ်းငင်ဆွတ်ချူ၊ လက်ဆောင်မူ၍၊ ဆုယူကြည်ယုံ၊

ကိုးကွယ်ပိုသည်၊ ကြေးမုံမျက်ပွင့်၊ စောဘုန်းရင့်လျှင်၊
နောင်နှင့်မယ်အား၊ နှစ်ပါးစုံပေါင်း၊ ပျော်ရကြောင်းကို၊
သံညောင်း သာလျောက်၊ ဆုသစ်လျှောက်သည်၊
ညွတ်ရောက်ကြည်ထင် ထွေသံတင်။

(၄၆) သံလျင်-ကျိက်ခေါက်ဘုရားတိုင်ရတု

၁။ သာထွတ်ဆက်ရှည်၊ ရှေးမင်းတည်သား၊ ယဉ်
ကြည် ရော၊ သီတာရစ်သန်း၊ မင်းဝံစွန်းနှိုက်၊ မေ့နှုန်း
ခေါ်တွင်၊ မိနတ်ရှင်၏၊ သံလျင်ဟူသည်၊ နေသားပြည်
နှင့်၊ နှစ်မည်ထောင်ကူး၊ တောင်စူးစူးဝယ်၊ မပူးနေ
ရောင်အနန်းမြောင်နှင့်၊ လမ်းတောင်နှစ်ဘက်၊ ငွေပြား
လျက်သို့၊ ပင်ထက်သီးဆိုင်၊ အင်တိုင်းသာစံ၊ မင်းဝံ
တောင်ငုတ်၊ သမုဒ်ရော၊ ဆိုလှာပေါင်းရှက်၊ ပင်လယ်
ချက်ဝယ်၊ အောက်ထက်နတ်လူ၊ ဇမ္ဗူဝှန်ပေါက်၊ ထိန်
ရိုက်ချောက်သည်။ ။ ကျွတ်ခေါက်ကျော်သည်၊ မဆံ့
သော်။

၂။ ရွာဆွတ်စက်လည်၊ ဘုန်းမိုးရည်ဖြင့်၊ သုံးမည်
လူနတ်၊ ငြိမ်းစေတတ်သည်၊ ဆံဇာတ်ရတနာ၊ ရှေ့သာ
လျှံညို၊ တောင်လုံးစီးမျှ၊ တိမ်မီးတောက်ပျံ၊ ထွတ်ဘုန်း
လျှံကို၊ ဝေးလံမြေရှည်၊ မရည်စောင်ခင်၊ မြင်လျှင်စုံနိုက်၊
နှစ်ခြိုက်ဝမ်းမြောက်၊ ညွှန်သည်လျှောက်ဖြင့်၊ ပေါက်
ပေါက်ပန်းစိုင်း၊ ကိုယ်တိုင်ဗိတနာ၊ တမ်းခွန် ဆောင်
လျက်၊ ရမည်ခက်ခဲ၊ ဖြူရွက်ဆွတ်ဆွတ်၊ ဆံကရွတ်၍၊
စိတ်ပြတ်ကြည်လင်၊ ဆက်လူတင်မှ၊ ရည်ထင်ဆုယူ၊

နောင်ကြင်သူကြောင့်၊ သည်းအုတ်ဂန်ခြောက်၊ ကြာနယ်
ခေါက်သည်။ ။ ညွတ်လျောက်ဘော်နည်း မတုံ့သော်။

၃။ ရှာပတ်ဘက်ရည်မြန်ကျွန်းစည်တွင်၊ ပြင်မည်
မဲလျင်း၊ တုလွတ်ကင်းသား၊ ပ-ဝင်းမိုးခေါင်း၊ လနယ်
ပြောင်သည်၊ ညိုရောင်မနှောင့်၊ သခင့်ကြောင့်တည့်၊
ဖူးခေါင်းဖူးခဲ၊ ကျူးရှုံးခြေတားသည်မှာကြီးကုပ်၊ ကျန်
စုံမက်၊ တောင်းခေါက်ရက်လျင်း၊ ဘုန်းစက်ပျံ့မွှေး၊ ဖြည့်
ပါသေးလော့၊ မြစ်ကွေးသောင်ရှည်၊ ကျွန်းစည်ပြင်မဲ။
ဆန်ရောက်မီးစွ၊ သစ်ဆဲးဆောင်းစွန်း၊ နွေရောက်ပြန်
လည်း၊ ချစ်ရန်မဘောက်၊ ကြင်ပေလောက်သည်။ ။
နတ်အောက်သော်လည်း မညံ့သော်။

(၄၇) ဟင်သာဝတီ-ဒေဝရွန်းဘုရားတိုင်ရတု

၁။ တက်ထွန်းဝင်းပြောင်၊ ညက်စက်ရောင်ဖြင့်၊
မြန်ဘောင်တုကျွန်း၊ တိုင်းမဲ့ထွန်းသည်၊ ဒေဝရွန်းရှင်ချစ်၊
မွှေးတော်စစ်...၊ ဆွေနှစ်မျိုးရင်း၊ မယ်တော် မင်းလျှင်၊
လွမ်းခြင်းပြေပြေ၊ စီးတော်လှေကို၊ စံရွှေမြဆင်း၊ နိုဝင်း
သင်းချောလွင့်လမော့၍၊ တုလျောထပ်ဆင့်၊ သလင်း
ပမာ၊ နာရကာနှင့်၊ ရှေ့ဝါဝင်းလျှံ၊ အောင်လံလူလူ၊ ရွှေ
ချူညောင်ရွက်၊ ချယ်လျက်စိပြီး၊ မှတ်တီးခြင်း၊ စောင်း။

* ဒေဝရွန်းဘုရား-ဟုသည်ကား၊ “ကျောက်၊ မှို၊ အရှန်”
ဟုသော မွန် စကားရင်း ဖြစ်သည်။ “ကျိုက်၊
ဒေဝ၊ အရှန်း” ဟု အသံထွက်အောင် ဘတ်ရသည်။
ကျောက်=ဘုရား၊ မှို=တောင်၊ အရှန်=ရဟန္တာ၊
X ရဟန္တာတောင်ဘုရားဟုလို့။

ပုံ၊ မောင်းနရည်း၊ ရိုက်ကြည်းကြီးအိုင်၊ တက်လေး
ကိုင်၍၊ နိုင်းပြင်မဘောက်၊ ဖူးချင်ရောက်သော်၊ ထိပ်
လှောက်ပျော်ပိုက်၊ ရောင်ငြိမ့်မြိုက်က၊ မှာလိုက်သံခြေ၊
ဆုယူတွေ့မှ၊ စိတ်စေတနာ၊ သဒ္ဓါကြည်လင်၊ ပြည့်စေချင်
စွ၊ ခေါ်တွင်ပတ်ဝန်း၊ သောင်းလုံး ထွန်းသည်။ ။
ဒေဝရွန်းသုံးလူ ထွတ်တကား။

၂။ ဘက်ကျွန်းကင်းရှောင်၊ ထွတ်စံခေါင်က၊ မိန့်
တော်စကို၊ မွှေးဘတူရင်း၊ သက်လုံးနှင်းသည်၊ ပြာ
ဝင်းပြိုင်ကြည်း၊ ဆွေနှောင့်နည်းလျှင်၊ မယ်လည်း-လင့်
ကား၊ မောင်လည်း-ကြာခဲ့၊ သည်ဝါလလျှင်၊ ဒေဝရွန်း
ခွင်နှိုက်၊ အခါကြိုက်၍၊ ပြိုင်ထိုက်လွတ်ရှား၊ ပန်းစကား
ကို၊ လက်ဖျားသန္တာ၊ အသာဆွေမြောက်၊ ရွှေး၍
ကောက်မှ၊ ရွက်လှောက်တင့်မြောက်၊ ကန်တော့မြောင်
ဝယ်၊ ပြည့်အောင်သိပြီး၊ အံ့အိုစလောက်၊ ယွန်းပေါင်
ပြောက်နှင့်၊ ထပ်လှောက်မေတ္တာ၊ ပိုရလှာသား၊ နိုင်းရာ
ပြိုင်ကျွန်း၊ လွန်ထူးဆန်းသည်။ ။ ဒေဝရွန်းကုံးတု ထွတ်
တကား။

၃။ ထက်နန်းလင်းရောင်၊ မြင်းမိုရ်တောင်နှိုက်၊ ဘက်
ရှောင်လွတ်စင်၊ လှထွတ်တင်သား၊ ငါးအင်ကလျာ၊
သုဇိတာလျှင်၊ ရှိပါသော့အား၊ မပြားနိုင်းဆ၊ တုမော
လု၏၊ လောကသုံးခွင်၊ ဆွေသခင်ကို၊ မမြင်နှစ်ယောက်၊
ပြိုင်မျိုးပျောက်သား၊ လျှံတောက်ရှိုမ်းလတ်၊ နွဲ့နွဲ့ထွတ်မှ၊
တမွတ်ထားပိုင်၊ စံခေါင်တိုင်၍၊ ဒေဝရွန်းလှိုင်ပျ၊ မဇ္ဈသ
ကို၊ သီလစောင့်ကြပ်၊ နိုင်းရာလပ်သား၊ သောင်းရပ်စကြ

ဝဠာ၊ တခန်းဝါဒိုက်၊ ဘက်ရာပြိုင်ကျွန်း၊ လှခေါင်ထွန်းသည်။ ။လေးကျွန်းလုံးသို့ နတ်တကား။

(၄၀) ဇင်းမယ်-မြသိန်ဘုရားတိုင် ရတု

၁။ မဋ္ဌိနှစ်ဆူ၊ တန်းခိုးဟူကာ၊ နတ်လူချီးအံ့၊ လုံးလုံးပျံသား၊ အလွတ်ဘုန်းရှိန်၊ တောက်လျှံထိန်သည်။ မြသိန်မည်ခေါ်၊ ဆင်းရုပ်ကျော်...၊ ရှင်တော်ကိုပင်၊ ဆိုလည်းမချွတ်၊ ပြာသာပ်ရွှေစင်၊ ပလ္လင်တံကဲး၊ လိုက်နန်းထဲက၊ ရုံးရုံးထွန်းစက်၊ မြက်မည်ဆောဆော၊ ဟောလသောသွင်၊ စိတ်တွင်ယူးယူး၊ ပီတိနူးမျှ၊ ရှိဦးထိပ်ပြင်၊ ရွက်ကျုံးတင်လည်း၊ လက်ငင်ဆုယူ၊ တောင်းသည်မူကား၊ အတူကျွတ်ဘော်၊ မမြော်နောင်သာ၊ စစ်တာခြေဝေး၊ ယွန်းပြည်ကျေးက၊ ရေးရေးအောက်မှေ၊ ရှင်ချစ်ရွှေဝယ်၊ ခွေ့ခွေ့-တရူ၊ စုံဘိမူကား၊ ။အတူမှယ်နှင့် တောင်းရ၏။

၂။ တဝိလျှစ်လျှူ၊ တဆံမြို့မျှ၊ မျိုးတုကျွမ်းဝင်၊ အိမ်ရှင်အစ၊ ဖြစ်သော်ကလျင်၊ ကြင်စဝေသက်၊ ကယ်ပက်ထီးသန်၊ လွန်သည်တရစ်၊ မဖြစ်ကြဘူး၊ ရွှေနှယ်ဦး၍၊ ရူးမူးညွတ်တိမ်း၊ သွယ်ပြိုက်ရှိမ်းမျှ၊ ထစ်ခြိမ်းမိုးသား၊ ဝမ်းပါး-ဝမ်းကွေး၊ ဆင့်ကဲတွေ့လည်၊ ဆော်လသည်ကြောင့်၊ မတည်ဘူးကျင်၊ မြင့်ကြာတင်ခဲ့၊ ရှင်ပင်မွေစစ်၊ ကျွန်ုပ်ဖြစ်ကို၊ မိချစ်တို့နေ၊ ရပ်ရွှေမြေသို့၊ မိုးလေမထောင်၊ ရောက်လွယ်ကြောင်းကို၊ ဘုန်းပေါင်းသကျ၊ ဘန်ဆင်းမလော့၊ ရူတလှည့်ကာ၊ မယ်နှင့်ကွာ

မျှ၊ ဗျာပါထပ်လောင်း၊ ကြာသို့ညောင်းမျှ၊ ထည်ပေါင်းဝိတ်မြို့၊ ချမ်းမျိုးပုံသည်။ ။မဝံရွှေရှင် ညောင်းလှ၏။

၃။ သတိချစ်လူ၊ မျိုးအိမ်သူနှင့်၊ အတူယှဉ်နှံ့၊ ပျော်ကြမြီးကို၊ ခမ်းပွင့်ပန်း၊ ဆောင်းစွန်းအစ၊ တန်းဆောင်ကပင်၊ ရင်မျှမပေါင်း၊ လွမ်းဟောင်းမပြေ၊ တွေ့တိုင်းဘွေ၍၊ သပြေကျွန်းဘောင်၊ ပတ်ကုံးအောင်လည်း၊ ဘုန်းခေါင်ဘုရား၊ ပျော်ပါးသာရွှင်၊ စစ်သဘင်ဝယ်၊ သို့စင်ညောင်းညာ၊ မပြန်ကြာသော်၊ ဣဏ်ဝါထွန်းချုပ်၊ ရှင်တော်ရုပ်လျင်၊ ကျွန်ုပ်သက်ဝေ၊ ပုလိခွံထွေကို၊ ဟောဖြေခုပင်၊ ကျွတ်လွယ်လျင်လော့၊ ညှိစင်ပြာလတ်၊ သွယ်နှံ့ညွတ်ကြောင့်၊ ဆုခြတ်ကြည်စွာ၊ တောင်းပန်တွာသည်။ ။ဗျာပါဆွတ်ပျံ့ ပျောင်းပျ၏။

(၄၉) ဟင်သာဝတီ* ရွှေဂုံဘုရားတိုင် ရတု

၁။ ဝဂုံပေ့ရှင်၊ သိဂုံတ်တွင်နိုက်၊ ရှင်ပင်သစ္စာ၊ ပွင့်သောခါဝယ်၊ ခြောက်ဌာနလွန်၊ တဖန်ရက်စေ့၊ ပြည့်သည်နေ့နိုက်၊ ကြံတွေ့လျှင်းအောင်၊ မြတ်ညီနောင်လျင်၊ ရည်စောင်ကြည်မြို့၊ ပျားဆုပ်လှူ၍၊ မဇ္ဈဆံမွေ၊ ကိုးကွယ်စေကာ၊ ထိပ်ဗွေဆောင်ရွက်၊ သည်တောင်ထက်ဝယ်၊ ။ကျိုက်ပွက်ကြေညာ၊ ကျော်ဝှန်ဝါသား၊ ဌာပနာ

* မှတ်ချက်။ “ဒဂုန်”ဟု = ‘န’သတ်နှင့်လင်္ကာ၊ မော်ကွန်း၊ ရေးချင်းအရပ်ရပ်တို့၌ရှိသော်လည်းဤရတုဦးရေ(၅၀) ဇမ္ဗူသာလျှင်-ချို၊ ရတုတွင် “တွင်မည်” “ဂုံ” လူနတ်ယုံသည်၊ ကြေးမုံရတနာ၊ မြဆံကြာကို”ဟူ၍၊ စပ်ဆိုသောကြောင့် နဝဓေးကြီး၏အဘောဂအတိုင်း “ဒဂုံ”ဟု-သေးသေးတင်နှင့် ထားလိုက်သည်။

တွေ့တည်ခဲ့ပေသည်။ ဆံမွေ့ရုံးစု၊ သဗ္ဗညုကို၊ ယခုဆောက်
တည်၊ တောင်းဆုရည်သည်။ ပြည့်မည်ခန့်စီ ရင်ဝေ
သောဝ်။

၂။ မစုံပေချင်း၊ ချက်တွေ့မြင်ကာ၊ ရှေ့စင်စတောမြေ
ကပြီးမောက်၊ ပေါက်တို့သည်လော၊ တွေးတောမူးမော်၊
အောက်မေ့သော်မှ၊ ရှုမြော်မရဲ၊ တလဲလဲလျှင်၊ မစဲ
မညံ၊ ရှေ့တိလျှံမျှ၊ ပတ်ရံညွန့်ဝန်း၊ ခပ်သိမ်းပန်းလည်း၊
ရန်းရန်းရစ်ရစ်၊ ခေါက်နစ်သွယ်သင့်၊ ကုံးမြှောင်တင့်
လျက်၊ စွင့်စွင့်သပ္ပာယ်၊ တောင်ထိပ် ကျယ်ထက်၊
ပင်လယ်ထုတ်သန်း၊ ဝင်းဝင်းထွန်းမျှ၊ ဝေးလွန်းခရီး၊
မြင်သော်နိုး၏၊ မဆီးမိုက်ဌာန်၊ ရှင်တော် ဟန်ကို၊
တောင်းပန်ခန့်တွက်၊ ပြည့်မည်ရက်သည်။ ။ နေတက်
၏ သို့ လျင်စေသောဝ်။

၃။ အဟုံလေလျှင်၊ ပီတိရှင်၍၊ ရောက်ချင်ဆွတ်
ဆွတ်၊ ဗြဟ္မထိပ်ထွတ်နိုက်၊ လူနတ်တို့၏၊ စိတ်ကိုဖြည့်
သား၊ ရှေ့မှည့်မင်းစံ၊ အလျှံခြောက်ပါ၊ ရှင်တော် စား
ကို၊ အသွားတဖန်၊ အပြန်တခါ၊ သဒ္ဓါဆုယူ၊ တောင်း
သည်မူကား၊ စင်ဖြူသဘော၊ မြတ်မောမျိုးမည်၊ တည်
ကြည်လျောက်ပတ်၊ ညက်မွတ်လျှံညီး၊ ကြာဝယ်ကြီးသို့၊
မနီးပြစ်ဆို၊ ပြာလှည့်နှင့်၊ တကိုယ်ရစ်နှောင်၊ ပျော်ရ
အောင်လျှင်၊ ဣဏ်ရောင်စက်ခြည်၊ ဖြည့်ပေသည်ဟု၊
လူ့ပြည်မိုးမြေ၊ ကျော်ဝှန်စေလော့၊ တင့်နေမူယူ လှမျိုး
ဟူက၊ မည်သူမပေါင်း၊ စံဖြစ်ကောင်းသည်။ ။ ရှင်နှောင်း
နှောင်းသ ခင်ပေသောဝ်။

(၅၀) ဟင်သာဝတီ- ဂုံဆံတော်ရှင်ဘုရားတိုင် ရတု

၁။ ဗေဗျူသာလျှင်၊ ဂီဝါရောင်ခြည်၊ ရံဝန်းလည်၍၊
တွင်မည်ဘုံ၊ လူနတ်ယုံသည်၊ ကြေးမုံရတနာ၊ မြဲဆံ
ကြာကို၊ ပန်ထွာရအောင်၊ ယူချေဆောင်မှ၊ ညီနောင်
သမုတ်၊ သည်တွင်ထုတ်၍၊ သိဂုံတ္တရ၊ ဟေမတောင်
ညွန့်၊ တောင်မြတ်စွန့်ထက်၊ ပယ်ဟန့်နေဝါ၊ ကိုးမည်
သာတည်၊ ဂီဝါရည်ရှင်၊ မကိုင့်ဆင်သည်၊ သဘင်လွန်
ကဲးကန်တော့ပွဲဝယ်၊ ပွဲဝဲးတိမ်လွတ်၊ ဇောတိရည်သို့၊
နှိုင်းလွတ်နိုင်ရာ၊ လှထုတ်ချာကို၊ ကမ္ဘာညွန့်မြေမြင်ပါရ
သည်။ ။ ဟင်သာကြက်သ ရေတကား။

၂။ ဆံမြူမြာလျှင်၊ တင့်ဆင်းပြင်မှ၊ ကြာတွင်လတ်
လတ်၊ ယူချေဆွတ်သို့၊ မင်းဝတ်စံထိုက်၊ ရှုန်းရှုန်းမြိုက်
သား၊ နတ်နိုက် သိင်္ဂါ၊ ဒွါဒရာနှင့်၊ မလ္လာသူရပ်၊
တိုင်းကဖွပ်သည်၊ ပန်းသပ်ကြိုင်စွာ၊ ကျည်းခါသာကို၊
စွန်းပါရစ်သိုင်း၊ ကန်တော့ဆိုင်းမှ၊ တင့်နှိုင်းလည်ဝယ်၊
ဘယက်သွယ်နှင့်၊ နားဝယ်မျက်နှစ်၊ ဗေဗျူရဇိတ်၊ မြစစ်
စုဠာ၊ ဆံကေသာလည်း၊ ညိုဝါရံဆိုင်း၊ ရှေ့နောက်
သိုင်း၍၊ စံနှိုင်းဘက်ကျွန်း၊ စောဘုန်းထွန်းသို့၊ လေးကျွန်း
လုံးမှ၊ ပတ်မျှရှာလည်း၊ စကြာပုံကြွ၊ ဘွေမရသည်။ ။
ပြင်ရခက်ပ ခြေတကား။

၃။ ကြံယူခါလျှင်၊ ဆက်တိုင်းပင်တည်၊ သည်လျှင်
အသက်၊ ကိုယ်မထွက်တည်၊ နှင်းဆက်နှင်နှင်၊ ချစ်
ခေါင်တင်၍၊ ပည်းဖြင်ထောင်ရာ၊ ကမ္ဘာဘာက၊ များ

စွာသင်္ချေ၊ ကြီးချင်လေ၏ ၊ မြတေ*တမ္ဘတ်၊ မြဝင်းထွတ်
 ကို၊ မျက်မှတ်တတ်၍၊ မြင်လတ်နေက၊ မေမေဖြေဖျော်၊
 အကြောင်းသော်မူ၊ ရှင်တော်တကာ၊ သုံးလူ့ချာသို့၊
 သစွာပွင့်ချပ်၊ ဗျာဒိတ်ရပ်ဝယ်၊ ပေးအပ်လှူဒါ၊ ဝါသနာ
 နှင့်၊ သံသာချရေ၊ မသွန်းချေးသော်၊ မြင်လေခါတည့်၊
 လွန်ပျောင်းချည်သား၊ နတ်၏ သရေကြင်ဘွယ်ပေတည့်၊
 သုံးရွှေရီခ၊ လဲလဲ မြသည်း ၊ ကြင်စသက်မ ဝေတဏား။

(၅၁) တင်သာဝတီ-ဆံတော်ရှင်ဘုရားတိုင်ရတု

၁။ ဂူဋ္ဌာပေ့ရှင်၊ ကျော်စောထင်သား၊ သုံးခွင်ရပ်သူ၊
 နတ်နှင့်လူကို၊ ဆုယုဒီပင့်၊ ဉာဏ်တော်ချင့်၍၊ ရှေ့ဖြင့်
 ညီးညီး၊ ရှေ့ရည်စီးမျှ၊ ဘုန်းမီးရောင်ထွန်း၊ မှောင့်မျိုး
 ကျွန်းသား၊ ဦးစွန်းခတ်စု၊ ဆင်ဖြူသခင်၊ ဘဝရှင်၏ ၊
 ဥကင်နန်းမြင့်၊ ပြာသာဒ်နှင့်သော်၊ မတင့်စရာ၊ ရှေ့မျက်
 နှာက၊ နေဝါထွန်းသီ၊ ရှေ့စေတီသည်း ၊ လုံးညီမြဆံ
 ရှင်တကာ။

၂။ ဂူဟာရွှေစင်၊ လိုဏ်မှတ်တွင်နှိုက်၊ ပန်းပင်မဉ္ဇူ၊
 ရောက်သောတုလျှင်၊ ဆွတ်ယူခိုင်လှ၊ နတ်တို့သ၍၊ ဆွဆွ
 ညွတ်ကြည်၊ ပူဇော်သည်ကား၊ ခက်ရှည်လူးခြား၊ ထွေ
 ဆန်းပြားစွာပတ္တခြားရှိုးတံ၊ နှစ်စီခံသို့၊ ချပ်ရီထွေလည်၊
 နီလာရည်ဝယ်၊ တင့်ကြည်လွန်ကဲ၊ ရှေ့ရည်စူးသို့၊ ပုလဲး
 ထပ်လောင်း၊ နှာမောင်းပြောက်သွယ်၊ သန္တာနယ်ဝယ်၊

* တမ္ဘတ်-ကား ပေါရာဏ၊ အမြတ်-ဟုလို၊ ပေါရာဏ
 ကထာ လင်္ကာသစ်တွင်-“စုလစ်အထွတ်၊ တမ္ဘတ်
 မြတ်ဗျား”ဟု စပ်ဆိုသည်။

အလယ်ဖြူစင်၊ မှတ်နန်းငင်သို့၊ မျက်ရှင်ကြောင်လာ၊
 ဝတ်ဆံဗျားဝယ်၊ ငိုအားယူသင့်၊ ခါကိုလင့်၍၊ ပွင့်သည်
 လှိုင်ကြူ၊ ခိုင်လုံးယုလျက်၊ ဇမ္ဗူနာရီ၊ ထွေလာစီသည်း ၊
 ကုံးသီလှဝံ တင်တကာ။

၃။ တူသာနေချင်၊ လွန်ကဲကြင်၍၊ မှတ်ထင်နှိုင်း
 ဘွယ်၊ မြကုံးသွယ်ကို၊ လည်ဝယ်ခွေပတ်၊ ဆင်မတတ်
 တည့်၊ ထက်နတ်ဆင်းပြင်၊ ရွှေများရှင်နှင့်၊ သည်တွင်-
 နှစ်၊ လစုံနေကြဟု၊ ဇောတမျက်ရှင်၊ ပွက်ကြည်စင်သို့၊
 မရှင်လှည့်လော၊ လွမ်းလှမောစွာ၊ ဖျိုချောမွတ်လှ၊ ပြာ
 နံ့ကို၊ ချွဲချွဲသည်းဘု၊ မြင်ကာဆုမျှ၊ ပျံကြက်ြင်၊
 ရွှေရင်မွှေးလည်း၊ လုံနှေးမပေါင်း၊ ရာသီပြောင်းက၊
 ချမ်းဆောင်းကုန်စင်၊ နွေသိုဝင်သော်၊ အလျင်ရွယ်ချူ၊
 ပျောက်လိုဟူ၍၊ သုံးလူထွတ်ထား၊ မြတ်ဘုရားဝယ်၊
 ကိုယ်စားရည်ထင်ပန်းခိုင်တင်လျက်၊ နေဝင်ခါကောင်း၊
 ပြည့်တပေါင်းတွင်၊ ဆယ်ချောင်းလက်မှီ၊ ရှေ့ကြာသီ
 သည်၊ ၊ ရုံးပြညယ် တွင်တကာ။

(၅၂) တာဝတိံသာ-ဂူဋ္ဌာပုနိဘုရားတိုင်ရတု

၁။ ဖြည်းသက်လေပြည်၊ ပြန်လေသည်ကား၊ ဆီး
 ရည်နှင်းသား၊ လှင့်ပါးမရှိ၊ နွေတိတိကို၊ ထပ်ဘိ လှိုင်း
 လှိုင်း၊ နေ့တိုင်းသို့ပင်၊ ကောင်းကင်တိမ်သာ၊ ဟေမာ
 ခြောက်စွန်၊ ယုဂန်တူချူသို့ရှေးရှုလျက်၊ အဖြူချည်းသာ၊
 စိမ်းဝါမအုပ်၊ ဆိုင်းရုပ်နှစ်ထွေ၊ နေလည်းပြီးပြက်၊ မိုး
 သက်ရစ်ဆင်း၊ ရာသီယွင်းသည်း ၊ ဆောင်းကြွင်း၏ သို့
 ချမ်းလှည့်ဘို့။

၂။ ရည်းလျက်ဆွေရှည်၊ နေလှည့် သည်ကား၊
 ကျူးမည်ကလေး၊ မိုးကသည်ဆောင်း၊ နွေတောင်းအပ၊
 သစ်ပြန်စသော်၊ လနှင့်-ရက်တွေ၊ ချင့်တွက်ရေလည်း၊
 ညွတ်ခွေစုန်း၊ ချူသို့ကုံးမျှ၊ မှီကုံးဝယ်ပ၊ မရခိုင်းဆွယ်၊
 ကိုးကွယ်မတတ်၊ တမှတ်-တဆံ၊ မကြဲပြီကျ၊ ကေနံကျ
 ရှိ၊ စနစုန်းနား၊ စကားဖျော်ဘက်၊ ပြီးမြိုက်မဲ၊ ငြား၊
 ဝှက်သိုထားသည်။ ။ တပါးသူတို့ လွမ်း၏ဘို့။

၃။ နည်းစက်ထွေလည်၊ စုံချေသည်မှာ၊ ရွှေရည်
 ငိုအာ၊ နီလာအုပ်ထုပ်၊ စွန်ရှင်မာတင်၊ စတုရင်နှင့်၊
 တပင်လုံးဝယ်၊ ရွေးချယ်ပတ်ညောင်း၊ မရှာတောင်း
 တည့်၊ တန်ဆောင်းနန်းဖျား၊ ရွက်ပြားဟုံဝေ၊ အချက်
 စွေခိုက်၊ သပြေမဉ္ဇူ၊ ဘုန်းဖြင့်ယုလည်း၊ မတူစသော
 မြင်းရာနည်းဝှန်၊ သို့သဏ္ဍာန်နှင့်၊ ဝေယန်ဘုံမှာ၊
 ဆံစုငှာကို၊ မှာမှာမယွန်း၊ တင်ဆက်မှန်းသည်။ ။
 ရှန်းရွန်းနဲ့ညို့၊ ကျမ်းမည်ဘို့။

(၅၃) သက်တော်ရှင်လှ၊ လက်ဝဲ၊ ရှင်၊
 ပုညရှင်၊ ရွှေမြင်ထင်၊ ဝေင်ကိုင်း-ဆင်၊
 ဘုရားတိုင်ရတု

၁။ သက်တော်ရှင်နှင့်ရှင်လှပေ၊ ။ နွေလည်းသုံးခါ၊
 ဝါလည်း-သုံးတန်၊ ဟေမန်-သုံးမည်၊ နှစ်ရှည်လများ၊
 သနားစိမ့်ကြောင့်၊ ဖြားယောင်း ကြိမ်ဖန်၊ တမန်
 ခေါက်များ၊ စေလှာငြားလည်း၊ နားမျှမခံ၊ မြီးမြီ
 တည်ကြည်၊ နေလှည့်သည်ကို၊ သုံးမည်လှဖျား၊
 ဘုရားတကာ၊ လာရွံ့ချွတ်လည်း၊ မကျွတ်သည်ကို။

ဖြစ်ရလိုဟု၊ ကျိန်ဆိုထားနက်၊ မိန့်ပေလျက်ဟု၊ ဆံရွက်
 စက၊ အစိုးရသည်၊ မွေးဘ-မိမင်း၊ သားချင်း-အစ်မ၊
 ထိန်းယတကာ၊ ဆိုးမရာကို၊ သင်္ကာမရှိ၊ နားထောင်
 မိရှင်၊ ခုပြီး-ယွင်းသွေ၊ ရှောင်ကွာလေသည်။ ။ မြတ်ပေ
 ရှင်လှ သက်တော်ရ။

၂။ လက်ဝဲ၊ ဂူနှင့်၊ ရှင်မြူပေ၊ ။ ယွင်းသွေပျက်ချော်၊
 ကျင့်လေသော်လည်း၊ သူတော်နှမ၊ အားမကျတည့်၊
 ရှေးကကျမ်းလာ၊ ကြားဘူးပါသည်၊ မိစ္ဆာလူမိုက်၊
 မကြင်ထိုက်၍၊ တောနှိုက်ညွန့်ရှင်၊ သဖန်းပင်ဝယ်၊
 ထားတင်ခဲ့ပေ၊ ပုန်း၍၊ နေသော်၊ ဝိဒေဒါရ၊ ကြိုင်ပျ
 တုလွတ်၊ ဘုံပြာသာဒ်နှင့်၊ သတ်မှတ်စိတ်တူ၊ ဆောင်ပေ
 ယူ၍၊ နတ်လူတမျှ၊ ဥဒုဗ္ဗဟု၊ မရခိုင်းအင်၊ တောင်ညာ
 တင်ရှင်၊ ထိုသွင်ပုံယု၊ မယ်တမူကား၊ ဆံမြူခြမ်းမျှ၊
 မကြောင့်ကြတည့်၊ မွေးဘ မိမင်း၊ သားချင်းအစ်မ၊
 ထိန်းယ တကာ၊ ဆိုးမရာကို၊ မနာမိထွေ၊ ဆန်လှန်
 ချေသည်။ ။ မြတ်ပေရှင်မြူ လက်ဝဲ၊ ဂူ။

၃။ ပုညရှင်နှင့်မြင်ထင်ပေ၊ ။ စွေရေ ခြင်းတ၊
 အောက်ခေကလည်း၊ ဘဝမပြောင်းမဖြစ်တောင်းတည့်၊
 နောက်နှောင်းနှောင်လာ၊ သံသရာဝယ်၊ မေတ္တာ*မဟေ့၊
 တွေသည်ကိုစင်၊ မြင်ရသည်ထား၊ ယောက်ျားဟူက၊
 နားမျှလေသို့၊ ပျံ့ရသည်ကိုယ်၊ မဖြစ်လိုတည့်၊ ဖွံ့ဖျို
 ညိုချော၊ ကြောက်လှမော၏၊ ရှင်စောမြတ်မွေ၊ သုံးလူး

* မဟေ့ဟူသည်ကား မရှိဟုလို၊ ဆုတောင်းခမ်း
 ဖြစ်၍ “စိစစ်ထင်ပြီ၊ မသာခွဲတိ၊ မဟဲ့မရှိ” ဟုစပ်သည်။

ဆွေလျှင်၊ဟောပေကျမ်းထား၊ မိန်းမမျှားကို၊ ကိုးပါး
ရန်တွင်၊တပါးဝင်ဟု၊ သို့စင်မြက်ဖေ၊ ညွှန်ပြသော်
လည်း၊လှကျော်စံမြောက်၊မယ်တယောက်မူ၊ မကောက်
မညွတ်၊ တည့်တည့်မတ်လျက်၊ မခွတ်ကေန်၊ သစ္စာ
မှန်ဟု၊ ဘက်ရန်မမြော်၊ စံခရုလှော်သို့၊ ယသော်ဓရ၊
ရောင်ညက်မျှလျှင်၊ဆုံးစနိဗ္ဗာန်၊ရလေဟန်ကို၊တော်မှန်
စိတ်ယုံ၊ကျွန်ုပ်တို့လည်း၊ထို့ပုံပမာ၊ မိတည်းလျာဝယ်၊
သစ္စာမြီးမှန်၊ ကျွတ်ဆုရန်သည်။ ၊ပြတ်မှန်မြင်ထင်
ပူညရှင်။

(၅၄) ရွှေယင်မြော်၊ရွှေမော်ခေ၊သီဟတော၊
ကျိုက်ပေါ၊မဟာနော၊သက္ကော၊ဆင်းဝ-
ဟင်သာဝတီဘုရားတိုင်ရတု

၁။ ရွှေယင်မြော်နှင့်၊မော်ခေပေ၊ မျိုးဆွေသား
ချင်း၊ အစ်မရင်းနှင့်၊ မိမင်း-ဖခင်၊ ချစ်ထွတ်တင်၍၊
ဆင်ဝင်*တပြင်း၊ †ဝဲလင်းကိုမျှ၊ မပြုရတည်၊မွေးဘ
မတ်လျာ၊ရုံးပညာနှင့်၊ ဆာယာရှိန်းအန်၊ ကျွန်လည်း
ရောက်အောင်၊နောင်လည်းမပြတ်၊ နှစ်ပတ်လည်ကျူး၊
နားပါးမူး၍၊ကိုယ်ထူးချွန်ချွန်၊ ချစ်မိလွန်မှ၊ မတ်မွန်
သူရဲ၊ ရှောင်လွှဲသွေဖည်၊ ကြည့်ခဲ့သည်ကို၊ သုံးမည်
လူ့ဖျား၊ဘုရားအပ၊လေမျှသူနား၊ ကြားအံ့အသက်၊
သေသည်ထက်လျှင်၊ ကြောက်ရှက်မောဟန်၊ ကျွန်ုပ်
လွန်သည်။ ၊ပြတ်မှန်မော်ခေ ရွှေယင်မြော်။

* တပြင်း-ကား၊ပေါရာဏ၊ကြမ်းပြင်ဟုလို၊
† ဝဲလင်း-ကား၊ ပေါရာဏ၊ အိမ်မိုးတခုပေါ်တွင်
တခုဆင့်၍၊ဆောက်သောဆောင်ကပ်ကိုခေါ်သည်။

၂။ သီဟတောနှင့်၊ကျိုက်ပေါပေ၊ ၊ထွေထွေရာရာ၊
ပြစ်ဆာမြို့ဆံ၊မယ်ဝယ်ရုံစွ၊ ဆင်းစံမြီရည်၊ ကြိန်လေ
သည်မူ၊ ရွှေပြည်ဟင်သာ၊ မြတ်ရိုက်ရာဝယ်၊ မက္ခာ
စောင့်မှတ်၊ ခပ်သိမ်းနတ်နှင့်၊ မွေခတ် အပေါင်း၊
ရှစ်သောင်းလေးထောင်၊ ကုန်အောင်ပန်နက်၊ ကျိန်
သောထက်လျှင်၊ ဆထက်လွန်ကျူး၊ *ရန်ငူးမဟာ၊
ဥပရာသည်၊ စကြာလှည့်လည်၊ †စိန်ဥဒည်ကို၊ ခိုမည်
သောခါ၊ ဘယ်- ညာ ဆူလှိုက်၊ အပြင်းရိုက်လျက်၊
နောက်ပိုက်ကွပ်ပြီး၊ စစ်သုကြီးအား၊ ဘမ်းဆီးလက်ချ၊
မသတ်ရ၍၊ အားကျသည်ကို၊ ဖြစ်ပါလိုဟု၊ ဆွေညို
မယ်သူ၊ ကျိန်တော်မူမှတ-ယူနလုံး၊ ချစ်ကြီးထုံးရှင့်၊
မရုံး သစ္စာ၊ ယခုခါ၍၊ သူ့မှာသက်နှင့်၊ မယ်နှင့်
ကင်းသော်၊ ခန်းတွင်းရိပ်သာ၊ ထုံစက်ရာက၊ ရှိကြာ
ဦးတည်၊ တောင်းလျှောက်ရည်သည်။ ၊တွင်မည်
ကျိုက်ပေါ သီဟတော။

၃။ ပဟာနောနှင့်၊ သက္ကောပေ၊ ၊စွေရေခြင်းရာ၊
လျှောက်ချင်ပါလည်း၊ စိတ်သာနှမ်းရို၊သူသိလှည့်ကာ၊
မမြွက်သာ၊သစ္စာဆုယူ၊ ကျွန်ုပ်မူကား၊ စင်ဖြူသီလ၊
စာဂကျင့်ဝတ်၊မြင့်ရာမှတ်ရှင့်၊ ရစ်ပတ်ကေသျှင်၊ ပျံ့ရှင်
ဆီမွေး၊လိုင်ဇန့်ကြ၊ မဉ္ဇူပန်းသတ်၊ ကိုယ်ဝတ်ပေါ်
တင်၊ တန်ဆာဆင်မှ၊ ရည်ထင်ဆုကောင်း၊ ကျွန်ုပ်
တောင်းရှင့်၊ ကံဟောင်းသွေးရာ၊ ဖြစ်လေပါလည်။
မတ်လျာမယ့်မောင်၊ မတ်တော်ခေါင်ကို၊ ရှောင်မိ

* ရန်ငူး-ကား၊ပေါရာဏ၊မင်း-ဟုလို၊
† စိန်ဥဒည်-ကား၊ တရုတ်ပြည်ဥဒည်မင်းကို ဆိုသည်။

သည်ပ။ ကြံရသည်ကို မဖြစ်လိုတည့်၊ မြင်းမိုရ်
ထိပ်ခေါင်း၊ သူဇာမောင်လျှင်၊ ခွါရှောင်ထွေပြား၊ ပြုလှည့်
ခြားလည်း၊ ယောက်ျားတကာ၊ ဖျူဟာကြင်ကျမ်း၊
ကျင့်မြီးတမ်းကို၊ စူးစမ်းစာနာ၊ အောက်မေ့ရှာလျက်၊
ဗျာပါဂွန်ခြောင်း၊ စိတ်လုံးပျောင်းမျှ၊ ချစ်ကြောင်းနည်း
ဟန်၊ ကျွန်ုပ်ပြန်သည်။ ။ မြတ်မွန်သက္ကော မဟာနော။

(၄၅) ကျိုက်ပတ်, ဇနံ, ဇွဲ, ကပင်, မောကြင်,
ကျိုက်မောင်းမ, ကာသ, မုတ္တမ-အရှေ့ဘက်
အနောက်ဘက် ဘုရားတိုင်ရတု

၁။ ကျိုက်ပတ်နှင့် ဇနံလေ။ ။ မြတ်မွေတော်ချစ်၊
ရွှေနားသစ်လော့၊ စိစစ်သာညောင်း၊ တိုင်လျှောက်
ကြောင်းမျှတသောင်းဇမ္ဗူ၊ လူတို့မှန်တင်း၊ မင်းများ
ထွတ်ချားဒိဏ္ဍာပဝရ၊ တေဇဂွန်ပြီး၊ ကျွန်းလုံးစိုးသာ၊
တန်ခိုးထန်ပြင်း၊ * ရထားမင်းသည်၊ ဦးကင်း ချက်ဗွေ၊

* ရထားမင်းကား- အနော်ရထာမင်းစောကို
ဆိုသည်၊ ဖုဂုံမြို့-မဟာပိန္နဲဘုရားဌာပနာခန်းမှ တွေ
သော အုဋ်ခွက်ဘုရားကျောတွင် “သောဘဂဝတိ
မဟာရာဇသိရိအနိရုဒ္ဓဒေဝေန ကတော ပိမုတ္တတ္ထိ
သဟဇတ္ထနေဝါတိ” ဟု ရေးသားလက်ပါသည်။ ။
အနက်ကား- သောဘဂဝတိ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားကို၊
မဟာရာဇသိရိအနိရုဒ္ဓဒေဝေန၊ မြတ်သောမင်းကြီး
သိရိအနိရုဒ္ဓဒေဝသည်။ ပိမုတ္တတ္ထိ၊ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာ
အလို့ငှာ။ သဟဇတ္ထနေဝ၊ မိမိလက်တော်ဖြင့်သာ
လျှင်၊ ကတော၊ ပြုအပ်၏။ ထို့ကြောင့်အနော်ရထာ
မင်းစော၏ဘွဲ့တော်ရင်းမှာ “သိရိအနိရုဒ္ဓဒေဝ”
ဟု မှတ်ရမည်။

တက်သစ်နေသို့၊ ပရမေလ္လံပတ်၊ တို့ထိပ်ထွတ်လျှင်၊
ပြည်မြတ်အောင်ချာ၊ ဟင်သာရဝေ၊ မင်းဝံဇွေသို့၊
စက်ရွှေဖြန့်ရှည်၊ ပြန်တော့မည်ကြောင့်၊ ဆောက်တည်
မတုံ၊ ဆွတ်ပျံ့ဖန်များ၊ ဖြစ်ကြောင်းလျားကို၊ ဦးဖျား
ထိပ်စွန်၊ လျှောက်ခွဲပြန်အံ့၊ ဆီးထန်ရွမ်းဆွတ်၊ ပျောင်းခွေ
ညွတ်သည်။ ။ မိန်းပြတ်သည်နှင့် တမ်းသည်နှင့်။

၂။ ဇွဲကပင်နှင့် မောကြင်လေ။ ။ မြတ်မွေတော်
ကောင်း၊ ရွှေနားညောင်းလော့၊ ဆင့်လောင်းဆယ်ဖန်၊
လျှောက်ခွဲပြန်အံ့၊ ထက်စွန်နတ်ရွာဝတီ သာနှင့်၊ နှိုင်းရာ
တူနေ၊ သာမျိုးထွေသာ၊ သပြေမြန်ခန်း၊ ဟင်သာ
နန်း၏၊ ပတ်ဝန်းပျော်ရာ၊ ပြုပြင်ထောင့်ယွန်း၊ * သေန
စွန်းဝယ်၊ ထူးဆန်းလှည့်တုံ၊ ပျော်ဘွယ်ပုံသား၊ ရဂုံ
ပတ်လည်၊ ချမ်းကြည်သီတာ၊ ကန်သာပတ်မြောင်၊
တောင်လည်းပတ်ကုံး၊ တောလုံးပျံ့ပျံ့၊ ရနံ့ဇေးကြိုင်၊
ဂနိုင်စုံပြား၊ ရွက်စိတ်ကြားဝယ်၊ စကား အနန်း၊
ဒန်းလည်း ဖြူဆွတ်၊ ရင်ကတ် ရွှေရောင်၊ ပင်လုံးပြောင်
လျက်၊ မြောက်၊ တောင်၊ ရွှေ၊ နောက်၊ ပတ်လျှောက်
ထွေထွေ၊ ကြည့်လေရာရာ၊ ပျော်ဘွယ်သာတိ၊ အောင်ချာ
မှန်ကင်း၊ ပြည်များမင်းဝယ်၊ သည်းတွင်းဆွတ်ဆွတ်၊
မွေခတ်မြောက်မြား၊ ရှင်စောများကို၊ ဆပွားကြည်လင်၊
လျှောက်ဦးတင်၍၊ မလျင်လှည့်တတ်၊ တိမ်းရှာညွတ်
သည်။ ။ နှင်းဆွတ်သည်နှင့် ချမ်းသည်နှင့်။

* သေန-ကား- ပါဠိပုဂ္ဂိုလ်၊ သေန = အရှေ့
မြောက်ထောင့်အရပ်ဟုလို။

၃။ ကျိုက်မောင်းမနှင့်, ကာသလေ။ မြတ်ဗွေ
 တော်ထွတ်၊ ရွှေနားညွတ်လော့၊ ပြည်မြတ်အောင်ချာ၊
 ဟင်သာဝတ၊ ရာမညဟု၊ တွင်ထမည်မှန်း၊ အောင်မြို့
 နန်းဝယ်၊ တသန်းရောင်မြည်၊ လျှိုလင်းလည်သော်၊
 ရှစ်မည်ရပ်လုံး၊ ပတ်ကုံးကြေငြာ၊ ကျော်ဝှံ့ခိုဝါသား၊
 တေဇာပြင်းမော၊ ရွှေမော်မောနှင့်၊ သင်းချောရောင်လျှို၊
 တခဲမံသို့၊ မြတ်ဆံတော်စစ်၊ ရှင်ချစ်ရပ်တု၊ ဓာတ်စု
 လုံးညို၊ စေတီမရှား၊ ရှင်စောများကို၊ လျှောက်ကြား
 ခဲ့သည်၊ နားတော်လည်လော့၊ ဆံခြည်ဝမ်းမှာ၊ မက္ခာ
 လှည့်ရက်၊ ပြက်စက်သွယ်ရှမ်း၊ ကြိမ်ကြိမ်လွမ်းလျက်၊
 ခေါ်တမ်းပန်းတောင်၊ လက်ဆောင်မဉ္ဇူ၊ ပန်းတမူကား၊
 နံ့ကြူကြိုင်မျိုး၊ တန်းခိုးဝှံ့ခေ၊ ကျောက်ဖျာဗွေဝယ်၊
 ကင်းထွေဝိုဖွဲး၊ ဆံကွဲးဖူးကြိတ်၊ မလိတ်လှည့်တို၊ အမို
 လှတင့်၊ အပွင့်ရာခါမြင်ချေသသူ၊ တံချူမဆွတ်၊ မခတ်
 လေညင်း၊ မြိုင်ရိပ်တွင်းဝယ်၊ ပြောင်ဝင်းခိုင်လှ၊ မဉ္ဇူ
 သနှင့်၊ နောင်မြဲထိပ်စွန်၊ လျှောက်ခွဲပြန်၏၊ လွမ်းဝှံ့
 မိန်းပြတ်၊ တိမ်းခွေညွတ်သည်။ ။ ရှိမ်းဝှံ့တံ့သည်နှင့်
 ယမ်းသည်နှင့်။

(၅၆) ပုသိန်-ငါးမျက်နှာတုရားတိုင်ရတု

၁။ နွေဦးကသည်၊ တင့်စံတည်ကို၊ ဘုန်းစည်မာယ၊
 ကိုယ်တိုင်မရွံ့၊ မြင်ရချေမိ၊ နောင်မျက်စိဝယ်၊ မရှိပြိုင်တု၊
 ယာမာသူဟု၊ တွေးယူမှားချေ၊ တမ်းယောင်လေမျှ၊
 နှိုင်းထွေပုံခတ်၊ ကျန်းလုံးပတ်သည်၊ မန္တာတ်မင်းကြီး၊
 စကြာစီးရွံ့၊ ဇနီးယှဉ်ဘော်၊ ရှာတိုသော်လည်း၊ မူးမော်

မည်သာ၊ ရခဲစွာရှင့်၊ ပမာထိုနှယ်၊ ငါးဘုံလယ်နှိုက်၊
 ငါးသွယ်ရောင်ထင်၊ ငါးဆူတွင်သား၊ ရှင်ပင်ကိုယ်စား၊
 အရာထားသည်၊ သနားသဖြင့်၊ ဉာဏ်တော် ပွင့်ရွံ့၊
 ကဲးမြင့်စီရင်၊ ဘန်ဆင်လျင်လော့* (င-တွင် အာ-ချ၊
 ဗိန္ဒု-ပြု၍၊ မ-မှာ ယ-နှင့်၊ အသင့်ရေးမှတ်၊ က-လည်း
 သတ်လျက်၊ န-ထက်ကား-အာ၊ ဟ-လည်းပါ၏)၊
 ကြည်သာညွတ်ခ၊ တောင်းပန်ရရှင့်၊ အလှံစံတီးဘက်မရှိ
 သည်။ ။ မွေးမိကိုပင် ဝေတော့သည်။

၂။ ထွေထူးလှသည်၊ ဝင်းဝင်းကြည်သာ၊ ကိုးမည်
 မဏိ၊ ဆင်တီသော့လား၊ မပြားမိုးနတ်၊ ဘက်လွတ်ပြိုင်
 ကျန်း၊ လှခေါင်ထွန်းကို၊ တ-လွန်းရက်ရှည်၊ ဖူးရမည်ဟု၊
 ကြံစည်စိတ်တွင်၊ ရေးခရားပင်တီး၊ † (မ-လျှင်အစ၊ ရလည်း
 ခွေရစ်၊ အသစ်တခါ၊ တ-မှာတမူ၊ တမ်းခွန်-ထု၍၊ အတူ
 မကျေ၊ သဝေ-သေးသေး၊ လ-ရေးပီမူ၊ ဗိန္ဒု-နှစ်ဖြာ၊
 မက္ခာအတူ၊ ပ-ကုသွယ်ညွတ်၊ န-လျှင်သတ်ရွံ့၊ တလတ်
 ဗိန္ဒု၊ နှစ်ဖြာပြုလျက်)၊ ဆွတ်နလှလှ၊ ပန်းဇောတကို၊
 နောင်မြဲကား-စိ၊ သခင်-သီလျက်၊ ကုံးညိုရွံ့၊ လျှင်၊
 ထိပ်တော်ပြင်ဝယ်၊ သာရှင်ယုယ၊ မဆင်ရဟု၊ ရူတ
 ဆိုတမ်း၊ ဗျာပါမွမ်းသည်။ ။ အလှမ်းနှင့်သာ နေတော့
 သည်။

* () ဤလက်သည်းကွင်း အတွင်းရှိကေား
 စုကိုပေါင်းလျှင် (ငါးမျက်နှာ) ဟူသော အမည်
 ဖြစ်သည်။

† () ဤလက်သည်းကွင်း အတွင်းရှိကေား
 စုကိုပေါင်းလျှင် (မြတ်လေးပန်း) ဟူသော အမည်
 ဖြစ်သည်။

၃။ ဓမ္မိန္ဒြေသည့်၊ မိုးတိုသည်လည်း၊ ရင့်မြည်
 ခြမ်းမောင်း၊ တခြောင်းခြောင်းလျှင်၊ ခွေပျောင်းလှည့်ကာ၊
 ဗျာပါမရှင်၊ နေစဉ်တွင်နှိုက်၊ သို့ပင်ကလူ၊ ချမ်းစိမ့်ဟူသို့၊
 ဘုန်းထုဒေဝီ၊ သွန်းချရွာသော်၊ ပြုပြာငြိမ့်လေး၊ သခင်
 ပေးသည်၊ ကြိုင်းမွှေးပေါက်ပြ၊ ရုံတော်စကို၊ လက်လှ
 ထပ်မြီ၊ လွမ်းတုံတုံတည်၊ လူ့တုံဘက်ကင်း၊ ပြာလဲ
 ဝင်းလျှင်၊ ခြောက်စင်းပင်နေ၊ သက်လှာပေသို့၊ နှိုင်းထွေ
 သံချို၊ ဟမြိုက်ဆိုအံ့၊ * (သ-ကိုသွယ်ပြင်၊ တချောင်း-
 ငင်မှ၊ ဇ-တွင်တမူ၊ အာကုရှ်ရော၊ သင်းချောစတေ၊
 တထွေနှောက်မှ၊ တ-ဝယ်အာ-နှင့်)၊ ပြင်လျားချာမွတ်၊
 နားတော်ညွတ်လော့၊ လောကွတ်တွင်တွင်၊ ဖြစ်မြဲအင်
 ဟု၊ ရှင်ပင်ဟောထွေ၊ တရားခမြဲလည်း၊ ချစ်ချေသော့
 အား၊ မိုးရိမ်များစွာ၊ စံထားနှံ့ရှင်း၊ ပြာလဲဝင်းသည်။ ။
 စိုးမင်းမသိ လေတော့သည်။

(၅၇) တင်သာဝတီ-အဋ္ဌဝိသ ဘုရားတိုင်ရတု

၁။ လံပြတ်ငါးရာ၊ ရှေ့ပြည်သာဝယ်၊ လက်လာ
 ထောင့်ယွန်း၊ တောင်ညာ ခန်းကာ၊ ပတ်ဝန်း၅၄၄၊
 အုပ်ရှ်မိုးသည်၊ မထိုး နေရောင်၊ ကုံးသီးမြောင်သို့၊
 တောင်တည်းရံဂိုက်၊ မြစ်သို့ဆိုက်မျှ၊ မြိုင်ထိုက်မဲ့ရာ၊
 လိုက်နန်းသာနှိုက်၊ သိင်္ဂီတစ်ခဲ၊ ရုံးရုံးလျှံပြောင်၊ ဣဏ်
 ရောင်ပတ်ချိပ်၊ သုံးလူ့ထိပ်ဟု၊ နှစ်ကျိပ်ရှစ်ပါး၊ မြတ်

* () ဤလက်သည်းကွင်းအတွင်းရှိစကား
 စုကိုပေါင်းလိုက်လျှင် (သုဇာတာ) ဟူသော အမည်ဖြစ်
 သည်။

ဘုရားလျှင်၊ သနားမေတ္တာ၊ ငြိမ်းအောင်ကာလော့၊
 အဋ္ဌာဝိသ၊ ကျော်ပေါက်ပြသား၊ နေလထောင်ရာ၊
 မနှိုင်းသာသည်။ ။ တောက်ဝါလှုံထင်ခြည်လှည့်သော်။

၂။ လျှံပတ်ပွားကာ၊ စက်ပမာတည်၊ သံသာရှည်
 လျား၊ ဆက်တိုင်းများလည်း၊ နှစ်ပါးတူပင်၊ ပျော်ကြ
 ကျင်စွ၊ သာရှင်တူကွ၊ သည်ဘဝမူ၊ သက်မျှတူစုံ၊ ပျော်ချင်
 တုံရှ်၊ ကြာငုံထိပ်ပြင်၊ နေ့တိုင်းပင်တည်၊ အရှင်မှတ်ထွေ၊
 ရိုသေခယ၊ လျှောက်သမျှကို၊ ချောလှနတ်တူ၊ ငယ်သည့်
 သူက၊ တွေးယူကြကာ၊ မသိသာမဲ့နှိုင်းရာစံထား၊ ပျံ့ပျံ့
 ရှားသည်၊ ဆပ်သွားငွေလျှံ၊ သခင်နံ့နှင့်၊ ရက်လံမကွာ၊
 ပြည့်ဆုရှာသည်။ ။ သောကြာနံပင် သည်လှည့်သော်။

၃။ စံမှတ်ထားလော့၊ နန်းတောင်ညာကာ၊ မှောင်ခွါ
 ပယ်ထွန်း၊ ဆဲနှစ်ခန်းကို၊ မထွန်းမီးလျှံ၊ ဘုန်းဖြင့်စံဟု၊
 ကျော်သံစကား၊ အစဉ်ကြားရှင်၊ နှစ်ပါးတူစုံ၊ ပျော်ရ
 တုံမူ၊ မြင်သူအနံ့၊ မူးမော်အုံလိမ့်၊ ပျိုဖွံ့ကျစ်ကျစ်၊
 သခင်စစ်လျှင်၊ လ၊ နှစ်ရှည်လျား၊ လျှောက်သည်များကို၊
 သနားမဲ့ချေ၊ ဖဲရှောင်သွေခဲ၊ မြောက်ထွေရောင်ဝင်း၊
 နိဗ္ဗာန်မင်းလျှင်၊ ဘန်ဆင်းစက္ကူ၊ ဣဏ်တော်ရှုလော့၊
 ရှေး၊ ၃၊ သည်နှောက်၊ ဆင်းစံမြောက်ကို၊ ရစ်ခေါက်
 လည်တွင်၊ မဉ္ဇူသွင်သို့၊ ဆင်ခြင်လှည့်ကာ၊ ထွေသာ
 ဆံရွက်၊ မိန့်မည့်ခက်ခဲ၊ ဆက်ဆက်ဝမ်းမှာ၊ မသိ
 သာသည်။ ။ လျှောက်ကာကြံတင် ရည်လှည့်သော်။

(၅၀) ဗုတ္တမ-ဘားပြဘုရားတိုင်ရတု
(အာသာဝတီဝတ်ဆံချ)

၁။ ဘားပြပေတော်၊ ထိန်ထိန်ကျော်သား၊ တိမ်ပေါ်
မိုးလယ်၊ ထိဘွယ်ဘန်း၊ သွန်းသွန်းသွယ်စွင့်၊ ရှန်းရှန်း
တင့်ရွံ့၊ ဘုံမြင့်အထွတ်၊ ခြောက်ပြည်နတ်တို့၊ ရိညွတ်
ဝန်းဖြူ၊ နေ့တိုင်းခသည်၊ တောင့်တပြည့်ချင်၊ မြတ်ဆံ
ရှင်...၊ မာတင်ဇာနည်၊ စွယ်ရှည်စုံသွန်း၊ ပျံ့ညွန်း
ငှက်မျှ၊ ပြောင်မုန်ဝဟု၊ နတ်သယာဉ်ကျော်၊ ဥပေါ
စွမ်းခက်၊ စံရဲဘက်နှင့်၊ မပျက်သာချူ၊ ဆွတ်လှမ်းယုမှ၊
မဉ္ဇူမြစ်မင်း၊ အဆင်းမုတ္တာ၊ သိင်္ဂီလိုလို၊ မြေကို
ရှောင်ရှား၊ ပန်းထွတ်ထားနှင့်၊ မခြားစုံမြောက်၊
ပန်ဆုလျှောက်သည်။ ။ နေ့ရောက်သဘင် မင်းလွင်ထ
မ ဝန်းစေသောဝ်။

၂။ များလှရွှေဘော်၊ ရံဝန်း ဖျော်လည်း၊ မင်း
ကျော်ဘုန်းစည်၊ ပြန်လွယ်မည်ကို၊ ဖြေဆည်စိတ်ညို၊
ညှိုးမချံဟု၊ တုံတုံလက်မြောက်၊ ဆုပန်းလျှောက်၏၊
နှမ်းခေါက်နွဲ့မှီ၊ စစ်ဆီသည်မှာ၊ ဟုတ်ပါလေစံ၊
သာည့်သာလေး၊ ဖန်ဖန်မေးလိမ့်၊ ရေးရေးထင်ရှာ၊
မျှော်ကာ ရှုညောင်း၊ ချစ်ကြောင်းတမန်၊ ယုံကျွန်
တုံခေါက်၊ ရောက်လှာနိုးနိုး၊ လှမ်းစိုးမပြေ၊ ကြာညွတ်
ခွေသို့၊ စုံနေပျော်ဘက်၊ ကျွန်ုပ်သက်လျှင်၊ နတ်ထက်
ထင်ပေ၊ ရွယ်သုံးရွှေနှင့်၊ ရံနေဝန်းလှည့်၊ မျှော်ရှု
ကြည့်သော်၊ ကြွေမှည့်ငုံချင်း၊ ပေါက်ကင်း မီးသွေး၊
နိုးဝေးရော်ကျင်၊ လေညောင်းဆင်သည်။ ။ ထက်ခွင်
ဝန်းလည် လေပြည်ဝေ ယွန်းစေသောဝ်။

၃။ တားမပြေပျော်၊ ရွယ်သုံးဘော်နှင့်၊ ရွှေလျော်
မှည့်ဝါ၊ မြဲတာရေမွှေး၊ ကြိုင်မေးဖျော်ပေါင်း၊ ရံညောင်း
လယ်တွင်၊ အောင်မြင်လွယ်၍၊ ရဲဘုန်းဟောလျှင်၊
ကြော့လှေတင့်နေ၊ သရေရှင်းရှင်း၊ ဘက်ကင်းရဲဘော်၊
နတ်ယာဉ်ကျော်နှင့်၊ လွမ်းပျော် စဉ်တွင်၊ ပြန်လျှင်
လွယ်ကြောင်း၊ ဆုမွန်တောင်းလျက်၊ မပျောင်းပျရုပ်၊
ငှက်တိမ်မြုပ်လည်း၊ ကျွန်ုပ်ကြင်ချစ်၊ ဆင်ပြန်လစ်၍၊
လွမ်းရစ်ခွေခွေ၊ ရှိလေနိုးစံ၊ လွန်စိုးရွံ့ခဲ့၊ အလွှဲကောင်း
ကင်း၊ သော်တာသွင်သို့၊ ဆံရှင်စုဉာ၊ ပမာနိုင်လျော်၊
ဘားပြခေါ်သည်၊ ရှင်တော်ဘုန်းကြွယ်၊ ဖြည့်လိုက်
ကယ်လော့၊ ကြင်ဘွယ်ပေသာ၊ နှိုင်းရာတုလွတ်၊ လဲလဲ
လတ်သား၊ တမွတ်စံကျွန်း၊ လှကြငှန်းနှင့်၊ နွေဆန်း
စတွင်၊ ပေါင်းစေချင်သည်။ ။ ကောင်းကင်ထွေလည်
ပြရည်ချမ ဖျန်းစေသောဝ်။

(၅၉) ဟင်သာဝတီ-ကျတ်ကိုဘုရားတိုင်ရတု

၁။ ရွှေပြည် ရွာပြန်၊ နေတားချန်၍၊ စုန်ဆန်
ဖျားသက်၊ ဆိပ်ကမ်းဆက်သော်၊ စိမ်းရွက်မြန်ယို၊
ငိုရင့်ချယ်လျက်၊ ညွန့်သွယ်မြရိုး၊ ကုံး၍မိုးသို့၊ မထိုး
နေရောင်၊ ပုရှိန်ရှောင်လျက်၊ သာခေါင် လွတ်တု၊
ထွတ်ထွတ် နုသား၊ ရတုအလျောက်၊ ကင်းပေါက်
ညွန့်လန်း၊ ထွေထွေပန်းကို၊ ရည်ညွန်းသာရွင်၊ ဖူးခဲ့
တင်သည်။ ။ ရှင်ပင်ကျတ်ကို ကျတ်ကိုကို။

၂။ လေရှည်သာလွန်၊ တောင်ရိပ်စွန့်ကာ၊ ညှာပြန်
ပြည့်လျောက်၊ ရွက်မှည့်ခြောက်ကို၊ လွင့်ပျောက်စေရ၊

ချမ်းရိပ်မြဲလျက်၊ လမ်းမနှစ်မြောင်၊ ပွင့်ဝတ်ရောင်တည့်၊
 ထွန်းပြောင်ရုံးရုံး၊ ရွှေလှိုင်းသို့၊ ပျံ့နွေးဘော်နှော၊ ရွှေတိ
 ရောလျက်၊ ဥဒြာတွန်မြို့၊ ငှက်တော်ကျူးက၊ တထူး
 တလည်၊ သာသည်ဝန်းကျင်၊ ခရီးတွင်နှိုက်၊ တောင်လျှင်
 ရံဆိုက်၊ ရှင်တော်နှိုက်ဝယ်၊ နှစ်မြိုက်ပျံ့၊ ဆွတ်ကြာရေ
 လွတ်သို့၊ ပျောင်းညွတ်တူပင်၊ လွန်၍ကြင်သည်။ ။
 ပြာဝင်မုတ်ညို မုတ်ညိုညို။

၃။ ဘွေနှည်ရွာရန်၊ ရှေးကျိုးမှန်၍၊ နတ်ဟန်
 နွဲ့ရှင်း၊ ပျိုထွတ်ဝင်းလျှင်၊ ပြစ်ကင်းနှိုင်းရာ၊ လဲလဲ
 ပြာသား၊ သုဇာ တရှည်၊ မျိုးဘုန်းပြည့်ကို၊ လွမ်းသည့်
 အပ၊ နေ-ည-နံနက်၊ တတွက်လက်ဖျစ်၊ မေ့ရစ်
 မွဲလျှင်း၊ ကြင်သောခြင်းဖြင့်၊ သနင်းဘုန်းခေါင်၊ ဣဏ်
 တော်ရောင်လျှင်၊ လေငှက်သွင်သို့၊ ကောင်းကင်တူရူ၊
 ပျံ့ချေယူ၍၊ အတူပျံ့ပျူး၊ သည်မှာဖူးအံ့၊ အကျူးအလွန်၊
 သာမောဟန်ကို၊ ပြည့်သောထွေ၊ ပျော်ပါးစေရှင်၊
 မကွေတူပင်၊ တော်ဘင်းကြကျင်သည်။ ။ မဂ္ဂင်မြတ်မိုလ်
 မြတ်မိုလ်မိုလ်။

(၆၀) ဟင်သာဝတီ-ကာသဗိမာန်ဘုရားတိုင်ရတု

၁။ ခြောက်ဆောင်ဘုံသာ၊ နန်းသိင်္ဂါနှင့်၊ ဖိလာ
 မထင်၊ ရွှေစင်မတတ်၊ မြောက်ခပ်ညွတ်ဝယ်၊ ချမ်းမြတ်
 ကြည်စွာ၊ သီတာသန်းရစ်၊ တိမ်သစ်ထိစို၊ မွေဖျား-မျိုး
 နှင့်၊ ခိုက်သို့မတ်မတ်၊ တောင်မြင့်ထွတ်ဝယ်၊ စက်လွတ်
 ညီးမျှ၊ တိုင်းမွဲပသား၊ ကာသဗိမာန်၊ ကျော်ရှိန်ဝှန်
 သည်၊ နိဗ္ဗာန်သခင်၊ မယ့်ချစ်ရှင်...၊ လောင်လင်

ဘယ်သာ၊ ခွါလည်း-မမျဉ်း၊ ချဉ်းသည်-မမီ၊ ဝဲချိုဦး
 နှင်း၊ ရှင်းရှင်းမမြွက်၊ ယုတ်၊ တက်၊ ဆုတ်ချဉ်း၊ ပုကျဉ်း
 ချင်ဘယ်၊ ခဲလွယ်ဝမ်းမှာ၊ မတတ်သာသည်။ ။ ကြံကာ
 ကျွန်ုပ် လင့်မော၏။ ။

၂။ နောက်နောင်စုံရာ၊ လူတကာတို့၊ လူရွာ
 နိုက်ဝယ်၊ သည်သူ့နှယ်လျှင်၊ မုန်းဘွယ်အပြည့်၊ ရှိပါ
 လှည့်စုံ၊ ပျံ့ပျံ့ပျူးပျူး၊ မူးမူးပတ်ပတ်၊ မှတ်သတ်ဝမ်းက၊
 ရှိသမျှကို၊ ပျောက်ရလျှင်းအောင်၊ သွေးဆောင်လှည့်
 ဖြား၊ သကာပျားသို့၊ ဘုရားအပေါင်း၊ တကျောင်းတ
 ရှု၊ ဟူသည်မကျန်၊ အလွန်ကြီးမြတ်၊ မတတ်တောင်း
 အောင်၊ တော်ယောင်နှုတ်ချေ၊ ကျင့်ရှာလေခဲ၊ နေလည်း
 မဝင်၊ ထက်ခွင်အုံပျံ့၊ ည-မလွန်သေး၊ တိမ်ခြေခြည်
 မှောင်၊ မိုးပြောင်ပြောင်ဝယ်၊ လိုက်ချောင်ရိပ်မို၊ ခန်း
 သာဆီက၊ ဘော်ညီနည်းရှား၊ လျှောက်တိုင်ကြား
 ၏၊ ခြောက်ပါးဣဏ်ရောင်၊ တိုင်းမဲ့ဆောင်သည်။ ။
 အထောင်လသို့ တင့်မော၏။ ။

၃။ တောက်ပြောင်ဟုံဝါ၊ ပြင်းတေဇာနှင့်၊ အာ
 ကာရောင်ခြည်၊ အပြည်ပြည်ကို၊ ခဲသည်မရှိ၊ ပျောင်း
 ရိဝေလည်၊ မယ့်ဖြစ်သည်ကို၊ ပြည့်မည်မဆွတ်၊ ကျွန်ုပ်
 မှတ်သည်၊ လူနတ်သခင်၊ မယ့်ရှင်ပင်...၊ သည်လျှင်
 လူဖြစ်၊ တွေ့ရလစ်သည်၊ ကျိုးပြစ်ရှေ့နောက်၊ မအောက်
 မေ့ရက်၊ စုံမက်ကိုယ်ကို၊ ထက်ဂိုထက်ဝါး၊ သနားမမည်၊
 မုန်းသည်မမှတ်၊ ချစ်လတ်တွန့်တို့၊ မည်သို့ မည်သည်၊
 ဘယ်လည်ညာလှည့်၊ စကားပြည့်ခဲ၊ နတ်၏အမြင်၊

ဘုန်းစက်ရှင်နှင့်၊ ဝါဝင်နိုးလှူဉာဏ်တော်ရှုသည်။ ။
ယခုပြည့်ချိန် သင့်မော၏။

(၆၁) ဟင်သာဝတီ-ကာသမိဖန်ဘုရားတိုင်ရတု

၁။ မြင်းပိုရ်လက်ယာ၊ တို့ကျွန်းသာလျှင်၊ တောင်
ညာစူးစူး၊ မယွန်းဘူးတည့်၊ ကျေးဇူးများကြွယ်၊ ရေ
သော်ကျယ်၏။ နတ်နယ်စိုးရ၊ တန်းခိုးပသာ၊ လော
ကမှန်ကု၊ ထွတ်ဘုန်းလူကို၊ မည်သူပြိုင်အံ့၊ မနီးဝံ့တည့်၊
အလွှဲပတ်ကိုး၊ ကျွန်းလုံးသပြေ၊ ညာ-ကြေ နှံ့ကြား၊
မင်းတရားဟု၊ ဘဝါးစကြာ၊ ညွတ်ရလွှာသား၊ ဟင်
သာဝတီ၊ နန်းရွှေဆီဝယ်၊ အာနိမင်းစံ၊ တောက်ပြန်ဘ
နန်း၊ ရှုန်းရှုန်းရွှေရောင်၊ ထွတ်ခေါင်အဖျား၊ ရှင်ချစ်
များကို၊ ညွတ်ထွားကြည်လင်၊ သခင်စိုးမင်း၊ သက်နှင်း
တူပင်၊ မြင်ပ၊ စိမ့်မည်၊ ဆိုနှုတ်ရည်သည်။ ။
မြူသည်ကိုသာ တတော့သည်။

၂။ ဝင်းညိုညက်ပြာ၊ မယ်တို့မှာမူ၊ လွမ်းတာ
နောင်နယ်၊ မရှိဘွယ်တည့်၊ ဆောင်းလယ်ကပင်၊ ရွှေ
ရင်မြင့်မြီး၊ ကြရရှုံးသော်၊ မရုံးအလွမ်း၊ ချစ်ကျမ်းသနား၊
မှာဟန်များကို၊ သည်ဖျားဝှန်မျှ၊ မမေ့ရတည့်၊ ထိပ်စ-
လည်ဝယ်၊ ဆင်စံပယ်ရှင်၊ ရက်ကြွယ်မမြင်၊ ပြန်ချင်ပါ
သည်၊ မိန့်လိုက်ရည်ကြောင့်၊ မြေဖြည့်မသာ၊ ဖျာပါ
ပွါးဖြည့်၊ မိုးရှည်ရှည်တီ၊ တောင်းသည့်ဆုမှ၊ စိတ်ကို
ယူသို့၊ မဂ္ဂူများရှင်၊ ဂမုန်းအင်နှင့်၊ ဖူးချင် ဆောက်
တည့်၊ မယ်သို့ရည်သည်။ ။ လူကြည်ညိုရာ ရတော့
သည်။

၃။ နှင်းစိုခက်ပြာ၊ တောတကာလည်း၊ လက်ယာ-
လက်ဝဲ၊ ပုလဲးအာနီ၊ ကုံးသီလှတင့်၊ လွမ်းဘွယ်ဆင့်
က၊ နောင်မင်းသက်ပေး၊ ဆင်းမြိမ့်လေးကြောင့်၊ လွမ်း
ရေးတည်စိမ့်၊ မတန် လိမ့်တည့်၊ တိမ်နိမ့် ရှက်မြိမ်း၊
လေချမ်းလည်းကု၊ မိုးလည်းမြူသော်၊ ဘယ်သူဆီး
တာ၊ တတ်နိုင်အားလိမ့်၊ ပြာထွားညိုရောင်၊ မြွေမှောင်
မတန်း၊ လေးတောင်ခန်းဝယ်၊ မထွန်းမီးဝါ၊ ကိုယ်ရောင်
ဖြာသား၊ သူဇာကဲ့သို့၊ ခေါင်ဘုန်းပျိုကို၊ လွမ်းဘိုပြန်
ခေါက်၊ ကြိမ်ကြိမ်လျောက်သည်၊ ဝမ်းမြောက်ဖန်လဲး၊
သူရဲကြင်ထင်၊ မမေ့နှင့်ဟု၊ သခင်ရွှေခွန်း၊ မိန့်တော်
ပန်းကို၊ ထိပ်စွန်းရွှေကြာ၊ ပန်ခဲလှာရှင်၊ အာကာက
သည်၊ ထက်ဝန်းလည်သည်။ ။ မြူနည်ချီလှာ မြတော့
သည်။

(၆၂) ဟင်သာဝတီ-မြသိန်ဘုရားတိုင် ရတု

၁။ နှစ်ဆူမမြင်၊ ဉာဏ်စက်ရှင်ဖြင့်၊ သုံးခွင်လူနတ်၊
ကိုးရာမှတ်သား၊ စက်မြတ်ရောင်ရှိန်၊ ကျွတ်ထေခက်ချိန်
သည်၊ မြသိန်တွင်မှတ်၊ ဆင်းရုပ်မြတ်...။ မချွတ်တူပျော်၊
ရှင်တော်လိုလို၊ ဆိုသည်မယွင်း၊ မုတ်တွင်းပြာသား၊
အထွတ်ရွှေစင်၊ ပလ္လင်တံကဲး၊ လိုက်နန်းထဲးက၊ ရုံးရုံး
ဉာဏ်စက်၊ ဟောမြက်သော့သွင်၊ မြင်လျှင်ဆွတ်ဆွတ်၊
ပီတိညွတ်ရွံ့၊ ဦးထွတ်ထိပ်ပြင်၊ ဆယ်ချောင်းတင်မှ၊ တူ
ပင်ယှဉ်နှုံး၊ လက်ဆွဲမကွာ၊ မပါအတူ၊ ဆုယူနောင်သာ၊
စစ်တာမြေရှည်၊ ယွန်းတို့ပြည်က၊ မတည်ဆွတ်ပြိုက်၊

ရှင်တော်ရှိက်ဝယ်၊ ရောင်မြက်ကြေးမုံ၊ ပါဘိကြံမှု၊
လက်စုံနှောင်နှင့် ပူးရ၏။

၂။ ချစ်သူသခင်၊ ဆွေအိမ်ရှင်နှင့်၊ သာရွှင်ယှဉ်နှုံး၊
ပျော်ရခြေကို၊ ခဝဲပွင့်ခါ၊ သံဝါပြောင်းကြီး၊ ဆောင်းဦး
ဆန်းစ၊ တန်းဆောင်လတွင်၊ ဝေးလှသူ၊ မြေ၊ ဒီရလေ
သော်၊ ရှာဘွေရန်သူ၊ တိုက်သတ်ယုရှ်၊ ဇရွှေကျွန်းခွင်၊
ပတ်ဝန်းကျင်ထက်၊ ဘုရင်မင်းရဲ၊ ရန်မျိုးစဲးက၊ ဖင့်နှုံး
ကြာတင်၊ စစ်သဘင်ကို၊ သာရွှင်ပျော်မွေ့၊ မပြန်မေ့မှု၊
ဘုန်းဟေ့မွေ့စစ်၊ ရှင်တော်ဖြစ်လျှင်၊ ကျမ်းချစ်သက်ဝေ၊
ဖူးလိမ့်ထွေကို၊ ဖျောက်ဖြေလျှင်ဘွယ်၊ ဘန်ဆင်းကယ်
လော့၊ ဗွတ်သွယ်ပြာလတ်၊ နောင်သက် မှတ်ကြောင့်၊
ဆွတ်ဆွတ်ကြည်ဘွယ်၊ လွန်သပ္ပာယ်သား၊ မြောက်သွယ်
ရောင်ရှိန်၊ တက်ဖြိုးထိန်သည်၊ မြသိန်တွင်ခေါ်၊ ဆင်း
ရုပ်တော်နှိုက်၊ ရည်ရော်ကြည်မြို့၊ မြတ်ဆုယူသည်။ ။
ဇမ္ဗုရွှေနှယ် ဦးရ၏။

၃။ လျစ်လျူတမင်၊ ဆံတပင်မျှ၊ အိမ်ရှင်စတော၊
မကွေတုကွ၊ ဖြစ်သော်ကလည်း၊ သက်မျှထပ်ရှည်၊ ကြင်
လှ လှည့်လျက်၊ မည်သည့်ပြစ်ဆံ၊ မရံစဘူး၊ ရွှေနှယ်ဦး
ရှ်၊ ခွေနှူးညွတ်တိမ်း၊ ပြိုက်စက်ရှိမ်းမျှ၊ ချစ်ယိမ်းမဲးရာ၊
ကြင်မောစွာလျှင်၊ အာကာကောင်းကင်၊ ဝိဝနခွင်က၊
ရောင်ထင်ရဲရဲ၊ လျစ်ခြည်ကျုံးရှ်၊ ဝမ်းကွဲးဝမ်းပါး၊ မိုး
သားထွေလည်၊ ရွာတော့မည်ဟု၊ သံကျည် ရိုက်ကြီး၊
ကြေးကြော်မြူးလျက်၊ မဖူးရွှေရင်၊ မြင့်ကြာတင်မူ၊ ရှင်
ပင် မွေခတ်၊ သုံးလူထွတ်လျှင်၊ ပျောင်းညွတ်-တဆို၊

ကျွန်ုပ်ကိုလည်း၊ နဂိုရံအောင်ချာ၊ မယ့်နေရာသို့၊ *မှီဝါ
မပြောင်း၊ ရောက်လွယ်ကြောင်းကို၊ ဉာဏ်ပေါင်းချိုးပင့်၊
ဟောလှစ်ဘွင့်လော့၊ ကံမြင့်မေတ္တာ၊ ရှင်နှင့်ငါလည်း၊
ဗျာပါဖြီးစည်၊ စက်နှယ်လည်၏၊ မဆည်ပူပင်၊ ရောက်
ချိန်တွင်ကို၊ ။ရွှေရင်ပိုက်နှုံး ကြူးရ၏။

(၆၃) ဟင်သာဝတီ-ရွှေစုံဘုရားတိုင် ရတု

၁။ တတ်ခေါင်တိုင်ရှ်၊ ရွှေစိုင်ရွှေနှစ်၊ ရွှေစင်စစ်
ကို၊ သီရစ်ပုံပြင်၊ ခန့်စီရင်လျက်၊ ပွတ်တင်မျက်နှာ၊
မြဟွာ-ဆောင်သွားသကြား-ကြီးပတ်၊ နတ်ကားငင်စေ၊
စူးဆောက်ထွေဖြင့်၊ ပွတ်ရွှေပြီးမြောက်၊ တည်လှာ
ရောက်သို့၊ မောက်မောက်ရောင်ထိန်၊ လျှံရှိန်တက်ဖြီး၊
တန်းမိုးတေဇာ၊ အဝါအလျှံ၊ မည်မဲး၊ ပျံဝဲးမတိတ်၊
လျှမ်းလျှမ်းဘိတ်သည်။ ။ညိုးညိတ်ထွန်းတက် ပတ်မျှ
စက်။

၂။ ပတ်မြောင်ဆိုင်ရှ်၊ ထောက်ပြိုင်မတည်၊ မိုး
သားရှည်သား၊ လင်းစည်ဝင်ချိပ်၊ ဒဂုံထိပ်ဝယ်၊ မာရ်
နှိပ်ပယ်စင်၊ စုဠာရှင်နှင့်၊ ရှင်ပင်တလူး၊ နှစ်ပါးဦး

* မှီ-ဟူသည်ကား ပေါ်ရာဏစကားဖြစ်သည်။ ရက်၊
လ-တို့တွင် ယှဉ်၏။ သုဇဏ္ဍသျှံမျိုး-သေဋ္ဌေးခင်း
တွင်-“ရောင်ဆင်းလှပျို၊ ရှင်ထွေးညိုလည်း၊ မှီ-
ခုနစ်ရက်”ဟူ၍၊ ၎င်း “ရွှင်လျော်ပါလို၊ မှီ-တနေ
မျှ၊ ခွင့်မရတည့်”ဟူ၍၊ ၎င်း၊ စောင်းချင်းဟောင်း
တွင်လည်း-“ကြမ်းပေါက်ကိုလျှိုသည်၊ မှီ-ကိုးလ”
ဟူ၍၊ ၎င်း စစ်ဆိုသည်။

လျှင်၊ ကျေးဇူးလက်ငင်း၊ ဝေလျှင်းဆုယူ၊ ခပ်သိမ်းသူ
တို့ကြည်ဖြူစက်အောက်၊ ညွတ်ခလျောက်သော်၊ ကင်း
ပျောက်ငြိမ်းလွယ်၊ ဆုရွယ်တောင့်တ၊ မချွတ်ရတည့်၊
ကြောင့်ကြ အပေါင်း၊ ပယ်စေ ပြောင်းသည်။ ။
တသောင်းကျန်းချက် နတ်ဗျားထက်။

၃။ ချွတ်ဆောင်နိုင်၍၊ မပြိုင်ရာလှည့်၊ ဘက်မရှည်
ကို၊ တောင်းမည့်လက်ဦး၊ ကျေးဇူးခဲးတွေ၊ သရေ
ခေတ္တပြည်မအုပ်မိုး၊ သတိုးရန်နင်း၊ တို့မှန်ကင်းလျှင်၊
အစင်းတရာ၊ ကာသမ္ပတွင်၊ နေလရောင်လို၊ မြက်ဆို
ဆုကောင်း၊ လျှောက်ပြန်တောင်းမှ၊ ဆွေဟောင်း
ယှဉ်နွဲ့၊ ပြာချောလှနှင့်၊ သုံးဆွဲတတည်၊ ပြည်များ
အထွတ်၊ ရောက်စိမ့်ညွတ်သည်။ ။လေးပြတ် ဝုံမက်
မှတ်ကြသက်။

(၆၄) တောင်ငူ-ချောင်းမ ဘုရားတိုင်ရတု

၁။ ချောင်းမ ပေရှင်၊ သုံးရပ်ခွင်နှိုက်၊ ကောင်းကင်
ဘဝဂ်၊ ရောင်ခြည်စက်သား၊ လျှိုလက်သရေ၊ အထွေ
ထွေတိ၊ မြူတေဝင်းကြည်၊ နောင့်ကြင်သည်မှ၊ ဆက်
ရှည်တက္က၊ နှစ်သင်္ချာက၊ ပွင့်ဝါမမြိန်း၊ သုံးခိုင်ပန်း
နှင့်၊ တော်ဆန်းမျှပေ၊ မတော်လေဟု၊ ယွင်းသွေ
ဘောက်ပြန်၊ ကျင့်စဟန်ကို၊ လျှောက်ဖန် တုံသော်၊
နားတော်ဆီခွင့်၊ မလျော်သင့်ခဲ့၊ ကဲးမြင့်သက်ပုံ၊ အချစ်
ယုံ၍၊ ရှေ့ဘုံတောင်ညှာ၊ စံသည်သာဟု၊ ကြောင်းခြာ
မဘောက်၊ ကြိမ်ကြိမ်လျှောက်ရှင်၊ နှောင်းအောက်

ထက်မြော်၊ လှ*မနော်၏၊ ကြင်ဘော် ဟုလောက်၊
တယောက်မှတ်ရ၊ ရှေးပုညသည်။ ။ချစ်စံမပြေး
တောင်းကိုလည်း။

၂။ မောင်းပျရွေဝင်၊ တခဲးအင်တည့်၊ ရှုချင်မရဲး၊
တင့်လွန်ကဲးသား၊ ဆင်ခြီးဥသျှောင်၊ မြတ်တန်ဆောင်
အား၊ တိမ်တောင်မြို့မွေး၊ ကျွန်အရေးကို၊ ရိုပ်ပြေး
ကြောင်းစ၊ မြက်ဟထွေငေါ၊ မလျှောက်သော်မှ၊
ကျူးကျော်သို့စင်၊ ပြစ်တော်တင်အံ့၊ ဆင်းပြင် လှစွာ၊
လက္ခဏာနှင့်၊ ကလျာပျိုချော၊ သူ့သဘောကား၊
မရောဘော်စင်၊ စကြာရှင်လျက်၊ ကျွမ်းဝင် ယုံကြည်၊
စိတ်မတည်ရှင်၊ နတ်ပြည်ရှင်ပျ၊ မိုးမာယလည်း၊ လူက
ပျော်ဘူး၊ ရှေးကျေးဇူးကို၊ ထိမ်မြူးခဲ့၊ ကျင်၊ ဥပျိုင်းစင်
လျက်၊ သွေးငင်နတ်ဘောင်၊ ယုလေဆောင်၏၊ ဆင်း
ယောင် နတ်လျော်၊ ကြင်ဘော်သက်မျှ၊ မယွင်းခွ
သည်။ ။ပြစ်ရပခဲး တောင်းကိုလည်း။

၃။ ကြောင်းစ ထွေအင်၊ လျှောက်မည် လျှင်မှ၊
ကျွန်းခွင်ဇေဗျ၊ သိမ်းယုလက်ရုံး၊ ဆန့်ကျိုးအာဏာ၊
စကြာစိုးတန်၊ နန်းရန်ပစ္စု၊ စံမည့်သူကို၊ မဇ္ဈသက၊ မမျှ
နှိုင်းဘက်၊ မြူးရွက်ချပ်သန်း၊ ဘုံရွှေနန်းထက်၊ တင့်
လွန်းနှိုင်းလျော်၊ ရှေ့ဇေဗျာသို့၊ ရှုမျှော်ဘူးရှည်၊ မထူး
လှည့်တည့်၊ စိတ်ပြည့်ဝမ်းနှိုက်၊ မာန်သို့လိုက်၍၊ ရန်
ခိုက်တုံပြန်၊ ဆိုစဟန်ကို၊ နိဗ္ဗာန်သခင်၊ ချစ်ရှင်မြတ်

* ဤမနော်-ကား၊ “မနော်ဟရီ”ဟု ဆိုလိုသည်။
“မနောဟရ” ပါဠိပုဂံ၊ စိတ်ကို သွေးဆောင်တတ်သည်
ဟုလို။

စွာ၊ မိန့်တော်ပါ၏ ၊ အာဏာပျံ့ မှန်း၊ ရိုက်ထွန်းကျော်
သောင်း၊ အလောင်းတကာ၊ ခံမြဲရာသာ၊ ကမ္ဘာအစ၊
သမ္မတက၊ ယွင်းခွမလွှဲ၊ တော်စမြီးကို၊ ပုလဲးအသွင်၊
ဆင်ပြင်နွေးလျှ၊ လျှောက်မြွက်ဟသည်။ ။ ပြင်ပမရှုံး
တောင်းကိုလည်း။

(၆၅) ပုတ္တမမြို့-မြင်းနတ်ဘုရားတိုင်ရတု

၁။ အထွတ် ထက်ခေါင်၊ မြင်းမိုရ် တောင်နှင့်၊
ပုံဆောင်မပြား၊ သမုန်နားဝယ်၊ ငါးပါးမာရ်ကင်း၊
သုံးလှမင်းကို၊ သန့်ရှင်းကြည်ဖြူ၊ ဆုယုသမျှ၊ တောင်း
တိုင်းရဟု၊ ဘဝလုနတ်၊ ကြည်လှည့်သည်။ ။
မြင်းနတ်ပေတော် စစ်ပင်သော်။

၂။ အကျွတ်လက်ဆောင်၊ မိတည်းနောင်တွင်လျှင်
အောင်ရှေးရွာ၊ ကံ-မကု၍၊ ဆုယုမိဋ္ဌာန်၊ ရောင်တော်
ပြန်နှင့်၊ ငါးမာရ်အောင်စင်၊ မိတည်းရှင်ကို၊ ဖူးမြင်လွယ်
ကုကျွတ်စိမ့်ဟူ၍၊ မဇ္ဈနိုင်ပြိုင်၊ ငွေခိုင်နှစ်ပွင့်၊ ပွားဆင့်
ရည်မှတ်၊ တင်လှူလတ်သည်။ ။ ရိုညွတ်ကြည်လှ
ရှစ်အင်သော်။

၃။ တမူတ်ဘက်ရှောင်၊ လှကဲ့အောင်တွင်လျှင်ပြောင်
ငါးအင်၊ သည်တွင်ဘဝ၊ ခုလောကလည်း၊ မေရ်နိုင်ဆွယ်၊
တယောက်မယ်ကို၊ စပယ်ပန်းသွင်၊ ပန်ဆင်မအား၊
သနားသည်နှင့်၊ ကျွတ်ခွင့်တူစုံ၊ လူ့ဘုံ-နတ်ရွာ၊ မကွာ
တူကွ၊ လောကအထွတ်၊ မွေမြတ်ရှင်ပင်၊ ဖြည့်စေချင်စွ၊
ဆွတ်ကြင်သနား၊ ဘက်-မပြားသည်။ ။ ခြောက်ပါး
ဓေးသ ပြစ်စင်သော်။

(၆၆) ပွေပေါင်း၊ ဝတ်ပေါင်း၊ တိုင်ရတု

(အာသာဝတီဝတ်ဆံချ)

၁။ ပရိနိဗ္ဗာန်၊ ညာရပ်စွန်သို့၊ ကူးဆန်ခပ်ရွေ့၊
ပျော်ချမ်းမြေ့သာ၊ ဘုန်းဗဟုထွတ်ထား၊ မှန်ကင်း
ဖျား၏၊ ကိုယ်စားတော်ပင်၊ ဆံရှင်သင်းကျပ်၊ ရိုးညှပ်၊
စွယ်မွေ၊ သရေဓာတ်ပုံ၊ အစုံနှစ်ဖြာ၊ စက်-ရောနှင့်၊
တန်ဆာရုပ်သွင်၊ ဒုရင်လျှံပြေး၊ မီးသွေးရွှေအိုး၊ ခေါင်မိုး
စကြာ၊ ဆောင်လေပါသား၊ သကျာဝတ၊ ဟူသမျှအား၊
အမျှားစုံပေါင်း၊ လျှောက်သောကြောင်းမူ၊ ပူပျောင်း
တိမ်းပါး၊ ဗျာပါပွား၊ သနားဘွယ်ကိုယ်၊ ဖြည့်ကြည်
ညီလော့။ ။ စစ်ကိုသည်ပ မချီရသည် ဖြစ်စေသော်။

၂။ တရှိချိပ်ဟန်၊ မြရည်မြန်က၊ ပျံကွန်တက်လေ၊
ဆင်ထွက်ရေသို့၊ ရိုသေဆင့်လောင်း၊ လျှောက်သော
ကြောင်းမူ၊ နှစ်ပေါင်းလမျှ၊ ကြီးစားပေကြ၊ ဝါကို
မျှလည်း၊ ဒီကြင်ခွတ်၊ ဖြစ်မတတ်တည်၊ ဝါကျွတ်
လွန်ပြီး၊ ဒီရဘိသော်၊ မျက်စိဂွန်ချောက်၊ သွေးဆူ
နောက်မျှ၊ နှစ်ယောက်စုံတည်း၊ ပျော်ရာနည်း၊ လွမ်း
သည်းခွေရစ်၊ သို့သည်ဖြစ်ကို၊ ရှင်ချစ်တကာ၊ ဣဏ်စက်
ဝါဖြင့်၊ ။ ချမ်းသာစေရ အညီပျံသည် ဖြစ်စေသော်။

၃။ မဏိထိပ်စွန်၊ ဝေဇယန်နှင့်၊ ငက္ကာန်မယွင်း၊
နှံမျှချင်းသာ၊ သနင်းဘုန်းတောက်၊ ခန့်သည်လျှောက်
ဖြင့်၊ ပေးလျှောက်လှဒါ၊ သီလာဝေဝ၊ မိဘဒိမ်သု၊
အတုလုပ်ကျွေး၊ ဖျောက်မည်ရေးလည်း၊ ပြည်ဝေးရွာလံ၊
တင်းသံသိုးသုံး၊ ကြားအံ့မှူးမှူး၊ မေးထူးခေါ်ခွတ်၊ စိတ်ပျံ့

လွတ်ခဲ့၊ မိုးစွတ်နေတွေ၊ နှင်းငွေ့ချမ်းကျက်၊ လရက်
 ပည်းဖြင့်၊ စစ်ကြာတစ်သား၊ ရှင်ပင်အပေါင်း ပြည့်မည်
 ကြောင်းလည်း၊ တသောင်းစိုးရ၊ မနာဇကု၊ နန္ဒ
 ဘုန်းကြွယ်၊ မသောနှယ်လျှင်၊ လူဝယ်ရန်အောင်၊
 ထွတ်မင်းခေါင်အား၊ ဖြူရောင်ဆယ်ကျိပ်၊ အမိုးရိပ်ကို၊ ။
 ဦးထိပ်ဆိုက်ကြ အပြီခသည် ဖြစ်စေသော်။

(၆၇) ဒွါရာဝတီ-အံတော်ဘုရားတိုင် ရတု

၁။ ခရီးပြေပြည်၊ ရှိရသည်မှ၊ ဘယ်လည်ဖြတ်ထုံ၊
 ခေါက်တုံ ကွေ့ချောင်း၊ စောင်းထောင်၊ ဖီလာ၊ ခဲးစွာ
 တက်သက်ကျောက်စက်ကုန်းရှည်၊ နက်သည်ကမ်းဆင်။
 ကျတ်ပွန်ကျင်းနှင့်၊ ခုံချင်းနွယ်တန်း၊ နည်းခန်းရေရှား၊
 များသည်ခနောင်း၊ ဝှန်ခြောင်းကျိတ်ပွက်၊ ဓားသို့
 ထက်မျှ၊ ချခက်စခန်း၊ ခါးပန်းမြင့်မော၊ ငေါနှင့်
 ဘိုးခေါင်၊ တိမ်တောင်ထိမျှ၊ လွန်ခဲ့မှတည်၊ ရိုင်းလှ
 သည့်မြေ၊ ရောက်တုံလေသော်၊ * ဖျားရေချောင်းပြင်၊
 ရှက်ကြိုဝင်သည်။ ။ † လောင်လင်မျက်ခြည် နောက်
 တော့သည်။

၂။ မနီးရွှေပြည်၊ နေရသည်မှ၊ ထက်ရည် မိုးသို့၊
 ပျံသည့်မြို့ဝယ်၊ ရန်စိုပယ်ချိုး၊ ဖြူရိပ်မိုးသား၊ တန်းခိုး

* ဖျားရေ-ကား ဒီရေ-ဟုလို၊ “ရခိုင်မှကား-
 လူလည်းတထွေ၊ ရေလည်းတခြား၊ ဖျားလည်းတက်
 သက်” ရှင်တေဇာသာရဆိုရတု၊
 † လောင်လင်-ကား ပေါ်ရာဏ၊ ပူပန်သည်-
 ဟုလို။

ထန်ပြင်း၊ ရခိုင်မင်း၏ ၊ ဦးကင်းထိပ်စ၊ နင်းမည်ချသော်၊
 ကာလအလျောက်၊ ဆင်ရာမြောက်ဟု၊ ဖြောက်ဖြောက်
 လေသွေး၊ မိုင်းမိုင်းမြှေးမျှ၊ တိမ်ရေးဖြူလွှပ်၊ ချယ်မထပ်
 တည့်၊ ရင်လပ်ဘော်နည်း၊ တယောက်တည်းကို၊ ဝှန်
 သည်းဗျာပါ၊ ရှိအောင်ရှာရွံ့၊ ခါမဟုတ်ဘဲ၊ လိုမဲ့ဖူးက၊
 ပြောင်းလွဲကြလို့၊ တောထိုထိုလည်း၊ မိုးကိုမလင့်၊
 ရော်ရွက်လွင့်သည်။ ။ ပြနှင့်ရွှေရည်ပြောက်တော့သည်။

၃။ အပြီးဆွေလည်၊ နေကြရည်ရွံ့၊ ခေါ်မည် ဝါ
 ကျွတ်၊ ပျော်မှတ်ရလည်း၊ လွမ်းဆွတ်ရစ်ခွေ၊ ကြာရလေ
 ခဲ့၊ ရင်ရွှေစုံသစ်၊ ဖူးစဖြစ်ရွံ့၊ ထပ်ရစ်ယဉ်နွေး၊ မစဲးရိပ်မြို့၊
 ဆိုတုံပြန်လို့၊ ချစ်တုံ ချစ်စ၊ ရှည်ရမမြင့်၊ စစ်နှင့်သာသာ၊
 ပန်းကြာရေလွတ်၊ နွမ်းခွေညွတ်သို့၊ တွင်မှတ်ဒွါရ၊ သူ
 ရပ်ရွာဝယ်၊ ခြောက်ဖြာရောင်ကျော်၊ နေလပေါ်သို့၊
 အံတော်မည်ပင်၊ ဆံရှင်သကျ၊ ဘုရားလှနှိုက်ဒီပသောင်း
 တွင်း၊ ယုခိုင်ခြင်းသည်၊ သနင်းဘုန်းခေါင်၊ ပြန်လွယ်
 အောင်ဟု၊ ရည်စောင်ရှိအုပ်၊ ထိပ်ဆက်ချုပ်သည်။ ။
 ကျွန်ုပ်သာကြည် လျှောက်တော့သည်။

(၆၈) ဇင်းမယ်-ဆုတောင်းပြည်ဘုရားတိုင်ရတု

၁။ ဝေ့သည် လေလည်း၊ ထွေထွေသုတ်ဆန်း၊ လွေ
 လွေချမ်းကာ၊ ရိပ်ဝှမ်းမြိုင်ထဲ၊ သာသည့်တဲးထက်၊
 သောက်ခဲးလင်းကြွယ်၊ ရွေ့သွယ်မှန်ကု၊ ကိုးမဉ္ဇူနှင့်၊
 ပြောက်ဖြူဆွတ်ဆွတ်၊ ခြုံထပ်ဝတ်လည်း၊ လုံတတ်မဲ့
 မော၊ လှမွေ့ချောကြောင့်၊ မင်းစောကြင်တန်၊ ဖြစ်ရ
 ဟန်ကို၊ ဝေယန်ဘုံပေါ်၊ စံလေပျော်ခဲ့၊ ပြည်ကျော်

ဇာတိ၊ ရွှေဘုမ္မိန္ဒိက်၊ သိရိပဝရ၊ လောကထွတ်ခေါင်း၊
 မွေညီနောင်...၊ စက်ရောင်တော်အောက်၊ ဖူးရရောက်
 သော်၊ လျှောက်သည့်စံနစ်၊ ညွှန်သည်ဖြစ်ဖြင့်၊ ကြိုင်သစ်
 နံ့၊ လျှောင်းနှင်းပေါင်းမွှေးပျံ့၊ သောကဖျောက်ဖြေ၊ ပြည့်
 လျှင်းစေဟု၊ ထိုရေပျံ့မွှန်း၊ ရည်၍ သွန်းက၊ လေးကျွန်း
 တန်ဆောင်၊ ငါးမာရ်အောင်သည်။ ၊ ခြောက်ရောင်
 မညှိုး ထွန်းတောက်တိုး။

၂။ မေ့မည် ဖြေလည်း၊ ပြေမည်စင်ထား၊ ထွေထွေ
 ပွား၍၊ သည်းဖျားဝှန်ခြောင်း၊ ကိုယ်လုံးပြောင်းမျှ၊ ကိန်း
 အောင်းမွေချုပ်၊ ဆီးတားရှုပ်လည်း၊ ရွှေလုပ်မင်းစံ၊
 မိန့်တော်သံကို၊ နာခံလန့်ကြား၊ ထင်ယောင်မှား၍၊
 ဘုရားသာတိ၊ ထူးမိမိကို၊ မသိပါလေ၊ ကျွန်းအောင်မြေ
 နိုက်၊ ဘော်ရွှေငယ်ချင်း၊ သံညှင်းတုံလဲ၊ မင်းရဲညိုစင်၊
 မြင်တိုလေတိ၊ ကယ်ရေးရှိဟု၊ ဦးထိတင်မြောက်၊ တုပ်
 ကွလျောက်သော်၊ ကြာခေါက်သော့တူ၊ ဖြေယုမတတ်၊
 စက်သို့ပတ်မျှ၊ မိန်းပြတ်မူးလည်၊ ဖြစ်ရသည်ကြောင့်၊
 ယဉ်ကြည်မြစ်ဝှမ်း၊ ရေနှယ်ချမ်းသည်။ ၊ အလွမ်း
 ဝှန်ဖြိုး နောင်သည်ပျိုး။

၃။ နေ့လည် နေ့လည်း၊ စံရွှေစံနစ်၊ ရွှေကျင်နှစ်သို့၊
 ကျွမ်းချစ်သက်ဝေ၊ အသရေမျိုး၊ နေ့တိုင်းတိုးသား၊ ပြီး
 သည့်ရင်ငွေ၊ မဖူးတွေ့မှ၊ မျဉ်းခွဲလည်းလျက်၊ ညဉ့်
 သာစက်လည်း၊ အိပ်မက်ယောင်ယမ်း၊ နေ့တိုင်းတမ်း
 ၍၊ ရှာစမ်းမိမိ၊ ပွားဘိမေတ္တာ၊ မယ်သို့သာလျှင်၊
 ဂိမ္မာ-မာသာ၊ နွေစင်လ-က၊ ဟေမပြန်သည်၊ ဆောင်း
 သို့လည်လည်း၊ ဆွေသည်ကြင်ဘော်၊ လွမ်းမူးမာခဲ၊

ညွန့်ပေါ်လေသိမ်း၊ နွဲ့ရှာယိမ်းသို့၊ တိမ်း၍ဆွတ်ဆွတ်၊
 မစက်တတ်ရှင့်၊ တွတ်တွတ်သံမြ၊ ဖိုးခေါင်တသည်။ ၊
 ငှက်ပျံလွမ်းဝိုး မတူနိုး။

(၆၉) သင်းချော-ဘုရားတိုင် ရတု

၁။ သင်းချော မေ့တော်၊ ပတ်လှံကျော်သား၊ မခမြင်
 ပြိုင်ကင်း၊ သုံးလူမင်းကို၊ လက်ငင်းကြံ၍၊ ဖူးရတွေ
 သော်၊ ပျော်မွေ့ဝမ်းမြောက်၊ နှည့်သည်လျှောက်ဖြင့်၊
 ပေါက်ပေါက်ကွမ်းယာနံ့၊ သာရဉ်မွှေး၊ တွေးတွေးခိုင်
 မြောက်၊ စောတယောက်နှင့်၊ ညွတ်ခေါက်ကြည်လင်၊
 မထင်တတ်ဘဲ၊ ဝမ်းကွဲရှာလှည့်၊ ထက်ဝန်းကြည့်သော်၊
 ခိုင်ပြည့်ရွက်ထူး၊ ပျံ့ပျူတောင်လေ၊ နွေလည်းရောက်ပြီ၊
 ဘယ်ဆီကိုဆင့်၊ တင့်သည် တောလည်း၊ သင်းချော
 မပြ၊ ချက်ချယ်လှက၊ ဆည်မျှ-မခိုင်၊ မိန်းခိုင်တင်းတင်း၊
 မတည်လျှင်းသည်။ ၊ ဖြူဝင်းမယ်မှ ဝံ့ဘိ၍။

၂။ ဆင်းလျော ရွှေလှော်၊ ဆယ်မီး ကျော်သား၊
 တေဇာ်ထွန်းမြိုး၊ ရှက်လူးအောက်ထက်၊ ဘဝင်
 တိုင်ရောက်၊ ထွန်းဘုန်းတောက်ကို၊ မလျှောက်တို့ဝံ့၊
 ဆွတ်ပျံ့လန့်ထိတ်၊ မှာသည်စိတ်ဖြင့်၊ တားပိတ်ဆည်း၍၊
 ခါကောင်းနေဝယ်၊ မှတ်သားဘွယ်သား၊ နတ်နှယ်
 ထွန်းပ၊ ငြိမ့်လေးလှနှင့်၊ နေကြအယူ၊ သဘောတူ၏။
 မဉ္ဇူ၊ သက၊ နိုင်းဆတူရည်၊ မြီးချည်လုပ်ကျွေး၊ ချစ်ဝေး
 ရိုင်းလံ၊ မဆံ့သူမှ၊ သစ္စာတော်တုံ၊ နေကြဆိုမှ၊
 ချမ်းမြေ့ရိပ်မြိုင်၊ ရောက်တိုင်ကြချင်၊ ရည်ထင်ကေန်၊ တူစုံ
 ရန်သည်။ ၊ နိဗ္ဗာန်ကျွန်တော် ဆံ့ဘိ၍။

၃။ ကင်းသောနေဘော်၊ တရံရော်မျှ၊ မပျော်
 မရွှင်၊ စိတ်တွင်မချမ်း၊ ရောပြွမ်းသူ့သို့၊ တွန့်တိုတုံ၊ နစ်၊
 မဖြစ်ဘူးလျှင်၊ ဆွေသခင်နှင့်၊ လက်ငင်တူကွ၊ မဖူး
 ရတည့်၊ ရွှံ့ရုံငြိ၊ အထွေထွေကို၊ ဆွတ်ဆွေရွှံ့ရုံး၊
 သီးကုံးခြင်ခြင်၊ ရွက်ခေါက်တင်၍၊ ပန်ဆင်လှယ်လှယ်၊
 ခံပယ်နိတုံ၊ ကြေးမုံအသွင်၊ ကြည်လင် မလောက်၊
 ရစ်ခေါက်ဖန်လဲ၊ ပျော်-မရုံးကို၊ ကျူးရှုံးခြေဝေး၊
 မင်းမူရေးကြောင့်၊ ရန်မြေးယူကျုံး၊ လွမ်းမျိုးရုံးသည်။ ။
 သက်လုံးကြွင်းမဲ ပုံဘိ၍။

(၇၀) တရုတ်ပြည်-စွယ်တော်ဘုရားတိုင် ရတု

၁။ သင်းတုံးပြည်တွင်၊ ကျင်လည် ရှေးသော်၊
 မဟော်တွင်မည်၊ ဖြစ်ဘူးသည်ဟု၊ ဘုန်းစည်လူ့ထွတ်၊
 အကြောင်းမှတ်၍၊ စွယ်မြတ်မြဲတော၊ ထားခဲ့ပေသား၊
 ခြောက်ထွေခြည်ရောင်၊ ခိုးခေါင်ဘဝဂ်၊ အောက်ထက်
 ညီးရွှန်း၊ သောင်းလုံးထွန်းသည်၊ ဦးစွန်းလူတွင်၊
 မြတ်ဘုန်းထင်...။ ဆွတ်ကြင်သဘော၊ တွေးတော
 ကြံစည်၊ ပြစ်ခြည်ကဲ့ရဲ့၊ ရှိမဲ့ကြောက်ရွက်၊ ဆံရွက်
 မဘောက်၊ ပေါက်ပေါက်ပန်းခိုင်၊ ရေခိုင်မဲ တုံ၊ နတ်လုံး
 ခြံကို၊ စေ့စုံသံဪည်း၊ ပန်တွာ တောင်းလည်း၊
 ပြည်ကြောင်းမီးအင်၊ လွန်ဖြိုခြင်ခဲ့၊ သာရှင်ပျော်ပါး၊
 မပြည်ငြားသည်။ ။ *သကြားနေစ နိုင်လှည့်သော်။

* အမှာ-ဤတရုတ်ပြည် စွယ်တော် ဘုရားတိုင်
 ရတု၌ သကြား-နေစနိုင်လှည့်သော်၊ တရား-ဖြေ
 မနိုင်လှည့်သော်၊ စကား-ရွှေတိုင်လှည့်သော်။

၂။ ကြွင်းပဲ့သည်လျှင်၊ သမုဒ်ခွင်သို့၊ မှတ်ထင်
 နေကျ၊ ရှစ်ဆသောင်းမြတ်၊ လေးထောင် ထွတ်ဟု၊
 ပြတ်ပြတ်တွက်ရေ၊ သိသာပေ၏၊ ရာနေသက်ပေါင်း၊
 ဆယ်ကြိမ်လောင်း၍၊ ကြာညောင်း ခြင်္လှ၊ ကြံကြံ
 ရလည်း၊ ရေဆမဲ့လျှင်း၊ ကျွမ်းရင်းသက်မျှ၊ ဖြစ်ချင်
 လှရှင်၊ နေ့လ၊ သောက်ရှူး၊ ရောင်လျှိုးလည်း၊ မှောင်
 ကူးရှက်သန်း၊ မြို့တိမ်တန်းလိမ့်၊ မစွန်းဆံမျှင်၊ မတင်
 ပြစ်ခြည်၊ မှတ်ပြာကြည်ကို၊ သုံးမည်လူ့ဖျား၊ ဗျာဒိတ်
 ကြားလော့၊ ခွါအားမသာ၊ လှူဒါရည်ညွှန်း၊ ခါကျွန်း
 ရက်ဖြင်၊ ကြာတင်ရှည်လျား၊ လျှောက်ဖန်များသည်။ ။
 တရားဖြေမ နိုင်လှည့်သော်။

ဟူ၍၊ အထက်သိကြားကို၊ သ-တွင်၊ ဣ-သရမစီး
 ဘဲး၊ “သကြား”ဟူ၍၊ စပ်ဆိုသည်မှာ၊ သက္ကတ
 ဘာသာသက်သက်သို့လိုက်၍၊ စပ်ဆိုသည်၊ စေတမ္မ
 သ-ရ ကိုးခင်းဖျိဉ်ကား၊ “သက္က-သကြ၊ မာဂဓ
 နှင့်၊ သက္ကတဘာသာ၊ ဝေါဟာအပြား၊ ဤနှစ်ပါး
 တွင်၊ ဣ-အားအကွရာလွှဲကာ လည်းပြုမြန်မာမှုဖြင့်၊
 ယခုလူတွင်၊ သိကြားထင်သည်” ဟူ၍ - “သ”တွင်
 ‘ဣ’သရနှင့် ‘သိကြား’ဟု ပြသည်။ ။ သို့စပ်လုံး-
 ရေးထုံးရှိသော်လည်း-ဤရတု ဦးရေ(၉၂)မိုးတော
 ရတုတွင် ‘ရွာပါဘိလော့ မိုးသကြား၊ မှာပါဘိ
 လော့ ဝိုးတဝါး၊ ရှာပါဘိလော့မျိုးမပြား’ဟု-စပ်
 ခြင်းနှင့်၊ ဤတရုတ်ပြည် စွယ်တော်ဘုရားတိုင် ရတုတို့
 အတိုင်း၊ ယခု ရတုပေါင်းချုပ် တစောင်လုံး၌၊
 နဝဒေဝ၏ အဘောင်အတိုင်းသာ (သကြား)ဟု-
 ‘ဣ’သရမစီးဘဲး ထားလိုက်သည်။

၃။ ဝမ်းလဲကြည်စင်၊ ဆယ်မီးတင်လည်း၊ စံတွင်
မည့်အတိုင်းတုံ့၊ ချောဖွံ့သွယ်ညွတ်၊ ပြာညက်ထွတ်
ကို၊ ဆွဲပတ်လည်တွင်၊ ကြင်လည်းမရဲ၊ မှိန္ဒူးယုယ၊
ညောင်းလှမထင်၊ ရင်ခွင်ဝယ်ပ၊ မချရဲဖန်၊ ကားလွန်
ဆပွား၊ သနားလေလေ၊ စံရွှေဇောတ၊ သိင်္ဂီမျက်ရှင်၊
ဆက်တိုင်းပင်တည်၊ ပြာစင်ညီးရှုန်း၊ လှကြာရှုန်းကို၊
လွမ်းပန်းတဲးမြင့်၊ လျှောက်သည့်ခွင့်လည်း၊ သခင်မိန့်
တော်၊ ခိုင်မခြေခံ၊ ခြောက်ဘော်လျှံဖြာ၊ ဖြည့်ပါစိဉ်
ကြောင်း၊ ပန်ဆုတောင်းလျက်၊ နံ့လှောင်းပျံ့ရှား၊ လွန်
ထူးခြားသည်။ ၊ ကဝေးရွှေတ ခိုင်လှည့်သောင်း။

(၇၁) တရုတ်ပြည်-ဥယ်တော်ဘုရားတိုင်ရတု

၁။ တရုတ်ပြည်တွင်၊ ရှစ်မည်ထိန်ကျော်၊ လောင်း
ရှင်တော်ဟု၊ မဟော်သခင်၊ ဖြစ်ဘူးရာနှိုက်၊ လက်ယာ
စွယ်မြတ်၊ ထားခဲ့မှတ်သည်၊ ပြာသာဒ်နန်းထက်၊ ဘဝင်

* တရုတ်-ကို 'ပ' သတ်နှင့် နဝဒေဝပင်ဆို မြစ်ရတုလျှင်-
ချီရတုတွင် "တသီးဦးထပ်၊ တရုတ်မြင်းက" ဟူ၍ ၎င်း၊ ဝဲခူး
မိဘုရားဆို-လေးမြာရောင်ခြည်ရတုတွင် "ထိန်ဆုဝန်ချုပ်၊
တရုတ်ပြည်ပါး" ဟူ၍ ၎င်း၊ ဥပရာဇာဒေချင်းတွင် "ထိုရွာ
အချုပ်၊ တရုတ်ဥဒည်" ဟူ၍ ၎င်း၊ သခင်ကြီးဒေချင်းတွင် "မူဒီ
ပိတ်အုပ်၊ တရုတ်ပုဆိုး" ဟူ၍ ၎င်း၊ ယိုးဒယား မိဖုရားဒေ
ချင်းတွင် "မြို့ဆွဲရောင်ညီး၊ ဆောင်သည်ထီးနှင့်၊ ဆင်ကြီး
မြင့်မိုင်၊ ရွှေခိုင်ငွေထပ်၊ တရုတ်ဥတု၊ ရှေ့တော်စုသည်" ဟူ၍
၎င်း၊ ထိုမိဖုရားဒေချင်းတွင်ပင် "မထွက်ပျောက်မြုပ်၊ ကွန်
နှယ်အုပ်လျက်၊ တရုတ်ဥဒည်" ဟူ၍ ၎င်း၊ ကဝိလက္ခဏာသတ်
ပုံတွင် "လူရိုင်းတရုပ်၊ ရေမှာဝင်၊ လက်ခုပ်နှစ်ခုပြိုင်" ဟူ၍

မိုးခေါင်၊ တပြောင်ပြောင်လျှင်၊ ခြောက်ရောင်အလျှံ၊
တောက်ပုံမစဲ၊ ရစ်လည်စဲးသည်၊ ထွတ်ကဲးမှန်ဖူး၊
သုံးလူ့မှူး..... အမူးအမော်၊ အခြော်ကျိုးပြစ်၊ စိစစ်
မကွက်၊ ပန်းခက်သစ်ညွန့်၊ စွဲးတန်မရှိ၊ မသိလှည့်ဖြား၊
သကြားအပေါင်း၊ သိန်းသောင်းနဲ့ မျှဖြည့်ပါကလည်း၊
ချမ်းမြေ့ခြင်းဆွတ်၊ မပြည့်တတ်သည်။ ၊ ဘယ်နှုတ်ဖြစ်
ကြ လေဘိသည်။

၂။ မယုတ်ရည်ရှင်၊ ချွတ်ရွံ့စင်သား၊ ဆယ်တွင်
လွန်ကျူး၊ ရွှေစင်ဦးသို့၊ ပျံ့ပျူးလက်ဝါး၊ တင်လျက်
ထားမှ၊ သနားဘွယ်သာ၊ ရံခါမချ၊ ညောင်းလှမပြေ၊
ရစ်ခွေတုံတုံ၊ ရိပ်မြို့ဆက်၊ သွေလွှဲမရှိ၊ သတိမိန်းပြတ်၊
မခတ်မျက်တောင်၊ ထွန်းပြောင်သိင်္ဂီ၊ လျှံဝါညီးရှုန်း၊
မစွန်းပြစ်အင်၊ မထင်လေတတ်၊ လှတုလွတ်ကို၊ လွမ်း
ဆွတ်မူးလည်၊ ဖြစ်သည် ကြောင်းလျား၊ လျှောက်
ပါခြားလည်း၊ ထူးခြားခဲးစွာ၊ ဘယ်အာဏာကြောင့်၊

၎င်း၊ ဆ-ကာရန္တသတ်ပုံတွင် "လူမျိုးတရုပ်၊ သွင်ရင်တစ်"
ဟူ၍ ၎င်း၊ 'ပ' သတ်နှင့် (တရုတ်) ကို စပ်ဆိုသည်။ ၊ သခင်
ထွေး ဒေချင်းတွင် "ကြိမ်ဝါးလည်းခတ်၊ ကြက်ရဲးစုတ်သို့၊
တရုတ်ဥဒည်" ဟူ၍ ၎င်း၊ ဤတရုတ်ပြည် ဥယ်တော်ဘုရား
ဘိုင်ရတုတွင်လည်း "တရုတ်ပြည်တွင်၊ မယုတ်ရည်ရှင်၊ သမုန်
သည်လျှင်၊ ဟု 'တ' သတ်စပ်သည်။ သို့ (ပ-သတ်၊ တ-သတ်)
နှစ်မျိုးပင် စပ်ဆိုသော်လည်း ဂဗေလသတ်ညွှန်းတွင် ရေး
ထုံးများရာသို့လိုက်၍ 'ပ' သတ်ဆုံးဖြတ်သည်ကိုသာ အမှန်
မှတ်သင့်သည်။

မြင့်ကြာရက်ဖြင့်၊ နောင်ရည်ထင်သည်။ ။ သို့စင်နှစ်လ
ရေအိသည်။

၃။ သမုဒိသည်လျှင်၊ ရှစ်မည်သောင်းနှင့်၊ လေး
ထောင်ဆင့်လည်း၊ တွက်ချင့်စာနာ၊ သိရပါ၏။ တရာ
အသက်၊ ဆယ်ကြိမ်ဆက်၍၊ ရေတွက်မခြေ၊ ကြီးရ
သော်လည်း၊ ကျွမ်းဘော်သက်ဝေ၊ ဖြစ်ချင်လေစွ၊
လ-နေသော်တော၊ ထွန်းလျှံဝါလည်း၊ ရံခါတိမ်ခြည်၊
မှောင်သန်းလည်လိမ့်၊ မည်သည်ရိုးရိပ်၊ မလိပ်ဆံမျှင်၊
မွတ်ညိုစင်ကို၊ ရှင်ပင်အစစ်၊ မြစ်လိုမြစ်လော့၊ ဆုတ်နစ်
မသာ၊ ဘယ်အာဏာသည်။ ။ နောင်မှာချစ်ရ ချေ
အိသည်။

(၇၂) ဇင်းမယ်-မြသိန်ဘုရားတိုင်ရတု

၁။ တသောင်းသပြေ။ ဇမ္ဗူမြေနှိုက်၊ ဝှန်ဝေ
ပတ်ကိုး၊ ကျွန်းပြင်လုံးကို၊ လက်ရုံးထွန်းပါ၊ ဘုန်းတေဇ
ဖြင့်၊ နရဇာနည်၊ ထွတ်နတ်ရည်လျှင်၊ ယွန်းပြည်
တောင်ညာ၊ ဝိရိချာထက်၊ ကမ္ဘာမြင့်ရှည်၊ ကိုးရာ
တည်သည်၊ ရောင်ခြည်ပြဖေ၊ ကောင်းမှုတော်.....။
မြင့်ကျော်ကြာတင်၊ ရှေးဖြစ်တွင်နှိုက်၊ မခြင်ပြစ်ကျိုး၊
ဘုမ္မဒိုင်းလျှင်၊ မြတ်နိုးလွန်ကျူး၊ လူနှစ်ဦးကို၊ ဖျက်ဘူး
သည့်ကံ၊ ငရဲခံမှာ၊ ကိုယ့်ထံမကွာ၊ ဝိပင်္ဂါလာ၍၊
လူရွာကြိုက်ဆုံး၊ ယခုတုံလည်း၊ စုပုံသည်းအူ၊ မှတ်သည့်
သူကို၊ အယူထွေပြား၊ ဖျက်သည်များလည်း၊ ထပ်ပွား
ဆယ်ဆ၊ ခံကြလမည်၊ မသိသည်ကြောင့်၊ ဘုန်းစည်

လူထွတ်၊ မွေတော်မြတ်သည်။ ။ ပြတ်ပြတ်ထင်ပါ
စေမှသာ။

၂။ မပြောင်းအနေ၊ တော်လှန်ထွေဖြင့်၊ ကြီးပေ
ကြောင်းသင့်၊ လျှောက်ပြန်ဆင့်ခဲ့၊ ရှင်ပင့်မွေမှန်၊ ချွတ်စိမ့်
ပန်သည်၊ ငါးမာရ်ပယ်ဖြတ်၊ ခေါင်တမွတ်.....။ ဖြစ်မြတ်
ထင်ဘိ၊ ရှေးဇာတိဝယ်၊ သောတ္ထိသေန၊ စံခကလျှင်၊
သက်မျှကြင်ဘော်၊ မြောက်သားတော်ကို၊ မူးမော်
တိမ်းညွတ်၊ သုရ-နတ်လျှင်၊ လှည့်ပတ်မရ၊ ကြောက်ဘွယ်
ပြလည်း၊ သေရမည့်ဘေး၊ မလေးမှန်စွာ၊ တော်သစ္စာ
ကြောင့်၊ အရာတဖန်၊ စိုးအုပ်ပြန်ခဲ့၊ ထိုဟန်မပြား၊
ကံသုံးပါးဝယ်၊ နှစ်ပါးကံမှာ၊ ဆိုရာလွတ်စံ၊ မနောက်မျှ၊
မကြမိမှား၊ ကျွန်ုပ်အားကို၊ မှတ်သားဖော်ညွှန်း၊ တရား
ပန်းဖြင့်၊ နွဲ့ထွန်းပတ်ကိုး၊ လူ့အလုံးကို၊ မြတ်ဆုံး
သမိုက်၊ ထွတ်မကိုင့်သည်။ ။ နားနှိုက်ဆင်ရာစေမှသာ။

၃။ အကြောင်းတထွေ၊ နည်းစံဘွေ၍၊ စေ့ရေ
ပြန်ခေါက်၊ နားတော်လျှောက်အံ့၊ ပြည့်လောက်ပေ
အောင်၊ ကျိုးရည်စောင်လျက်၊ လက်ဆောင်လို့ဆော်၊
ဆက်ကြသော်လည်း၊ ဉာဏ်တော်ထွန်းဝါ၊ မှန်အံ့ရာမှာ၊
မျက်နှာမလှည့်၊ စူးစူးဖြည့်သည်၊ သုံးမည်တမ်းခွန်၊
မြတ်ဘုန်းဝှန်.....။ ရှေးလွန်ဖြစ်ခါ၊ ဝုတ္တရာဟု၊ မည်သာ
တုလွတ်၊ မိသုမြတ်ကို၊ ကျင့်မှတ်ဆိုဟန်၊ မထိုက်တန်ဟု၊
အလွန်ပြစ်မှား၊ ပြုလိုငြားလည်း၊ တည်ကြားလှထွေ၊
သည်းခံလေလည်း၊ ဟုတ်ပေသည်လော့၊ သိချင်မောစွ၊
သဘောထိုတူ၊ စင်ဖြူသီလ၊ မြီးလှတံထစ်၊ မှန်သော
ဖြစ်ကို၊ ရှင်ချစ်မွေသာ၊ သိပါတော့သည်၊ မတည်သသူ၊

တည်သသူဟု သုံးလူတို့အား၊ မြတ်ဘုရားလည်း။ ။
ယုံမှားသင်္ကာ ချေမှုသာ။

(၇၃) ဇင်းမယ်-မြသိန်ဘုရားတိုင်ရတု

၁။ ချမ်းဆောင်းဟေမာ၊ သို့သောဝါဝယ်၊ နီလာ
လိုလို၊ ပွင့်ခါညိုနှင့်၊ နှင်းစိုဆွတ်ဖျန်း၊ ဆောင်းပွင့်
ပန်းဟု၊ ရှက်သန်းလက်ကိုင်၊ မဇ္ဈဒိုင်ကို၊ တူပြိုင်
ကိုင်းညွတ်၊ လှရာဆွတ်မှ၊ မိုးနတ်တဆူ၊ နိုင်းသင့်ဟု
လည်း။ အိမ်သူ-ကိုးလျှင်၊ နောင်က-ဆင်၍၊ ရွှေရင်
မကွေး၊ နေစမြီးကို၊ မင်းရဲ၊ ထွတ်တင်၊ ကျန်းလုံးရှင်နှင့်၊
တူပင်မခကွ၊ နှိုချလေသော်၊ ရင်ရွှေမပေါင်း၊ ဆွတ်ဆွတ်
ညောင်းမျှ၊ သည်ဆောင်းတွင်သာ၊ အခါပါဒ်ညီ၊ နာရီ
တက်တိုး၊ ရှည်စန်း၍၊ သန်းညိုပူဆာ၊ မယ့်ကိုသာ
တည့်၊ မျှော်ကာမိန်းမူး၊ ဆွတ်ပျံ့ပျူးသည်။ ။ ရှိန်နူး
တိမ်းစောင်း ခေ့ညွတ်ပျောင်း။

၂။ ကျမ်းဟောင်းနေရာ၊ ဆီကသာလျှင်၊ မျက်နှာ
မကြည့်၊ နေစလှည့်ရှင်၊ သို့သည်ပန်းမာလ်၊ ညောင်းလှန်
သွယ်ဖြာ၊ မြို့ပြာ၊ နီ၊ ရွှေ၊ ထွေထွေအဆင်း၊ တောလုံး
ဝင်းမျှ၊ ကြိုင်ရှင်းပျံ့ရှား၊ ပွင့်သည်များကို၊ သနားယုယ၊
ပန်ဘော်တလျက်၊ ပျောင်းပျမရှင်၊ နေစဉ်တွင်ဝယ်၊
ညက်စင်ပြာမြို့၊ ရွှေနန်းသူက၊ လွမ်းတူခြင်းရာ၊ သဝန်
စာနှင့်၊ မကြာလျင်ဆော၊ ပြန်စေသောဟု၊ မော်ဓော
ရှင်ချစ်၊ ခွေတော်စစ်ဝယ်၊ အသစ်မြီတာ၊ ကွမ်းယာ
လက်ဘက်၊ ပန်းခက်ပျံ့လှိုင်၊ ဆီမီးတိုင်နှင့်၊ လက်ကိုင်

ဆုပန်း၊ တောင်းသောဟန်လျှင်၊ တမန်တို့ခေါက်၊ စေ
လှာရောက်သည်။ ။ မဘောက်သွေဟောင်း ကြင်သက်
ပေါင်း။

၃။ လွမ်းပေါင်းတွေရှာ၊ လက်ဆောင်စာနှင့်၊ စေ
ပါသွတ်လွယ်၊ ဆွေမယ်ကြောင့်ကြ၊ သွယ်ကျယိုပြိုက်၊
နှင်းနှယ်မိုက်ကာ၊ ခေါ်စိုက်ခေါ်ကာ၊ နောင်ခြင်းရာကို၊
ရောင်ဝါထွန်းထိန်၊ နေနှယ်ရှိန်မျှ၊ မြသိန်သုံးလူ၊ သဗ္ဗညု
တွင်၊ ယခုထင်ထင်၊ သူ့ရင်ခွင်သို့၊ ဆောလျင်စွမ်းလှည့်၊
ကိုယ်တော်ဖြည့်၍၊ နေသည့်ရပ်တွင်၊ မယ့်ဆီခွင်သို့၊
ခုပင်လျင်ဆော၊ ပြန်စေသောဟု၊ သဘောကြည်စွာ၊
ပန်းရွှေကြာနှင့်၊ ပန်ထွာခယ၊ တောင်းလျှောက်ဟ
သည်။ ။ ဖူးရလွယ်ကြောင်း သည်နှစ်ဆောင်း။

(၇၄) ဇင်းမယ်-မြကျော်ဘုရားတိုင်ရတု

၁။ မင်းသာစံခင်း၊ [အောင်မြေမှန်ကင်း]၊ ပြည်များ
မင်းနှိုက်၊ ရောင်လင်း လျှံတက်၊ ကွန်ရက် မြူးပြောက်၊
ရွှေတိပေါက်သား၊ လေးထောက်မုတ်ရံ၊ မြသေ၊ ခံသည်၊
နှိုင်းစံရတနာ၊ သိင်္ဂီရောင်ထွန်း၊ * ဥကင်နန်းနှင့်၊ များ
လွန်းမဝေး၊ ထောင့်ကွေးရှုမျှော်၊ ဥယျာဉ်တော်ဝယ်၊
ဇမ္ဗေဒရတနာ၊ ညွှာကမြဲဆင်း၊ မယွင်းရွှေသား၊ ပြလှိုး
ယားတည့်၊ မြလားဆင်းယောင်၊ ပန်းစံခေါင်ကို၊ ညီ

* ဥကင်-ကား၊ ဥက္ကံသ-ဟုသော်ပါဠိမှ ပုဂ္ဂလိက
သည်၊ ဥက္ကံသော ရုဏာတိဿယဝသေန ဝုတ္တော-
ဟုအဘိဓာန်ဦးကာ မိန့်သောကြောင့် ရုဏ်ကျေးဇူး
လွန်ကဲသည်ဟုလို။

ရောင်ရှိန်လင်းရှုန်းရှုန်းတင့်သား၊ နောင်မင်းကြင်ဘက်၊ ရွှေသားလက်နှင့်၊ မြရွက်ကေသျှင်၊ ထိပ်ပေါ်ပြင်နိုက်၊ ဆင်စလှည့်လေ။ ။ပြာစင်ပွတ်ချော နုတ်သွင်သော။

၂။ ခြင်းရာသံညင်း၊ နှုတ်ရွှေပျံ့ရှင်း၊ ရွှေဘော်ချင်းနှင့်၊ လွမ်းတင်းဆိုရွှံ့၊ ဆွညိုနောင်မြတ-လိမ့်ဖြစ်ကို၊ ချစ်စိတ်တူသည်၊ အိမ်သုဇယ်ကျမ်း၊ လွမ်းနှင့်မောရွှံ့၊ နေငွေတက်ဟုန်း၊ ကဆုန်အစ၊ ချီသော်ကပင်၊ ဆောင်းလကုန်အောင်၊ စာစောင်ခွေလိပ်၊ ခတ်တံဆိပ်နှင့်၊ ချစ်ရိပ်မှာထား၊ ဖြင်သည်ကားဟု၊ ရိုးဝါးထွေငေါ၊ ရှိနှင့်သော်လည်း၊ နတ်လျော်ဆင်းကြန့်၊ မျက်မာန်ရှိခိုး၊ စိုးတို့နှင့်စွ၊ ငြိမ်းမြရင်တွင်း၊ မြောက်လေညင်းနှင့်၊ ဆိးနှင်းလည်းကျ၊ သောကာလဝယ်၊ မြလက်ရိုးကို၊ အုံးတို့စေရွှံ့၊ ရင်ငွေတူကွ၊ မစက်ရဟု၊ ရှုတလှည့်တုံ၊ ဆင်းမြင့်နှင့်စုံချင်စွလေ။ ။ပြကျော်တွင်မော ပြတ်ရှင်စော။

၃။ ဆင်းဝါလှံလင်း၊ ရိပ်ဆောင်ခန်းတွင်း၊ သား-ပြာဝင်းနှင့်၊ နွဲ့ရှင်းညိုသွယ်၊ ရူပနိကာယ်၊ သနားဘွယ်ကို၊ ရွှေနှယ်လည်တွင်၊ ဆင်လည်းမရက်၊ [ဆယ်ကြိမ်ဦးထက်၊ မင်းစံလျက်သို့၊ ချစ်သက်စုစည်း၊ မယ်ထီးခတ်ကွေ၊ ကျန်ရစ်လေသည်၊ မင်းနေနန်းမ၊ ဟင်သာကလျင်၊ သုဝဏ္ဏဘုမ္မိ၊ ကျောက်တံရံမြို့၊ နောင်တို့နေသည်၊ ဇင်းမယ်ပြည်သို့၊ သာကြည်ရှင်ပြော၊ ရောက်စေသောဟု၊ စိတ်စောစေတနာ၊ သဒ္ဓါကြည်ယုံ၊ ကောင်းအာရုံနှင့်ကြိုနိုင်သင့်ရွှံ့၊ မဓမ္မကျန်၊ တမ်းခွန်မီးဝါ၊ ကွမ်းယာထပ်လှောက်၊ ပေါက်ပေါက်ဆန်စင်၊ နံ့ရှင်ကြိုင်ရှမ်း၊ သင်ပုဇ်ဆွမ်းနှင့်၊ ချစ်ကျွမ်းဝင်သည်၊ သခင်နိတော်၊ ပြ

ကျော်ဘုရား၊ သုံးလူ ဖျားဝယ်၊ ကိုယ်စားသို့ပင်၊ ဆက်တင်သည်လေ။ ။မဉ္ဇူနှိုင်းလျော့ ပုတ်ထင်မော။

(၇၅) သကြားတိုင်ရတု

၁။ လေးဖြာခြည်ရောင်၊ တောင်၏ ထိပ်ဇွေရွှေတိမြေထက်၊ ဝေဇယန္တော၊ သာယာတုလွတ်၊ ဘုံပြာသာဒ်နှင့်၊ သုဒဿန၊ သိင်္ဂရံလည်၊ သကြားပြည်နိုက်၊ စံတည်ဦးစွန်း၊ ရွှေမြောက်ယုန်းတွင်၊ ထူးဆန်းချယ်ဆင့်၊ လွန်၍တင့်သား၊ အပွင့်-ပတ္တမြား၊ မြကား-အရွက်၊ အခက်-ရွှေစင်၊ ကသစ်ပင်ဝယ်၊ ပလ္လင်ကျောက်ဖျော၊ ကမ္မလာထက်၊ မြင့်ကြာအောင်၊ မနေရှောင်ရွှံ့၊ ကြံဆောင်ဘန်ဆင်း၊ တင်း-မတင်းကို၊ နတ်မင်းသတိ၊ မပြုမိတည့်၊ ခုပြီးနှိုးဆော်၊ တောင်းပန်သော်လျင်၊ ကြည့်တော်မူကာ၊ မနေရာသည်။ ။ဘန်ပါ ကောင်းလှပြီတကား။

၂။ ရှေးခါပြည်ထောင်၊ ခွတ္တဘောင်လျှင်၊ အတောင်ဂဠုန်၊ အဟုန်ပြင်းရှိန်၊ ဝဇီရိန်ဖြင့်၊ အချိန်တန်လျက်၊ ခွန်မဆက်သော်၊ ရင်ထက်သံပြား၊ ကာနှင့်တာ၊ လည်းလွှားလွှားချင်းဘောက်၊ ထိပ်သွေးသောက်လိမ့်၊ ရွှံ့ကြောက်ကုန်အောင်၊ ပြည်ထောင်ရှိတိုင်း၊ ပြိုင်ခိုင်းတုံတုံ၊ မကြံဝံ့တည့်၊ အလှိုက်ပြော၊ ဖူးရောက်လှာသို့၊ သိင်္ဂါရောင်ဂုန်၊ နန်းမိမာန်ကို၊ အပြန်မိန့်တော်၊ မြက်ဖော်စေကြောင်း၊ ပန်မတောင်းလည်း၊ မျိုးဟောင်းနှင့်နှင့်၊ ငယ်ကကြင်သည်၊ သခင်မပီ၊ မြကွန်းဆီသို့။

န္တေဓိသဘင်၊ ရောက်လှာကျင်၍၊ သို့စင်ပန်ကာ၊ မနေရာသည်။ မှန်ပါကောင်းလှ ပြီတကား။

၃။ ပြေးခွါလည်ရှောင်၊ ဘုန်းစက်ရောင်ဖြင့်၊ ထိပ်ခေါင်ဇွေထက်၊ သံမှိုနှက်သို့၊ နောက်ဆက်ရန်မြစ်၊ မဖြစ်လျှင်းအောင်၊ ရိုင်းပြည်ထောင်ကို၊ ကုန်အောင်ရွံ့ကြောင်း၊ ဖျက်သည့်နှောင်းတွင်၊ အလောင်းစည်သူ၊ လှည့်သောတူလျှင်၊ ထိန်ဆူဝှန်ချုပ်၊ တရုပ်ပြည်ပါး၊ ပြေးသွားရာရာ၊ နှံ့အောင်ရှာ၍၊ ဖြာဖြာလုံးစုံ၊ ချက်တိုင်းကိုက၊ ရိပ်မြဲပျော်ဘက်၊ ကိုယ်နှင့်သက်ကို၊ မြီးချက်ပြီးတိုင်၊ မစိုးပိုင်တည့်၊ နေထိုင်အောင်ချာ၊ နန်းပွင့်ရာသို့၊ ပြန်ပါလွယ်အောင်၊ နတ်ဉာဏ်ရောင်ဖြင့်၊ အခေါင်ထွတ်ချာ၊ လောကနာကို၊ ဘန်ပါတပြီ၊ လတီကူးပြောင်း၊ ဆင့်လောင်းထပ်ကာ၊ မနေရာသည်။ မှန်ပါကောင်းလှ ပြီတကား။

(၇၆) အမြည်ခံရတု

၁။ ထူးလှထွေ၍၊ စုံခြေချောက်ကြား၊ မြိုင်တောပြားဝယ်၊ ဝံ့နွား-တီးတိုး၊ ကြောက်စိုးဘွယ်များ၊ ကျားက-ဟုတ်သော်၊ စိုင်က-ဆော်၍၊ မခေါ်ဆည်ငဲ့၊ ကြံက-ဟက်ရုတ်၊ ပြုတ်သည့်ဒရယ်၊ ချေငယ်က-ဟောက်၊ တောက်သည့်-သမင်၊ ဆင်က-ဟည်းကြီး၊ မထူးစရာ၊ သံသာတော်ရိုက်၊ ဆတ်က-တိုက်၍၊ တောနှိုက်ကားနေ၊ ဝံ့ရွှေက-ဟောင်၊ ကြောင်က-ဝပ်ညောင်း၊ မျောက်လောင်း-လက်ဆက်၊ လင်းဝက်-မည်၊ ရှူးပျံ-ပလေ၊ မြွေက-တွန်လေး၊ ပွေးက-စုတ်ပြီ၊ ကြွက်က-စီ၍၊ မိုင်း

ရို သည်းဆူ၊ ဝံ့ပိုင့်-ကုက၊ ဘုတ်မူ-သံဟည်း၊ မိန်က-ညည်းသော်၊ ဆွေနည်း နောင်လျှင်၊ သခင်မပေါင်း၊ ရွှေရည် ညောင်းသည်။ လွမ်းပျောင်း လှိုင်တို့ခဲမည်လော။

၂။ ပူးပျစေ၍၊ လေနှင့်မှန်တိုင်း၊ ထက်ခွင်မိုင်းမျှ၊ ရိုင်းလသော့ထွေ၊ နွေသို့ကူးလှ၊ ရတုဦးဝါး၊ စက်စယ်ကြားနှိုက်၊ ပြောက်ကျားတွန်ကျော်၊ ငေါင်းက-ငေါ်၍၊ နာပျော်ဘိခြင်း၊ ငြင်းလည်းမလွန်၊ သာဟန် ပျံလေး၊ ကြက်တော-ကြွေးက၊ တုရေး-ခရာ၊ ထွေလာတထူး၊ ဥဒေါင်း-ကြီး၍၊ ဘီလူးက-ပြေး၊ မြစ်တွေးက-ခေါ်၊ ဝှက်တော်က-ရှု၊ ချီးကကုချ်၊ ဖျိုင်းမြိုက-အက်၊ ကျီးနက်က-ဆော်၊ ခါက-ကြော်လျက်၊ ဇင်ရော်၊ ဟသံ၊ သူဝါဝှက်ပျင်း၊ ထွန်တွင်းခေါက်တက်၊ ဆောက်နှက်သော့ဟန်၊ မြည်လေပြန်၊ ညမှန်ချုပ်မှ၊ ခင်ပုပ်မလည်း၊ ဖြီးရသော့ထက်၊ ပွက်သော်လည်းတူ၊ ဆီးဆောက်ယူလျက်၊ မြိုင်ထူတောနက်၊ အိပ်စက်မရှိ၊ မြင်မိအခါ၊ ကြမ္မာထံနောက်၊ ခေါက်လောက်တသီး၊ နေညီး ကုန်ပြောင်း၊ လသစ်လောင်းသည်။ ပြမ်းပေါင်းပြိုင်တို့ခဲမည်လော။

(ဤရတုကိုမြည်သော-တတိယပိုင်း-မပါ။)

(၇၇) ဟင်သာဝတီ-မြို့ခွဲရတု

၁။ ရာဌဌာနီ၊ ပြည်ကြီးပီ၍၊ တုသီတာမှ၊ ဘုံလျင်ကျသို့၊ လမ်းမဆက်သွယ်၊ လမ်းငယ်ရံပိုက်၊ မြှောင်သွယ်ပိုက်လျက်၊ တလိုက် အုန်း၊ ထန်း၊ ပန်းမာလံ စုံအင်၊

ထွက်ဝင်ပျော်ဘွယ်၊ တံခါးဝယ်ကား၊ ဇင်းမယ်၊ အုန်းပေါင်၊ ပြည်ထောင်ရာစင်း၊ မိုးညှင်း၊ မိုးကောင်း၊ တောင်စောင်းခားဝယ်၊ နောက်ဆွယ်ကလေး၊ မဝေးကြဲအေး၊ မိုးနဲ၊ ညောင်ရွှေ၊ လှည့်လေလယ်ယာ၊ သာရာဝတီ၊ သိန္နီ၊ မကြွင်း၊ တနင်္သာရီ၊ လှိုင်ကျော်ကြား၊ ယိုးဒယားက၊ မုတ္တမနှင့်၊ မြောက်မှ ခတ်ယွန်း၊ ပုခန်း၊ * [ပုသိန်၊ စက်ရှိန်လျှံဝေ]၊ သရေခေတ္တ၊ အင်းဝ၊ တောင်ငူ၊ ဘူရူရွှေခင်း၊ လင်းဇင်း၊ ဒလ၊ ဒွါရနှစ်ဆယ်၊ သွယ်

* ပုတ်ချက်။ ။ ကလျာဏီသိမ် ကျောက် စာတွင် ကုသိမ မဏ္ဍလ-ဟု ပါဠိစီခြင်း၊ စစ်ကိုင်းမြို့ ထုပရီ ဘုရားကျောက်စာတွင် ကုသိမ်ရောင်မြ-ဟု ရှိခြင်း၊ ဆီးဘန်နီဘိုက်သစ် မင်္ဂလာသိမ်တော် ကျောက်စာ သံပိုင်းတွင်- “ရွှေရှားမငြိမ်၊ နတ်နန်း အိမ်သို့၊ ကုသိမ်ခွန်ဆွတ်” ဟု ‘မ’ သတ်ခြင်း၊ ဆကာရန္တ သတ်ပုံတွင်- “သေးသိမ်-ငယ်သိမ်၊ မြို့ကုသိမ်နှင့်” ဟု ‘မ’ သတ်ပြခြင်းတို့ကို ယောင်မှား၍ အချို့ အပူသုတ တို့က ကပိလတွဏာ သတ်ပုံတွင်- “အထက်မစိန်၊ အောက်ပုသိန်၊ ရေမိန်အလယ်တွင်” ဟု ဒန္တဇ ‘န’ သတ်နှင့် (ပုသိန်) ဟု စစ်ဆိုသည်ကို မှားကြောင်း အပြစ်ဆိုလေသည်။ မမှားပေ၊ အဘယ်ကြောင့်နည်းဟုမူကား မဟာဓမ္မသင်္ကြံစီရင်သည် သာသနာ လက်ာရ စာတမ်းတွင် “ကုသိမ်” ကား- မွန်ဘာသာ၊ “ပုသိန်” ကား- မြန်မာဘာသာဟု ဆိုသည်ဖြစ်၍၊ ကဏ္ဍဇနှင့် ‘ကု’ ဟု ရှိလျှင် ‘မ’ သတ်ရမည်၊ ဩဠဇနှင့် ‘ပု’ ဟု ရှိလျှင် ‘န’ သတ်ရမည်၊ ထို့ကြောင့် စတုဓမ္မသာရဏီတွင် “ရှင်စောပုတု၊ လှိုက်ဆူကျော်

သွယ်ရောင်မောင်း၊ တန်ဆောင်းပြအို၊ တရားကိုးတို၊ ကျုံးရိုးနက်ကျယ်၊ နှစ်ဆယ်တာမ၊ များလှပြောဟုံ၊ သာမျိုးစုံသည်။ ။ ရွှေဘုံဟင်သာ နန်းဌာန။

၂။ ဌာနခန်းဝါ၊ ရှစ်မျက်နှာလည်း၊ ချိန်ခါသီးမှည့်၊ ပင်တိုင်းပြည့်မျှ၊ ရှုကြည့်မဆုံး၊ ဆင်ကျုံးသာလွန်၊ နန္ဒဝန်က၊ သက္ကမနှင့်၊ တမျှနိုင်ခါချိန်၊ တာဝတိန်မှာ၊ နန္ဒဝါသို့၊ ကြိုင်စွာပျံ့လှောင်၊ နုံကောင်းပန်းမာလိ၊ ကျိုက်ပွန်ကျိုက်ပေါ၊ မော်ဝေကေသာ၊ မဟာစေတီ၊ လျှိုညီရောင်မောင်း၊ ရှေ့ကျောင်းမိမာန်၊ ဇေတဝန်တို၊ ရုံးရုံးညိုမျှ၊ မုနိထွတ်ထား၊ တိုဘုရားလျှင်၊ သကြားနတ်နှင့်၊ တူနိုင်သင့်၍၊ စံတင့်စံကျွန်း၊ အာဇော

ရှိန်၊ ပုသိန်မင်းမြေ” ဟူ၍ ၎င်း၊ မင်းတရားရွှေထီး ဧချင်းသစ်တွင် “ရှင်ဘဘွားမူ၊ တိုင်းကားပုသိန်၊ ဘုန်းရှိန်လှမ်းမိုး” ဟူ၍ ၎င်း၊ ၎င်းတွင်ပင် “တေဇပြင်းထိန်၊ တန်းမိုးရှိန်ဖြင့်၊ ပုသိန်တိုင်းကား” ဟူ၍ ၎င်း၊ ယိုးဒယားမိဖုရား ဧချင်းတွင် “အကြေပုသိန်၊ နေရှိန်ပမာ” ဟူ၍ ၎င်း၊ ရခိုင်နိုင်မော်ကွန်းတွင် “တရထည်စိန်၊ လှိုင်နှယ်ထိန်သည်၊ ပုသိန်သမ္မတ” ဟူ၍ ၎င်း၊ မိတ္ထီလာ ကန်တော်ဘွဲ့မော်ကွန်းတွင် “ဓမ္မရောင် ထွန်းထိန်၊ ထွတ်နရိန်နှင့်၊ ပုသိန်စိုးယူ” ဟူ၍ ၎င်း၊ ကပိဗျက်မှန်သတ်ပုံတွင် “မြို့မှာပုသိန်၊ ရှင်မင်းသိန်၊ သိန်ရာသီကို ‘န’ သတ်မည်” ဟူ၍ ၎င်း၊ “ပုသိန်” ဟု ‘န’ သတ်နှင့်သာ ပညာရှိတို့ အစစ်အဆိုများရကား များရာသို့ လိုက်၍ ‘န’ သတ်သာအမှန်ဟုမှတ်သားကြရမည်၊ အခြား ‘န’ သတ် စစ်ထုံးများစွာရှိသေး၏။

ထွန်းလျက်၊ ပျံ့စွန်းသိရှိန်၊ တထိန်ထိန်သည်။ ။
ဘုန်းရှိန်ထွန်းပ ပြင်းတေ။

၃။ ကာလသဘင်၊ လတိုင်းပင်တည့်၊ မမြင်စဘူး၊
အံ့ကာမူးမျှ၊ တန်းခူး-ကဆုန်၊ နယုန်*နှယ်တာ၊ †နံ
ကာပန်းလှ၊ ရတုသစ်ဆင်း၊ တော်သလင်းဟု၊ သီတင်း
ကျွတ်ခါ၊ လွတ်တော်မှာနိုက်၊ ပွဲတော် ကြိုက်လျက်၊
ရောင်မြိုက်ပြကာ၊ ကြတ္တိကာနှင့်၊ မဟာဝိနည်း၊ ပြုခြး
ကော်ရော်၊ နတ်တော်ကျွတ်ကို၊ ပြာသိုလကျော်၊ နွယ်
ပန်းပေါ်က၊ မော်ကစနု၊ ရှုတိုသဘင်၊ ရထားလျင်နှင့်၊
မြင်းဆင်ခင်းမြီး၊ တပို့စွဲဝယ်၊ လှည်းပွဲ-မကော်၊
တပေါင်းသော်ကာ၊ ဆံတော်ဒဂုံ၊ တက်ကြတုံ၏၊
ပည်းပုံများဖြင့်၊ သဘင်နှစ်ကြောင်း၊ လှေပေါင်းလှည်း
က၊ တပဆင်ယင်၊ မမြင်စဘူး၊ တင့်လွန်ကျူးမျှ၊ စုံပူး
မကွာ၊ သို့သောခါသည်။ ။**အသာဟူက နှိုင်းသမျှ။**

[ဤရတုကို ဆိုရာတွင်မှ ဟင်သာဝတီ ဆင်မြဲများရှင်
မင်းတရားကြီး အားရတော်မူ၍ ထောင်သင်းမှူးမင်းလက်
ယာအား(နဝဒေ)ဟုသောတ္ထကိုပေးကြောင်းနှင့် အတွင်း
ဝန်မင်း လက်ဝဲနော်ရထာ စီရင်သော နိဂုံးအဖြေ စာတွင်
ပါသည်။]

(၇၀) အင်းဝမြို့ဘွဲ့ရတု

၁။ မဟာနဂရ၊ နန္ဒဦးစွန်း၊ လေးကျွန်း ထိပ်
ခေါင်၊ မင်းဝံတောင်ထက်၊ ပြည်ထောင်ရာဇင်း၊ မင်း

* နွယ်တာ-ကား ဝါဆိုလကို ဆိုသည်။
† နံကာ-ကား ဝါခေါင်လကို ဆိုသည်။

များသခင်၊ သည်တွင်ပင်စည်၊ ဖြစ်တော့မည်ဟု၊
နေတည်သာလှ၊ ရှေ့ *အင်းဝဝယ်၊ ဓိဘ ဘိုးဘွား၊
ချက်မြှုပ်ထားသည်၊ ရှင့်သားကျိုင်းရောင်၊ ရွှေနား
ထောင်လော့၊ မြိုင်ချောင်သနင်း၊ ခြင်္သေ့မင်းကို၊ ရှည်
ခြင်းမွေးဘ၊ သာလှထုပြော၊ နောင်တိုတောဝယ်၊ မြကျော
ညိုပြာ၊ သည်လျာအိမ်သူ၊ ရှိ၏ ဟူ၍၊ သွေးမြို့ဆောင်
ကာ၊ ကေသရာသည်၊ လိုက်ငှါမတင်၊ ကျိုင်းညီစင်
ကာ၊ ရောင်ထင်မြီတေ၊ သရေခေတ္တ၊ ပြည်မသနစ်၊
သာသည့်ဖြစ်ကို၊ သစ်သစ်မကျန်၊ မတန်တိုရာ၊ စကြာ
ပထွန်း၊ လေးကျွန်းလုံးခြို့၊ ပေးတုံအမှန်၊ တုတ်ခွန်
ဆက်လှာ၊ † မော်ကွန်းစာကို၊ ဘတ်ပါ လှည့်ဦး၊
ရွယ်လူးစွမ်းခေါင်၊ မယ့်ဆွေမောင်အား၊ ဆောင်ဘိ
မပါ၊ ဆိုပိမ့်နာလော့၊ ရှေးခါကုသ၊ မင်းလှထင်ရှား။

* အင်းဝ-ကား၊ အင်း-ကိုးအင်းကို သတိုးမင်းဇျား
ဆည်ဖို့၍ တည်ခြင်းကြောင့် မူလရင်း “အင်းနဝ”
ကိုနောက်မှ “ဝ” “န” ကျေပျောက်၍ “အဝ” ဖြစ်
သည်ဟု- ဝေးကွေးဆရာတော် အဖြေတွင်ရှိသည်။
အင်းဝမြို့- ဓာတ်ပေါင်း မဉ္ဇူဘုရား ကျောက်စာ
နိုက်လည်း “ဒုတ္တံ-ပန်းလောင်၊ သန်းမြောင်ခွေ
ရှက်၊ မြေသန်လက်ဝယ်၊ နေဆက်မျိုးရင်း၊ သတိုး
မင်းသည်၊ ကိုးအင်းဌာန၊ အခါရသဖြင့်၊ သာစွာ
ထူးလည်၊ အဦးတည်သော၊ ရှေ့ပြည် အောင်ချာ၊
ရတနာပူရာ၊ အင်းဝမြို့” ဟုရှိလေသည်။

† မော်ကွန်း- ဟူသည်ကား၊ ကလ ရှည်လျားစွာ
တည်စေခြင်းငှါ ရှေးသားထားသော စာ-ဟုလို့၊
ကပ်လက္ခဏာ သတ်ပုံတွင် “ကမ္ဘာ ကုန်ကျွန်း၊
ဝံမော်ကွန်း၊ ဥဒါန်းခုံသက်သေ” ဟု စပ်ဆိုသည်။

မိဖုရားနှင့်၊ နှစ်ပါးတူနေ၊ ပျော်ဘူးလေ၏။ အောင်
မြေမြန်ချာ၊ အလွန်သာသည်။ ငါးဖြာမြစ် အပေါင်း
တကား။

၂။ ထိုက်လှည့်ခေါ်သည်၊ ယှဉ်တော် မယ့်သက်၊
ယွင်းကွက်လေလို၊ နာကြောင်းဆိုပို၍၊ မြင်းမိုရ် ထိပ်
ဖျား၊ သကြားပျော်တန်၊ ဝေဇယန်နှင့်၊ သဏ္ဍာန်တူ
စွာ၊ ပုံပမာကာ၊ စုဠာကဲ့သို့၊ ဘုံနန်းမြို့ဝယ်၊ မင်းတို့
သည်းကြား၊ ထွတ်ထားစံတင်၊ ရှစ်သောင်းရှင်နှင့်၊
ဥကင်လှစ်တွန်း၊ တက်နေထွန်းသို့၊ ရှင်လန်း ပျော်
ရာ၊ ဒေဝါများနတ်၊ စံမှတ်ဆွန့်၊ ရောဝဏ်နှင့်၊
သဏ္ဍာန် မပြား၊ ရှင်သား အိမ်သူ၊ မှတ်တော် မူ
လော့၊ ကျိုက်ဆူဝှန်ပြင်း၊ ရှင်ရင်းဘုန်းအား၊ မင်း
သားမင်းမြေး၊ သေဋ္ဌေး-သူကြွယ်၊ ဆင်းရှယ်ရှုပ်သွင်၊
ကောင်းကင်-မြေအောက်၊ ထိုးတောက်သွားနိုင်၊ လူချင်း
ပြိုင်လည်း၊ မနိုင်မဲ့လျှင်း၊ ခြင်္သေ့ မင်းသို့၊ ရှင်ရင်းကိုယ်ယုံ၊
များလှပုံ၏။ ကြားတုံသဖြင့်၊ အသင့်မောင့်ကို၊ ကဲ့ရဲ့
ဆိုလိမ့်၊ ပြာညိုမယ့်သက်၊ ကျွမ်းယှဉ်ဘက်သည်။ ။
သွေးလျက်မခေါ် ကောင်းတကား။

၃။ ရွှေဘုံသာထက်၊ မင်းဆက်နေသည်၊ မယ်တို့
ပြည်ကား၊ ပတ်လည်သာမော၊ သင်္ဘောဆိက်လှာ၊
လေးမျက်နှာက။ * ရတနာခုနစ်ပါး၊ မရှားဆင်၊ မြင်း။

* ရတနာခုနစ်ပါးကား- သုဝဏ္ဏံ၊ ရတနံ၊
မုတ္တာ၊ မင်္ဂလာ၊ ဝေဠုရိယာနိစ၊ ဝဇီရဉ္စ ပဝါဠန္တိ၊
သဏ္ဍာဟုရတနာနိမေ ဟု-အဘိဓာန်၌လာရကား-
ရွှေ၊ ငွေ၊ ပုလဲ၊ ပတ္တမြား၊ ကြောင်၊ ဝဇီရစိန်၊
သလင်း၊ ဤခုနစ်ပါးပင်တည်း။

နွဲ့ရှင်းကတိုး၊ သိုးနှင့်အောင်းသား၊ များသည့်ပန်းမာလ်၊
ဟေမဝန္တာ၊ နိုင်းရှည်ရာလည်း၊ သာဏ်ဟူသည်၊ အတူ
ပျော်ချင်၊ ဆိုသည်ထင်လိမ့်၊ ကျွမ်းဝင်ရှင်သား၊ ရှုပျော်
ပါးလော့၊ ဘုရားနှင့် ကျောင်း၊ လိုက်ခေါင်း ဥမင်၊
တောင်ခွင်-ပင်းယ၊ မြောက်မှစစ်ကိုင်း၊ မြင်စိုင်းရွှေမှာ၊
ပျော်ရာပည်းဖြင့်၊ ချောက်မတွင်နှိုက်၊ ရှင်ပင်ရှေးခါ၊
ရဟန္တာပင်၊ စုတင်အလျောက်၊ မတောက်မယွင်း၊
သတင်းကျော်ဝှန်၊ ဝတ္ထုဝန်ကို၊ မဆန်ပါဘူး၊ သူထက်
ထူး၍၊ ကျေးဇူးများဖြင့်၊ သခင်များလည်း၊ မရှား
တို့ဝယ်၊ ဘုန်းတိကြွယ်၏။ မိုးလယ်ထိအောင်၊ ပြုရောင်
ဆွဆွ၊ ပုညစေတီ၊ လုံးညီပေါ်ထင်၊ မွေမာတ်ရှင်နှိုက်၊
ကြည့်လင်စိတ်သန်၊ တောင်းဆုပန်သည်။ ။ နိဗ္ဗာန်
ပြည့်မျဉ်း ကြောင်းတကား။

(၇၉) အင်းဝမြို့ဘွဲ့ရတု

၁။ လက်ယာပည်ဟူ၊ သမိုက်မူသား၊ ဇမ္ဗူဒိပေါ၊
မြေချာမွန်ဘိ၊ ဘူမိနက်သန်၊ သဏ္ဍာန်သုဒဿန၊ ပြည်ပူ
ရကို၊ နေ၊ လ-နတ်နှယ်၊ စံပယ်တင့်ခိုး၊ ယခုစိုးသား၊ နန်း
ရိုးထွတ်ဖျား၊ မင်းတရား၏၊ နှောင်းဘွားတဝေး၊ ညီတော်
ထွေးလျှင်၊ မိုးလေးငါးရှစ်၊ နှစ်လည်းကျူးကျော်၊ မြို့တော်
ရပ်သာ၊ မပြန်ပါ၍၊ လေသာထိပ်ဦး၊ မြောက်မြူးရိုက်
ဆွဲ၊ ပုလဲပြက်စောင်၊ နိုင်ညောင်ပလ္လင်၊ ဘုံရွှေစင်ထက်၊
နတ်သွင်ဝန်းရံ၊ ရှုမှူးစံသား၊ ကြီးသံညောင်းညောင်း၊ စည်
မောင်းပြိုမ့်မျှ၊ မကြားရဟု၊ ရှုရှုဆံဝတ၊ ကြားသူနတ်တို့၊
သုံးပတ်ရံကျင်း၊ စိုးမင်းအလို၊ ရိုကိုးဆောက်တည်၊
ပန်ဆုရည်သည်။ ။ ပြီးကြည်စင်မြတ် လှတကား။

၂။ ဘက်ရာရည်တူ၊ မည်သည့်သူမျှ၊ မပြုစကောင်း၊
 ရင့်ညောင်းမဲ့အာ၊ ဘုန်းတေဇာလည်း၊ အခါမလင်း၊
 ပွင့်အံ့ဆဲးဆဲး၊ ထွတ်မင်းရဲလျှင်၊ အောင်မြီးဘိသိက်၊
 ရံမိတ်စင်နေ၊ ရပ်လုံးထွက်ကို၊ သပြေအလုံး၊ လက်ရိုး
 ဆန့်ထူ၊ စိုးမည့်သူဟု၊ ကြည်ဖြူနိစ္စ၊ မှတ်အပ်လှ၏၊
 ဟေမ မာလာ၊ နံ့သာထိုရည်၊ ဝှံ့နံ့ရှည်မြစ်ကြီး၊ သေန်
 စီးလျက်၊ သန်းဆီးရံမြှောင်၊ တောင်လည်းမင်းဝံ၊ ရွှေလျှံ
 ရှေ့ပတ်၊ ဖက်ဆွတ်ပိတောက်၊ လုံးပေါက်စံ၊ စီရ
 ရီတည့်၊ သရဖီကံ့ကော်၊ သို့ခါမျှော်က၊ ရွှေလှော်နာပြည့်၊
 ဆင်စလှည့်ဟု၊ ရှုကြည်စိမ့်မြေး၊ မွှေးမွှေးပျံ့ကြည်၊
 တ-လိမ့်မည်သည်။ ။ ရိုးရှည်တွင်နတ် ပျတကား။

၃။ စကြာခြည်ယူ၊ လေးကျွန်းသူကို၊ ဆီးမြို့မှောင်
 သေး၊ မခြေးစေရ၊ ရွှေရွှေပသား၊ နန္ဒသူရိယာ၊
 နေသော်တာလျှင်၊ ဥတ္တရာယာဉ်၊ ဝင်စဉ်-အစ၊ တဿ
 ဒနှင့်၊ အမ္မဝါသီ၊ ပြိုင်ညှိပြီ၍၊ နာရိတက်ဖြိုး၊ ရှစ်သို့
 တိုးသော်၊ ပုထိုးစည်ခုံ၊ ရုပ်ပုံရတနာ၊ ရှိရာရာကို၊
 မြူတာ-တကောင်း၊ သွန်းလောင်းခရကြည်၊ မြည်လုံး
 လည်က၊ နတ်ပြည်မလွန်း၊ တို့ထိပ်ပန်းလျှင်၊ ငါးခန်း
 ဆင့်ထပ်၊ ကြာရပ်ဝှဲးဝှဲး၊ ပျားစွဲခြင်းခံ၊ တောင်ရံ
 မုတ်ပေါင်း၊ မသာတောင်းဝယ်၊ ငြင်း၊ စောင်းငြိမ့်ငြိမ့်၊
 နှစ်သိမ့်စမြီး၊ ပျော်ရဘေးဟု၊ ဝမ်းကွဲးတရေး၊ မဝေး
 သို့စင်၊ ရောက်စေချင်လိမ့်၊ မရှင်ဘွယ်မှ၊ တလူလူကို၊
 ယခုကပင်၊ တိမ်လွင်တိမ်ပွင့်၊ ရိုက်ဆင့်ကြီးမြည်၊ စလှာ
 သည်လည်း။ ။ မိုးစည်လျှင်လတ် စူတကား။

(၈၀) ပန်းဆွဲရတု

၁။ ချင့်သောင်းရှစ်မည်၊ လေးထောင်တည်သား၊
 ပတ်လည်ကုံးမြှောင်၊ ခပ်သိမ်းတောင်လည်း၊ ထက်ခေါင်
 ရံဝန်း၊ ဖီလာသန်း၍၊ တောက်ရွန်းထွေလာ၊ လေးမည်
 ဖြာလျက်၊ ဗွေချာအထိပ်၊ စိုးမိုးနှိပ်သည်၊ သုံးကျိပ်
 နတ်မွန်၊ ဘုန်းသန်သုံးပါး၊ ဆင်စိမ့်ထားဟု၊ ပျံ့ရှား
 ကြိုင်မြီး၊ နှင်းရည်နူး၍၊ ငိုဖူးညွန့်ရှင်၊ ပေါ်စမြင်က၊
 စက်လျှင်ရုံထပ်၊ လှိုဗားစပ်မျှ၊ ကင်းတပ်မိုးစွန်း၊ တက်မာန်
 ပြင်းရိပ်၊ နှစ်ကျိပ်ရှစ်ဦး၊ နတ်စစ်မှူးတို့၊ ဟူးဟူးမည်၊
 နတ်စက်သံဖြင့်၊ မပျံ့သာတောင်း၊ စောင့်ခြိမ်းမောင်း
 သည်။ ။ လေကြောင်းငှက်က ကျေးထိုမျှ။

၂။ ရင့်ညောင်းထစ်မည်၊ မိုးသံစည်၍၊ ပတ်လည်
 ဟူးဟူး၊ ပြင်းမာန်ယူးနှင့်၊ သုံးဦးသုံးကျိပ်၊ စိုးကွပ်
 နှိပ်သား၊ ပတ်ချိပ်နီးဝေး၊ မြိမ်းသံပေးက၊ ပျားသေး
 ငှက်မျှ၊ မဝင်ရတည့်၊ စောင့်ကြလက်နက်၊ အောက်ထက်
 လပ်ခူးသုံးဆဲ၊ မြောက်ထပ်၊ သကြားတပ်သို့၊ သောင်းရပ်
 ထိပ်မိုး၊ ကျော်လွှံ့ဟိုးသား၊ သတိုးဘုန်းဝန်၊ ဘုရင့်
 ကျွန်ဟု၊ ပြင်းထန်အာဏာ၊ ငင်ကာခုတ်ဖြတ်၊ ယူခဲ
 ဆွတ်မှ၊ ဘုံထွတ်ကြိုင်မွန်း၊ ဘက်မဲနှုန်းသည်။ ။
 ဂမုန်းခိုင်လှ ပေးချိုပျ။

၃။ လွင့်ပြောင်းပြစ်ခြည်၊ ထွန်းလျှံကြည်သား၊
 နတ်ရည်ပြာညို၊ သခင်ဘိုဟု၊ ပိတ်ဆို့မြေပြင်း၊ စက်ရှင်
 မီးဝါ၊ ဆယ်ထပ်ကာ၍၊ မသာရောနှောင့်၊ ကင်းထောက်
 စောင့်လျက်၊ ရှစ်သောင်းလေးထောင်၊ နှံ့အောင်

ပြိုင်ခင်း၊ သကြားမင်းကို၊ ဘောက်ထွင်းတိုက်ဝင်း၊
 နတ်သဘင်နှင့်၊ မြေပြင်လည်းတိမ်း၊ မိုးသံမြိမ်းမျှ၊
 ညွတ်ယိမ်းယုယ၊ ဆွတ်ခွဲမှလျှင်၊ မြင်းတကြောင်းပြန်၊
 စာ*သဝန်နှင့်၊ ယုံကျွန်လျှောက်ထွေ၊ ဆက်ချေစေ
 သော်၊ ဆံမွေမလိပ်၊ ရှေ့တံဆိပ်ကို၊ ချစ်ရိပ်ရိပ်ပင်း၊ ငြိမ်
 လေးစပ်သား၊ နတ်သွင်ရောင်ကောင်း၊ နွဲ့နောင်း
 သည်။ ရှင်နှောင်းဟူပ ထွေးညိုမြ။

(၈၁) ပန်းဆွဲရတု

၁။ အဝန်းကိုးထောင်၊ သင်္ချာဆောင်သား၊ လေး
 ထောင်ရှစ်သောင်း၊ တောင်အပေါင်းတိ၊ တင့်ကြောင်း
 ရံပတ်၊ သွယ်ညွန့်ထွတ်ဝယ်၊ မိုးနတ်များရှင်၊ ပန်အံ့
 ယင်ရွံ့၊ ပွင့်လျှင်လျှောက်လှည့်၊ မိန့်တော်တည့်ကြောင့်၊
 ရှုကြည့်အင်တက်၊ ကြီးကြလျက်လျှင်၊ ဖူးရွက်ညွန့်ရှင်၊
 ပေါ်စ-မြင်ကားသာရှင်လွန်ကျူး၊ ရှေ့စင်ဦးသို့၊ ဘီလူး
 ကင်းစွန်၊ ကုမ္ဘန်ထက်နေ၊ မိုးမြေနှံ့မျှ၊ တာတပ်ချလျက်၊
 ပြင်ပစွန်နား၊ လူကိုထားဘိ၊ တိမ်ကြားလေငှက်၊ ပင်စည်
 ထက်ကို၊ အဝင်ကမျှ မပျံရ။

၂။ တသွန်းစိုးဆောင်၊ မြင်းမိုရ်တောင်ကို၊ ကုန်
 အောင်ဝန်းလည်၊ လှံဓားရည်ရွံ့၊ မည်သည်နတ်မျှ၊
 မကျန်ရတည့်၊ ပြင်ပခြိမ်းမဲး၊ စဲးရရဲးကို၊ သောင်းပွဲးသ
 ပြေ၊ ညာကြေဝေးနီး၊ အံ့ပွဲးချီးသား၊ မင်းကြီးဘုန်းဝှန်၊

* သဝန်ကား- ပေါရာဏ၊ မှာစာ-ဟုလို၊
 ပေါရာဏကထာလင်္ကာသစ်တွင် “သဝန်တံတား၊
 မှာကြားစာစောင်”ဟုစပ်ဆိုသည်။

သတိုးကျွန်ဟု၊ တိမ်စွန်ပျံသွား၊ ဆဒ္ဒန်သားနှင့်၊ သကြား
 ရှုမြင်၊ မရောက်ခင်ဝယ်၊ စက်ရှင်လျှံမြည်၊ ဆယ်တပ်
 လည်ကို၊ စွယ်ရှည်ချီးလှစ်၊ မိုးကြီးထစ်သို့၊ ပွင့်သစ်မဇူ။
 မယ် ဘို့ယုက၊ မတူလက်နက်၊ ထားလေငှက်သည်။
 မပြက်ဟပြု တဆံ့မျှ။

၂။ မစွန်းမိုးမှောင်၊ ပြစ်ခြည်ရောင်ဖြင့်၊ ထင်ရောင်
 မဆံ၊ လံကြီးလံလျက်၊ ရှေ့လျှံလိုလို၊ ဝင်းဝင်းညိုသား၊
 ထွားပျိုငြိမ်မွန်း၊ လှမျှားပန်းမု၊ တင့်ရှန်းထွားထွား၊
 *ပတ္တမြားကို၊ ကိုးပါးမျက်ပြု၊ ချယ်စီရီသို့၊ အလျှံပေါက်
 ပြ၊ အာသောကဟု၊ ကြောင့်ကြပ်သိမ်း၊ ငြိမ်းစေတတ်
 လျှင်း၊ ပန်းမျှားမင်းကို၊ တုတင်းရန်ဘေး၊ တိမ်သို့မြွေး
 လည်း၊ မတွေးဆံ့မြို့၊ ရအောင်ယူလျက်၊ မည်သူမတန်၊
 ကြီးသောဟန်ကို၊ ယုံကျွန်စွေရေ၊ လျှောက်စာခွေနှင့်၊
 သက်ဝေကြင်ဘက်၊ ပိုစေဆက်သည်။ အရွက်မြပြ
 တယံည။

(၈၂) ဥဒေါင်းမှ-အပေးရတု

၁။ ချစ်နှောင်ချည်ရွံ့၊ ကျင်လည်ရှေးက၊ ကပ်ဦး
 စနိုက်၊ သာရကလျာ၊ ပန်းရွှေကြာနှင့်၊ နေအရုဏ်ခံ၊
 ပွင့်သစ်စံသို့၊ သက်နိပတ်ရစ်၊ ဘေးရင်းမြစ်ကို၊ ဘွားချစ်
 လွန်ကြင်၊ ချစ်ကြောင်းထွင်ရွံ့၊ မိခင်-ဘမင်း၊ ပေး
 ဆောက်နှင်းသည်၊ သည်ရင်းမြီရောင်၊ ကြင်သည့်နောင်၊

* ပတ္တမြား-ဟုသည်ကား-“ပဒ္ဒရာဂ”ဟုသော
 သက္ကတဘာသာမှ ပျက်လွှာသည်။

မြီးနောင်ဆောက်တည်၊ မယ့်ကြင်သည်ကို၊ ကြင်မည်
 *တမို့၊ ကြင်တို့မကြင်၊ ဘယ်သည်တွင်နှိုက်၊ ပျော်ရွှင်
 လေ၍၊ ရှာမတွေ့ဘဲ၊ တနေ့လုံးလုံး၊ မိုးအချိုးပင်၊
 နေလည်းဝင်၍၊ မထင်-လရောင်၊ ထွန်းလင်းအောင်
 လည်း၊ ဆွေမောင်မြကိုင်၊ မယ် သက်နှိုင်းလျှင်၊ ခန့်တိုင်း
 မရောက်၊ ပျော်နှင့်မြောက်၍၊ ချစ်လှောက် ဘယ်
 ကြောင့် နှေးသနည်း။

၂။ ရပ်သောင်လည်၍၊ ယဉ်ကြည်ချမ်းမြ၊ ချောင်း
 သက်ဝန်က၊ ပေါ်စတန်းလှ၊ သုံးပြင်မြူထက်၊ ရင့်ရှု
 ကြွေးသံ၊ ဘော်ရွှေရံလျက်၊ မြီးဆံဖြန့်ဝန်း၊ ထောင်လည်
 သွန်းနှင့်၊ ဦးစွန်း-မြသွင်၊ ထိပ်ပြင်-ပြုယခး၊ ပါးကား-
 နီလာ၊ သန္တာ-တောင်လှ၊ လျှင်လျှင်ချ၍၊ ထက်မြ
 ညွှန်ကောက်၊ ခြေမြောက်နှင့်ဆွန့်၊ တပြင်ကုန်လျှင်၊
 တူခန့်လွတ်ကင်း၊ လှရောင်ဆင်းနှင့်၊ သည်ရင်းမြရောင်၊
 ကြင်သည့်နောင်...။ အခေါင်တေဇာ၊ တရာထီးစင်း၊
 မင်းများသရဘု၊ မှန်ကုမုက်နှစ်၊ ဒီပရာဇကို၊ ရှင်ချစ်
 ဘုန်းထူး၊ ဘွားတော်မူက၊ ငွေတူပုလဲ၊ ရွှေးရွှေးဆွတ်ဖျန်း၊
 စိန်ပန်းရတနာ၊ နတ်မိုးရွာသို့၊ များစွာပူဇော်၊ မင်း
 လောင်းတော်ဟု၊ အဟော်ဝတ၊ အံ့ကုန်ကြလျက်၊ ဖြိုဆွ
 ချစ်စိတ်၊ ကျွန်းလုံးထိတ်မျှ၊ ဘိသိက်ညွတ်ရော်၊ သိုက်
 တိုင်းပေါ်သည်၊ † မှောက်တော်ကိုယ်စင်၊ ဘယ်တိုင်း

* တမို့ ကား-ပေါရာဏ၊ မဟုတ်လား-ဟုမေး
 သောစကားဖြစ်သည်။
 † မှောက်တော်ကား-ပေါရာဏ၊ မြတ်သော
 သူ-ဟုလျှင်၊ သုဝဏ္ဏသံဃျှို-သေဋ္ဌေးခင်းတွင်* ကျွန်

ခွင်က၊ သို့ပင်ဝတ်စား၊ ထောက်ထားရည်ထင်၊ ဘယ်စစ်
 ဆင်၍၊ အောင်မြင် မည်နည်း၊ သို့လျှင်တည်းဟု၊
 ခမည်းမြင်တွေ၊ မယ့်သက်ဝေလျှင်၊ မှတ်နေမေ့၊ မျော်
 သရွေ့ကို၊ ။ ဝေ့ဝေ့ကြားတော် မူပါလော့။

၃။ ဖြစ်ခေါင်တည်၍၊ ထူးလည်ခါမြန်း၊ ရှေ့ရည်
 သွန်းသို့၊ ဆေးဒန်းကျောက်ဖြာမြင်းသီလာဟု၊ ဟေမာ
 တောကောင်း၊ ပျော်နှစ်ထောင်း၍၊ အပေါင်းများထွေ၊
 ရှေးသွန်လေသား၊ ဥဒေတယ၊ မောရဂီဝါ၊ လောင်း
 မြတ်စွာ၏၊ သည်းချာစင်စစ်၊ သားမြေးဖြစ်၍၊ ထပ်ရစ်
 ဇာတိ၊ မှန်လှဘိသား၊ စောင့်သိဓမ္မ၊ ဝံသမျိုးနွယ်၊
 သန့်စင် ကြယ်လျက်၊ မယ်လည်း အရင်း၊ မိမင်း-
 မောင်ကြီး၊ ဦးရီး-တူမူ၊ မွေးဘတူပင်၊ ဘွားရှင်-မြေးချစ်၊
 ဘေးရင်းမြစ်ကို၊ စိစစ်မကြင်၊ သက်လုံးနှင်းသည်၊
 သည်ရင်းမြရောင်၊ ကြင်သည့်နောင်...။ သုံးထောင်ပြန်
 တာ၊ ယူဇနာတိ၊ သင်္ချာခန့်ပိုင်၊ အတိုင်းတိုင်းနည်၊ အ
 ပြည်ပြည်ကို၊ ပတ်လည်အုပ်စိုး၊ ဘေးလောင်းဘိုးလျှင်၊
 ကျွန်ရိုးနှံနှိမ်၊ မထိမိဝိုခြင်း၊ အမင်းမင်းတို့၊ ရန်တင်း
 ပိတ်တား၊ ပြည်တံခါးကို၊ ခေါင်ဖျားစိုးရန်၊ ပွင့်သည်
 မှန်က၊ ဓမ္မကျန်တီမှာ၊ ရှိဝိရှာလိမ့်၊ သစ္စာမီးတွင်း၊
 ဆင်းအံ့မကြောက်၊ အကောက်ကောက်၍၊ ရှေ့နောက်၊
 မြောက်၊ တောင်၊ ရန်မှောင်မိစ္ဆာ၊ ရှိရာကို၊ ဘွေရှာ
 တင့်ဆုံး၊ လှည့်ယူကျုံးသည်၊ လက်ရုံး တန်ဆောင်၊

ကျွန်တို့၊ ဩဗွန်မှောက်တော်၊ ထွေငေါ်သာအောင်၊
 ပျော်မှုဆောင်သား* ဟု စပ်ဆိုသည်။

မင်းရန်နောင်သို့၊ အခေါင်ကြငှန်း၊ ဘယ်တိုင်းခန်း၊
ဝယ်၊ ။ရွှေနန်းတွင်တော် မူလိမ့်နည်း။

(၈၃) ဥဒေါင်းမိုး-အမြေအလိုက်ရတု

၁။ နောင်ချည်ချစ်၍၊ ပတ်ရစ်လည်တွင်၊ ကြင်ဦး
ကြင်သား၊ ဘခင်-သားချင်။ မိမင်း-မောင်ကြီး၊ ဦးရီး
တော်ရင်း၊ နားတော်သွင်း၍၊ တော်မင်းတို့အား၊ နှုတ်
ချီပျားနှင့်၊ တဖြားယောင်းယောင်း၊ ချစ်ခွင့်တောင်းမှ၊
မျိုးပေါင်း-တကာ၊ ညီညာစုဝေး၊ ထိမ်းမြားပေးသည်၊
ရှင်ထွေးနှောင်းခြင်၊ ညက်မြစ်စင်...၊ ဖူးချင် မတည်၊
လွမ်းလိမ့်မည်ကို၊ ရှင်သည်မယ့်ဆွေ၊ သိမောလေ
လျက်၊ သပြေမည့်၊ လူများသခင်၊ စောနတ်ရှင်ကို၊ ရာစင်
ထီးဆောင်း၊ သုံးပါးပေါင်း၍၊ မြစ်ကြောင်းရင်ဆိုင်၊
ကြိုပုံပြင်သော်၊ မနိုင် စတောင်း၊ ပွဲတော်ပေါင်းကို၊
ဥဒေါင်းတိရစ္ဆာန်၊ ကုသိုလ်ဌာန်ကြောင့်၊ ငှက်တန်မရှိ၊
မြင်ချေမိသော်၊ မျက်စိအခြေ၊ ချုပ်သောထွေဖြင့်၊ နေ
လည်းကုန်စင်၊ လရောင်ထင်မှ၊ ဖူးချင်မယ့်ထံ၊ ကြီး၍၊
ပျံသည်၊ ဝေးလံဆစ်ပိုင်း၊ မယ့်သက်နှိုင်းလျင်၊ ခန့်
တိုင်းမရောက်၊ ပျော်ခွင့်မြောက်၍၊ ။ချစ်တောက်
မလျှင် နှေးသည်ပင်။

၂။ သောင်လည်ရစ်၍၊ မြဲနှစ်ချောင်းဆို၊ ပြင်သဲ
ခုံထက်၊ စံတိုသောခါ၊ ဘော်တကာဝယ်၊ အညာထား
တင်၊ နောင်မင်းကြင်သည်၊ ရှေ့စင်ရောင်ရွန်း၊ ပုံပြင်
သွန်းသို့၊ ပြောက်ဝန်းချူကုံး၊ လှတင့်ဆုံးနှင့်၊ မျက်လုံး-

နိလာ၊ သန္တာ-နှုတ်ဖျား၊ ပြယား-တဝန်း၊ ဦးစွန်းမြ
သွင်၊ ပါး-ရွှေစင်ကို၊ လှအင်ရည်လေး၊ နတ်တို့ရေး
သည်၊ ရှင်ထွေးနှောင်းမြင်၊ ညက်မြစ်စင်...။ နောင်
တွင်စေခြင်း၊ ထီးသုံးစင်းနှင့်၊ ရိုးရင်းထူပြီ၊ ပုဂံညီလျက်၊
ကန်နိမင်းလျှင်၊ ရွှေဖျားတင်၍၊ ပည်းဖြင်ဘုန်းပေါင်၊
မြားမြောင်း-စလင်း၊ စစ်လည်ဘင်းကို၊ ပြည်မင်းဘုရင်၊
ကိုယ်ပင်ကြပ်မ၊ နောင်ကတမူ၊ ဆင်ဖြူသခင်၊ ဘုန်းအင်
မြောက်မြား၊ ပဲးကူးအားနှင့်၊ ကုလားရူဠီ၊ ဗရင်ရို
လည်း၊ ရွယ်ချီစစ်မြောက်၊ ပြောင်းမီးပေါက်တိ၊ ရွှေ
နောက်ရင်ဆိုင်၊ ကြိုနှင့်ပြင်သော်၊ ကိုယ်တိုင်တော်ပင်၊
သွေးခိုင်၍၊ ယဉ်ရှင်ရော၊ ကျွန်းအောင်ချာဝယ်၊
လက်ယာသို့ပေ၊ တန်၍ နေမှ၊ သူ့လှေရွေလွန်၊ တမ်း
ခွန်ရွေကွဲ၊ စွမ်းရုံးညီညာ၊ နော်ရထာဟု၊ ကြေညာသ
တင်း၊ ကန်နိမင်းကို၊ လက်ရင်းကသည်၊ ပွဲဦးနည်မှ၊
ပေါင်း-တည်မိကြောင်း၊ မတင့်တောင်းနှင့်၊ ကာကောင်း
ရွှေစင်၊ မြင်လျှင်ရုံးလှေ၊ ပါတိုင်းကျေ၏၊ အသေအရှင်၊
မြစ်ပြင်မြစ်လုံး၊ ပိတ်မျှဖုံး၍၊ မှု့ချူးနေဝင်၊ လရောင်
ထင်မှ၊ အောင်မြင်ကျော်သောင်း၊ ပွဲတော်ပေါင်းကို၊
ရှင်နှောင်းထွေးမှတ်၊ စေ့စေ့မှတ်လော့၊ ရိုညွတ်ကြည်
စွာ၊ မျိုးတကာအား၊ ရွှေနားလှစ်တွင်၊ ပြောစေတင့်
သည်၊ ။နှုတ်ဆင့်ပွားတော် မူပါလော့။

၃။ ခေါင်တည်မြစ်၍၊ အချစ်ထပ်လောင်း၊ မျိုး
ဥဒေါင်းကို၊ ငှက်ပေါင်းတကာ၊ ကောင်းချီး ငြာလျက်၊
မင်္ဂလာပညာ၊ ထိမ်းမြားအပ်၍၊ ချစ်နပ်မစိမ်း၊
မတိမ်းသစ္စာ၊ မေတ္တာလောင်းမို့၊ ကျွမ်းရဘိပြင်၊ သူတို့

မယှဉ်၊ နောင်တွင်ယဉ်၍၊ ရှောင်ကြဉ်သုံးတွေ၊ ကျင့်
 နေလေးမြတ်၊ ကုံသည့်ဝတ်ဖြင့်၊ ရိုသွတ်မြတ်လေး၊
 သက်လုံးပေးသည်၊ ကြင်ရေးပည်းဖြင့်၊ ညက်မြစ်...။
 လူတွင်ထွက်ထား၊ မင်းတရားဟု၊ နတ်များတိုက်တွန်း၊
 ဗျာဒိတ်မှန်းလျက်၊ ဤကျန်းသောင်းတွင်၊ ဇမ္ဗူချင်း၍၊
 ထီးစင်းတရာ၊ နောက်တော်ပါလျက်၊ အောင်ချာစတေ၊
 ရသေ့နေသည်၊ ရှေ့မြေသာထွတ်၊ ဘုမိရ၌ဟု၊ ဘေး
 မြတ်ရန်နင်း၊ ထွန်းလင်းသာသနာ၊ ရှည်စွာဆက်တို့၊
 တည်သည့်မြို့ဝယ်၊ ဆက်ပို့လွှာကုန်၊ ဝဠုန်လှံပုံ၊ *လှေစံ
 နဂါး၊ † သကြားကား-ဆင်၊ တို့နှယ်ပင်တည်၊ ပုံပြင်
 မပြောင်း၊ ဘေးစောလောင်းကို၊ နန်းကြောင်းရာညွှန်၊
 နတ်တို့ဘန်သို့၊ ဗိမာန်တဆူ၊ ဘုန်းရောင်လူသား၊ ဆင်ဖြူ
 ရတနာ၊ ဆင်းဝါငါးပါး၊ မင်းစီးထားမှ၊ ဖြူထွားဆွဆွ၊
 တရားနှစ်ဆယ်၊ စင်ကြယ်နှင်နှင်၊ ရှေ့တော်တွင်နှိုက်၊

* လှေစံနဂါး- ဟူသည်ကား၊ ၁-သုံးလူပူဇော်၊
 ၂-သုံးလူကြံ့ငှန်း၊ ၃-ပြည်ကြီးနောင်၊ ၄-ဝဇီရ
 သင်္ခါ၊ ၅-အောင်သာတန်းမိုး၊ ၆-မိုးအောက်ကြယ်၊
 ၇-စွယ်လက်ယာသစ်၊ ၈-နဝရတ်၊ ၉-ပြည်ကြီးဝမ်း၊
 ၁၀-တင့်ချပြည့်စုံ၊ ၁၁-လင်ဇင်း၊ ၁၂-နဂါးခကြီး
 ဟု-လှေယာဉ်တော် ၁၂-ရစ်ရှိသည်တွင်၊ (နဂါး
 ကြေး) လှေကိုဟူ။

† သကြားကားဆင်-ဟူသည်ကား၊ ခွတ္တဘောင်
 မင်းကြီးအား၊ သကြားမင်းဆက်သယော ဆဋ္ဌန်ဆင်
 ကို ဆိုသည်။

ပလ္လင်ခုံတည်၊ ရှေ့တိုင်ချည်လျက်၊ မြောက်စည်၊ သံလွင်၊
 ထီးဖြူဆင်၍၊ *ဥကင်တွင့်တော် မူလိမ့်မည်။

(၀၄) ဝမ်းပဲမ-အပေးရတု

၁။ မဇ္ဈသကာမွှေးမွှေးပျသား၊ ဟေမ*ကြငှန်း၊ ပွင့်စုံ
 ပန်းကို၊ လေဖျန်းဆွတ်ချွေ၊ ရနံ့ကြွေကာ၊ ပင်ခြေစဲကမ်း၊
 မယ့်ကိုလွမ်းလျက်၊ မချမ်းစေရ၊ ပိုက်ယုယသည်၊ နှမ
 ကြင်တင့်၊ ငှက်ရွှေပွင့်...။ ရှေ့ဖြင့်ပြီးသစ်၊ မက်စစ်
 တည်၊ မွမ်းနစ်စီဆန်း၊ ရေဖော်နန်းထက်၊ ရှမ်းရွှန်း
 ရောင်ခြည်၊ မြတ်ဘုန်းစည်သို့၊ မြန်မြည် ဘက်ရှား၊
 မင်းဝတ် စားလည်း၊ သကြား-မထူး၊ မြော်သူမှူးမျှ၊
 ရိုက်ကြားရွှေစည်၊ ဆိုက်အံ့သည်ဟု၊ ရည်ခဲပြီးသော်၊
 ကျန်းကြီးပြင်သာ၊ တဖန်ခွါ၍၊ သီတာယဉ်တွေ၊ ဆန်ပြန်
 လေသည်၊ စီးငွေတူမှန်း၊ အဘယ်ကျွန်းသို့၊ *ရစ်သန်း
 သောင်လည် ကူးလိမ့်မည်။

၂။ ရည်တူတမျှ၊ ပမာဆသော်၊ နဝမျက်ရှင်၊ ကိုးပါး
 တွင်နှိုက်၊ ကောင်းကင်ပျံတတ်၊ ဇောတိရသ်သို့၊ အထွတ်
 ထားနေ၊ မြတ်လှပေသား၊ ထိပ်ဇေရွက်ဆင်၊ မယ်သာ
 ကြင်သည်၊ ရှေ့စင်နှိုင်းသင့်၊ မယ့်မျက်ပွင့်...။ မျက်ရှင်
 † စတေ၊ တခဲတွေသား၊ စီးလှေရောင်ချက်၊ ပြီးပြီးပြက်

* ကြငှန်း-ကား- ပေါရာဏ၊ အမြတ်ဟု-လို၊
 ပါရမီတော်ခင်းဖျိုတွင် “ဘုန်းကြီးကြငှန်း၊ ရှစ်ဆုတ်
 ပန်းဖြင့်၊ ကြီးဖျန်းလက်ယာ” ဟုစပ်ဆိုသည်။

† စတေ-ကား- ပေါရာဏ၊ ကေန်စင်စစ်-ဟုလို၊
 ပါရမီတော်ခင်းဖျို၌ “ချွတ်လွှဲမဲ့ ထွန်းမှန်သား
 စတေဖြစ်စေတိုဦး” ဟု စပ်ဆိုသည်။

တည့်၊ ဆောင်ရွက်ဆွဲရုံ၊ အောင်လံသွယ်မြှောင်၊ မြစ်လုံး
ပြောင်မျှ၊ ဟန်ဆောင်ကြားကြား၊ လှော်ကား နီမောင်း၊
ပဲစွန်ပေါင်းနှင့်၊ ငြင်း၊ စောင်းငြိမ့်မျှ၊ ဆန်လေကြလည်း၊
မိုးလစပ်တွင်း၊ မြောက်လေကြွင်းသည်၊ ပြင်းပြင်းမငွေ၊
ချမ်းလှမြေ၏၊ ယနေ့အပ၊ နက်ဖြန်ညသော်၊ ဖြူဆွ
ပြင်ထိပ်၊ ဘယ်ကျွန်းဆိပ်ဝယ်။ ။ ဝက်ရိပ်ရောင်ခြည်
မြူးလိမ့်မည်။

၃။ ကြည်ဖြူစကြ၊ ရှေးဒါနကြောင့်၊ ယုယခြတ်လေး၊
ဥဖြူခွေးက၊ ရေးရေးလွမ်းဆွတ်၊ မယ့်ကိုမှတ်၍၊ ချစ်ပတ်
ရစ်ထုံး၊ ပန်းနှယ်ကုံးသည်၊ မပြီးသူနှင့်၊ မြှုပ်နှံပွင့်....။
သက်တင့်သဘွယ်၊ ဆန်းတကြယ်တိ၊ မြစ်လယ်ကြော
ပေါ်၊ လှော်ခဲသောင်းသောင်း၊ လှေရုံ ပေါင်းနှင့်၊
စီးလောင်းယာဉ်မွန်၊ လှေမိမာန်ထက်၊ ရန်လုံးပွင့်လျှာ၊
ဓံဓမ္မရာ၏၊ တောင်ညာ ထားနေ၊ ဆင်းမြဲတေလည်း၊
စံရွှေရည်ကျော်၊ မြဲနှင့်လျော်သို့၊ ရှုမျှော်မျက်စိ၊ မြင်လိုက်
မိရှင်၊ ပီတိမပြယ်၊ ရှင်စံပယ်လျက်၊ အဘယ်ပြည်ကြီး၊
နန်းရွှေထီးသို့။ ။ ရိုက်တီးအောင်စည် ကြူးလိမ့်မည်။

(၀၅) ဝမ်းပဲးဖို-အမြေ အလိုက်ရတု

၁။ အဆင်းမဉ္ဇူ၊ ငယ်မူရူနှင့်၊ သုံးဖြူပြင်စ၊ ပျံပဲး
ကြသား၊ လည်လှရှက်တင်၊ ကြင်လည်းမညောင်း၊ သက်
ဆင့်ပေါင်းသည်၊ နွဲ့နောင်းကိုပြင်၊ ဆင်းရွှေစင်....။
ရွှေပင်ညွန့်ညွောက်၊ ရေကပေါက်သို့၊ အံ့လောက်ဆန်း
ထူး၊ တမ်းခွန်ဖူးနှင့်၊ တိမ်ဦးသောက်ကြယ်၊ ယိုးမှား
ဘွယ်တည့်၊ သည်ဝယ်မတင်း၊ ညခင်းဆည်းတွေ့မင်း

စီးလှေကို၊ ရံခြေအများ၊ လှော်ကားကြော့လျှင်၊ လက်
ပြည့်ငင်လျက်၊ သဘင်ရေနန်း၊ သာသည့်ကျွန်းသို့။ ။
ရစ်သန်းသောင်လည် ကူးလိမ့်မည်။

၂။ သလင်းရည်တူ၊ အူရူတိ၊ ဝေပုတောင်ဖျား၊
ပတ္တမြားလျှင်၊ ပျံသွားကောင်းကင်၊ လယ်နှိုက်ထင်သို့၊
အိမ်ရှင်ဖြစ်စ၊ ရှေးမဆွက၊ ယုယရစ်နွဲ့၊ လည်ဝယ်ဆွေး
သည်၊ ဝမ်းပဲးရွှေစင်၊ နောင်မျက်ရှင်....။ မျက်တွင်မျက်
မြတ်၊ ဇောတိရသ်သို့၊ စွတ်စွတ်နီမောင်း၊ မင်းစီးလောင်း
မူ၊ အပေါင်းဝန်းလျား၊ လှေရုံများတွင်၊ တိမ်ကြားနတ်
ဟန်၊ ရွှေဖျားလွန်၍၊ တမ်းခွန်ရွှေရွက်၊ ပြီးပြီးပြက်တိ၊
သန်ဘတ်မကျ၊ ထွန်းမြူးသော်တာ၊ နက်ဖြန်ခါသော်၊
အချာလူထိပ်၊ သာသည့်ဆိပ်ဝယ်၊ ဝက်ရိပ်ရောင်
ခြည် မြူးလိမ့်မည်။

၃။ မယွင်းကြည်ဖြူ၊ တောင်းဆုယူက၊ ဇမ္ဗူလူ
မောင်း၊ ရွှေကိုက်ညောင်းသို့၊ ရွှေပေါင်းဝန်းပတ်၊ ရံခြံ
ညွတ်သည်၊ မြို့မြတ်ဆံကျင်၊ နောင်သက်ထင်....။
သက်တင်ခြည်ထွန်း၊ အလှဆန်းသား၊ ရေနန်းသဘင်၊
သည်တွင်ဆိုက်အံ့၊ အခါငံ့မှ၊ ကျူးရွံ့ငြင်း၊ စောင်း၊
စည်၊ မောင်းခတ်ညီ၊ တက်ပြိုင်ချီ၍၊ နဒီလယ်ချက်၊
ဆန်ခဲတက်သော်၊ အုတ်ကျက်ဗိုလ်ပုံ။ မတ်ရာရံကျင်း၊
မြစ်လုံးလင်းမျှ၊ *ရဲးတင်းပင့်ဆော်၊ လှေတော်ရှေ့ ဖျား။

* ရဲးတင်း-ကား လက်ရုံးရည်၊ ကိုယ်ရည်သွေးကိုဆို
သောကဗျာဖြစ်သည်။ မင်းရဲးဒိဗ္ဗဒေးချင်း၌-“မြေပြင်
တောင်ကမ်း၊ ငြိမ်ငြိမ်မွမ်းမျှ၊ ဆော်ရွမ်းရဲးတင်း” ဟု
စပ်ဆိုသည်။

လွန်၍ သွားသည်။ တရားသတိုး၊ ဥပျိုးမှန်စင်၊ ရှစ်
သောင်းရှင်လည်း၊ တောင်တင်လယ်ယာ၊ အခြားပါ၏ ။
သော်တာနေလ၊ တူပြိုင်ပမျှ၊ ခေတ္တသရေ၊ မင်းနေပြည်
ကြီး၊ နန်းရွှေထီးသို့၊ ရိုက်တီးအောင်စည်ကြူးလိမ့်မည်။

(၈၆) တောလား-ရတု

၁။ ထူးတလည်လျှင်၊ သံကျည်ဆော်နှုတ်၊ ပီစွာ
မုတ်သို့၊ သစ်ကြတ်က-တိုက်၊ ကျားက-ရိုက်၍၊ ပျော်
ပိုက်မတည်၊ လွမ်းစိမ့်သည်တွင်၊ နေခြည်ကပျောက်၊
ဆည်းဆာရောက်က၊ ငမျောက်တွက်တွက်၊ ငမျောက်
ထွက်ဟု၊ သံမြွက်ထွေငေါ်၊ ကျား ဟိန်းဆော်က၊ ထို
ရော်ပြိုင်ခွင်၊ သမင်က-တောက်၊ ဒေါင်းက-ငေါက်၍၊
ဟောက်သည့်-ချေငယ်၊ ဒရယ်က-ပြု၊ မျောက်က-အူ
လျက်၊ စိုင့်မူ-ဆော်သည်၊ ဆတ်က-ဟည်း၍၊ ဆင်
လည်း-ကျည်ကျည်၊ နတ်ငြင်းသည်သို့၊ သံရှည်မတုံ၊
ထုံတုံ၊ တျေးတျား၊ မကြားစဘူး၊ စိတ်ဝမ်းနူးမျှ၊ တထူး
တလည်၊ တောက်ကျော်မည်လျက်၊ ချစ်သည်တို့လော၊
မယ်တို့လောဟု၊ သောသောကျူးရင့်၊ တောလုံးတင့်
သည်။ ။ လွမ်းခွင့်နောင့်တွင် ဖြင်သကား။

၂။ သာခိုးပျော်ရွှင်၊ စုံတောခွင်နှိုက်၊ စီးဆင်ချွန်းမ၊
ပြောင်မှန်ဝထက်၊ ရူတလွမ်းရိုက်၊ အောက်မေ့ကြိုက်
ဝယ်၊ တိမ်တိုက်ကသည်၊ နတ်တို့စည်လည်း၊ ကြီးမြည်
သံလေး၊ တခြေးခြေးတိ၊ ဟိန်းလေးရင့်ခေါ်၊ ငှက်တို့
သော်လည်း၊ သံငေါ် တသီး၊ သံကြီးတထွေ၊ သံခြေ
ညှင်းညှင်း၊ သံပြင်း သံကျော်၊ တူစုံပျော်လျက်၊ မူးမော်

စုံမက်၊ လည်ချင်းရှက်၍၊ ယုယက်သည်ပွဲ၊ လူကဲ့သို့
လျှင်၊ တချို့-ခုံ-တုံ၊ တချို့-တုံလည်း၊ ငိုကာထား၏ ။
သနားဘွယ်မူ၊ တခု-လည်တွင်၊ တခု-တင်လျက်၊ စစ်ခွင်
လမ်းကြိုက်၊ မြင်မိလိုက်သည်။ ။ လူနှိုက်တူပင် ထင်
သကား။

၃။ တဖြည်းပျံ့ပျံ့၊ တောလုံးနွံ့မျှ၊ ရနံ့ကြိုင်ပေါက်၊
ကိုင်းခက်လျှောက်လျက်၊ မျောက်က-ဝူးဝုတ်၊ ရှဉ့်က-
တုတ်၍၊ လေသုတ်ဖြည်းညှင်း၊ အောက်ချင်း-ရှဉ့်ရှဉ့်၊
ပုစဉ်း-ကျာကျာ၊ ကျီးနက်-အာက၊ သံသာ-ဥညါ၊
ဆွေမယ်စောတို့၊ ကြက်တော-သံလေး၊ မ-သံပေးလျက်၊
ခြေးခြေးမြည်နှုတ်၊ တီတီတုတ်နှင့်၊ ဘုတ်က-အိန်ဟု၊
ချိုးက-ကု၍၊ တ-ရူညွတ်ပျောင်း၊ မလွမ်းတောင်းတည့်၊
ဝက်ထောင်းစွယ်ထွက်၊ မြည်သံဝှက်နှင့်၊ ကျူးလျက်
သံသာ၊ မြိုင်ခန်းဝါဝယ်၊ ဟိန်ဇာဟာလေး၊ ဟိန်ဇာ
လေးဟု၊ ဟိန်လေးလွင့်သည်၊ အမ-မြည်က၊ မတည်
ဗျာပါ၊ နောင့်တူသာလျှင်၊ သီတာချောင်းကမ်း၊ လေချို
ဆမ်းသည်။ ။ အလွမ်းပည်းဖြင် ဖြင်သကား။

(၈၇) တောလား-ရတု

၁။ ကျူးရင့်၏ထေ၊ မြိုင်ရဝေက၊ စိမ်း၊ ရှေ့ပြာ
လမ်း၊ အဆန်းဆန်းနှင့်၊ ပင်နန်းခွတက်၊ လည်ချင်း
ရှက်၍၊ ဝံလက်၊ ကျေးသား၊ ဖေါင်ကား၊ ပိန်ညှင်း၊
အောက်ချင်းခေါက်ရှာ၊ သာလိကာနှင့်၊ လင်းပြာလည်
ပြောက်၊ သစ်တောက်၊ သိမ်းကျား၊ ကုလားဆက်ရက်၊
တောကြက်တွန်ကြော်၊ ငှက်တော်စွန်ပြောက်၊ ဗျိုင်း

အောက်၊ နှိုင်းဖြူ၊ ငုံး၊ ပူ၊ ခါ၊ ဘတ်၊ ဝံထုတ်၊ ဝံလှို၊
 သံချို-ဥဩ၊ ချစ်ဘော်နှော့၍၊ တောလည်းသာခေါင်၊
 တောင်လည်းညိုရစ်၊ မြစ်လည်းသာဘိ၊ တိမ်အိအိနှင့်၊
 ရွယ်ရှိထပ်တူ၊ ကြင်သူဝေးခြား၊ ရှိသည်များကြောင့်၊
 ဝမ်းပါးဘွယ်သာ၊ ဆိုလှည့်ရာတွင်၊ ဆည်းဆာချုပ်ည၊
 မိုင်းရီစနိုက်၊ ဖိုမယဉ်ကာ၊ သိုက်နန်းသာထက်၊ သံဝါ
 ရင့်ညောင်း၊ လွန်ကြင်တောင်းသည်။ **ဥဒေါင်းရင့်**
မြည် ကျူးဘိသည်။

၂။ မြူးလွင့်၏လေ၊ မင်းလွင်ချွေ၍၊ လေလည်း
 ပြန်ခေါက်၊ တောင်မြောက်လှည့်သန်း၊ တဝန်းဝန်းနှင့်၊
 ပန်းလည်းခါသိ၊ ပြိုင်ကြည့်သို့၊ သက်ရှိထပ်တူ၊ ကြင်သူ
 ငြိမ့်လေး၊ စုံလည်းဝေးခဲ့၊ ကျူးဒေးသာယာ၊ ချစ်ပျူ
 ဟာနှင့်၊ မြင်းရာစီစီ၊ သံပြိုင်ညီ၍၊ ယုန်၊ ခို၊ စိုင့်၊ ဆတ်၊
 လိပ်၊ ဖွတ်၊ ရှဉ့်၊ ပွေး၊ မြေခွေး၊ သမင်၊ သစ်၊ ဆင်၊ ကြီး၊
 ပြောင်၊ တောကြောင်၊ ဝက်ဝံ၊ သစ်ခွံကိုက်ချိုး၊ ဝန်တီး
 တိုးတို့၊ ရှုဖျိုးစဘွယ်၊ အသွယ်သွယ်သည်၊ ကြီးငယ်
 ပတ်ကုံး၊ သား-အားလုံးလည်း၊ စုရုံးမ-နှင့်၊ ပျော်ကြ
 တင့်သာ၊ လွမ်းခွင့်တိချည်း၊ အံ့လှာသည်၊ ခော်နည်း
 ညွတ်ခွေ၊ ရှိချစ်လေသည်၊ သက်ဝေကြင်မှတ်၊ လှသည့်
 နတ်ကြောင့်၊ ဆွတ်လွတ်လောင်ဆာ၊ တမ်းလှည့်ရာတွင်၊
 တိမ်ပြာရှက်သွယ်၊ ညချမ်းဝယ်နှိုက်၊ ဒရယ်သံညောင်း၊
 မ-ကိုပြောင်းသည်။ **လွမ်းကြောင်းဘော့နှည်မြူးဘိသည်။**

၃။ ထူးဆင့်၏လေ၊ အထွေထွေနှင့်၊ တောခြေ
 မြိုင်သာ၊ ဝေဆာရှုဘွယ်၊ ရေကြောင်းဝယ်လည်း၊

ရှက်သွယ်တကြောင်း၊ ဝှန်ခြောင်း-မသည်း၊ ကမ်းလည်း
 ဆင်ခြေ၊ လျှောပြေစိမ်းလန်း၊ ကျန်းလည်းဆိုင်းဆိုင်း၊
 ကိုင်းနှင့်သုံးဖြူ၊ ကျောက်ပုဝဲရိပ်၊ တောင်ထိပ်ပျံပျူ၊
 ကမ်းဦးစဝယ်၊ တွန်ကျယ်သံလေး၊ တေးဒေးနှင့်၊ ဝဲးထွေး၊
 ဟင်သာ၊ ကြီးကြာ၊ ဇင်ရော်၊ ချစ်ဘော်မငြီး၊ တင်ကျိုး
 ရေကြက်၊ စက္ကဝက်နှင့်၊ ရေငှက်ဝမ်းပဲး၊ ယဉ်တွဲးခွေညွတ်၊
 ကရကတ်လည်း၊ ချစ်မြတ်ကျူးကဲး၊ လည်ဆွဲးရှက်တင်၊
 စုံစုံရှင်၍၊ သံထင်တလှစ်၊ ငဟစ်ဝံဘိ၊ ငှက်ညို၊
 ငှက်ကျား၊ အပါးပါးကို၊ မျက်ဝါးရှုမိ၊ မြင်သည်ရှိက၊
 သိရိဆင်းဝါ၊ မယ်-မပါ၍၊ လွမ်းတာအဲအင်၊ ရှိစဉ်
 တွင်ဝယ်၊ လွန်းကြင်ဖိုမ၊ မိုင်းရီစနိုက်၊ သံမြသာပျောင်း၊
 ရင့်ရူညောင်းသည်။ **စုံပေါင်းလှည့်လည် ထူးဘိသည်။**

(၈၈) ရေလား-ရတု

၁။ ကျူးလှတည့်လေ၊ သည်းခေါင်ဝေမျှ၊ ရေ၏
 အလယ်၊ စင်ကြယ်သန့်ရှင်း၊ ပုလဲးခင်းသို့၊ ဖြုဝင်း
 ဆွတ်ဆွတ်၊ ကျန်းပြင်ထွတ်ဝယ်၊ တွတ်တွတ်ကျာကျာ၊
 မြည်သံသာနှင့်၊ ထွေလာဆန်းပြား၊ စကားသံချိုလူ့နှယ်
 ဆိုလျက်၊ မယ်ညို-ရေကြက်၊ စက္ကဝက်နှင့်၊ ဆက်ရက်-
 ကျေးဇူ သောင်းသောင်းဆူမျှ၊ ဘယ်သူမလာ၊ လွမ်းစေ
 ရှာ၍၊ ကြီးလှာသနည်း၊ အူသည်းပျောင်းညံ့၊ ဆွတ်ပျံ့
 မတည်၊ မူးမော်လည်မှ၊ ရွှေရည်ဦးသစ်၊ ဇမ္ဗူရင်သို့၊ ပျို
 မျစ်အရွယ်၊ လှမျိုးကြယ်နှင့်၊ သွယ်သွယ် ပျူဟာ၊
 ကျွမ်းစခါက၊ ရှုံးခွါခွါဆန်မည်ဟသော်၊ မွေးဘမင်းမြေ၊
 မကြာစေနှင့်၊ ဝေဝေတန်းခူး၊ မကျူးမိခင်၊ ပြန်လေ

လျှင်မူ၊ သခင်ငယ်ပေါင်း၊ သူကောင်းမတ်ရန်၊ ချစ်သည်
မှန်အံ့၊ ကေန်စင်စစ်၊ မှာသည်ဖြစ်ကို၊ မလစ်စီလျှင်၊
အောက်မေ့စဉ်ဝယ်၊ ရေယဉ်သည်းစွာ၊ နှစ်ဖြာဆုံရှက်၊
အလယ်ချက်နှိုက်၊ စုံမက်အံ့တွယ်၊ နောင်နှယ်လည်း
ကောင်း၊ တော်မပေါင်းသည်၊ ဥဒေါင်း အလှည့်
ကျူးသတည်း။

၂။ မြူးလှတည်လေ၊ သကြန်နွေဝယ်၊ ရေလည်း
ရီသစ်၊ မြစ်၏ ရတု၊ မြို့နဝေဝေနေလည်းအံ့ ယူ၊ ငကြင်း
ကြွသော်၊ မြို့လှရိပ်ရိပ်၊ ကမ်းထိပ်သာမော၊ မြစ်လယ်
ကြောနှိုက်၊ သောသောကျေးငှက်၊ အုတ်ကျက်တည်
ထောင်၊ ရွာအယောင်သို့၊ ရံဘောင်ရံဘီ၊ ပိတ်ဆည်
ဆီးငှာ၊ မြူးသာချစ်၊ ကြောက်ကပိုက်ကြီး၊ ပိတ်ဆီး
ရံဘောင်၊ လည်လွင်တောင်နှင့်၊ တန်းလှောင်လက်နား၊
ဆူးစည်းသားရွှံ၊ ဖေါင်ထားတန္တီ၊ တပသီနှင့်၊ ငင်ချီ
ရကွင်း၊ ရင်းလည်းဆီးတား၊ စပ်ထားရရည်း၊ စလည်း
ဥွဲတား၊ ကမ်းပါးခုံစင်၊ ကြီးရှင်စထောင်၊ ဆုတ်ရှောင်
ရင်တွန်း၊ လက်မတန်းနှင့်၊ မှီတွန်းတင်ထိုး၊ လုပ်ရိုး
မမြား၊ လက်နားစောင်လိုက်၊ တုံးတိုက်ကျူးငင်၊ တဖျင်
ကွန်ရစ်၊ ကြေးတစ်ကြော်ငြာ၊ ရေမှာအလို၊ နှုတ်စောင်
ဆိုရွှံ၊ တက်ကိုချီးမြှောက်၊ ခွင်ရေးကောက်မှ၊ ရေပေါက်
ကြီးဖျော်၊ စုန်ဆန်လှော်ရွှံ၊ မြော်မြော်တင်းတင်း၊ လှေနှင့်
ရင်းသည်၊ မြစ်တွင်းစိုး၊ ခုံတိုင်ဦးတို့၊ သီကျူးအဲ၊ အန်၊
တတ်ပွန်စောင်း၊ ပြင်း၊ ညှစ်ခင်းနံနက်၊ တက်သက်လူးလာ၊
စီးပွားရှာလျက်၊ နေစာခံလျှံ၊ ပြင်စဲးခုံထက်၊ သဲးပုံစေတီ၊
အညီစုဝေ၊ လှူကြီးပေးရွှံ၊ သုံးလေး၊ ငါးရာ၊ အုတ်အာ

သရဲ၊ တပွဲးတပြင်၊ သည်သဘင်ကို၊ ကျွမ်းဝင်ငယ်ပေါင်း၊
သူကောင်းမင်းခြေ၊ မီလေစေလော့၊ မင်းနေဌာန၊ ပြည်မ-
ရပ်သူ၊ လှမှန်ကုကာ၊ မှာသမျှကို၊ ဝမ်းမှထွေငေါ၊
အောက်မေ့သော်လည်း၊ ရှေ့လှော်ရည်ကောင်း၊ မီးတွင်
ပျောင်းသို့၊ ဖယောင်းနေထို၊ မြည်မြည်အိမျှ၊ မျက်စိ
စိတ်တွင်၊ ရေးရေးထင်လျက်၊ မရှင်ဗျာပါ၊ နေလှည့်ရာကို၊
အာကာခွင်လုံး၊ မြရောင်ဖုံးလျက်၊ ချိုးလေရကား၊
မြသားခေါ်ရုပ်၊ စံလျှင်အုပ်သို့၊ ပိတ်ချုပ် ဝန်းကျင်၊
မှန်တိုင်းဆင်သည်၊ မင်းလွင်အလှည့် မြူးသတည်း။

၃။ ထူးလှတည်လေ၊ စုံတောခြေနှိုက်၊ ရွာဘွေပတ်ညက်၊
တက်-သက်-ပျံနား၊ ပန်းဝတ်စားရွှံ၊ သနား-စဘွယ်၊
လှသူနှယ်လျှင်၊ စင်ကြယ်သံကြော၊ မြမရောတည့်၊
သင်းကျောမည်းနက်၊ ဘိတ်ဘိတ်လက်မျှ၊ ရိပ်စက်
သာမော၊ ရဂိုတောဝယ်၊ ဥဩဘော်ကွာ၊ မ-ကိုရွာလည်း၊
သည်မှာရှိလှည့်၊ မတူတည့်တည့်၊ သူ၏ဘာဝ၊ အသံ
သာရွှံ၊ လာတို-တို့ပယ်၊ သွယ်လှယ် ခေါက်တင်၊
ခုပင်-ခုရောက်၊ တတောက်တောက်လျှင်၊ ဖူးညောက်
ညွန့်ခက်၊ ဝတ်ရက်သောက်ယု၊ အုအုသောင်းသောင်း၊
ငှက်ပေါင်းမြူးကြ၊ နတ်လသဘင်၊ မပြောင်းခင်ကို၊
ကျွမ်းဝင်ငယ်ပေါင်း၊ သူကောင်းမင်းခြေ၊ မီလေစေလော့၊
မပြေစမ်းယောင်၊ ညဉ့်သန်းခေါင်ဝယ်၊ သွေးဆောင်
လေညှင်း၊ ရှေ့ရင်သွင်းရွှံ၊ လွမ်းတင်းတ-ဆို၊ ချောရောင်
ပျိုနှင့်၊ တကိုယ်တည်းပင်၊ တုလျှင်မကွာ၊ စက်သော
ခါနှိုက်၊ ခက်ဖြာညွန့်ညောင်း၊ နှာမောင်း ကူးဆိုက်၊

မြိုက်မြိုက်သာမော၊ ရံ့တောဝယ်၊ ဥဩဘော်ကွာ၊
မ-ကိုရှာသည်။ သည်မှာရှိ၏ ထူးသတည်း။

(၈၆) မိုးတော-ရတု

၁။ ထစ်ချွန်းရင်၍၊ ခါသင့်ဝါနီး၊ နွေစွန်းပြီးဝယ်၊
ညီးညီးတောက်ပုံ၊ ဘဝင်လျှံမျှ၊ တောင်ရံ တောစွန်း၊
ခြမ်းမျှသွန်သော်၊ ဖိမာန်သခင်၊ နတ်ရှင်ဘုန်းပြီးပန်းအံ့
ပျိုးသား၊ ဘေးမျိုးရံဝန်း၊ ပင်ဆင့်နန်းထက်၊ ရှုန်းရှုန်း
ရွှေရောင်၊ ပြောင်ပြောင်ပွင့်တံ၊ ဝတ်ဆံမဏီ၊ လျှံညီ
ပြီးပြက်၊ ပြင်သို့စက်မျှ၊ ဖြစ်ခက်တွေလာ၊ ဂန္ဓမာသည်။ ။
မြေမှာတဆံ ဝေးတိသည်။

၂။ ချစ်ဘုန်းသင့်၍၊ စံပွင့်မွေနှစ်၊ ဇမ္ဗူရင်သို့၊
ပျိုမျစ်ပြာဝင်း၊ သွယ်နှံရှင်းမှု၊ တင်းတင်းမစက်၊ မွတ်မွတ်
ညက်သား၊ မြရွက်ကေသာ၊ လက်ယာဖြူရိ၊ နတ်သို့
မှတ်ထင်၊ မိခင်-ဘမင်း၊ သားချင်းဆွေမျိုး၊ ဒီပို
ကိုယ်လုပ်၊ ရံ့အုပ် ဖြင်ပည်း၊ နေ့လည်း ရှင်ပျော်၊
ညှိသော်သဘင်၊ သာရှင်မျက်ရှု၊ ကြေးမုံပြု၍၊ နှိုင်းတူ
စံကျွန်းလျော်၍၊ သွန်းသို့၊ ရှိုင်းခန်းရိပ်သာ၊ မှောင်မျိုး
ကွာသည်။ ။ ရွှေဝါအလှံ ပြေးတိသည်။

၃။ ပြစ်နှုန်းလွင့်၍၊ ရှင်နှင့်ကျွန်စစ်၊ မှန်သော
ဖြစ်ဖြင့်၊ လ-နှစ်ကူးပြောင်း၊ တချောင်းချောင်းလျှင်၊
ဖြားယောင်းသံချို၊ လျှောက်ပန်ဆိုလည်း၊ ယိုယိုရုံရုံ၊
နှုတ်တုံ့မမြက်၊ ဆယ်မြတ် သက်လျှင်၊ မျက်ထက်
မူထား၊ ထ-ရှောင်သွား၍၊ မိုးဝါးဆံမွေ၊ မမြက်

လေတည့်၊ မနေမတန်၊ ချစ်ညွန့်ပျိုးတိုး၊ မဇ္ဈပျိုးသို့၊
ရှိမိုးထိပ်မြောက်၊ ကြိမ်ကြိမ်လျှောက်ရှင်၊ ဝမ်းခြောက်
ရှင်ပျော်၊ မရှိသော်လည်း၊ နားတော် ထောင်ထွေ၊
ငြိမ်းငြိမ်းနေဟု၊ သံခြေခြင်းရာ၊ မမိန့်မှာသည်။ ။
ထွေသာမပြံ သေးတိသည်။

(၉၀) မိုးတော-အလိုက်ရတု ✓

၁။ ထစ်အံ့ပျသည်၊ မိုးလသဏ္ဍာန်၊ ဆင်လတ်
ဟန်ကား၊ တန်လေတော့နှေ၊ သွင့်လိုက်ပေသို့၊ ထွေထွေကံ့
ရှုန်းရှုန်းစိမ်းဝါတန်လျက်၊ တိမ်ညွန့်သည်လည်း၊ မည်သို့
ချည်းလျှင်၊ သာဖြည်းသေးဖုံး၊ ပြီးပြောက်ကြီး၍၊ ဝမ်းကွဲ
လှည့်စွာ၊ ကြကာကြပြန်၊ ဖန်-တလဲလဲ၊ သွမ်းမဲး
ညှိဝါ၊ ရှိသည်ရာကို၊ မာန်ပါသုန်သုန်၊ ကြိမ်းကာစုန်
သည်။ ။ ပဋ္ဌာန်ကာလ သိစေတုံ။

၂။ ချစ်တုံ့ပျသည်၊ နှမငယ်ချင်း၊ ဆွေစိုးမင်းမူ၊
ညှောင်းနှေလည်၊ မည်သည်ဝယ်မျှ၊ မသွယ်မရွမ်း၊ မနှမ်း
မယောင်း၊ မပျောင်းမပျ၊ ဆည်မှ-မဖြေ၊ မပြေရုံခါ၊
နောင်ခြင်းရာကို၊ မယ်မှာကြွင်းမဲ၊ သိလေခဲ၍၊ နွဲ့နွဲ့
ယိမ်းယိမ်း၊ လည်တိမ်းအုံးဝယ်၊ သနားဘွယ်လျှင်၊
နှင်းနှယ်စီးဖြင်၊ ရှိလိမ့်ထင်၊ သို့စင် လျက်လျက်၊
နှစ်တိုင်းထက်လည်း၊ နေရက်မနီး၊ ရာသီဆီးသည်။ ။
စက်မီးတန်ရုံ ညီစေတုံ။

၃။ ပြစ်ရုံ့လှသည်၊ မြမြသွယ်ညွတ်၊ ဆွေသက်
မှတ်မူ၊ မြတ်လွတ်ရွက်သင်၊ ကေသျှင်ရစ်ဆင့်၊ ဆင်တိုင်း

၁၁၁၈၆၇၈၉၀၁၂၃၄၅၆၇၈၉၀၁၂၃

တင့်သာ၊ ချစ်ပွင့်စိတ်ပန်း၊ ပျံ့မွန်းမွှေးကြည်၊ ကျင့်မှု
နည်နှင့်မည့်သည်သူ ဟန်၊ ဆင်းသဏ္ဍာန်ကို၊ ဆယ်ပြန်
ဆယ်သိန်း၊ တွက်ကိန်းမဲထွေ၊ ကြံကာနေ၍၊ ပူပေ
သည်ပင်၊ သာရှင်ငြိမ့်ချေ၊ နောင်ဘို့ပေဟု၊ မိုးလေပျူဟာ၊
ရံခါမပျော်၊ ရှင်မူဖျော်သည်။ ။ နောင်သော်သည်
နှယ် ရှိစေတုံ။

၎င်း ဝေါ...

(၉၁) မိုးတော-ရတု

၁။ ထစ်မြည်ရိုက်၍၊ တိမ်တိုက်ဝန်းကျင်၊ ပတ်ကုံး
ဆင်လျက်၊ ကောင်းကင်တရှည်၊ စက်သွားပြည့်မူ၊
ခြိမ်းတည်မည်၊ ပျံလည်းမဲး၊ ဝဲးကာခန့်တွေး၊ ဖူးသေး-
မကျေ၊ စွေကြီးစွေ၍၊ ဝေဝေထပ်ဆင့်၊ ကြီးမင်းရင့်သော်၊
အုံးဖြင့်မှီမြီး၊ နွဲ့လည်းမတတ်၊ ပျောင်းညွတ်ခွေခွေ၊
ဖြေ၍ မရှင်၊ လက်ငင်ညှိုးငယ်၊ နွဲ့နွဲ့သွယ်ကို၊ နေဝယ်
ချိန်သင့်၊ ပွင့်မည်လင့်သည်။ ။ ကြာနှင့်မတူ လှည့်
လေလော။

၂။ ချစ်ကြည်ကြိုက်၍၊ မှတ်ပိုက်စုပုံ၊ မျက်ရိပ်
မြို့သာ၊ ကြေးမုံမှာသာ၊ တရံခါမျှ၊ ဗျာပါစိတ်ရှိ၊
မကြည့်မိရှင်၊ မျက်စိသီခရင်၊ ကျွန်ုပ်သော်မူ၊ မပျော်
မလွမ်း၊ ဆံတခြမ်းမျှ၊ မသမ်းမနူး၊ မရှိဘူးတည့်၊ ရင့်ကြီး
စက်သွား၊ ဝါးတုံသံလိုက်၊ ထစ်ရုံးအိုက်က၊ လည်နှိုက်
ရစ်ဆုံး၊ ဆင်စမြီးကို၊ ဆက်းဖန်အောင်၊ ချောညို
ရောင်သည်။ ။ တမ်းယောင်မဟူ လှည့်လေလော။

၃။ နှစ်လည်လိုက်၍၊ ခါကြိုက်တူကြ၊ တောလုံး
လှံ၍၊ ရဂုံအတိ၊ ပျံ့မျှရှိသာ၊ မုနိမုတ်ဦး၊ ပုံမထူးကို။

မိန်းမူးမရွှင်၊ လျောင်းလျက်ပင်တည့်၊ မျက်မြင်ထထပ်၊
ရွက်ကြားချပ်၍၊ ချောသတ်ပြိုင်ချေ၊ ငယ်တော်ရွေတို့၊
ငိုရွေရွေးချယ်၊ တင့်ကြောင်းရွယ်၍၊ လွယ်ကာကမ်းပေ၊
လက်ညှံရွေနှင့်၊ ညှာချွေမရှား၊ ကုံးနှစ်ပါးကို၊ မခြား
စက်လည်၊ အတွဲရည်၍၊ ဘုန်းစည်ဆောလျင်၊ ဖြည့်စေ
ချင်ဟု၊ ရွေ့ရှင်ကိုမူ၊ ပြာတွတ်နသည်။ ။ တောင်းဆုမယူ
လှည့်လေလော။

(၉၂) မိုးတော-ရတု

၁။ သန်တွင်းဝါလျှင်၊ နွယ်တာ*တဲး၊ နံကာ
ဖဲး၍၊ ရွှေခဲးမှည့်ဝင်း၊ တော်သလင်းဝယ်၊ ကြယ်မင်း
ပျောက်ဆိပ်၊ တည့်မွန်းရိပ်အောင်၊ လုပ်ဆောင်သသူ၊
လူတို့ဗျာပါ၊ ရှိအောင်ရှာ၍၊ သူဇာမောင်နည်း၊ မမည်း
ဘုန်းရင့်၊ မနေသင့်ခဲ၊ ရှင်ဝင့်ရိုက်ရာ၊ သာသနာကို၊
မှန်စွာစီးပွား၊ ကြီးစားစိမ့်ငှါ၊ တောင်းပန်ထွာသည်။ ။
ရွာပါဘိလော့ မိုးသကြား။

၂။ ထန်ပြင်းစွာလျှင်၊ ရွာသောအားဖြင့်၊ အများ
တကာ၊ စိုက်ပျိုးပါမှ၊ မရွာလိုဘဲး၊ အုံ့ဖူးတိမ်ဆို၊
နေသာညို၍၊ ထက်ပိုထက်ဝါး၊ သကြားသူဇာ၊
အပျက်ရှာသို၊ သည်လျာစိတ်တူ၊ မယ်တမူလည်း၊
လျစ်လျူတွန့်တို့၊ မည်သို့စကား၊ မူထားချွတ်လွှဲ၊ ရှေးနှင့်
ကွဲးသော်၊ သည်းလဲးပျောင်းပျ၊ ပူမောလှ၏၊ ချစ်စ

* တဲးကား- ပေါရာဏ၊ အကြောင်းတူ
ဟူလို၊ ပါရမီတော်ခင်းပျိုတွင် “ပုဗ္ဗကြယ်သို့
နတ်နှယ်တဲး။ အုံ့ကြဆဲးလျက်”ဟု စပ်ဆိုသည်။

ပြတ်ပြတ်၊ ဖြတ်ပြီးသော်မှ၊ ရှင်တော်ခြေရင်း၊ သီတင်းသုံးတွေ၊ နေချစေလော့၊ ထွေထွေလာလာ၊ မသိသာသည်။ ။ မှာပါဘိလော့ ဝိုးတဝါး။

၃။ ဘန်ဆင်းရာလျှင်၊ ကျေညာထားလည်း၊ ဘုရားမယ့်မှာ၊ စီရင်သာဟု၊ ညိုပြာကျိုင်းမြ၊ မိန့်မြွက်ဟရွှ်၊ နှမမယ်ဝမ်း၊ ချမ်းလည်းရည်တူ၊ လွန်ကြည်ဖြူ၏၊ ပြင်လူသုစိမ်း၊ ခပ်သိမ်းသူနား၊ မကြားလေတတ်၊ တွေးတောချွတ်နဲ့၊ သူမြတ်တကာ၊ သစ္စာဆုယူမိဋ္ဌာန် မူလျက်၊ ချမ်းပူစံပျော်၊ တရားလျော်လိမ့်၊ သူတော်ရှင်သား၊ စီးပွားမရွာ၊ မေတ္တာရွှေရွှေး*ယောင်းသွေ့သမ်းမဲး၊ ဝမ်းကွဲထပ်လောင်း၊ မဖြစ်စောင်းတည့်၊ သည်ဟောင်းမြဝါ၊ မယ့်ချမ်းသာကို၊ ။ ရှာပါဘိလော့ ပျိုးမပြား။

(၉၃) ဝိုးတော-ရတု (သဝေ-မပါ)

၁။ ထစ်ရင့်မြီးဝှန်၊ ရိုက်ကြည်းတွန်လျက်၊ ယုဂန်ချက်၏၊ ဆီတည့်တည့်က၊ မည်သည့်ခြင်းရာ၊ မသိသာခဲ့၊ စိမ်းပြာ၊ မြေ၊ သို့၊ ဝါလို၊ နီကြန်၊ ကင်းဟန်ဝံ့ပွင့်၊ နိမ့်မြင့်လိမ်ရှက်၊ ပန်းနှိုဖက်သို့၊ ကိုးမျက်နှာလုံး၊ ကိုးဘိရန်းရန်း၊ တိမ်ပန်းချွေးညွန့်၊ ခြောက်ခြည်းဖြန့်က၊ လန့်စနည်းသာ၊ ပြက်လျှပ်ဝါနှင့်၊ ။ သာယာခြိမ့်မည် ရင်ဘိသည်။

* ယောင်းကား- ပေါရာဏ၊ ခြောက်သွေ့သည်-ဟုလို၊ စတုဓမ္မသာရပျို့တွင် “မာလကောက်ယောင်း၊ စပါးထောင်းသော်၊ ဆန်ကောင်းလည်းရ” ဟု စပ်ဆိုသည်။

၂။ နှစ်မြင့်ကြိုးဟန်၊ ပမာပြန်ပိမ့်၊ ဘုန်းဝန်ပ-ဝင်း၊ ဇမ္ဗူမင်းလျှင်၊ တွန်းလင်းလျှိုညို၊ ပိမုတ္တိကို၊ မသိသည့်ပြစ်၊ ဆယ်နှစ်မက၊ ဝိုလင့်မှတည့်၊ ဖူးရယှဉ်စုံ၊ ဘုန်းချင်းဆိုသို့၊ ထုံးပုံထိုဟန်၊ နှိုင်းသင့်ရန်သာ၊ ငါးကြိမ်ဆင်းပြင်၊ မိသခင်မှ၊ အဆင်တန်ဆာ၊ အတိုင်းသာနှင့်၊ ။ ပြာပြာငြိမ့်ကြည် ထင်ဘိသည်။

၃။ ချစ်တင်နိုးလွန်၊ ဘုန်းချင်းညွန်ရွှ်၊ နတ်ဟန်ရှုပ်ရည်၊ မြတ်မူနည်ကို၊ မည်သည်ဖြစ်အင်၊ ဆံမျှင်မခြား၊ သစ်သစ်ပွားရွှ်၊ သည်းဖျားဝန်လိုက်၊ လွမ်းစဉ်ကြိုက်တွင်၊ တိမ်တိုက်ထက်ဆိုင်၊ ကြားကာ*အိုင်လျှင်၊ သံပြိုင်သံပြီ၊ လူလျှင်သီသို့၊ မိုးချီသန်လျက်၊ ဆင်းသက်ဘနန်း၊ လှည့်ဝန်းအာကာ၊ ရင်သံဝါနှင့်၊ ။ ဗျာပါဝိမ့်မည် ဆင်ဘိသည်။

(၉၄) ဝိုးတော-ရတု

၁။ ပြာသီဟူသည်၊ ကုန်မည်မူးမူး၊ မကူးချမ်းခြင်း၊ ရှစ်ရက်တွင်းဝယ်၊ ညှင်းညှင်းဖျဉ်းဖျဉ်း၊ မျဉ်းမျဉ်းခြေခြေ၊ ရေငွေချင်းချင်း၊ နှင်းနှင့်ပေါင်းရွှ်၊ ခွေပျောင်းဖျာပါ၊ ရှိသူမှာကို၊ ထပ်ကာလောင်းလှည့်၊ ဘန်တော့၏သို့၊ မည်သည့်မသိ၊ ကြားဘိသံထင်၊ ကိုးချက်ပင်ကို၊ မင်းလွင်မထူး၊ တိမ်ခိုးခိုက်ခိုက်၊ ပြိုက်ပြိုက်

* အိုင်ကား- ဤနေရာ၌ မြည်ကြွေးသည်-ဟုလို၊ ပုလိပ်စားစေးချင်းတွင် “သိန္နီတောင်ပိုင်၊ လမ်းနှစ်ဆိုင်က၊ သံအိုင်ရိုက်ထိန်၊ မြေခိုးအိန်ချ” ဟု စပ်ဆိုသည်။

ရော်ကျ၊ မမြလွန်းသေး၊ ရက်ကိုသွေး၍၊ နိုးဝေးတော
မြေ၊ မိုင်းမိုင်းဝေသည်။ ။တောင်လေဝေ ပြန်ဘိသည်။

၂။ ရွာလိုပူနည်၊ ကြူးရင့်မြည်၍၊ သွန်းမည်သော
ခါ၊ တောင်လေသာလှည့်၊ လာကောင်း၏ ရှင့်၊ နွေမည့်
အစ၊ ကာလလွန်ကျူး၊ ညဉ့်ဦးသန်းခေါင်၊ မိုးသောက်
အောင်မျှ၊ ထပ်ရဝတ်လဲ၊ မလိုဘဲကို၊ မွန်းလွဲနေ
ယိမ်း၊ မငြိမ်းမြစေ၊ သဲမြေကိုင်ကျန်း၊ ပြင်ထွန်းမနည်း၊
တလည်းမျောပိုက်၊ လိုက်ကြလင်းစင်း၊ မြစ်လုံးခင်း
သည်။ ။ငါးကြင်းကြက ဆန်ဘိသည်။

၃။ ကြာညိုတူရည်၊ နှုတ်တုံသည်လည်း၊ ရှစ်မည်
အနှံ၊ ရှင်းရှင်းပျံ့မျှ၊ ထွားညှစ်ရှပ်သွင်းလေးပင်မူထား၊
သနားဘွယ်တိ၊ စိတ်မျက်စိဝယ်၊ မရှိပြိုင်တော်၊ ကြည့်သူ
ပျော်သား၊ မနော်သူဇာ၊ မာယာဘုံထွတ်၊ နိမ္မာနတ်သို့၊
ခွေပတ်လည်တွင်၊ ရင်ခွင်တင်ထက်၊ ပန်းခက်နားဝယ်၊
ပန်သည့်နယ်လျှင်၊ မှတ်ရွယ်တူရှည်၊ ပြီးအင်မြည့်ကို၊
မည်သည့်ပြစ်ဆာ၊ တင်ရာတူလှို၊ မရှိနိုးသည်။ ။ချစ်
မျိုးပျံ့မှ တန်ဘိသည်။

(၉၅) မိုးတော-ရတု

၁။ မွန်းယိမ်းကလျှင်၊ မြို့မြို့မျှကောင်းကင်၊ ပတ်ကုံး
ဆင်၍၊ ဝါဝင်ခါကြိုက်၊ နှစ်စရိုက်ဖြင့်၊ ဦးစိုက်ပန်ပန်း၊
နုရန်းနားသန်၊ ရည်မွန်သွယ်ပျောင်း၊ စည်ပောင်း
လည်ဝယ်၊ စလွယ်လက်ကောက်၊ စံပယ်တောက်၍၊
တယောက်ငါသာ၊ ဝမ်းမှာမှတ်ထင်၊ ဒိုက်ငင်ကြိမ်းဝါး။

စွဲထားကိုင်ခုန်၊ ပဋ္ဌုန်ဆုံနင်း၊ တိမ်တွင်း မြေချည်း။
ကျသွန်လှည်းသို့၊ ။သည်းဘိသည်လည်း၊ အိုဘဲ မိုး။

၂။ မွန်းထိမ်းစလျှင်၊ မိဘချင်းချင်း၊ မဆောက်နှင်း
လည်း၊ သတင်းတန်းခိုး၊ မျိုးရိုးမည်ရည်၊ တီစည်မလွန်၊
တူတန်ကြလျက်၊ ဝန်းသည့်စက်သို့၊ ဆက်ဆက်ရိပ်
ခြည်၊ လျှောက်လမည်တည့်၊ ကျူးရှည်ကြာလင့်၊ နှစ်စင်
မြင့်ခဲ၊ နောင်နှင့်မယ်သာ၊ ကြမ္မာဘက်ထစ်၊ ဘုန်းကြောင့်
ဖြစ်ရှင့်၊ တင်ပြစ်မရှိ၊ မျက်စိအာရုံ၊ ကြိုင်နံ့ လိုသည်။ ။
ကြုကြသည့်လည်း၊ ရှေးကောင်းကျီး။

၃။ ပန်းစိမ်းမြလျှင်၊ အလှထွေလည်၊ သမုတ်သည်
ကား၊ တွင်မည်မသိ၊ ဘက်မရှိတည့်၊ ဝိရိလိုက်ခွင်၊ မဇ္ဇူ
ပင်ဝယ်၊ ပွင့်ကျင်သည်လော၊ တွေးသင့်မောစွ၊ သဘော
ဖြူမွှေး၊ ပြစ်မျိုးဝေးသည်၊ နှောင်းမွှေးနှင့်-နောင်၊ ပန်ရ
အောင်ဟု၊ သုံးထောင်ဝန္တ၊ အာဏာရှိန်နူး၊ နတ်စစ်
မှုးလျှင်၊ ဝံ့ဖူးမြာရွက်၊ စုံနှစ်ခက်ကို၊ ။ဆက်လှာသည်
လည်း၊ ရုက္ခဦး။

(၉၆) မိုးတော-ရတု

၁။ မွန်းချက်ပရွှောင်၊ ဗွေခေါင်တည့်တည့်၊ လည်
လှည့်မယိမ်း၊ မငြိမ်းညချမ်း၊ ဝင်စတမ်းကို၊ ရှင်ဝမ်း၍၊
သာ၊ မိုးဒေဝါလည်း၊ ဒိုန်ခါမလင့်၊ ဆော်ဆင့်ရိုက်ကြီး၊
လိုလွင့်မြူးသော်၊ ပွင့်ဖူးနန်းလောင်း၊ ကြင်မစောင်း
ဟု၊ ဖြားယောင်း မိန့်မှာ၊ နာဘွယ်သာတိ၊ ဝါစာ
သိလိဋ်၊ မဘိတ်-မယို၊ သံချိုပျံ့မွန်း၊ နှုတ်ရွှေပန်းကို၊

ထက်ဝန်း ဆင်ရန်၊ မိန့်လိုက်ပြန်၍၊ အောက်မေ့
 ညွတ်နူး၊ ရှိဦးနှုတ်နက်၊ ထွက်မည်အပ၊ နောက်မှတဖန်၊
 ဆိုစဟန်ကြောင့်၊ မျက်မာန်ပယ်ခွါ၊ ဗျာပါဖြေဖျောက်၊
 ကံလျောက်မေတ္တာ၊ နေလှည့်ရာကို၊ ဒေဝါနတ်မင်း၊
 အချမ်းသွင်းသည်။ လွမ်းခြင်း ထွေလည် ခဲသော
 ကြောင့်။

၂။ နန်းဆက်ယခေါင်း၊ ခါဖြင့်အောင်လျှင်၊ တင့်ရောင်
 နံလွတ်၊ နတ်သာထင်မှား၊ သကြားရည်တူ၊ ရာဇသဘာ
 ဘူမိရန်၊ ထွတ်ဘုန်းသန်မူ၊ သွေလှန် ယောင်ယောင်၊
 ခွါရှောင်လိုလို၊ ဆိုမြွက်ဘိလေး၊ ရက်သောထွေကို၊ ကုဋေ
 ထောင်ရာ၊ နှစ်ရှည်ကြာလည်း၊ ဘယ်မှာမေ့ကျန်၊ ကြင်
 ဆလွန်၊ ထွက်စွန်ဘုံနေ၊ သူဇာဆွေလည်း၊ ညွတ်ခွေ
 ဝမ်းနည်း၊ မယ်ချည်းဘော်ကွာ၊ စက်ဘုံသဝယ်၊ ဗျာ
 ပါဦးသန်း၊ လွမ်းသည်-တချက်၊ ရှက်သည်-တကြောင်း၊
 လျောင်းလည်းမသာ၊ နေလှည့်ရာကို၊ အာကာဝန်း
 ကျင်၊ ရွာရုပ်ဆင်သည်။ နတ်ရှင်မြူးချိန် လွဲသော
 ကြောင့်။

၃။ ထွန်းလျက် အရောင်၊ ထက်မိုး ခေါင်ဝယ်၊
 တထောင်ခြည်သန်း၊ ဖြာရောင်ထွန်းလျက်၊ *ယုဂန်

* ဤနေရာ၌ (သန်း-ထွန်း) တို့၏ကာရန်ကို မလှ၊
 (လျက်) ကာရန်ကိုယူ၍ (ချက်) (ငှက်) ဟု
 စပ်ဆိုလေသည်။ ယုဂန်-ကာ၊ ယုဂန္ဓိရိတောင်
 ပင် ဖြစ်သည်။ ယုဂ+ရေ-ဟု ပုဒ်ဖြတ်၊ ယုဂ =
 အစုံ၊ ရေ-ဆောင်သည်။ ယုဂန္ဓရ = နေ့၊ လအစုံကို
 ဆောင်သော တောင်ဟုလို။

ချက်က၊ ရွှေငှက်ပမာ၊ အာကာမိုးလမ်း၊ သွားမြီးတမ်း
 ကို၊ ညှိုးလွှမ်းတိမ်ထဲ၊ ရောင်ခြည်ရှူး၍၊ သည်းလွှဲဝမ်း
 တွင်း၊ အချမ်းသွင်းသော်၊ ဖြေဖျော်ဗျာပါ၊ ကေသာဆီ
 ရှမ်း၊ ဖြူခြိတ်မွမ်းနှင့်၊ ညှိုးသမ်းမဲပါ၊ ကျွန်းချာဇမ္ဗူ၊
 စိုးသူနန်းရန်၊ နောင်ဘုန်းသန်မူ၊ သဝန်ခွေလိပ်၊ မိန့်
 တော်ရိပ်က၊ ဦးထိပ်အထွတ်၊ ဆင်မချွတ်သည်။ ။
 နှုတ်လွတ်တည်မ မြီးသောကြောင့်။

(၉၇) မိုးတော-ရတု

၁။ ရတုညောင်ရေခါလိုက်နှေဝယ်၊ ညနေချမ်းခါ၊
 သင်းမြိတာနှင့်၊ နံသာမြီးပြည့်၊ ပန်းစုံထည်မှ၊ ပတ်လှည့်
 လက်ယာ၊ မြတ်ဇိနာဝယ်၊ သဒ္ဓါကြည်ဆွ၊ သွန်းမည့်
 ညကို၊ မြမြအာကာ၊ တသောင်းတကာ၊ သံဝါရိုက်
 ကြည်း၊ နတ်တင့်ရည်းလျက်၊ ဥဒည်းနာရီ၊ ကိုးချက်စီ
 လျှင်၊ ပါဒိ၊ ဗိလွန်ပြီး၊ တချက်တီးက၊ သန်နိုးရောက်စင်၊
 ပဇ္ဇာန်ဆင်သည်။ ရွှေရင်ခွဲကြူး ဝံ့ပူပူး။

၂။ မဂ္ဂရှောင်သွေ၊ သူဇာဆွေလျှင်၊ သွန်းပေ
 ကောင်းစွာ၊ ညချမ်းခါကို၊ သံဝါရိုက်ညောင်း၊ မပြင်း
 တောင်းနှင့်၊ ခြောင်းခြောင်းဝှန်တက်၊ လျှပ်ပန်းဆက်၍၊
 သန်လျက်ကိုင်မိုး၊ အရွေ့ညှိုးသို့၊ ပြီးပြီးရေပေါက်၊ သွန်
 ကြီးမြောက်သော်၊ နှစ်ယောက်ပြီကွေး၊ မစုံသေးတည့်၊
 ချစ်ရေးတင်းနာ၊ ကိုယ်ချင်းစာ၍၊ မေတ္တာထပ်ချိမ်းပါ
 ဘိလေ့၊ သက်ရှိရွယ်ချင်း၊ ဆွေသည်ရင်းလျှင်၊ ရင်တွင်း
 သည်းငြိမ့်၊ ချမ်းပေလိမ့်ဟု၊ နှစ်သိမ့်ထွေသာ၊ တောင်း
 ပန်ထွာသည်။ မဂ္ဂာနှင့်ဦး ချိန်ဟုတ်ဘူး။

၃။ တစုခေါင်မွေ၊ ဆင်းသရေနှင့်၊ စင်နေသီလာ၊
 မယွင်းခွတည့်၊ ထိန်းယခြေရွှေ၊ နတ်စတေသို့၊ ရှိသေ
 လေးမြတ်၊ သက်ဟုမှတ်သာ၊ တိမ်ထွတ်သောက်ရှူး၊
 ကြယ်နယ်မြှေးလျက်။ နပူးပင်နွယ်၊ ဝါးကြားဝယ်နှိုက်၊
 ဘုန်းကြွယ်သန္ဓေ၊ ယုစွဲနေလည်း၊ တထွေသည်မှာ၊ မနှုန်း
 သာခဲ့၊ နှိုင်းရာလွတ်စင်၊ ရွှေမျှားရှင်နှင့်၊ တောင်တင်
 ညာကယ်၊ ရဝေလယ်တွင်၊ ကြင်ဘွယ်ယုယ၊ ပျော်ခါမှ
 လျှင်၊ မြမြစိမ်းညို၊ ရွာလိုသရွှေ၊ ညဉ့်၊ နေ့ မစဲ၊ ဖျန်း
 ဆွတ် ကြီးလော့၊ သည်းလဲး ဆွတ်ပျောင်း၊ နွေသစ်
 လောင်းသည်။ ခါကောင်းရက်ကြီး ငုံပါဦး။

(၉၀) မိုးတော-ရတု

၁။ ကြံရှာမိချေ၊ နေလှည့်နေလည်း၊ ထွေထွေလာ
 လာ၊ မသိသာခဲ့၊ ရွှေဝါစွန်းပျောက်၊ တိမ်ပွင့်နောက်
 ဝယ်၊ မောက်မောက်ဖြိုးဖြိုး၊ ကြီးအံ့*ဘနန်း လှည့်
 ဝန်းမဆင်၊ သံထင်မူးမူး၊ ပြောက်စူးစူးက၊ လေဦး
 ရွှေလွန်၊ နောက်ဆီသွန်သော်၊ တက်ဟန်ဖြည်းဖြည်း၊
 တို့လည်းမကြာ၊ ရွှေပြည်သာသို့၊ ပြန်ပါရက်လည်၊ တန်
 တော့မည်ဟု၊ မှတ်ရည်တွက်ခါ၊ မယ်တို့မှာသည်။ ။
 ဗျာပါပည်းပျ ထပ်လိပ်မည်။

*ဘနန်းကား-ပေါရာဏ၊ လှလှ-ဟုလို၊ မောင်း
 ထောင် ဆရာတော် ရေးသားသည့် ပေါရာဏ
 ကထာပါဠိတွင်-“ယုယုစေဝ ဘနန်းစာပိ၊ လှလှ
 တိစ ဝိဇာနိယာ”ဟု စပ်ဆိုသည်။

၂။ ဝံရာတိပေ၊ သော့ခါနွေနှိုက်၊ မင်းနေကြဝန်း၊
 လွတ်တုကျွန်းသား၊ ပြင်စွန်းရဝေ၊ သည်းဖျားကြေက၊
 ဆော်လေဝန်းကြ၊ တောင်ပြန်စသော်၊ ဖို၊ မခေါ်ညို၊
 ဖန်တီဖန်တွတ်၊ ဆွတ်လွတ်ရက်ယု၊ မြင်ဘိမူကား၊ သည်း
 အုကြေလှ၊ ရွှေတစုတွင်၊ အတုမမြော်၊ ဆင်းနတ်လျော်
 ၏၊ နေပျော်ရိုက်ရာ၊ တိုင်းအောင်ချာဝယ်၊ ထွေလာ
 လှလှ၊ ညောင်းနရစ်လိပ်၊ ရွှေပြည်ဆိပ်သည်။ ။ ညိုရိပ်
 မည်းဝ ဝပ်လိပ်မည်။

၃။ လျှံဝါညိုရွှေ၊ ကုံးနစ် ထွေလျက်၊ မြိုင်မြေ
 တကွ၊ တောတောင်လှလျက်၊ ဆိပ်စကမ်းနား၊ စုံပြား
 မြိုင်ကြည်း၊ သာမျိုးပည်းရှင့်၊ စက်လည်းမပျော်၊ နေ
 သော်မတတ်၊ ပျောင်းညွတ်တိမ်းမူး၊ ချီစဦးက၊ မကူး
 နွေလျှင်၊ ရောက်မည်ထင်ရွှံ့၊ ဝမ်းတွင် မှတ်ပိုက်၊
 လွတ်မိလိုက်ရှင့်၊ တိမ်တိုက်ခြောင်းခြောင်း၊ လေလျှင်
 လောင်းက၊ တပေါင်း၊ တန်းခု၊ ကျူးလေတို့လှည့်၊
 ကြာမော၏ ဟု၊ ဖြေဖြည့်ဝမ်းဝယ်၊ ဆံမချယ်သည်။ ။
 ကြာနယ်ချည်းလျ ထပ်လိပ်မည်။

(၉၉) မိုးတော-ရတု

၁။ မဒေစုမရွာ၊ ထက်အာကာက၊ ချိန်ခါသင့်မည်၊
 ဖြစ်သည်တဝဲ၊ ပြိုက်ဖွဲးမဝင်း၊ နည်းဖျားလင်းရွှံ့၊ မှုတင်း
 ရံခါ၊ ပွင့်ကောင်းပါလျက်၊ တိမ်သာလွှမ်းနိဓို၊ မြှုပ်မြှုပ်
 ကြီးေးတလည်းပြေးရွှံ့၊ မြစ်ကွေး၊ အင်း၊ ချောင်း၊ ထုံး၊
 လောင်း၊ ရေဝင်၊ လယ်ပြင်၊ ကန်ထောင်း၊ ဆည်၊ မြောင်း၊
 ကိုင်းကျွန်း၊ မျော့မွန်းနစ်မြုပ်၊ အုပ်မပျက်တည့်၊ ဆိုင်

တက် တမ်း၊ ရွဲရွဲမြဲလား၊ နေကို တားသည်။ မိုးသား
မြင့်ပါ လေဦးလော့။

၂။ မထွေမလာ၊ မြရည်သာတည့်၊ အာကာချုပ်
ထိုင်း၊ မိုက်မိုက် မိုင်းလျက်၊ အင်တိုင်း တောချောင်း၊
ဝတောင်-ငကြည်း၊ တလည်းဖွေးဖွေး၊ *ကန်သင်းမြွေး
လျက်၊ ထွန်ရေးမျောပါ၊ ရေသားသွင်းလွန်၊ တမန်
တခိုင်း၊ သည်တိုင်သတ်တံ၊ ရေရှင်ငံလျက်၊ ကြိုင်ပျံ့ ပန်း
မာလိ၊ ဆင်ယင်ပန်လျက်၊ တသွန်ရောင်မြိုက်၊ စိုက်စိန်
လက်စား၊ မိုးနတ်သားသည်။ ကြိုးစားပင့်ပါ လေ
ဦးလော့။

၃။ ပနေမသာ၊ လျှောက်ပန်ထွာရွံ့၊ ဆယ်ရာစုံမက်၊
အသက်ဦးဆံ၊ စုံနွံမကွာ၊ သယံထေရ်မွန်၊ ကျင့်မြီးမှန်
သည်၊ သိမ်းစွန်တို့မျှ၊ သိုက်မထတည့်၊ လေးလစင်လွင်၊
မပါချင်သော်၊ စိတ်နှင့်မယွင်း၊ သစ္စာနှင့်ရွံ့၊ ဝါတွင်း
ဝယ်ပင်၊ စုံပျော်ချင်ဟု၊ ရည်ထင်မိုးမော်၊ ကြီးလှည့်
သော်လည်း၊ မယ်တော်မွေးဘ၊ နတ်နိုးမှဟု၊ နေကျနေ
တွက်၊ မှတ်ပြီးလျက်ကို၊ တရက်မချန်၊ စေယုံကျွန်လည်း၊
တပ်ပြန်ကိုမို့၊ ပန်းလျင်သီသို့၊ နာရီမခြား၊ စေဖန်များ
သည်။ မိုးဈားလင့်ပါ လေဦးလော့။

(၁၀၀) မိုးတော-ရတု

၁။ တနေကသည်၊ ကြည်လှကောင်းကင်၊ သန့်မော
စင်လျက်၊ နေဝင်မည်ခန့်၊ မျောက်သိုကွန်ရွံ့၊ မိုင်းညွန့်

* ကန်သင်းကား-ပေါရာဏ၊ ကန်သင်းရိုး-ဟုလို။

ရီဆည်၊ ဖလ်ရောင်ခြည်ဝယ်၊ လင်းလည်လင်းလျက်၊
မြိန်မျှတက်ရွံ့၊ ပြစ်စက်ဆင့်ပွား၊ မနေနားတည့်၊ သည်း
ကြားပြတ်မျှ၊ မိုးမော်ရနဲ့၊ ဝဿနှင့်ဆောင်း၊ မဝေ
တောင်းကို၊ ဖြည့်ညောင်းရေးမြ၊ နေ့ညအခါ၊ မြောက်
လေလာသည် သာလှ၏။

၂။ မသွေရတည်၊ ထိပ်စနားပန်း၊ ဆီမွေးရန်းရွံ့၊
ပူမြန်းမဲ ထွေ၊ မှတ်လေစေဟု၊ လိပ်ချေပွတ်ကျင်၊ သပ်
သပ် ရှင်နှင့်၊ နောင်တွင်ကြောင်းစ၊ ခြည်မဟတည့်၊
စိတ်ကဖျော်ဖြေ၊ တိမ်မြုပ်နေလည်း၊ ထွေထွေကြံရေး၊
မှာမှာသေးမှ၊ ဝေးသည့်အပ၊ ဝမ်းကထွေပြား၊ တပါး
အမှတ်၊ တိမ်းညွတ်တာဖီ၊ မရှိပြီတည့်၊ စိတ်ညီဘောက်
ပြန်၊ ကျန်လည်းမအား၊ သုတခြားဝယ်၊ ပါးလိုက်ဆင့်
မှာ၊ လျှောက်စေလှာသည် ကြာလှ၏။

၃။ သပြေပခြည်၊ သော်ကသစ္စာ၊ ဒန်းရင်းမာနှင့်၊
ပစာတည်တည်၊ ပမာမည်ဟု၊ ယူသည်နိမိတ်၊ စိတ်နှင့်
ညီးကြီး၊ ပေါ်လျှံမပွက်၊ လေးနက်မှတ်ပိုက်၊ ရွှေတိုင်
စိုက်သို့၊ မယ်နှိုက်အသက်၊ စိတ်ပျက်မဲ ထွေ၊ ကြီးလှည့်
ပေလည်း၊ ရှေးနေကြမ္မာ၊ ဘန်ဆင်းလှာက၊ ကြာစတမ်း
ဟု၊ ညှိုးသမ်းမတုံ၊ ဆည်ငုံ-တရူ၊ ပူသည်သာများ၊ ကိုယ့်
ဖြစ်လားကို၊ ထိပ်ဖျားလက်တင်၊ အောက်မွေလျင်လည်း၊
စက်ပင်မမွေ၊ ပျောင်းခွေ သူ မှာ၊ ဖျောက်ပြေစာသည်
တာလှ၏။

(၁၀၁) မိုးတော-ရတု

၁။ ညိုညိုပြာပြာ၊ ဆင်းပြင်လျှာမျှ၊ ပြစ်မှာမစက်၊
ဆယ်နှစ်သက်က၊ ချောညက်ညွတ်သွယ်၊ နတ်နှင့်ဆွယ်
ရွှံ့ရွယ်လည်းရွယ်ဖျို၊ ညိုလည်းညိုဝင်း၊ မြဲရှင်း*ရောရ၊
နောင်သက်စုကို၊ နှိုင်းရှုချေမှု၊ ထွားပြာဖြူသည်။ ။
မတူ၏ သို့ တူ၏သို့။

၂။ မိုးမိုးအာကာ၊ မိုးဒေဝါလျှင်၊ ဘယ်၊ ညှာ၊
တောင်မြောက်၊ လေပြည်လျှောက်ရွှံ့၊ ဖြိုးဖြောက်ရိုးရိုး၊
လျှပ်ပန်းကြိုးလျက်၊ မစားညှင်းညှင်း၊ ကြားတည့်လျှင်းရွှံ့၊
ပဝင်းလှည့်လို၊ လွမ်းစိမ့်ဆိုသို့၊ လေချိုပေါင်းညို၊ ရုံးစု
ပြီမှ၊ မယ့်ဆီတူရ၊ သည်မိုးဖြူသည်။ ။ †ကလူ၏ သို့
မြူ၏ သို့။

[ဤနှစ်ပိုဒ်ကား-နဝဒေးဆို အခြည့်ခံ ဖြစ်သည်။]

၃။ သို့သို့ဘာသာ၊ မယ့်နေရာကို၊ အာကာမိုင်းဝေ၊
နေတိုင်းစွေက၊ သက်ဝေမြဲခဲ၊ သူရဲကြောင့်သာ၊ လွမ်း
ဗျာပါမှု၊ တိမ်ပြာက-ကွက်၊ တိမ်နက်-မည်းမို၊ တိမ်ခြေ
ညိုနှင့်ထပ်ပို မစား၊ ရွာသွန်းကြီးက၊ ပုလဲပမာ၊ ဆင်း
ကလျာလျှင်၊ သစ္စာမြီးတူ၊ တ-လျက်ယူသည်။ ။
မဖြူ၏ သို့ ဖြူ၏ သို့။

[ဤတတိယပိုဒ်မှာ ရှင်သူရဲက ဖြည့်သည်။]

* ရောရကား- ပေါရာဏ၊ ရောနှောသည် ဟုလို၊
နေမိဘုံခက်၏။ တွင်-“ပုလဲ၊ သန္တာ၊ နီလာမြို့တေ၊
ရွှေ၊ ငွေရောရ၊ ကျောက်သေတ္တာဖြင့်” ဟုစပ်ဆိုသည်။

† ကလူ-ကား ပေါရာဏ၊ ညှင်းဆဲသည်-ဟုလို၊ ရခိုင်
ဥက္ကာပျံဆိုရတုတွင်- “ဥဒေါင်း-ကြိုးကြာ၊ ရွှေဟင်
သာကို၊ မတာညှင်းဆဲ၊ ကလူမဲရွှံ့” ဟု စပ်ဆိုသည်။

(၁၀၂) မိုးတော-ရတု

၁။ တစိတ်စိတ်လျှင်၊ ညံတိတ်မစဲ၊ တလဲလဲ
တည့်၊ အဖိုးတတန်၊ အထန်တကြိုက်၊ အပြိုက်တခန်း၊
စွေသွန်းမစဲ၊ ပုလဲလုံးညို၊ ပန်းလျှင်သီသို့၊ ရှုဒီ
ဘွယ်တည့်၊ ဖြိုးအင်ပြည့်သာ၊ သို့သည့်ခါတွင်၊ မွေရာ
ခွင်ဝယ်၊ မရွှင်ယောင်းနှမ်း၊ နေကြောင့်သမ်းသည်၊
ချေချမ်းကားဝေ၊ ပန်းကြာမွှေးသို့၊ ငြိမ့်လေးစလှ၊
ဆင်းမြမြသည်။ ။ ပျောင်းပျောက်ရာ ခေလိမ့်မည်။

၂။ တထိတ်ထိတ်လျှင်၊ ချစ်စိတ်တူတိ၊ ပါးဝယ်
ရှိသို့၊ မျက်စိနှစ်လုံး၊ စုရုံးထပ်ထပ်၊ ထိတ်လန့်ဖျပ်မျှ၊
တိမ်းလပ်မထင်၊ ကောင်းကင်မြရည်၊ ညိုရောင်လည်ရွှံ့၊
လေပြည်ပျံညှင်း၊ အချမ်းသွင်းသော်၊ ခန်းတွင်းရဝေ၊
ဘော်ရွှေမပေါင်း၊ နှမ်းလျောင်း လက်သင်၊ မပြင်
လျော့လျည်း၊ ဝမ်းနည်းတွေးယူ၊ အသို့မူရွှံ့၊ သည်သူ
ငါ့မှာ၊ ကြိမ်တတ်လှာဟု၊ ရံခါမမေ့၊ လွမ်းသရွေ့ကို။ ။
မှတ်နေရက်ကြာ ခေလိမ့်မည်။

၃။ တတိတ်တိတ်လျှင်၊ ခွေမြိတ်ဆံစ၊ ပြင်မပြတည့်၊
နှုတ်မျှခြည်ပွက်၊ မမြက်သမ်းမဲး၊ နှလုံးထီးက၊ သူရဲ
သက်ဝေ၊ ကြင်ဆွေမျိုးရှည်၊ ကြ-လေ၏ ဟု၊ တသည်
ပျူဟာ၊ ရံခါမထင်၊ ဆံမျှင်မြီဖျား၊ ထိပ်နားမဝှန်၊
မပြန်မေ့တုံ၊ မလှုံ လှချင်၊ ဝမ်းတွင်မှတ်တွေ၊ တည်းချုပ်
နေရွှံ့၊ စိမ်းခြေရောင်ဆင်း၊ ပြာဝင်းပြာလတ်၊ ပြာချော
မွတ်လျှင်၊ ဆိုတတ်မတုံ၊ စိတ်ကိုလှုံရွှံ့၊ ။ ချစ်ထုံ
ပျက်ပါ ခေလိမ့်မည်။

(၁၀၃) မိုးတော-ရတု

၁။ ပတ်စက်ဝန်းလည်၊ နတ်ဘုန်းစည်လျှင်၊ သို့သည်
ချိန်ခါ၊ ရေငန်းပါလျက်၊ လေသာမြန်နန်း၊ ဘုံမြင့်ရွှန်းက၊
ခွေမြန်းလွန်သူ၊ ဘယ်မှာ ဟူ၍၊ ခြူးလူရွက်ရှင်၊
လှစ်ဘွင့်ငင်မှ၊ စိန်ထင်သန်လျက်၊ စက်တဘက်နှင့်၊
ခက်လည်းသန္တာ၊ စိမ်းဝါတွဲညို၊ ဖူးစီပုလဲ၊ ရိုက်ကာ
ကြီးသော်၊ ရုံးရုံးပြီးပြန်၊ မိုးထက်မိုးသူ၊ ရှင်မူကြော
လန်း၊ ဘယ်ညာသန်း၍၊ လျှပ်ပန်းပွင့်လှည့်၊ ညိုဝါ
မှည့်ပြီး၊ လွမ်းသည့်ဆောက်ဦ၊ ထပ်ပြန်ကုလျက်၊ ရှင်မူ
ရည်ထင်၊ နတ်လုလင်သည်။ ။ လွမ်းလျှင် မဖြည် ဖြည့်
တော့သည်။

၂။ ဝတ်ရက်မွန်းကြည်၊ ညှာမြရည်နှင့်၊ ရိုးရှည်
မြတ်၊ ချပ်ရံပုလဲ၊ ရုံးရုံးလှပ်လှပ်၊ သပ်သပ်ပျံ့ရှား၊
ရေးငြားရလျှင်၊ * (စ-လည်းဆင်မှ၊ ပ-တွင် ယသတ်)
ဖြူဆွတ်ဆွတ်ကို၊ ကွင်းညွတ်ကေသာ၊ တောင်လက်
ယာက၊ မြက်မှာမိန်ရည်၊ ထင်လိမ့်သည်ဟု၊ နှုတ်ခြည်
ရွှေစက်၊ မြက်သည့်ဖြစ်ကို၊ စိစစ်နေရာ၊ ဒေဝါတမုံ၊
အလွမ်းလို့၍၊ အုံအုံပျံ့ပျံ့၊ ကက-ခုန်ခုန်၊ သုန်သုန်
မာန်မာန်၊ ဟန်ပန်ယိမ်းညွတ်၊ ဖျန်းဆွတ် သွန်းကြီး၊
ရင့်ကာနွဲ့ရှင့်၊ မြဲခဲတရှက်၊ မြဲ-မစက်သည်။ ။
တိမ်ရွက်ထွေလည် လှည့်တော့သည်။

၃။ မှတ်ညက်ရွန်းသည်၊ ကျင့်မူနည်နှင့်၊ လျှံသည်
ရောင်လျက်၊ ဝေပူမျက်သို့၊ မြခက်ကြောသေး၊ ရိုန်းရိုန်း

* () ဤလက်သည်းကွင်းအတွင်းရှိ စကားစုကို
ပေါင်းလျှင် (စပယ်) ဟုသောအမည်ဖြစ်သည်။

ပြေးမျှ၊ ငြိမ့်လေးတည်ကြည်၊ မျိုးမည်မြင့်ဟန်၊ တူတန်
ကြ၏၊ ပန်းလည်လှည့်သို့၊ ကြည့်လည်းမငြီး၊ နီးလည်း
ထိပ်တွင်၊ ဆင်ပြန်ကာက၊ ဝါသနာကြောင့်၊ မေတ္တာ
ပိုမြင့်၊ လွမ်းစတင့်သာ၊ သခင့်သစ္စာ၊ ကုမုဒ်ကြာကို၊
လည်မှာထိပ်နှိုက်၊ တင်စဉ်ကြိုက်ဝယ်၊ တိမ်တိုက်မြန်နန်း၊
ယုဂန်စွန်းက၊ လျှပ်ပန်းခြည်မြင့်၊ တဝင့်ဝင့်လျှင်၊ မတင့်
စရာ၊ ပြိုင်ငှါဘက်ကျွန်း၊ လှည့်ကာဝန်းသည်။ ။
လျှပ်ပန်းရောင်ခြည် မြည့်တော့သည်။

(၁၀၄) မိုးတော-ရတု

၁။ ပည်းလေဝူလေ၊ ရှေ့ဝဘုံသာ၊ နန်းဆီမှာလျှင်၊
လျှပ်ဝါထပ်ဆင့်၊ လေပြည်ပင့်၍၊ ထစ်ရင့်ကြေးဟစ်၊
လောင်မီးပစ်သို့၊ မြရစ်သီတာ၊ သွန်းချရွာသော်၊ မြောက်
မှာလေမူ၊ မိုးကကု၍၊ တိမ်ဖြူမထင်၊ မှောင်တိပင်လျှင်၊
တပင်ပြေးသွား၊ ကြိမ်းဝါးသံပ၊ ယုဂန်ဝဝယ်၊ အလှ
စံမှတ်၊ နှိုင်းရာလွတ်သား၊ ပျိုထွတ် ဆင်းယောင်၊
လေးယောက်မောင်လျှင်၊ မြရောင်လျှံဖုံး၊ တကြီးကြီး
သည်။ ။ ညဉ့်လုံးစေ့နှင့် လိမ့်မည်လော။

၂။ သည်းလေဝူလေ၊ ရှေ့ဝဆီရော်၊ ကြည့်လိုက်
မျှော်သော်၊ တိမ်ပေါ်ပတ်ဝန်း၊ မှောင်တိသန်းလျက်၊
ညဉ့်ခန်းမဆုံး၊ နေ့လုံးမနေ၊ စွေလေကလည်း၊ အလှ
ငြိမ့်လေး၊ နှောင်းဆုံးမွေးသည်၊ ငယ်သွေးမြရောင်၊
ဆွကြက်တောင်ကို၊ တင့်အောင်မစည်း၊ တင့်ရည်းမထင်၊
ညှိုးရုပ်သွင်နှင့်၊ ကြာတင်မော့စွာ၊ ရောက်ခဲလှဟု၊ ထပ်မျှ

လွမ်းစိုး၊ ပြေးစိုး၊ နိုးသည်။ ။ သမ်းဦးနေနှင့် လိပ်မည်
လော။

၃။ ပည်းလေဝလေ၊ ရွှေဝမြို့လယ်၊ လှမျိုးကြွယ်သား၊
နတ်နှယ်တမျှ၊ ချောညိုမြကို၊ ထိန်းယရွှေဘော်၊ ပျော်
ကြောင်းချော်လည်း၊ မပျော်ညှိုးဝယ်၊ ရွှေမျှားလယ်တွင်၊
ပြီးရယ်မဲထွေ၊ နေလေအံ့လော့၊ သဘောငှက်တူ၊
ပျံတက်မူကား၊ တွေးယူမခွ၊ ရောက်ချင်လှ၏။ သက်မျှ
တူရိုးနောင်သည်မျိုးသည်။ ။ ချစ်ကြီးစေ့နှင့် လိပ်မည်
လော။

(၁၀၅) အမြည်ခံ-၇တု

၁။ စက်ဝန်းရံခွေ၊ ဖြည်းသည့်လေနှင့်၊ တိမ်ခြေ
လှစ်တွန်း၊* သုံးမည်ကျွန်းကို၊ ရောင်ထွန်းပလင်း၊ ကိုသာ
ချင်းလျက်၊ အတွင်းရိပ်ခို၊ မြင်းမိုရ်အနီး၊ လေယာဉ်
စီး၍၊ † ခရီးသုံးမည်၊ မပြတ်လည်လျက်၊ ‡ ရောင်ခြည်

* သုံးမည်ကျွန်းကို၊ ရောင်ထွန်းပလင်း-ကား
နေမင်းသည် အန္တောရီထိသွားသောအခါ အရှေ့
ကျွန်း၌ မွန်းမတည်ခင် တောင်ကျွန်းမှာ နေထွက်
ခြင်း၊ မွန်းလွှဲမှ-မြောက်ကျွန်းမှာ နေဝင်ခြင်း၊
အနောက်ကျွန်းမှာ သန်းခေါင်ယံဖြစ်ခြင်း၊ သို့ဖြစ်၍
အရှေ့ကျွန်း၊ တောင်ကျွန်း၊ မြောက်ကျွန်း-ထိုသုံး
ကျွန်း လင်းသည်ဟုသတည်း။

† ခရီးသုံးမည်ကား အန္တောရီထိ=အတွင်း
ခရီး၊ မဇ္ဈေရီထိ=အလယ်ခရီး၊ ဗဟဟိရီထိ=အပြင်
ခရီးတို့ကိုဆိုသည်။

‡ ရောင်ခြည် တထောင်-ကား သဟဿရံထိ
ဟုသောပါဠိ၏ ပြန်ဘက်ဖြစ်သည်။

တထောင်၊ မဆောင်လေဘဲ၊ တိမ်ထဲကသာ၊ မိုးမှာ
ကိုပင်း၊ အချမ်းသွင်းကာ၊ နှင်းနှင့်တညီ၊ ရာသီမငဲ့၊
ဆွတ်ပျံ့ဝန်းကျင်၊ ဝေရီဆင်သည်။ ။ ကိုယ်တွင်ချမ်းလှ
တော့သည်သာ။

၂။ ဘက်ကျန်းစံနေ၊ မိုးနတ်ဆွေတို့၊ မြဲတေခြည်
ရောင်၊ နန်းတဆောင်နှင့်၊ စီခြောင်အခြား၊ ယသွား
နှိုက်တွင်၊ နှပ်ချည်မျှင်ကို၊ မြီးလျှင်အဘောက်၊ ရုပ်မျိုး
ကောက်၍၊ အောက်ကစာမရီ၊ ဇာနီနှင့်တိုး၊ ဆင်မျိုး
ဆယ်ပါး၊ နဂါးရွှေဂှက်၊ အတက်ရောင်လျှံ၊ ဂဠုန်
ပျံနှင့်၊ သူရံနတ်သား၊ ရင်ဆိုင်ထားမှ၊ ကိုးပါးမျက်ရှင်၊
စိမ့်မီးဆင်၍၊ တုယင်နှင့်ချည်း၊ ဝှန်သည်းလှည့်ပတ်၊
တန်းခိုးလွှတ်လျက်၊ လွမ်းဆွတ်စဉ်တွင်၊ ခွေရိုက်ဆင်
သည်။ ။ ညိုစင်ရွမ်းလှ တော့သည်သာ။

(ထိုအခြည်ခံရတုကို ဖြည့်သော- တတိယပိုဒ်မပါ)။

(၁၀၆) မိုးတောအလိုက်-၇တု

၁။ မည်းဘိသည်လည်း၊ မည်းဘိသည်။ ။ ကြီးမြည်
ရင့်ဟုန်၊ တသုန်သုန်လျှင်၊ ပဇ္ဇာန်နတ်ကျော်၊ ခေါ်လ
တုံတုံ၊ သံဟုံခြမ်းထစ်၊ လျှပ်စစ်ပြေးခပြောင်၊ တိမ်တောင်
ရွေ့ရှား၊ မြောက်သို့ပါးခဲ့၊ မြဲလားကြင်ကျွမ်း၊ တမ်းတမ်း
မယ့်မှာ၊ မကြီးလှာဟု၊ ဗျာပါဝှန်လိုက်၊ အောက်
မေ့ကြိုက်ဝယ်၊ စောင်းလိုက်၏ သို့၊ သည်းတို့ဘိခြင်း၊
မဇ္ဇာန်မင်းလျှင်၊ စွေပြင်းကာကာ၊ မိုးဒေဝါသည်။ ။
မရွာနှင့်လေ ချမ်းတော့၏။

၂။ သည်းဘိသည်လည်း၊ သည်းဘိသည်၊ ခေါင်
 တည်လေသန်း၊ ယုဂန်စွန်းက၊ လျှပ်ပန်းစက်ရောင်၊
 တပြောင်ပြောင်လျှင်၊ လောင်တလိလိ၊ မိုးလုံးညီမျှ၊
 မြင်ဘိကမူ၊ သက်မျှတူပင်၊ မိခင်သမက်၊ ပြာညက်ချော
 လှ၊ အစ်မကြီးမတ်၊ အလတ်အထွေး၊ နှောင်းမွေးခဲအို၊
 မောင်ညိုယောက်ဖ၊ ယောက်မမောင်ရင်၊ ဘမင်းတူ
 တော်၊ ကြင်ဘော်ရွယ်စစ်၊ ဦးသစ်တည့်တည့်၊ ကြင်၏
 မထင်၊ ဖြင်တို့ခဲလော၊ တွေးတောဝမ်းမှာ၊ နေလှည့်ရာ
 ကို၊ စေရှာခြင်းတ၊ ကြောင်းစ မကျန်၊ စာသဝန်နှင့်၊
 မြီးမှန်သစ္စာ၊ မတ်ကြီးလျာသည်။ ။မဟုနှင့်လေ လွမ်း
 တော၏။

၃။ ကြည်းဘိသည်လည်း၊ ကြည်းဘိသည်၊ ကြီးမြည်
 သီလေး၊ တခြေးခြေးလျှင်၊ လွမ်းရေးမယ့်တူ၊ လွမ်းစေ
 ဟူသို၊ ရင့်ရူထူးလည်၊ ကြီးမြောက်မည်သော်၊ အမည်
 ဗုဒ္ဓ၊ သရဏဟု၊ သာလှမည်ရင်၊ ပန်းပင်မင်းဝယ်၊
 ပိန်ညှင်းလည်းကျ၊။ လေရူးလည်းထန်၊ မိုးလည်း
 သွန်သော်၊ ဘုန်းသန်မင်းရွှေ၊ ရုံးလေ့စင်စစ်၊ မတ်ကြီး
 ဖြစ်လျှင်၊ အချစ်မတည်၊ လည်တို့အံ့ဟု၊ တစုဘော်
 လယ်၊ မယ်အောက်မေ့သော်၊ ခုန်ဆွေပျံနား၊ နှစ်ပါး
 တူနေ၊ ဘော်မကွေနှင့်၊ မြည်ထွေနှောက်မှာ၊ ငှက်သံ
 သာသည်။ ။မလာနှင့်လေ တမ်းတော့၏။

(၁၀၇) မိုးတော-ရတု

၁။ သွန်းမြူးစေ့ထန်၊ ခါဝသန်လည်း၊ နိုးဟန်ကာ
 လ၊ မိုင်းမိုင်းပျံလျက်၊ ထင်မှတ် တိမ်သာ၊ ရွှေပါး

နှောက်ခွင်၊ မင်းလွင်ဖြည်းညှင်း၊ တောင်လေပင်းက၊
 မုရင်းရွှေရောင်၊ ဝင်းပြောင်ပြာလဲ၊ နွဲ့နွဲ့ရှုပ်သွင်းလေးပင်
 ငြိမ်သက်၊ ပြစ်စက်မစွန်း၊ ရွှေနန်းဘုံလယ်၊ မြူးကြယ်
 ဘုန်းအင်၊ လှများရှင်ကြောင့်၊ မရှင်တို့လှည့်၊ မိုးရည်
 ကြီးဘိ၊ သည်းခေါင်ထိမျှ၊ မျက်စိနားတွင်၊ ကြာထင်
 စံ့စံ့၊ ဆွတ်ဆွတ်ပျံ့မျှ၊ မတုံ့နေရာ၊ မိုးသံသာသည်။ ။
 ရွာဘိသည်လည်း မချန်ရက်။

၂။ ဆန်းထူးထွေလွန်၊ ပြည်းလေသွန်နှင့်၊ တောင်
 ပြန်လေညှင်း၊ စိမ့်စိမ့်ချင်းက၊ ထိုဆင်းကျည်းဖွပ်၊ ပိတ်
 လှုပ်ရွန့်ရွန့်၊ ထပ်ဖြန့်ကိုယ်စား၊ ပိုက်ဖြားပျော်ပျော်၊
 စက်လှည့်သော်လည်း၊ သုံးဘော်ရွှေလယ်၊ ရွက်သွယ်
 ကေသာ၊ ထုံးကာစစ၊ ရွှေလက်သင်၊ ရွှေစင်အသား၊
 လှထွတ်ထားသည်၊ မင်းဖျားသမီး၊ ဘုန်းကြီးလျှံလန်း၊
 ရွှေနန်းတောင်ခွင်၊ ထားတင်ထိုက်တင့်၊ နောက်မင်း
 သက်လှယ်၊ နုနယ်နွဲ့နောင်း၊ ပြင်ကောင်းနတ်ဟန်၊
 ထွေးနှောင်း စွန်ကြောင့်၊ လွမ်းဝှန်မိုးထိ၊ ထင်မိကာ
 ကာ၊ ကြံမိုးရှာသည်။ ။ကြာဘိ သည်လည်း မလွန်
 ရက်။

၃။ နန်းဦးနေတန်၊ ဘုန်းညွန့်သန်သာ၊ ပွင့်
 ရန်စဲးစဲး၊ မင်းရုံးမည်ခေါ်၊ ကြားကျော်ကြေညာ၊ စကြာ
 ပွင့်နိုး၊ ဆောင်းထီးဖြူစင်၊ တိုင်းခွင်ဇေဗ္ဗ၊ သိမ်းယူမကြာ၊
 ဖြစ်သောခါမှာ၊ တောင်ညာထားတင့်၊ လက်ယာမြင့်
 က၊ ပျော်ခွင့်မကြာ၊ မေတ္တာရွှေချည်၊ ရစ်လည်ပတ်စည်း၊
 တင့်ရည်းမြီးနှောင်၊ သုံးဘော်ရွှေလယ်၊ လနယ်ဝင်း
 ပြောင်၊ ညိုရောင်နွဲ့ရှင်း၊ လှမှန်ကင်းလျှင်၊ သံညှင်းထွေ

လာအုံးမွေရာနှိုက်၊ ခွေစာဆောင်းပါး၊ လက်ရွှေသား
နှင့်၊ သနားဘယ်သာ၊ ဘွေရှာစိစစ်၊ ပေးသည့်ဖြစ်ကို၊
ဖြေလစ်ကြည့်သော်၊ မရှင်ပျော်ခဲ့၊ မြက်ဖော်သံသာ၊
မျိုးစံရာသည်။ မှာဘိသည်လည်း မပြန်ရက်။

(၁၀၀) ကျေးဇူး-ရတု

၁။ ဆောင်းကချီ၍၊ ရာသီတပေါင်း၊ ပြောင်းတံ
တန်းခု၊ ကူးပြန်ကဆုန်၊ နယုန်ခေါ်မှတ်၊ သည်သို့
ညွတ်ခဲ့၊ ဝါကျွတ်ကပင်၊ ရည်ထင်လွမ်းလျှင်၊ အစဉ်
မပြတ်၊ ချစ်ပတ်ရစ်ဆင်၊ ရက်ဖြင်သန်တောင်း၊ မြင့်
ညောင်းကာက၊ ရံခါမမေ့၊ နွေသို့စွေ၍၊ တောင်ငွေ
တိမ်ခိုး၊ မိုးလည်းပွင့်ဝါ၊ ရှေ့ပြာလဲစိမ်း၊ မြဲမြဲရှိမ်း၊
ခပ်သိမ်းလူ့ရပ်၊ တော်လှင်ရင်ရွှေ၊ တနွေနှင့်ဆောင်း၊
ပြောင်းလိမ့်ဖြစ်ကို၊ ကျစ်လျစ်စေ့စို၊ စေမှုကံသည်။ ။
ကျွန်ယုံကျေးသား တင်လော့နား။

၂။ ညောင်းစနီ၍၊ ထပ်ပြီလျှင်လျှင်၊ ဝေးမစဉ်
တည့်၊ မချဉ်မြေနှင့်၊ နှာမောင်းဆင့်က၊ ရွက်ရင့်ဖူးခေါင်၊
ရွှေရောင်ပွင့်ချပ်၊ ရွှေရိုးတပ်သို့၊ ရှစ်ရပ်တင့်မှန်း၊ ရွှေပြည်
နန်းကိုလျှင်လွန်းခိုမင်၊ သခင်နွဲ့ရှင်၊ ရောင်ဆင်းငြိမ်မြေ၊
မသိလေတည့်၊ စေ့ရေကြောင်းအင်၊ သက်သို့ကြင်၍၊
မရှင်မှနည်၊ ညှိုးငယ်သည်ကို၊ ဖြေဖြည့်ဆို၍၊ မြေလို
ပြေငြား၊ ဖြားခါ ခေါ်စိုက်၊ ရှင်တော်၊ ရိုက်ဝယ်၊
ကျွတ်ထိုက်သောနည်း၊ နောင်ချည်းစုံမက်၊ မလျောက်
ရက်သည်။ ။ သက်ထက်ဆပွား၊ ကြင်သော့အား။

ကျေးဇူး-ရတု

၃။ ပျောင်းယုမို၍၊ နေ့ညီလည်းသင့်၊ ရေလည်း
တင်သော်၊ ချပ်ဆင်တရာ၊ ယိမ်းနွဲ့ခါနှင့်၊ ပမာမှတ်မြက်၊
ယှဉ်ကျမ်းဘက်ကို၊ အသက်နှိင်းရန်၊ လွမ်းမျှတန်၍၊
အလွန်ဆက်၊ နေမြီးဟောင်းသာ၊ တပ်တာလှေတက်၊
ချီရက်ရေစ၊ လလည်းစုံပေါင်း၊ နှစ်မည် ပြောင်းသော်၊
ဥဒေါင်း၊ သိမ်းစွန်၊ နှန်းကောင်းတန်ဟု၊ ယုဂန်
သာကောင်၊ ဗွေထိပ်ခေါင်ထက်၊ စက်ရောင်ထွန်းလွမ်း၊
ရှင်တော်စစ်ကို၊ သစ်သစ်ပြန်ခေါက်၊ ပြည့်ဆုလျှောက်၏၊
ပြိုင်ထောက် နှစ်ဆု၊ ရည်တူမမြော်၊ ပြည်ဓာတ်
ကျော်သည်။ ။ ရှင်တော်တကား ရှင်တော် စား။

ကျေးဇူး-ရတု

(၁၀၉) ကျေးဇူး-ရတု

၁။ မင်းခင်းဟူသည်၊ ရှစ်ပြည်သာထွေ၊ ရေလည်း
ပတ်သန်း၊ မောင်းမကျွန်းနှင့်၊ ဖြန့်ဝန်းစုံရိပ်၊ နန်းသာ
ထိပ်ဝယ်၊ ရွက်စိတ်ပင်ဖျား၊ ဝတ်ရက်ပျားကို၊ ဆွတ်စား
ချေ၍၊ ပျော်ချမ်းမြေသည်၊ အိမ်ရွှေမင်းကျေး၊ ဟုမဝေး
တည့်၊ အရေးရှစ်အင်၊ ကုန်မည်ထင်၍၊ ရလျှင်
ဖျော်ဖြား၊ တင်ထက်ထားမှ၊ စေစားမှုဝန်၊ တတ်မြောက်
ပွန်သား၊ မိုးစွန်တိမ်ခြည်၊ မယ်တို့ရည်လော့၊ ငါးမည်
ကြံသင့်၊ မျိုးဘုန်းမြင့်သည်။ ။ ပျော်လင့်လျက်ပင် နေ
လိမ့်မည်။

၂။ ညှင်းညှင်း မြဲကြည်၊ ပြစ်ဟူသည်လည်း၊
ရိပ်ခြည်ဆံမွေ၊ မရှိလေတည့်၊ သုံးရွှေရှာဘွယ်၊ ရံသည်
လယ်နှိုက်၊ သွယ်သွယ်မြာလတ်၊ ကြာနေ နတ်လျှင်၊

ခွေညွတ်ရှောင်တိမ်း၊ ယိမ်းမျှညွတ်ရှာ၊ ခန်းသာရဝေ၊
 ပျော်နေစမြီး၊ ဖန်လဲးတ-ဆို၊ နှုတ်ချိုတွတ်တီ၊ လာပြီ
 ကြားစုံ၊ ရောက်တုံအံ့ဟု၊ ဖြည်းည့်လေသာ၊ နှုတ်ပျူ
 ဟာလည်း၊ တရာချပ်ပြေ၊ ကုမ့်ရှေ့သို့၊ တွက်ရေ
 ကြာမြင့်၊ ပြန်ခေါ်ချင့်သည်။ **ဘော်နှင့်ရက်မြင် ရေ
 လိမ့်မည်။**

၃။ နှင်းကြွင်းမှုနည်၊ ပင်တိုင်သည်လည်း၊ လေပြည်
 ဆောင်သွေး၊ ရနံ့မွှေးရွံ့၊ စိန်ကျေးသူးရွာ၊ သည်က
 ခွါမူ၊ ရောပတ်လျောက်၊ သွားသော် ကောက်လိမ့်၊
 ပြန်ခေါက်လေမူ၊ လမ်းတူရှုဖြင့်၊ စည်သူဘုရား၊ တန်ကြာ
 ဖျားနိုက်၊ နေနားစလျှင်၊ တညဉ့်တင်းမျှ၊ ပျံ့ရှင်းကြိုင်
 ရှား၊ ထွတ်ထွတ်ထွားသည်၊ ပုပ္ဖါးမဉ္ဇူ၊ စကားဟူသား၊
 လိုင်ကြံထွေလာ၊ ပန်းတကာထက်၊ စံရာလွတ်တင့်၊ လွန်
 ရှံ့ပွင့်သည်။ **ပေါ်ဆင့်ခက်ဆင် ဝေလိမ့်မည်။**

(၁၁၀) ကျေးဝေ-ရတု

၁။ ကျေးတကာ်တွင်၊ ရာဇာသုဝ၊ ခြောက်ထိုက်
 လှသား၊ ကြိုင်ပျမွှေးကြ၊ နန္ဒမူဝယ်၊ လိုက်ဂုတောင်ပါး၊
 နယ်စပ်ပွားရွံ့၊ ကျန်းဖျားသပြေ၊ ဇမ္ဗူနေလျှင်၊ ချပ်ပြေ
 ထုံဆွ၊ သာသည်လဝယ်၊ မာဃပန်းခြံ၊ နောင်ဘို့လွှဲ
 သား၊ ပုလဲးရောင်မြီး၊ ဖက်ဆွတ်ဦးကို၊ ငုံဖူးသွန်းသွန်း၊
 ဥဒည်နန်းနှင့်၊ ထုတ်သန်းပတ်ပတ်၊ စွယ်မြိတ်လက်ယာ၊
 ရတနာသို့၊ မကြာခင်ပင်၊ ဆက်လှတင်ရွံ့၊ ပယ်သင်ရန်မီး၊
 တို့စောမီးကို၊ **ကောင်းခြံကြူးချို မြောက်ချေလော့။**

၂။ ရှေးပမာလျှင်၊ သစ္စာမိဋ္ဌာန်၊ ကျင့်မြီးမှန်ရှင်၊
 *တမန်မူလျှော်၊ ခွင့်ရေးမြော်ရွံ့၊ စွယ်တော်ထံရင်၊
 ဝပ်စင်းကြည်လှည့်၊ ပန်ထွာဖြည့်သော်၊ ဥဒည်လက်ယာ၊
 ထားတောင်ညာ လျှင်၊ သိင်္ဂါ ဘုံမြင့်၊ †ကျည်းရှင်
 ဘွင့်ရွံ့၊ သံဆင့်မကူး၊ မေးနှင့်ဖူးက၊ ဖိုဦးတောင်ဖျား၊
 ဖျာဒိတ်ထားရွံ့၊ သကြားရပ်နေ၊ နဂါးခွေသည်၊ သရေ
 ခေတ္တ၊ ပြည်မအုပ်စိုး၊ သတိုးဓမ္မာ၊ ရာဇာခေါင်ဖျား၊
 ကိုယ်တော် စားဟု၊ ကြားလည်းကြားပေ၊ လူ့ဘို့ခဝလော့၊
 ချစ်နေမြိတ်လေး၊ နေမင်းမြီးကို၊ **သားထွေးဗျာပါ
 ဖျောက်ချေလော့။**

၃။ ဝေဝရာတွင်၊ ထိုမှာတဘက်၊ သမုဒ်ထက်လည်း၊
 ခဲခက်သောဟန်၊ အတန်တန်တိ၊ သိမ်းစွန်ဝိုးဝါး၊
 ရှက်မျှတားလည်း၊ ရဲအားသိမြင်၊ ရှစ်ပါးအင်နှင့်၊
 ဆက်တင်သောခါ၊ သူ့သစ္စာမူ၊ မိုင်းဝါကျိုင်းရုံး၊
 လူ့ပြည်လုံးကို၊ လက်ရုံးစက်မြင်၊ ခြေစုံနင်းရွံ့၊ လင်းဇင်း

* အရှင်မှာတိုင်း ဆိုသူကို=တမန်၊ မင်းနှစ်ဝါး
 သင့်အောင် ဆိုသူကို =တံဆေး၊ သူ့စကားကို
 ထောက်ရွံ့၊ ယုတ်လွန်မရှိ ဆိုသူကို=သို့သေး၊
 လိုသည်ကိုတောင်းလွှာသူကို=သံ၊ မှာတိုင်းဆိုရွံ့၊
 စေဘက်ရမှ သွားသူကို=မင်းဝေ-ဟု- တမန်၊
 တံဆေး၊ သို့သေး၊ သံ၊ မင်းစေဟုရွံ့ ငါးပါး
 ပြားကြောင်းကို ကပိလကဏဒီပနီတွင် ပြဆိုသည်။
 † ကျည်းရှင်-ကား ပေါရာဏ၊ ဘွင့်ရွံ့ထား
 သောတံခါး-ဟုလို့၊ ကျည်းသေ-ဆိုလျှင် ပိတ်ရွံ့
 ထားသောတံခါးဖြစ်သည်။

ရိပ်ဖြူနန်းတိုင်ယုမှ၊ တူရှုဆီတည့်၊ စက်ဖြင့်လှည့်လိမ့်၊
ဥဒည့်တမ်းခွန်၊ နေကျမှန်သည်၊ ချစ်ရန်ကြင်သို၊
ဆွေမယ်သို့လှင်၊ နောင်တို့တွေပြား၊ လွမ်းဟန်များကို၊
ပြန်သွားလျှင်ကြောင်း၊ ဆုသန်တောင်း၍၊ နှောင်းမှ
နားတော် လျှောက်ချေလော့။

(၁၁၁) ကျေးဇူး-ရတု

၁။ ကိုးပါးပျက်စုံ၊ ချယ်တုံရစ်ထုံး၊ စိ၍ကုံးသို့၊
ရင်ဖုံးလည်ရေး၊ နှုတ်ကွေးထိပ်ပြင်၊ သက်တင်တိရန်း၊
မြီးသွန်းတောင်ပံ၊ စိမ်းလျှံအသွေး၊ မြဲခြည်ပြေးသည်၊
ပြစ်ဝေးသာထွတ်၊ ကျေးတုလွတ်...။ ရစ်ပတ်တောင်ညို၊
ရာဇဂြိုဟ်ဟု၊ တွေးဆိုခေါ်ကြ၊ ကလေးကလည်း၊ ဝါလ
ဆန်းတက်၊ ဆဲတရက်ကို၊ ကြင်ဘက်စိတ်ညို၊ ပြန်လပြီဟု၊
မိုးဆီတိမ်ခြေ၊ လွန်နှင့်ချေလော့၊ သရေထွန်းပ၊ ရွှေတ
မျှဝယ်၊ နတ်များ မနိုင်၊ လှကသိုက်းသည်။ ၊
ဆက်တိုင်းပျသက် ဝေပင်သောဝ်။

၂။ ဘိုးရှားခက်ပုံ၊ တိုင်းမဲစုံသား၊ ကြည်တုံရီညွတ်၊
ဇောတိရသ်သို့၊ မျိုးမြတ်နုသည်၊ ဘုံရွှေပြည်သို့၊
မှတ်ချည်စူးစူး၊ ပျံလေဦးလော့၊ မြင့်ဖြူးချစ်ရှင်၊ တောင်
ထိပ်တွင်နှိုက်၊ ပန်းပင်နည်းများ၊ သင့်ရုံနားမှ၊ မြင့်ဖျား
သည်မှာ၊ သာယာစဟန်၊ ပန်းမာလ် တောင်ကမ်း၊
ဆီးနှင့်ပြွမ်း၍၊ ချမ်းသည်ဖြစ်လား၊ လွမ်းသည်များကို၊
ကျေးသားစေ့ရေ၊ မကျန်စေနှင့်၊ ပြိမ့်ခြေပြင်လျှာ၊
ဆံကေသာလည်း၊ လက်ယာမြိတ်လွတ်၊ သွယ်ညွတ်
သိပ်သည်း၊ ခွေစလည်းသည်၊ ၊ စုလည်း မြရွက်
ကေသျှင်သောဝ်။

၃။ မိုးဖျားထက်ဘုံ၊ သာမျိုးစုံသား၊ နှိုင်းတုံတမျှ၊
ပြည်ခေတ္တသို့၊ သည်ကယုံတက်၊ ဆက်မိလေစေ၊ စာခွေ
အပ၊ မောင့်နှုတ်ကလည်း၊ မြန်မာ့အလို၊ သံချိုထွေသာ၊
လျှောက်သောခါမှ၊ ခရာပီပီ၊ အာနိကွမ်းဖူး၊ သွယ်ခြူး
မြွေရိုး၊ ခါးကြီးစံခြောက်၊ လက်ကောက်ရည်လေး၊
ပန်းသေးသွယ်ဖျား၊ ပတ္တမြားမူ၊ ထားသည်ထက်
အောက်၊ ကြာသောက်ဝတ်နေ၊ လိမ်းခြေမှတ်ချော၊
တင့်မောပျူဟာ၊ ခန်းရိပ်သာမှ၊ လှည့်ကာမေ့ရှု၊
ဘော်ရုံးစုသည်။ ၊ ခါလူညတွက် နေတွင်သောဝ်။

(၁၁၂) ကျေးဇူး-ရတု

(အာသာဝတီဝတ်ဆံချ)

၁။ ပျိုးပုံရံကာ၊ ဂန္ဓမာနိုင်၊ နိဿာပျံ့ရှား၊ ပန်းဝတ်
စား၍၊ ဘိုးဘွားစဉ်ရွေး၊ နန်းထက်မွေးလျက်၊ ဥမွှေး
ခုံစင်၊ သိုက်ထဲတွင်ကာ၊ နတ်ရှင်မာယ၊ ပေး၍ ရသော်၊
ငယ်ကမြတ်လေး၊ ကြီးအောင်မွေးသည်၊ အောက်မေး
မည်းနက်၊ ရွှေလျက်သတိ၊ ထွန်းလျှံညီသား၊ လှဘိကိုယ်
ရောင်၊ တင့်ခေါင်လည်ရေး၊ သုံးဆင့်ကွေးနှင့်၊ ခြေကြေး
ပြယား၊ ပတ္တမြားမျက်စိ၊ မဏိနိတွတ်၊ ရွှဲလုံးခတ်သို့၊
လှမွတ်ရောင်ဆင်း၊ ကျေးဇူးမင်း...။ သောင်းတွင်း
ဝှန်လောက်၊ မြောက်ကားစစ်ကိုင်း၊ မြဲမြဲဆိုင်းသား၊
ရစ်သိုင်းပန်းလောင်၊ တောင်ကားပင်းယ၊ လယ်ချက်မ
နှိုက်၊ ဖြိုးမျှကြည်သွန်၊ * ခနောင်းဝှန်လျက်၊ ယဉ်ထန်

* ခနောင်း-ဟူသည်ကား ဝဲ-ဟူလိ၊ နေမိငရဲခက်
ပျို့၌- “မနက်စတောင်း၊ ကြိမ်ပိုက် ချောင်းဟု၊
ခနောင်းကြောက်ဘွယ်” ဟု စပ်ဆိုသည်။

တွေတွေ၊ ရေလည်းသန့်ရှင်း၊ သုံးစင်းတကွ၊ ပေါင်းဆုံကြသား၊ ဇေယဘူမိ၊ တုမရှိသည်၊ သိရိပဝရာ၊ ဒီပတမ္ဘတ်၊ ပြည်များထွတ်နှိုက်၊ မိုးနတ်နှိုင်းယူ၊ မတူလူချင်း၊ လှမွန်ကင်းသို့၊ အဆင်းသိင်္ဂါ၊ မြေမှာအရောက်၊ ပင်ဆင့်ပေါက်သား၊ ခိုင်မြောက်လှစွာ၊ ဇလတ်တာသည်။ ။ သိင်္ဂါရိုးတံ ဝတ်ဆံမကြေ စေနှင့်လော။

၂။ ရိုးစုံလျှံဖြာ၊ ဟေမဝါနှိုက်၊ မက္ခာအုပ်စိုး၊ နတ်တို့ပျိုးသား၊ တိမ်ခိုးထိမျှ၊ လှိုင်ပေါက်ပြသည်၊ သိင်္ဂါရိုးတံ၊ ဝတ်ဆံရွှေညွှာ၊ ပင့်ထက်ဖြာလျက်၊ မြေမှာနဂါး၊ ထွတ်ဇျားဘိလူး၊ အထူးထူးကို၊ သားဦးရွှေကျေး၊ နန်းမ-မွေးလျှင်၊ ကြောက်ဘေးမစိုး၊ ထစ်ကြိုးဝဇိရိန်၊ မိုးပုဆိန်သို့၊ တောင်ရှိန်ခေါက်ခေါက်၊ လှင့်လိုက်ခြောက်မှ၊ လွန်မြောက်ရန်စ၊ ပျံလေကြသော်၊ နတ်သားတမန်၊ ရှင်ကောင်းကျွန်ဟု၊ ရုံးမာန်ထက်လှ၊ ဆိုကြီးပရွံ့၊ ရွှေခွေကော၊ နှုတ်သန္တာနှင့်၊ လှရာရွေးပြီး၊ နောင်ဇနီးသို့၊ ဘက်နှိုးရွက်ရှိမ်း၊ ကတော့စိမ်းနှင့်၊ မသိမ်းလေနှင့်၊ မပျံမရွင်း၊ မြင်တောတွင်းဝယ်၊ ဆီးနှင်းမိုးစဲ၊ ဖျန်းပေါက်ကြီးရွံ့၊ မြဲခဲအလား၊ ရွှေမပြားလျှင်၊ ဆောင်းပါးစာစောင်၊ နောင်လက်ဆောင်ကို၊ နေရောင်မထိုး၊ တောင်ပံမိုးရွံ့၊ မညှိုးမသမ်း၊ မနှမ်းမသွေ၊ မတွေ့နေပူဆောင်လေယူသည်။ ။ မွှေးကြူလှိုင်ပျံ နတ်နံ့ ပပြေ လေနှင့်လော။

၃။ မိုးဘုံယံမှ၊ ထက်အာကာက၊ သူဇာကြင်ဘက်၊ လှည့်ဖြားမျက်လည်း၊ ယွင်းကွက်လေဘယ်၊ နောင်ဝမ်းဝယ်တုံ၊ နက်ကျယ်ဝေဂုဏ်၊ မြစ်သမုဒ်နှင့်၊ မယုတ် တု

လည်၊ တော်မှန်ရည်ကို၊ စိမ်းသည်မြဲလား၊ ဘောက်မပြားသို့၊ တောင်ပါးမြောက်လွှား၊ ကျင့်မည်ခဲ၏၊ ကိုယ်ကွဲနှစ်ပါး၊ စိတ်ကားတရုံး၊ နှလုံးတခု၊ ရှင်မှာစုလျှင်၊ အာယုအသက်၊ တရာထက်ဝယ်၊ ရင်ညက်ရစ်ကုံး၊ ရွှေလက်ရုံးကို၊ ဒုံးရဘိမု၊ တ-ယူသနေ၊ လွမ်းအောက်မေ့လျက်၊ ပတ်ဝှေ့ဝေလောင်၊ သွေးယူဆောင်ကာ၊ တောတောင်လုံးမြို့၊ ရနံ့ထုံရွံ့၊ မြောက်ဘုံလှိုင်ပျံ၊ ကြိုင်ပေါက်ပြသား၊ သိင်္ဂါခက်ဝေ၊ ပန်းစာခွေသည်၊ ရှိသေတုံ၊ ခေါက်၊ ဆက်တိုင်းရောက်ကာ၊ ချစ်လှောက်ခြင်းရာ၊ လူ့ပျူဟာဖြင့်၊ အိသာကျန်းအံ့၊ တံမတုံကို၊ နူးညံ့မြဲလား၊ ဓွတ်ဓွတ်ထွားသို့၊ စကားရန်အောင်၊ ပန်းလက်ဆောင်နှင့်၊ သားမောင်ညိုထွားရွှေကျေးသားသည်။ ။ တိုင်းကားလူ့ရွာ မြင့်ကြာမနေ ချေနှင့်လော။

(၁၁၃) ကျေးဇဝ-ရတု

၁။ တောင်ငါးပည်လျှင်၊ ချမ်းကြည်တွေတွေ၊ ဆဲနှစ်ခွေကို၊ မြည်နေမထိုး၊ ယွင်းရွံ့မိုးသား၊ တန်းခိုးကြီးမြတ်၊ စိတ္တထွတ်ဝယ်၊ မိုးနတ်မျက်ရွာ၊ ပျော်ရာပြသား၊ ချယ်ထုဆန်းပြား၊ မပြောက်ကျားတည်၊ ကျေးသားကိုယ်လုံး၊ ကိုးမည်ကုံးသည်၊ ထွတ်ဆုံးလူ့မြေ၊ ခုနစ်ထွေဝယ်၊ ရှာတွေ့မမြော်၊ လွှဲထင်ပေါ်သား၊ ရွှေလှော်မဉ္ဇူ၊ နှိုင်းသသူနှင့်၊ အတူစုံဘက်၊ ဖူးရခက်သည်။ ။ ကြာရက်ရေရေ မြင်တော့သည်။

၂။ ရှောင်ရှားလည်ဝင်၊ ရောက်လေ လျှင်လည်း၊ မရွှင်မပျံ၊ နေ့လပည်းဖြင့်၊ ကြာလေတင်ဟု၊ မြင်ချင်

မြင်ရ၊ ကြားစ-ကြားတုံ့၊ မလှုံ့ထပ်ကာ၊ ပြည်ရွာထူး
 ပြား၊ ရောက်လေငြားလည်း၊ တပီးမျက်စိ၊ မရှိစဘူး၊
 စူးစူးသို့သာ၊ ရံကာမမြက်၊ ရောရှက်လည်ကွေ့၊ နီးလှ
 ခွံ့တည့်၊ မခေ့ရလစ်၊ ကြီးသောဖြစ်ကို၊ ကျစ်လျစ်ရှိသေ၊
 လျှောက်ချေစေသော်၊ တင်နေခေါင်ချုပ်၊ ဆင်းနတ်ရုပ်
 ကို၊ ကျွန်ုပ်ကြားလျှောက်၊ တခွန်းလောက်မျှ၊ မပျောက်
 မကျန်၊ မှာတိုင်းပြန်သား၊ ယှဉ်ရန်ဆွေစစ်၊ တို့ရှင်ချစ်
 သည်။ ၊ လွမ်းရစ်ခွေခွေ ဆင်တော့သည်။

၃။ ခေါင်ပျားကြည်စင်၊ မြဲမတင်သား၊ မြဲသွင်ပ-
 လင်း၊ တူမယွင်းတည့်၊ လူချင်းမမြင်၊ စံတင်မိုးနတ်၊
 သက်သည်မှတ်ရှင့်၊ ဝင်းလတ်ရောင်မြိုက်၊ လှမကိုင့်ကို၊
 မှာလိုက်သောလျှောက်၊ လျှောက်တုံ့တဖန်၊ ပြန်အံ့ကြ
 လည်း၊ လိမ်းကျံကြိုင်မွှေ၊ ရှိမည်ဝေးသူ၊ မလေးပန်း
 နှယ်၊ နှုတ်ပျံ့ကြွယ်နှင့်၊ ဆိုဘွယ်မရှိ၊ မျှော်ခွဲမိသည်၊
 မျက်စိသွယ်ခွေ၊ လျောင်းလျက်နေ၍၊ မပြေညှိသမ်း၊
 လွမ်းလည်းလွမ်းလိုက်၊ သွယ်ပိုက်ကေသျှင်၊ လက်သင်
 ပင့်မြောက်၊ မြိတ်ခေါက်ရစ်ခွေ၊ နေလည်း- နတ်သွင်၊
 ဆင်လည်း-နတ်မျှ၊ အလှစံခိုင်း၊ သက်နှင့်ခိုင်းသည်။ ၊
 ကြည့်တိုင်းထွေထွေ ထင်တော့သည်။

(၁၁၄) ကျေးဇဝ-ရတု

၁။ လျင်ကြောင်းကျိုးရည်၊ ဘက်စံရှည်၍၊ မျိုး
 စည်မဝေး၊ မဟော်ကျေးနှင့်၊ ဘိုး၊ ဘေး၊ မိဘ၊ တကွနေ
 မှတ်၊ ငွေတောင်ထွတ်ဝယ်၊ ရံပတ်ရွှေများ၊ ရှင်ပျော်
 ပါး၍၊ ဘုန်းအားနောင်မှာ၊ ရောက်ပေလှာသည်၊ ရုပ်

ဝါမြဲဆင်း၊ ကျေးဇူးမင်း...။ သက်နှင်းစုဝေ၊ မယ်တို့
 နေသည်၊ ရွှေမြေအောင်ချို၊ နန်းရပ်သို့လျှင်၊ ပျံ့တို့ချေ
 လေး၊ မဖင့်ခန်းနှင့်၊ ညီကျေးယုံနေ၊ သည်နှစ်-ခွေကို၊
 တင်စေ အကြောင်း၊ မရောက် တောင်းသည်။ ။
 သင်ပေါင်းရိုးရှည် ပွင့်တကား။

၂။ သင်ပေါင်းရိုးရှည်၊ ခိုင်မြောက်စည်၍၊ အမည်
 ခေါ်မှန်း၊ နိမိတ်ပန်းနှင့်၊ လန်းလန်း ရောက်အောင်၊
 လှထွတ်ခေါင်ကို၊ ကျေးမောင် ယူချေ၊ ဆက်ပိုလေ
 လော့၊ ဆောင်းခွေပြန်ခါ၊ အတာနှစ်ဦး၊ လ-တန်းခူး
 ကို၊ ပိုက်ကြားရွှေရင်၊ ခဝေခွင်ဝယ်၊ နွဲ့လျှင်လမည်၊ မှာ
 သည်ယုယ၊ ရွှေခွန်းကလည်း၊ များလှမဝေး၊ ခေါ်မေး
 ရုံသာ၊ တောင်လက်ယာက၊ ရံကာမစ၊ ထိန်းယရွှေ
 ပေါင်း၊ ခ နေ-ညောင်းသည်။ ၊ ရှင်နှောင်း ပျိုးမည်
 မြင့်တကား။

၃။ ရှင်နှောင်းပျိုးမည်၊ မြင့်လှသည်သို့၊ နေခြည်
 မဝင်၊ ရောက်လေလျှင်သော်၊ သဘင်ထွတ်ကြိုက်၊ နှစ်
 မြိုက် ရှင်ပျော်၊ မယ်တော်-ဘမင်း၊ သားချင်းကစ၊
 ထိန်းယရံစောင်၊ လှထွတ်ခေါင်ကို၊ လက်ဆောင်ပန်း
 ခက်၊ ကျွန်ုပ်ဆက်၍၊ ချန်ခွက်မထား၊ မှာသည်များကို၊
 လျှောက်ကြားပလျှင်၊ ပျံ့ရှင်လိုလို၊ နောင်ကိုရည်လျက်၊
 လှဆိုဆက်သည်၊ အထက်စုဥာ၊ စွယ်လက်ယာကို၊
 ရှိကြာစုံပေါင်း၊ လျင်ဆုတောင်းသည်။ ၊ ကြင်ကြောင်း
 ကျိုးသည် ခွင့်တကား။

(၁၁၅) သာလိကာဝေ-ရတု

၁။ နတ်ကောင်းလှာ၊ ခြေ-သန္တာနှင့်၊ နိလာ-မြီး
တောင်၊ အာပေါင်-ဇောတ၊ နားလှ-ရွှေတိ၊ မျက်စိ-
စိန်ပန်း၊ ကြည့်တိုင်းရှုန်းသည်၊ နှုတ်ခွန်းလျှော်၊ သာလိ
ကာ...။ သည်မှာစစ်မြေ၊ မြောက်လေထန်ပြင်း၊ ကျန်း
ဝေလှ၊ မိုးနှောင်းတူ၍၊ မည်သူ့ မရှည်၊ ချမ်းသည့်ဖြစ်
လား၊ ကြောင်းခြင်းများကို၊ လျှောက်ကြား စိမ့်မည်၊
မွှေးဘရည်လျက်၊ ချစ်ကြည်းမတ္တာ၊ သဝန်စာနှင့်စေ
လှာမောင့်ကို၊ ရောက်မည်ဆိုလိမ့်၊ ရွယ်ပျို ဘုန်းရှိ၊
နောင်မွှေးမိသည်။ ။ မျက်စိပြော်နှင့် နေလိမ့်မည်။

၂။ ထွတ်မြဲဆင်းဝါ၊ ကြင်ဘွယ်သာတိ၊ လည်မှာ
အမြီး၊ ရစ်ပတ်ဆွဲ၍၊ မကွေးတူကွေ့ပျော်နေကြကို၊ ဌာန
ဝေးခြား၊ နှစ်ပါးပိုက်ခြံ၊ မလုံရှည်ကျွမ်း၊ နောင်တူရမ်း
လိမ့်၊ ထပ်လွမ်းထည်များ၊ ထွေထွေခြား၍၊ ပျံ့ရှား
ကြိုင်ခြီး၊ သုံးဖန်လဲးသား၊ ပန်းကြိုးပတ်ကုံး၊ မွေရာအိုး
ဝယ်၊ ထွေးဆုံးပျိုနု၊ ခံနတ်တုမာ၊ ငယ်သူ့ ဘာသာ၊ တရံ
ခါမျှ၊ မကွာလှည့်ချင်၊ ရွှေမွမ်းဖြစ်နှင့်၊ ပြန်လျင်စေသား၊
ဆုများဆောက်တည်၊ ရည်၍ လက်အုပ်၊ လှခေါင်ချုပ်
သည်။ ။ လွမ်းရုပ်တထွေ ဆင်လိမ့်မည်။

၃။ တတ်လှခြင်းရာ၊ နှုတ်သံသာနှင့်၊ လိမ်မာဆန်း
ပြား၊ သာစကားကို၊ ကြားကဖန်ဖန်၊ မေးထပ်ပြန်လိမ့်၊
ယမန်ကတွင်၊ သံလျင် ကူးမြောက်၊ လမ်းစဉ်ရောက်
လည်း၊ အာသောက်မုန်သွင်၊ ရုံးတော်ဆင်နှင့်၊ သုံးခွင်
ခွေရစ်၊ လွမ်းသည့်ဖြစ်ကို၊ သားချစ်ညိုလဲ၊ ကြွင်းမဲ့စေ

ချေလျှောက်လေသိကြောင်း၊ ပျိုနွဲ့နောင်းမှု၊ မှီလျောင်း
လည်းလျက်၊ သလွန်ထက်ဝယ်၊ ကြာလက်ချိုးရေ၊ သိစိမ့်
ထွေဟု၊ လိမ်းရွှေကိုယ်မှာ၊ နံ့သာပန်းနံ့၊ ပျံ့စိမ့်တညီ၊
ငယ်ချိုလိန်းယ၊ မ-၁ ပဲပြင်၊ ဘန်စီရင်လည်း၊ မရှင်
လှည့်လှို၊ ဆင်းကြာညိုသည်။ ။ နောင်ကို ရောက်စေ
ချင်လိမ့်မည်။

(၁၁၆) ကျေးဇဝ-ရတု

၁။ ကောင်းကင်လတ်ဝယ်၊ တက်ထွန်းကယ်သား၊
နေ့နယ်တမ်းခွန်၊ ဘုန်းဝှန်ရိုက်ခြောင်း၊ နန်းလောင်း
ဘုန်းမြီး၊ သတိုးမမ္မ၊ နရထွတ်တင်၊ ချီရပ်ဆင်ကာ၊ ကောင်း
ကင်ထွတ်ဖျား၊ လေဟိုသွားသည်၊ မြလား-ကိုယ်မွှေး၊
လည်ရေးနှုတ်သီး၊ အမြီး၊ တောင်ပံ၊ မျက်စိရံသို့၊ နှိုင်းစံ
ဘက်ဝေး၊ နန်းလောင်းကျေး...။ ညီထွေးသုဝါ၊ ပန်း
နှင့်စာကို၊ မွေစွာမြီးနှောင်၊ ယုယဆောင်၍၊ မြူရောင်
ဝင်းညက်၊ ပြစ်မစက်သည်၊ နောင်သက် ကျွမ်းတော်၊
နေတော်မူရာ၊ ရှေ့ဝသာသို့၊ မကြာဆက်ချေ၊ လှမြဲတေ
သည်။ ။ ရက်ရေမှတ်တည် လင့်တော့သည်။

၂။ သောင်းခွင်ပတ်ကျယ်၊ ဝေးမျိုး ကြွယ်သား၊
ဇင်းမယ် မြောက်ယွန်း၊ ရစ်သန်းရှည်ထွေ၊ ရေလည်း
ပတ်ဖြာ၊ မသာခြင်းဆင်၊ တောင်ထိပ်တွင်ခိုက်၊ ရိုင်းပင်
လှည့်ဖြား၊ ကျိုင်းသေဉ်စားလျင်၊ ခန့်ညားကြောက်ရွံ့၊
ကျွန်တော်ခံမှာ၊ ယွင်းကြံတောက်သွေ၊ ပုန်ကန်လေသော်၊
သပြေသောင်းခွင်၊ နတ်ရှင်ညီတော်၊ တေဇော်တက်မြီး၊
ရန်ညွန့်ချီးသည်၊ သတိုးနန်းညွန့်၊ မြေတော်ဆန်က

ပတ်ဖြင့်သွားခေါင်းနန်းရွှေတောင်ဝယ်၊ ရွှေရောင်ဝင်းဝါ၊
ဇလတ်တာသည်။ မြည့်ရာရစ်လည် ပွင့်တော့သည်။

၃။ နှောင်းမြင်နတ်နယ်၊ လှမျိုးကြွယ်သား၊ ကေ
သွယ်ဆံစည်း၊ စုလည်းလက်သစ်၊ ကေသျှင်လျှော့ဖြေ၊
ပျောင်းညွတ်ခွေလိမ့်၊ ချီထွေအာစာဆောင်းဦး ကသည်၊
ရက်လခြားမြောင်၊ ခုတိုင်အောင်မှာလက်ဆောင်မှာစာ၊
မရောက်လှာဟုဝမ်းမှာနည်းထွေ၊ မသိလေဘူး၊ စေ့ရေ
ခြင်းရာ၊ နောင်တို့မှာမူ၊ ဗျာပါဝှန်ဆီး၊ မိုးထိနီးမျှ၊ တော
ကြီးနှင့်ချောင်း၊ လမ်းကြောင်းမတွေ့၊ မြစ်ကွေ့၊ ချောင်း
ပိုက်၊ ဘယ်လိုက်ညာသွား၊ မအားရင်အပ်၊ အထပ်ထပ်
တိ၊ မြေရပ်မတည်၊ ရှိရသည်ကို၊ ပိုက်လည်သံထောက်၊
ညီကျေးလျှောက်လော့၊ စံမြောက်ရွှေလျှော်၊ ရွှေဘော်
တင့်လယ်၊ မျိုးကြင်ဘွယ်သည်။ နောင်နှယ်တာရှည်
ဆင့်တော့သည်။

(၁၁၇) ကျေးဇေး-ရတု

၁။ ကြံလျက်တွေ့ရှာ၊ ခေါင်းစိမ်းဝါနှင့်၊ တျာတျာ
နိတွေး၊ လည်ရေးသုံးပါး၊ စုတ်ဖြင့်သားသို့၊ နှုတ်ဖျား စွေး
ရွေး၊ ငယ်ကမွေးသည်၊ ညီထွေးလိမ်မာ၊ ကျေးမြဝါ...။
သုံးဖြာမြစ်ဆုံ၊ ပေါင်းတုံစီးထန်၊ ရိုက်ကြည်းသွန်သို့၊
ယုဂန်ထက်မှာ၊ မြတ်ပုညာလည်း၊ စုဠာမုနိ၊ ပုထိုးရှိ
၏၊ သာဘိထူးလည်၊ နန်းတော်သည်လည်း၊ နတ်ပြည်
ထက်မှာ၊ ဝေယန္တာသို့၊ တောင်မှာကြည့်မျှော်၊ ရှုတို့
သော်လည်း၊ မင်းကျော်ကောင်းမှု၊ သဗ္ဗညုနှင့်၊ မေရု
ဗဟို၊ မြင်းမိုရ်ဟုလောက်၊ ရွှေတောင်ပေါက်သို့၊ ဝင်း
တောက်ညွှတ်ရောင်၊ နေ့တိုင်းပြောင်သား၊ မင်းခေါင်

တည်ရာ၊ ရွှေပြည်သာကို၊ မှာစာညီထွေ၊ ဆက်ချေ
သေးလော့၊ သက်ဝေးမယ်မှာ၊ ဆက်ရောက်ခါသည်။ ။
ရွှေဝါလက်တော် ယူလိမ့်မည်။

၂။ ဆံရွက်ကေသာ၊ ဆင်းသူဇာမူ၊ ရံခါထုံသင်း၊
ဘွဲ့မည်ဆင်းတိ၊ နှစ်တွင်းရွက်ညွှောက်၊ မပေါ်လောက်
နဲ့၊ ထွန်းတောက်ဝင်းပါ၊ နတ်သို့လှသည်၊ ရွှေဝမှန်ကျ၊
နန်းမြီသူကို၊ စောင်ဖြူတင်းထိမ်၊ ရိပ်ငြိမ် ကာသန်း၊
အိုးဝန်းမှီတွဲ၊ လည်ချင်းနွေးလျက်၊ ဖန်လဲးဆိုလော့၊
တစေ့စေ့ကို၊ အောက်ဓမ္မေလလေ၊ ခွေခွေခွေမျှ၊ သပြေ
သခင်၊ နတ်ရှင်ဘုန်းတူ၊ ပြည်တောင်ငူကို၊ ယုမည်နှင့်
သာ၊ အောင်တပ်ရာဝယ်၊ မြင့်စွာလ၊ နှစ်၊ ကြာသည်ဖြစ်
ကို၊ စိစစ်ဘိမူ၊ မျက်စိနှိုက်တွင်၊ ရေးရေးထင်စွ၊ မိခင်ဘ
မင်း၊ သားချင်းရွှေဘော်၊ ဖြားယောင်းသော်လည်း၊
မပျော်လေတန်၊ ကျန်ရစ်ဟန်ကို၊ ဆယ်ဖန်ဆယ်
ထွေ၊ နောင်ကြောင့်ပေသည်။ ။ တောင်လေခန်းသို့
ပြုလိမ့်မည်။

၃။ ဝံဘက်နေရာ၊ မယ်တို့မှာမူ၊ သီတာဝန်းရံ၊
မြကျောက်ခံသား၊ မင်းဝံထိပ်စွန်း၊ သန်လျက်ကျွန်း
ထက်၊ ရွှေနန်းတည်ရာ၊ မော်ကွန်းစာနှင့်၊ ရတနာပုရ၊
ရွှေဝမင်းနေ၊ မြရိပ်ပွေ့ခိုက်၊ သာထွေလွတ်ခေါင်၊ စကြာ
ဆောင်ဝယ်၊ ညီရောင်ပြာလဲ့၊ သွယ်ခွံခွံမူ၊ တဆံနှစ်
တောင်၊ ခန်းသာချောင်တွင်၊ တန်ဆောင်ဟုလောက်၊
ရွှေရောင်တောက်သို့၊ မှောင်ပျောက်ကင်းဝေး၊ ပျိုငယ်
သေးစွ၊ ရုပ်ဝေးဌာန၊ အဘယ်လသည်၊ စစ်ကရုံးခေါင်၊
ဆွေမောင်ဘယ်နဲ့၊ ရောက်ပါအံ့ဟု၊ ဆွတ်ပျံ့လှည့်ကာ၊

မျက်နှာရွှေရည်၊ ပျောင်းလိမ့်မည်ကြောင့်၊ ဆောက်တည်မရ၊ ပျံ့ပျံ့ချင်၊ ငှက်ပင်သော်မှ၊ ဖြစ်ဘိ-တဟု၊ သာရ-ကလျာ၊ မယ်တို့မှာ၊ သေခွါရောက်လေ၊ ကဆုန်နွေသည်။ **ညောင်ရေနောင်တို့ လူလိမ့်မည်။**

(၁၁၀) ကျေးဇူး-ရတု

၁။ မြက်ယိုလုံးဝယ်၊ ကိုးမည်ချယ်သား၊ မြိုင်လယ်တောစွန်၊ ဟိမဝန်နှိုက်၊ ယုဂန်ထဲလူ၊ စိမ်းစိမ်းနုသည်၊ မြိတုအရွက်၊ ငါးခက်လူလူ၊ မဂ္ဂူပန်းမြတ်၊ ပင်ပြာသာဒ်နှိုက်၊ နေမှတ်ပျော်ပဲ၊ ထိုကျေးသားကို၊ သကြားပို့ဟန်၊ ကံဟောင်းဘန်၍၊ မွေးပြန်ရသည်၊ သက်မျှကြည်လေး၊ မဂ္ဂူကျေး.....ပြစ်ဝေးတင်ခင်း၊ မရှိလျှင်းတိ၊ မြှဝင်းမွတ်စင်၊ သုံးရွှေတွင်နှိုက်၊ မထင်ပြိုင်ခန့်၊ လှဖျားညွန့်ကို၊ ကွေးရွှန်ပျံ့ရှင်၊ ပန်းသင်္ဃန်းနှင့်၊ အလျင်မနေ၊ လျှောက်ဆက်ချေလော့၊ စေ့ရေကြောင်းခြင်း၊ လွတ်လိုက်လျှင်းသည်။ **ညောင်းမရို ရိုသော်ဝိ။**

၂။ လှပျိုသုံးရွယ်၊ ဘော်များလယ်နှိုက်၊ လနယ်ထွန်းပြောင်၊ *ခြောက်ပြစ်ရှောင်ကို၊ လက်ဆောင်ပျံ့

* ခြောက်ပြစ်ရှောင်-ဟုသည်ကား-၁-အလွန်ရှည်ခြင်း= အတိဒိသ၊ ၂-အလွန်တိုခြင်း= အတိရသ၊ ၃-အလွန်ကြီးခြင်း= အတိကိသ၊ ၄-အလွန်ဆူခြင်း= အတိထုလ၊ ၅-အလွန်မည်းခြင်း= အတိကာလ၊ ၆-အလွန်ဖြူခြင်း= အတိဩဒါတ-ဟု မွေပဒေသာအဋ္ဌကထာ၊ ၉၁၆-အဋ္ဌကထာ၊ မဟာဝဂ္ဂသံယုတ်အဋ္ဌကထာ၊ တေလပတ္တဇာတ်အဋ္ဌကထာတို့၌ လာသော-အပြစ်ခြောက်ပါးကင်းသည်ကိုဆိုသည်။

ရှင်၊ နှင်းဆက်တင်သည်၊ အလျင်မယူ၊ ဝမ်းမူနည်းဟန်၊ သူငယ်မာန်ဖြင့်၊ နန်းရန်ပွင့်ညွှောက်၊ သစ္စာဘောက်၍၊ ချစ်ထောက်သူနှင့်၊ မယ်မှာတင့်ဟု၊ သခင့်ထွေသား၊ သာယာချိုမြိန်၊ မိန့်နှုတ်မြက်ကို၊ ထိပ်ထက်မဂ္ဂူ၊ ဆောင်ခဲ့ယူမှ၊ ယှဉ်သူသည်ရန်၊ မိဘုန်းသန်မှု၊ ကးလွန်ဆာပူ၊ မေးတော်မူက၊ တွေးယူကြမိ၊ သခင်သိ၏၊ ပျောင်းအိ ဆွတ်ဆွတ်၊ ရေမှလွတ်သည်၊ ကြာညွတ်အသွင်၊ ခွေလျက်ပင်တိ၊ သခင်အရင်း၊ မိန့်လိုက်လျှင်းသည်။ **သံညှင်းမပီ ပီသော်ဝိ။**

၃။ ဟဆိုပြုံးရယ်၊ သနားဘွယ်တိ၊ နိကာယ်အင်စုံ၊ လှကြေးမုံကို၊ နိတုံရွှေစင်၊ မျက်ရှင်စီရယ်၊ ဒါလီသွယ်သို့၊ လည်ဝယ်ထားဆင်၊ ဦးလျှောက်တင်၍၊ သခင်အစစ်၊ ဆွေကျွမ်းချစ်ကို၊ သစ်သစ်မကျန်၊ ကြွင်းမဲပြန်အံ့၊ ယှဉ်ရန်သည်ရင်း၊ သောင်းတွင်းဝှန်ပတ်၊ မင်းလောင်းမတ်မူ၊ တမှတ်တည်းသား၊ သစ္စာတမူ၊ တော်သောဟူက၊ ပြိုင်တူမရှိ၊ ကျွန်ုပ်သိ၏၊ ဦးထိရိုသေ၊ ပြန်ခဲ့ပေသော်၊ ငိုရွှေချပ်ရွှ၊ ကုမုဒဝယ်၊ မြတ်လှသန္ဓေ၊ ယူစွဲနေသို့၊ သက်ဝေကြင်ဘက်၊ နောင်မင်းသက်မူ၊ လျှောင်းစက်မျှော်လွန်း၊ မိဘုန်းရွှန်းသည်။ **အုံးဝန်းမပို့ ပိုပိုသော်ဝိ။**

(၁၁၉) ကျေးဇူး-ရတု

၁။ ညီးဘွယ်သာလျှင်၊ ပဇာကသည်၊ အစတည်၍၊ ဖူးမည်ကိုသာ၊ မချာနေည၊ စေများလှဟု၊ တုံမျှမဆို၊ ကျွန်ုပ်ကိုမူ၊ သွားလိုသွားလေ၊ နေလည်းမတ၊ ငြိမ့်လေ

လှ၏။ ထွန်းပရုပ်သွင်၊ ခန်းသာခွင်နှိုက်၊ မှောင်ပင်
 ရိပ်ခြည်၊ သမ်းမည်မထင်၊ ကြည်စင်ညိုဝင်း၊ ပယင်း
 မြဲတူ၊ မတူပလေ၊ ထင်ချေစိတ်တွင်၊ မြဲစင်လှရှင်း၊
 ဘိတ်ဘိတ်ဝင်းမျှ၊ မတင်းစံလှည့်၊ နှိုင်းရှည်ထိုက်တန်၊
 တင့်မောဟန်မျှ၊ ယုတ်လွန်မဲခြား၊ အဟူထားသည်။ ။
 ပုပ္ဖါးချပ်ပြေ ဝံရာရွှေ။

၂။ နိုးနွယ်ကြာတင်၊ လ၊နှစ်ဖြင်မျှ၊ ကြီးအင်
 ကြကာ၊ နောင်ဗျာပါကို၊ ရီခါမချွတ်၊ မှာတိုင်းတတ်သား၊
 * (သုဒဿန၊ စိတ္တရုဒ္ဓါ၊ ကာလ-ကေလာ၊ ဝန္ဒမာဝယ်)။
 သုဝါသနစ်၊ မင်းစစ်မြေးပင်၊ စိုသက်တင်သို့၊ လည်၊ ရင်၊
 မြီးရှန်း၊ စိန်ပန်းရှိရှိ၊ ကိုယ်လုံးညီသည်၊ ဇာတိကောင်း
 ထွတ်၊ ကျေးတုလွတ်လျှင်၊ လှမြတ်ငြိမ်ညက်၊ မိန့်နှုတ်
 ထွက်ကို၊ ယွင်းကွက်ဆံမွှေ၊ မတွေ့ဝေနှင့်၊ လျှောက်နေ
 မြီးတည်၊ သူနားလည်မှ၊ ရိပ်ခြည်ရှုမျှော်၊ ပျော်ပါး
 ပျော်သည်။ ။ သံတော်ရီသေ ခံပါချေ။

၃။ ပြီးလွယ်ရာပင်၊ ရောက်လျှင်ခွင့်ရော်၊ စိုက်လည်
 မျှော်၍၊ မဲပျော်မပါး၊ နေ့များ-လဖြင်၊ ကြာနေတွင်သို့၊
 ရုပ်သွင်သမ်းညှိုး၊ ကြားနိုး-ကြာတင်၊ ကြာချင်-ကြာရေး၊
 စမ်းမေးမြန်းမှု၊ လူသူနားမျှ၊ စ-န-ရိပ်ခြည်၊ မြီးတည်
 သေသတ်၊ ပြင်မလွတ်တည်၊ ခေါ်မှတ်ဆိုကာ၊ သစ္စာ
 တည်မှန်၊ ယုံကျွန်စေလော့၊ မေ့သည်မရှိ၊ မျက်စိနှစ်လုံး၊
 စုရုံးဝမ်းမှာ၊ သခင်သာဟု၊ မှာရာဖြစ်ကို၊ ရှင်ချစ်ရှင်ကျွန်။

* () ဤလက်သည်းကွင်းအတွင်းရှိ တောင်
 ငါးလုံးကား အနုဝတတ်အိုင်ကိုရံသော တောင်
 တို့ပင်တည်း။

ကျွန်ုပ်ပြန်၏။ ချစ်တန်မျှလျက်၊ ရှင့်ချစ်သက်သည်။ ။
 ရိပ်ဝှက်ဝေ့ ကြံခါနေ။

(၁၂၀) ကျေးဝေ-ရတု

၁။ ဝေပူမျက်ရှင်၊ ကောင်းကင်ပျံဝဲ၊ နီလာခဲကို၊
 လွန်ကဲတင့်မှု၊ ရေးသားထုမှ၊ ဇမ္ဗူဦးစွန်း၊ ရွှေရည်
 သွန်းသို့၊ လည်ရန်းသက်တင်၊ ထိပ်ပြင်ဆင့်ရစ်၊ စီချယ်
 နစ်သား၊ ကျစ်လျစ်လိမ္မာ၊ ယဉ်ကျေးစွာသည်၊ သန္တာ
 နှုတ်ကွေး၊ ပြင်ဘက်ဝေးသည်၊ ရွှေကျေးမြဲရည်၊ ငါမွေး
 သည်။ ။ ထိုပြည်တိုင်းကား၊ ယိုးဒယားကို၊ ထွတ်ထား
 စိုးခြင်း၊ သခင်မင်းနှင့်၊ သနင်းတောင်တင်၊ မိနတ်ရှင်
 လျှင်၊ ကြည်လင်ယုယ၊ ပေးလွှာစက၊ သိင်္ဂီရောင်ဝှန်၊
 ကိုးမျက်ပြန်သည်၊ သလွန်ဘုံပါး၊ ရွှေချိုင့်ထား၍၊
 သနားသာရှင်၊ သားနွယ်ကြင်သည်၊ တို့ခွင်ဖြစ်ဟန်၊
 ပြည်ကြီးဝန်ကို။ ။ တောင်းပန်ရီသေ လျှောက်ပါချေ။

၂။ ဇမ္ဗူထက်ပြင်၊ တသောင်းတွင်နှိုက်၊ ကောင်း
 ကင်တိမ်လဲ၊ ပန်းဆိုင်းဆွဲသို့၊ ရုံးရုံးမောက်မောက်၊
 မြင်သူကြောက်မျှ၊ ဒီးပေါက်၊ လေး၊ မြား၊ ပြည်ကြီး
 အားနှင့်၊ တံတားဆိုက်ယှဉ်၊ သင်းဘော ယာဉ်လျက်၊
 တွေ့ကြဉ်ပြီးမှ၊ အနန္တကို၊ မိုးကကျောက်ဖျာ၊ ဘိသည်
 သာကား၊ ဖြူဝါဆောင်းပြီး၊ ဘစောမီးနှင့်၊ မောင်ကြီး
 မောင်လတ်၊ ဗိုလ်မှူးမတ်တို့၊ ဝန်းပတ်ခိုင်ကျည်၊ ခံချေ
 ရည်ကို၊ မည်သည်မင်းသား၊ ငါတကားဟု၊ စဉ်လား
 ရှေးနှောင်း၊ မစွန့်တောင်းတည်၊ မြို့ကောင်းထိပ်ထက်၊
 ကိုယ်တော် တက်၍၊ သွေကွက်မလည်၊ သွေးရည်

ချောင်းမျှ၊ စွန်းဝါလှလျက်၊ သီဟဘုန်းစည်၊ နိုင်လေ
သည်ကို၊ လေးမည် ကျွန်းလုံး၊ အံ့မဆုံးသည်။ ။
လက်ရုံးမြူတေ တောက်ဝါနေ။

၃။ စဉ်လျား ရှေးနှောင်း၊ မကြားတောင်းတည်၊
တသောင်းကျွန်းပြင်၊ လက်ရုံးတင်၍၊ နတ်ရှင် နောင်
တော်၊ ထင်ပေါ်တန်ဆိုးထိန်ရိုက်ကြီးသား၊ သတိုးမမ္မာ၊
ရာဇာကျော်၏။ နေ့စွန်းတည့်သို့၊ ထိုပြည့်နောက်ပါး၊
မြစ်နားသဲပြင်၊ တုရားရှင်က၊ လေးအင်စစ်ခြေ၊ ကူးမည်
နေသော်၊ စံရွှေရည်ကျော်၊ လက်ရုံးတော်ကို၊ ဖူးမြော်
ကြလျှင်၊ ဖူးမြင်ချင်၍၊ တို့ရှင်သမီး၊ ထွန်းညှိစန္ဒာ၊
သူဇာတမျှ၊ သခင်ကလျှင်၊ ကဲဆစ်မက်၊ မြည်လုံး
သက်ကို၊ ညွတ်လျက်ရှိရည်၊ ပန်ဝံ့သည်ဟု၊ ဘုန်းစည်
ရန်နင်း၊ ရုံးမှန်ကင်း၏။ ခြေရင်းတော်အောက်၊ နိမ့်ချ
လျှောက်၍၊ ဝမ်းမြောက်ရှင်စွာ၊ တို့မိန့်မှာနှင့်။ ။
မကြာလျှင်ထွေ ရောက်လွှာဝေ။

(၁၂၁) ကျေးဇူး-ရတု

၁။ အမြတ်တလေး၊ ငယ်ကမွေး၍၊ သိမ်းကျေး
သနား၊ မှတ်သားနားဝင်၊ ကျေးဇူးတင်သည်၊ သခင်
ဘရင်း၊ တို့မောင်မင်း...၊ ကြိုက်ချင်းကြိုက်ကာ၊ နေရပ်
ရွာကို၊ မှန်စွာမသိ၊ စေလျှင်ဘိ၍၊ ရွှေတိပြောင်ရွန်း၊
ရွှေနန်းတူရှု၊ ရွှေဂူမြောက်ပါး၊ တုံ့နေနားမှာ၊ မေးမရ
သော်၊ မြဲမြဲရိပ်မြိုင်၊ ဝနိုင်ရိပ်စက်၊ တဘက်ဆွဲတောင်၊
ပန်းလောင်မြစ်ကွေ့၊ ပင်းယရွှေဝယ်၊ ပျံ့လျင်ခုတ်၊
တုံ့မချုပ်သည်။ ။ ကျွန်ုပ်ပန်းပော လှချေ၏။

၂။ တစဲလည်လည်၊ ရင့်ကြာမည်၍၊ မေးသည်မရ၊
နေဝင်မှလျှင်၊ ရွှေဝကာသည်၊ စူးစူးရည်လျက်၊ မည်မျှ
မနား၊ ပျံ့ချေသွား၍၊ မယ့်ပါးခန်းတိုက်၊ ရောက်လေ
ဆိုက်သော်၊ သွယ်ဝိုက်ညှိုးချုပ်၊ လွှမ်းသည့်ရုပ်ကို၊ ကျွန်ုပ်
မျက်စိ၊ မျှော်လျှင်သိ၏၊ လျှံညီရည်ညက်၊ ပန်းကိုဆက်
လည်း၊ ရက်ရက်မယု၊ ဝမ်းနည်းမှုနှင့်၊ ဆာပူမရွှင်၊
ညှိုးရုပ်သွင်သည်၊ သို့စင်ရက်၊ လကြာလေစွဟု၊ မြက်ဟ
သံချိုမိန့်လိုက်ဆိုသည်။ ။ ရှင်ကိုတွေးတော ရလေ၏။

၃။ တပြောင်းပြန်ပြန်၊ ရှင်တော်ထံဝယ်၊ မကျန်
သံချို၊ ကြွင်းမဲ့ဆို၍၊ ပတိုရိမျှလောက်၊ နားတော်
လျှောက်သော်၊ ဝမ်းမြောက်သောထွေ၊ သင်္ကာကျေမှ၊
ခက်ဝေလူလု၊ ပန်းကိုယူ၍၊ တူရှုမြင်လစ်၊ မြစ်လည်း
ခြားကာ၊ သီတာရစ်မြှောင်၊ ပင်းယတောင်နှိုက်၊ ခြောက်
ရောင်ဉာဏ်ဟုံ၊ ရွှေစည်းခုံဝယ်၊ တူစုံရအောင်၊ မှတ်ရည်
စောင်၍၊ ကျေးမောင်မတ်မတ်၊ သွားလတ်ခရီး၊ နီးသည်
ဖြစ်မှ၊ ရှင်ချစ်နှိုက်တွင်၊ တင်ပါခဲ့ဟု၊ ချောနဲ့ပြာညို၊
မိန့်မြိုက်ဆိုသည်။ ။ ကုသိုလ်စိတ်စော မျှပေ၏။

(၁၂၂) ကျေးဇူး-ရတု

၁။ ရဂုံမြိုင်သာ၊ ဟေဝန္တာကာ၊ လူရွာမစပ်၊ နတ်တို့
ရပ်နှိုက်၊ ပွင့်ချပ်ကြိုင်ရှား၊ မဇ္ဈစား၍၊ ပျော်ပါးရှင်ပျံ၊
စဝပူလဝယ်၊ မွေးရမည်သို့၊ နတ်တို့ပိုသည်၊ စိမ်းညို
ကိုယ်မွေး၊ ညီရွှေကျေး...၊ သားထွေးသင်နာ၊ မှာလိုက်
သရွှေ၊ မမေ့လေစေ၊ အောင်မြေကြငှန်း၊ ရွှေဝနန်းကာ၊
အိကျန်းကိုယ်လက်၊ ရုံးမက်စွမ်းကို၊ ဆွေညီနောင်မြဲ၊
သက်မျှမျိုးညီ၊ ပြန်လတ်ပြီဟု၊ မိုးဆီတိမ်စွန်၊ ပျံနှင့်

လွန်သော်၊ နတ်ဟန်ယောင်ပျို၊ ပြာညိုခွတ်ရှင်း၊ စိုးမင်း
ငြိမ့်ခြေ၊ သခင်နေသား၊ အောင်မြေကြွငှန်း၊ သာထူး
ဆန်းသည်။ ။ရွှေနန်းတော်သာ နောက်ဝယ်သော်။

၂။ အမိုခိုင်မြာ၊ ပွင့်ခက်ဖြာကို၊ သန္တာတောင်လက်၊
ရှန်းရှန်းစက်မျှ၊ နံနက်ညဉ့်က၊ စောလှလေစေ၊ သူမြေ
ရပ်ခွင်၊ မြို့ကြီးပြင်ထက်၊ တပင်တိုင်ဖျား၊ တုံနေနားမှ၊
ပျော်ပါးရှင်ခမာ၊ မော်စောဆံကျော်၊ သပိတ်တော်ကို၊
ပူဇော်ခဲခြောက်၊ ရွှေနန်းနောက်တွင်၊ ကျော်ချောက်
သာလွန်၊ အဝကန်နှိုက်၊ ပန်းမာလကြိုင်ပျို၊ ပျော်ဘွယ်
မှလျှင်၊ ဌာနစဉ်ရွေး၊ ရပ်စောက်ဈေးလည်း၊ နီးဝေး
မြင်မြင်၊ ကျော်လွှဲထင်သာ၊ ရှင်ပင်နောက်စ၊ ရပ်နေ
မှလျှင်၊ မေးပမထိမ်ကြင်သူ၊ အိမ်ဟု၊ ရိပ်ငြိမ်သာဆိုင်၊
နှစ်ဆောင်ပြိုင်လျက်၊ မွှေးကြိုင်ပျံ့ရှင်း၊ ထိုသင်းပိတ်ခြေ၊
ရစ်ခေမဆင်၊ ညှိုးရပ်သွင်နှင့်၊ ပြာစင်ငြိမ်းရှုန်း၊ မရွှင်
လန်းသည်။ ။ရွှေဝန်းတော်မှာ မှောက်လယ်သော်။

၃။ မစုံမိုင်ရွာ၊ နောင်ခြင်းရာကို၊ တတ်စွာအရေး၊
ညီကျေးသော်သာ၊ မှတ်နိုင်ရာအံ့၊ သီတာမြဲလား၊ မြစ်နား
တလျှောက်၊ ပျံလေရောက်မှ၊ ပြိုင်ထောက် မထင်၊
မြစ်ကွေးတွင်နှိုက်၊ ရှင်ပင်ဘုန်းဝှံနံ၊ မြဲသလွန်ဟု၊ ပြင်းထန်
တေဇ၊ ကျော်စောလှ၏၊ နှမမယ်ဘို၊ တောင်းတို့ခွဲပါ၊
ပြည်ကခါမှ၊ ခနုဖြူဝယ်၊ မေးမြူစိစစ်၊ သားချစ်ပျံလေ။
သူမြေခါရှိုး၊ ပန်းအလွေးတွင်၊ ငြိမ်းစဲးပန်းပင်၊ တောင်
လက်သင်ရွံ့၊ သံလျင်၊ မကော်၊ ကြည့်မျှော်ဌာန၊ တလ
ခရီး၊ မနီးရှည်လှ၊ ပန်းလှိုင်ဝ ဝယ်၊ မြစ်စကမ်းခြေ၊
မြောင့်လေစေတော့၊ ထွေထွေမွမ်းခြင်၊ ဒဂုံတွင်နှိုက်။

မွေရှင်မှန်မော၊ သင်းချောရောင်ပုံ၊ တခဲးမိသို့၊ လုံးလျှံ
ပြောင်ရှုန်း၊ ရောင်ခြည်ထွန်းသည်။ ။ထွေဆန်းကျော်
လှာ ခြောက်သွယ်သော်။

(၁၂၃) ကျေးဇူး-ရတု

၁။ နဝပျက်ရှင်၊ ချယ်လွင်စီရုံး၊ ရွေး၍ ကုံးသို့၊
တောင်ဖိုးလည်ဝန်း၊ နှုတ်စွန်းပြယား၊ ထိပ်ဖျားရွှေသွယ်၊
ရှုဘွယ်သင့်ရောင်၊ ကိုယ်လုံးပြောင်သား၊ ဝေးခေါင်
တိုင်းခန်း၊ မလ္လာကျွန်းမှ၊ ဆောင်ညွှန်းရည်လေး၊ နတ်တို့
ပေး၍၊ ခွင့်ရေးမှုရှိ၊ ရာလိုက်သိသည်၊ ဇာတ်လွန်ပေး၊
ဟေဝန်ကျေး...။ နှစ်တွေးမရှိ၊ ကြင်ခေါင် ထိသား၊
မျက်စိနှစ်လုံး၊ စုရုံးနှင်းဆက်၊ နောင်မင်းသက်မှ၊ မျိုးလက်
ရေကော၊ လ၊ ကိုစာသော်၊ ခန့်မှာရည်ချင့်၊ မတန်မြင့်ဟု၊
ရေနှင့်လွတ်ကွာ၊ နေဝယ်ကြာသို့၊ ပမာမယွင်း၊ ပြာထွတ်
ဝင်းသည်။ ။လွမ်းတင်းခွေကာ ပျော်လိမ့်မည်။

၂။ မရဘက်အင်၊ ဘုံခြောက်ခွင်နှိုက်၊ ကြာတွင်
ဆွတ်ယု၊ နတ်မယ်သူလည်း၊ မတူလှည့်သည်၊ စံသာ
တည်၏၊ ပြာခြည်ခွဲရှင်း၊ လှမှန်ကင်းမှ၊ သလင်း
ပြက်စောင်၊ တန်ဆောင်မျက်မှန်း၊ သလွန်ဝန်းထက်၊
ချယ်သန်းမရှက်၊ ပြောက်ကွက်ကျည်းဖြစ်၊ မြီအုံးသစ်ဝယ်၊
ခွဲရစ်-မရွှင်၊ နတ်သွင်သုံးထွေ၊ ရံခြားရွှေနှင့်၊ နေသော
ကြိုက်တွင်၊ ရောက်လေကျင်မှ၊ ဆံမျှင်မြူနေ၊ မစွန်း
စေလင့်၊ စစ်မြေသူရွာ၊ ထွေလာစမော၊ တောင်တော
ပတ်လည်၊ လေပြည်ဆင့်လောင်း၊ အချမ်းပေါင်း၍၊
ပျောင်းသည်ဖြစ်ကို၊ စိစစ်စေ့ကို၊ လျှောက်ချေတုံလော့၊

မစုံဘော်ကွာ၊မယ်တို့မှာလည်း၊ လွမ်းတာလျောက်ပင့်၊
စွေမပွင့်သည်။ နှင်းနှင့်လေသာ ဆော်လိမ့်မည်။

၃။ တပျသက်တင်၊ ဆက်တိုင်းကြင်သား၊ ဆံမျှင်
မကွေ၊ ဘုံမြောက်နေဝယ်၊ ယွင်းသွေခဲဘူး၊ ရွှေသိုဦးရွှံ၊
စုံပိုးတူကွာနေသော်ကလည်း၊ ချစ်စတိုးပွား၊ နည်းများ
မခွဲ၊လွမ်းပျံ-ဆတိုး၊ ပန်းသိုဖျိုးသား၊ ပြစ်မျိုးကွာလံ၊
လှထွတ်စံသို့၊ မိုးယံတိမ်ခြေပျံတို့လေမူ၊ ပန်းပြေစလျှင်း၊
မျှော်တင်းတုံနား၊ တောင်ပူပွားဝယ်၊ စကားရွှေတူ၊
ခိုင်မဉ္ဇူကို၊ ဆွတ်ယူဆက်ပါ၊ ရခဲးထွေလာ၊ ပန်း
တကာထက်၊ နှိုင်းရာထပ်ဆင့်၊ လွန်၍တင့်သည်။ ။
ခါသင့်ထွေလာ ပေါ်လိမ့်မည်။

(၁၂၄) မယ်ဆွဲ-ရတု

၁။ နွေနှင့်နိုး၍၊ ဝေး-နိုးမြောက်တောင်၊တောကုန်
အောင်လည်း၊ ရွှေရောင်အပ၊ ညွန်မြဲမြဲတည်၊ ကာလ
မျိုးဝယ်၊ သာဆန်း ကြယ်လျက်၊ ချမ်းပြယ် မူးမူး၊
ရာသီဦးနှိတ်၊ ဝံ့ဖူးပွင့်မြိုင်၊ အာနီဆိုင်သို့၊ ချပ်မြိုင်လှတင့်၊
ရွှံဆင့်သား၊ လူနှင့်နတ်တွင်၊ ဘက်မမြင်တည်၊ ရည်ရွှင်
ရွှေနှယ်၊ ရွက်ဆန်းကြယ်လျက်၊ တနွယ်တည်းတုံ၊
နှစ်ပါးစုံနှင့်၊ နှိုင်းပုံမချွတ်၊ တုမျိုးလွတ်သည်။ ။
ဆက်ဆွတ်မွှေးသည့် အာဏာသော်။

၂။ ချွေလွင့်ချိုး၍၊ မနိုးရွက်ကြန့်၊ ပင်တိုင်း
လန့်က၊ ရွှန်ရွှန်ချမ်းစည်၊ ညွန်ကြလည်လျက်၊ ချမ်းကြည်
မွှေးပျံ၊ ထောင်ပြန်စဝယ်၊ ပန်းများအခေါင်၊ ပန်းကုန်
အောင်ထက်၊ ချမ်းဆောင်နွေကူး၊ အက်ဆွတ်ဦးနှင့်၊

၁၇၅. ၆၈၆

ဆယ်ကျားရက်စွန်း၊ များမယွန်းကို၊ ချစ်ညွန်းမြက်ဟ၊
စကားစသော်၊ မိဘစီရင်၊ နာသည်ပင်တည်၊ ဘခင်
မွှေးမိ၊ မြတ်လှဘိ၍၊ ရိပ်ထိပါနိုး၊ လှည့်ဖြားကြီးလည်း၊
မညှိုးမရွှင်၊ မထင်စပေ၊ တိုင်းပင်နေခဲ့၊ ညွတ်ဇေယျာပါ၊
နှောင့်ဝမ်းမှာမူ၊ ဇောင်၊ရာ၊ ကုဇေ၊ ရေလည်းမတတ်၊
ပျောင်းတိမ်း ညွတ်သည်။ ။ညွတ်ပွတ်သွေးသည့်
အာဏာသော်။

၂၇၅. ၆၈၆

၃။ ရွှေဖြင့်ပြီး၍၊ ဝေးနိုးဇေယျ၊ ရှာရွေးယူမှ၊ အတူ
ပြိုင်လှာသို့သော၊ ထောင်၊ရာ၊ ဆယ်ဆာလွန်၍
လှလိမ့်၊ နွေလှည့်ပြာ၊ ငယ်စွာရွယ်သက်၊ လေးနက်
ရိုးဆင့်၊ မဉ္ဇူပွင့်သို့၊ သင့်တင့်ထပ်ရစ်၊ ကြင်ဘော်
ချစ်ကို၊ လ-နှစ်ကျားပြောင်း၊ လင့်ပေကောင်းဟု၊
တွေ့ပေါင်းမျိုးဘော်၊ မြက်ဘိသော်မူ၊ ရေပေါ်ပွင့်ကြာ၊
လ-သော်တာကို၊ မျော်ရှာသောဟန်၊ ကးလွန်တိမ်း
ညွတ်၊ ဆိုတတ်ဖန်များ၊ ပစ်ငင်ရှား၍၊ တပါးသို့ပင်၊
ထားလိုက်ချင်စွ၊ စက်လျင်-မပျော်၊ နေသော်-မတတ်၊
တမ်းဆို၊ ချွတ်သည်။ ။ရက်ပတ်ဝေးသည့် အာဏာ
သော်။

၁၇၅. ၆၈၆

(၁၂၅) မယ်ဆွဲ-ရတု

၁။ နဂါးနှင့်-နေ၊ချစ်ကြိုက်ခွေ၍၊ ညို၊ရွှေ၊မြဲလွှား၊
ဥသုံးပါးတွင်၊ ထွတ်ဖျားမှန်ကင်း၊ ပြုစောမင်းဟု၊
နှင်းတုံသကြား၊ လေးခြားမကျန်၊ တတ်မြောက်ပွန်သား၊
တမ်းခွန်ရိမဒါ၊ ဝိုးသည့်နတ်မှ၊ မပြတ်စဉ်ဦး၊ ဆက်တိုင်း
ချီးရွှံ၊ တစီးသခင်၊ ငါးစီးရှင်က၊ နွယ်ပင်မချာ၊ မင်းကြီး

စွာလျှင်၊ သိင်္ဂါဘုံတည်း၊ စိုးသည်ကပင်၊ တောင်တင်
ညာထွတ်၊ ရှစ်သောင်းနတ်ဟု၊ လွှဲပတ်ကျော်ဟိုး၊ ရိပ်မြို့
မိုးသည်၊ ။လူပျိုးရှိပန်း ငုံ့လှည့်သော်။

၂။ တရားကျင့်ထွေ၊ မြတ်သန္ဓေဖြင့်၊*ရဝေစကြာ၊
ရိပ်မြို့ကာသား၊ ဓမ္မာဒေဝီ၊ တွင်ညီထွတ်ထား၊ချစ်ဘွား
တော်မယ်၊ လူဝယ်မှန်ကင်း၊ ပေးဆောက် နှင်းက၊
လျှင်ပြင်းသိမ်းယူပြည်တောင်ငူဝယ်၊ကြင်သူသက်ထား၊
မြောက်သားသွေးစစ်၊ နန်းသစ်ရည်စောင်၊ ထွတ်မင်း
ခေါင်နှင့်၊ မြီးနှောင်မေတ္တာ၊ ရံခါမမေ့၊ တနေ့-တည၊
တလမပြတ်၊ထပ်ထပ်လေလေ၊ ချစ်ကြီးခွေ၍၊ မြတ်နေ
ကသိုဏ်း၊ တင်ကြံ့နိုင်သည်။ ။ဆက်တိုင်းဘုန်းတော်
ဆိုလှည့်သော်။

၃။ အသားပွင့်ရွှေ၊ မဇ္ဈပေဟု၊ မှတ်ချေ သသူ၊
လူလည်းမြတ်လေး၊ ကောင်းချီးပေးလျက်၊ ချစ်ဘေး-
မြတ်ဗျား၊ ချစ်ဘွား-မြတ်ဘိ၊ ချစ်မိ- မြတ်ခေါင်၊
ရွှေတောင်စိုးဆက်၊စဉ်မပျက်တည့်၊နန်းထက်ဘွားခြင်၊
အလှကျော်သည်၊ မယ်တော် မိမင်း၊ သခင်ရင်းကို၊
ဝပ်စင်းညွတ်ခ၊ သည်ကကျွန်ဖြစ်၊ ပွင့်သစ်ကြာလက်၊
ခြေတော်စက်ကို၊ ရွက်ချင်လှည့်ကာ၊ မရောက်သာဒဲ့၊
မြေတာကျူးထွေ၊ ဝေးဘိလေလည်း၊ နေ့ရေဆိုမြက်၊
မြတ်လေးနက်သည်။ ။ထိပ်ထက်နေတိုင်းစုံလှည့်သော်။

* ရဝေ-ကားပေါရာဏ၊နန်း၊အိမ်၊တိုက်ခန်းတို့
ကိုခေါ်သည်။ ဘုရိဒတ်ဇာတ်ပေါင်း၌တွင် “ပြန်
လတုံပေ၊အောက်မေ့ချေကာ၊ ရဝေထီးချောင်း၊ ရွှေ
တောင်နန်းအိမ်၊ မင်းစည်းစိမ်ကို”ဟု စပ်ဆိုသည်။

(၁၂၆) မယ်ဘွဲ့-ရတု

၁။ လျှောက်ပါသည်လည်း၊ ထွေလည် ခဲအင်၊
တုံးမတင်တည့်၊ မိခင်ဘမင်း၊ သားချင်းဆွေစုံ၊ ပန်းရံ
မျက်ရှု၊ရိပ်မြို့ပြုသား၊ဆင်းတုနိတုံ၊ ရွှေသွန်းပုံသို့၊ငါးစုံ
ဆင်းပြင်၊ ဝင်းပြာစင်မူ၊ မထင်လှည့်ငြား၊ ရက်ရှည်
လျားလည်း၊နှစ်ပါးစုံဖူး၊ ရေသွန်းဘူးသား၊ ကျေးဇူး
ထူးဘိ၊ တုမရှိဟု၊ကျမ်းသိမြတ်ဗျား၊ ဆိုသည်များနှင့်၊
မှတ်သားညီညာ၊ ကောင်းဇာတာကို၊ ။အခါညီဝေ
ချင်တော့သည်။

၂။ ပြောက်မှာသည်လည်း၊ချစ်ရည်ကေန၊ ပျော်
ဘက်မှန်က၊ မြင့်ဝှင့်မတ်မတ်၊ တန်ဆောင် ထွတ်သို့၊
တုလွတ်ခမျှ၊လိုတိုင်းရသား၊ မြေပျံ့ရွှင်၊ မဇ္ဈပင်လျှင်၊
ခက်ရှင်လွတ်ကျ၊ငြိမ်းစေရဟု၊ဆယ်ဆသုံးပြန်၊ မြောက်
မည်လွန်အောင်၊ ထူးချွန်ဆင်းအင်၊ ကြာနတ်ရှင်
ကြောင့်၊ သွင်ပြင်ရိပ်ခြည်၊ လင့်လေသည်ကို၊ ကြံစည်
အပြစ်၊ရှင်ချစ်မွေးမိ၊ ရွှေနားချိလေ့၊ ရက်ရှိကုန်ကျူး၊
လတို့ကူးခဲ့၊ တန်းခူးအတာ၊ ကြောင်းအခြာကို၊ ။
ပပာသိဝေ ချင်တော့သည်။

၃။ ရောက်ခါသည်လည်း၊ လေပြည် ရှင်းရှင်း၊
မတင်းချုပ်ထိုင်း၊ မှန်တိုင်းဝှန်ဖြိုး၊ ပန်းအမျိုးလည်း၊
ကုံးရိုးစီဆင်၊ နတ်တို့ရင်၍၊ ပန်ချင်ဘွယ်သာ၊ ထက်
အာကာက၊ဆီးပါမရွမ်း၊လေချမ်းမဖြည်း၊ ဘော်နည်း
သူအား၊ လှမ်းစိမ့်သားဟု၊ ညက်ထွားဘင့်နေ၊ ငြိမ်းနွဲ့
ပေသည်၊ မြဲတေလျှံဝင်း၊သခင်ရင်းနှင့်၊ ရင်ချင်းမကွာ၊

စက်သောခါမှ၊ *ကုဟာကျည်းဖွပ်၊ ပိတ်လှုပ်ပျံ့ပျူး၊
အထူးထူးကို၊ စုံပူးတူကွလွန်ယုယရွှ်၊ စက်ကြသောခါ၊
ဆောင်းတရာကို။ ။မကွာရှိစေ ချင်တော့သည်။

(၁၂၇) ဖယ်ဆွဲ-၄၇

၁။ လျှောက်ပါ လျှင်းသည်၊ နွေကြွင်းကာလ၊
ဝိမှာန်ကပင်ပန်းလျှေခေါက်ပြန်၊ အဖန်ဖန်တည့်၊ ကြံ
စည်လွှဲကာ၊ တရံခါမျှ၊ ဖြည်းကာသံချို၊ ဆိုမည်စဉ်
ထား၊ ပိုးဝါးမြက်ဟ၊ တို့မရခဲ၊ မချလက်ခြေ၊ ကြီးလေ
လေတိ၊ စဲးငွေကမ်းမြေး၊ ထောင့်ကွေး ကိုင်းကျွန်း၊
မွန်းကြီးမွန်းရွှ်၊ ရေပန်းမြင်လုံ၊ ပွင့်မျောတုံးက၊ တောင်
ရုံးရှည်လျက်၊ ပြင်မထွက်သည်။ ။ကျေးငှက်သိုက်
ဝယ် ပျော်ပြီသောဝ်။

၂။ ထောက်ဝါဝင်းခြည်၊ နတ်စစ်သည်တို့၊ ကိုး
မည်နှင်းနှင်း၊ †ဒုရင်ပြောင်ပြောင်၊ ရန်နောင်ထူးဆန်း၊
ခါးပန်းပန်းရွှ်၊ ဒက်သွန်းစွန်းပါ၊ မြူးသာဆွေးလည်၊
ရောင်ခြည်စွတ်စွတ်၊ လှည့်လည်ဝတ်မှ၊ ကိုင်မှတ်လက်
သုံးသံကြိမ်လုံးနှင့်၊ သာဆုံးညှင်းညှင်း၊ သီချင်း မိုးဘွဲ့၊
ဆိုင်းငွေကွင်း၊ ဆွဲ နင်းမြူးခုန်၊ ပဇ္ဇာန်ကြိမ်းပ၊ ဟန်ရေး

* ကုဟာ-ကာ၊ ပေါရာဏ၊ ကဝါသည်-ဟုလို၊
ပေါရာဏကထာလင်္ကာသစ်တွင် “ကုဟာတွင်မည်၊
ကဝါသည်တည့်” ဟုစပ်ဆိုသည်။

† ဒုရင်-ကာ၊ ပေါရာဏ၊ အင်္ဂါ-ဟုလို၊ ပေါရာ
ဏကထာလင်္ကာသစ်တွင် “ဖျင်နှင့်သင်တိုင်း၊ မှတ်
ပိုင်းဒုရင်၊ အင်္ဂါပင်တည့်” ဟုစပ်ဆိုသည်။

ပြရွှ်၊ မာယရှေ့ဝယ်၊ ရှင်လေတွယ်တည့်၊ ကိုးဆယ်ရက်
တွင်၊ ငံရေးမြင်ကာ၊ သခင်သော်ကား၊ ကျွန်ုပ်အားကို၊
နည်းများယူထွေ၊ ရှိမောလေ၏၊ ခွဲဝေမသာ၊ နောင့်
ဝမ်းမှာမှ၊ ထောင်၊ ရာ၊ ကုဋေ၊ ရေလည်းမတတ်၊ ပျောင်း
တိမ်းညွတ်သည်။ ။နတ်လည်းကျိုးဆောင် တော်ပြီ
သောဝ်။

၃။ ပျောက်ကွာကင်းကြည်၊ ရိုးရိပ်ခြည်မျှ၊ မည်သည်
စန၊ မရှိရတည့်၊ နတ်ပမရှည်၊ လှော်ရွှ်၊ မှည့်သား၊ မြဲခြည်
အစစ်၊ နန်းငင်နစ်ရွှ်၊ သွယ်ရစ်ထပ်ဆင့်၊ လွန်ကျူးတင့်
သို့၊ မိုင်ပွင့်ကြာမဲ့၊ ပြီးစုံရုပ်သွင်၊ ညှိစင်ပြာလွတ်၊ သွယ်နှွေ
ညွတ်လျှင်၊ ဝါကျွတ်လွန်သော်၊ သန်လပေါ်ကာ၊ ရိုက်
ဆော်မိုးစည်၊ ပြောင်းတော့မည်ဟု၊ နှုတ်ခြည်သံမြက်၊
မိန့်တော် နက်ကြောင့်၊ ချင့်တွက် ရေဘွယ်၊ ရက်
ကိုးဆယ်ကို၊ မကျယ်လွမ်းအင်၊ ခုသာထင်သည်။ ။
ပန်းသွင်ထိပ်ဝယ် ရော်ပြီသောဝ်။

(၁၂၈) ဖယ်ဆွဲ-၄၈

၁။ သနားလေလေ၊ အောက်ဓမ္မချေသော်၊ မြီးနေ
ခြင်းရာ၊ ဓမ္မတာဟု၊ ကြမ္မာယုံထွေ၊ တရားမြေလည်း၊
မပြေလည်ဘူး၊ ပျံ့ပျံ့ပျူးမျှ၊ ရှုမှူးရိပ်ခြုံ၊ ဆင်းမြင့်နှင့်၊
တူစုံနွဲ့ရွှ်၊ စက်ကြလေ့ကို၊ မမေ့လှည့်တတ်၊ တဆွတ်
ဆွတ်လျှင်၊ တိမ်းညွတ်မတည့်၊ လွမ်းရသည်မှ၊ ပြစ်ခြည်
လွှတ်ဝေး၊ ထွန်းလျှံပြေးသည်။ ။ရှင်ထွေးညိုမြ ပေသော
ကြောင့်။

၂။ တရားမြေမြေ၊ ချုပ်ထိန်းနေလည်း၊ ပြေမည်
 ကားနည်း၊ လွမ်းသာပည်းစွ၊ တိုင်တည်းကျင့်မှု၊ ငယ်
 သူပီပီ၊ ယှဉ်မှီနွဲ့လျက်၊ ရင်ခွင်ထက်ဝယ်၊ လျောင်းစက်
 လည်း၍၊ တစေ့စေ့လျှင်၊ ပျော်မွေ့ချင်စွ၊ နောင်မွေးဘ
 ကို၊ ရူတရိပ်မြို့၊ သက်လုံးပုံ၍၊ နောင်တုံမယ့်မှာ၊ မြီး
 သစွာနှင့်၊ တရာသက်ရှည်၊ တူပျော်မည်ဟု၊ ဆောက်
 တည်ချိန်ညို၊ သဘောရှိသည်။ ၎င်းတို့ဆိုကြ ပေသော
 ကြောင့်။

၃။ အများထွေထွေ၊ ကြံရှာချေသော်၊ သွယ်ခွေ
 နက်မည်း၊ စဉ်စတည်းက၊ ခေါက်နည်း၊ ခေါက်တင်၊
 သာရှင်တို့ဝပ်၊ ချစ်ကြောင်းစပ်လည်း၊ တိမ်းမပ်ပဲ့ပါ။
 ပန်ထွာသနား၊ လျှောက်သည်များနှင့်၊ နှစ်ပါးထပ်ရစ်၊
 ကြင်သည့်ဖြစ်ကို၊ စိစစ်လေလေ၊ အထွေထွေလျှင်၊ သုတ်
 လေငြိမ်လွန်၊ ဘယ်နတ်ဘန်၍၊ ပြန်လေသနည်း၊ ပြန်
 ပြန်ဖြည်းမျှ၊ အသည်းရင်တွင်း၊ ငြိမ်မြဲခြင်းသည်။
 လေညှင်းချိုထွ ပေသောကြောင့်။

(၁၂၉) မယ်ဆွဲ-ရတု

၁။ ပယင်းရောင်ရည်၊ ထွန်းလင်းကြည်သား၊ မြစ်
 ခြည်ဆံရွက်၊ မြူမစက်တည့်၊ ပြာညက်သွယ်ညွတ်ဦး၍၊
 ချွတ်သို့၊ ဆယ်ခြိတ်ဖျိုချော၊ ငယ်သဘောနှင့်၊ ထုံးချော
 ကေသျှင်၊ နှစ်တွင်မိစ၊ ရွက်ချပ်မြဲနှင့်၊ ဆည်းညှချိန်ခါ၊
 ရှင်တော် ရာဝယ်၊ သဒ္ဓါစင်လျှင်း၊ စံသင့်ကျင်းသည်။ ။
 တင်ခင်းဆိုဘွယ် ပဲ တကား။

၂။ သလင်းထောင်ခြည်၊ ဝတ်ခဲ့သည်မှ၊ ကျည်းပြည်
 ရပ်ဆန်း၊ ဝေးရပ်ကျွန်းက၊ ပျံ့မွန်းကြိုင်စွာ၊ ထိုလျက်
 ပါသည်၊ မာလာနံ့ချည်း၊ တနံတည်းကို၊ သိပ်သည်း
 လေပင်၊ စံပယ်တင်မှ၊ မထင်ဘက်မဲ၊ ပြာချောနွဲ့ကို၊
 နှိုင်းရဲ့ မရှိ၊ နောင်မျက်စိဝယ်၊ မသိကျိုးပြစ်၊ ကြင်သည့်
 ဖြစ်ကို၊ သစ်သစ်နားတွင်၊ လျှောက်လိုက်ချင်စွ၊ မထင်
 ပြိုင်ခင်း၊ နှိုင်းရာကင်းသည်။ ၎င်းတို့ဆိုကြ ပေသော
 ကြောင့်။
 (ဤနှစ်ပိုဒ်ကား နဝဒေဝဆိုအခြေညှိဖြစ်သည်။)

၃။ အဆင်းခေါင်တည်၊ လှမောရည်မှ၊ ကျွန်းလုံး
 သူလည်း၊ မပြုလှာဝံ့၊ ပြာချောဖွဲ့ကို၊ မတုံကြည့်ဟန်၊
 မျက်စိကြန်မျှ၊ စိတ်သန်ဆုရော်၊ မြတ်ရှင်တော်ဝယ်၊ သုံး
 ဘော်ရွယ်နု၊ ခေါ်သာရဖြင့်၊ တစုလာရာ၊ အာရုံသာ
 တည့်၊ မြင်ကာတော်မိ၊ လှခေါင်ထိကို၊ မျက်စိမဆုံး၊
 တသက်လုံးလျှင်၊ ချစ်ထုံးမေပြု၊ ကြည့်ချင်လေစွ၊ ဖြစ်တွေ
 တင်ခင်း၊ မရှိလျှင်းသည်။ ၎င်းတို့ဆိုကြ ပေသော
 ကြောင့်။
 (ဤပိုဒ်မှာ မယ်ဆွဲပယ်သုငယ်စားရှင်မြတ်ခေါင်က ဖြည့်သည်။)

(၁၃၀) မယ်ဆွဲ-ရတု

၁။ မပျသောင်းထောင်း၊ နန်းညာ ဆောင်ဝယ်၊
 အခေါင်စံထား၊ နတ်ခင်းသားလျှင်၊ နှောင်းဘွား ကြင်
 ဘော်၊ မြောက်သားတော်ကြောင့်၊ မူးမော်သေပြတ်၊
 ဖိုမှလွတ်သို့၊ မချွတ်ကေန်၊ နောင်မှာဟန်ကား၊ ဖြည်း
 သွန်လေညှင်း၊ စိမ့်စိမ့်ချင်းက၊ အင်ကြင်းဝါနွယ်၊ အ
 လှယ်လှယ်ကို၊ စံပယ်ပျော်ပါး၊ ရွှေဝယ်ထား၍၊ ဦးနား
 ထိပ်ပြင်၊ ပန်ဆင်မတတ်၊ လေးမြတ်ယုယ၊ ပေးချင်လှ၏။

ဆယ်ဆရွေထက်၊ ပြစ်မစက်သည်။ ၊ တူဘက် လွတ်
လော ကြာနတ်လော။

၂။ မလှတောင်းအောင်၊ ခန်းသာ ချောင်ဝယ်၊
မြို့မှောင်ဆန်သန်း၊ ခြည်မစွမ်းတည့်၊ လဝန်းတန်ဆောင်၊
နေမပြောင်လည်း၊ ကိုယ်ရောင်စံတည်၊ ထွန်းတော့
သည်ဟု၊ မွှေးကြည်ပျံ့ရှား၊ ကျွန်ုပ်နားဝယ်၊ စကား
ကိုသာ၊ မူးမော်ရှာမျှ၊ ကြံကာတွေးတော၊ သိချင်
မော၍၊ သဘောဆက်ဆက်၊ မေးလျှောက်မြွက်သည်။ ၊
ဖြူညက်ထွတ်လော ပြာလတ်လော။

(ဤနှစ်ပိုဒ်ကား-နဝဒေဒရတုအဖြစ်ခံဖြစ်သည်)

၃။ ပရကြောင်းဆောင်၊ ပန်းရှာ အောင်တည့်၊
နောင်မူကြံထွေ၊ သည်းချာဝေမျှ၊ မြောက်သေနိစ္စနံ၊
သရက္ခနံမွှေး၊ လေသွေးပျံ့ကြွ၊ မဇ္ဈနိစ္စရှင်း၊ ဖြူးလေ
သွင်းကာ၊ အင်ကြင်းသန္ဓေ၊ သံသေဒဇ၊ ဂတ္တလည်းဟူ၊
ကြာသူဝေဠု၊ လူဟုဆိုရေး၊ ဝေးကြီးဝေးခဲ၊ မသွေးရာကို၊
ဣရန္တိနတ်၊ ဥပပတ်လျှင်၊ ဟုတ်မောထင်၏၊ စုံအင်
လိုက်ဘက်၊ ချစ်ဘို့သက်သည်။ ၊ ကြွရွက်ဆွတ်လော
ညာပတ်လော။

(ဤတတိယပိုဒ်မှာ ရခိုင်ဥက္ကာပျံက ဖြစ်သည်။)

(၁၃၁) မယ်ဆွဲ-ရတု

၁။ ညွတ်သွယ်မြင်၍၊ ရိုးနှင့်ထိနိုး၊ ပြောင်ပြောင်
ညှိုးမျှ၊ ရွှေထီးကိုးမည်၊ မျက်စုံချီလျက်၊ ပတ်လည်
ရံပေါင်း၊ သိန်း၊ သောင်း-နေလ၊ တူပြိုင်ပသို့၊ မြတ်လှ

ဆံခွေ၊ ရှင်တော်၊ ဓမ္မကို၊ ညောင်ရေနှံသာ၊ ရွှေ*မြို့တာ
နှင့်၊ သဒ္ဓါကြည်ဖြူ၊ သွန်းတော်မူခဲ့၊ ဗိုလ်လှအနို့၊
မြင်တိုင်းအံ့သာ၊ ပျံ့ဖွံ့ကျစ်လျစ်၊ ဘုန်းတက်သစ်နှင့်၊
ဆယ်နှစ်ရွယ်သက်၊ ပြာချောညက်သည်။ ၊ သူ့ထက်လှ
သခင်လှည့်သောဝိ။

၂။ နတ်နှယ်တင်၍၊ နှုန်းသင့်မထင်၊ ပြည့်ရက်
တွင်နိုက်၊ သခင်ကိုပ၊ မမြင်ရတည့်၊ အလှထွတ်တင်၊
သည်လျှင်တယောက်စံဖြစ်လောက်သာ၊ လက်ကောက်
လျှံဖြိုး၊ ခါးကြီးအာနီ၊ မျက်စိရည်ရှင်၊ ရွှေရင်သိမ်းသစ်၊
မြနှစ်အရောင်၊ စည်းကြက် တောင်နှင့်၊ ရွှေဘောင်
များလယ်၊ တင်စံပယ်လျက်၊ ဘုန်းကြွယ်နတ်တူ၊ မျိုးငယ်
သူကို၊ ဗုဒ္ဓ၊ သောင်းချက်၊ ပြိုင်မည် ခက်သည်။ ၊
တူဘက်ရ မထင်လှည့်သောဝိ။

၃။ မှတ်ရွယ်လင်၍၊ သက်နှစ်ဆယ်ပြန်၊ ခန့်ထိုက်
တန်သာ၊ တသွန်ခွမ်းဖြင်၊ ဘော်ရွှေတွင်နိုက်၊ မိုးပြင်
လှည့်ဝန်း၊ သော်တာထွန်းသို့၊ မော်ကွန်းစံတည်၊ မြန်ရပ်
ပြည်ဝယ်၊ ပြိုင်မည်ရှိ၊ လှခေါင်ထိသာ၊ မွှေးမိရှင်ချစ်၊
သခင်စစ်ကို၊ ကျွန်ဖြစ်မှတ်ထွေ၊ ပျော်ပါ လေ၍၊
ညောင်ရေ သွန်းတိုက်၊ မြင်မိ လိုက်သော်၊ မှတ်ပိုက်

* မြို့တာကား ပေါရာဏ၊ အိုးငယ်- ဟုလို၊ ဗုဒ္ဓ
ဂယာ-မဟာဗောဓိကျောက်စာသံခိုင်းတွင် “ကိုင်း
မညောင်ရွှေ၊ ဗုဒ္ဓဟေကို၊ ရွှေဓမ္မတ္ထမြား၊ သုံးပါး
ချယ်နစ်၊ ပြောင်ပြောင် ရစ်သာ၊ အိုးပုစ်မြို့တာ၊
ရတနာတန်ဆောင်၊ ပန်းတောင် ပေါက်ပေါက်”
ဟုတွင်းသင်းဝန်-မဟာစည်သူ စပ်ဆိုရေးထိုးသည်။

ရည်စောင်၊ သနားအောင်ဟု၊ လက်ဆောင်နှောင့်သက်၊
နှင်းလိုက်ဆက်သည်။ ။ ရှုလျက်၁ စချင်လှည့်သော်။

(၁၃၂) မယ်ဆွဲ-ရတု

၁။ လူမစိုက်တည့်၊ အကိုက် မြဲနည်း၊ ပေါ်က
တည်းက၊ တင့်ရည်းမှတ်ရည်၊ ပန်စိမ့်သည်ဟု၊ မည်သည်
ကလ၊ မဆိုရတည်း၊ နိစ္စမကွေ၊ ထံပါးနေ၍၊ ယုံထွေ
ကြည်စွာ၊ နတ်တို့သာလျှင်၊ နန္ဒာကန်မှ၊ ယုဆောင်
သလျက်၊ နေ၊ လကိုလည်း၊ ကြည့်စောင့်စည်းဟု၊
သိပ်သည်းစေလို၊ မှာပန် ဆိုလျက်၊ မြစ်ကို ရင်းတည်၊
သွန်းလှာသည်လည်း၊ ။ ရေကြည်မြဲ။

၂။ သူမထိုက်တည့်၊ ထက်နှိုက် ခေါင်ဖျား၊ နတ်
သကြားလျှင်၊ လေးပါးသက်ဝေ၊ ပန်စိမ့်ထွေဟု၊ ထိုရေ
သွန်းလျက်၊ မပျက်ရက်ဖြင့်၊ ဝင်ထွက်ဆီးဆ၊ ဆောင်းဦး
ကသည်၊ ရုက္ခဗိုင်းမှတ်၊ လွတ်ကြီးလွတ်၍၊ ဘုံထွတ်ဒိ
သာ၊ ထက်အာကာက၊ မကြာလှလှ၊ ပွင့်အံ့ရှုလည်း၊
ရတုဂိမှာန်၊ ချိန်မတန်သော်၊ ဆံစွန်မုန်ညှင်း၊ မငုံကင်း
တည်၊ ဝင်းဝင်းလျှံတောက်၊ အခါရောက်က၊ ပိတောက်
ရွှေရည်၊ ပွင့်ဘိသည်လည်း၊ ။ နွေလည်မှ။

၃။ တူမကြိုက်တည့်၊ ရှေးနှိုက်ဆိုလှာ၊ ဘုန်းကြမ္မာ
ကြောင့်၊ နှောင့်သာရှုမှ၊ ကြင်ချေဦးရှင်၊ ပုံ၊ ဖျားရိသေ၊
လျှောက်ဝံ့ထွေမှ၊ သုံးနှွေသုံးဆောင်း၊ သုံးမျိုးပြောင်းမျှ၊
ဖြားယောင်းသံချို၊ ဂတိဆိုလည်း၊ ပြာညိုဝင်းလှ၊ ငယ်
လွန်းခဲ၍၊ ပြိုပြိုကျိုးအင်၊ မထင်လှင်တည့်၊ သို့ပင်မ
နေ၊ လက်ခြေမချ၊ လျှောက်ပန်ရမှ၊ သံမြဲထွေငေါ်၊ ကျွန်

မြစ်သော်ကား၊ မယ်တော်ဘမင်း၊ သားအချင်းဟု၊ ပျံ
ညှင်းသာလည်၊ မြိုက်ပေသည်လည်း၊ ။ ဆွေရည်စွ။

(၁၃၃) မယ်ဆွဲ-ရတု (အာသာဝတီဝတ်ဆံချ)

၁။ တရားတဆူ၊ ဆောက်ကာထူ၍၊ ဇမ္ဗူတတိုက်၊
စက်အောက်ဆိုက်သည်၊ ပြိုင်ထိုက်မဲလျှင်း၊ စကြာမင်း
၏၊ သည်းတွင်းရင်နှစ်၊ မိကြင်ချစ်မှု၊ ကျစ်လျစ်ငြိမ့်ခြေ၊
နန်းရိပ်နေလျက်၊ စင်ထွေသီလ၊ ဓမ္မမက္ခာ၊ သရဏာကို၊
လည်မှာ* ရလျား၊ တရားစောင့်မှတ်၊ ရွှေမျှားနတ်နှင့်၊
ရစ်ပတ်တူစုံ၊ ပျော်ဘိတုံသည်။ ။ အာရုံကသိုဏ်း
သက်နှိုင်းမှတ်တိ လေသောကြောင့်။

၂။ တပျူအယူ၊ သဘောထူ၍၊ စိတ်ဖြူကြည်လင်၊
အထွတ်တင်သာ၊ အရှင်ဆက်ဆက်၊ ခန့်သည်ရက်က၊
တင်ထက်ရင်ခွင်၊ လည်တွင်နေကြ၊ ဆွဲသည်ကလျှင်၊
ဆံမျှမညောင်း၊ မပြောင်းစတူးစုံပုတည်၊ မပျော်မီက၊
ထက်ဆီထိပ်ဖျား၊ မိုးနတ်သားကို၊ ဖန်မျှားကျွန်ုပ်၊
နေပါချုပ်ရှင်၊ မိုင်းအုပ်ဆော်လှော်၊ ယခုသော်ကား၊
ဒေဝေါအာကာ၊ ရှာသည်ကိုထား၊ သကြားမာယ၊
ရေစိုင်ချလည်း၊ ဆံမျှမိုးသမ်း၊ မတမ်းမဲလျှင်း၊ ချမ်း

* ရလျားကား - ပေါ်ရာဏ၊ ပုဆိုးမြဲ-ဟုလို၊ ဘုရိ
ဒတ်ဇာတ်ပေါင်းဖြို့တွင် “ကဋ္ဌရက္ခာ၊ ပဒေသာမှ၊
လွယ်ကာဆွတ်ချ၊ ပါဝါရဟု၊ ဆွဆွမြို့ထွေး၊ ဝတ်စုံ
လျားလည်း၊ ထူးခြားသနစ်၊ မြော်တွေးသစ်သော်၊
စင်စစ်သဘော၊ စလပ်လောဟု၊ တွေးတောမှား
အောင်၊ ဝင်းဝင်းပြောင်လျက်၊ မြဲရောင်ဓွေးဓွေး၊
လျှပ်လျှပ်ပြေး၏” ဟု စပ်ဆိုသည်။

မျိုးကင်းသည်။ ယှဉ်ခြင်း ကျမ်းဝင် သခင်ခွဲရှက် ခွေသောကြောင့်။

၃။ အပပညာ၊ လှမျိုးဟူကာ၊ ပြိုင်တူမဲ့လျှင်း၊ ကျွန်း လုံးမင်းကို၊ ယှဉ်ခြင်းစုံဘက်၊ မေတ္တာရှက်၍၊ ရေစက် ချသော်၊ ကံဆော်ဘန်ဆင်း၊ လှမျိုးမင်းနှင့်ခန်းတွင်း ရိပ်ကျယ်၊ တုံသာလယ်နှိုက်၊ ရွှေသွယ်သက်ထင်၊ တူခွဲ ငင်၍၊ လက်တင်အုံးတား၊ တမြဲခြားလျက်၊ လေးပါး တောင်ပြိုင်ခြင်သော် ဆိုင်လည်း၊ ဘဏ္ဍိုင်ခြေဆင့်၊ မွေရာ မြင့်ထက်၊ ပျော်ခွင့်စုံမက်၊ ရိပ်မြို့စက်သော်၊ မိုးသက် နှင့်ဆောင်း၊ ချမ်းမျိုးပေါင်းလည်း၊ မလောင်းရွှေဆည်၊ လိုလှသည်ကြောင့်၊ မှတ်ရည်မချွတ်၊ ပဇ္ဇာန်နက်ကို၊ ဖျန်းဆွတ် တုံပေ၊ သည်းလှစေဟု၊ ဘိုဝေ ပည်းစွ၊ ရွာသွန်းချသည်။ ဝတ်စပြေဝင် ရွှေရင်လွမ်းလျက် နေသောကြောင့်။

(၁၃၄) မယ်ဆွဲ-ရတု

၁။ သက်ထက်သော်လည်း၊ ရာကျော်ထောင်နေ၊ မျှလွန်လေ၏၊ တွက်ရေမစစ်၊ လွန်၍ ချစ်သည်၊ ထုံး သစ်ရွက်ညို၊ မြူးမြိတ်စိုလည်း၊ နားသို့တိုင်ရောက်၊ မညွတ် လောက်တည့်၊ လျှံတောက်ပတ်လည်၊ ပယင်းရည်နှင့်၊ မြရည်တကွ၊ ရော၍မျှ-မှ၊ ပုံချ*တုကျွန်း၊ နိတုံသွန်းသို့၊ မစွန်းနေနှင့်ရှက်၊ ဆံတရွက်မျှ၊ မစက်ပြစ်ခြည်၊ ရိပ်မ ရည်သည်။ ဝင်ကြည့်မှတ်ညက် ပြေတော့သည်။

* တုကျွန်းကား-ပေါ်ရာဏ၊ အတုမရှိ-ဟုလို၊ ပေါ့ဆု ဏကထာ လင်္ကာသစ်တွင် “ပြတည်းချောင်မှား၊ အိပ်ရာတိုက်ခန်း၊ တုကျွန်းတုမဲ့” ဟု စပ်ဆိုသည်။

၂။ ဆက်ဆက်သော်လည်း၊ မှတ်ရော်ယူဆ၊ သို့ပေ ပဟု၊ ထိပ်စကုံးမြှောင်၊ ဆင်လောက်အောင်လျှင်၊ ဆင်း ရောင်ရွေထို၊ မိန့်မတုံတည့်၊ မိုင်းအုံ-လ-နေ၊ တိမ်သို့ ဝေမျှ၊ ကြံချေကြံကာ၊ ကြံရှာမမေ့၊ တစေ့စေ့လျှင်၊ နေ့ လည်းနေ့စဉ်၊ ညဉ့်လည်းရံဖန်၊ ရက်မချန်တည့်၊ တည့်မှန်အံ့အောင်၊ တမ်းဆိုယောင်စွ၊ သန်ခေါင်သန် လျှမ်း၊ အလွမ်းမပြေ၊ ခဲးတွဲခဲးမိကြင်မိသည်ပြစ်၊ ဖြစ် တိုသလော၊ တွေးတောမဲ့ ဆုံး၊ ခြီးနှောင်ထိုးသည်။ ချစ်ကုံးပတ်ရှက် ခွေတော့သည်။

၃။ မျက်ထွက်ဆော်လည်း၊ ကျွန်တော် ရင်းစစ်၊ ဆက်တိုင်းဖြစ်၍၊ အချစ်ဆယ်ဆ၊ ကြီးသည်ပလျှင်၊ ယွင်းခွန်းညှို့၊ ဘယ်မှာတုံလိမ့်၊ လှိုင်ပျံ့မွှေးကြူ၊ နန္ဒမူ ဝယ်၊ မဇ္ဈသွယ်ခက်၊ ပွင့်သစ်စက်သို့၊ ထိပ်ထက်လည် ဝယ်၊ အလှယ်လှယ်လျှင်၊ စံပယ်မညောင်း၊ ဆင်ပေ ကောင်းစွ၊ ဖြားယောင်းဘောက်ပြန်၊ စေယုံကျွန်လည်း၊ ဆယ်ဖန်ဆယ်ထပ်၊ နွဲ့ကာစပ်မျှ၊ တပ်တပ်မိန့်ထွေ၊ မကြားလေလည်း၊ ရိုသေသို့ပင်၊ လှထွတ်တင်ကို။ အရှင်မှတ်လျက် နေတော့သည်။

(၁၃၅) မယ်ဆွဲ-ရတု

၁။ ကြံမာညွန်၍၊ ရှေးလွန် သံသာ၊ ဝါသနာ ကြောင့်၊ မေတ္တာရစ်စည်း၊ တကိုယ်တည်းသို့၊ မြို့မည်း၊ ယုတ်၊ မြတ်၊ မမှတ်လေသင့်၊ နိမ့်မြင့်-မထောက်၊ အကျိုး ရောက်ကာ၊ ဖြစ်ပျောက်လေကာ၊ သို့ပမာကို၊ ဘွယ်ရာ ကိစ္စ၊ ဟူသမျှလည်း၊ စပ်ကာမနည်း၊ ရသည်ချည်းတည့်။

ဖြင်ပည်းရော၊ ရာထောင်စုဝယ်၊ တစ်ဟုခေါ်လောက်၊ ရွေး၍ကောက်လည်း၊ သူ့အောက်မလျော့၊ ကောင်းတော့မည်သာ၊ ကြေညာကျော်ထင်၊ အရှင်ကောင်းကျွန်၊ လက်ရုံးအန်နှင့်၊ တမ်းခွန်စံတည်၊ စဉ်ရှည်သည်လည်း၊ အရည်သိက၊ ရွယ်တိုင်းကျ၏၊ နှမငယ်အား၊ သနားခြင်းရာ၊ ကြံစာနာ၍၊ မေတ္တာတောင်နှယ်လုံးတော့သည်။

၂။ ကံသာဘန်၍၊ ဆင်းကျွန်ပျိုမျစ်၊ အိမ်သူစစ်ကို၊ အချစ်ကားဆင့်၊ မေတ္တာမြင့်လျက်၊ နိမ့်မြင့်မဖြစ်၊ ကြိုးမိလစ်က၊ မပစ်ခေါက်ရက်၊ စုံမက်ချစ်ဖြိုး၊ နှမြောနိုး၍၊ စိုးတုံတို့ကို၊ ကွယ်သိုမျက်မြင်၊ ပြစ်တင်-သူအား၊ မြင်ချည်းထားမှ၊ မြောက်မြားကိုယ်ရည်၊ လက်ရုံးသည်မှ၊ ကျော်မည်ကိုသာ၊ ယွင်းရာမရှိ၊ စွဲးသတိနှင့်၊ မွေးမိမယ့်ကို၊ တူပျော်လို၍။ ။မြူးဆိုသစ္စာ သုံးတော့သည်။

၃။ ဝံရာရန်၍၊ ကောင်းဟန် ထွေထွေ၊ မြင်လေလေတည်၊ ခြေကသည်မြင်း၊ သံလျင်းထမ်းစင်၊ ဆင်ကားပေါင်းချက်၊ ရွှေက-ထက်ဝယ်၊ ဘယက်ရွှေသွယ်၊ စလွယ်သင်းကျစ်၊ စီဆင်ရစ်၍၊ ပေါင်းသစ်ညွန့်ရှည်၊ မတ်ကြီးမည်နှင့်၊ အရည်အလျောက်၊ ကောင်းဘိုးရောက်က၊ လျှံတောက်တတ်တုန်း၊ ယောက်ျား ဘုန်းကား၊ မဆန်းဆန့်င်၊ အခေါင်တိုင်ဟု၊ မြီးခိုင်သစ္စာ၊ အဓိဋ္ဌာကြောင့်၊ ချမ်းသာစံတည်၊ နောင်ကြင်သည်မှ၊ မျိုးမည်မစစ်၊ မေတ္တာရစ်၍။ ။အချစ်ပန်းနှယ် ကုံးတော့သည်။

(၁၃၆) ပယ်ဘွဲ-ရတု

၁။ ထုံရည်ဆွတ်၍၊ အမြတ်တနိုး၊ နှင်းရည်ဘိုးနှင့်၊ စိုက်ပျိုးသကြား၊ ပန်ဘိုထားသည်၊ မြလားပင်ရှည်၊ ဥယျာဉ်သည်ဝယ်၊ ငွေရည်ဖျန်းဆွတ်၊ ရစ်သန်းပတ်သို့၊ ဆံဝတ်ရွှေလွှာ၊ နွေမှပေါ်သာ။ ကုံ့ကော်ပန်းမွန်၊ ရွက်နုလှန်သည်။ ။လေသွန်သင့်လှည့် တုံ့သည်လော။

၂။ မြတ်မြတ်နိုးနိုး၊ ရုက္ခဇိုင်းတို့၊ စိုက်ပျိုးနှင်းရည်၊ သီတာကြည်နှင့်၊ ပင်စည်မခန်း၊ နေတိုင်းသွန်း၍၊ စိမ်းလန်းဆိုင်ဆိုင်၊ မြစ်ရင်းခိုင်းသား၊* စစ်ကိုင်းဟူသည်၊ ရွှေပြည်တောင်ပါ၊ စကြိုနားဝယ်၊ ကြိုင်ရှားနံ့ကျော်၊ တုမမြော်သည်၊ ကုံ့ကော်ပွင့်လှိုင်၊ မိုးဖျားတိုင်မျှ၊ ဆွတ်နိုင်

* ဖွတ်ချက်။ ။သင်္ဃာစောယွန်းမင်းတည်ရင်း စစ်ကိုင်းမြို့ကား- ယခု စစ်ကိုင်းမြို့၏ မြောက်တတိုင်ကွာ ရောဝတီမြစ်၏ အနောက် စကြိုချောင်း၏ မြောက် ရတနာစေတီ ဆင်များရှင် ဘုရား၏ အရှေ့ ရွှေဥမင်တောင်အတွင်း ခဲဝဲတောင်၏ အနီးရှိ မြို့ရာသာဖြစ်သည်။ ယခု တည်လက်ရှိသော စစ်ကိုင်းမြို့ကား- သက္ကရာဇ် ၁၁၂၂-ခု နှစ်တွင် နန်းတက်တော်မူသော ကန်တွင်းစည်ခဲစေတီတော် ဒါယကာ- မင်းတရားကြီး လက်ထက်တွင်မှ တည်ထောင်သော မြို့ဟုမှတ်ရမည်။ ထိုအကြောင်းကို ဤ “ထုံရည်ဆွတ်၍၊ ချီ-မယ်ဘွဲရတု၊ သခင်ကြီး ဒေးချင်း၊ ရတနာဗိမာန် ကျောင်းတော် ကျောက်စာ၊ သုဘရာဇ်ကျောင်းကျောက်စာ၊ စိုးမင်းကိုယ်တော် ကြီးကျောင်းကျောက်စာ၊ မင်းရဲကျောင်းကျောက်စာတို့ကထွက်ဆိုသည်။

မထင်၊ ရှေ့ဣဏ်ဆင်သည်။ ။ပန်းပင် မြင့်လှည့် တုံသည်လော။

၃။ အဆင်းရွှေလှော်၊ တုမမြော်သာ။ ကံကော် သာနိုးမရွံ့မျိုးလျှင်၊ ထက်မိုးထိပ်စွန်း၊ မြင့်မြိုးသွန်းက၊ မြတ်လွန်းမျိုးမည်၊ ရှင်ရုပ်ရည်ကို၊ ကျွန်းစည်သပြေ၊ နွဲ့အောင်မွေလည်း၊ ရှာဘွေမရ၊ လုံ့လအားကြီး၊ နေ့တိုင်းတိုးလျက်၊ ထံပိုးဆယ်ပြန်၊ အဖန်ဖန်လျှင်၊ လွန်တုံရက်ရှည်၊ နှစ်ကျူးသည်လည်း၊ စိတ်ကြည်ပြစ် စင်၊ ကျမ်းမဝင်တည့်၊ ရုပ်သွင်ဝင်းထွတ်၊ ချောညီမွတ်လျှင်၊ နှုတ်လွတ်သိခြက်၊ မိန့်သည်ခက်ခဲ၊ ပြာညက်ရွယ်မျှစ်၊ နောင်ဆွေစစ်သည်။ ။အချစ်ပင်လှည့် တုံသည်လော။

(၁၃၇) မယ်ဆွဲရတု

၁။ လှဘက်ရှင်း၍၊ အဆင်းငါးအင်၊ မည်လျက် ပင်တည့်၊ ပြစ်တင်ရှောင်ကျွန်း၊ ဖြူဝင်းရွှန်းမူ၊ ငယ်လွန်း ခဲ့ဘိ၊ မျက်စိဖြင့်သာ၊ ဆင်းကလျာကို၊ နောင်သာချစ်လွန်း၊ ရည်စောင်သန်လျက်၊ ယမန်နောက်လည်း၊ ဆယ်နှစ် တည်းက၊ လင့်ရည်းတုံသော်၊ သုံးနှစ်ကျော်ခဲ့၊ ကြင်တော် ဆွေနည်း၊ မြဆံစည်းသည်။ ။လေည်း ဆင်သပ် သာတကား။

၂။ ပထက်ဝင်း၍၊ အဆင်းကိုယ်ရောင်၊ တပြောင် ပြောင်တည့်၊ မျက်တောင်ကော့သေး၊ စုတ်ဖြင့်ရေးသို့၊ ငယ်သွေးပျိုမျှစ်၊ ဆဲ သုံးနှစ်လျှင်၊ ကျစ်လျစ်သားရေ၊ ဦးသစ်ရွေသို့၊ နှိုင်းချေရာ၊ ဥပမာကား၊ မည်သာတွင်ညီ၊ ကလျာဏီနှင့်၊ တူပြီအခင်း၊ နှိုင်းမယွင်းတည့်၊ ဘမင်း

မယ်တော်၊ စိုက်ခေါ်သနား၊ ထံတော်ပါးဝယ်၊ မူထားသိပ် သည်း၊ ဝင်းညက်ပည်းသည်။ ။ရတည်းရင်ရစ်ခါတကား။

၃။ မြသက်နှင်း၍၊ ချစ်တင်းဆိုကာ၊ ဝင်းညက်ပြာ ကို၊ မကြာစတောင်း၊ အရှည်ချောင်း၍၊ ရက်ပေါင်းမာ သ၊ သူရိယနှင့်၊ မိဿစက်တွင်း၊ နင်းလတုံတုံအင်စုံထွန်း ညီး၊ နောင်ဖနီးမူ၊ မကြီးခြင်းရာ၊ ငယ်ရုပ်ဝါနှင့်၊ ပြင်လျာ လှပ၊ ဝင်းညက်ထွားကို၊ သနားချေမိ၊ ချစ်ခြင်းရှိ၏၊ မုနိထွတ်ထား၊ ဘုရားတကာ၊ ဓမ္မတာဟု၊ သဒ္ဓါသဖြင့်၊ သ ခင့်ညီတော်၊ ပွင့်လသော်တည့်၊ သံတော်ဘိက္ခု၊ ဧဟိကျူး ၍၊ တပူးတည်းပင်၊ ဆွေသခင်နှင့်၊ လက်ဝင်ကြပ်တည်း၊ ကျွတ်ဆုရည်းသည်။ ။ပတည်းရှင်ချစ် မှာတကား။

(၁၃၈) မယ်ဆွဲရတု

၁။ ဂီဝါရွှေစင်၊ ဆယ်မီးတင်မှ၊ ပီပြင်တင့်ကြောင်း၊ ပုံဖရောင်းဖြင့်၊ ရည်ပျောင်းစံနစ်၊ ဦး၍၊ ဖြစ်သို့၊ ကျစ်လျစ် နုနယ်၊ ကြင်မောဘွယ်လျှင်၊ သက်ဆယ်နှစ်စွန်း၊ ဝင်း ထွန်းသရေ၊ ပြစ်ကွေလွတ်စင်၊ စုံငါးအင်နှင့်၊ ကြာတွင် စွဲခန၊ ကြာသန္ဓေမြတ်၊ ကြာနန်းနတ်သို့၊ ကြာဝတ် ဆံနှေး၊ ပျံ့ပျံ့မွှေးမျှ၊ ငြိမ့်လေးတည်ကြည်၊ မြတ်မျိုး မည်နှင့်၊ လှရည်ပြိုင်ဝေး၊ နှောင်းဆုံးမွှေးကို၊ မနှေး ကြာတင်၊ ရက်ဖြင်မကျူး၊ ထွန်းမြိုးရောင်ဝါ၊ ကြတ္တိ ကာနှင့်၊ သော်တာပြောင်ရွှန်း၊ ဆောင်းဦး စွန်းဝယ်၊ ထုံမွန်းကြိုင်း၊ မလေးပန်းသတ်၊ နံ့မြိတ်ပျံ့ကြွယ်၊ လဲးလှယ်သီရုံး၊ မွေရာအုံးထက်၊ သက်ဆုံးမိုကာ၊ မေတ္တာ ရှေ့ချည်၊ ရစ်လည် ပတ်ရှက်၊ စုံခန့်တွက်သည်။ ။ ဆောင်းရက်ဝါလွန် ရာသီသော်။

၂။ စိမ္မာထွေလျှင်၊ စံနေလွတ်ကျွန်း၊ ဝင်းထွန်းလျှံလည်။ ကိုးမညမျက်ရှင်၊ ကိုးလုံးဆင်သို့၊ သိမြင်ရေးရာ၊ ဘာသာသက္ကတ၊ တရားတပေါ၊ စကားတတ်ပွန်၊ *တမန်တို့တွင်၊ ရှစ်အင်စုံနော၊ ခြောက်ထွေ အင်္ဂါ၊ လေးဖြာသတ္တိ၊ တုမရှိသား၊ နွဲ့သိကျော်သည်။ ကျေးမြရည်ကို၊ စေမည်ကြိုးအင်၊ ကြံစည်တွင်နှိုက်၊ ထက်ခွင်အာကာ၊ ယုဂန်ချာက၊ စကြာလှည့်သွား၊ လ-ရထားနှင့်၊ နဂါးနိုးရွံ့၊ ရာသီထွေသော်၊ တိမ်ငွေ့ ရစ်ဆိုင်၊ တဖြိုင်ဖြိုင်လျှင်၊ ရေစိုင်းသွန်းလောင်း၊ ထိန်ရိုက်ခြောင်းမျှ၊ ဆည်ခြောင်း ကုန်းဝှမ်း၊ ပြည့်မွမ်းရေပြိုင်၊ မြစ်ခွင်လင်းထိပ်၊ မျောသိပ်ရေပန်း၊ ပျံ့မွန်းကြိုင်စွာ၊ ရင်းမာပွင့်လှိုင်၊ ရိပ်မြိုင်သာမော၊ တောလည်းစိမ်းလဲ၊ နတ်အိပ်ခဲသော်၊ ချဲ့ချဲ့လွမ်းဆွတ်၊ မိန်းပြတ်ထွေပြန်၊ တမန်မနော၊ စာခွေသဝန်၊ စိဘန်မမြက်၊ ချွတ်ယွင်းကွက်သည်။ ။ လျောင်းလျက်ကြာပြန် ခါညီသော်။

* တမန်တို့တွင်၊ ရှစ်အင်စုံနော- ဟူသည်ကား- တမန်အင်္ဂါရှစ်ပါးကိုဆိုသည်။ သံဝေပျို့တွင် “ဆိုသော်ကြားထင်၊ နားဝင်ကြားလွယ်၊ ကြားဘွယ်လေ့ကျက်၊ အနက်မှတ်မိ၊ သတိမပြယ်၊ မိပ္ပါယ်သိမှ၊ သိအောင်ပြုလျက်၊ နှစ်စုဝေခြား၊ စီးပွားရှိမဲ့၊ ပွဲပြီ၊ မြင်နေ၊ လိမ်မာထွေနှင့်၊ သွားလေရာရာ၊ ရန်ရှာမချွတ်၊ ကိုယ်နှုတ်နှိမ့်ကြို၊ ဤခိုရွစ်ဦး၊ ကျေးဇူးမချဲ့၊ တမန်တို့လည်း” ဟု၍၊ စုဋ္ဌဝါပါဠိတော်၊ အဋ္ဌဂုံတ္ထရပါဠိတော်တို့၌လားသည်နှင့်တပြေးတည်း အညီစပ်ဆိုသည့်တမန်အင်္ဂါရှစ်ပါးကို မှတ်ရမည်။

၃။ သိတာ-ရေရှင်၊ ကြည်သန့်စင်သား၊ စီးဝင်လျှင်လျှင်၊ တောင်စဉ်ရံလည်၊ ခုနစ်မည်နှင့်၊ မြင့်ရှည်တာပေါင်း၊ ရှစ်သောင်းခြင်မှန်၊ လေးထောင်လွန်သား၊ ရောင်ဝန်ထွန်းညို၊ မဏိရွှေလှို၊ ငွေလှိုမြိမြိ၊ ရှန်းရှန်းပသား၊ သုဒဿန၊ အယုဇ္ဈဟု၊ ဒီပကြံဂုန်း၊ ဝေယန်နန်းထက်၊ ခြောက်သန်းစွန်းနော၊ သုံးကုဋေနှင့်၊ ပရမေထွန်းလှို၊ သူဇီပတိ၊ ဘုန်းရှိမာယ၊ စောင့်ထမြီးထွေ၊ မေ့ကျန်လေခဲ့၊ လှော်ရွှေမယွင်း၊ သန့်ရှင်းဇာတိ၊ တုမရှိသည်၊ မဏိဝေပူ၊ တောင်ဝယ်ယူသား၊ ဇမ္ဗူဘိုးအင်၊ မျက်ရှင်ဇောတ၊ ထွန်းလျှံပသို့၊ အလှစံကျွန်း၊ ဖြူဝင်းရှန်းနှင့်၊ ပျံ့မွန်းကြိုင်စွာ၊ စက်မွေရာထက်၊ မေတ္တာမြီးဆင့်၊ ရာမြင့်ရှည်ကျော်၊ ရှင်ပျော်တင့်ရည်း၊ ရထည်းပိတ်ရွှေ၊ ပတ်ခွေဒါလီ၊ ကြူဗြိပျံ့ပျံ့၊ ရနံ့ဇေးမြက်၊ ရင်ညက်ထပ်လှို၊ နွဲ့ပိုက်ခြီ၍၊ တူစုံလျှင်လွယ်၊ ဘန်ဆင်းကယ်လော၊ ပြိုင်ဆွယ်လွတ်ကင်း၊ နောင့်မင်းသက်လွယ်၊ လှမျိုးကြွယ်ကြောင့်၊ ပြက်သွယ်ယိုရှမ်း၊ လွမ်းလည်းလွမ်းခေတ္တ၊ ခွေလည်းခွေညွတ်၊ ရေမှလွတ်သည်၊ ပွင့်ဝတ်ကြာတိမ်း၊ နွဲ့ရှာယိမ်းမျှ၊ ပြတ်ကြိမ်းသည်၊ ဘု၊ ဝန်ဆုလှိုက်ပွက်၊ နွဲ့မှီစက်သည်။ ။ မောင်းချက်ခါတန် နာရီသော်။

(၁၃၉) မယ်ဆွဲ-ရတု

၁။ တရုံးတင့်လှာ၊ ပြစ်လွင့်ကာသား၊ စံရာတဘက်၊ ကမ္ဘာထက်ဝယ်၊ ဘွားရက်တော်ဦး၊ လှလွန်ကျူးကို၊ မိန်းမူးထင်မက်၊ မြင်တပြက်လည်း၊ အသက်-ကေ၊

ရေသည်စဘိ၊ တရားလေးဆယ်၊ စွန်းတိုင်းရွယ်လျက်၊
တိုက်ကျယ် သစ်ချောင်း၊ ဆဲနှစ်တောင်ကို၊ ရစ်မှောင်
မသန်း၊ အလင်း ထွန်းသား၊ ဝင်းရွန်း ပြောင်ဝါ၊
သန်ခေါင် ခါဝယ်၊ သော်တာ တင့်ဆန်း၊ ပြည့်ရက်
ဝန်းသို့၊ ဘက်ကျွန်းသူဇာ၊ တူရာရွေးပြီ၊ တွေးသင့်ညီ
သည်။ ။တုသိတာလော ဟင်သာလော။

၂။ နှလုံးဖြင့်သာ၊ နှစ်ခြင်းကြာသား၊ ကြိကာမမြက်၊
နှံ့မျှသက်ဝယ်၊ ပွားတက်ပေါ်ပြူး၊ မဝန်းဦးသို့၊ ရှိန်နူး
ကြင်ဘက်၊ တင်မရက်တည့်၊ တချက်နေကြ၊ ရွှေရည်မြ
တိ၊ မမျှသေးသွယ်၊ ခန်းတိုက်ကျယ်လျက်၊ မိုက်လယ်
လှစ်မှောင်၊ ပြက်လျှပ်ပြောင်ကို၊ ချစ်ခေါင်တဆန်း၊
မယွင်းမှန်းထား၊ လင်းထွန်းရောင်ဖြာ၊ ဝန်းခေါင်သာ
ဝယ်၊ ကောဇာမသန်း၊ တည့်ချက်မွန်းသို့၊ စက်ထွန်းလူး
လာ၊ ပြုပြာသွေးသီ၊ ရွေးသင်လီသည်။ ။နှုတ်ညီရာ
လော ဆင်ရာလော။

၃။ အကုံးပွင့်ခါ၊ ရစ်ဆင့်ဖြာသား၊ ဆံကြာမထွက်၊
စံကြလျက်ဝယ်၊ ငါးချက်ပေါ်ပြူး၊ မြဟန်တူကို၊ သိမ်း
ယူရင်ထက်၊ ဆင်မရက်၍၊ ဘဝဂ်မြေက၊ ဘွေနှည်မျှ
တည့်၊ စန-ရွေးချယ်၊ ညွှန်ခိုက်ရွယ်လျက်၊ ပြိုက်သွယ်ချစ်
ခေါင်၊ လှစ်ရစ်ရောင်ကို၊ ရှစ်တောင်အခန်း၊ အဆင်းမွန်း
သား၊ ရင့်မွန်းနောင်ခါ၊ ကျွန်းအောင်ညာဝယ်၊ မော
ဟာမစွန်း၊ ကြည်ဘက်ညွှန်းသို့၊ ဆက်မွန်းတူသာ၊
လှခါပေးညီ၊ ရွေးခွင့်ပြီသည်။ ။အုတ်စိငှါလော ပြင်
သာလော။

(၁၄၀) မယ်ဘွဲ-ရတု

၁။ ကျူးဆက်လွန်၍၊ မွေကျန်ဘူးသည်၊ တဆံခြည်
မျှ၊ ကြီးမည်မတန့်၊ တွက်ခန့်ယူဆ၊ နှစ်လကျူးကျော်၊
မူးမော်ထိပ်ထက်၊ စုံသည်လက်နှင့်၊ လေးနက်*သွေး
သိကြည်သာပြီဟု၊ ရစ်သီဘယ်နဲ့၊ ကြားပါအံ့နည်း၊
မခုံယူပါ၊ နေလှည့်ရာကို၊ သံဝါစွန်းပြီး၊ နီးတုံကြွသန်း၊
လျှပ်ပန်းတပဲ၊ စိတ်ကိုစွဲသည်။ ။ခဝဲရွှေငုံ ငုံ့တကား။

၂။ ပြူးတက်ဝှန်၍၊ ပေါ်ဟန်ဆင့်ကဲ၊ မြချပ်ထဲ
ဝယ်၊ ခဝဲရွှေခြည်၊ မိုးကိုဆည်လျက်၊ နှင်းရည်လေ
သစ်၊ ရောက်ပြန်လစ်က၊ ဆယ်နှစ်ဆယ်ပတ်၊ သည်းဘူ
ပြတ်မျှ၊ တိမ်းညွတ် ပူပျောင်း၊ မဖြစ် တောင်းတည့်၊
အကြောင်းရှိသေ၊ လျှောက်သောထွေမှု၊ သင်္ချေထောင်
သောင်း၊ ဘဝပြောင်းလည်း၊ တပေါင်းတည်းပင်၊ ဆံမျှင်
မရိုင်း၊ ဘုန်းချင်းဆိုင်းသည်။ ။ဆက်တိုင်း ဆွေစုံ ငုံ့
တကား။

၃။ ပြူးစက်ကွန်၍၊ ဆယ်ပြန်လှံဖုံး၊ မင်းစံကုံးသို့၊
ထွေးဆုံးဝင်းကြည်၊ ကြီးထိုက်သည်ကို၊ ဆက်ရှည်ရွေး
နှောင်း၊ လျှောက်ရုံးပေါင်းသော်၊ မလောင်းမျက်သစ်၊
ပြေရိပ်ဖြစ်က၊ ကျမ်းချစ်ငယ်ဘက်၊ ခန့်ထားတွက်၍၊
လင့်လျက်ကြာသော်၊ သည်နှင့်ဖျော်ဟု၊ ဝတ်တော်မူမြီး။

* သွေးသီကား ပေါ်ရာဏ၊ နှုတ်မြက်၍ ပြောဆို
သည်-ဟုလို၊ စတုဗ္ဗသာရပျို့တွင် “စောဘုန်း
တက်၏၊ တောထွက်ပါရမီ၊ ခဲအင်ညီကို၊ သွေးသီ
တသန်၊ ချီးမွမ်းဟုန်ဖြင့်၊ နေတုန်သရော်” ဟုစပ်ဆို
သည်။

မိတ်ခရွဲခဲကို၊ ဖန်လဲးခေါ်ဆိုက်၊ ပါး-ဆက်လိုက်က၊
လည်နှိုက်သို့ပင်၊ ဆင်လည်းခရွဲည၊ နွမ်းခဲမည်ကြောင့်၊
ဖြေဆည်လျှံတိတ်၊ ဝဲးမတိတ်သည်။ ၊ချစ်စိတ် ဖြေရုံ
ရုံတကား။

(၁၄၁)မယ်ဘွဲ-ရတု

၁။ ခါသင့်သဘင်၊ ရက်ကောင်းတွင်နှိုက်၊ ရည်
ရှင်ခနောင်း၊ စုံရေကြောင်းဖြင့်၊ ပွင့်လောင်းလူ့ဖျား၊
မင်းတရားလျှင်၊ သကြားအတူ၊ ဆန်တော်မူ၍၊ သဲးဖြူ
ကမ်းမွေး၊ ရေလျှင်ပြေးသား၊ မြစ်ကွေး သောင်ရှည်၊
လှည့်ကြသည်သော်၊ ရောင်ခြည်ရှုန်းရှုန်း၊ ခေါင်ရည်
စွန်းသို့၊ သွယ်သွန်းအိမ်ဆောင်၊ သာသည့်ဘောင်
ထက်၊ ညွှန်းဆောင်ကြမ္မာ၊ မြင်ရပါရှင့်၊ သူဖာပင်ကိုယ်၊
နွဲ့နွဲ့ညိုသည်။ ၊စိတ်ကိုယူ၏ သို့တကား။

၂။ ကြာမြင့်အသွင်၊ မွတ်မွတ်စင်သာ၊ ကေသျှင်တင့်
ဆုံး၊ ရစ်လုံးချောချော၊ သဘောဝတ်စား၊ မူထား
မရိုင်း၊ စိန်ဆိုင်းလိမ်းချေ၊ စွန်းရွှေခပ်ဝင်း၊ ရောင်ဆင်း
ငြိမ့်ငြိမ့်၊ မြင့်နိမ့်ဆံသန်း၊ ပြစ်မစွန်းတည့်၊ ရှုန်းရှုန်း
အသရေ၊ မြဲတေကိုယ်ရောင်၊ မြစ်လုံးပြောင်မျှ၊ လှခေါင်
တမွတ်၊ ရေပေါ်နတ်ဟု၊ တိမ်ထွတ်ဘုံနေ၊ မိုးကကြေ
သို့မျှော်ချေမိက၊ မူးမော်ရှာသည်။ ၊ဟာဟာယူ၏
သို့တကား။

၃။ ညာရင့်ပထင်၊ တန်းခုးတွင်နှိုက်၊ ခေးရှင်ပျံ့မွန်း၊
ပွင့်သစ်ပန်းသို့၊ မျက်ဝန်းရောင်မွေး၊ ငြိမ့်ငြိမ့်လေးကို၊
ရစ်ခွေးလည်တွင်၊ ဆင်လိုက်ချင်စွ၊ ခဲအင်ရေးရာ၊

ဘာသာတထူးဝေးရပ်ကျူးက၊ မိန်းမူးစုံမက်၊ တ-လျက်
မျှော်က၊ မေတ္တာမြင်းမိုရ်၊ နောင်ဖြစ်ကိုလည်း၊ ပြာညို
ဘုန်းရှိ၊ နည်းများသိလိမ့်၊ မျက်စိသာရှင်၊ ရိုးရိပ်
ထင်ရှင့်၊ ကောင်းကင်ဘဝင်၊ တန်ဆောင် ရက်ဝယ်၊
ပ-ထွက်လင်းက၊ ပြည့်ဝန်းသာသည်။ ၊သော်တာမြို့
၏ သို့တကား။

(၁၄၂) မယ်ဘွဲ-ရတု

၁။ ညချမ်းရီမိုက်၊ ဆွတ်ဆွတ်ရိုက်မျှ၊ ရှားကြိုက်
မျက်စိ၊ မွေးကြင်မိကို၊ ပန်းတိပျံ့မွန်း၊ ရံမဝန်းလည်း၊
လေသွန်းဖြည်းဖြည်း၊ မြည်ညည်းပင့်ဆော်၊ ငှက်တော်
ကား-ငြင်း၊ ပိန်ညင်းကား-စောင်း၊ မသာတောင်းတည့်၊
နွဲ့နောင်းချီဖျား၊ မြည်သံကြားက၊ မြဲလားညိုသည်၊
ဆင်းပျိုသွယ်ညွတ်၊ ဆွေသက်မှတ်ကြောင့်၊ ဆွတ်ဆွတ်
ရိုက်ရိုက်၊ ပြိုက်ပြိုက်ယိုတွေ၊ အလွမ်းစွေသည်။ ၊
တောင်လေအလာ မြဲးတိသည်။

၂။ ညဉ့်လယ်-သန်လတ်၊ ယိုရှမ်းစွတ်မျှ၊ ညွတ်ညွတ်
ဖြိုးဖြိုး၊ ဘိုးခေါင်ရိုးဝယ်၊ သာမျိုးလွတ်ကွေ၊ ပန်းစုံ
လေလည်း၊ ရစ်ခွေလက်ယာ၊ လှည့်လျက်လာသား၊
သီတာမြဲဆင်း၊ ယဉ်မြင်တွင်းဝယ်၊ နှုတ်ညှင်းပျံ့ချီ၊
ချစ်ဆိုနွဲ့ကျူး၊ ခုံတိုင်ဦးသို့၊ ဆန်ကူးဝိုက်ဖြန့်၊ တက်သတ်
တန့်၍၊ ဝဲးညွန့်ငွေပြင်၊ ပျော်ပါးရှင်လိမ့်၊ မြင်ချင်မရဲ၊
သည်းထဲထပ်လောင်း၊ စိတ်လုံးပျောင်းမျှ၊ စုံကောင်း
မဉ္ဇူ၊ ဝတ်ရက်ယူ၍၊ ရင့်ရူသာမော၊ ချစ်ဘော်
နောသည်။ ၊ဥဩအခါ နွဲ့းတိသည်။

၃။ သောက်ခြည်ရောင်ပြေး၊ လွမ်းရေး ကဲးဆင့်၊
 ဆွတ်ဆွတ်မြင့်၍၊ ငွေပွင့်အသွင်၊ နှံ့သီးပြင်ထက်၊
 ယဉ်ရှင်မြစ်လောင်း၊ နဝင်းချောင်းဝယ်၊ ငှက်ပေါင်း
 ရွှေရွှေ၊ ဝဲးမြီးတွေလျက်၊ ခတ္တတွေဆန်းဆန်း၊ မြည်သံ
 မှန်းက၊ စိတ်လန်းမရှင်၊ နားတွင်ကြားကာ၊ ဗျာပါ
 ပျောင်းပျ၊ မခံ့လှတည့်၊ မြောက်မှတဖန်၊ တုံ့ပြန်
 လေညှင်း၊ ရွှေရင်သွင်းသော်၊ ချမ်းခြင်းမနိမ့်၊ ဆောင်း
 ထက်ပြိမ့်မျှ၊ ထွားစိမ့်ညိုသွယ်၊ ဆွေသည် မယ်ကို၊
 ရက်ကြယ်များဖြင်၊ လွမ်းရေးတင်ခဲ့၊ အရှင်ကျွန်ဝတ်၊
 လှည့်ပတ်သံညှင်း၊ လျှောက်နားသွင်းလည်း၊ တင်ခင်း
 ပြစ်ပျောက်၊ ဆင်းစံမြောက်သည်။ ။ နှုတ်ထောက်မပါ
 ခဲးဘိသည်။

(၁၄၃) မယ်ဆွဲ-၇၇

၁။ ညိုပြာမုတ်သည်၊ ဘက်ဆွတ်လေလော၊ မိန်း
 မောလှည့်ကာ၊ ဆင်းသူဇာကို၊ ကြမ္မာဆောင်ထိုက်၊
 ကြံကြံကြံက်သား၊ မပိုက်ရွက်မြ၊ သည်နှစ်လဝယ်၊
 မြိတ်စရိုက်က၊ ပြုစု-သာလျှင်ရောင်ဝါဘိတ်ဘိတ်၊ သိင်္ဂီ
 နိုက်နှင့်၊ လျှံထိတ်မြရည်၊ ရော၍နှည်မှ၊ ပုံတည်သွန်း
 လုပ်၊ လှသည့်ရုပ်ကို၊ လန်ဖျပ်မေးယောင်၊ သန်းခေါင်
 သန်ယွန်း၊ လွမ်းပန်းခွေခွေ၊ မမေ့စတူး၊ တမ်းစေ
 မူးလျက်၊ လွန်ကျူးတင်မူ၊ လှမျိုးဟူက၊ ဇမ္ဗူကျွန်းခွင်၊
 မထင်ပြိုင်ခင်း၊ သွယ်နွဲ့ရှင်းသည်။ ။ ပျိုတွင်းတွင်ပ
 နုတ်ထတား။

၂။ ကိုယ်ဝါလွတ်သည်၊ စက်လွတ်လေလော၊ ကြာ
 တောဝေထက်၊ ဝတ်ဆံရက်နှိုက်၊ မြူးဆက်ရှင်ပျော်၊

နတ်မျှသော်လည်း၊ ပြိုင်ဘော်မပွဲ၊ လွန်လေအံ့ဟု၊
 စိတ်ပျံ့မနှောင့်၊ ချစ်သောကြောင့်လျှင်၊ အဖြောင့်
 ကျိုးခက်၊ မလွတ်ရက်တည့်၊ အမျက်ပွားစည်၊ ရှိလ
 မည်ကြောင့်၊ တာရှည်လင့်ညောင်း၊ နောင်အကြောင်း
 ကို၊ ရောင်ကောင်းပြာညို၊ ယွင်းလိုရုံရုံ၊ ချစ်တုံ့မသိ၊
 ငယ်ဘိသောဝတ်၊ ပြတ်ပြတ်မဟ၊ တွေးဆ-မနိုင်၊ ချစ်ပိုင်
 သနား၊ ထိန်းယများနှင့်၊ စကားရိပ်ထင်၊ မြမျက်ရှင်သို့၊
 ခန်းခွင်ရော်ဝင်း၊ မျှိုရောင်ဆင်းသည်။ ။ ညိုရှင်းရှင်လှ
 ပွတ်တကား။

၃။ ဆိုရှာချွတ်သည်၊ ထက်နတ်လေလော၊ လှမော
 ဆင်းပြင်၊ ငါးစုံအင်နှင့်၊ ပြစ်စင်ပယ်ထွက်၊ ကဆုန်ရက်
 ဝယ်၊ ထွန်းတက်ရောင်လျှို၊ ကြယ်ရုပ်သို့၊ ဘက်စံကင်း
 လွတ်၊ သွယ်နွဲ့ညွတ်သား၊ နတ်-မမျှ-လှ၊ ပြိုင်မတူတည့်၊
 မည်သူမဖူး၊ ရက်ဦးသည်နောက်၊ လှစံမြောက်ကို၊ မိုး
 သောက် ကုန်စဲး၊ တန်းဆောင်ပွဲဝယ်၊ ခဝဲးအာနိ၊ နှင်း
 နှင့်ပြိ၍၊ ဖူးစီပွင့်ခြမ်း၊ နှာမောင်းလှမ်းက၊ မလွမ်းနိုင်ပြီ၊
 ရက်ကိုစီလျက်၊ ရာသီမချန်၊ လျှောက်တောင်းပန်လည်း၊
 မပြန်သံညှင်း၊ စင်သန်ရှင်းသည်။ ။ စိုဆင်းဆင်စ လွတ်
 တကား။

(၁၄၄) မယ်ဆွဲ-၇၇

၁။ နုတ်လကျန်း၍၊ ဆန်းတုံပြာသို့၊ ပင်တိုင်းညိုမျှ၊
 မြလိုပျံ့မွန်၊ ထိုရည်သွန်းသို့၊ နတ်ပန်းခုံမြ၊ ပေါ်သည့်
 လဝယ်၊ တရားတဆောင်၊ ရုံးလှာပေါင်းလည်း၊ တူ
 ကြောင်းမရှိ၊ ချမ်းလှဘိ၏၊ နောက်ကိုဖြစ်ကို၊ သို့စင်

ဆိုလည်း၊ ရွယ်ပျိုငြိမ်းလေး၊ မယ်နှင့်ဝေးခဲ့၊ ဒေးဒေးငြိမ်း
ငြိမ်းစိမ့်စိမ့် ဆွတ်ဆွတ်၊ သေပြတ်ဘနန်း၊ မကျန်းဒေဝီ၊
မြွက်ချီမဟ၊ ပျောင်းပျမရွှင်၊ မျိုးသခင်နှင့်၊ ရွှေရင်ခွေး
ပိုက်၊ မလုံကြိုက်ဝယ်၊ ခါလိုက်ပတ်ချုပ်၊ မိုင်းအုပ်ဆီး
ကြွေချမ်းမျိုးထွေသည်။ ။ဝေဘိသည်လည်း အိုဘဲ
နှင့်။

၂။ ညွတ်ခဝန်း၍၊ နှုန်းနှုန်းပြိုင်ရည်၊ အပြည်ပြည်
ဝယ်စံတည်ကော၊ ဟူသမျှလည်း၊ ထိပ်စကြက်ရုံး၊ မဇ္ဈ
ကုံးသို့၊ သက်လုံးမပြောင်း၊ ကြင်ပေကောင်းစွ၊ မြညောင်း
ကေသျှင်၊ မလွမ်းခင်က၊ ရည်တင်နေကြကြိုက်သမျှနှင့်၊
နှစ်၊ လ-တာရှည်၊ ကြိုးရမည်ကို၊ ဆံခြည်မြှူသေး၊ မရှိဝေး
ခဲ့၊ ရေးရေးပြတ်ပြတ်၊ နေကြမှတ်၍၊ လွမ်းဆွတ်လည်း
လျောင်း၊ ကြာသို့ပျောင်းမျှ၊ သည်းထောင်း ဝမ်းထုံး၊
လွမ်းဆက်တွင်၊ ဆီးဖွေးနှင်းဘက်၊ ဖြည်းလေသက်က၊
ရောရှက်ကြထွေ၊ စိတ်ကိုချွေသို့၊ ဆည်နေ ဖျော်ဖြည့်၊
မနိုင်လှည့်တည့်၊ ကြင်သည့်ခြင်းရာ၊ ဆင်းပြင်လျာကို၊
စိတ်မှာသို့ပင်၊ စက်တိုင်းထင်ခဲ့၊ ခြောက်ခွင်နတ်ဘုံ၊ ရပ်
လုံးခြုံဝယ်၊ ငါးစုံအင်နှင့်၊ ဆင်တိုင်းသင့်၍။ ။တင့်
ဘိသည်လည်း ညိုနွဲ့ရှင်း။

၃။ ဆွတ်ပျပြန်း၍၊ မကျန်းပျောင်းပျ၊ ဖြစ်ခြင်းတ
ကို၊ မြွက်ဟလုံးခြုံ၊ ဆိုမကုံတည့်၊ အာရုံစိတ်ပြေး၊ သွယ်
နွေးသေးကို၊ နက်လေးအမှတ်၊ သက်လုံးညွတ်၍၊ သည်း
ဆွတ်ကြိမ်ဖန်၊ ထိပ်ဦးဝှန်မျှ၊ လွမ်းဟန်မိန်းမူး၊ မပြေ
ဘူးတည့်၊ ချစ်ကျူးလျှံဝေ၊ ကြင်ထိုက်ပေသား၊ မြဲတေ
ဖြဝင်း၊ ပြာလဲ့ရှင်းကို၊ နှုန်းခင်းဘက်ရွှေငင်၊ ရွှေသုံး

ဘောင်ဝယ်၊ လှခေါင်စံကျန်း၊ လူနှယ်ထွန်း၍။ ။
ရွန်းဘိသည်လည်း ပျိုလဲရှင်း။

(၁၄၅) မယ်ဘွဲ-ရတု

၁။ မည်ခေါ်ဝသန်၊ ပြောင်းကြလွန်၍၊ ဟေမန်
မာသ၊ သရဒဝယ်၊ ချမ်းမြမြေမြေ၊ ရေငွေလူလူ၊ ဆီးမြို့
ငုတ်သေး၊ မြေးကာဆင့်လောင်း၊ မိုးနှောင်းစားလွန်၊
တောင်စွန်သွားလေ၊ နေ့ကား-နေနည်း၊ ညဉ့်ဘို့ဆည်း
၍၊ ဖွပ်ကျည်းကုဟာ၊ နံ့သာပျံ့ရှင်း၊ သလင်းပိတ်လှုပ်၊
ထပ်လည်းမလုံ၊ ရိပ်ခြုံရှင်းဖြိုး၊ လွမ်းစိုးရစ်ခွေး၊ ချမ်းလေ
သည်လော၊ ။အိပ်သူဆွေနည်း သခင်ချည်း။

၂။ ကြည်ပျော်စဟန်၊ တရံဖန်မျှ၊ မျက်မာန်မဲ့ဘူး၊
သက်ဆယ်ကျူး၍၊ အိမ်ဦးအစ၊ နေသော်ကလျင်၊ ရှင်
ပုမတန့်၊ ချစ်ညွန့်မညှိုး၊ နေ့တိုင်းတိုး၍၊ မင်းစိုးဘုန်း
ကြွယ်၊ မွေးမိမယ်နှင့်၊ မောင်ဝယ်သော်ကား၊ မိများ
မျက်စိ၊ ပျော်ရာရှိ၍၊ သည်းတိဆွတ်ဆွတ်၊ တိမ်းညွတ်တုန်
လှုပ်၊ ကျွန်ုပ်သည်မှာ၊ ခြင်းရာသဏ္ဍာန်၊ ရံဖန်သော်မူ၊
ထပ်တူသည်လော၊ ။မဇ္ဈပန်းချည်း တပွင့်တည်း။

၃။ ပြည်ကျော်အလွန်၊ ချမ်းရိပ်မွန်သား၊ နိစ္စာန်
သာခေါင်၊ တူရောက်အောင်ဟု၊ ရည်စောင်ဆုယု၊ ပေး
လှဒါန၊ သွန်းချရေစက်၊ အသက်ကိုမျှ၊ ခွေးဝေကြရှင့်၊
တူကွ-မကွာ၊ ပါဘိမတတ်၊ ရှိသည်ညွတ်၍၊ မျိုးမြတ်ပျို
မျစ်၊ သူတော်စစ်နှင့်၊ ကြင်ချစ်မလွဲ၊ တလဲလဲလျှင်၊ ဝမ်း
ထဲထွေပြား၊ သူတပါးသို့၊ ဆံဖျားမြန်ညည်၊ ရိပ်ခြည်စွန်း

မဲ၊ ကြင်ပေခဲစွ၊ ယုံမြီးတိုင်းပင်းထင်ပါသည်လော။ ။
နောင်ကားစောင့်စည်း မတင့်ရည်း။

(၁၄၆) မယ်ဆွဲ-ဂတု

၁။ ပဋိသန္ဓေ၊ ကြာဝယ်နေသား၊ စုံခြေတောခွင်၊
ပြာသာဒ်ရှင်နှင့်၊ ကောင်းကင်လယ်မှာ၊ ထားလှည့်ရာ
ကို၊ အခါတန်၍၊ သုံးနှစ်စေ့မှာ၊ ဖူးတွေတူကွ၊ ပျော်ပါရ
သို၊ ရက်၊ လသုံးဖန်၊ သုံးခါလွန်လည်း၊ ချစ်ရန်တပါး၊
ထွေပြားမဲ့ပါ၊ နောင်ကိုသာလျှင်၊ သစ္စာမြီးလျော်၊
တော်ချင်တော်လိမ့်၊ ရွှေလျော်စံတု၊ နောင်မျက်ရှုသည်။
မပြုမပြင် လှနေသော်။

၂။ ဝိတ္တာဆန်း၍၊ ဝင်းထွန်းနိတိုး* ရဂုံပြင်သာ၊
ခြံရံကာလျက်၊ ပန်းသာကိုယ်ရောင်၊ ဝင်းပြောင်ဘိတ်
လက်၊ ထိုးလိုက်အက်တွင်၊ အသင့်ဆင်မှာ၊ မြော်မြင်လူမှု၊
နတ်နှင့်တူသည်။ အသုသင် မပေသော်။

၃။ ဝိသာခါဟု၊ ပုဏ္ဏာမာသ၊ ကဆုန်လ၌၊ ပေါ
စပွင့်ခြီးပန်းရွှေခဲကို၊ ပုလဲနစ်ဆင်း၊ ဖြဲထွတ်ဝင်းလျှင်၊
ကြင်ရှင်းစိတ်သန်၊ ထိပ်ပြည့်ပန်၍၊ ယုဂန်မိုးမှာ၊ ပြောင်
ရှန်းပသို၊ အလှတမ္မတ်၊ သူဇာနတ်နှင့်၊ လက်ခတ်ပုံတု၊
စံရာပြုသည်။ ယခုမပြင် ရချေသော်။

* ရဂုံ-ကား ပေါရာဏ၊ တော-ဟုလို၊ ပေါရာဏ
ကထာလင်္ကာသစ်တွင် “ဗျားနှင့်-ဂနိုင်း၊ မြိုင်နှင့်-
ရဂုံ၊ စုံနှင့်-ဟေဝန်၊ ဟော်မန်-ဟေမာ၊ ရိပ်သာ
ဆိုင်းဆိုင်း၊ အင်တိုင်း-စေးပုစ်၊ တောချည်းဖြစ်၏”
ဟု စပ်ဆိုသည်။

(၁၄၇) မယ်ဆွဲ-ဂတု

၁။ လူအဖြစ်ဝယ်* တံတစ်ကျမ်းလာ၊ နှိုင်းစရာ
ကို၊ ဘယ်မှာထူးထွေ၊ ရပချေလိမ့်၊ ရွှေလည်းမထင်၊
မြဲသွင်ဝိုးဝါး၊ ဆံဗျားမြဲသေး၊ မမြှေးလျှံပြောင်၊ ဝင်း
ရောင်ထွတ်ထွတ်၊ လတ်လတ်လဲလဲ၊ ခွဲခွဲရှင်းရှင်း၊
ထွန်းဝင်းသရေ၊ ဆိုချေစရာ၊ ရှာလည်းပြစ်လွင့်၊ ကျူး
လွန်တင့်သား၊ ခါသင့်သဘင်၊ ရက်ကောင်းတွင်နှိုက်၊
ထိပ်ပြင်လက်ဝါး၊ ထားဘိဘနန်း၊ ပျံ့မွန်းမဉ္ဇူ၊ ပန်းနှင့်
တူသည်။ မျှော်သူပေမည် ခက်ချေ၏။

၂။ ပြုမရစ်ချယ်၊ ကောင်းကင်ဝယ်လျှင်၊ စံပယ်စ
လျက်၊ ရှေ့မှတက်၍၊ ချက်ချက်လင်းစည့်၊ ထိပ်ပြင်ပြည့်
သား၊ လ-၏ သဘွယ်၊ လူမျိုးဝယ်လည်း၊ သည့်နှယ်
ကျူးလွန်၊ တင့်မောဟန်ကို၊ ယုဂန်မြင်းမိုရ်၊ လိုသည့်
အရာ၊ ရွေးဖွေရှာလည်း၊ ဘယ်မှာထူးထွေ၊ ရပချေလိမ့်၊
မျှော်ပေကလည်း၊ စိတ်စမသတ်၊ ကြံတိုင်းညွတ်မျှ၊ မူးပတ်
မျက်ခြည်၊ ထူးလည်ထွေလာ၊ ထွန်းလျှံဝါသည်။ ။
ယာမာနတ်ကို ဘက်လေ၏။

၃။ ယူကသစ်လှယ်၊ ဇမ္ဗူဝယ်လျှင်၊ တူရွယ်မခိုင်း၊
ပြိုင်လွှာတိုင်းလည်း၊ တံတိုင်းစင်ထား၊ ပါးနားစန၊ တရံ
မျှလျှင်၊ ချဉ်းရမထင်၊ သည်လျှင်စံနေ၊ ခြားထိုက်ပေဟု၊
ထွေထွေထူးထူး၊ အံ့မှူးချေမိ၊ မသိကျိုးပြစ်၊ ရှေ့နှစ်-မြ

* တံတစ်-ကား ပေါရာဏ၊ အမြီးမကွာ-ဟုလို၊
လောကသာရမျှီတွင် “မြီးနေတံတစ်၊ သဘော
ချစ်သား” ဟု စပ်ဆိုသည်။

နှယ်၊ပယင်းသွယ်သို့၊ ကြယ်လည်းမမျှ၊ လလည်းရံခါ၊ တန်ဆောင်သာလျှင်၊ နှိုင်းရာဝိုးဝါး၊ ရှိပါငြားလိမ့်၊ မွတ်ထွားငြိမ့်လေး၊ ငယ်သွေးရွန်းရွန်း၊ စိမ်းလန်းကြော့ရှင်၊ လူတွင်ကျူးလွန်း၊ သက်ကိုပြန်သည်။ ဆယ်ပန်ခွန်ထိုက် ရက်ပေ၏။

(၁၄၈) မယ်ဘွဲ-ရတု

၁။ ထုတ်ထုတ် ဝင်းပြောင်၊ ထွန်းကိုယ်ရောင်မှု၊ တောက်လောင်ဘုန်း၊ ရွန်းရွန်းနိကာယ်၊ တင့်မျိုးကြွယ်သား၊ ရွယ်လည်းစံတုန်း၊ ဘုန်းလည်းဝှန်လျက်၊ ဆဲငါးရက်လျှင်၊ ထွန်းတက်ပြည်ပ၊ သော်တာလသို့၊ ဘဝဇာတိ၊ မြတ်လတ်၍၊ မရှိနှိုင်းရာ၊ ပြည်ဟင်သာဝယ်၊ ကြမ္မာနှိုးဆော်၊ နောင်ဘုန်းတော်သည်။ မပြော်အတူကျန်ချေ၏။

၂။ စွတ်စွတ် လင်းအောင်၊ ဝေပူ တောင်နှိုက်၊ အရောင်လျှံတက်၊ ကိုးမည်မျက်ဝယ်၊ ထွန်းတက်မဏိ၊ မြတ်လှဘိသို့၊ မရှိနှိုင်းရာ၊ ဘော်တကာတွင်၊ ရှင်သာအလှ၊ ဟုသမျှကို၊ စိုးရလေတတ်၊ လွတ်ကြီးလွတ်ခဲ၊ တမွတ်စံကျွန်း၊ ညိုနွဲ့ရွန်းသား၊ ပြောက်စွန်းပြစ်မြူခြည်မပြု၍၊ မြင်သူတို့စိတ်၊ ရှေ့နှယ်ဘိတ်သည်။ ဝှန်ထိတ်သည်းအူပြန်ချေ၏။

၃။ ညွတ်ညွတ်ဆင်းရောင်၊ ရွန်းရွန်းပြောင်သား၊ ရှေ့တောင်များလယ်၊ သနားဘွယ်တည့်၊ နနယ်ကျစ်လျစ်၊ ကိုးသစ်ရည်ရှင်၊ ဆံကျင်ဝင်းလျှပ်၊ နားတပ်ရောင်ဝှန်၊ သုဂန္ဓရီ၊ အာနိခါးကြီး၊ အဘိုးသိန်းတိ၊ မဏိလျှံ၊

တောက်၊ လက်ကောက်ခြေကျင်း၊ တဝင်းဝင်းတည့်၊ နှိုင်းခင်းမခြော်၊ သဘင်တော်ဝယ်၊ တွေးခေါ်ဆိုရွတ်၊ လူလောနတ်ဟု၊ မှတ်မှတ်မသိ၊ မျှော်လိုက်မိသည်။ မျက်ခိသွေးဆူ ဝှန်ချေ၏။

(၁၄၉) မယ်ဘွဲ-ရတု

၁။ လိုက်ပါဟူလည်း၊ တူမည်မထင်၊ ခေါ်တွင်ကြေညာ၊ ဟင်သာဝတီ၊ သိင်္ဂီနန်းတည်၊ မယ်တို့ပြည်ကား၊ ပတ်လည်သာမော၊ သဘောဆိုက်လှာ၊ လေးမျက်နှာမှ၊ အသာဆန်းကြယ်၊ ရေသော်ကျယ်၏၊ ခြောက်သွယ်ရောင်လင်း၊ တရားမင်းဟု၊ ထန်ပြင်းကျော်စော၊ ရှေ့မော်စောနှင့်၊ သင်းတောဘုရား၊ နှစ်ပါးစုံမှ၊ တောင်းဆုပြည့်လွယ်၊ မွေ*သောက်သွယ်က၊ သဝ္ဂါယ်လှစွာ၊ ရှေ့တန်ဆာလည်း၊ ရှေ့သာအထိ၊ ရုံးရုံးညိုမျှ၊ နွံသိလွှဲကြား၊ ရှေ့ကျောင်းများနှင့်၊ ဘုရားဆုယု၊ နိဗ္ဗာန်ချ။ သည်၊ ပုံတူပမာ၊ ထန်းမှည့်ညာသို့၊ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်၊ ဆိုသော်များ၏၊ စံထားတုလွတ်၊ ရှေ့ပြာသာဒ်လည်း၊ တိမ်ထွတ်လိတန်၊ ဝေဇယန်နှင့်၊ သဏ္ဍာန်ထပ်ရှိ၊ ထူးလှဘိ၏၊ မွှေးမိတူချစ်၊ ရွှေနားရစ်လော့၊ ကျစ်လျစ်လျှိုဝှက်၊ မယ့်ချစ်သက်သည်။ လှည့်ပြက်တခေါ် သာတကား။

* သောက်-ကား ပေါရာဏ၊ ထွန်းလင်းသည်ဟုလို၊ ပေါရာဏကထာ လင်္ကာသစ်တွင် “သုတကား-သေပျောက်၊ သောက်ကား-ထွန်းလင်း” ဟုစပ်ဆိုသည်။

၂။ ကြိုက်ခွာတူလည်း၊ အလှူရှေးက၊ ပေးဘူးကြ၍၊
 နောင်မြဲနှင့်-မယ်၊ ပျော်ရာရွယ်အံ့၊ ပြည်ဝယ်သာဟန်၊
 မယ့်ကိုယ်ပြန်လည်း၊ မတန်မရာ၊ တိုရပ်သာ၏၊ နေပါ
 ချုပ်တည်း၊ ကျွန်ုပ်မသင့်၊ မဆိုတင့်၊ သက်နှင့်ထပ်ရှိ၊
 မွေးမိတူပင်၊ ရွှေနားတင်လော့၊ မည်တွင်သာထူး၊ ပဲ-
 ခူးသနစ်၊ ချောင်းသစ်သာထွေ၊ နောက်တောခြေနှိုက်၊
 မှည့်ကြေသစ်သီး၊ ဖျင်ညီးပန်းမာလ်၊ နွေသန်မပြတ်၊
 နှစ်လည်ပတ်မျှ၊ စိတ်ညွတ်ချင်တွယ်၊ သပ္ပာယ်လှမော၊
 ကျိုက်ပေါ၊ ကျိုက်ပွန်၊ ကျိုက်သလွန်နှင့်၊ နာဂဝန်
 ကျောင်း၊ မသာတောင်းတည်၊ ပန်းပေါင်းပျံ့ကြွယ်၊
 သီကုံးချယ်၍၊ နတ်ဆွယ်ဝင်းထွား၊ ရှုပျော်ပါးလော့၊
 သနားတပြီ၊ မွေးမိဖခင်၊ မည်ပင်သာယာ၊ မြို့ဟင်
 သာဝယ်၊ နေပါတုံအံ့၊ စိတ်ပျံ့-မမြီး၊ နောင်မြဲခဲ-
 သည်။ ။ဝမ်းထဲပတော် ရာတကား။

၃။ မြိုက်ရာချူလည်း၊ အလှူသီလ၊ ပဓာနကြောင့်၊
 မွေးဘခေါ်ရာ၊ လိုက်တုံပါလည်း၊ ဘယ်မှာနိဗ္ဗာန်၊
 အရောက်မှန်အံ့၊ သဏ္ဍာန်သနစ်၊ သာသည့်ဖြစ်ကို၊
 ကျွမ်းချစ်မယ့်မောင်၊ ရွှေနားထောင်လော့၊ မာရ်အောင်
 စင်စစ်၊ ခုနစ်ဌာန၊ တွင်ထလှမ်းညီ၊ ကလျာဏီနှင့်၊ သာဗြီ
 စဟန်နံ့ သာကန်လည်း၊ ပန်းမာလ်မရှား၊ ကြာမျိုး
 များ၏၊ ဘုရား-ကိုးသောင်း၊ မွေဓာတ် ပေါင်းနှင့်၊
 လျောင်းတုံနိဗ္ဗာန်၊ ရုပ်သဏ္ဍာန်ကား၊ မင်းမွန်ကောင်းမှ၊
 ယခုတည်စ၊ သာမောလှ၏၊ မွေးဘပြီးရုံ၊ ငုံ့ပါတုံ
 လော့၊ တုစုံလို၍၊ ဆိုသည်မဟုတ်၊ အားထုတ်ကြည်ညို၊
 နောက်ကိုနောင်လာ၊ မိတည်းလျာဝယ်၊ မကွာတူပင်။

ကြည်လင်စိတ်သန်၊ တောင်းဆုပန်သည်။ ။နိဗ္ဗာန်
 အနော် မာတကား။

(၀၅၀) မယ်ခွဲ-၅၇

၁။ လိုက်တော်မူပါ၊ ကြင်ဘွယ်သာတည့်၊ အာကာ
 ပျံ့ကြ၊ ဝေပုခြံကို၊ သိဂ်နှစ်စု၊ ပေါင်း၍ ထုသို့၊ ယုယု
 ယယ၊ ငြိမ်မြဲလေးပင်၊ မွတ်မွတ်စင်သည်၊ အပြင်နွဲ့ညွတ်၊
 ဟင်သာနတ်...။ နန်းထွတ် အောင်စည်၊ မယ်တို့
 ပြည်ကား၊ သာသည်ဆန်းထူး၊ ကဲလွန်ကျူးမျှ၊ တန်းခူး
 သည်က၊ လျှင်လျှင်စ၍၊ သန်လဆောင်းလျှင်၊ မည်သည်
 တွင်မှ၊ သဘင်မပြတ်၊ နွေသို့ပတ်ရှင်၊ ရွှေဝတ်ရွှေဆင်း၊
 ပြောင်ပြောင်ဝင်းသို့၊ နောင်မင်းသက်မျှ၊ နတ်ထက်
 လှသည်။ ။ရောက်ကပြင်တော် မူလိမ့်မည်။

၂။ ကြိုက်သော်ယူကာ၊ နတ်ခြောက်ရွာသို့၊ လက်သာ
 ဒွိလှမ်း၊ မကြိုးပမ်းတည့်၊ ကြင်ကျွမ်းထပ်ရစ်၊ မြဲခြည်
 နစ်သို့၊ ရှင်ချစ်ဝန်းရှင်၊ တောင်တခွင်လည်း၊ မြင်ထင်-
 မြင်မိ၊ ထွန်းညီလျှင်လင်း၊ ကြက်တင်းစကား၊ ကင်း
 ဘုရားနှင့်၊ ဝှန်ကြားပေါက်ပြ၊ ဌာပီသလည်း၊ နွံမျှ
 ဝန်းလည်၊ ရောင်ခြောက်မည်နှင့်၊ မှောင်ခြည် မပတ်၊
 ပြိုင်၍ လွှတ်သို့၊ မိုးနတ်ခိုင်းလျော်၊ အလှူကျော်သည်၊
 လိုက်တော်မူပါ၊ လှမ်းရရွာနှင့်၊ အောင်ချာ ချက်မ၊
 ရွှေခေတ္တကား၊ မာသထွက်ထား၊ တံမျဉ်းသား၍၊ နဂါး
 စက်လည်၊ ဝပြောစည်သည်။ ။နတ်ပြည်ထင်တော်
 မူလိမ့်မည်။

၃။ လိုက်ဆော်ကုလွှာ၊ မိုးဒေဝါလည်း၊ ချိန်ခါ
 ထူးလည်း၊ တန်ပြီးသည်ကို၊ ရိုက်မြည် ဆော်ကြား၊
 ကြွေးကြော်ခြူးက၊ မပူးဘော်ရှား၊ နောင်တုသွားသော်၊
 သနားဘွယ်သာ၊ မယ်မပါ၍၊ ရှေ့ကြာပုံမွန်း၊ ရေမှာ
 ကျွန်းသို့၊ လွမ်းပန်းဆင့်ကုံး၊ နေ့တိုင်းရုံးလျက်၊ တက်ပြီး
 ရေသား၊ ငါး-ငါးကြင်းဆန်၊ တောင်လေပြန်က၊ သကြန်
 အတာ၊ သို့သောခါဝယ်၊ သီတာယဉ်ရှင်၊ ထက်ဝန်း
 ကျင်လည်း၊ ကေသျှင်မြစည်း၊ *စုလည်းရွှေညွှေးက၊
 မြိတ်ခေါက်၊ မြိတ်လွတ်၊ ထုံးပတ်ရစ်ဆင်၊ ဆံကွပ်ရောင်
 တောက်၊ ကျိုင်းသစ်အောက်ဝယ်၊ ကြီးမြောက် စံကျင်း၊
 ရေလုံးလင်းမျှ၊ နဝင်းမြစ်လုံး၊ ပိတ်လျက်ပုံး၍၊ ပတ်ကုံး
 ဦးစီ၊ တက်ပြိုင်ချိက၊ ပည်းညီပြိုင်လှိုင်း၊ အဆိုင်းဆိုင်း
 သည်။ နေ့တိုင်းရှင်တော် ပူလိမ့်မည်။

(၁၅၁) မယ်ဆွဲ-ရတု

၁။ လိုက်ပါလှည့်လော့၊ ခေါ်မည်သောထွေ၊ ဇေဗ္ဗ
 မြေဝယ်၊ သရေခေတ္တ၊ ကျော်စောလှသား၊ ပြည်များ
 ထွတ်ချာ၊ နောင်တို့မှာမှ၊ သာယာစည်ဟန်၊ ရပ်သဏ္ဍာန်
 ကား၊ နွေ့သန်၊ ဆောင်းလ၊ ဟူသမျှလည်း၊ မြမြရိပ်စဉ်၊
 ခက်ကျိုင်းယှဉ်သား၊ ဥယျာဉ်အုန်း၊ ထန်း၊ သစ်သီး
 ပန်းနှင့်၊ လှလွန်းကုံးစီ၊ ဆွတ်၍ သီသို့၊ လုံးညီမမြစ်၊
 မြစ်လည်းရော၊ လက်ယာရစ်ပေါင်း၊ နဝင်းချောင်းနှင့်။

* စုလည်း-ကား၊ ပေါရာဏ၊ “ဆံထုံး” ဟုလို့၊
 ပေါရာဏကထာလင်္ကာသစ်တွင် “ဆံထုံးစုလည်း၊
 ရိုက်ကြည်းကျော်ဟိန်း” ဟုစပ်ဆိုသည်။

သံညောင်းတွန်ထူး၊ ငှက်တိကျူးသား၊ ဖိုဦးဂူဖြူ၊ မဇ္ဈ
 တန်ကြည်း၊ ရှုဘွယ်ပည်းမျှ၊ ခွေနည်း ပြာညက်၊
 ကျမ်းယှဉ်ဘက်သည်။ လှည့်ပျက်ခေ၊ မလျှောက်
 တကား။

၂။ ကြိုက်ရာကြည့်လော့၊ မိုးရှည်ထိန်း၊ မိုးခေါင်
 ရိုးဝယ်၊ ပုဆိုးလုံးညီ၊ စေတီ၊ လိုက်ခေါင်၊ ဂု၊ ကျောင်း၊
 ဥမင်၊ ပည်းမွမ်းမြင်မျှ၊ မြင်ထင်မြင်မိ၊ ထွန်းညီလျှိုလင်း၊
 ကြက်တင်းစကား၊ ပင်းဘုရားနှင့်၊ သုံးပါးအနှစ်၊ တည်ရာ
 ဖြစ်သည်၊ ကန်သစ်ဦးရေ၊ ကြည်မောထွေနှင့်၊ နွေ့သန်၊
 ဆောင်းခြေ၊ သာမျိုးစေ့သည်၊ ရသေ့ တည်ထောင်၊
 ပြည်တိုင် အောင်လျှင်၊ ရောင်ရောင် မောင်းမောင်း၊
 မွေ့တော်ပေါင်းနှင့်၊ တန်ဆောင်းပိဟာ၊ ကျောင်းတော်
 သာကို၊ လိုက်ပါလှည့်ဦး၊ ဟုစံဖူးပိမ့်၊ တိမ်ဦးမိုးခေါင်၊
 တပြောင်ပြောင်နှင့်၊ မြို့မောင်မရိပ်၊ မြို့လယ်ထိပ်ဝယ်၊
 ချိပ်ချိပ်ပြေးတည့်၊ ထွန်းလင်း၏ သို့၊ နှိုင်းရှည်မမြင်၊
 မြသီထင်လည်း၊ ကောင်းကင်ထိအောင်၊ လျှိုဝါပြောင်
 သည်။ ရွှေစောင်ရှု မဝောက်တကား။

၃။ ပြိုက်လှာပြည်လော့၊ ချွတ်လှည့်သုအား၊ ထေရ်
 မြတ်များနှင့်၊ ဘုရား၊ ကျောင်း၊ ကန်၊ သာမျိုးလွန်သည်၊
 တမ်းခွန်မှန်ကင်း၊ လျှပ်သိုဝင်းမျှ၊ နှိုင်းခင်းမခမြော်၊ ရွှေ
 ကျောင်းတော်နှင့်၊ ရွှေလှော်ရှုပ်ဆန်း၊ ရွှေတိသွန်းသား၊
 ဘုန်းတန်းကြီးစွာ၊ သောကြာမာနှင့်၊ ချကာ ရိဂိုက်၊
 ငှက်သိုက်မာရ်အောင်၊ ရွှေတောင်ဂီဝါ၊ ရေးရာခွဲလျှင်၊
 ရွှေမြို့တွင်းဝယ်၊ ဝင်းဝင်းညီးညီး၊ ဘိတ်ဘိတ် စီ မျှ၊

ကျောင်းကြီးပြာသာမ်၊ ကြက်လွတ်ဂူပြောက်၊ ဘုရားပေါက်
 ကျောင်းငယ်၊ ခြောက်သွယ်ရောင်ပြေး၊ ကျောင်းဆေး
 ရေးမုဒ္ဒော၊ ကျော်စောနို့ကြား၊ ကင်းဘုရားနှင့်၊ မင်းသား
 မည်ရင်း၊ အတွင်းရွှေဂူ၊ ပြင်ရွှေဂူက၊ မြင်မိစသောပြာမြ
 နတ်ဆွယ်၊ စံပယ်ပျံ့ပျူး၊ ဖူးလှည့်စိုးမင်း၊ လွတ်တု
 ကင်းသား၊ မင်းလည်းထွတ်ဖျား၊ စောတရားနှင့်၊ သကြား
 တည်နေ၊ ခြောက်ဘုံကြေသို့၊ သရေခေတ္တရာ၊ သို့ပင်
 သာသည်။ ။ယိမ်းကန်နိဗ္ဗာန် ရောက်တကား။

(၀၅၂) မယ်ဆွဲ-ရတု

၁။ သာကြည်ရွှင်ပျော်၊ အောက်မေ့သော်လည်း၊
 မနော်နတ်ဆင်း၊ ဘော်သားချင်းတို့၊ သက်နင်းစုံမျှ၊ ဝေချင်
 လှ၏။ သံပခန့်ရွယ်၊ အကယ်ကယ်သို့၊ မယ်နယ်ဝမ်းမှာ၊
 မှတ်တုံပါစုံ၊ မေတ္တာထုံးထုံး၊ သက်ထက်ဆုံးလျှင်၊ နှလုံး
 နေကျ၊ သို့ကိုမှတည့်၊ ထိန်းယရွှေအုပ်၊ ရံကိုယ်လုပ်နှင့်၊
 ကျွန်ုပ်ဆောက်တည်၊ နိဗ္ဗာန်ရည်၍၊ ငါးမည်ပဉ္စ၊
 စောင့်သီလနှင့်၊ ဓမ္မရှေးကျိုး၊ ဆော်နှိုးပါစေ၊ ရဲးတင်း
 နေရှင့်၊ သပြေမဉ္စူ။ ကျွန်းလုံးသူလည်း၊ မယ့်တူ
 ဆိုတမ်း၊ မေတ္တာမွမ်း၍၊ ရှင်ဝမ်းညွတ်ခွေ၊ ရှိပါလေဝံ၊
 မှတ်နေခြီးခြါဝမ်းထဲကြံသည်။ ။ဆင်ပျံဆဗ္ဗန်သခင်ကို။

၂။ လာမည်ထင်ပျော်၊ အောက်မေ့ သော်လည်း၊
 မူးမော်ယောင်ယမ်း၊ နေ့တိုင်း တမ်းလျက်၊ မေးစမ်း
 တင်းနာ၊ နေ့ရက်ကြာခန့်၊ နှိုင်းရာထပ်ဆင့်၊ ခါမမြင့်
 လည်း၊ အတင့်အတယ်၊ မနေဘွယ်တည့်၊ မျိုးနွယ်

ကောင်းမြတ်၊ မူးမတ်ရည်တူ၊ ကြီးရွယ်ချူလည်း၊ ဆံမြို့
 မတိတ်၊ မယ်တို့စိတ်ကား၊ ရေတိတ်မယို၊ သို့သည်ကိုဟု၊
 မြက်ဆိုဆံခြမ်း၊ မတမ်း-စပါ၊ ပညာချိုးလက်၊ တိုင်တည်
 လျက်တည့်၊ အိပ်မက်မျှလျှင်၊ မထင်ချင်ခဲ့၊ ညက်စင်
 မြူပြာ၊ ဘော်တကာဝယ်၊ မယ်သာကြိုက်မိ၊ တန်းခိုး
 ရှိသည်၊ သိရိဓမ္မ၊ ကျိုင်းရောင်မြကို၊ မြင်ရသည်ထား၊
 နားမျှ လေသံ၊ သတင်းပျံ့က၊ ဘယ်နံ့ တဖန်၊ ပျော်ရ
 မှန်ဟု၊ ပွင့်ရန်နတ်လူ၊ နှုတ်ငြင်းထူသည်။ ။နေတူ
 စက်ဝှန် အသွင်ကို။

၃။ တာရှည်ကြင်ဘော်၊ မမြင်သော်လည်း၊ မူးမော်
 မိန်းပြတ်၊ မနေတတ်ခဲ့၊ အထွတ်တန်ဆောင်၊ စိမ်းရောင်
 မမြိုက်၊ ဘက်ညွန့်ကိုက်နှင့်၊ သိန်းထိုက်အင်္ကျီ၊ ဝတ်နို
 ထွေပြား၊ တခြားဘက်ရန်၊ သိန်းတန်ပုဆိုး၊ မင်းဝတ်
 ရိုးတိ၊ တင့်ခိုးခေါင်ချုပ်၊ ပန်းပေါင်းလုပ်နှင့်၊ မျက်သုပ်
 ရောင်ထင်၊ မြကုံးဆင်၍၊ နံ့ရှင်ပျံ့၊ ကြိုင်ကြိုင်
 မွှေးသား၊ နိုးဝေးလေသွန်၊ သရက္ခန်ကို၊ လိမ်းဟန်
 သတ်ဖြည်းပန်းစည်းမဉ္စူ၊ ပန်တော်မူ၍၊ နေတူထွန်းညီး၊
 တန်းခိုးကြီးလည်း၊ ရှေ့ထီးပွင့်ဝင်း၊ သခင် ရင်းလျှင်၊
 ကျွန်းတွင်းဇမ္ဗူ၊ ထိန်ဆုကျော်လှိုက်၊ *ဝဲတင်ရိုက်မျှ၊

* 'တ'ဝမ်းပူနှင့်-ဝဲတင်-ဟူ၍ ၎င်း၊ 'ထ'ဆင့်
 ထူးနှင့်-ဝဲတင်-ဟူ၍ ၎င်း နှစ်မျိုးပင်ပညာရှိတို့စပ်
 ဆိုကြသည်။ ။အိမ်ရှေ့လက်ထက်-ဟု အစချီသော
 မင်းရားဒိဗ္ဗဒေးချင်းတွင် "တောတောင် ကိုင်းကျွန်း၊
 ရိုက်မွန်းသံထင်၊ ဝဲတင်ထပ်မော"ဟူ၍ "ဝဲတင်"
 ဟု 'တ'ဝမ်းပူနှင့် ခွဲထားစပ်ဆိုသည်။ ။မြင်ပေါ

မကိုင့်ရောင်ခြည်၊ စကြာလည်သား၊ ယင်းသည်မင်း
 လျားဖူးတွေခါမှာ၊ လေသာဖြည်းဖြိုး၊ လန္ဒူးပတ်လည်၊
 ငါးစည်တည်နှင့်၊ သာသည်ရိပ်ငြိမ်၊ ခန်းကျယ်အိမ်နှိုက်၊
 တင်းထိမ်ရံထောင်၊ ပိတ်စောင် ဖြန့်ကြက်၊ သလွန်
 ထက်ဝယ်၊ တူစက်လျောင်း၍၊ ရှင်ပျော်လေ့ကို၊
 အောက်မေ့တ-ရှု၊ ရောက်ဆုယူသည်။ ။ရည်တူဘက်
 ရန် မထင်ကို။

(၁၅၃) မယ်ဆွဲ-ရတု

၁။ ကထက်နှင့်သာ၊ ဆယ်ခါဆက်ရှည်၊ မှတော့
 သည်ဟု၊ မြရည်ဘုန်းဟေ၊ ဆိုသရွေ့ကို၊ အောက်မေ့
 ယူကျုံး၊ ဘယ်မှာဆိုးအံ့၊ ဂုလုံးစည်းဆုံထိပ်မြီခြောက်ချီ၊
 စေတီမုဋ္ဌော၊ မြင်ပေါမကြင်း၊ မြီတွင်း၊ မြီပြင်၊ မြင်မြင်
 သမျှ၊ မာယမလွတ်၊ နတ်လည်းမကျန်၊ ကျိန်မျိုးလွန်မှာ၊
 ယုတ်ချန်မေတ္တာ၊ နောင်ခြံဝါသည်။ ။သစ္စာမထော်
 လှည့်တကား။

၂။ မတွက်ချင့်သာ၊ နောင်ဗျာပါကို၊ မဟာမုနိ၊
 မြတ်ဘုန်းရှိလျှင်၊ သိဘိမကျန်၊ ရှင်တော်ဉာဏ်ဖြင့်၊
 ကော်ကျကျ၊ ဟောပါမှတည်၊ စိတ်စ-မသတ်၊ နေတို့
 တတ်၏၊ ချင့်မှတ်တွေးယူ၊ ပမာမူကား၊ တိမ်မြဲမစွန်း၊

ကုလေ-ဟု အစချီသော မင်းတရား ရွှေထီးခေးချင်း
 ဟောင်းတွင် “မင်းထွက်မင်းဝင်း၊ မော်ကွန်းတင်
 သား၊ ဝဲထင်ရှိက်ခြောင်း” ဟူ၍ “ဝဲထင်” ဟု
 ‘ထ’ဆင့်ထူးနှင့် ခွဲထားစပ်ဆိုသည်တို့ကို ထောက်
 ၍ (ဝဲထင်=ဝဲထင်) နှစ်ချက်သင့်ဟု ယူရန်ရှိသည်။

ထက်ဝန်းမှိုင်းအုပ်၊ ရွာရှုပ်ရှုပ်နှင့်၊ ကျွန်မယုံဆီ၊
 ရောက်တန်ပြီလျက်၊ ပီပီမလာ၊ မရွာထစ်ကြီး၊ အံ့သည်
 မိုးသို့၊ သမ်းညှိုးခေငှါ၊ နောင်မတ် လျာသည်။ ။
 မေတ္တာမပျော် ဖြည့်တကား။

၃။ တချက်ဖြင့်သာ၊ ကျွန်မမှာကို၊ သည်လျာမွှေးမိ၊
 ယုံပါဘိဟု၊ ရွယ်ရှိကျိုင်းညို၊ သံချိုမြမြ၊ ဆိုမြက်ဟသော်၊
 နေကျပြတ်ပြတ်၊ မှတ်မိချေရှင့်၊ ထွေထွေပြားပြား။
 မုန်းထားတွန့်တို၊ သူလိုကြင်ညွန့်၊ ပွားပြန်ဝေခွဲ၊
 မတော်ဘဲနှင့်၊ မြဲခဲရွယ်သစ်၊ ကျင့်သည်ဖြစ်ကို၊
 မြစ်လော့ရှင်ရင်း၊ သုံးလူမင်းလျှင်၊ ဘန်ဆင်းမကြာ၊
 ဖြည့်ကောင်းပါလျက်၊ ဘွေရှာယူငင်၊ ဆံတမျှင်မျှ၊
 ပြစ်တင်စရာ၊ သန့်ရှင်း စွာသည်။ ။ပြစ်ခွါ မလျော်
 ၍ တကား။

(၁၅၄) မယ်ဆွဲ-ရတု

၁။ စိတ်ညွတ်ကြည်စွာ၊ စေတနာနှင့်၊ မြင်းရာ
 စောင့်စည်း၊ ကြင်ဘွယ်ချည်းတိ၊ သိပ်သည်းချင်၊
 သုံးရွှေရံလျက်၊ ညယ်ပြိုင်နေ၊ ရှင်ခေတ်မွေ့ကို၊ ရိုသေ
 ကြည်ဖြူ၊ ဖူးတော်မူက၊ နတ်ဟူထင်ခင်း၊ တွေးကြ
 ငြင်းလိမ့်၊ သလင်းပုလဲ၊ ရုံးရုံးဖြူရောင်၊ ချယ်မြှောင်
 သင့်မော၊ ထိုးချောကျစ်လျစ်၊ စုလည်းသစ်နှင့်၊ သည်နှစ်
 သဘင်၊ ဖြစ်ရက်တွင်နိုက်၊ မထင်သွယ်ဖြူ၊ ပြင်မတူ
 သည်။ ။မည်သူမရှည် လွတ်လေ၏။

၂။ မြတ်လွတ်ရှည်လှာ၊ ဆံကေသာလည်း၊ ပမာ
 မြသို့၊ မြဲမြတ်စိုနှင့်၊ သွယ်ညိုခွေချ၊ မြဲစွလှမ်းထပ်၊

ပိတ်လွပ်မြေစုံ၊ လှနိတုံနှင့်၊ အာရုံတော်လှ၊ နေပျံပွယ်၊
မြင်ရသသူ၊ လူတို့စိတ်ဝမ်း၊ ရေ့နှယ်ချမ်း၍၊ ရှမ်းရှမ်း
သရေ၊ ရှုလေလေတည့်၊ မြဲတေကျစ်လှစ်၊ ငယ်သည်
ဖြစ်ကို၊ ကျီးပြစ်ရောက်ကာ၊ မယုံရာတည့်၊ နောင်သာ
စုံမက်၊ တသက်သက်သည်။ ။ ရှုလျက်မိန်းကြည့်
ညွတ်ခွေ၏။ ။

၃။ ကျိတ်မှတ်ရည်ကာ၊ ဖူးချင်စွာလည်း၊ ကြံကာ
တုံတည်၊ တွေ့လည်းအင်း၊ သည်သခင်ကြောင့်၊ ဘယ်တွင်
မြေဖြည့်၊ နေနိုင်လှည့်ချိန်၊ ကြီးမည်ဖြစ်ကို၊ ကြွင်းမဲ
ဆိုလည်း၊ ပြာညိုငြိမ့်လေး၊ ငယ်လွန်းသေး၍၊ ကြံတွေး
နှစ်ပါး၊ ဝိုးတဝါးလျှင်၊ ရှည်လျားမပြောင်း၊ ကြင်ပေ
ကောင်းသား၊ ဖြားယောင်းခေါ်စိုက်၊ ရှုမျှော်လိုက်သော်၊
ပြိုင်ထိုက်-မထင်၊ သည်သခင်လျှင်၊ မြေပြင်တဝန်း၊
တုလွတ်ကျွန်းသည်။ ။ မော်ကွန်းစံပြည့် ထွတ်နေ၏။ ။

(၁၅၅) မယ်ဆွဲ-ရတု

၁။ သနားစေချင်၊ လျှောက်ဦးတင်ပိမ့်၊ တိုင်းခွင်
ရပ်စည်၊ ပြည်၏ သနစ်၊ သာသည့်ဖြစ်ကား၊ စီးရစ်ယဉ်
တွေ၊ ရေကားမြို့နောက်၊ မြောက်ကား-လယ်တာ၊
ရွာကားပတ်ဝန်း၊ သီး၊ ဘုန်း၊ ထန်းနှင့်၊ သာလွန်း
ရိပ်ခြင်၊ ခက်ချင်းဆိုင်၍၊ ဦးကိုင်နဂိုရ်၊ မြင်းမိုရ်ပမာ၊
ပြည်ထွတ်ချာကာ၊ သာယာစလှည့်၊ ပျော်ဘွယ်ပြည့်၏၊
ယင်းသည့်အပ၊ သိင်္ဂီနိတုံ၊ စည်းခုံပုထိုး၊ ရှိကျီးသဒ္ဓါ၊
ကြည်ဘွယ်သာတည့်၊ နှိုင်းရာနတ်တု၊ သွယ်နှံ့ဖြူသည်။ ။
အတူကြွတော် ပူပါလှည့်။

၂။ အမျှားပေပင်၊ ကျော်စောလျှင်သား၊ မြင်ထင်
မည်ရင်း၊ ကြက်တင်းရှင်ပင်၊ သခင်ငါးဆူ၊ နေတူထွန်း
ပေါ်၊ ဆံတော်ရှင်ချစ်၊ ကန်သစ်ဦးရေ၊ ပြည့်လျှံဝေမျှ၊
ဖန်နွေမခန်း၊ ပန်းလည်းပွဲကြိုင်၊ ကြာမျိုးလှိုင်၏၊
နှိုင်းပြိုင်မဘက်၊ မြို့လယ်ချက်နှိုက်၊ ပြီးပြက်ရောင်ထင်၊
နန်းဘုံပြင်ဝယ်၊ သဘင်ညီထွေ၊ ကချေသံညွှင်း၊ ခုံမင်း၊
မြောက်စည်၊ တံရှည်တုလောင်၊ ဆောင်ယောင်မကြွင်း၊
မင်း၏ ရတု၊ သာပေါင်းစုကို၊ ရှုသော်မရှား၊ ရေသော်
များ၏၊ မြဲလားသက်နှံ၊ မျိုးမြတ်စံလျှင်၊ နှစ်ကြိမ်ခွ၊
အတူကြွ၍။ ။ ဌာနရှုတော် ပူပါလှည့်။

၃။ မအားမြေပြင်၊ ပည်းမွမ်းဖြင်မျှ၊ ရှုအင်မည်း၊
အပြီးပြီးလျှင်၊ ထုံးမှီးနည်းတတ်၊ ရှေးသူမြတ်တို့၊ ရိုညွတ်
သဒ္ဓါ၊ နိဗ္ဗာန်ရှာ၏၊ နရာဒိဗ္ဗ၊ တေဇထွန်းပြောင်၊
ခင့်ဆွေမောင်လျှင်၊ ပ-ရောင်လျှံထွန်း၊ ဥကင်နန်းဝယ်၊
ပတ်ဝန်းမိသံ၊ မတ်ပေါင်းရံလျက်၊ ကျီးနှံ့များစည်၊
တောင်ရှည်နဝင်း၊ သားခြင်းပျော်ပါး၊ ဘုရားနှင့်ကျောင်း၊
လိုက်ခေါင်း၊ ဥမင်၊ ရေသော်ဖြင်၏၊ ရောင်တင်ထွန်း
မြောက်၊ ရွှေတောင်ပေါက်သို့၊ ပျော်လောက်လှစွာ၊
တို့ရပ်ရွာသို့၊ လိုက်ပါလှည့်ဦး၊ အတူဖူး၍။ ။ ရွှင်မြူး
ကျွတ်တော် ပူပါလှည့်။

(၁၅၆) ၀၆-ရတု

၁။ ခါလည်သဘင်၊ နွေသစ်ဆင်၍၊ မင်းလွင်
ရွှေဆော်၊ နှစ်ဦးပေါ်ကာ၊ ရှုပျော်ဘွယ်သာ၊ အတာရက်
စွန်း၊ ရတုဆန်းသော်၊ ရွှေနန်းဘုံမြေ၊ ခေတ္တနေသား။

ပြာခြေရောင်နု၊တော်တစုတို့၊ ရှင်မုညတံကြည်၊ ရွှေရည်
 ဖျန်းလူး၊ကမ္ဘိုးပည်းဖြင့်၊ လှေလှင်လှော်မြတ်၊တက်မြိုင်
 သတ်၍၊ မွေဓာတ်ရတနာ၊ ရှိရာရာကို၊ မြိုးလှာသင်းပျံ၊
 ရနံ့ကြိုင်လှောင်း၊ ဆုပန်တောင်းလျက်၊ သွန်းလောင်း
 ညောင်ရေ၊ ကဆုန်ခွေဝယ်၊ လှပပေတံရစ်၊ သာသည့်
 ဖြစ်ကို၊ မျိုးချစ်ငယ်တော်၊ ကျွန်ုပ်မြော်ကာ ဖြေဖျော်
 မတတ်၊ ခွေခွေညွတ်မျှ၊ ရုံးထွတ်ငယ်သူ၊ ရောက်ဘိမ္မဟု၊
 တ-ရှုလှည့်ကာ၊မတ်ကြီးလျာသည်။ ၊သူ့မှာပျော်ဘိ
 လေတော့သည်။

၂။ ပြာခြည်အသွင်၊ ခုခုပင်တည့်၊ ရှိချင်လေလေ၊
 ရွက်ဟောင်းကြော့၍၊ ဝိုပြေခြွာဆင့်၊ ပန်းစုံပွင့်လျက်၊
 ခါသင့်နှစ်လည်၊ ရွှေရည်ညှိုးညှိုး၊ စက်လှိုမီးသို့၊
 ဝေးနီးပျံ့ကြိုင်တောလုံးလှိုင်မျှ၊ပွင့်ခိုင်ကင်းစင်၊ရှုဘွယ်
 မြင်ကာ၊ မရှင်မျှော်ကိုး၊ တညှိုးညှိုးလျင်၊ သည်မျိုး
 စွန်းခေါင်၊ ဆွေသည့်နောင်ကို၊ မြင့်အောင်မနေ၊ ပြန်
 လျင်စေဟု၊ ညောင်ရေမဉ္ဇူ၊ ရည်၍လှသည်၊ ဆံ့ရိုရိပ်
 ခြည်၊ ရောက်မည်သို့သို့၊ လေမပျံ့နှဲ၊ မခုံဗျာပါ၊စစ်မြေ
 တာဝယ်၊ဘိသာကျန်းတော၊ လေစေသောဟု၊ သဘော
 မြတ်နိုး၊ လက်စုံမိုးလျက်၊ တန်းရိုးထွန်းထင်၊ မြတ်ဆံ
 ရှင်ဝယ်၊ ကြည်လင်သဒ္ဓါ၊ တောင်းပန်ထွာသည်။ ၊
 ဆုသာဘော်ညို ပေတော့သည်။

၃။ ကြာမည်မထင်၊ သူ့ရပ်ခွင်ဝယ်၊ ဆောလျင်
 ဖူးခက်၊ ကျူးခုတ်မခန့်၊ လွမ်းပြန်သောထွ၊ မဖြစ်စေ
 ဟု၊ မင်းခြေမြရည်၊ မှာခဲ့သည်ကြောင့်၊ နှုတ်ခြည်
 ဘောက်လုံး၊ မမှန်ဘဲလျှင်၊ ဆီးခဲကြောစ၊ ဆောင်း

စွန်ကပင်၊ ရွှေရင်ငုံညောင်း၊ တပေါင်းကုန်ကျူး၊ အ
 တာကူးလည်း၊ မဖူးမလာ၊မေတ္တာနွဲ့ဖင့်၊ သူနှင့်ကြင်
 လည်၊ကျွမ်းလေသည်လော၊မြေဆည်စကား၊ ဆောင်း
 ပါးစာခွေကျွန်သာစေ၍၊ သက်ဝေကျိုင်းထွတ်၊ နေထို
 တတ်ခဲ့၊ သူမြတ်ဆုယု၊ မယ်တမူကား၊ သည်းအူညွတ်
 ပျောင်း၊ မလွမ်းတောင်းတည့်၊ စုံပေါင်းရွှေဘော်၊ဖျော်
 လည်းမတည်၊ မူးမော်လည်မျှ၊ မျက်ခြည် ဝေဆာ၊
 နောင်သို့သာသည်။ ၊ရှုရာပျော်မိ ချေတော့သည်။

(၁၅၇) ၎င်းအလိုက်-စစ်ရတု

၁။ သဘင်ခါလည်၊တန်းစူးမည်ကာ၊ နန်းတည်ဘုံ
 မြေ၊ ခေတ္တနေသည်၊ ဘော်ရွှေငယ်ချင်း၊ သွင်နတ်ဆင်း
 သို့ရွှေဝင်းပျံ့မွန်း၊ ကြီးဖျန်းသာရှင်၊ လှေလှင်လှော်ညို၊
 တက်မြိုင်ချို၍၊ မွေဓာတ်ပုံ၊ ရှင်တော်စုံဝယ်၊ ပွင့်ငုံ
 ခက်ဖြာ၊ မြူတာသင်းပျံ့၊ရနံ့ ထုံရည်၊မည်သည်မကျန်၊
 သာမောဟန်ကို၊ ကျူးလွန်ထွေထွေ၊ မြော်မိလေကာ၊
 ရုံးနေမတ်လျာ၊ မရောက်လှာဟု၊ မျှော်ကာ သံညှင်း၊
 တ-လိမ့်ခြင်းကို၊ မကြွင်းဆံ့ရှိ၊ ကျွန်ုပ်သိ၏၊ မိုးထိလှ
 ကာ၊လွမ်းဗျာပါသည်။ ၊သူ့မှာပျော်မည် ဝေးတော့
 သည်။

၂။ အသွင်ပြာခြည်၊ ပြောင်းမူနည်နှင့်၊ မြရည်
 မချိပ်၊ ပြာရိပ်လိုလို၊ မည်းညိုလှည့်ရစ်၊ ကြေး၍ဟစ်
 သော်၊ ရွှေနှစ်စား၊ ရုံးရုံးပွင့်တံ၊ စက်မီးလှိုသို့၊ ညှိုးပျံ
 ကြိုင်လွင့်၊ တောလုံး တင့်လျက်၊ သီးပွင့် ရင့်ဆိုင်၊
 လွမ်းဘွယ်မြိုင်ကာ၊ မနိုင်တားဆည်၊ ပျောင်းမူနည်နှင့်၊

ချမ်းကြည်ပျံ့ကြ၊ ညောင်ရေလှလည်း၊ တ-ရုဦးမြန်း၊
စစ်တားခန်းဝယ်၊ အိကျန်းသာမော၊ ဖြစ်စေသောဟု၊
နွဲ့ချောပြာခြေ၊ ဘုံထွတ်နေတို့၊ တွက်ရေဦးဝယ်
ကောင်းသည့်နှယ်လျှင်၊ ညွန့်သွယ်လန်းလန်း၊ ငိုသွန်း
မြွှာရှည်၊ ဒိုင်ပြည့်သီရုံး၊ မဉ္ဇူကုံးနှင့်၊ ချစ်ထုံးရစ်နှောင်၊
ဖူးလွယ်အောင်ဟု၊ ရည်စောင်ညီညာ၊ တောင်းပန်
ထွာသည်။ ။ ဆုသာတော်ရည် တွေးတော့သည်။

၃။ မထင်ကြာမည်၊ သူ့ရပ်ပြည်ဝယ်၊ တာရှည်
မမြင့်၊ လွမ်းခွင့်ညွန့်ရွက်၊ ကုံးရှက်ဝင်းပြောင်၊ ပုစဉ်း
တောင်သို့၊ ဆိုယောင်စုံမက်၊ တ-လျက်ခေါ်စိုက်၊ သွယ်
ပိုက်ရှန်းရှန်း၊ နေ့တိုင်းလွမ်းလျက်၊ ဆောင်းချမ်းစဲ
လွန်း၊ တောင်ပြန် လေညောင်း၊ တပေါင်း လွန်လစ်၊
တန်းခူးဖြစ်က၊ နှုတ်သစ် ဖော်ထွေ၊ ချစ်ပ-ဖြေဟု၊
ကြာလေဒိုးပင်၊ သူ့နှယ်ထင်၍၊ ညီစင်ပြာခြည်၊ မျက်
တော်ရည်က၊ ခက်သည်ဘိုရန်၊ မင်းမှဝန်ကြောင့်၊ စေ
ကျန်မနား၊ ခေါက်များ ရှုကြောက်၊ စာနှင့်လျှောက်
လည်း၊ မနောက်မျက်ခြည်၊ ဆောက်တည် မတတ်၊
တိမ်းညွတ်ဘွေရှာ၊ မယ်သို့သာသည်။ ။ ရှုရာပျော်လည်
မေးတော့သည်။

(၁၅၀) -စစ်ရတု

၁။ ဆောင်းနှင့်နေ့လျှင်၊ မဝေချမ်းကြ၊ နည်းများ
မျှလျက်၊ ညကားချမ်းမြေ့၊ နေ့ကားမြဲခြည်၊ လေပြည်
မထန်၊ တောင်ပြန် မြောက်လှုံ၊ အုံ့အုံ့ ဆင်တုံ၊
ရောင်စံနေလ၊ ပ-တုံရိုးဝင်း၊ သာခြင်းဆန်းကြယ်၊ ရတု

ဝယ်နှိုက်၊ နှိုင်းဆွယ်တုလွတ်၊ ရုံးတမုတ်ကို၊ လွမ်းဆွတ်
ဗျာပ၊ ရှိအောင်ရှာသို့၊ အခါချိန်တန်၊ ပွင့်မြီးရန်
သည်။ ။ ပန်းမာလ်ရာသီ သီးခဲပြီ။

၂။ ညောင်းရင့်ကြေစင်၊ ရော်ရွက်ကျင်၍၊ ညွန့်
ရှင်ကြံကြံ၊ စည်ထွန်းဖွဲ့က၊ အနံ့အပြား၊ ရွက်စိမ်းကြား
ဝယ်၊ စကား အနန်း၊ ဒန်းလည်းဆွဆွ၊ မိုးကိုခရွံ၊
လကားသရစ်၊ ကြူးထစ်ရင့်ကြွေး၊ တခြေးခြေးလျှင်၊
စွေးစွေးဝါဝါ၊ ပြာပြာညီညီ၊ ဖြူလိုချယ်ဆင့်၊ မိုးလုံးတင့်
က၊ အခွင့်ရောက်နိုး၊ ရှုမြီးမျှော်ဆွတ်၊ မညွတ်ပျောင်း
ယောင်၊ တုံအောင်ချုပ်လျက်၊ ပြိုက်ရှမ်းစက်သည်။ ။
အုံးထက်လျောင်းမှို မိုးခဲပြီ။

၃။ ပေါင်းခွင့်ရွှေရင်၊ နွေကြွင်းစင်၍၊ ဝါဝင်မည်
ခန့်၊ ရာသီညွန့်က၊ မတန်ချုပ်ဆည်၊ သီမူးလည်မျှ၊
ချီသည်စ-ရက်၊ ရေခန့်တွက်သော်၊ ရှုလျက်ရောက်ဆီ၊
ကျန်းအိမရှိ၊ ပျောင်းရိမရှင်၊ နေ့စဉ်တွင်နှိုက်၊ ချီတင်
သိုက်ယု၊ အတူသာကြည်၊ တွန်မြည်ရင့်ရှု၊ မြင်ပြုမထွက်၊
နွေးကြစက်သည်။ ။ ကျေးငှက်လွမ်းညီ ငြီးခဲပြီ။

(၁၅၉) စစ်-ရတု

၁။ ကြာမော့စွလေ၊ ရက်ကိုရေရွံ၊ ရွေ့မြေ
ပြည်ထွက်၊ စ-က-တွက်သော်၊ မြောက်ချက်ခုနစ်၊ ရှစ်သို့
တိုင်အောင်၊ ပတ်ကိုရှောင်လေ့၊ တောင်ကားခုနစ်၊
ဆယ်နေရှစ်နှင့်၊ ကင်းသစ်ငုံစ၊ ပေါ်သမျှလည်း၊ ကြွေကျ
နှမ်းရှောက်၊ ဝတ်ဆံမြောက်၍၊ နောင်လျှောက်မယ့်
ချည်၊ ပိုက်ဖြည်းခြံရုံ၊ မလုံရွှေရင်၊ မြင်ချင် မြင်ခဲ။

*ပုလဲးတမူး၊ ပျံ့ပျူးစုံမက်၊ လျောင်းစက် မတည်၊ ရှိမည်ကိုလည်း၊ အူသည်းပြတ်ကြွေ၊ သိလှလေလျက်၊ သံခြေမဟ၊ ပိုက်ဖြားမသည်။ လေးလနေ့ရက် ခန့် တကား။

၂။ ပြာချောလှနေ၊ ထုံးသွယ်ကေလည်း၊ ဘိပြေမထိ၊ လျှောတိုင်းရှိခါ၊ ပျောင်းအိညွတ်ခွေ၊ နောင်ဖြစ်ထွေခူ၊ လွန်လေစလှည့်၊ ဟုတ်ပေ၏၊ ဟု၊ ချီမည့်မူးမူး၊ အနူးအညွတ်၊ မလွတ်သရွေ၊ ချစ်ငွေခွါပြေ၊ မသွားလေတည့်၊ ခွဲးဝတဝက်၊ ကိုယ့်အသက်ကို၊ စုလျက်ကြွင်းမဲ၊ ထားချင်ခဲ့လျက်၊ ပျောင်းခွဲကိုယ်ပြင်၊ နံ့ရှင်ပုပ္ဖါစွဲပါရချေ၊ ညနေလိမ်းထမ်း၊ ဆီပျံ့ရှမ်းနှင့်၊ မနွမ်းဝတ်စ၊ ထင်လှာပြသည်။ တွေ့ဆချေမက် လန့်တကား။

၃။ ညာကြောမြဝေ၊ ဝတ်ဆံရွှေတိ၊ ရှာဘွေဘက်ရန်၊ မဂ္ဂုဟန်သို့၊ ရံဖန်ရံခါ၊ ယွင်းရာမဲပြီ၊ ရွှေကြိုးသီရွံ့၊ သိင်္ဂီရောင်ဟို၊ ရွှေကြေးမုံသို့၊ ရိပ်မြိုမျက်စိ၊ နောင်မှာရှိရွံ့၊ ပြန်ဘိလာတွေ၊ သည်မှာပေတည့်၊ ခေါ်လေမထူး၊ ရူးမူးလှည့်တုံ၊ ဘယ်မှာလှုံရွံ့၊ ထုံထုံအူသည်း၊ ဖျော်လည်းမပြေ၊ သည်းကိုချွေသို့၊ ခါနွေတန်းခုး၊ ပြည့်မူးမူးဝယ်၊ မထူးဘဲးကို၊ မမက်

* ပုလဲးတမူး-ဟုသည်ကား-ပေါရာဏ၊ နှစ်သက်လေးမြတ်သည်-ဟုလို၊ ဆုတောင်းခန်းပျို့တွင် "နှစ်သက်မရုံး၊ ပုလဲးတမူး၊ အထူးသုတ်သင်"ဟု စပ်ဆိုသည်။

လိုဟု၊ ဗဟိုထိပ်ပွင့်၊ ဆန်းဘုံမြင့်ဝယ်၊ မရင့်လဲးစ၊ ထင်ယုယသည်။ ပွေးပျူရွှေရွက် ညွန့်တကား။

(၁၆၀) ဝစ်-ရတု

၁။ ကြာလေဘိခြင်း၊ မိုးစဲးကြွင်းကာ၊ မိမင်းသက်မှတ်၊ ညှိလတ်မြရောင်၊ ဆွေသည်းနောင်လျှင်၊ ပြောင်ပြောင်ညီးညီး၊ စက်မီးအဆင်း၊ ဝင်းဝင်းပွင့်ပြိုင်၊ မတိုင်မီခင်၊ ပြန်ချင်ဆွတ်လွတ်၊ တိမ်းညွတ် ဖန်ဈား၊ ဆည်းတားမသာ၊ ရံကာမဝဲ၊ တံလေမဲပြီ၊ မယ်တို့ဆီကာ၊ လက်ချီထိပ်ပြင်၊ မြီးမြီးပင်တည့်၊ နတ်ရှင် နှောင်းမွေး၊ ရှည်ဝေးစကြာ၊ ချီလေရာသို့၊ ပွင့်လျာစားစား၊ ထိုထွတ်ထားကို၊ သနားသသူ၊ ဖြူသည်တိုက၊ လျှောက်ပါရဟု၊ ပြိုက်ကျညှိုးရော်၊ လွန်မူး မော်သည်။ နားတော် လျှောက်ဘို့ သာပါလော။

၂။ ခါနွေထိသွင်း၊ ဆောင်းတင်းတင်းဝယ်၊ ဆီးနှင်းငုပ်တွေး၊ သုံးပါးထွေးရွံ့၊ အုံ့မွေးလိုလို၊ နေကိုလင့်မိုက်၊ ရွှေဆိုက်နောက်လှမ်း၊ လေးပါးပြမ်းသော်၊ အချမ်းအပူ၊ မဟူစသာ၊ လှည့်ကာဝိုက်ဝဲ၊ ညှစ်မတန်၊ ထန်ထန်စွေစွေ၊ ဝိုးဝါးဝေခဲ၊ မြောက်နေဆီခွင်၊ ထိုထွင်ရှိဟန်၊ မလွန်မတိုး၊ လွမ်းသာပျိုးသည်။ မြီးမြီးပြောက်သို့ ရှာပါလော။

၃။ ညာကြောညိဝင်း၊ မြေလုံးလင်းမျှ၊ ကုန်းကျင်းမပြို၊ အဖိုအစုတ်၊ ကျေးနှုတ်အလား၊ စားစားမပေါ်၊ ရိပ်ရိပ်မျှော်ကာ၊ ဘယ်ဆော်ညာလည်၊ လေပြည်မပေါင်း။

ခြောင်းခြောင်းဝှန်တက်၊ သစ်ရွက်ကျပြန်၊* ဆဒ္ဒန် စွယ်ဆင်း၊ ပေါက်ကင်မီးသွေး၊ ပွေးနှင့်ဘိက္ခု၊ ထွန်းမူးမူးဝယ်၊ ကိုယ်ထူးမပြေ၊ ရစ်ခွေတုံ့ပြန်၊ စာသဝန်နှင့်။ ။ ယုံကျန်ရောက်ပို့ လာပါလော။

(၁၆၁) ဝေ-ရတု

၁။ ရက်သန်နေလျှင်၊ ဆီးကြွကျဖွေးနှင်းမိုးစားက၊ ရဲရဲဝင်းပြောင်၊ တောနှင့်တောင်လည်၊ ညီအောင်ညာရှည်၊ ထပ်လျှင်း၏ သို့၊ ရော်မှည့်ရွက်ကြွေ၊ ဖြည်းသက်လေနှင့်၊ စဲခွေခြွင်း၊ မြေတလင်းဝယ်၊ သက်နှင်းပျံလွှား၊ ပိတုန်းပျားတို့၊ ပျော်ပါးငွေ့ရွှေ၊ ဝတ်ရက်ယုတ္တံ၊ မဉ္ဇူရွှေနှောင်း၊ ပွင့်သစ်လောင်းသည်။ ။ ပင်ညောင်းညောင်းနု ဝပ်ပြန်သော်။

၂။ ခက်ညွှန်ရွှေဝင်း၊ ဆဲးဆဲးတွင်း၌၊ စစ်ခွင်စုံပြား၊ မြင်ချောက်နားဝယ်၊ ထွားထွားဆံဝတ်၊ ပွင့်ကြွေလွတ်သော်၊ လွင့်လတ်ရန်၊ တောလုံးပျံမျှ၊ မခွဲဆီးတား၊ နှောင့်မူထားကို၊ သကြားသူဇာ၊ အစုံလာ၍၊ ဘန်လှာနိမိတ်၊ စိတ်နှင့်ညီထွေ၊ မဉ္ဇူတ်စေဟု၊ ချစ်နေခြတ်လေး၊ ပြည့်ဆုပေးသို့၊ ကြံခရးဦးတောင်း၊ ဆင့်ပြန်လောင်းသည်။ ။ သင်ပေါင်းပေါင်းဆု ရည်ညွှန်သော်။

* ဆဒ္ဒန်-ကား “ဆဒ္ဒန္တ” ဟူသောပါဠိမှ ပျက်လွှာသည်။ အစွယ်၌ အရောင်ခြောက်ပါး ရှိသည့်ဆင်ဟူလို၊ “ဆဒ္ဒန္တ၊ ဒန္တဝန္တတာယ ဆဒ္ဒန္တော” ဟု အဘိဓာန်ဦးကာလာသည်ကိုထောက်။

၃။ သက်ခန့်ဝေချင်၊ ချစ်ထွတ်တင်ကို၊ သို့စင်ခေါ်စိုက်၊ ရုတကြိုက်ဝယ်၊ ရွှေကိုက်ရွှေလျှံ၊ ရွှေရိုးတံတည့်၊ ညာစံသန္တာ၊ ထွေတလာလျှင်၊ အာကာပုံဝဲ၊ မြရှင်စွဲသို့၊ မြဲခဲနှိုင်းပြိုင်၊ မြီးသီးခိုင်နှင့်၊ လေးဆိုင်ဝှန်ဝါ၊ မြင်းမိုရ်ချာနှိုက်၊ စုဇာတွင်မှတ်၊ ခပ်သိမ်းနတ်တို့၊ မပြတ်ရအောင်၊ တင်ရည်စောင်၍၊ ညီရောင်စံသင့်၊ ပြစ်မျိုးလွင့်သား၊ သခင်ကျန်ချစ်၊ လွမ်းသည်ဖြစ်မူ၊ ခွေရစ် ဆင့်လောင်း၊ ကြာသို့ပျောင်းသည်။ ။ ရှင်နှောင်းနှောင်းသူ့ သည်ရန်သော်။

(၁၆၂) ဝေ-ရတု

၁။ လလဲပြာသို့၊ ကိုကိုပြောင်းစဲ၊ နှစ်ပါးတွဲရွံ့၊ မိုးဖွေး၏ သို့၊ ပိတ်ဆို နေခြည်၊ ဝန်းလည်မပြေး၊ တောင်မြောက်မြေး၍၊ ဆီးသေးနှင်းစ၊ သည်ကာလဝယ်၊ ချမ်းလှဘိမော၊ လွမ်းသဘောဖြင့်၊ ပြာချောမြစ်လွင့်၊ သခင်နေရာ၊ ရပ်ဆီမှာလျှင်၊ နှင်းသာပည်းဖြင့်၊ သည့်နှယ်ပင်သည်။ ။ ကျဆင်ပတ်လည် ဝေလိမ့်မည်။

၂။ မြဲခဲကြာညို၊ ဆိုလည်းမမှား၊ သားညံ့ထွားနှင့်၊ သနားနုနယ်၊ ပျံသက်ရွယ်မူ၊ ချစ်သူကျမ်းဝင်၊ လှတွင်နတ်ပေ၊ ခန်းရဝေနှိုက်၊ မဖြေသို့ပင်၊ ဆံကေသျှင်ကို၊ လက်သင်လျော့လျည်း၊ အုံးမှိုလည်းလျက်၊ ဒုသည်းညွတ်တိမ်းပြောင်းယိမ်းမပျော်၊ နေကိုမျှော်၍၊ သို့သော်မင်းခြေ၊ သက်ဝကြင်ရန်၊ ရောက်ချိန်တန်ဟု၊ ရံဖန်

ဆီတည့်၊ မျှော်ကြည့်စဉ်တွင်၊ ရေးရေးထင်သည်။
လှအင်နတ်ရည် နေလိမ့်မည်။

၃။ ဆကဲးမှာဆိုသာချိမိန့်မြက်၊ ချိုးလက်ရေရွတ်၊
တတွတ်တွတ်လျှင်၊ မိန်းပြတ်မူးလည်၊ ဖြစ်ရသည်မှာ
လေပြည်ဒေးမြက်၊ တောင်ထက်လျှမ်းဆို၊ မည်းညိုဝေ
ဝေ၊ နှင်းသာစွေရွှံ၊ ရင်ရွေဘော်နည်း၊ မယ့်ချည်း
မလို၊ ထည်ခြို့လွမ်းထပ်၊ ရင်လပ်သည်နှင့်၊ နောင်ကို
လင့်၍၊ မပွင့်သို့ပင်၊ ပြာညက်စင်သည်။ ။ကြာသွင်
ညွတ်ကြည် ခေလိမ့်မည်။

(၁၆၃) ဝမ်-ရတု

၀။ ပလွမ်းသသူ၊ လူလည်းစုံရာ၊ သည်အခါဝယ်၊
ရှိပါလိမ့်လော၊ သိချင်မောစွ၊ တောမှာကြည့်လည်း၊
တော၏ ရတု၊ သီးနှုရွမ်းပြင်း၊ မှည့်ဝင်း ပန်းမာလ၊
မကျန်ငိုကမ်း၊ ကြွင်းလိမ့်မထင်၊ ရွက်ကျင် ဆိုင်းဆိုင်း၊
ပင်တိုင်းတွန်းသစ်၊ ပုရစ်စိစ၊ မြရရတိ၊ ကျသည့်ရွက်
လည်း၊ ဖြည်းသက်ဝေလည်၊ ရှေ့ရည်ထပ်မွမ်း၊ အရည်
ရွမ်းသို့၊ စိတ်ဝမ်းပျံ့ပျူ၊ ဥဩကြားသည်။ ။တန်းခူး
တောင်လေ ဝန်းကာသောဝ်။

၂။ အချမ်းတမူ၊ အပူရှင်ရှင်၊ သောခါတွင်နှိုက်၊
ကောင်းကင် ထက်မှာ၊ ကျလာသော့ထွေ၊ သန်ခေါင်
လေလည်း၊ ဆွတ်ချွေသည်းအူ၊ အရွေယူသို့၊ ဆောင်း
ဟူသည်သာ၊ မလွန်ရာတည့်၊ မိုးမှာကြည့်လည်း၊ မိုး၏
သဘင်၊ တိမ်ပြင်သော်တာ၊ ကြတ္တိကာနှင့်၊ ပြည့်ခါ

ကသည်၊ *စိတြကုန်ကျန်း၊ ဝိသာဆန်းခဲ၊ ကြာလွန်း
ရက်ဖြင်၊ သို့အောင်စင်ကို၊ မဂ္ဂင်ပျော်မွေ့၊ ဈာန်ဖြင့်
လှေသည်၊ ရသေ့တို့မှာ၊ ဆွတ်မျှပျောင်းသမ်း၊ မလွမ်း
တစုံ၊ ဘယ်သူတုံလိမ့်၊ လှောက်ပုံခြင်းရာ၊ သည်အခါ
ဝယ်၊ မကွာအိမ်သူ၊ တောင်းဆုယူသည်။ ။အတူ
ညောင်ရေ သွန်းခါသောဝ်။

၃။ တဝမ်းအယူ၊ သဘော တူသား၊ အိမ်သူ
ပြာလတ်၊ သွယ်နွဲ့ညွတ်မှု၊ ရစ်ပတ်တုံတုံ၊ ပိုက်ခြို့နွဲ့ရှက်၊
ကြာသည့်ရက်ကို၊ ခန့်တွက်လေလှည့်၊ ရေမှာကြည့်
လည်း၊ ရေ၏ သနစ်၊ ကြေးဟစ်မစဲ၊ ညှင်းအေးလှော်ညို၊
ထက်ပြိုင်ရှိလျက်၊ * ပည်းသည်ကစား၊ မပြားမိုးနတ်၊
ကမ်းနားညွတ်မျှ၊ လွမ်းဆွတ်ဘွယ်ပင်၊ တာသဘင်ကို၊
မြင်သည်ရှိလည်း၊ သတိချုပ်ဖြေ၊ အိမ်နေငယ်သူ၊
မျိုးတူ ကြင်တန်၊ သည်ရန် ရှည်ကျမ်း၊ ဆွတ်မျှ
လွမ်းသည်။ ။ရိပ်ငှမ်းချောင်နေ ခန်းသာသောဝ်။

(၁၆၄) ဝမ်-ရတု

၀။ လွမ်းတို့ဝှလေ၊ ပျောင်းပျ ဖြေ၍၊ နေလည်း
သို့ပင်၊ ဆွတ်မျှကြင်ရှင်၊ အပြင်သွယ်နွဲ့ပြာလဲ့ရှင်းရှင်း။

* စိတြကုန်ကျန်း၊ ဝိသာဆန်းခဲ- ဟူသည်
ကား- တန်ခူးလကုန်ခန်း၍ ကဆုန်လသို့ရောက်
ခဲ့သည်-ဟုလို။

* ပည်း-ဟူသည်တား- ပေါရာဏ၊ အများ
ဟုလို၊ ဆုတောင်းခန်းပျိုသွင် “လောကီပစ္စည်း၊
သုံးမနည်းအောင်၊ ဖြင်ပည်းကံပေး” ဟုစပ်ဆိုသည်။

သားချင်းများနှောင်း၊ ရောင်ကောင်းငြိမ်လေး၊ သခင်
ထွေးကို၊ ရပ်ဝေးမြေခေါင်း၊ နောင်လည်းသည်က၊ ရှုတ
လွမ်းဆွတ်၊ ရေလွတ်ကြာပန်း၊ နေမှာလှန်းသို့၊ မြန်းလ
စဉ်တွင်၊ မရှင်မပျော်၊ စားသော်မဝင်၊ စက်လျှင်မတတ်၊
ပျောင်းဦးညွတ်မျှ၊ လွမ်းဆွတ်မရှင်၊ ဖူးရောက်ချင်
သည်။ ။သခင်လွမ်းလျက် နေလိမ့်မည်။

၂။ ကျမ်းတို့စွလေ၊ ပန်းတင့်ပေသား၊ သပြေ
ရောက်ရာ၊ ဇမ္ဗူချာဝယ်၊ အာကာဖိုးမူး၊ ဘီလူးယက္ခ၊
စောင်မ-ရံတား၊ သံဆူးခြားလည်း၊ လေးစားမထောက်၊
ပယ်လိုက်ချောက်၍၊ လက်ကောက်ကွေးယူ၊ ဆွတ်ခွေ
ချူမှည့်၊ မည်သည့်ပြင်ပ၊ မသိရတည့်၊ မွေးပျံ့ရှင်၊
ဂေါ်သဇင်ဟု၊ ခေါ်တွင် မည်မှန်း၊ ပင်ဆင့်ပန်းကို၊
ရံဝန်းရွှေတွင်၊ သခင်ဆိုသာ၊ ပန်ရာသဖြင့်၊ မသင့်
သူရန်၊ မထိုက်တန်တည့်၊ နှောင်းစွန်တို့နေ၊ သာထူး
ထွေသား၊ ရှေ့မြေအောင်မျှ၊ ရှေ့ဝသိုလျှင်၊ ရောက်တို့
စေချင်၊ ဆက်လိုက် လျှင်သည်။ ။သခင်နှမ်းရွက်
ကြွေလိမ့်မည်။

၃။ ချမ်းတို့စွလေ၊ နှင်းဝေဝေသား၊ နေလည်းပျူ၊
ဆောင်းလရာသီ၊ ခါညီကျူးလွန်၊ မြောက်လေပြန်က၊
တောင်စွန်ကမ်းထက်၊ ငြိမ်သက်ခြေသောကာလဝယ်၊
တူကွစုံပေါင်း၊ သခင်နှောင်းနှင့်၊ ရင့်ညောင်းဆွေစုံ၊
မရှိရဘဲ၊ ကျူးရှုံးမြေတာ၊ ရှိလှည့်ရာတွင်၊ အာကာ
ကလည်း၊ မသည်းစတောင်း၊ လွမ်းဟောင်းလှောက်ပုံ၊
မငံ့များဖြင့်၊ မိုးနတ် ရှင်သည်။ ။တပျင်ရွမ်းရက်
စေ့လိမ့်မည်။

(၁၆၅) စင်-ရတု

၁။ မိုးကြွင်း ဟူသည်၊ မြောက်က လည်၍၊
လေပြည်သာ၊ ပြန်လကလျှင်၊ ကာလတပါး၊ ချမ်းဟန်
များထက်၊ ဆင့်ပွားဆယ်ဆ၊ လွန်မောလှ၏၊ မွှေးဘ
ကြင်ရုံ၊ နောင်ကိုတိုလည်း၊ မစုံဘော်ကွာ၊ စစ်တာ
သူရပ်၊ ရှင်းလပ်ဘော်ရှား၊ ချီလသွားသော်၊ ရက်များ
မဖြင့်၊ ရောက်မည်ထင်လျက်၊ သို့စင်ကျူးလွန်၊ ကြာလေ
ဟန်ကြောင့်၊ ပူပန်ထပ်ပည်း၊ တိုင်းထက် သည်း၍၊
ငကြည်း-ငတောင်၊ ပွင့်ရောင်ရှေ့ဝတ်၊ ပင်တိုင်းညွတ်
လည်း၊ မဆွတ်လှည့်တို့၊ လွမ်းသာဖို့သည်။ ။သည်သို့
ပျော်လျက် နေလိမ့်မည်။

၂။ ခိုးနှင်းမြူနည်၊ ပတ်ပတ် လည်၍၊ နေခြည်
မထွန်း၊ ဝေဝေဝန်းသော်၊ တိမ်ပန်းခက်ဖြာ၊ မပွင့်
သာတည့်၊ ချိန်ခါတလျှောက်၊ ပြောင်မှန်သောက်ကို၊
ဆန်းပေါက်နီတွတ်၊ မည်ရည်မှတ်၍၊ တိုက်ထွတ်ရှင်ပျံ၊
သော ကာလဝယ်၊ ပြောင်းကြံ ကုန်ကျန်း၊ ပင်ဖြင့်
သွန်းထက်၊ လန်းလန်းလပ်လပ်၊ အာနီ ချပ်တည့်၊
ရံထပ်အထဲ၊ မြဲရောင်စွဲသား၊ ပုလဲးမျက်စုံ၊ ဖုရရကို၊
မရှုလှည့်နိုင်၊ ခက်ချင်းဆိုင်၍၊ အစိုင်အခဲးရှက်နှောင်
တွဲးလျက်၊ ပေါက်လဲးပွင့်လှိုင်း၊ အညီဆိုင်းသည်။ ။
ပင်တိုင်းရော်ရွက် ကြွေလိမ့်မည်။

၃။ ပျိုးချင်းတူရည်၊ လှဆွေသည်နှင့်၊ အတည်
ဘော်တု၊ ရွယ်မှတ်မှု၍၊ သည်းအူအသက်၊ ဆံတရွက်မျှ၊
စိတ်ပျက်မတည်၊ နောင်ကြင်သည်ကား၊ သူပြည်ရပ်ခြား၊
ယိုးဒယားက၊ အလားအလာ၊ လကိုစားသော်၊ ပြန်ကာ

ဘယ်နှံ၊ ကြားပါအံ့ဟု၊ ကြိုင်ပျံ့ရှားရှား၊ ပိတ်လှပ်
ခြား၍၊ ခေါက်ထားဖြေဖြေ၊ လုံးပြခင်းနှီး၊ ပုတီး
ပျံ့မွှေး၊ ကွေးကာ လှမ်းလျက်၊ ညဉ့်နက် သန်လွှဲ၊
တမ်းခြီးဆိုချွတ်၊ ကြာနှယ်ညွတ်သည်။ ဆွတ်လွတ်
မြော်မက် ပေလိပ်မည်။

(၁၆၆) ခပ်-ရတု
(အာသာဝတီဝတ်ဆံချ)

၁။ မိုးကြွင်းကသည်၊ ဆောင်းလ လည်၍၊
မတည်သမ်းမီး၊ နွေသုံးဝဲသော်၊ ခေါ်ခြီး ဝေါဟာ၊
ဆန်းနွယ်တာဖြင့်၊ ဂိမ္မာမြိတ်စွန်း၊ သမိုက်ပြန်ကဝသန်
ခါရောက်၊ လူးကာပျောက်၍၊ ကြီးမြောက် ရင့်ရူ၊
နတ် တမူကား၊ မဟု စကောင်း၊ တစောင်း မရှား၊
ချမ်းအား ပြင်းထွေ၊ စွေဘိ သည်လည်း။ အညာ
တလွှား ကျန်းသားလျှမ်းပြေး ဝိန့်ပြည်ကျေး။

၂။ ဝိုးဝင်းပသည်၊ လတန်ဆောင်မည်၊ ပြည့်ဝန်း
လည်လည်း၊ ရောင်ခြည်မတိတ်၊ တိမ်သားပိတ်၍၊ ချမ်း
မြိတ်အစွန်း၊ ပြင်သာ ထွန်းသား၊ လဝန်း သာထွေ၊
နေကားကဲးမိုး၊ ထံပိုးမလှိုင်း၊ ကျန်းကိုင်းပေါ်ထွန်း၊
ပြင်သာစွန်းထက်၊ ဖီသန်းတောင်၊ မြောက်၊ ရှေ့နောက်၊
မျက်စိ၊ မသိသာမော၊ တောလည်းပြိုင်းပြိုင်း၊ ရံဆိုင်း
ခေါက်နစ်၊ ချင်းတွင်းမြစ်ဝယ်၊ လှမ်းသစ်ဗျာပါ၊ ရှိအောင်
ရှာသို့၊ သာယာရှင်ထွေ၊ လည်ချင်း ခွေ၍၊ ငှက်ရွှေ
တွန်ထူး၊ မြိုးဘိသည်လည်း။ ပြေနှင့် ကောင်းကင်
ပဲ့တင်ထပ်မြေ၊ ထိန်မည်ကြေး။

၃။ ကြိုးလျှင်သည်၊ နေညနာရီ၊ ပါးစိစိမျှ၊ မချီ
မချ၊ ထိပ်စလက်ထား၊ မြတ်သုံးပါးဝယ်၊ သနားဘွယ်မှ၊
ဆုလည်းယူထပ်၊ လပ်လည်းမဲဘူး၊ လျော်ရွှေဦးသို့၊
တိမ်းမူးညွတ်ခ၊ ဖြစ်ချင်းတကို၊ ထိန်းယဘော်ရွှေဝန်းရံ
နေမှ၊ စစ်မြေကသည်၊ စကားဖြည့်၍၊ တည်တည်
မကြား၊ ရိပ်ခါဖြားလည်း၊ ထသွားခါရှိုး၊ မျက်နှာလွှဲခဲ၊
မိုဝဲဖြည့်ဝန်း၊ လနယ်ထွန်းသည်၊ မြိတ်စွန်းဆဲ နှစ်
သခင် စစ်၏၊ အဖြစ် ကြောင်းခြာ၊ ကြားချင်စွာ
လည်း။ အိမ်သူ ဘုန်းကြွယ် ပန်းနှယ် ပျံ့ပွေး မိန့်
မည်ဝေး။

(၁၆၇) ခပ်-ရတု

၁။ ဘုန်းပေါင်ဟူသည်၊ သူ့ပြည်ရပ်မြေ၊ ရောက်
ရချေသော်၊ တထွေတလာ၊ ခါမဟုတ်ဘဲ၊ မိုးဖိုးလေ
ကြွင်း၊ နှင်းလည်ဖုန်းစ၊ ကာလချီချယ်၊ ရတုဝယ်နှိုက်၊
တိမ်နှယ်ရှက်ဆို၊ မလွမ်းနိုင်ခဲ၊ မိန်းမိုင်မရွှင်၊ မြင်ချင်
စိုးနှောင့်၊ မစောင့်မအား၊ မှာထားတင်းမေးဝေးလည်း
ဝေးသော်၊ မေးမြဲတောင်း၊ ဆောင်းမျိုး ဆယ်ထောင်၊
ကုန်အောင်မက၊ ချမ်းမောလှမ်း၊ မိုးတမိုးသူ၊ ရောက်
သောဟူသို့။ အတူလာ၍ ချမ်းပါလှည်။

၂။ နှုန်းဆောင်တူရည်၊ မြစ်လေးမည်နှင့်၊ သောင်း
တည်ရှစ်ခါ၊ လေးထောင်သာသား၊ တောင်သာမျှရှည်၊
လွမ်းမော၏ရှင့်၊ လွမ်းသည့်ခြင်းရာ၊ နှုတ်ပျူဟာနှင့်၊
သန္တာလက်သွယ်၊ သနားဘွယ်လျှင်၊ နုနယ်ထွားလပ်၊
ယုယသပ်၍၊ ပင့်ထပ်ဆံကြာ၊ သျှောင်ညွှာ မဲထွေ

ဖြေဖြေရှင်းမွှေး၊ ဒေးပျံ့ပျံ့၊ ရနံ့သုတ်ဖြိုး၊ ထူးထူးသံချို၊
လျှောက်ဆိုတုံ၊ ဖြေရစ်ခွေခွေးလျက်၊ သန္တာလက်နှင့်။ ။
ထိပ်ထက်လာ၍ ဝမ်းပါလှည့်။

၃။ မှန်းမှောင်မြူနည်၊ ရိုးရိပ်ခြည်မျှ၊ စိတ်ကြည်
မသန်း၊ လှမျှားပန်းကို၊ မစွန်းသန့်ရှင်း၊ ကြင်သော့ခြင်း
ကား၊ သက်နှင်းစုတန်း၊ တရံဘန်မျှ၊ ယုတ်လွန်မဲ့ထွေ၊
ချစ်ကြီးခွေကို၊ ဖြေလည်းမရှင်၊ အုံးတွင် လျောင်းမှီ၊
ကျန်းအိမဲ့ဘူး၊ မကူးမလှမ်း၊ တောင်ရိပ်ချမ်းသော်၊
ထပ်မွန်းယှဉ်နှဲ၊ ပုလဲးညွန့်ရှင်၊ ဖြူစင်လှညက်၊ ပန်း
ထက်ဆက်၊ အမြီးဝတ်နေ၊ စွန်ထည်ရွှေကို၊ ခွါဖြေယူ
လျှင်၊ ချမ်းလှကျင်သည်။ ။သခင်လာ၍လွမ်းပါလှည့်။

(၁၆၈) စင်-ရတု

၁။ ယိုးဒယားပြည်၊ သာမောသည်ကား၊ မြရည်
တွေတွေ၊ မြစ်နှစ်ခွေနှင့်၊ ရေလည်းစီးဝင်၊ မြို့လယ်တွင်
လည်း၊ ယဉ်ရှင်ဖြည်းဖြည်း၊ မသည်း- စတောင်း၊
ပြောင်းတိသွယ်များ၊ လျှောက်တံတားနှင့်၊ ဘုရား၊ ဂု
ကျောင်း၊ တန်ဆောင်း၊ စရပ်၊ လိုဏ်ကပ် မုတ်ရွန်း၊
နန်းလည်းဆိုင်းဆိုင်း၊ တံတိုင်းမင်းနေ၊ ရေလည်းတင်း
ကျန်း၊ ထောက်လှမ်းမမှီ၊ ပည်းသည်ကစား၊ ပျော်ပါး
ဘွယ်တိ၊ နေ့တိုင်းရှိလည်း၊ မျက်စိမူးလည်၊ နေ-မတည်
သည်။ ။ရွှေပြည်ကိုသာ လွမ်းတော့သည်။

၂။ ကြီးကခြားမည်၊ နတ်မိုးစည်လည်း၊ ခြိမ်း
မည်မနေ၊ သို့ပင်ဆွေသော်၊ ရစ်ခွေနဂါး၊ သကြားတည်
ရာ၊ ရွှေပြည်မှာလျှင်၊ သီတာမြစ်စက်၊ ပတ်ကုံးရှက်၍၊

မြွက်-မပြုပြီ၊ တွေးတွေးနီလျက်၊ စေတီရတနာ၊ ငွေသ
ပြာနှင့်၊ ယဉ်ကာတိချည်း၊ အပည်းပည်းတိ၊ ငြိန်ဖြည်း
ရိပ်သာ၊ သောကြာမာလည်း၊ ပျော်ရာမှန်လှ၊ အနန္တတိ၊
မုစလိန္နာ၊ နန္ဒဝါလည်း၊ နတ်မှာသော်မှ၊ ရှိခဲးလှ၏၊
မြစ်မ-ရစ်ဆင်း၊ နဝင်းရှက်ဆိုင်၊ ငှက်သိုက်ရှင်တော်၊
ရွှေကျောက် * မော်တွင်၊ ငယ်ဘော်ရွှေလတ်၊ ပျိုနု
ထွတ်တို၊ ဆွတ်ဆွတ်ပျော်ပါး၊ စံသည်များကို၊ သည်း
ဖျားဝန်လိုက်၊ အောက်မေ့ကြိုက်ဝယ်၊ တိမ်တိုက်ဝန်း
လည်၊ လင်း-မကြည်သည်။ ။ထွေလည်ညိုပြာ မှမ်း
တော့သည်။

၃။ မိုးသကြားသည်၊ ရဲးဇာနည်မှ၊ ရွှေရည်ရောင်
ထွန်း၊ ခြောက်ဆောင်နန်းမိုက်၊ ရေသွန်းသဘင်၊ သာ
ရှင် ပျော်မှတ်၊ ပြာသာဒ်သီကီ၊ ကိုးမျက် စီလျက်၊
အာနိနှင့်နှင့်၊ မြို့ဝန်းကျင်လည်း၊ ဒုယင်ကမောင်း၊
ဥဒေါင်းတွန်သွင်၊ သက်တင်သရစ်၊ † စုလစ်မွန်းချွန်း၊

* မော်-ဟူသည်ကား ပေါရာဏ၊ အစွန်း-ဟူလို၊
“ဖုန်းစက်မိခိုင်း၊ စိုးကြင်တိုင်းသား၊ စကိုင်းကြီး
တောင်း၊ မော်ကျောက်ဆောင်လျှင်”ဟု- ရတနာ
ဗိမာန်ကျောင်းတော်ကျောက်စာ မူလထိုးမျက်နှာ
ဘက် စာကြောင်းရေး(၅၂)တွင် စပ်ဆိုသည်။

† စုလစ်-ကား တလိုင်းစကားဖြစ်သည်။ (ကိုးရန်း)
ဟု ရှေးအခါကခေါ်ကြသည်။ “နန်းပြာသာဒ်တို့၌
ဆန်းကြယ်စွာ ထုလုပ်ထားသော အရာ” ဟူလို၊
နေမိပျို ဗီရင်တိုခင်းတွင်-“အဆန်းအဆန်း၊ ရွှေ
ကျီးရန်းနှင့်၊ မကန်းခဲတွင်း၊ မြသော်နှင့်လျက်၊ ပြောက်
ကွင်းရေးချဲ့”ဟု စပ်ဆိုသည်။

တောင်ယွန်းကျည်းထား၊ တံခါးပိတ်သန်း၊ ပစ်စွန်း
နှာမောင်း၊ ရွက်ညောင်းမလပ်၊ ရွှေတိတပ်သား၊ နတ်
ရပ်မလွန်း၊ နန်းဗိမာန်ကို၊ လွမ်းဟန်မထင်၊ ကျွန်းပြင်
ဇမ္ဗူ၊ ယူမည်ကိုသာ၊ ခန့်တွက်စာသုံး၊ ဗျာပါထပ်လောင်း၊
ရုံးမက်ပေါင်းတို့၊ ကြာညောင်းမြင့်ရှည်၊ အလွမ်း
စည်သည်။ ပြေဆည်ဆိုရှာ တမ်းတော့သည်။

(၁၆၉) ဝမ်း-ရတု

၁။ မိုးမိတ်ရှမ်းပြည်၊ ကြာရသည်မှ၊ ခေါ်မည်ကဆုန်၊
နယုန်-သံတောင်း၊ ပြောင်းအံ့မှူးမှူး၊ သန်ဦးအစွန်း၊
ရာသီဆန်းက၊ သွန်းသွန်းခြိမ်းမောင်း၊ ပူရှိုန်ပြောင်းသော်၊
နားမောင်းလှမ်းရှည်၊ ပင်စည်နွဲ့နွဲ့၊ လှဲရရဲ့ထက်၊ သိုက်
ဘွဲ့စပ်ယှဉ်၊ လေယဉ်မမံ၊ မောင်နှံမချမ်း၊ တောင်ရင်း
လွမ်းရှို့၊ မလွမ်းရစေ၊ သက်လှာဝေရှင်၊ ဘော်ကွေဝေးစွာ၊
နောင်တို့မှာမှ၊ ရံခါမဆုံး၊ ပိတ်လွမ်းဖုံးသည်။ ။
*ပတ်ကုံးရီရီ ဝေခဲပြီ။

၂။ ညိုးညိတ်နွဲ့ခြည်၊ ပြက်လှုပ်သည်မှ၊ ဝေလည်
မျက်စိ၊ တောက်ညိုမည်ပင်၊ စိတ်ဝယ်ထင်ရှင်၊ ရွှေမြိုင်၊
အနောက်၊ မြောက်လည်းမလွတ်၊ တောင်သို့ပတ်၍၊
တိမ်ထွတ်တိမ်လိပ်၊ မိုင်းရိပ်ရည်ပျံ့၊ မတုံစဘူး၊ ရှေးထက်
ထူး၍၊ ဟူးဟူးပြင်းထန်၊ ရွာမြို့သွန်က၊ ချိန်မှန်မမှတ်။

* ပတ်ကုံး-ကား ပေါရာဏ၊ ထက်ဝန်းကျင်-အလုံးစုံ
ဟုလို၊ ဘူရိဓတ်ဇာတ်ပေါင်းပျို့တွင် “မ-ရာဏသီ၊
အညီပြည်လုံး၊ ပါးပျဉ်းဖုံး၍၊ ပတ်ကုံးရံပြီး၊ မင်း
သမီးကို” ဟု စပ်ဆိုသည်။

မပြတ်ဆင့်ဆင့်၊ နွေ့ညဉ့် ချင့်လျက်၊ ရင့်ရင့်ကြူးကြူး၊
မြူးထူးအိုင်ထစ်၊ ချောင်းမြစ်တသွန်၊ တောင်ကမ်းဝှန်မျှ၊
မမှန်နွေ့ရက်၊ ကြွင်းသေးလျက်ကို၊ ဖြည်းသက်မဲ့လျှင်း၊
ထန်လေပြင်းသည်။ ဝါတွင်းပိပိ ဓွေခဲပြီ။

၃။ ဝိုးစိတ်ငံဆည်၊ ချစ်မှုနည်နှင့်၊ ဖြေလည်မတုံ၊
လွမ်းပျံ့ဆွတ်ဆွတ်၊ ဝင်းညိုမွတ်လျှင်၊ စေမှတ်တမန်၊
ယုံကျန်လားလာ၊ ရောက်လှာခဲပေ၊ သံခြေ-ဟချို၊ ဆို
သရွေ့လည်း၊ မွေတော့မည်ဟု၊ နှုတ်ခြည်မမြွက်၊ ပြိုက်
စက်ဖန်ဖန်၊ ပြည့်ဝှန်မျက်စိ၊ မသိနောင်ဖြစ်၊ စိစစ်ချင်
ချင်၊ ဝမ်းနည်းဖြင်လိမ့်၊ သို့စင်မြင့်မြီး၊ မကြာဘဲလျှင်၊
ရောက်ခဲကာလာ၊ နွေ့ရက်မျှကို၊ *တို့ဟမမြွက်၊ ချစ်
မရွက်သည်။ အုံးထက်မှိမှိ နေခဲပြီ။

(၁၇၀) ဝမ်း-ရတု

၁။ ယိုးယားတောင်၊ ယဉ်ပြောင်စီးရစ်၊ မြစ်နှင့်
တရှက်၊ ဒီတက်ဖျားညှာ၊ မြို့လက်ယာက၊ တပ်တာချထွေ၊
တဲးတုံနေ၍၊ အောင်မြေ နက်သန်၊ ရန်လည်းအပါး၊
ဘုရားမွေဓာတ်၊ ဂူထွတ်၊ တန်ဆောင်း၊ လိုက်ခေါင်း၊

* တို့-ကား ပေါရာဏ၊ [၁-တဖန်၊ ၂-အရိအသေ]
ဟု၏။ ပလိပ်စား ဇေ့ချင်းတွင်- “မင်္ဂလာချက်ဗဗ္ဗ၊
လေးရောင် တွေကို၊ ရစ်ခွေလက်ယာ၊ တို့ကာ
မြောက်၊ တောင်” [ဤအရာ၌ “တဖန်” ဟော]
ဖြစ်သည်။ ပါရမီတော်ခင်းပျို့တွင်- “အမြဟ္တာ
မာ၊ ဆဲ့မြောက်ရွာသာ၊ ရပ်ရာဗပင်၊ တို့ဝင်ပြင်း
သည်” [ဤအရာ၌ “အရိအသေ” ဟော] ဖြစ်
သည်။

ဥမင်၊ ဝန်းကျင်ရုံထပ်၊ စရပ်မှတ်ယွန်း၊ ရုပ်ဆန်းထွေ
ပြား၊ ရွှေသားမွမ်းလည်၊ ပြည်၏ သနစ်၊ သာသည့်
ဖြစ်ကို၊ ဆွေချစ်နောင်မြဲ၊ မြင်လကလျင်၊ ရူတမောလှည့်၊
သွယ်ရိမ်းပြည့်မျှ၊ ညီသည့်ကြင်ပြီး၊ ချစ်လွမ်းတိုးသည်။ ။
ဝမ်းပျိုးသည့်နှယ် မကြာလှည့်။

၂။ ဝမ်းပျိုးဝယ်လည်း၊ သည့်နှယ်ကြာထွေ၊ ရှိပါ
လေစုံ၊ မြောက်လေကဝဲ၊ ဆီးလည်းဖွေးရွံ့၊ ခဝဲပွင့်စ၊
သန်နှောင်းကပင်၊ ယင်းမှခွါပြေ၊ ချီရလေသော်၊ မြစ်ရေ
ပြည့်လျှမ်း၊ နဝင်းကမ်းထိပ်၊ နတ်လည်းအိပ်ခဲ၊ စုံရိပ်
မြိုင်နက်၊ ဒေါင်း၊ ကျေးဝှက်လည်း၊ မထွက်သိုက်မှ၊
သောကာလဝယ်၊ ဖိုမ-မကွေ၊ စုံပျော်လေ၏၊ ရစ်ခွေ
တ-ရူ၊ နောင်-တမူလည်း၊ မတူလျှင်းဘဲ၊ မနှုံးယှဉ်ခြင်း၊
သုံးဘိတင်းဝယ်၊ သည်ရင်းကျမ်းဝင်၊ ကျွတ်သည်မြိုင်ခဲ၊
အသွင်နတ်နှင့်၊ စံနှိုင်းသင့်သည်၊ နောင်မင်းကြင်ဘက်၊
စစ်ဆက်ဆက်သည်။ ။ လွမ်းရက်သည့်နှယ်မကွာလှည့်။

၃။ မကွာလွမ်းရက်၊ စစ်ဆက်ဆက်ကို၊ ရင်ညက်
ထပ်ခြံ၊ ဆင်းမြင့်နှင့်၊ မစုံခုတ်၊ မနှုံးယှဉ်ခြင်း၊ သုံးသီ
တင်းဝယ်၊ သည်ရင်းနောင်ထူး၊ မကျွတ်ဘူးတည့်၊
ရပ်ကျူးဝေးခေါင်၊ မောင်ကား-စစ်ဝယ်၊ မယ်ကား-
ရူတ၊ ရွှေပြည်ကလျင်၊ ဆွတ်မျှဗျာပါ၊ နေလှည့်ရာကို၊
ဒေဝါမိုးနေ၊ သူဇာ့ဆွေသည်၊ ချမ်းစေစိမ့်ငှါ၊ တဖန်
ရှာရှ်၊ လေသာဖြည်းညှင်း၊ မဝင်းမည်းညို၊ ပတ်ကိုး
ဆိုလျက်၊ မြင်းမိုရ်၊ တောင်ပါး၊ ယုဝန်ဖျားဝယ်၊
တိမ်ကြားတလျှောက်၊ ပုလဲပေါက်သို့၊ ကြီးပြောက်ရင့်ရူး၊
လွမ်းစိမ့်ခြူးသည်။ ။ မိုးဦးသည့်နှယ် မရွာလှည့်။

(၁၇၁) ဝမ်းရတု

၁။ အောက်ပေချေသော်၊ ပြေကြောင်းမြော်လည်း၊
ညှိုးရော်မိန်းပြတ်၊ တမ်းဆိုချွတ်မျှ၊ သက်မှတ်ကြင်ဆွေ၊
ချီလေရက်စ၊ ဆောင်းဦးကသည်၊ နှမမယ်ချည်း၊
ဆွေနည်းနောင်ကို၊ ကုသိုလ်ရည်ညွှန်း၊ ထုံမွန်းနံ့သာ၊
ကွမ်းယာကြောညီ၊ ပန်းစိစိနှင့်၊ ညရိုမိုးချုပ်၊ ဆယ်
ချောင်းရှုပ်ရွံ့၊ ကျွန်ုပ်ရည်တင်၊ မြတ်ဆံရှင်ဝယ်၊ သို့ပင်
မပြတ်၊ တောင်းဆုမှတ်လည်း၊ ရဲထွတ်မင်းမြေ၊ မြင့်ကြာ
လေသော်၊ ရင်ရွှေနှုံးကြူး၊ သည်တန်းခူးသည်။ ။
မပူးမိတို့ ခဲမည်လော့။

၂။ ခြောက်သွေ့ ရွှေလှော်၊ ပင်တိုင်းမော်ရွံ့၊ မမြော်
ရွက်ဟောင်း၊ မြရည်ပြောင်းသော်၊ မြစ်ကြောင်းယဉ်
ကြည်၊ သီတာသည်လည်း၊ မိုးရည်ဆင့်သွန်း၊ ပြင်ဦး
စွန်းကလွတ်ကျွန်းသဘင်၊ ကဆုန်တွင်နှိုက်၊ ရောက်လျှင်
မှတ်ရည်၊ ထင်လိမ့်မည်ဟု၊ ရောင်ခြည်ကြောစီ၊ မျက်သုတ်
နိဝယ်၊ မင်းညိုရုံး၊ စကားကိုးကို၊ တင့်ဆုံးစီရင်၊
မယ့်လက်ပြင်ရွံ့၊ ဖျင်လည်းဖြူရောင်၊ ရည်စောင်
မှတ်သား၊ နောင်ဘိုထား၏၊ ရက်များမြင့်ကြာ၊ မဖူး
လှာသော်၊ ဘယ်၊ ညာ၊ ရွှေနောက်၊ တောင်၊ မြောက်
ပတ်ကိုး၊ ဆော်ညိုရုံးသည်။ ။ လျှပ်လုံးစိတို့ခဲမည်လော့။

၃။ နောက်ရွှေဝေမြော်၊ ရှုချေသော်လည်း၊ မူးမော်
ခွေညွတ်၊ မပြေတတ်တည့်၊ မြို့ဆွတ်ပိတ်လှုပ်၊ ချောသပ်
ဝပ်နေသွယ်ခွေညွတ်ခေါက်၊ ပင့်ရောက်ဆီမွေ၊ ဝေးတို့
လိမ်းကျံ၊ ဘော်ရိငယ်ဆွေ၊ တို့ဖြေစကား၊ မယ်တို့

နားဝယ်၊ ဆံဖျားဖြူသို့၊ ကြားပါစုံဟု၊ မတုံမူးမော်၊
လာနိုးမျှော်၍၊ ယဉ်ဘော်သက်မှတ်၊ နောင်ရိုးထွတ်ကို၊
လွမ်းဆွတ်ဖူးချင်၊ သဘင်ဝါလ၊ ရောက်-လကလည်း၊
ရှုတ-မပြေ၊ အထွေထွေတည့်၊ ရစ်ခွေလှည့်သွား၊
လ-ရထားသည်။ နဂါးမြို့တို့ ခဲ့မည်လော့။

(၁၇၂) အလိုက်ဝေ-ရတု

၁။ အောက်ပေလှည့်ရာ၊ သို့သောခါမူ၊ အတာသရစ်၊
ရောက်သည်ဖြစ်က၊ ရှေ့ခေတ္တပြည်၊ သာမောသည်ကား၊
မြရည်ပတ်ကိုး၊ မြစ်အလုံးလည်း၊ ပေါင်းရုံးအုပ်တွေ၊
လှရှေ့တင့်ရည်း၊ ရွယ်ရှိချည်းတိ၊ စုလည်းပန်းပေါက်၊
ရစ်ခေါက်ဆံထုံး၊ လွတ်အလုံးနှိုက်၊ ရှေ့ကုံးသွယ်ပြောင်း၊
နားဆောင်းဆံကျင်၊ ရည်ရှင်ရှုဖိုး၊ ခါးကြီးလက်ကောက်၊
ဝေးရောက်ကျည်းပါ၊ ခါသာထည်ကျူး၊ အထူးထူး
တည့်၊ ဖျန်းလူးရှေ့ရည်၊ နေခြည်-မကျောက်၊ ကျိုင်း
သစ်အောက်ဝယ်၊ မရောက်ပြစ်တင်၊ ဝင်းပြာစင်ကို၊
သာရှင်အုပ်တွေ၊ သက်လှာကြေသည်။ ထောင်နေဟူ
မထွန်းကြသော်။

၂။ ခြောက်သွေ့မှည့်ဝါ၊ လဲးပြောင်းခွါက၊ မြညာ
ရစ်ဖု၊ ပင်တိုင်းနုသာ၊ ရတုဂိမှာန်၊ တောင်လေ
ပြန်သော်၊ မြူးဆန်ငါးကြင်း၊ မြစ်တွင်းတံငါ၊ ငြင်းသာ
အေးထူး၊ သန်းကူးပိုက်ခံ၊ တက်သံညီဟစ်၊ မြစ်လုံး
ဖြစ်၍၊ ညွန့်သစ်ဖွေးလွမ်း၊ ခရမ်းမရီ၊ ကြူးသီချိုမြ၊
ဆည်ဝပျံဝဲ၊ ငါးမွှေးသုတ်ယူ၊ ဖျိုင်းဖြူ၊ ဇင်ရော်၊ သို့မြော်

ဆွတ်ဆွတ်၊ တောင်ဟုန်ခတ်လျက်၊ ခိုင်ပြတ် လှမော၊
တောလည်း၊ ရှုဘွယ်၊ ရှေ့ပြည် လယ်နှိုက်၊ နတ်ဆွယ်
ရောင်ညီး၊ သမီးလုလင်၊ ပျော်ရွှင်-စကြ၊ ဆီးရီညဝယ်၊
ပြည်ပ-သာတွေ၊ ထွန်းလျှံဝေသည်။ ခေါင်းပေ့မြူ
မှစွန်းပျသော်။

၃။ နောက်ရွှေ ကြည့်ရာ၊ ရှစ်မျက်နှာလည်း၊
ပွင့်ခါလှိုင်နို့၊ ပြည်လုံးပျံ့မျှ၊ အနှံ့ဝန်းကျင်၊ ဝေးနီး
မြင်သား၊ ကောင်းကင်ပြည့်ဝန်း၊ ကဆုန်ဆန်သော်၊
ရေသွန်း စံပယ်၊ မွှေးကြွယ်ချရာ၊ ပျံ့ရှား ကံကော်၊
ကြိုင်ပေါင်းပျော်မှ၊ ဆံဘတ်ရှင်စစ်၊ ရှင်ချစ် ကသည်၊
နှံ့မျှလည်၍၊ ချမ်းကြည်သီတာ၊ လှမည်ခါကို၊ ရက်ကြာ
စုက၊ မပြန်ရဲ့၊ ချောလှည့်မွတ်၊ နောင်သက်မှတ်လျှင်၊
ဝါကျွတ်လွန်မည်၊ နှစ်ဦးလည်လည်း၊ နှုတ်ချည်သံမြိုက်၊
* ပွက်လည်းမဟ၊ ကြာနှင့်မျှ၍၊ ပျောင်းပျံ့ညွတ်ခွေ၊
နောင်ထီးနေသည်။ ညောင်ရေတူ မသွန်းရသော်။

(၁၇၃) ဝေ-ရတု

၁။ မဆောက် မေ့ရက်၊ ကြံရှာ တွက်သော်၊
ဆောင်းထက်လွန်က၊ တာကိုမျှလည်း၊ ခိုကြွင်းလှည့်၊
ပစ်ချင်၏ရှင်၊ ဝင်းပြည့် ပ-ငွေ၊ ဝိသာဆန်းသော်၊
ရွှေပန်းသိင်္ဂါ၊ ရတနာနှင့်၊ လည်မှာမျက်စစ်၊ ပုလဲ
နှစ်သို့၊ ကြင်ချစ်စိတ်တွင်၊ ထွေထွေထင်ရှင်၊ မိန့်သွင်မှတ်

* ပွက်ကား ပေါရာဏ၊ ပြောဆိုသည်-ဟုလို့၊
လောကသာရပျို့တွင် “ပွက်ဆို မုသား၊ နှုတ်ချီ
ပျားနှင့်”-ဟု ဝေဆိုသည်။

ရည်ဆင်တော့မည်ဟု၊ ယုံကြည်မသုန်၊ ကဆုန်ကိုသာ၊
မိန့်လိုက်မှာက၊ ဗျာပါနောင်ဝယ်၊ ကြီးစိမ့်ရွယ်သည်။ ။
သုံးဆယ်နှစ်ဆ ရေတော့သည်။

၂။ အနောက် ရွှေထွက်၊ နေလိုလျက်တည့်၊ ဆက်
ဆက်မသိ၊ မျက်စိထင်မှား၊ လွမ်းသာပွား၍၊ အများ
ရွှေဘော်၊ ရှင်ပျော်သာယာ၊ ဗျာပါပျောက်ရေး၊ ပျံ့မွှေး
သံမြက်၊ ဆိုလှည့်ပွတ်လည်း၊ ကျေးဇူး မြည်သွင်၊
နောင်ဝယ်တင်ခဲ့၊ မှတ်ထင်-မရ၊ စ-နု၊ နေ့ရက်၊ ရေတွက်
မသိ၊ သတိချုပ်ဆည်၊ မတည်ပျောင်းညွတ်၊ ဖြူပြာ
ထွတ်လျင်၊ ဆယ်မြတ်စင်မှ၊ မာသရက်စစ်၊ ငယ်သည်
ဖြစ်ဖြင့်၊ ကျီးပြစ်ခြင်းရာ၊ မသိသာသည်။ ။ နောင်သာ
ချစ်ရ ချေတော့သည်။

၃။ တခေါက် မြွေ့ရှက်၊ ကောင်းကင်ထက်လည်း၊
သူ့ရက်-သူ့ နေ့၊ ကာလ-စေ့ဟု၊ ဝေ့ဝေ့လည်လည်၊ ဖြည်း
လေသည်နှင့်၊ ရွာမည်အဟန်၊ ဝါရွှေလွန်သော်၊ နှောင်း
စွန်မြာဖြူ၊ မဉ္ဇူပွင့်ဝတ်၊ သက်ထက်မြတ်ကို၊ ချစ်ထွတ်
တင်ထိုက်၊ ဘုန်းအားကြိုက်သော်၊ လည်နှိုက်ရင်ခွင်၊
လက်ပွေ့တင်၍၊ ဆံမျှင်မညောင်း၊ ဖျော်ကြောင်းပျံ့မျှ၊
မဖူးရဟု၊ နှစ်လ များဖြင့်၊ ကြာရက်တင်ခဲ့၊ မဆင်
ခြင်နိုင်၊ တာပြိုင်မည့်ရေး၊ မတွေးဆ-တတ်၊ မိန်းပြတ်
ညှိုးရော်၊ တ-ရှာမျှော်သည်၊ ။ ပူးပေင်ရပ်မျှ ခွေတော့
သည်။

(၁၇၇) အလိုက်စစ်-ရတု

၁။ အောက်မေ့ရှာသည်၊ ချိန်ခါမာသာ၊ ရေတွက်
ဆသော်၊ ကာလတလတ်၊ လဲးပြောင်းကျွတ်က၊ ခါမြတ်
သင့်လျော်၊ မည်သာခေါ်သည်၊ ရွက်ကျော်လဝယ်၊
လှိုင်ကြွယ်ခုံညို၊ ပေါ်ညိုလိုက၊ ပြာသိုအထွက်၊ လေးရက်
လွန်ကျူး၊ ဗုဒ္ဓဟူးဝယ်၊ ကျေးဇူးကြီးမြတ်၊ တိုစောထွတ်
လျှင်၊ ခါမှတ်ရွေးယူ၊ ချီတော်မူက၊ နတ်လူဦးအိုးပဲ့တင်
တီးသည်။ ။ ခရီးစစ်မြေ ဆိပွဲးကို။

၂။ နောက်ရွှေပြာသည်၊ နှင်းသာဝေဝေ၊ ဆီးမြို့
ကြွေ၍၊ မြောက်လေကပြန်၊ ယုဂန်အလုံး၊ မို. ခို. ဖုံးမျှ၊
နှလုံးစိတ်ပျောင်း၊ စစ်လမ်းကြောင်းဝယ်၊ ဖယောင်း
နေနဲ့ကြာယမ်းကဲ့သို့၊ ကြည့်ဥဖန်ဖန်၊ မျက်စိကြန်မျှ၊
ယမန်လတွင်၊ ချစ်ကျွမ်းဝင်သည်၊ ဘုရင်မင်းခေါင်၊
ထွတ်တန်ဆောင်ကို၊ မိအောင်စိုက်စိုက်၊ နောက်တော်
နှိုက်ဝယ်၊ မလိုက်လေဘဲ၊ ယှဉ်နဲ့အတူ၊ နေပါဟူ၍၊
ကြင်သူမိန့်မြွက်၊ ချစ်ပေလျက်ကို၊ စုံမက်သနား၊ ချီရ
သွားသော်၊ *မြောက်သားငယ်တော်၊ မိသုတော်သည်။ ။
မပျော်ရစ်လေ ပြိဘဲးကို။

* မြောက်သားကား-ပေါ်ရာဇာ၊ [၁-လင်၊
၂-မယား]ဟု၏၊ ဘုရိဒတ်လင်္ကာကြီးတွင် “ဆွ
ရင်းကျွမ်းဝင်၊ မျိုးအိမ်ရှင်၊ ။ သင်၏ မြောက်သား၊
ငါယောက်ျားကား” [ဤအရာ၌ “လင်” ဟော]
ဖြစ်သည်၊ ၎င်းတွင်ပင် “နဂါးမင်းကြီး၊ မြတ်စော
မီးလျှင်၊ ငယ်မိုးမြောက်သား၊ ဟစ်သံကြားသော်”
[ဤအရာ၌ “မယား” ဟော] ဖြစ်သည်။

၃။ ခေါက်၍ပါသည်။ ရွှေဝါရင့်လှ၊ ဝတ်တော်
စကို၊ မနုဉ္ဇူ၊ ညွန့်နက်၊ လွမ်းခြုံစက်လည်း၊ စုံမက်ကြင်နာ၊
မပြေသာခွဲ၊ လိမ်မာကျစ်လျစ်၊ လူပြုသစ်ကား၊ ဟစစ်-
တမက်၊ မှုတော်ထွက်လည်း၊ လမ်းစက်ချောင်းကူး၊
မလိုက်ဘူးတည်း၊ ရပ်ကြီးဝေးရှည်၊ ဟင်သာပြည်ဝယ်၊
ဆီးရည်ကျရွှမ်း၊ နှင်းမိုးလွမ်း၍၊ စိတ်ဝမ်းပန်းကွဲ၊
ရေယဉ်ဝဲသို့၊ မစားကုံးလွန်၊ နောင်ဖြစ်ဟန်ကို၊ သည်ရန်
မြဲတေ၊ မသိလေခွဲ၊ တွေဝေရှာတုံ၊ လွမ်းချိုးပုံသည်။ ။
နှစ်စုံဖြစ်တွေ ညီမြဲကို။

(၁၇၅) ဝမ်းရတု

၁။ နှစ်ဟူလုတွယ်၊ ကြာချိုးကြွယ်၍၊ ဆောင်းလယ်
ကာလ၊ ချိခွဲရသော၊ ဝိမှလုံးလုံး၊ ဝါပျိုးလိုလို၊ ဆိုမြည်
သစ်သစ်၊ သို့သည်ဖြစ်ကို၊ သည်စစ်နှယ်ပင်၊ မတွေ့ချင်
ဟု၊ မရှင်ညှိုးချ၊ ရုံးမက်လုံးလည်း၊ *တီးတုံးဆိုကြ၊
အိမ်ကို-တလျက်၊ နုရ-ရန်နှင်း၊ နက်ရှင်မင်းလျှင်၊
မျှော်တင်းခန့်တွက်၊ ပြန်မည့်ရက်ကို၊ ဆက်ဆက်ရေးရာ၊
မသိသာ၍၊ ဝမ်းမှာမရှင်၊ နေစဉ်တွင်နှိုက်၊ သံတင်
ရင့်ရှည်၊ ငှက်ငယ်ခြည်သည်။ ။ ရွှေပြည်စိုးတည်
သာတော့၏။

၂။ ပျော်ပြူနုနယ်၊ ပျိုသက်ရွယ်က၊ ကေသွယ်ဆံ
စည်း၊ စုလည်းတုံးသင်၊ ရွှေရင်သိမ်းစ၊ ကျွမ်းဦးကကို။

* တီးတုံး-ကား ပေါရာဏ၊ အကျိုးမရှိကဲ့ရဲ့
သော စကား-ဟုလို၊ လောကဝိဇ္ဇ မော်ကွန်းတွင်
“တယောက်မည်သူ၊ မဟုတ်စုံ၊ တီးတုံးကျိုးမဲ့၊
ခွန်းမဟဲ့တည်”ဟု စပ်ဆိုသည်။

နောင်မြဲလက်ရုံး၊ မှီအုံးလည်းလျောင်း၊ ပြန်-မပြောင်း
တည့်၊ မွေးပေါင်းပျံ့ကြွယ်၊ နှုတ်စံပယ်ကို၊ နားဝယ်
သို့ပင်၊ သန့်သန့်ထင်၍၊ သခင်ဘုန်းရှိ၊ ခေါ်မိမိတည့်၊
ပျောင်းယိုညှိုးမြန်း၊ စစ်တားခန်းဝယ်၊ လွမ်းပန်းပျံ့ကြ၊
အဘယ်သူလျှင်၊ နောင်တူလည်နှိုက်၊ မဆင်ထိုက်လိမ့်၊
ခွေရိုက်လွမ်းစာ၊ ပါးသည်မှာမှ၊ မကြာပေပင်၊ ရောက်စေ
ချင်ဟု၊ သက်ထင်မှတ်ရည်၊ ညက်သွယ်ကြည်သည်။ ။
ဆွေသည်ပျိုးရှည် မှာတော့၏။

၃။ ချစ်သူသူနွယ်၊ မှတ်လေဘွယ်တည့်၊ မြင့်ကြွယ်
ရှည်ရက်၊ လက်တွက်သော်၊ နှစ်သက်ဘနန်း၊ ကြာလွန်း
ဖင့်နှေး၊ ပြည်ထဲရေးကို၊ သာနှေးလွယ်ကု၊ အောင်
တော်မူက၊ နှစ်ဟူမလောင်း၊ ပြန်ပါကောင်း၏၊ သက်
ပေါင်းထပ်တူ၊ အိမ်သူဖျော်ဖြား၊ သားလည်းဖင့်ဆိုင်း၊
ခေါ်လျှင်ရိုင်းလိမ်၊ စက်တိုင်းချီတမ်း၊ သို့မလွမ်းတည့်၊
ပွင့်ငြိမ်းထွတ်ချာ၊ ကေရာလျှင်၊ အာဏာတော်စက်၊
ပြန်မည့်ရက်ကို၊ ဆက်ဆက်-မရည်၊ ရက်ကြွယ်ရှည်
သည်။ ။ တွေလည်ခိုးလုည့် ကြာတော့၏။

(၁၇၆) ဝမ်း-ရတု

၁။ သင်နှင့်ရက်နှေး၊ ဆီးခဲကြွေ၍၊ တိမ်ခြေမှာ
လည်း၊ မြဲတည်းတည်းသို့၊ ကောင်ချည်းမြိုင်စည်၊ ရဝံ
သည်လည်း၊ လေပြည်လွင့်မှုတ်၊ ရွက်ဟောင်းပြုတ်က၊
ကျေးနှုတ်ဖူးသစ်၊ တွန့်တွန့်ရစ်၍၊ ပုရစ်ဆင့်ပြန်၊
ညောင်းနု လှန်သော်၊ ခြောက်တန် နတ်ဘုံ၊ သာချိုးစုံ
သည်၊ ကရန်ပြည့်ထွက်၊ ကျော်ကိုးရက်ဝယ်၊ နန်းဆက်

သိုက်လာ၊ တို့ထွတ်ချာလျှင်၊ စကြာမြန်ဝန်း၊ အောင်မြို့
ယွန်းကို၊ မြန်းမည်ဟူ၍၊ နိသည့်နေ့က၊ အောက်မေ့
လွမ်းလျှင်၊ ဖြေဖျဉ်မသာ၊ နေလှည့်ရာကို၊ ဟင်သာ
ဇမ္ဗူနန်းရပ်သုက၊ သည်းဘူမဆံ၊ ဆွတ်ပျံခြင်းရာ၊ သဝန်
စာနှင့်၊ မေတ္တာရစ်နှောင်၊ ချောညီရောင်သည်။ ။
လွမ်းအောင်မှာလတ် ပြန်ဘိသည်။

၂။ တင်ပြစ်ဘက်ကွေ၊ အသရေတိ၊ မြူတေလျှံလက်၊
ဝေပုဗျက်သို့၊ နတ်ထက်သော်မှ၊ လှော်ကျူးကျော်၊
ဆိုမိသော်လည်း၊ ရှင်ပျော်မညို၊ မြစ်နိုးစုံမက်၊ သက်
ထက်ဆယ်ပြန်၊ ကြင်မောလွန်၍၊ ပြစ်မငွေ့သား၊ ချော
ရွေ့မွတ်စင်၊ သက်သခင်၏၊ ရွှေရင်တော်ညွန့်၊ နိဒ္ဒါဆန့်
သော်၊ ရှုန့်ရှုန့်လှုပ်လှုပ်၊ ကုမုဒ်ချပ်သို့၊ ဝေးရပ်ကျည်း
ဖြစ်၊ ပိတ်ပြေသစ်ကို၊ မလစ်ရတုံ၊ စက်တိုင်းမြို့၍၊ လုံစ
လှေလျက်၊ ဖြည်းငွေ့လေသွန်း၊ မင်းလွင်ပြန်က၊ ယုဂန်
ထွတ်ခေါ်၊ သူဇာမောင်သည်။ ။ ချမ်းအောင်ရှာလတ်
ပြန်ဘိသည်။

၃။ ကြင်ချစ်သက်ဝေ၊ စုနှင်းပေက၊ ရှိသေတုံဝပ်၊
ချစ်မလပ်တည့်၊ ချောသပ်ဝင်းညို၊ မြို့မြိတ်စိုလည်း၊
မြသို့မယွင်း၊ သွယ်နဲ့ရှင်းနှင့်၊ သလင်းပြက်စောင်၊ ရံ
ထောင်ပြောက်သေ၊ မြူးရေးရွေ့ညွတ်၊ ပန်းသတ်မှီအုံး၊
လက်ရုံးဖြေဆန်း၊ နရန်းစွန်တောင်၊ စက်ရာညောင်
ထက်၊ ဝန်းမြောင်ရံဆီး၊ ဆီမီးပြောင်ရှုန်း၊ သောက်လင်း
ထွန်းလျက်၊ မွန်းမွန်းရင်ငွေ့၊ တူစက်လေ့ကို၊ အောက်မေ့
စုံမက်၊ ညဉ့်သန်နက်ဝယ်၊ ပြိုက်စက်ရှုန်းအောင်၊ နောင်
ရုံးခေါင်သည်။ ။ ဝမ်းယောင်ရှာလတ် ပြန်ဘိသည်။

(၁၇၇) စမ်း-ရတု

၁။ နွေသစ်အခါ၊ တောတကာလည်း၊ ဝါဝါ
ကြတ်ကြတ်၊ မညွတ်ကိုက်ဦး၊ ညွန့်သာဖူး၍၊ ဆန်းထူး
ပေါ်စ၊ သိင်္ဂဝတ်ဆံ၊ ရံတုံဖြူထွား၊ ပုလဲးပွားသို့၊ ပျံ
ရှားလှိုင်ညို၊ သရဖီကို၊ မသိတတ်လှည့်၊ ဖန်ဖန်ကြည့်၍၊
ဆွေသည်နေရာ၊ မရောက်သာသော်၊ ညောင်းခါဆွတ်
ပျံ၊ ရှိလတ္တံ့ဟု၊ မခံတို့ဘူး၊ ကြံကာမူးသည်။ ။ တန်းခူး
နွေသစ် ဆန်းသည်နှင့်။

၂။ ရွှေနှစ်ပမာ၊ မိုးတိမ်မှာလည်း၊ ညိုပြာမစွန်း၊
ဝင်းဝင်းထွန်း၍၊ သောင်ကျွန်းအစ၊ မြစ်မယဉ်တွေ၊
ရေလည်းကြည့်မြက်၊ ဝဲထွက်ကမ်းမေး၊ မပြီးသေး
တည့်၊ ခန့်တွေးစာနာ၊ ရောက်ကောင်းပါလျက်၊ ရှင်မှာ
ကျွမ်းသစ်၊ အချစ်သက်ဝေ၊ ရှိလေသည်လော၊ တွေး
တောမူးမော်၊ အောက်မေ့သော်ထက်၊ ရှင်ပျော်စိတ်
ပြတ်၊ နေသော်မြတ်ဟု၊ မတတ်လှည့်ထွေ၊ တုံအောင်ဖြေ
လည်း၊ သွယ်ခွေပြိုက်ကျ၊ နှင်းနှင့်မျှသည်။ ။ ပျောင်းပျ
နှမ်းယို ပန်းသည်နှင့်။

၃။ ခွေရစ်မချာ၊ လွမ်းတင်းနာ၍၊ မမှာပြတ်ပြတ်၊
ရက်ဆုံးဖြတ်လျက်၊ လာလတ်မည်ကို၊ မဆိုဆက်ဆက်၊
အိပ်မက်နှိုက်တွင်၊ ထင်မိပေဘွယ်၊ သွတ်လှယ်ခေါက်
တင်၊ ရွှေငင်နောက်ဆုတ်၊ စေကျွန်ုပ်လည်း၊ မဟုတ်-စ
ဘူး၊ ရှင်ကိုကူး၍၊ တန်းခူးစင်ကို၊ မဆို-စတောင်း၊
တပေါင်းကိုပါ၊ ဆန်းရမထင်၊ ရောက်မည့်မြင်သည်။ ။
ခန့်လျှင်သစ်သစ် ကျွန်းသည်နှင့်။

(၁၇၀) ၀၆-၅၇

၁။ နဂါးစက်ဦး၊ နတ်စက်မူးချင်း၊ စူးစူးရပ်တည့်၊
ညီအောင်လှည့်လျက်၊ မည်သည့်ပြည်ရွာ၊ မနန်းသာ
တည့်၊ သော့ခါကာလာ၊ ရောက်လကမူ၊ မြဲမြဲရွှန်းရွှန်း၊
သွန်းသွန်းသွယ်သွယ်၊ ရွက်ကြားလယ်နှိုက်၊ စပယ်၊
စကား၊ ချမ်းရင်ကတ်၊ မှီတိုင်းဆွတ်ရွှ်၊ ဆံမြတ်
ဘုန်းခေါင်၊ ပြည့်တောင်၊ ပြည့်မြောက်၊ ပြည့်နောက်၊
ပြည့်လယ်၊ ပြည့်ရှေ့ဝယ်နှိုက်၊ နေ့နယ် ထွန်းစည်၊
မိုးရှည်ရှည်ကို၊ ညီသည့်ကြင်တော်၊ ကြာလေသော်
ကား၊ မည်ခေါ်ပျောင်းညွတ်၊ နောင်သက်မှတ်သည်။ ။
ပြာလတ်မယ် ဘို့ ဝေလိမ့်မည်။

၂။ သနားမက်မြူး၊ ပိုက်နွဲ့ကြားလျက်၊ ထိပ်ဦး
အထွတ်၊ တင်မတတ်တည့်၊ ပြာလတ်နွဲ့လျှ၊ မွတ်မွတ်
လှသား၊ ဆင်းမြဝင်းကြည်၊ နားတော်လည်လော့၊
သွေဖည်မတောက်၊ သူနှင့်ထောက်သော်၊ တခေါက်
အသစ်၊ တနှစ်တပါး၊ မိန့်သောအားဖြင့်၊ သာဖြား
နူးညံ့၊ မလျှောက်ဝံ့နဲ့၊ ဆွတ်ပျံ့တိမ်းပါး၊ သနားစဘွယ်၊
လည်ဝယ်ဆွဲလျက်၊ တင့်ထက်မှီမြူး၊ မလဲးစသာ၊
မူးကာမူးမော်၊ ညှိုးလျှော်မိန်းပြတ်၊ တမ်းရေရွတ်
သည်။ ။ ကြာညွတ်ကဲ့သို့ ခွေလိမ့်မည်။

၃။ မသွားရက်ဘူး၊ ပျောင်းတိမ်းမူးစွ၊ သည်းစူး
မတုံးစိတ်လွင့်ပျံ့လျက်၊ ဘယ်နံ့ သော့ခါ၊ ကြမ္မာညွှန်းပေ၊
ဘုန်းချင်းဝေရွှ်၊ တနေရာတည်း၊ နေရုံနည်းဟု၊
ပိုက်ဖြည်းပျံ့ပျံ့၊ မန့် ရပ်ခွင်၊ တ-လျက်ပင်တည့်၊ စစ်ခွင်
ဝေးခမြ၊ ဒီရလေသော်၊ နေလည်းသမ်းညှိုး၊ မိုးလည်း

သွတ်လှယ်၊ သော့ခါဝယ်နှိုက်၊ မြဲနယ်ယိုရွမ်း၊ တော
တောင်မွမ်းရွှ်၊ ဆော်ရွမ်းသွန်းလတ်၊ *ပဋ္ဌာန်ဆွတ်
သည်။ ။ ညာပတ်လဲညို့၊ ကြေလိမ့်မည်။

(၁၇၉) ၀၆-၅၇

၁။ ဟေမပြောင်းရွှ်၊ ချမ်းဆောင်းရှည်ကျ၊ နွေဦး
သရစ်၊ ရောက်တုံလစ်သော်၊ ဝင်းလှစ်ရောင်ထိန်၊
တရှိန်ရှိန်လျင်၊ ကဲ့-မိန်မြွေးထပ်၊ ကျန်မှီရပ်လည်း၊
လှုံ့စွပ်မှန်တိုင်း၊ ညာကိုင်းရွက်ဟောင်း၊ ။ ကြေကျ
ပြောင်းရွှ်၊ တပေါင်းကျူးပြီး၊ မိုးသံချီးသော်၊ ဝေးနိုး
မြောက်၊ တောင်ချောင်းမြောင်တရွက်၊ ဘေ့ညက်ထိုလို၊
ဆိုလည်းမထူး၊ ကြက်ဆူးပြတ်ပြတ်၊ ကျေနုတ်ဖင့်နွဲ့၊
ဆံကွေးစီရင်၊ မင်းလွင်လှလှ၊ မြဲနဝေဝေ၊ တောင်လေ
ထန်ပြင်း၊ ဆောင်းတွင်းပီပီ၊ ရာသီလည်းလိုက်၊
နေ့အိုက်-ညှိချမ်း၊ နှစ်ပါးပြွမ်းရွှ်၊ အလွမ်းထပ်ကာ၊
နေလှည့်ရာကို၊ သံသာရင့်ညောင်း၊ တော်မပေါင်းသည်။ ။
ဥဒေါင်းဘယ်မူ မြူးသနည်း။ ။

၂။ နွေလနှောင်းရွှ်၊ ရွက်ညောင်းညွှန်ရှင်၊ နှစ်သစ်
ယင်က၊ ကောင်းကင်ရိုက်ကြား၊ တော်သံထူးရွှ်၊ ကြက်
ဆူးမာရင့်၊ အင်တိုင်းပွင့်လျက်၊ ခါသင့်ချိန်ရောက်၊
ဖူးညောက်ခွေချိတ်၊ နန်းသူဆိုတ်လည်း၊ ပရိတ်ခြည်မျှ၊

* ပဋ္ဌာန်-ကား “ပဋ္ဌာန်” ပါပို့ပုဂံ၊ ပဇာ +
အဇ္ဈ-ဟု ပုဂံဖြတ်၊ ပဇာ = သတ္တဝါ၊ အဇ္ဈ = ထမင်း၊
ပဋ္ဌာန် = သတ္တဝါတို့အား ထမင်း ပေးတတ်သော
မိုးနတ်သား-ဟုလို၊

နှိုင်း-မမျှတည့်၊ ရွှေဝရပ်သူ၊ ထွားဖြူညက်ဝင်း၊ ထုံသင်း
ရွှေရွှေမိရှင်မကို၊ လက်လှကိုင်ရွေး၊ နောင်မင်းပေးသည်၊
ဆေးလေးတည်ကြည်၊ ငါးမည်ပဉ္စ၊ သီလမကင်း၊
သွယ်နွဲ့ရှင်းကို၊ လည်ချင်းဆွဲလျက်၊ ရင်ခွင်ထက်ဝယ်၊
သူ့သက်တမျှ၊ ဆင်ဘိရဟု၊ ဝမ်းကကြင်နာ၊ အောက်မေ့
ရာတွင်၊ ဘော်ကွာမနေ့၊ မြင်သာတော့ဝယ်။ **ဥဩ**
ဘယ်မူ ကြူးသနည်း။

၃။ ဝေ့ချလောင်း၍၊ မြိမ်းမောင်းရိုက်ကြား၊ မုန်တိုင်း
မြိုးက၊ လှိုင်မြိုးဒေးပုံ၊ သင်းခမြန့်နှင့်၊ အနွံအမျှ၊ သည်
ကာလကို၊ ရသည်ကာကာ၊ ဩဇာတက်ဖြိုး၊ လူမျိုး
ခပ်သိမ်း၊ ကြောင့်ကြငြိမ်း၍၊ ဣတ်တိမ်းပျော်ပါး၊
ဘော်ချင်းမျှားနှင့်၊ ကစားလှည့်ပတ်၊ ကောင်းရာဆွတ်မှ၊
ဆံဝတ်မပျက်၊ နားရွှေခွက်ဝယ်၊ ပြည့်နှက်ဖြိုးမျှ၊ ဆင်ဘိ
ရ၏၊ ဝမ်းကကြင်နာ၊ အောက်မေ့ရာတွင်၊ အဝါ၊ အရွှေ၊
တိမ်ခြေကောင်းကင်၊ ပတ်ကုံးဆင်သည်။ **မင်းလွင်**
ဘယ်မူ ပြူးသနည်း။

(၁၀၀) စင်-ရတု

၁။ ချမ်းဆောင်း ဟေမာ၊ မြောက်လေလာကာ
ဘော်ကွာနောင်ထူး၊ တိမ်းမူးမပျော်၊ စိုက်ခေါ်တမ်း
လျက်၊ စက်လည်း-မတည်၊ ဖြေဆည်-မသာ၊ ရှေ့ကြာ
ရေလွတ်၊ ခွေခွေညွတ်သို့၊ ပြာထွတ်ညိုစင်၊ သခင်ကိုသာ၊
မေတ္တာဝှန်ဖြိုး၊ လွမ်းမျိုး လွမ်းလျက်၊ နောင်ထူးစက်
သည်။ **ကျွမ်းလျက်မကွာ ရစေနှင့်။**

၂။ ကျွမ်းဟောင်း ထေ့ဏာ၊ မွေးမွတ်ပြာကို၊
မေတ္တာရစ်လောင်း၊ သည်ချမ်းဆောင်းတွင်၊ ထပ်ပေါင်း
ရွှေရင်၊ မယ့်သခင်နှင့်၊ သာရှင်စုံမက်၊ လည်ချင်းရှက်၍၊
ပိုက်ဘက်ရင်ခွင်၊ ထားချင်သည်ကို၊ လျှောက်လိုက်ဆို
ကာ၊ သွယ်ယိုကျပည်း၊ လွမ်းခြင်းသည်း၍၊ ငယ်* ရည်း
သက်တင်၊ သခင်မတည်၊ ရှိလိမ့်မည်ကြောင့်၊ ကျူးရှည်
ကာလ၊ တမ်းမောလှလျက်၊ လောကထွတ်တင်၊ နတ်ရှင်
မင်းကျွန်၊ မှတ်ရန်သီဟ၊ တေဇလျှိုတက်၊ နောင်မြခက်
သည်။ **လွမ်းလျက်မရှာ ရစေနှင့်။**

၃။ လွမ်းပျောင်းခွေကာ၊ နေလှည့်ရာတွင်၊ သံသာ
ရင့်လေး၊ ကြူးမြည်ကြွေးသည်၊ ကိုယ်မွေး-နီလာ၊ ခြေ
မှာ-သိင်္ဂီ၊ မြိုင်-မမျှတည့်၊ ဖို-မ-မောင်နှံ၊ နေစာခံလျက်၊
ဗောဓိ ခက်ဝယ်၊ လည်ရှက် ရိပ်မြို့၊ ငှက်ဘော်စုံကို၊
နောင်တုံမူးခမာ၊ မြင်ချေသော်လည်း၊ မပျော်-မပါး၊
လွမ်းအားကြီးထူး၊ ညှိုးသသူကြောင့်၊ ဆာယူသို့ပင်၊ မရှင်
တင်းမေး၊ ရေးရေးစုံမက်၊ မမေ့ရက်သည်။ **ချမ်း**
လျက်မကြာ ရစေနှင့်။

(၁၀၁) စင်-ရတု

၁။ အိမ်မက်ပျံလျှင်၊ [ကြောင်းစဆံမျှင်] မထင်စ
ဘူး၊ အံ့ကာမူးမျှ၊ ဆန်းထူးလွန်လစ်၊ အစစ်စစ်ထက်၊
သည်စစ်ဝယ်သာ၊ အာကာဆိုတည့်၊ မိုးတရှည်တည့်။

* ရည်း-ကား-ပေါရာဏ၊ ချစ်ကြိုက်သည်-ဟုလို၊
ကဝိလက္ခဏာ သတ်ပုံတွင် “သွေးရုန်းမျက်မည်း၊
ငယ်ကရည်း၊ စုလည်း မြိတ်စလျှို” ဟု စပ်ဆိုသည်။

သို့သည်တို့ကို ဘယ်သူဘယ်ဝါ၊ တွေ့ဘူးပါလိမ့်၊ မသာ
 မြင်းဆင်း၊ တူးထွင်ခတ်သွား၊ ထိမ်းပါး၊ ဝဲတောင်း၊
 ခြေကြောင်းဆန့်လောက်၊ အစောင့်မြင့်သွန်း၊ မင်းရိုး
 စွန်းထက်၊ စခန်းမဆိုက်၊ ရေမကြိုက်တည်း၊ ရိုမိုက်ညဉ့်
 မှ၊ တပ်တခုချသော်၊ ဖျောင်းပျံပန်းယို၊ အလွမ်းဘိဇုံ၊
 မွေးမိသို့သာ၊ ပမာဋကသွင်၊ ပျံရောက်ချင်စွ၊ မျိုးရှင်နေ
 တည်၊ သည်မှာပြည်ဟု၊ လျောင်းရှည်ဆိုတမ်း၊ ဘွေရှာ
 စမ်းသည်။ ၊ တောင်ကမ်းဘယ်နဲ့ ထုန်ပါအံ့။

၂။ တိမ်ထက်ကပင်၊ မြင်လထူးလည်း၊ အရွှေတည်
 သို့၊ ဆီးရည်နှင်းခဲ၊ မှတ်မှတ်ကြီးက၊ ပုလဲစိုင်တူ၊ ဖွေး
 ဖွေးဖြူမျှ၊ ကောက်ယူကိုင်းကောင်းမဖြစ်တောင်းတည်း၊
 ငှဲစောင်း-မရ၊ မြင်းဆင်ကုခဲ၊ မိုးမျှထိန်း၊ တောင်ကြီး
 တောင်လတ်၊ ခြောင်းကျတ်နှင့်ချောက်၊ ခြေညီရောက်
 လည်း၊ သွေခြောက်မခဲ၊ စေးရွံ့နက်ဆုံး၊ သလုံးပုဆစ်၊
 ကျွန်စစ်ဆန်းထူး၊ ဆက်လွန်ကျူးမှ၊ ချောင်ကျားကြံ၍၊
 ရေကိုတွေ့လည်း၊ ချမ်းခြေတုန်လှုပ်၊ ကင်းလျင်တုပသို့၊
 ခြေချုပ်သောသွင်၊ သွား-မလျင်ခဲ၊ ကုန်စင်ရောရာ၊ ပြန်
 လွယ်ပါမှ၊ ကမ်းသာအိပ်စ၊ နေတပ်ချ၍၊ သာလှအိမ်
 ဆောင်၊ စီးမှတ်ဖေင်နှင့်၊ ရွှေတောင်နန်းမြေ၊ ရောက်
 ချင်လေစွ၊ ညွတ်ရွှေ ဆင့်လောင်း၊ ဆွတ်မျှ ဖျောင်း
 သည်။ ၊ လျင်ကြောင်းဘယ်နဲ့ ထုန်ပါအံ့။

၃။ လိမ်ရှက် မြသွင်၊ ပတ်ကုံးဆင်၍၊ ကောင်း
 ကင်အထိ၊ ရွှာလတ်ဘိက၊ မွေးမိနောင့်သက်၊ ပြာ
 ဝင်းညွတ်မှ၊ ချိုးလက်ရေယောင်၊ ရွယ်သုံးတောင်တွင်၊
 ခန်းသာခွင်နှိုက်၊ ဖြီးပြင်မထုံး၊ လက်သင်ရုံး၍၊ မှီအုံး

နွဲ့လျက်၊ သလွန်ထက်ဝယ်၊ ဘယ်ရက်လသည်၊ သာ
 ကြည် ယှဉ်တော်၊ မျှော်ရုံနည်းဟု၊ ဆွတ်ပျံဝမ်းမှာ၊
 အောက်မေ့ရှာလည်း၊ ဝါ-မဝင်စောက်၊ ဆောင်းသို့
 ရောက်က၊ ချစ်ဘောက်လှဲပြန်၊ စစ်နှင့်တန်ခဲ၊ မကျန်
 ရေးရာ၊ သူရွာရပ်မြေ၊ ရောက်တို့ချေလည်း၊ အောင်
 မြေဘုံနန်း၊ မမြန်းတို့ပါ၊ ဖင်နွဲ့ကြာခဲ၊ မေတ္တာဖြင့်
 အား၊ မိုးသကြားလျင်၊ ကြီးဝါးကြွေးကြော်၊ ပြန်ခွင့်
 ဆော်၍၊ တိမ်ပေါ်လှည့်ဝန်း၊ တဖျင်သန်းလျင်၊ ရွာသွန်း
 ဘွယ်တိ၊ ကယ်လိလိတည်၊ သည်းဘိလွန်ကျူး၊ နတ်
 စစ်မှူးသည်။ ၊ ရှင်မြူးဘယ်နဲ့ ထုန်ပါအံ့။

ဒုတိယပိုဒ်- 'တိမ်ထက်ကပင်'၊ တတိယပိုဒ်-
 'လိမ်ရှက်မြသွင်' တို့ကိုလိုက်၍ ဤပဒေမပိုဒ်၌
 "အိပ်မက်"ကို "အိမ်မက်"ဟု 'မ'သတ်နှင့်
 စပ်သည်။

(၁၀၂) ဝစ်-ရတု

၁။ ကြားသည်ပလျင်၊ တွေးဆရောက်မည်၊ တဆံ
 ခြည်မျှ၊ မှတ်တည်ဝမ်းက၊ အိပ်မက်မျှလျင်၊ စ-နတည်
 ၍၊ မအောက်မေ့တည်၊ ပျော်မွေ့နေရာ၊ ဖြိုတ်ခြည်းသာ
 လျင်၊ ပွင့်လျာထွတ်ထား၊ တို့ဘုရားသည်၊ ကြွသွားမနေ့၊
 လျင်ဆောရေးကြောင့်၊ * (ကလေး၊ စန္ဒာ၊ အင်းယား
 ရွှေတောင်)၊ ရန်မှောင်ပယ်ဖျောက်၊ တိန်းညှင်းရောက်

* ဤနေရာတွင် အချို့မူများ၌- "ကလေးကင်းထား၊
 အင်းယားရွှေတောင်" ဟု ရှိသည်။

သော်၊ခိုင်မြောက်ခက်ဝေ၊ အထွေထွေကို၊ ဆင်ခြေစရာ၊ မနိုးပါ။ ဝေးစွာဘော်ရှုံး၊ မြင်တော့ထုံးက၊ ဝမ်းကွဲး ဆွတ်ပျောင်း၊ နွေသစ် ပြောင်းသည်။ ။တပေါင်း ပြည်လွှာ ပသိ၏။

၂။ ထွားလည်မြသွင်၊ နုကြဆင်ရွံ့၊ ဣန္ဒြေကိုက် ဦး၊တချို့ဖူးက၊ ပြုံးပြုံးသောင်သွပ်၊ ဝေးရပ်ခြေစွန်၊ သည်ကလွန်မှု၊ ချမ်းဂုန်ဘွယ်တိ၊ဘယ်သူရှိလိမ့်၊ လျှံညီ ထွတ်ထွတ်၊ မျိုးတုလွတ်ကို၊ ဘက်ဆွတ်ဇောတ၊ မနှုန်း ရတည့်၊ မကျမြေတွင်၊ ဂေါ်သဇင်ကို၊ ရပ်ခွင်မြေတာ၊ နိုးဘိပါမူ၊ စိမ်းဝါ၊ညိုမြ၊ ကတော့လှနှင့်၊ ယုယရည် စောင်၊ မနှမ်းအောင်ဟု၊ဖြူရောင်ပြာညို၊ သခင်ဘို့လျှင်၊ နိမ့်ကြိုယံကျွန်၊ ကြွင်းမဲပြန်ရွံ့၊ ဆက်ပန်ခယ၊မဆင် ရဟု၊မွှေးပျက်ိုင်ဆုံး၊ ရှေ့နှယ်ကုံးသည်။ ။ခိုင်လုံး ပုညံဝါ လှဘိ၏။

၃။ များပြည်မျှလျှင်၊ ထိကြမိုးသား၊ နှစ်မြောင် ကြားဝယ်၊ ကိုးပါးလုံးခိုင်း၊ ခန့်သည့်တိုင်းလျှင်၊ ခြား ဝိုင်းစီရင်၊ စောင်ထက်တွင်မူ၊ တပြင်လှည့်ထစ်၊ တွင် သစ်စက်စက်၊ သစ်ခက်လင့်စင်၊ သွတ်ထင်ဝါးခပ်၊လင်း လပ်ထောင်လွှား၊ မီးပွားပုန်းအောင်း၊ တုံးမောင်းတီး ဟစ်၊ ကျွန်းမြစ်ကောက်ခွေ၊ ရေလည်းသွယ်သွယ်၊ စစ် ဝယ်မခြား၊ စုံတပ်ဖျားဝယ်၊ ဝတ်စားထူးဘွဲ့၊ သားဝါး ကဲ့သို့၊ *မပြိုပွဲးပြင်၊ ချင်း-ကရင်ကို၊ မမြင်စဘူး၊ အံ့ ကာမူးသည်။ ။ကိုယ်ထူးကြည့်ရှုာ ရဘိ၏။

* -ကား ပေါ်ရာဏ၊ မတင့်တယ်-ဟုလို၊ စတု မြသာရပျိုတွင်-၊ 'ဝိဇ္ဇာသိပ္ပ၊ လူ့ကိစ္စကို၊ ငယ်က-

၎င်းစစ်ရတုကား သက္ကရာဇ် ၉၄၃-ခုနှစ် တွင် နန်းတက်တော်မူသော ဟင်္သာဝတီ ဆင် ဖြူများရှင် မင်းတရားကြီး၏သားတော် ငါးဆူ ဒါယကာ မင်းတရားလက်ထက် စန္ဒားစား၊ သောင်သွပ်စားတို့ ပုန်ကန်သောင်းကျန်းကြရာ တပ်ပေါင်း နှစ်ဆယ် လေးတပ်တွင် စစ်သည် သူရဲ တသိန်း ခြောက်သောင်းနှင့် ညီတော်- ဇင်းမယ်ဘုရင် နော်ရထာမင်းစော၊ ဘထွေး တော်-ပြည်ဘုရင် သတိုးဓမ္မရာဇာတို့ကို ချီတက် လုပ်ကြံစေရာ ငါးလနှင့် အောင်မြင်သည်။ ထို အခါ စာဆိုတော် နဝဒေးလည်းပါရကား ဤ “ကြားသည်ပလျင်”ချီ စစ်-ရတုကို စပ်ဆို သတည်း။

(၁၀၃) စစ်-ရတု

၁။ ဝံကပြန်၍၊ ဧဟမန်လကျွန်း၊ နှစ်ရက်စွန်းဝယ်၊ စခန်းချ၍၊ ချီသည့်နေ့က၊ မိုင်းဝေ တွယ်ခမ္ဘင်၊ ရေတောင်ဝှန်မြို့၊ တိမ်ခိုးလျှံတက်၊ တောင်နှင့်ရှက်မျှ၊ သွန်းစက်ပုလဲး၊ ရေခဲးသီတာ၊ လျှပ်ဝါညီးညီး၊ ဆိုင် လည်စီးလျက်၊ စုံကြီးမြိုင်နက်၊ ရွက်ထက်ဘောက်ဘောက်၊ ဖြောက်ဖြောက်မည်၊ သန်ယံသောက်နီး၊ စွေပြီးမစဲး၊ သွန်ကြီးတင်းကျမ်း၊ ရုံးမက်ချမ်းသည်။ ။တောင်ကမ်း တက်တုံ သက်တုံသောဝံ။

မသင်၊ပျော်ပါးလွင်မှု၊ အကြင်သူအား။ စကားချေ တင်၊သဘင်မမြ၊ ခံတွင်းမဲ့သို့”ဟု စပ်ဆိုသည်။

၂။ လုံ့ယုဂ်နှစ်၍၊ တမ်းခွန်ဖွေးခွေး၊ ရေတိမ်ပြေး
 သား၊ ရေးရေးတံလှုပ်၊ တံရပ်မအား၊ တံတားခင်းကာ၊
 ကူးခဲ့လှာသော်၊ သူ့ရွာရပ်စည်၊ ထွေလည်ထူးဆန်း၊
 တောင်တိရုန်းလျက်၊ စခန်းချနေ၊ အထွေထွေတည်၊
 ဘန်ဝေရှုသော်၊ ရိုင်းသူ့ပမာ၊ ထွေလာကြောင်းစ၊
 မြင်ဘိရရှင်၊ သည်မှာဟန်ကို၊ မကျန်ခြင်းရာ၊ အောက်
 မေ့စာက၊ ဗျာပါထပ်မွန်း၊ ပြိုက်သွယ်ရှမ်းသည်။ ။
 စောင်လွမ်းကြက်တုံ ဖျက်တုံသောဝ်။

၃။ ကြံကြည့်နှစ်၍၊ သည်ဟန်သို့သည်၊ ဖြစ်တော့
 မည်ဟု၊ ရှေ့ပြည်ကိုသာ၊ တ-ရှာတော့၏၊ မိုးရှည်ရှည်
 လျှင်၊ မည်သည့်ရပ်ခြေ၊ မသိလေတည့်၊ ကျူးထွေ
 တိုင်းစွန်း၊ နှံ့စပ်မြန်းလျက်၊ မိုင်းခန်းစိန်ပြည်၊ တလည်
 လည်းကောင်း၊ ကြားရကြောင်းမူ၊ ရွှေပေါင်းမျှားနတ်၊
 သုံးမြောင်ပတ်သား၊ ညာထွတ်ဘုံမြင့်၊ သခင်နှင့်လျှင်၊
 အိုးတင့်စက်ရာ၊ နံ့သာကြိုင်လှောင်၊ သင်းနံ့ပျောင်း
 တည့်၊ စုံပေါင်းပိုက်လွမ်း၊ ပြန်မေးစမ်းသည်။ ။
 ယောင်ယမ်းစက်တုံ မက်တုံသောဝ်။

(၁၀၄) စိ-၅၇

၁။ နှင်းသာထန်၍၊ ဟေမန်မာသာ၊ ဒီလေစက၊
 ရှမ်းမျှနေ့ရေ၊ မိုင်းမိုင်းဝေမျှ၊ မြောက်လေဖြည်းဆောင်၊
 မွန်းတည့် အောင်လျှင်၊ နေရောင်မကျောက်၊ နှင်းမ
 ပြောက်တည့်၊ တလျောက်ဝန်းကျင်၊ သီပေါခွင်၌၊ ငါးအင်
 ကြန်သင့်၊ မျိုးဘုန်းမြင့်ကို၊ ဆင်တင့်ပေလွန်း၊ ရှမ်းနယ်
 ပန်းလည်း၊ အဆန်းတကြယ်၊ ခါမှန်းရှယ်သို့၊ ညွန့်သွယ်

ရှက်ဖြာ၊ စိမ်းညိုနှင့်၊ နီလာရည်လှို၊ ချပ်ဖျားမံလျက်၊
 ဝတ်ဆံဖြူစင်၊ ရှုဘွယ်မြင်သည်။ ။ မွမ်းမြင်ပေါ်ပြည်
 ကူလတည့်။

၂။ ရင်းချာမှန်၍၊ သည်ရန်စင်စစ်၊ ဆက်တိုင်း
 ဖြစ်သား၊ ချစ်လည်း-ချစ်ခင်၊ ကြင်လည်း-ကြင်ကျမ်း၊
 လွမ်းလည်း-လွမ်းသည်၊ ညဉ့်လည်း-ရှည်ခဲ၊ ရှမ်းပြည်
 အုန်းပေါင်၊ နှစ်ပြည်ထောင်ကို၊ ကုန်အောင်ချမ်း
 ဆောင်၊ ပုံလှာပေါင်းသို့၊ များတောင်းမေးမြဲ၊ ချမ်းလှာ
 စိမ့်သော်၊ လွမ်းလိမ့်များကြွယ်၊ နောင်သည်မယ်လျှင်၊
 နောင်နှယ်တမူ၊ လွမ်းသောဟူက၊ ဆံမြဲမယွင်း၊ သက်လုံး
 နှင်း၍၊ သည်ရင်းကျွမ်းခြိုက်၊ မျိုးရင်းစိတ်နှင့်၊ နောင်စိတ်
 ထပ်တူ၊ ဖြူရင်းဖြူ၍၊ သည်းအူကပင်၊ လွန်၍ကြင်
 သည်။ ။ ကျမ်းဝင်တော်တည့် တူတရှည်။

၃။ ခြင်းရာပြန်၍၊ မှာဟန်ထွေလာ၊ နှုတ်ပျူ
 ဟာနှင့်၊ မြေတာကျူးရှည်၊ ရှမ်းရပ်ပြည်သို့၊ ဆွေသည်
 မယုံမောင်၊ * ကျိုင်းမြဲရောင်လျှင်၊ အန်ထောင်ကြမ်းပ၊
 ဒီလေရသော်၊ နှမမောင်ပင်၊ ရန်အောင်မြင်၍၊ ပြန်လျင်

* ကျိုင်းကား- ပေါရာဏ၊ [၁-ထွားထွားဖွံ့ဖွံ့၊
 ၂-အဆောင်အယောင်] ဟုလို၊ ပါရမီတော်ခင်း
 ပျို့တွင် “ရအံ့ဂုဏ်လှိုင်း၊ ငါရည်တိုင်းလျှင်ရှင်ကျိုင်း
 ရသေ့၊ ဤအောက်မေ့လျက်”၊ [ဤအရာ၌ “ထွား
 ထွားဖွံ့ဖွံ့”ဟော] ဖြစ်၏။ ။ ရှေ့ပြည်ဝင်လက်
 တွင် “လေပြင်းမုန်တိုင်းခတ်ဘိလှိုင်းသို့၊ ထီးကျိုင်း
 မပါ၊ မင်းမလ္လာတို့”၊ [ဤအရာ၌ “အဆောင်
 အယောင်”ဟော] ဖြစ်၏။

စေသော၊ မှတ်သဘောဖြင့်၊ ဖြူမောစိတ်ကြီး၊ မေတ္တာ
ခံ၍၊ ဆင်းစံရွှေမည်၊ လျှောက်လိုက်သည်ကား၊ ထောင်
ခြည်ပြည့်စွာ၊ မယ့်ဆံကြာမှု၊ လက်ယာ ရောင်ဘိတ်၊
ပန်စိမ့်ဆိတ်သည်၊ ပရိတ်ချည်တန်း၊ ဖူးရွန်ရွန်ကို၊
ညွန့်ညွန့်ထွတ်ဖျား၊ သျှောင်ထိုးကြားဝယ်၊ ဖြူထွား
သန့်စင်၊ ရစ်ဆင့်ဆင်သည်။ ။လွမ်းလျှင်ပျော်ပြည့်
ဟူကလှည့်။

(၁၀၅) စင်-ရတု

၁။ ကြံရှာမိချေ၊ နေ့လယ်နေလည်း၊ ထွေထွေ
လာလာ၊ မသိသာဘဲ၊ ရွှေဝါစွန်းပြောက်၊ တိမ်ပွင့်
နောက်ဝယ်၊ မောက်မောက်ဖြိုးဖြိုး၊ ကြီးအံ့ဘနန်း၊
လှည့်ဝန်းမဆိုင်၊ ကြီးအိုင်မဲဘူး၊ မြောက်စူးစူးက၊
လေဦးရွှေညွန့်၊ နောင်ဆီလွန်သော်၊ တက်ဟန် ဖြည်း
ဖြည်း၊ တို့လည်းမကြာ၊ ရွှေပြည်သာသို့၊ ပြန်ခါ
ရောက်သည်၊ တန်တော့မည်ဟု၊ မှတ်ရည် တွက်စာ၊
မယ်တို့မှာသည်။ ။ဗျာပါပည်းမျှ ထပ်လိမ့်မည်။

၂။ ဝံသာတိပေ၊ သော့ခါနွေခိုက်၊ မင်းနေကြငှန်း၊
လွတ်တုကျန်းဝယ်ပြင်စွန်းရေဝေ၊ စားဖျားရွှေက၊ ဆောင်
လေ့ဝန်းကြွ၊ တောင်ပြန်စသော်၊ ဖို၊မ-ခေါ်ညီ၊ ဘန်တီ
ဘန်တွတ်၊ ဆွတ်လွတ်ရင့်ရှု၊ သီလေမူကား၊ လျှောက်ကု
တိမ်လိပ်၊ ရွှေပြည်ထိပ်ဝယ်။ ။ညိုရိပ်မည်းမျှ ဝပ်လိမ့်
မည်။

၃။ လျှံဝါညိုရွှေ၊ ကုံးနစ်ရွေလျက်၊ ရွှေသို့တမျှ၊
တောတောင်လှ၏၊ ဆိပ်စကမ်းနား၊ စုံပြားမြိုင်ကြည်း။

သာမျိုးပည်း၍၊ စက်လည်းမပျော်၊ နေသော်မတတ်၊
ပျောင်းညွတ် တိမ်းမူး၊ ဒီစဦးက၊ မကူး နွေလျှင်၊
ရောက်သည်ထင်၍၊ ဝမ်းတွင်မှတ်ပိုက်၊ လွမ်းမိလိုက်ရှင်၊
တိမ်တိုက်ခြောင်းခြောင်း၊ လေလျှင်လောင်းက၊ တပေါင်း
တန်းစူး၊ ကျူးလေတို့လှည့်၊ ကြာမော၏ဟု၊ မြေဖြည့်
ဝမ်းဝယ်၊ ရှင်-မချယ်သည်။ ။ကြာနယ်ချည်းလျှ
လှုပ်လိမ့်မည်။

(၁၀၆) စင်-ရတု

၁။ ပြည်ကခါ၍၊ မြစ်ညာ ချောင်းဖျား၊ ဒီရ
သွားသော်၊ မြဲလားယဉ်ဘောင်၊ ကမ်းနှစ်မြောင်နှင့်၊
စိမ်းရောင်ညီမော၊ ရွှာနှင့်တောလည်း၊ နီးရောစပ်လျက်၊
စဉ်မပျက်တည်၊ ဆစ်မျက်နွယ်တံ၊ ဝတ်ဆံလွင့်ကြေ၊
သာမျိုးဝေမျှ၊ ထွေထွေဆန်းဆန်း၊ ဝမ်းပန်းပြိုကွဲ၊
သန်ခပ်လွဲက၊ လွန်ကဲခြိမ်းမောင်း၊ အရွှေပေါင်းသို့၊
ချမ်းဆောင်းရေနှည်၊ ပြန်ပြောစည်သည်။ ။လေပြည်
လည်းချမ်း မိုးလည်းချမ်း။

၂။ ရည်ပျှံရှာ၍၊ သည်မှာ နောင်အား၊ လွမ်းတို့
ထားသို့၊ သုံးပါးရောပေါင်း၊ မိုးနှင့် ဆောင်းလည်း၊
ချောင်းမြောင်းသဘော၊ ချမ်းတတ်မောစွ၊ ပြာချော
နွဲ့သွယ်၊ နတ်နှင့်ဆွယ်၍၊ ကြင်တွယ်အဟိ၊ ရှင်ခင်း
ရှိလည်း၊ ဓမ္မေမိနေရာ၊ ရွှေပြည်မှာသို့၊ မျှော်ကာ
ခွေလျက်၊ မျဉ်းပျောင်း စက်မှာ၊ နေ့ရက် မြင့်ရှည်၊
နှစ်လည်-လကျူး၊ မိန်းမူး မသာ၊ ဗျာပါကဲဆင့်၊
တောင်ရှိမြင့်၍၊ မြဲနှင့်ဆန်ခန့်၊ ရောင်ဝါ တန့်လည်း။

ချစ်ညွန့်ပွားစည်၊ စက်နှယ်လည်သည်။ ဖြေဆည်
လည်းသမ်း ညှိုးလည်းသမ်း။

၃။ ရှည်လှကြာ၍၊ အခါ တပါး၊ လွမ်းသည်
များထက်၊ ဆ-ပွား-တ-ရှု၊ သည့်အတုလျှင်၊ သည်းအု
ပျံ့ပျောင်း၊ မလွမ်းတောင်းတည့်၊ မိုးနှောင်းလေငယ်၊
သူ့ရပ်ဝယ်လျှင်၊ မကွယ်တောင်ကမ်း၊ သွန်းသိုချမ်းမျှ၊
ဆော်ရွမ်းကြီးမည်၊ ရွာတုံသည်လည်း၊ ပြောင်းမည်
*ယူးယူး၊ ရင့်နွဲ့ကြီး၍၊ နှစ်ဦးတပဲ။ နည်းများဆွဲ
က၊နေမြီးခန်းချောင်၊ သာသည့်ဘောင်နှိုက်၊ ဖြေဆောင်
နောင်တု၊ ရှိလေမူကာ၊ သည်းအု-မမြား၊ ကြင်သော
အားဖြင့်၊ နှစ်ပါးမရည်၊ ချစ်ယုံကြည်သည်။ ဆွေ
သည်လည်းလွမ်း ပျိုးလည်းလွမ်း။

(၁၀၇) စစ်ရတု
(အာသာဝတီဝတ်ဆံချ)

၁။ တကြူးကြူးလျှင်၊ ကြူးလတွေတွေ၊ နွေ၏ သရစ်၊
ခါသစ်ရတု၊ ပင်တိုင်းရှုသော်၊ ရွက်နုယှဉ်စုံ၊ ဖူးကမ်းငို
လျက်၊ ရဂုံမြိုင်သန်၊ ခါမှန်ဆန်းကွဲ၊ ကွဲစလိုလိုက်၊
ဖူးကိုက်ညွန့်ညောင်၊ နှာမောင်းလွက်စ၊ ပြုလကလျှင်၊
မြမြဆိုင်းဆိုင်း၊ ပင်တိုင်းလူလူ၊ လွမ်းစိမ့်ဟူသို၊ မဇ္ဈ

* ယူးယူး-ကား ပေါရာဏ၊ ထိလူ ထိချင်-ဟူလို၊
ပါရမီတော်ခန်းဖျို့တွင် “ဦးကြိုစူးစူး၊ ငါခေါင်း
ဦးနှိုက်၊ ယူးယူးနင်းလှ” ဟူ၍ ၎င်း၊ တောင်ငူဆိုရတု
တွင် “ဆင်ရာမကိုင့်၊ ရှင်တော်ရိုက်ဟု၊ ထိမှိုက်
ယူးယူး၊ မိုးညွန့်ဦးဝယ်” ဟူ၍ ၎င်း စစ်ဆိုကြသည်။

ခိုင်ပေါ်၊ နတ်တို့သော်လည်း၊ သာပျော်ရှင်လန်း၊ မြိုးဘ
နန်းတည့်၊ လွမ်းပန်းကြီးထူ၊ ဘော်ဝေးသူလည်း၊ တူစ
လေဘွယ်၊ သည့်နှယ်စစ်ညောင်၊ မကြာတောင်းတည့်၊
ချမ်းဆောင်းရက်ကြွင်း၊ ငါးကြင်းဆန်ကြ၊ သည်ကာလ
သည်။ *နုမပျိုးတူ အိမ်သူချမ်းချိန် တန်လိပ်လော။

၂။ တမူးပူးလျှင်၊ မူး-မပြေတည့်၊ ရင်ရွှေမနွဲ့၊
တပေါင်းရှုံးသော်၊ ဖန်လဲချစ်တင်း၊ သံညှင်းမကြီး၊
နောင်မဖူးတည့်၊ တန်းခူး-ကဆန်၊ နယုန် ခါလည်၊
မိုးကသည်လည်း၊ ထစ်မြည်ချန်းချန်း၊ တက်တုန်းတံ
ပိုး၊ လိုင်းထိုးမြစ်တွင်း၊ မုန်တိုင်းပြင်းနှင့်၊ မြေသင်းလည်း
ပြန်၊ သြဇာမွန်က၊ အာသင်ရာသီ၊ ခေါ်ညီရတု၊ မင်းရေး
ရှုလျက်၊ ဇေဗ္ဗူ သခင်၊ နတ်ရှင်ဘုရား၊ သွားအံ့တင်းလင်း၊
နန်းမူကျင်းက၊ လေညှင်းဖြည့်လျောက်၊ မိုးပေါက်ကြီး
ဖျန်း၊ သာလှလွန်းသည်။ ကိုင်းကျွန်းနု၍ ရတုတောင်
လေ ပြန်လိပ်လော။

၃။ တနူးနူးလျှင်၊ နူးသည့်မြေသို၊ စုံခြေပင်ဖျို၊ မြဟန်
လိုနှင့်၊ စိမ်းညိုလန်းလန်း၊ ကိုင်းကျွန်း မြစ်လျောက်၊
ကောက်ကစင်းလျှင်၊ မှည့်ဝင်းသခွါး၊ မရှားပည်းမွမ်း၊
ပူးခရမ်းနှင့်၊ စိမ်းရွမ်းရတု၊ နသည်ဖြင်မျှ၊ မြင်လက
လျှင်မင်းဖျားမတ်ကျော်၊ သူတော်ရှယ်လူး၊ ကျူးသည့်
နေ့ရက်၊ ရေခန့်တွက်သော်၊ ရဲမက်စွတ်ရွမ်း၊ ချမ်းခိုဝိုး
၍၊ သည်မျိုးနုမ၊ မောင့်-မွေးဘကို၊ တကွလွမ်းလျက်၊
မှည့်ရွမ်းနုရင့်၊ ဆွတ်မည်လင့်သည်၊ ဖူးခွင့်ချိန်တန်၊ မင်း
ရေးဝန်ကြောင့်၊ လွန်သည်အခါ၊ မယ်တို့မှာသည်။
သိတာမြစ်တွင်း ငါးကြင်းရေပြည့် ဆန်လိပ်လော။

(၁၈၀) ခပ်-ရတု
(ဇော်တရိုင်လုံးချ)

၁။ လွမ်းချက်ပေ့၍၊ ငါးထွေဆင်းပြင်၊ လှသခင်နှင့်၊ ရွှေရင်မပူး၊ နောင်ထူးဘော်ကွာ၊ နေလှည့်ရာကို၊ အာကာမိုးပြင်၊ ကောင်းကင်မို့ မိုင်း၊ လေမုန်တိုင်းလျှင်၊ ပတ်ကုံးဆင်၍၊ မရွှင်ညှိုးခွေ၊ လွမ်းလေစေဟု၊ တိမ်မြေထက်ပြင်၊ ယုဂန်ခွင်က၊ သံထင်ရိုက်ဆင့်၊ တရင့်ရင့်တည့်၊ ဝံတင့်လှအောင်၊ လေးယောက်မောင်လျှင်၊ ဟန်ဆောင်ကာဝန်း၊ တဖျင်သန်းတည့်၊ လျှပ်ပန်းပြုံးပြက်၊ သန်လျက်စွဲကိုင်း၊ မအျှင်ခြင်းမိုရ၊ ကွဲပြားနန်း၊ ပတ်ဝန်းအောက်ထက်၊ ဘဝကြီးရိုက်၊ မြေသို့လိုက်မျှ၊ ဝှန်ကြိုက်အုန်းအင်း၊ စက်မီးဝင်းလျက်၊ ထန်ပြင်းထစ်မောင်၊ ရွာထပ်လောင်းသည်။ နွဲ့နှောင်း ပြုစင် အပြင်လျချည်း၊ စုလည်းလျစ်လျူ၊ အိမ်သူချမ်းနှင့် လေတော့မည်။

၂။ တမ်းလျက်ခွေ၍၊ သားရွှေဝင်းစင်၊ စုလည်းသျှင်နှင့်၊ ရွှေရင်နွဲ့လျက်၊ စက်သောခါမှ၊ စွေပါဘိလော့၊ မချီပျောင်းသမ်း၊ ခေါ်တမ်းလျက်ပင်၊ လွမ်းစဉ်တွင်နှိုက်၊ သံထင်ကြမ်းဝါး၊ မိုးနတ်သားလျှင်၊ သနားမဲ့လျှင်၊ ကိုယ်ချင်းမစာ၊ ဘယ်ကြောင်းခြာကြောင့်၊ ထပ်ကာမနေ၊ စွေဘိသနည်း၊ ပူလောင်သည်းစွ၊ တောင်ကြည်းပြင်ကမ်း၊ ပြည့်လျှမ်းစေခြင်း၊ မြစ်အိုင်အင်းလည်း၊ ကုန်းကျင်းစီးဝင်း၊ ကောင်းကင်ဝေဝေ၊ တိမ်မြေပြာဝင်း၊ ရွာသံပြင်းနှင့်၊ မိုးမင်းဒေဝါ၊ ရွာတို့ပါက၊ ကလျာနိကာယ်၊

တဆယ်မက၊ လှလှကို၊ နောင်မြဲ-မမြင်၊ မြင့်ကြာတင်သည်။ ပြုစင်နွဲ့ရှင်း၊ စိုးမင်းနတ်တူ အိမ်သူပျိုးပင် သခင်တမ်းနှင့် လေတော့မည်။

၃။ ကျွမ်းသက်ဝေ၍၊ မြဲတေရုပ်သွင်၊ လှထွတ်တင်သား၊ သက်လျှင်မှတ်ဝိုက်၊ ကြင်ပေထိုက်သည်၊ ရောင်မြိုက်နွဲ့နှောင်း၊ လှဟန်ကောင်းကို၊ ထပ်လောင်းပူပင်၊ လွမ်းစဉ်တွင်နှိုက်၊ ကောင်းကင်အုန်းအင်း၊ မိုးနတ်မင်းလျှင်၊ ထန်ပြင်းဟစ်ကြေး၊ သားမြေးစုရုံး၊ နှလုံးပျံ့ပျူး၊ စွတ်ရွှမ်းနူးမျှ၊ ရိုက်ကြုံးမနေ၊ စွေဘိသည်နည်း၊ ပူလောင်သည်းစွ၊ စုလည်းသခင်၊ လှထွတ်တင်သည်၊ မရွှင်နှောင့်နှယ်၊ မှီလေဘွယ်တိ၊ နုနယ်နွဲ့ရှင်း၊ စိုးမင်းနောင်နတ်၊ မသိတတ်ခဲ့၊ ဆယ်ခြွတ်သက်တင်၊ တင့်ဆင်းပြင်မှု၊ ကောင်းကင်မိုးလ၊ ဝင်းဝင်းပသို့၊ စည်းစမြဲရွက်၊ ရောင်ဘိတ်လျက်ကို၊ နှောင့်လက်ပင့်သိုင်း၊ မြင်လိုက်တိုင်းနှင့်၊ ရွယ်ကျိုင်းဝင်းလျှံ၊ လှဆင်းစံကို၊ သန်ယံကျူးမှ၊ မိုးသောက်ထတွင်၊ ဒိပ်မက်မြင်သည်။ အသွင်ပဝင်း ပျိုးရင်းသက်လှယ် နုနယ်ပြုစင် အိမ်ရှင်လွမ်းနှင့် လေတော့မည်။

(၁၈၉) ခပ်-ရတု

၁။ ဆိုခဲ့ကြာတင်၊ ဆောင်းလစင်မျှ၊ ထင်ထင်မရောက်၊ ရှေ့ခေါက်ပတ်လည်၊ ပြန်လျှင်းမည်ဟု၊ ယုံကြည်စေလျက်၊ လျှောက်မိန့်မြွက်ရှင်၊ နွေရက်ကုန်ကျွန်း၊

* လှလှ-ကား ပေါရာဏ၊ ကိုယ်ဟန် သေးသွယ်သည်-ဟုလို။

လသစ်ဆန်း၍၊ မိုင်းဝန်းမင်းလွင်၊ ရွက်ကျင်ချပြတ်၊
တိမ်ပုပ်ဝေ့လည်၊ ဆန်းလေပြည်နှင့်၊ တောင်တည်
တလျှောက်၊ ကြင်လောက်ကြင်ခွင်၊ မြင့်လည်းမြင့်လွန်း၊
ရွှေပြည်နန်းသို့ရွှေပန်းရွှေလျက်၊ ရွှေလျှံစက်သည်။ ။
မြိုးပြက်ရွှေရည် ဖြည့်လှည့်သော်။

၂။ လိုမဲ သာလျှင်၊ ဒိန်ခါကာလ၊ မည်သည်ကဟု၊
ဆိုရစရာ၊ ကြောင်းခြာမဲလျှင်၊ ဆောင်းကြွင်းနှေ့စ၊
ခုချည်းကကို၊ ရှန်းမျှပြက်စက်၊ နေ့ရက်ဆက်၍၊ ခန့်တွက်
မသိ၊ ရွာဘိသွန်းကြီး၊ ဖွဲးဖွဲးကျမိုင်း၊ မုန်တိုင်းညိုညို၊
ရစ်ဆိုတိမ်မှောင်၊ ရွှေရောင်ခြယ်တပ်၊ ပြက်သည်လျှင်
နှင့်၊ ရင်လပ်ဘော်ရှား၊ ရှိသူအားကို၊ သနားမဲ တောင်း၊
ဘုသည်းပျောင်းမျှ၊ တပေါင်းခေါ်မှည့်၊ မှတ်လျှင်း၏ သို့၊
လျော့တည့်ပိတ်ရှက်၊ ချမ်းငြိမ်းပြက်သည်။ ။ မိုးသက်
လေပြည် ဖြည့်လှည့်သော်။

၃။ ညိုလဲ ပြာဝင်၊ မယ့်ရုပ်သွင်မျှ၊ ကောင်းကင်မိုးဝ၊
ဝေ့ပူမြဲသို့၊ တင့်လှဘိပေ၊ အသရေတိ၊ လျှော်ရွှေစံကျွန်း၊
ပုံဖြင့်သွန်းသို့၊ ရံဝန်းရွှေလယ်၊ ရှင်စံပယ်သား၊ နတ်ဆွယ်
ဘုန်းသစ်၊ မျိုးရင်းစစ်လျှင်၊ သည်နှစ်ရတု၊ ညွှန်နု
ဝင်းပြောင်၊ ခုတိုင်အောင်လည်း၊ ဆွေမောင်နှုတ်က၊
ဆွတ်လေစွဟု၊ ကာလမြင့်ရှည်၊ တမ်းလိမ့်မည်ဟု၊ ဆိုသည်
နေ့က၊ စေ့စေ့စ၍၊ ဆယ်ဆအသက်၊ ပြုစိုမက်သည်။ ။
ချိုးလက်ရေသည် ဖြည့်လှည့်သော်။

(၁၉၀) ဝမ်း-ရတု

၁။ ယခုတုံသည်၊ ဖြည်းလေပြည်လည်း၊ တောင်
လည်-မြောက်လှည့်၊ တည့်တည့်မလား၊ ညဉ့်ကား-
ချမ်းခြေ၊ နေ့ကား-ပူရှင်၊ အာကာခွင်က၊ သို့ပင်ပြတ်ပြတ်၊
မမှတ်သာမော၊ ခပ်သိမ်းတောလည်း၊ ရှုပြောမညောင်း၊
ပြောင်းအုံသူလူ၊ ရတုချီချယ်၊ လွမ်းဘွယ်ထွေလာ၊
သည်အခါမူ၊ ဗျာပါဝမ်းကွေး၊ စိတ်ကိုခွဲသို့၊ နှင်းဖွဲး
ရောရှက်၊ သိသာခက်သည်။ ။ တိမ်ရွက်ကြေတုံ
မှိုင်းဝေတုံ။

၂။ အနုငုံရှည်၊ ကင်းနှင့် သည်လည်း၊ ပွင့်မည်
ညီအောင်၊ ဟန်ရည်စောင်သို့၊ ရွှေဆောင်နောက်လိုက်၊
ပင်နှိုက်မကျန်၊ ကြီးအားသွန်သော်၊ ဝါလွန်ဆောင်းလ၊
ချီလေစက၊ နှမငယ်ဆွေ၊ မှာခွဲထွေမူ၊ ရစ်ခွေပတ်ဆင်၊
လည်ဝယ်ပင်တည့်၊ ပန်းသွင်ပမာ၊ ပန်ချင်စွာလည်း၊
မကွာချင်လှည့်၊ ဆိုဘိ၏ သို့၊ သို့သည့်နှုတ်နှင့်၊ မတန်
မြင့်ခဲ့၊ ဖင့်ဖင့်နွဲးနွဲး၊ ချစ်ဘော်ကွေးလျက်၊ ဝမ်းထဲမလား၊
ပေါ်ပျူဟာဖြင့်၊ နှုတ်သာတမန်၊ စီးမြင်းသန်နှင့်၊ ။
ယုံကျွန်စေတုံ ကြာလေတုံ။

၃။ တစုယုံကြည်၊ ချစ်မှုနည်နှင့်၊ နှုတ်တည်မကျ၊
နောင်မွေးဘလျှင်၊ ပျသည့်ဝမ်းကို၊ ပူစေလိုဟု၊ ဆိုလေ
သရွှေ၊ မေ့ကြီးမေ့ခဲ့၊ နေ့ကိုလှရှား၊ ကျင့်လေများသော်၊
နုထွားထွတ်ထွတ်၊ ရေမှလွတ်သည့်၊ ခွေညွတ်ကြာတိမ်း၊
နွဲရှာယိမ်းသို့၊ မသိမ်းဆံမျှ၊ မွေရာမထက်၊ ပျောင်းပျ
လျောင်းမို၊ ဆိုစဉ်စီလျက်၊ မအိမကျွန်း၊ ရှင်လန်းမပျော်၊
ညှိုးရော်ကားလွန်၊ ဖြစ်သောဟန်ကို၊ ကျွန်လည်းသို့ပင်၊

လာတိုင်းမြင်လျက်၊ ဘယ်တွင်မသိ၊ မေ့လျော့ဘိဟု၊
မျက်စိ မျော်ညောင်း၊ ဘော်ရွှေ ပေါင်းနှင့်၊ ပျော်
ကြောင်းမြေတုံ ညွတ်ခွေတုံ။

(၁၉၁) ဝမ်း-ရတု

၁။ ထွေလည်လှ၏၊ ပျောင်းပျလှည့်ရာ၊ အောက်မေ့
စာသော်၊ သို့ခါနွေသစ်၊ ဆန်းရောက်လစ်က၊ မြစ်လည်း
ကြည်စင်၊ သုံးပြင်ဖြူဆွတ်၊ ခေတုတွတ်မြည်ကြွေး၊ ကြေး
သံညောင်း၊ ဥဒေါင်းဆက်ရက်၊ ပင်ထက်ခိုင်မြည်၊ ကြွ
မှည့် ခြေပြင်၊ လမ်းခွင်ရပ်စဉ်၊ ဥယျာဉ်ရမ္မာ၊ နန္ဒဝါသို့၊
ရှုရှုလေလေ၊ အတွေ့တွေ့တည်၊ သရေခေတ္တရာ၊ ပြည်
အောင်ချာသည်။ ။ အသာနတ်ပြည် မျှလိမ့်မည်။

၂။ ရွှေရည်မျှ၏၊ ပွင့်ကြလှည့်လျက်၊ ရွက်ရှည်ပေါ်
လစ်၊ အသစ်ချည်းသာ၊ လျှော်ရွှမ်းကွေး၊ မစိမ်းသေး
တည်၊ *တွေးတွေးခြင်းခြင်း၊ ဝင်းဝင်းသာမော၊ တောင်
တော အတိ၊ ရုံးရုံးညီမျှ၊ ရွယ်ရှိထပ်တူ၊ ရွှေပြည်သူတို့၊
မြင့်မြင့်နောက်ဘက်၊ မြီနှင့်ရှက်သော်၊ ပျော်လျက်ရှင်စံ၊
ရည်ငံရွယ်ချူ၊ အိမ်သူဆွေစုံ၊ နှုံးပိုက်ခြံ၍၊ သုံးပုံတိ
တောင်၊ လရောင်နေငြိမ်း၊ ခပ်သိမ်းကျွန်းတွင်၊ ပြည်
သဘင်သည်။ ။ ဝန်းကျင်ပတ်လည် ပလိမ့်မည်။

၃။ လေပြည်ပြန်၊ တောင်ကချီလစ်၊ ရွက်ကြားရစ်
မျှရောက်သစ်ပျံ့ညှင်း၊ သည်းကိုချင်းမျှ၊ ဆောင်းကြင်း

* တွေးတွေး ခြင်းခြင်း-ကား ပေါ်ရာဏာ ရုံးရုံးနိမြန်း
သည်-ဟုလို။

နွေဦး၊ ဝိုးဝါးကူး၍၊ နံခြူးကြိုင်ပျ၊ ပေါ်သမျှကို၊ ယုယ
မရွှင်၊ မျော်လျက်ပင်တည့်၊ ညောင်းလျှင်မှီအုံး၊ လည်း
လျောင်းကုံးသို့၊ မိုးဆုံးမြေခြား၊ ယိုးဒယားကို၊ ကြား
သည်အပ၊ ဝေးမောလှ၏၊ ပြန်ရဘယ်နံ့၊ ပန်မိအံ့ဟု၊
ဆွတ်ပျံ့ကိုယ်လုံး၊ ပန်းသို့ချန်းလျက်၊ ပင့်ရုံးလက်သင်၊
ခန်းသာခွင်ဝယ်၊ ရှုပ်သွင်ထွားပျို၊ သွယ်နွဲ့ညီသည်။ ။
နောင်ကိုမှတ်ရည် တလိမ့်မည်။

(၁၉၂) ဝမ်းရတု

၁။ ပုံ* တပျင့်လျှင်၊ မျက်ပွင့်ရှုရာ၊ ကြည်တွယ်သာ
တိ၊ အဝါ၊ အရွှေ၊ ခတ်မြေလှရော၊ ဖြူရောင် နှော့၍၊
တောင်တောချောင်းနား၊ ဝမ်းပါးတိမ်းမူ၊ မနော့
တည့်၊ မပူးနေရောင်၊ မိပ်ခေါင်သာလွန်း၊ တောင်ပင်စွန်း
ဝယ်၊ သမ်းမြန်းမတုံ၊ ဘော်ကိုငဲ့၍၊ ဆွတ်ပျံ့လှည့်ငြား၊
သွင်မူထားကို၊ သနားမောစွ၊ သိချင်လှ၏၊ ပျောင်းပျ
မျှော်ကာ၊ တို့ကိုသာလျှင်၊ သည်းချာသမ်းမဲ၊ ရင့်ရွနွဲ့
လျက်၊ နောက်တဲးကမ်းဘေး၊ ကျွန်းထောင့်ကွေးဝယ်၊ ။
မြစ်တွေးဘယ်ပူ ကြူးသနည်း။

၂။ စုံကရင်လျှင်၊ ညွန့်သင့်လိုက်လိုက်၊ ဖူးကိုက်လဲ
ရွှိမ်း၊ မစိမ်းရက်ဆင်း၊ ငုံ့သစ်ကင်းက၊ မိုးနှင်းတိရွာ၊
လေသာ တိဖြည်း၊ မှောင်မည်းတိပတ်၊ မိုင်း-မပြတ်

* တပျင့်-ကား ပေါ်ရာဏာ တူသည်-ဟုလို၊ ရှင်မောာ
ရင့်သာရ-ဆို တူရိဒတ် လက်ကြီးတွင်- “ကိုယ်
လက်ကြီးမြင့်၊ ထန်းပင်နှင့်လျှင်၊ တပျင့်ရှိစကောင်း
ဘွယ်တည်း”ဟု စပ်ဆိုသည်။

တည့်၊ ဘက်ဆွတ်နှင့်ဘဲ၊ ပျဉ်းနှင့်လဲးလည်း၊ ပေါ်မြီး
 ညွန့်ဖူး၊ ပွင့်စဉ်းဝယ်၊ ဆော်ကြီးဆိုဆမ်း၊ နွေမြီးပြမ်းနှင့်၊
 အလွမ်းကြာဝေး၊ ပျော်ငြိမ်းလေး၏၊ မြစ်တွေးကြီးသော်၊
 ညိုညွတ်ဆော်၍၊ နတ်ကျော် ဘန်ဆင်း၊ သန်မိုး
 ကြွင်းဝယ်၊ မုရင်းသံလေး၊ ရင့်ထပ်မြွေးသည်။ ။
 ဟစ်ကြေးသွယ်ယူ နူးသနည်း။

၃။ ကြုံသဖြင့်လျှင်၊ အသင့် မှာချေ၊ နှုတ်ထည့်
 လေသို့၊ မြည်ထွေ မြစ်တွေး၊ ကန်ထောင့် မြွေးက၊
 ရင့်ကြေးသံရှည်၊ ကြီးလသည်နှင့်၊ ချစ်ကြည်လွန်ပြင်း၊
 တနေ့ခြင်းဝယ်၊ သည်ရင်းမျိုးဆွေ၊ ဖူးကြစေဟု၊ ကြိပေ
 လှောက်ကု၊ မည်သူလွန်ကဲ၊ မဆော်ဘဲကို၊ သည်းစွဲ
 ကြင်မြတ်၊ မျိုးရှင်စိတ်နှင့်၊ နောင်စိတ်တည့်၊ သည်မှာ
 ပြီဟု၊ နှိုင်းဆီတူညွန့်၊ နတ်မင်းမှန်းက၊ ဆံစွန်းတပြေး၊
 ဟုမဝေးသည်။ ။ ချစ်ရေးလှယ်ဆူ ဦးသနည်း။

(၁၉၃) ၈၆-၇၇

၁။ အခေါင်တမုတ်၊ နရထွတ်ဟု၊ ဝန်းပတ်
 ကြောက်စိုး၊ ကျွန်းလုံးနိုးမျှ၊ တန်းခိုးထန်ပြင်း၊ ရာထီး
 စင်းနှင့်၊ ချွတ်ယွင်းကြိမှား၊ ယိုးဒယားကို၊ တိမ်သား
 စင်ခေါင်၊ တန်ဆောင်ပြည့်ထွက်၊ ကျွတ်သည်ရက်ဝယ်၊
 ရှေးဆက်လွန်ကျူး၊ မမြင်ဘူးတည့်၊ ဟူးဟူးပတ်လည်၊
 စကြာနှည်သို့၊ ငုံ့ဆည်မဆိုင်း၊ ခန့်လင့်တိုင်းကို၊ ဖြတ်ပိုင်း
 ဘုန်းရေး၊ နစ်မွန်းစေမှ၊ မြို့နေသူချင်း၊ မင်းလည်းမကျန်၊
 ဆဒန်ဖြူစင်၊ လေးစီး ဆင်နှင့်၊ မြေတွင် ဝပ်တွား၊
 မြွေး၊ သား၊ နွယ်မြစ်၊ ကျွန်ချည်း ဖြစ်လျက်၊ ရန်လှစ်

ဘုန်းထု၊ ကြားဘိမူကား၊ ကြင်သူတို့သက်၊ မိုးလေ
 ဘက်သည်။ ။ ရဲမက်လွမ်းတ မယူလော။

၂။ တလဲးလဲးလျှင်၊ သည်းထဲးစာနာ၊ အောက်မေ့
 ရှာသော်၊ တရာ ထီးဆောင်း၊ မင်းအပေါင်းနှင့်၊
 ဘေးလောင်းတော်သည်၊ သလိုပြည်နိုက်၊ * ဇာနည်
 မြို့လွှ၊ တပြိုင်ရသို့၊ မြို့ပြထီးနန်း၊ သိမ်းမြန်းမကြွင်း၊
 လင်းဇင်း ပြည်ထောင်၊ မြူရောင်ပေါက်ပျို၊ မင်းကို
 တသား၊ သည်းကြားရတွာ၊ သူဇာပေးဆက်၊ မြေတော်
 ရွက်၍၊ စုံမက်မွမ်းဖြင်၊ လက်တွင်ပည်းမျှ၊ ကျွန်းလုံး
 ရလျက်၊ ကာလနေတည့်၊ ညောင်းတာရှည်မှ၊ နတ်ပြည်
 ထက်မှာ၊ ဝတီ သာသို့၊ ခက်ဖြာညွန့်တွား၊ ငြိမ်းမြင့်
 ဖျားထက်၊ ရှေ့သား-ရှေ့ဝတ်၊ ရှေ့ရည်စွတ်သား၊ ယုဆွတ်
 ကိုးဆိုင်း၊ သက်တင် နှိုင်းသည်။ ။ ပင်တိုင်းပွေးပျံ့
 မကြူလော။

* ဇာနည်-ကား၊ “အာဇာနိယ” ဟုသော
 ပါဠိမှ အာဇာနိယ = အာဇာနည် = အာဇာ
 နည်-ဟူ၍ ဖြစ်လာသည်။ အကြောင်း-အကျိုး
 ဟုတ်သည်-မဟုတ်သည်ကိုလွန်စွာသိ၍ ထိတ်လန့်
 ကြောက်ရွံခြင်း ကင်းသည်-ဟုလို [၁-သီဟ =
 မြသေ့၊ ၂-ဟတ္ထာ ဇာနိယ = ဆင်အာဇာနည်၊
 ၃- အဿာ ဇာနိယ = မြင်း အာဇာနည်၊
 ၄- ဥသဘာ ဇာနိယ = နွားလား အာဇာနည်၊
 ၅- ပုရိသာ ဇာနိယ = ယောက်ျား အာဇာနည်၊
 ၆- ဒိဏာသဝ = ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် [ဤကား အာဇာ
 နည်ခြောက်ပါးတည်း။

၃။ အထူးအထူး၊ လွန်ပျံ့ပျားသား၊ ခွေဦးခေါ်မှန်း၊
 တပေါင်းဆန်းက၊ သာလွန်းခေါင်စွေ၊ မင်းဖျား
 နေသည်၊ အောင်မြေ တုလွတ်၊ ဘုံပြာသာဒ်နှိုက်၊
 ရွှေထွတ်လှိုမှန်း၊ မြောက်ဆောင်နန်းဝယ်၊ ရံဝန်းမျက်ရွှ၊
 သဘင်ပြု၍၊ ရတုသာကြည်၊ ရဂုံသည်လည်း၊ လေပြည်
 ဖြည်းလွင့်၊ ပင်တိုင်းတင့်လျက်၊ ခါသင့်သာထွေ၊ ချုပ်ည
 နေဝယ်၊ ဇာနေယ်တိပြောက်၊ ဘုန်းကြောင့်ရောက်သား၊
 လျှံတောက်ငွေတောင်၊ ယာဉ်ဖြူပြောင်ထက်၊ မိုးခေါင်
 ပဝန်း၊ နေ့နှယ်ထွန်းမျှ၊ ဦးစွန်းထိပ်စွေ၊ အခေါင်
 နေသည်။ ညောင်ရေရှုတော် မမူလော။

(၁၉၄) ခပ်-ရတု

၁။ ဘက်အင်ရည်တူ၊ လှမျိုးဟူက၊ မည်သူမထိုက်၊
 ချော့ရောင်မြိုက်ကို၊ နှုံးပိုက်ယဉ်တက်၊ ဒီမည့်ရက်က၊
 ဖြည်းသက်မြောက်လေ၊ မယွန်းစေဟု၊ ထွေထွေဖန်များ၊
 ဆပွားကုံးလွန်၊ အူသည်းပြန်မျှ၊ ပန်မိလှာစေ၊ ချိုးရေ
 လက်ရှည်၊ မျှော်နှင့်မည်ဟု၊ မိန့်သည်ကိုမျှ၊ မြက်ဟ
 စဉ်စီ၊ မပီစေ့စွေ၊ ပျောင်းရှာခွေသည်။ ၁၅.၅၅.
ဝယ်သာ ထင်တော့သည်။

၂။ ညက်စင်ကြည်ဖြူ၊ တင့်မူရနှင့်၊ ဇမ္ဗူရွှေမှည့်၊
 စံတွင် ရှည်သား၊ မြီးပြည့်သရေ၊ တင့်နေရုပ်ဟန်၊
 ဆင်းတမ်းခွန်မှ၊ သလွန်ပြောက်ဆင်၊ မွေယာခွင်ထက်၊
 သလင်ပျံ့မှန်း၊ မိုအုံးဝန်းဝယ်၊ ညှိုးမြန်းရစ်ခွေ၊ ရှိလိဉ်
 ထွေကိုဆည်ဖြေမလှည့်၊ မြော်နဲ့သည်ကြောင့်၊ မိုးရှည်
 ကုံးလွန်၊ ထပ်ကာဝှန်တည့်၊ ရံဖန်မမေ့၊ မျဉ်းမျဉ်း
 ခွေသည်။ မေ့ မေ့ သွယ်ဖြာ ရှင်တော့သည်။

၃။ ခက်ရှင်မဉ္ဇူ၊ ပန်းအတူလျှင်၊ လှသူများနတ်၊
 ချော့ရောင်မွတ်ကို၊ ထိပ်ထွတ်ပန်းသွင်၊ မဆင်စဖြစ်၊
 ကျူးပေလစ်သော်၊ ပတ်ရစ်ရှက်ထွေး၊ တိမ်သို့မြွေးမျှ၊
 နှောင်းမွေးနေသည်၊ ဘုံရှေ့ပြည်သို့၊ လေပြည်ပုံသန်း၊
 ရောက်ချင်လွန်းခဲ့၊ ပထွန်းရောင်ဝါ၊ ရှင်တော်ရာလျှင်၊
 သီတာချမ်းမြ၊ ဘန်ဆင်း မ-လော့၊ ဌာနသူပြည်၊
 တွေ့ဘိသည်လည်း၊ ဆီးရည်ကျဖြိုး၊ ထပ်ခါမိုးတည့်၊
 တိမ်ခိုး-လ၊ ငွေ၊ ပြောင်းမရွေ့သည်။ ၁၆.၀၀.
ဘယ်ညာ ဆင်တော့သည်။

(၁၉၅) ခပ်-ရတု

၁။ ပြစ်ဟူသည်ကို၊ ပြစ်ခြည်စဉ်ထာ။ နတ်ထွတ်
 ဖျားမှ၊ ကြိုးစားထွေငေါ်၊ ယူဆသော်လည်း၊ မူးမော်
 မည်သာ၊ ဝေးလံကွာလိမ့်၊ ညက်ပြာသွယ်ညွတ်၊ ညိုလဲ
 မွတ်မှ၊ ဝါကျွတ်လွန်ပြီ၊ ဒီမည်သိက၊ မျက်စိပြည့်လှုံ၊
 စားမည်တည့်၊ သန်ယံသောက်လုံး၊ အုံးဝယ်နှုံးလျက်၊
 လွန်ကုံးမူနည်၊ ချစ်ရိပ်ခြည်ကို၊ ဖြေဆည် မတတ်၊
 ခေါ်တွတ်ဖန်များ၊ စကားကိုပ၊ စေ့စ-စဉ်စီ၊ မပီပြန်
 ကြိုက်၊ နှင်းနယ်မိုက်သည်။ မျှော်လိုက်သည်သာ
များတော့သည်။

၂။ ချစ်ပူနည်ကို၊ ချစ်သည်မျက်စိ၊ မြင်နဲ့မိ၍၊
 မြိုဆိုမေ့၊ သည်ရပ်ခြေဝယ်၊ မပြေတရေး၊ ရှိမည်
 ဝေးခဲ့၊ မလေးသိရုံး၊ မဉ္ဇူကုံးသို့၊ ဦးလုံးထိပ်ပြင်၊
 အပြည်ဆင်လျက်၊ စစ်ခွင်မြေတာ၊ ဒီလေရာကို၊ မပါ
 နဲ့ဘိ၊ ကျန်ရစ်ရှိသော်၊ မွေးမိရုပ်ကြည်၊ နေ့ရှိသည်နှိုက်၊

ရွှေရည်မညောင်း၊ ပျော့ပျော့ပျောင်းသည်။ ဖယောင်း
နှိုင်းပုံ၊ မတန်တိုတည့်။ အာရုံရိပ်ခြည်၊ မယ်နေသည်ကို၊
စက်မည်ဘုံနှိုက်၊ မပျော်ပိုက်သည်။ **ခေါ်စိုက်သည်**
သာ ကြားတော့သည်။

၃။ နှစ်ယူမည်ကို၊ နှစ်မည်တွေပြား၊ ရှိမည်ထားဘိ၊
ဆပွားစုံခက်၊ ကြင်မယ်သက်ဟု၊ နှင်းဆက်လေလေ၊
ချစ်ရုံသေလျက်၊ ရဝေသလင်း၊ ဖြိုဝင်းပြက်စောင်၊
လရောင်တင့်မှန်း၊ ခြူးပန်းမျက်နှာ၊ တိမ်လွှာကိုတည့်၊
ရစ်လှည့်သတောင်း၊ ပြောက်ကောင်းစိနစ်၊ ပတ်ရစ်
ရှက်ဖြာ၊ ဆီးကာရုံထောင်၊ သလွန်ညောင်ထက်၊
မိုက်မှောင်ခွါရုံ၊ ပိုက်ခြံယှဉ်နွဲ့၊ ရစ်ဆွေးလည်တွင်၊ ပန်း
နှယ်ဆင်လျက်၊ ကြာသွင်ပုံ၊ ဖြည်းမိန့်နှုတ်နည်းကြောင့်၊
စက်လည်းနားနှိုက်၊ ထင်မိလိုက်သည်။ **ပျော်ကြိုက်**
သည်သာ ဖြားတော့သည်။

(၁၉၆) စ်-၇၇

၁။ ချီသည်အခါ၊ ဟေဝန္တာကာဖြည်းလှာပုံ၊ ပျူ။
မြောက်လေမြူးသော်၊ ကျဖြူးနှင်းသစ်၊ ကြွေးဟစ်
ပြောင်းကာ၊ ဝါလည်းမဝေး၊ ရိုးသေးဖွေးကြွင်း၊ လွမ်းတင်း
ထွေဆန်း၊ ပန်းလည်းခဝဲ၊ ရွှေရည်စွဲက၊ ဝမ်းကွဲဝမ်း
ပါး၊ မသွားထိုချင်၊ ရတုတွင်နှိုက်၊ စစ်ခွင်မြေကျူ။
ကြမူးဆဲဆဲ၊ သမ်းမေးပျောင်းပျ၊ ချီခဲရသော်၊ လေးလ
မျှ-နွေ၊ မကြာစေဟု၊ လျှောက်ပေသော့အား၊ လာငြား
မှတ်ရွယ်၊ ထင်လေဘွယ်သည်။ **ကြာနု နယ်ပျောင်း**
လှည့် ပေကာသော်။

၂။ မှို၏ အတာ၊ ကြာစွာအဆုံး၊ တပေါင်းလုံးကို၊
တွက်ကျုံးနေရေ၊ မလွန်စေဟု၊ လျှောက်ခြေဆည်မ၊
ဖြားယုယရှင့်၊ ခုမှမူကား၊ ရက်ရှည်လျား၍၊ စကား
စွဲမဲ၊ ဆိုတုံခဲရှင့်၊ ချိန်းဘွဲကျိန်တွယ်၊ ယုံဘွယ်မရှိ၊
နေဘိသင့်ချေ၊ စေလိုက်လေ၏၊ စံရွှေရည်လေး၊
ဘိုးခေါင်ကျေးလျှင်၊ ကြိုင်မွှေးနံ့မြူး၊ စကားဦးနှင့်၊
တန်းခူးရာသီ၊ ပီပီမကုန်၊ ကဆုန်ဆန်းထွေ၊ မကြာ
စေဟု၊ လျှောက်ပေသော့အား၊ လာငြားမှတ်လျက်၊
ချီးရေတွက်သည်။ **မယ်လက်ညောင်းလှည့် ပေကာ**
သော်။

၃။ ညီမညီအလာ၊ ရတုမှာလည်း၊ ပြန်ခါစစ်နှင့်၊
ညီ၍ချင့်သို့၊ မြိမ်းလင်ထစ်မဲ၊ စေ့မဲးတည့်၊ ပုလဲး
ငုံသွယ်၊ တင့်ကြောင်းချယ်၍၊ မြနှယ်ပတ်ခွေသက်တင်
ခြေနှင့်၊ စုန်လေသုတ်ဖြည်း၊ ထန်သည်းပြင်းစွာ၊ ရံခါ
မတိတ်၊ မဆိုတ်လှည့်နိုး၊ မြက်သားပျိုးသော်၊ လွမ်းစိုး
ရစ်ခွေ၊ စက်မွေမပျော်၊ နေသော်ရေးရေး၊ မဝေးမျက်စိ၊
ပါးဝယ်ရှိသို့၊ မွှေးမိရပ်သွင်၊ ပြာစင်နွဲ့သွယ်၊ သနား
ဘွယ်ကို၊ ရွှေဝယ်ယူးယူး၊ ထင်မူးမူးတည့်၊ နွေဦးသို့စင်၊
မရောက်ခင်ဝယ်၊ ဆောလျင်မကြာ၊ ပြန်လွယ်ပါဟု၊
ဓိဋ္ဌာပြသည်။ **ယူဆုတောင်းလှည့် ပေကာသော်။**

(၁၉၇) စ်-၇၇

၁။ ခုထွေလာလာ၊ လွမ်းဘွယ်သာတိ၊ အာကာ
လျှံမြူး၊ ရပ်ထူးတိမ်ခြည်၊ နေဝန်းလည်က၊ ပွင့်သည်
အောင်ဖြူ၊ မိုင်းမြူဝေရစ်၊ စိမ်းလစ်ရော်မြန်း၊ ကျွန်းလည်း

ပြီးခြောက်၊ နွေရောက်သရစ်၊ လျှပ်စစ်ပြောင်ပြောင်၊
တိမ်တောင်ဆိုင်းဆိုင်း၊ မိုမိုမှိုင်းသည်။ ။ပင်တိုင်း
ကြွေလွတ် ညောင်းလတ်လတ်။

၂။ ရှုလေရာရာ၊ရပ်ခန်းဝါလည်း၊ တပ်သာတဲးနှင့်၊
မျှော်ကာတင့်လျက်၊ လွမ်းနှင့်စိမ့်မည်၊ ဆိုဘိသည်သို့၊
ပတ်လည်သာခေါင်ကြည်းတောင်ကုန်းကျင်း၊အိုင်အင်း
ကန်သာ၊မြောင်းလယ်တာနှင့်၊ ဗျာပါမသိမ်း၊ မတ်မ်း
ကြင်ကျမ်း၊ တ-လွမ်းကလွန်၊ ရှင့်ကြောင့်တန်ခဲ၊
နှောင်းစွန်ဘွားမြင်၊ ကြီးရှင်ညီမ၊ အလှတမ္မတ်၊ မိမျိုး
မြတ်ကြောင့်၊လွမ်းဆွတ်ဗျာပါ၊နောင်မတ်လျာသည်။ ။
အချာခေပတ် ပျောင်းညွတ်ညွတ်။

၃။ သူ့ပြေမှာမှာ၊နောင်မတ်လျာကို၊ ဗျာပါရှိန်နုံး၊
မတန်ဘူးတည့်၊မဖူးရက်လှ၊*('ဝ'ကို-ချ၍၊ 'တ'တွင်

* ()၍လက်သည်ကွင်း၏ အတွင်းရှိ- အာဒိ
သင်္ကေတ-ပဟေဠိစကားစုမှာ 'ဝ'ကို-ချ၍-ကား-
“ဝါဆို၊ ဝါခေါင်”လို့ဆိုသည်။ ‘တ’တွင်
‘သဝေ’၊ ‘အာ’ချွေမှ-ကား- “တော်သလင်း”
လက်ဆိုသည်။ ‘သ’နေတလတ်-ကား၊ “သီတင်း
ကျွတ်”လက်ဆိုသည်။ ‘န’သတ်‘တ’တွင်-ကား-
“တန်ဆောင်မုန်း”လက်ဆိုသည်။ ‘န’ပင်ပြောင်း
ပြန်၊ သတ်ဟန်‘တ’တည်းကား- “နတ်တော်”
လက်ဆိုသည်။ ‘ပ’ချည်း‘ရစ်’ချ-ကား- “ပြာသို”
လက်ဆိုသည်။ ‘တ’‘တ’‘တ’လျှင်-ကား- “တပို့
တွဲး၊ တပေါင်း၊ တန်းခူး” လက်ဆိုသည်။ ‘က’
လည်း အတူ-ကား- “ကဆန်”လက် ဆိုသည်။
‘န’ကိုယူလော့-ကား- “နယုန်”လက် ဆိုသည်။

သဝေ’၊ ‘အာ’ချွေမှ၊ ‘သ’နေတလတ်၊ ‘န’သတ်‘တ’
တွင်၊ ‘န’ပင်ပြောင်းပြန်၊သတ်ဟန်‘တ’တည်း၊ ‘ပ’ချည်း
‘ရစ်’ချ၊ ‘တ’‘တ’‘တ’လျှင်၊ ‘က’လည်းအတူ၊ ‘န’ကို
ယူလော့)၊အိမ်သူညက်ပြာ၊ကလျာရောင်မြတ်၊ ရှင်လတ်
မဲဘဲး၊တပ်သာတဲးနှိုက်၊ ဖန်လဲးကျူးပြောင်း၊ နောင်တူ
လျောင်းသည်။ ။ရင့်ညောင်းပေလတ် ဆောင်းပတ်ပတ်။

(၁၉၈) ဝမ်း-ရတု

၁။ သဘူမိလေ၊ လွမ်းဘိစိုက်ခေါ်၊ မင်းမူတော်
ကြောင့်၊ ပေါက်ကျော်ပြောင်လွင်၊ ရှေ့ဖျားတင်၍၊
စီးဆင်ယှဉ်ပြီး၊ချီခါနီးဝယ်၊ လက်တီးကြမ်းပြင်၊ မုတ်ဝ
လွင်သို့၊ လက်ငင်တူမြိုင်၊ ဆွဲးကိုင်နောင်နှင့်၊ လွမ်းခွင့်
ရစ်ခွေ၊ ရှိရစ်ထွေကို၊ ယှဉ်ဆွဲနောင်သည်၊ ကျူးရက်
ရှည်လည်း၊ဖြေဆည်မရက်၊ လွန်စုံမက်၍၊ ရှေ့လက်
ပင့်ရုံ၊ သခင်တုံးသည်။ ။သျှောင်လုံးနှင့်ပင် နောင်
မပြင်။

၂။ တရုဗ္ဗိရွှေ၊ သက်ဝေသည်ကြား၊ မောင်သုံးပါး
နှင့်၊မြောက်သားအိမ်သူ၊မျိုးတူသက်မျှ၊မိရှင်မကြောင့်၊
ရက်လကျူးခပ်၊ နွေသို့စပ်လည်း၊ စစ်တပ်သရစ်၊ တဲး
သာစစ်ဝယ်၊ ထပ်ရစ်ဗျာပါ၊ သည်မှာတဘက်၊ ရေးရာ
ခက်ခဲ၊ နေ့ရက်မချန်၊ ပန်းမာလိင်္ဂကင်း၊ အင်ကြင်း-
စကား၊ မြင်လှည့်ငြားလည်း၊ လှထွားဆင်းရောင်၊သခင်
မောင်သည်။ ။သျှောင်နှင့်နားတွင် နောင်မဆင်။

၃။ ယခုပြီနွေ၊ရောက်တုံပေသော်၊စုံခြေတလျှောက်၊
ထိန်လင်းတောက်မှ၊ ကြိုင်ပေါက်ပျံ့ကြ၊ ပန်းမဇူကို၊

မည်သူဆင်ရာ၊ မရှိပါ။ နောင်မှာသော်ကား၊ ထပ်ပွား
ထမ်းပိုး၊ ကံတိုးသည်၊ နှို-စကပင်၊ နွေသို့စင်ဆန်း၊
ရက်လစွန်း၍၊ မကျန်းပျောင်းသမ်း၊ တတမ်းတမ်း
သည်။ အလွမ်းနှင့်ပင် နောင်မရွှင်။

(၁၉၉) ခပ်-ရတု

၁။ မင်းသားနေဘက်၊ အောင်မြေချက်ဝယ်၊ နွေ
ရက်ခါလည်၊ * တာဝတည်သို့၊ နှိုင်းရည်ဘက်ကင်း၊
ပျံ့ပျံ့ရွှင်းသား၊ အဆင်းရွှေလျော်၊ နွေမှပေါ်သည်။ ။
ကပ်ကော်ပွင့်လိပ် မည်တပုံ။

၂။ ကံကော်မဉ္ဇူ၊ ချပ်ပြုပျံ့မွှေး၊ ငယ်သွေးပျိုဖျစ်၊
ကျစ်လျစ်မူရူ၊ ကြင်သူဘယ်နဲ့၊ ရောက်ပါအံ့ဟု၊ ငဲ့ကာရှု
မျှော်၊ တ-စိုက်ခေါ်သည်။ ကျွမ်းဘော် လင့်လိပ်
မည်တပုံ။

၃။ ဆင်ထည်းမရက်၊ လက်လည်းမလွတ်၊ မိန်းပြတ်
တ-ရှု၊ ဘယ်သူသို့သာ၊ ပန်ပါမည်နည်း၊ မည်းမွှေးဘာ
ရောက်ပါမှလျှင်၊ ပန်းလှကံကော်၊ ပေါ်ပါတီလော့၊
မျက်စိရှုမျှော်၊ တ-စိုက်ခေါ်၍။ ။ လွမ်းပျော်ဆင့်လိပ်
မည်တပုံ။

(၂၀၀) ခပ်-ရတု

၁။ အံ့မှူးပေရာ၊ နွေရောက်ခါနှိုက်၊ ရွှေကာပြောင်း
ကျွန်း၊ သန်ဦးစွန်းထက်၊ သိုက်နန်းတဝက်၊ တိမ်ထက်
မြင့်တောင်း၊ ထွတ်တန်ဆောင်းဝယ်၊ ရည်ပျောင်းရွှေတု၊

* တာဝတည်သို့-ကား-တာဝတီ သို့-ဟုဆိုလိုသည်။

ဖူးစ-ပြုသော်၊ ဘုန်းထူမာယ၊ ကိုယ်တိုင်မရွံ့၊ ရှစ်ပါး
သုံးပြန်၊ လေးယောက်လွန်သား၊ ပြင်းထန် ကျေးဇူး၊
နတ်စစ်မှုလျှင်၊ ဟူးဟူးမုန်သောက်၊ ဆဒ္ဒန်ပေါက်နှင့်၊
တယောက်တပတ်၊ လှည့်လည်သတ်၍၊ ပစ်လွှတ်ဖြိုနှိုး
ဖြိုနှိုး၊ စက်သံမုန်းကာ၊ ပိတုန်းပျားသေး၊ ငှက်မျိုးဝေး
လျက်၊ နှောင်းမွှေးပြာညို၊ ညိုသူတို့ဟု၊ တွန့်တို့မဲ့ဖုံး၊
ဆွတ်ယူ ကျိုးသည်။ ။ ညာရုံးပွင့်စ ထူးမည်လော။

၂။ ပျံ့ပျူးဝေငှါ၊ ထက်အာကာကာ၊ ဒေဝါသ
ကြား၊ ရေသွန်းခြား၍၊ မြဲလားရွက်ခဲ၊ ပင်တိုင်းလဲးကာ၊
ရဲရဲလှတင့်၊ မဇ္ဈပွင့်သို့၊ နတ်မင်းနတ်ဖျား၊ ရည်မှတ်
သားလျက်၊ စကားရွှေနှစ်၊ ဇမ္ဗူရင်ကို၊ ကျစ်လျစ်ရုပ်
သွင်၊ လက်ရွှေစင်နှင့်၊ မြင်ပင်တင့်ခေါင်၊ ကုန်လောက်
အောင်ဟု၊ စက်မြောင်ရံထပ်၊ သကြားတပ်သို့၊ ရွှပ်ရွပ်
ဖျက်ထွေ၊ ယုဆွတ်ချေ၍၊ ဖြည်းလေဖျန်းငြိမ်း၊ ဆိုင်
ဘက်စိမ်းနှင့်၊ ခပ်သိမ်းခြင်းရာ၊ လျှောက်ဆက်လှာရှင်၊
ရင်းမာညွန့်ရှည်၊ လှိုင်တော့မည်ဟု၊ ရိပ်ခြည်မပြုံး၊ မိန့်
လိုက်တုံးသည်။ ။ ဝါလုံးလင့်ရ ဦးမည်လော။

၃။ ညံ့နူးထွေလာ၊ နှုတ်ကြွလာလည်း၊ ပြင်းစွာ
မမြွက်၊ ဆက်ဆက်မပြန်၊ စေယုံကျန်လည်း၊ တမန်ရိပ်
ခြည်၊ နစ်လည်သံစပ်၊ ချစ်ထပ်ရင့်ညောင်း၊ မကြာ
တောင်းတည့်၊ ရှင်နှောင်း ဘုန်းဂုန်၊ ထွေးသုံးစွန်
ကြောင့်၊ ကြံဟန်ဆတက်၊ ကိုးဆယ်ရက်ကို၊ ဆောင်း
ထက်မျှပင်၊ ကြာနိုးထင်၏၊ ဝါဝင်ရတု၊ ညွန့်နုစိမ်း
လန်း၊ ထန်းလည်းမှည့်ဝါ၊ ရင်းမာလှိုင်ညီ၊ ကောက်

စိုက်ပြီ၍၊ နဒိသဘင်၊ သစ်ဆင်းရင်က၊ ထက်ခွင်သကြား၊
လွမ်းစိမ့်သားဟ၊ ပျော်ပါးရှင်ပြီး၊ ဆော်ညိုရုံးသည်။ ။
သာဆုံးရင့်မြ ကြူးမည်လော။

(၂၀၁) ဝမ်း-ရတု

၁။ ညှိုးလှပူဆာ၊ မရောက်သာ၍၊ ဗျာပါထပ်မွမ်း၊
နောင့်ငယ်ကျွမ်းကို၊ လွမ်းသည်နှင့်ပင်၊ ရက်များဖြင့်ခဲ၊
မရှင်ပျောင်းခွေ၊ ရှေ့ကြာသွေ့ သို့၊ မေ့၍မခင်၊ နေတည်
ပင်ဟု၊ အိမ်ရှင်ပြာဖြူ၊ စိတ်တော်ယူက၊ သည်းအုပြောင်း
ပြန်၊ နောင့်မှာလှန်၍၊ မဆန်မခွ၊ ကြင်နာလှသည်။ ။
ဝမ်းကပြေနိုင် သည်ပို့ လော။

၂။ မိုးကသူဇာ၊ ပုံကျလှာလည်း၊ စိတ်မှာခရး
ရေး၊ ဆင်းနတ်သွေးကို၊ ရှေးကမေတ္တာ၊ ရှိပြန်ရာတွင်၊
ထပ်ကာယခု၊ ချစ်မျိုးစု၍၊ မျက်ရှူသက်ဝေ၊ နန်းရိပ်နေ
ကို၊ ထွေထွေအောက်မေ့၊ ဒိုသည့်နေ့က၊ မထွေပါရ၊
ဆင်းနတ်မျသည်။ ။ လွမ်းပျားပွေ့နိုင် သည်ပို့ လော။

၃။ ဖြိုးမျှဖြူမြ၊ လျှပ်ပမာသို့၊ မြဝါနန်းရန်၊ ဆိုစ
ဟန်ကား၊ ထက်စွန်ဘုံသူ၊ သက်လှာမူလည်း၊ တွေးယူ
မခွ၊ ချစ်ပါလှ၏၊ နေ့ညမဆည်၊ ဆိုဘိသည်နှင့်၊ ဆောက်
တည်-မရ၊ အောက်မေ့ကလည်း၊ မိုင်းစ-ဝါဂွမ်း၊ ဆီ
ရည်ရှမ်းသို့၊ အလွမ်း-မပြေ၊ ရှိလေစေဟု၊ မြောက်လေ
ကသော်၊ မိုးဒေဝေါလျှင်၊ စေ့ဆော်လောင်းလျက်၊
ကိုယ်ကသက်၍၊ မတွက်ကာလ၊ ချမ်းပြန်ရသည်။ ။
ကျမ်းစနေနိုင် သည်ပို့ လော။

(၂၀၂) ဝမ်း-ရတု

၁။ အလွမ်းကိုသာ၊ ပမာနတ်သွင်၊ နေ့တိုင်းထင်
၍၊ သခင်နောင့်ဆီ၊ ရှုအိမျှော်ကြည့်၊ နေရလှည့်လျက်၊
လ၏သနစ်၊ တန်ဆောင် သစ်ဝယ်၊ ချောင်းမြစ်သက်
တင်၊ သုံးပြင်ငွေရည်၊ ငှက်ပေါင်းစည်၍၊ ယဉ်ကြည်-
မသည်း၊ တောင်လည်းကွေးခါ၊ နှုံးတမာက၊ ချစ်ရာ
ဘော်နည်း၊ တယောက်ထည်းကို၊ တိမ်းလည်းဖျော်
ဖြေ၊ အထွေထွေတိ၊ မြောက်လေ ဖြည်းညှင်း၊ အချမ်း
သွင်းသည်။ ။ ဝိုးမင်းနေရာ ဆီကသာ။

၂။ ခရမ်းညိုပြာ၊ နုညှာမြနစ်၊ မယ့်လွမ်းသစ်တိ၊
ချောင်းမြစ်ရှက်တင်၊ ရေရှင်တောင်စက်၊ အင်တွက်
တန်လောင်၊ လုပ်ဆောင်လေဖြည်း၊ နှင်းမိုးသည်းက၊
ရထည်းပိတ်လှပ်၊ ခေါက်ထပ်ပေါ်ရုံ၊ စံပယ်ခြံလည်း၊
မလုံလှည့်ကား၊ လေးသည်သာတည့်၊ ဗျာပါကြီးထု၊ သူ
မကုနဲ့၊ သည်းအုဆွတ်ဆွတ်၊ လွမ်းရေရွတ်သည်။ ။
မျိုးပြတ်ကိုသာ ချီချကား။

၃။ မတမ်းလိုပါ၊ သူဇာနတ်သွင်၊ သခင် နောင့်
ကြောင့်၊ မိုးနှောင့်ဝှန်သည်း၊ ဖြစ်သည်တည်းဟု၊ မယ်
လည်းဆက်ဆက်၊ သိပါလျက်ကို၊ နေ့ရက်တာရှည်၊
ကြာလေသည်ဟု၊ ရိပ်ခြည်မိရုံ၊ သိချင်တုံဟု၊ ယုံကျွန်
ထပ်ရှိ၊ မှာလိုက်ဘိက၊ လွမ်းရိဆာပူ၊ သည်းလေဟုသို့၊
ချစ်သူငြိမ့်လေး၊ မျက်တော်ပေးက၊ ကြံတွေးရက်များ၊
ဘုရားဂုထွတ်၊ မွေဓာတ်ရှိတိုင်း၊ * ထုံးပိုင်းမချန်၊ မိဋ္ဌာန်

* ထုံးပိုင်းမချန်-ကား-ပေါရာဏ၊ အကျန် အကြွင်း
မထားပြီ-ဟုလို၊ ပါရမီတော်ခမ်းပျို့တွင်-“ရေ

ပန္နက်၊တောင်းဆုမြွက်သည်။ ချမ်းလျက်ဆည်းစာ
ရိညခါ။

(၂၀၃) ဝမ်း-ဂတု

၁။ သစ်မပြုပြင်၊ ဆံကေသျှင်လည်း၊မတင်ဆီမွေး၊
ဥနှယ်မြွေးခွဲ၊လွမ်းရေးပည်းဖြင့်၊မြစ်ခွင်တလျှောက်၊လဲး
ပေါက် ပွင့်ရှိမ်း၊ ညိုညိုစိမ်းရွှံ့၊ ပင်ယိမ်းဖါးဖါး၊ ပွင့်
ခက်ဖျားဝယ်၊ မြလာ၊ရီရော၊ ရွှေလျှော့နှိုင်းတူ၊ အုရု
လျှင်၊ သောက်ယုတ်ရက်၊ ပန်းညက်၊ကံ့ကော်၊ ရွှေ
လျှော် စကား၊ချာဏး၊ဝမ်း၊ကြက်ရုံး၊ပျဉ်းဖြူ၊မဂ္ဂူ၊အနန်း၊
ခပ်သိမ်းပန်းတို့၊ ငုံ့သွန်းခလွန်၊ ပန်အံ့သသ၊ လင့်သော
ဟူ၏၊ လူတိုဉ်ဝယ်၊ သနားဘွယ်တိ၊ ခွေသွယ်ကြာသွင်၊
မျိုးအိမ့်ရှင်နှင့်၊ ရွှေရင်ကျူးလွန်၊ ဖြစ်သောဟန်ကို၊
လျှောက်ပြန်ခယ၊ ဆန်ခဲရသည်။ စလည်း ဝချစ်
ဘွယ်တကား။

၂။ ပြစ်တဝုပင်၊ စွန်းမထင်တည့်။ ရွှေစင်ရည်
ပျောင်း၊ သွန်းဆင့်လောင်းသို့၊ ဟန်ကောင်းခွဲလျှ၊ ဆွေ
သက်မျှနှင့်၊ နွဲကြရွှေရင်၊ပျော်စဉ်တွင်နိုက်၊မြစ်ခွင်ရော၊
ဆန်ခဲလှာသော်၊ ဗျာပါထပ်မွမ်း၊ အလွမ်း ဝန်လိုက်၊
တ-စဉ်ကြိုက်ဝယ်၊ ဝဲးရိုက်-ဝဲးသွင်း၊ မြစ်တွင်း ကွေ-
ချောင်း၊ ဝဲးသောင်ပြင်ထွန်း၊ သံပြင်ကျွန်းထက်၊ရွှင်လန်း
မျှားစွာ၊ မြူးကြရာဝယ်၊ စာက-စည်းဆုပ်၊ကျီး-လက်ခုပ်
နှင့်၊ စည်ပုပ်မည်သာ၊ ဆက်ရက်မှာလည်း၊ မြည်အာ

လည်းမခိုင်း၊ အမြစ်တိုင်းလျှင်၊ ထုံးရိုင်းမချန်၊အကျန်
မရှိ၊ မူထမ်းချီလျက်”ဟု စပ်ဆိုသည်။

သံညှင်း၊ တီးလင်းကွင်းနှင့်၊ ငြင်းကား-ငှက်တော်၊ လှေ
လျော်-ရင်ဘောင်၊ ဖေါင်ကား ဝံဘို၊ ဝံလှို-အုံးထူး၊ နွဲ
ကျူး-ဥညါ၊ရွှေဘော်နှောရွှံ့၊ တရောထိုးဟန်၊ တီရစ္ဆာန်
တို့၊ သဏ္ဍာန်ရင့်ညောင်း၊ ဥဒေါင်း ဖြို့မ၊ က-သည့်
မောင်နှံ၊ ငှက်ပေါင်းသံကို၊ တရံဆွတ်မျှ၊ ကြားလက
လျှင်၊ ဝတ်စတော်နှင့်၊ လွမ်းခွင့်မြေကာ၊ ချစ်ခြင်းရာကို၊
ညိုပြာအတူ၊ ဖြူပြာတမျှ၊ နတ်နှယ်လှသည်။ မြလည်း
မြနှစ် ဆွယ်တကား။

၃။ လစ်စနုလျှင်၊ ဥတုဂိမ္မာန်၊ တောင်လေပြန်က၊
ပြင်းထန်ရေချူး၊မြူးတိုင်းကြင်း၊ သစ်*ခပင်းတို့၊ ငိုကင်း
ရုံးစု၊ ဖုတုံးကဖြာ၊ ပန်းတကာတွင်၊ ရွှေသာနှိုင်းပြီး၊
တသီး-တရုပ်၊ ဦးထုပ်-ပတ္တမြား၊ မြကား-ခြားသွယ်၊
သန္တာချယ်ရွှံ့၊ ဆန်းကြယ်လွန်ကျူး၊ပန်းတင့်ထူးသည်၊
မဖူးခိုင်းပြိုင်၊ မဂ္ဂူခိုင်ကို၊ လက်ကိုင်သီရုံး၊ ချစ်စထုံးရွှံ့၊
ကိုးသည့်လက်နှင့်၊ဆင်တိုင်းတင့်၏၊ နတ်ရှင်သည်းကြား၊
ချာ-မခြားတည့်၊ စုလျားဘွဲရစ်၊ ခွေခံနစ်နှင့်၊ ရွှေတွေ
မည်၊ဘမင်းပြည်သို့၊ ကြေးစည်ငြင်းစောင်း၊ ဝဲးပေါင်း
ကွန်းစင်၊ လောင်းနီလျှင်ထက်၊ မြစ်ခွင်ရော၊ ဆန်ခဲလှာ
သော်၊ လက္ခဏာမချို၊ မမို့မရွိုက်၊ လိုက်လိုက်မေးပါး၊
လှထွားနှာယောင်၊မျက်တောင်ကော့ဖြူး၊ နဖူးတိကျယ်၊
မငယ်နားရွက်၊ မွေသက် ရေသား၊ ဇွတ်ဇွတ်ထွားကို၊

* ပင်း-ကား ပေါရာဏ၊ အများ-ဟူလို၊ ဘုရိဓတ်
ဇာတ်ပေါင်းဖြို့တွင်- “မ-ကာဆက်ဆံ၊ လောကဓ
မှာ တရံမကင်း၊ လူခပင်းကား”ဟု စပ်ဆိုသည်။

နှိုင်းရှားလှရွှာ၊ မရသာတည့်၊ ကလျာနိကာယ်၊ တဆယ်
မကကြံတွက်ဆသည်။ ။ မျှလည်းမျှန် သွယ်တကား။

(၂၀၄) ဝမ်း-ရတု

၁။ မြစ်*ရတုလျှင်၊ ပျော်မှုသာလွန်း၊ မာယဆန်း
က၊ ကိုင်းကျွန်းနုသစ်၊ ပုရစ်မထ၊ မြ-မလွန်သေး၊ ရွှေ
ရည်ပြေးလျက်၊ ဖဲးကွေး သီတာ၊ သို့သောခါမူ၊ လဲးဝါ
ပွင့်ကြော့ဝန်းသည့်လေနှင့်၊ ဆောင်းခွေရာရှက်၊ ဖျန်း
ကာ ပက်တည့်၊ ကျေးငှက်တွန်ကြီး၊ ဘော်မြိုင်မြူးက၊
ငုံဖူးပင်တိုင်း၊ မြစ်ကိုင်း ကမ်းနား၊ စုံတောပြားတွင်၊
နဂါးသစ်ဆင်၊ ပျဉ်းပင်၊ အနန်း၊ လောင်းပန်း၊ သလင်၊
ဂမုန်းအင်တို၊ သဘင်ခိုနိသင့်၊ ပန်သုလင့်သို့၊ ပွင့်အံ့
မြိုင်တူ၊ လင့်သောဟူ၏၊ လူတို့သော်ကား၊ သနားဘွယ်
ပေ၊ ကြံ့နှယ်ခွေလိမ့်၊ ဝေသည်ချစ်သက်၊ ဝိုက်နွှဲလျက်
လျှင်၊ စုံမက်မချန်၊ မှာသောဟန်ကို၊ လျှောက်ပြန်-ခယ၊
ဆန်ခဲရသည်။ ။ တလည်းတရစ် တွယ်တကား။

၂။ ချစ်သမှုလျှင်၊ လူသူနှယ်ပင်၊ ငှက်သဘင်ဟု၊
ငွေသွင်မြို့သီး၊ ကျွန်းပုလဲးထက်၊ ပျော်မြူးနှစ်လို့၊

* ရတု-ကား [၁-၂တု၊ ၂-သဘင်] ဟူသော အရာ
တို့၌ဖြစ်၏။ စတုဓမ္မသာရပျို့တွင်-“ဆောင်းချမ်း-
သန်-နွေ၊ သုံးထွေရတု၊ လျော်သမှုဖြင့်”ဟုစပ်ရာ၌
မာဂဓလို“ဥတု” ဖြစ်သည်။ မဟာဝီရ-ချီ ကျေး
သား ခဏ်းတွင်- “မြစ်နှင့်အလုံး၊ မဆုံးလေမှု၊ ဓေ
ရတုဝယ်”ဟု စပ်ရာ၌ မြန်မာလို “သဘင်” ဖြစ်
သည်။

ငှက်တို့ဘာသာ၊ မဂ်လာဟု၊ ညီညာစုဝေး၊ ထိမ်းခြား
ပေးက၊ ပဲးတွေး၊ ဝံလို၊ ထူးအဲးဆိုလျက်၊ ဝံတိုကား-
ဖေါင်၊ ရင်ဘောင်ကား-လှေ၊ လှော်သာထွေသို့၊
နှစ်ဆွေမကွာ၊ ဟင်သာမျိုးရင်း၊ နောင်နှယ်နှင်းရွှံ၊
သောင်တင်း-အဲးလည်၊ တင်ကျီး-စည်နှင့်၊ နှုတ်မြည်
တီးဆော်၊ ဇင်ရော်-နွဲးသား၊ ရောမုတ်ဟန်၊ တိရစ္ဆာန်တို့၊
သဏ္ဍာန်မတူ၊ ရေသူရင့်ကြွေး၊ တဓေးလျှင်၊ ဟန်ရေး
ထူးခေါ်၊ ချေကြက်ဆော်ရွှံ၊ ရှင်ပျော်စအံ့၊ လူလျှင်သီ
သို့၊ မညီစတောင်း၊ လွေကား-စောင်းနှင့်၊ ဥဒေါင်း-
လက်ရှက်၊ ငါးဟစ်-ဆော်နှိုး၊ မြည်ရိုး-သီချင်း၊ တညှင်း
ညှင်းတည့်၊ စောင်းငြင်းပျော်ပွဲး၊ တသဲးသဲးဝယ်၊ ဝမ်းပဲး-
ရယ်ယောင်၊ ငှက်ဘိုးခေါင်လျှင်၊ နောင်တသည်တူ၊
ကြူးလမူက၊ သည်းအူဆွတ်ပျောင်း၊ မလွမ်းတောင်း
တည့်၊ ငှက်ပေါင်းဖြင်မျှ၊ ပျော်မြူးကြသည်။ ။ လလည်း
လသစ် ဝယ်တကား။

၃။ နှစ်တခုလျှင်၊ ရတုဂိဓာန်၊ ရေမိမာန်ထက်၊
တောင်ပြန်လေရူး၊ ငါးကြင်းမြူးက၊ ငုံဖူးညောင်းရင့်၊
သစ်ဆင့်ပန်းလား၊ ပွင့်သည်များထက်၊ ရွှေသားနီမြန်၊
*(ရဟန်းနှင့်-ဆင်၊ မာတင်ပေါက်ကြီး၊ တည်တစီးနှင့်၊
တသီးဦးထုပ်၊ တရုပ်မြင်းက၊ ကျေးသူဝနှင့်၊ ဇောတ
ငုံဖူး၊ လှော်ကားဦးသို့)၊ တထူးထွေလာ၊ ပန်းတကာ
တွင်၊ နှိုင်းရာမတူ၊ ခိုင်မဉ္ဇူကို၊ ကြင်သူမကုံး၊ မထိုးသည်
နှင့်၊ ဆင်မတင့်တည့်၊ နတ်ရှင်ရင်နှစ်၊ မခြားဖြစ်ရွံ၊

* () ဤလက်သည်းကွင်း၏ အတွင်းရှိစကား
ရမှာ ပေါက်ပွင့်၏ပရိယာယ်ဖြစ်သည်။

ရွှေရစ်ရွက်မြ၊ ဆွေသက်ပျံနှင့်၊ နွဲ့ကြရွှေရင်၊ ပျော်စဉ်
တွင်နှိုက်၊ မြစ်ခွင်ရေကျော်၊ ဆန်ခဲလှော်သော်၊ ရွှင်ပျော်
စံတုန်း၊ သွေးစုန်းကျော်ကာ၊ ဆဲငါးဝါဝင်၊ ကလျာ
နိကာယ်၊ တဆယ်မက၊ ကြံတွက်ဆသည်။ ။လှလည်း
လှချစ် ရွယ်တကား။

(၂၀၅) ဝမ်း-ရတု

၁။ နွေရောက်လှပြီ၊ ဆောင်းရာသီက၊ ကြူချီ
တားတား၊ စက်ရထားလျှင်၊ အသွားဖင့်ဆိုင်၊ မြောက်
ယံခိုင်းသော်၊ စစ်ကိုင်းတောင်ထွတ်၊ မွေတုလွတ်သို့၊
နေနတ်ဘုန်းစည်၊ စိတ်တော်ကြည်၍၊ ကြံမည်ခန့်ရန်၊
အသင့်ဘန်က၊ ချိန်တန်ခွဲစဉ်၊ ယနေ့ညဉ့်နှိုက်၊ လျှင်လျှင်
ချမ်းချက်၊ မထွက်နေရော့၊ သန်ခေါင်မက၊ မိုးသောက်
ထဝယ်၊ မြမြပျံ့ဖြည်း၊ တခွန်းတည်းနှင့်၊ *ဖြုတ်ခြည်း
လန့်ကြား၊ နောင်တိုအားကို၊ ဝမ်းပါးဘွယ်ယို၊ ရှိစေ
လို၍၊ သံချိုသာမော၊ ဘော်-မနှောသည်။ ။ဥဩသို့ဝင်
ကြူးဘိသည်။

၂။ ရွှေညောက်နုညို၊ မြချစ်စိသို့၊ ဝီဝီမစိမ်း၊
တောခပ်သိမ်းလည်း၊ ရှိမ်းရှိမ်းလတ်လတ်၊ ပင်လုံး
ကျွတ်လျှင်၊ ဘက်ဆွတ်ပိတောက်၊ လဲနှင့်ပေါက်တို့၊
ခါရောက်ညီဘိ၊ လူထက်သိရှင်၊ တိတိကြည်စင်၊
မိုးခကင်းကင်တို့၊ မင်းလွင်ဆိုင်းဆိုင်၊ မြမြမှိုင်းလျက်၊
နေ့တိုင်းရီရီ၊ လေပြင်းအိုသော်၊ သိရှိမြညွှာ၊ ရွက်ရွှေဝါ

* ဖြုတ်ခြည်း-ကား ပေါရာဏ၊ ခဏချက်ခြင်း
ဟုလို။

လည်း၊ ပင်မာ-မတင့်၊ ကြွေကျလင့်က၊ ကြူးရင့်သံဆိုင်၊
ငှက်နှင့်ပြိုင်၍၊ နေထိုင်မရွှင်၊ ယနေ့တွင်မှ၊ ရွှေရင်
ဘော်ကွာ၊ မလိုရာကို၊ လာလာမပြင်း၊ အချမ်း
သွင်းသည်။ ။လေညင်းသို့ဝင် ဖြူးဘိသည်။

၃။ ပြေပျောက်ရှုစီ၊ မယ်တို့ဆီသို့၊ မချီမချုံ
ကာလသဘင်၊ ပျော်ဘွယ်မြင်လည်း၊ သို့စင်တွေလာ၊
ဖြုတ်ခြည်းသာလျှင်၊ မြည်လှာချိုမော၊ နံနက်စောက၊
ဥဩသံနွဲ့၊ ဘော်-မ-တွဲ၍၊ ဝမ်းကွဲဆည်တို့၊ ရှိမည်
ခိုဝယ်၊ ဖြည်းပျံ့လေညင်း၊ သည်းကို ချင်းသော်၊
သလင်းပိတ်လှင်၊ ခေါက်ဆင့်ထပ်လည်း၊ ရင်လပ်
ဘော်ကွေ၊ သည်မှာနေဟု၊ သိလေသောနယ်၊ ခမ်းမျိုး
ကြယ်၍၊ ပျော်ဘွယ် ဖြေဖြည့်၊ မခိုင်လှည့်တည့်၊
ပျောင်းမည်စတေးမင်းလွင်လေလျှင်၊ ဝေဝေရွှေနေက၊
အလာဘောက်သည်။ ။တောင်မြောက်သို့ဝင် ကူးဘိ
သည်။

(၂၀၆) ဝမ်း-ရတု

(အာသာဝတီဝတ်ဆံချ)

၁။ ဆောင်းလရက်လျှင်၊ ရာသီဝင်က၊ လျှံထင်
ဝင်းဝါ၊ သူရိယာလျှင်၊ တောင်ညာအနား၊ လှည့်ရှုံ့
သွားသော်၊ နေအားကားနည်း၊ ညဉ့်အားသည်းသည်၊
ခရီးရှည်ခဲ၊ ဆီးရည်ကျရှမ်း၊ တောတောင်မွမ်းမျှ၊
အလွမ်းဝေဝေ၊ လေလည်းဖြည်းညှင်း၊ ရင်တွင်းမြမြ၊
ချမ်းလကလျှင်၊ သူဇာအသွင်၊ ငါးစုံအင်နှင့်၊ ယဝင်
မြိတ်လွတ်၊ မမိတတ်ခဲ၊ ဆွတ်ဆွတ်ဖြူကွန်၊ ရွန်ရွန်ရွရွ။

စည်းသစ်စလည်း သွယ်မြဲကွေးကွေး၊ မညွတ်သေးတည့်၊ ဆေးလေးငယ်မျှကျွမ်းချစ်သူနှင့်၊ အတူတကွ၊ ကိန်းစက်ရသော်၊ ဆောင်းလ ကုန်လေ၊ နွေသို့ ရောက်၏၊ ထင်မောလှည့်လိမ့်၊ ချမ်းသည့်ကာလ၊ ဧေးမြဝယ်၊ နှမစိတ်တူ၊ အိမ်သူကြင်ကျွမ်း၊ ရှေ့ဝတ်နှမ်းကို၊ မလွမ်းတို့ရက်၊ ပိုက်၍ စက်သော်၊ ချမ်းလျက် သည်းထန်၊ လေသွန်ပင့်ညောင်း၊ ထပ်ဆင့် လောင်းသည်။ ။ ဆောင်းလရာသီ နာရီညရှည် ချမ်းဘိသည်။

၂။ ပျောင်းပျလျက်ပင်၊ မပျော်ရွှင်တည့်၊ ကျွမ်းကြင်မိသည်၊ ဆင်းနုတ်ရည်ကို၊ ဝေးသည်နောင်နှင့်၊ မဖူးမြင့်တည့်၊ လွမ်းချင့်ဗျာပါ၊ လပ်ကာကာလျင်၊ သာယာရှိပြီမိ၊ ခန်းကျယ်အိမ်နိုက်၊ တင်းထိမ် ကာသန်း၊ အိုးဝန်း စည်ရွက်၊ သလွန် ထက်ဝယ်၊ ညက်ညက်ထွားထွား၊ မေးပါးနှာယောင်၊ မျက်တောင်ကော့သေး၊ စုတ်ဖြင့်ရေးသို့၊ ကြောသေးမြမြ၊ မလှစတောင်း၊ သွယ်နွဲ့နောင်းနှင့်၊ ရုံးပေါင်းပျော်ပါး၊ ယုယဖြားလျက်၊ သနားတုံတုံ၊ ရင်ငွေလှိုလည်း၊ ယှဉ်စုံရှေးခါ၊ ရှင်နှင့်-ငါကား၊ မကွာကြလျက်၊ လွမ်းကြင်ငှက်သို့၊ ပိုက်ဘက်တူကွ၊ မပျော်ရတည့်၊ နွေလ* သံတောင်း၊ ဆောင်းလည်း၊ နောက်ကြွင်း၊ နှင်းလည်း ခပ်ပြေ၊ စုံတော့ခြေနိုက်။

* သံတောင်း- ကား ပေါ်ရာဏ၊ နွေဥတုကိုပင်ခေါ်သည်။ နေမိဘုံခန်းမျိုးနွဲ့လည်း “စိတ္တလတာ၊ ဥယျာဉ်မှာတုံ၊ နွေခါ သံတောင်း၊ ရော်ရွက်တောင်းမြင့်” ဟု အစစ်ရှိသည်။

ညွှာကြွေညွတ်ညောင်း၊ ရွက်ရင့် ဟောင်းသည်။ ။ မောင်းပြဝါနီ ကြချီပရည် လွမ်းဘိသည်။

၃။ ညောင်းပြရွက်ကျင်၊ ကြွလဲစင်က၊ ညွန်ရှင်ဖတ်ဖတ်၊ မြရည်ဆွတ်သို့၊ လတ်လတ်သစ်သစ်၊ သရစ်ပေါ်ဦး၊ ရာသီကျူးက၊ ပွင့်ဖူးငုံကင်း၊ ဟေဝန်တွင်းဝယ်၊ အင်ကြင်းရင်ကတ်၊ ဖက်ဆွတ်၊ ပျဉ်းဖြူ ကြကြပျံ့မွှေး၊ လေပြည်သွေးက၊ ကြိုင်အေး ပျံ့လှောင်း၊ ပန်းပေါင်း ပေါ်စ၊ တပေါင်းလဝယ်၊ နှမ-စိတ်တူ၊ အိမ်သူကျွမ်းဝင်၊ နှောင့်သင်ကို၊ ထိပ်ပြင်ပြည့်မျှ၊ မဆင်ရဲ့၊ ဓမ္မ-မကင်း၊ သီဝင်းငါးမည်၊ မြေဆွကြည်လျက်၊ ဆံခြည်ခြမ်းမျှ၊ ယွင်းခွမရှိ၊ မြီးဇာတိနှင့်၊ သိရိစံလွတ်၊ ရွှေများနတ်ကို၊ ဆွတ်ဆွတ် ယောင်မျှ၊ စက်ဘော်တသည်။ ။ ညောင်းမြခါညီ ညပြီမတည် လွမ်းဘိသည်။

(၂၀၇) စင်-ရတု

၁။ အောက်ပေလှည့်ပေ၊ အောင်ချက် ဗွေဝယ်၊ နွေ၏ ကိန်းခန်း၊ ရာသီဆန်းသော်၊ ရေသွန်းသဘင်၊ ပျော်ရွှင်လေပြီ၊ ပည်းသိမြင်ပေါ်၊ ရှေ့ဝေါယာဉ်ညင်၊ ထမ်းစင်-သံလျင်း၊ မြီတွင်း-မြီပြင်၊ ကြည့်ချင်ဘွယ်သာ၊ ဆင်းရုပ်ဝါကား၊ နတ်မှာ-တမျှ၊ နတ်-မကတည့်၊ တုပ-ဝတ်စား၊ မူးမတ်သားတို့၊ ပျော်ပါး အလိုက်၊ စရိုက်ဆောင်ယောင်၊ ကုန်အောင်စံရာ၊ မင်းတန်ဆာမူ၊ အံ့အာဘနန်း၊ ပြီးပြက်ထွန်းသည်။ ။ ရေသွန်းပျော်နှင့် လေတော့ပည်။

၂။ နောက်ရွှေကြည်ထွေ၊ မျော်ရှုချေသော်၊ ညွတ်
 ခွေပျောင်းပျောင်း၊ မလွမ်းတောင်းတည့်၊ ပျော်ကြောင်း
 ဘွယ်လှည့်၊ တောမှာကြည့်လည်း၊ တော၏ ခန်းဝါ၊
 တောင်ယာကောက်ပဲ၊ ထွန်ကြီးယာခင်း၊ မုရင်းလယ်
 တာ၊ ကြည့်လေရာလည်း၊ များစွာချီချို၊ ဥယျာဉ်နှင့်
 နှင်း၊ သဇင်အနန်း၊ ပြည်ပန်းအင်ကြင်း၊ ရှေ့ဆင်း
 ပိုအာ၊ ဇလတ္တာ၊ တက်ဆွတ်၊ နံ မြတ်မရှား၊ ထွေထွေ
 များကို၊ ပျော်ပီးဘွယ်လိ၊ ကြည့်သည် ရှိလည်း၊ သတိ
 မတုံ့ပျောင်းညွှလှည့်ကာ၊ အောက်မေ့ရှာ၍၊ ဟင်သာ
 နန်းတည်၊ ရပ်ရွာပြည်နိုက်၊ ခါလည်နှစ်စွန်း၊ သာလှ
 ထွန်းသည်။ ။ သွေဆန်းပေါ်နှင့် လေတော့မည်။

၃။ ခြောက်သွေ့ မှည့်ရွှေရွက်ညောင်းဝေ၍၊ ညွတ်
 ခွေပျောင်းပျောင်း၊ မလွမ်းတောင်းတည့်၊ ရွက်ဟောင်း
 ပြန်လည်၊ ညွှန်သစ်ချည်သား၊ လျှံရည်ခက်ကျိုင်း၊ ဝေ
 ဝေဆိုင်းမှ၊ ပင်တိုင်းတန်ဆာ၊ ပျော်ရာပည်းဖြင့်၊ ပန်း
 စုံခြင်သော်၊ မရှင်သည်းထောင်း၊ ခွေ ခွေ ပျောင်းလျက်၊
 မပေါင်းရင်မျှ၊ သန်နှောင်းကလျင်၊ ဟေမကုန်ကျူး၊
 နွေသို့ ကူးလည်း၊ မဖူးရအောင်၊ လှစ်ခေါင်ကို၊ မြင်
 ယောင်ဆိုတမ်း၊ အလွမ်း-မပြေ၊ ရူတ-နေလျက်၊ သုံး
 ရွေ့များလယ်၊ တင့်စံပယ်၍၊ ခန်းကျယ်ရိပ်သာ၊ လှ
 ထွတ်ချာလျင်၊ နေရာဘုံမြင့်၊ အိုးဆင့်ရွှေရောင်၊ သလွန်
 ညောင်ထက်၊ လှမ်းခါင်စံကျွန်း၊ သွယ်နှံ့ရွှန်းသည်။ ။
 ခွေပြန်းပျော်နှင့် လေတော့မည်။

(၂၀၀) စစ်-ရတု

၁။ မယ်တို့နေရာ၊ သီတာလည်ရစ်၊ မြစ်၏ အချက်၊
 *သန်လျက်ပေါ်ထွန်း၊ ရှေ့ဝန်းက၊ မကျွန်းဝါလ၊ ချိည့်
 ရသည်၊ ဆောင်းမျှလုံးလုံး၊ နွေဆုံးစားထွေ၊ ရေလည်း
 တက်စ၊ မိုးဦးကျသော်၊ ဌာနခန်းဝါ၊ စစ်မြေတာဝယ်၊
 ချိန်ခါအလျောက်၊ သစ်ပေါက်ညွှန်ဖူး၊ ပေါ်ဦးရွက်ချပ်၊
 လှုပ်လှုပ်လဲလဲ၊ နွေခွဲထွားထွား၊ သွယ်ဆိုင်ကြားဝယ်၊
 နှစ်ပမ်းတူစုံ၊ ဖူးတုံ-တရှည်၊ ငိုလှည့်-တပြိုင်၊ ခိုင်လည်း-
 တမျှ၊ မာယတူပြီ၊ ရွေး၍ သိသို့၊ အာနိပုလား၊ ရောင်ခြည်
 စွဲ၍၊ ရုံးရုံးပေါ်သစ်၊ လက်ယာရစ်နှင့်၊ ကျစ်လျစ်ဆန်း
 ကြယ်၊ ကြိုင်မွှေးကြယ်သည်။ ။ စပယ်ပွင့်စ ချပ်ပြုလှ။

၂။ သွယ်ညို ကေသာ၊ လက်ယာချနေ၊ သွယ်ခွေ
 ရစ်ခေါက်၊ ညှိုးခြောက်မသင်၊ မပြင်များလျား၊ ငယ်မူ
 ထားနှင့်၊ သနားစဘွယ်၊ စပယ်မဉ္ဇူ၊ ပျံ့ကြပျောင်းရှာ၊
 ရိပ်သာခန်းတွင်း၊ သားချင်းမျိုးဆွေ၊ မြေလည်း-မပျော်၊
 ဖျော်လည်း-မရှင်၊ စစ်ခွင်မြေတာ၊ ချီလေရာဝယ်၊ ကြာ
 လေတို့စွ၊ ဘယ်နေညလျင်၊ ပြန်ရလှာသည်၊ ကြားပါ
 မည်ဟု၊ မတည်စိတ်ဝမ်း၊ လွမ်းလေခန့်လေ့၊ သိချင်
 မောစွ၊ ရှုပြောတင်ချင်၊ စိတ်တွင်ရေးရေး၊ မြတ်လေး
 ဆက်၊ လည်ဝယ်ဆွဲ၍၊ ပိုက်နှုံးကြိမ်ဖန်၊ တုံ့ပြန်ဆို

* သန်လျက်ပေါ်ထွန်း-ကား ရောဝတီ၊ ခုတ္တာဝတီ၊
 ပန်းလောင်- ထိုမြစ်သုံးခုဆုံရာဖြစ်၍၊ သန်လျက်နှင့်
 သဏ္ဍာန်တူရကား အင်းဝမြို့ကို [သန်လျက် ပေါ်
 ထွန်း]ဟု စစ်ဆိုသည်။ ပညာရှိတို့လည်း- “သီဟ
 ဝိဝါ၊ မြသော်လျာသို့”ဟု စစ်ဆိုကြကုန်သေး၏။

မူထားနှင့်၊ စကားရွှေလျှံ၊ စံလည်းတမျှ၊ ရုံးစအသင့်၊
 ထပ်ဆင့်ဗျာပါ၊ နန်းသာရိပ်တွင်း၊ သားချင်းဘော်နည်း၊
 ဖျော်လည်းမတည်၊ မူးလည်ပျောင်းခွေ၊ ဘယ်ခါနေ
 လည်း၊ ပြန်၍လာသို့၊ ကြားပာအံ့နည်း၊ ဆွတ်ပျံ့မတည်၊
 ရှိလေသည်ပင်၊ မြင်ချင်နေည၊ ညှိုးမောလှ၏၊ ယုယခေါ်
 စိုက်၊ လည်နှိုက်ရစ်ဆွဲ၊ ခွါလဲမတတ်၊ နှုတ်လွှတ်မဟ၊
 ချီမည့်စကို၊ မြွက်မျှစုံမက်၊ မလွှတ်ရက်သည်။ ။
 သက်နှင့်တမျှ ဝေပူပြီ။

၃။ တွက်ဆချေကာ၊ ဘယ်နှံခါလျှင်၊ ဗျာပါဖြေ
 ဆည်၊ ဖြစ်ပါမည်ဟု၊ နန်းတည်အောင်ချာ၊ သို့သော
 ခါဝယ်၊ သီတာပတ်ရစ်၊ မြစ်လည်းတရွက်၊ နောက်ဘက်
 တခွင်၊ ရေရှင်ပတ်ကိုး၊ ဆင်ကျိုးတလျှင်၊ ဥယျာဉ်အတိ၊
 သိရိပါခါ၊ ဆံရှင်မြနှင့်၊ ဌာနတထူး၊ စူးစူးသည်က၊ မြင်
 သာလှ၏၊ မာယထောင်တည်၊ ရွှေပြည်ရွှေတွင်၊ နတ်
 သဘင်ကို၊ ကျိုင်းစင်မြရည်၊ မမိသည်ကြောင့်၊ ပြိုက်
 ဆည်သွယ်ဖြည်း၊ မယ်ချည်းတထူး၊ မရောက်ဘူးတည်၊
 ရှိမ်းနူးခွေ၊ ခွေ၊ ယောင်းသွေ၊ သမ်းမဲး၊ နှိအုံးနွဲး၍၊ စစ်
 ပွဲးရံတပ်၊ ချီလေရပ်ဝယ်၊ ဆယ်ထပ်လွှမ်းရစ်၊ ရှိသည်
 ဖြစ်ကို၊ ကျစ်လျစ်ယုံကြည်၊ မှာလိုက်ရည်သည်။ ။
 ရွှေပြည်ခေတ္တ နေသူက။

(၂၁၀) စင်ရတု

၁။ ငါးလသာလျှင်၊ စစ်တာသူ၊ မြေ၊ မကြာစေနှင့်၊
 နှုတ်ရွှေသခြ၊ မိန့်နဲ့ဟ၍၊ ချီသည့်နေက၊ ရေတွက်ဆ
 သော်၊ ငါးလဆယ်ဖန်၊ ပြန်သော်မက၊ ကြာမောလှခဲ့။

ခရသနင်း၊ စကြာမင်းလျှင်၊ ကျွန်းတွင်းဇမ္ဗူ၊ ယူ၍ပတ်
 ကိုး၊ ကျိုး၍လိုသော်၊ ပြည့်ပြီးသော်လည်း၊ ပြန်တော်
 မမူ၊ လျစ်လျူခပ်ဖင့်၊ ကြာတင်မြင့်ခဲ့၊ နောင်မင်းသခင်၊
 ဆင်းနတ်သွင်ကို၊ အလျင်ပြန်မည်၊ မှာခဲ့သည်ကြောင့်၊
 နွေလည်ပြန်ပြောင်း၊ ပျောင်းသည့်ဖြစ်ကို၊ စိစစ်ချေ
 သော်၊ သက်ဝေမယ့်မှာ၊ မဖူးကြာခဲ့၊ လယ်ယာတောင်
 ခန်း၊ ရွှေနန်းသုံးဆောင်၊ ပန်းလောင်ရစ်ဆင်း၊ မြစ်ငယ်
 တွင်းနှင့်၊ သုံးစင်းမြစ်မ၊ သာမောလှသည်၊ ပုရအောင်
 ခန်း၊ ကျွန်း၏တန်ဆောင်၊ နန်းရွှေတောင်ကို။ ။
 ပြောင်ပြောင်ဘယ်နဲ့ မြင်ရအံ့။

၂။ ဘွားစကာပင်၊ ငယ်စွာလှဘိ၊ မိနှင့်တူကွ၊
 ထိန်းယမကွေ၊ ရှိရစ်လေခဲ့၊ စံရွှေတမျှ၊ ပုံသွန်းချသို့၊
 ယုယကဲးဝှန်၊ သုံးနှစ်လွန်မှ၊ မွေးသည့်ဘမင်း၊ ဘယ်
 ကြောင်းခြင်းဟု၊ အရင်းရင်သွေး၊ မေးနှင့်လေဟန်၊
 ဆယ်ပြန်စုံမက်၊ သားကြင်ဘက်ကို၊ ပိုက်လျက်ဘယ်
 နဲ့ ကြင်ရအံ့။

၃။ ထွားပြုပြာစင်၊ သက်သခင်ကို၊ ငှက်သွင်လေ
 ဟုံ၊ ပျံတိုမတတ်၊ လွမ်းဆွတ်ဘန်ဆောင်၊ တမ်းဆို
 ယောင်ခဲ၊ သန်းခေါင်ညဉ့်နက်၊ တယ်စက်လည်း၊ မြရွက်
 ကေသျှင်၊ ဆင်းငါးအင်ကို၊ ထင်ဘိဝမ်းဝယ်၊ သက်ပြတ်
 ကြွယ်မျှ၊ အဘယ်နဲ့ခါ၊ စကြာလှည့်ယု၊ အောင်တော်မူ
 ၍၊ ဇမ္ဗူကျွန်းထိပ်၊ မင်းဝိရိပ်ဝယ်၊ သုံးကျိပ်သုံးပါး၊
 သကြားဘန်ဆင်း၊ စည်သုမင်းလျှင်၊ သောင်းတွင်းဇမ္ဗူ၊
 နတ်လူတကာ၊ ကိုးကွယ်ရာသား၊ မြတ်စွာဘုန်းတူ။

ရှင်မြရှင်လှ၊ ပုညသခင်၊ သုံးလူ့ရှင်ဝယ်၊ ကြည်လင်စိတ်
ဖြူ၊ ပန်းမဉ္ဇူကို။ ။ ဆက်လူ့ဘယ်နဲ့ တင်ရအံ့။

(၂၁၁) ဝမ်း-ရတု

၁။ တန်းခူးခေါ်မည်၊ နှစ်ဦးလည်ကာ မြိုင်စည်စုံ
ခြေ၊ ကျင်ရွက်ကြွေသော်၊ နွေ၏ကာလာ၊ ညောင်းရစ်မျှ
နှင့်၊ ထက်မှတမူ၊ အဖြူနည်းများ၊ မည်းသား ညိုပြာ၊
အဝါနီနွေ၊ စုံခြည်ရော၍၊ သာမောပျံ့ပျံ့၊ ကျူးသည်-
မမြင့်၊ မြေလည်းဆင့်ကာ၊ သက်နှင့်ငယ်ကျွမ်း၊ ဘွေရှာ
ခမ်းရွံ့။ ။ လွမ်းလိမ့်မည်လည်း သည်ကာလ။

၂။ ဂိမုန်သရစ်၊ ရတုဖြစ်ကာ၊ နှစ်ရာသီဦး၊ တာ-
တန်းခူးဝယ်၊ ထစ်ကြုံးမပြင်း၊ ပဇ္ဇာန်ချင်းသော်၊ အကြွင်း
ပြန်ခေါက်၊ ပန်လျောက်ခွေဝန်း၊ အနန်း-တပဲ၊ မဲးပွင့်
ပြိုင်ပေါ်ညီလှိုင်ကာ၊ မိန်းမိုင်ညွတ်ပျောင်း၊ ရောက်လတ်
ကြောင်းကို၊ ရှင်နှောင်းထွေငေါ်၊ တမ်းစိုက်ခေါ်
သည်။ ။ မျှော်လိမ့်မည်လည်း ပြည်သာက။

၃။ မပူးမြင့်ရှည်၊ လလည်းလည်ကာ၊ လျပ်ခြည်
အာကာ၊ မီးစက်ဝါသို့၊ ရံခါနတ်သား၊ ဝေပြားမမြီး၊
စဲးတုံရွာပြန်၊ မမှန်ခကြွေးဆင့်၊ တရင့်ရင့်တည့်၊ လင့်တုံ
ဝယ၊ ဆီးကျရှင်မော၊ မော်ခောလူ့ဆွေ၊ ဓာတ်ဆံမွေ
ကို၊ ညောင်ရေသီတာ၊ နဲ့သာယုံသင်း၊ ရွှေဆင်းစကား၊
ချရားသိနစ်၊ မြဲတာသစ်နှင့်၊ ကြင်ရင်စိတ်တူ၊ အိမ်သူစံ
ကျွန်း၊ ဆုယုမှန်းသည်။ ။ သွန်းလိမ့်မည်လည်း ကြည်
ခါန။

(၂၁၂) ဝမ်း-ရတု

၁။ ဆောင်းလဟေမာ၊ ရွှေရင်ကွာ၍၊ ဒီသည့်နေ့
က၊ အောက်မေ့လေလော၊ စစ်မြေရပ်မှာ၊ မျှော်ရှာဆုံး
ပိုင်း၊ စခန်းတိုင်းလည်း၊ မြစ်ကိုင်းလဲးပေါက်၊ ပိတောက်
အင်ကြင်း၊ တောလုံးဝင်းမျှ၊ ရွှေဆင်းနှိုင်းရာ၊ ပွင့်မီကာ
ကို၊ ရှုရှာချေလှည့်၊ လွမ်းဖြေဖြည့်လည်း၊ ပြေ၏ မထင်၊
သို့ပင်ရက်ကိုး၊ ကြာမည်စိုးစွာသည်မျိုးမွေးဘ၊ ဆောင်း
လကုန်ကျွန်း၊ နွေသစ်ဆန်းဝယ်၊ ရေသွန်းသဘင်၊ တူ
ပျော်ရှင်အံ့၊ ပြန်လျင်ပါစေ၊ မှာလိုက်ပေသည်။ ။
စင်းနေငှာနု ဘုံသာက။

၂။ ကြောင်းဝေထွေလာ၊ နှုတ်ရွှေကြာနှင့်၊ ဗျာပါ
ဆကး၊ ဒီဆဲးဆဲးဝယ်၊ ရစ်ဆွဲလည်တွင်၊ နွဲးလျက်ပင်
တည့်၊ ပြန်လျင်ပါစေ၊ မှာလိုက်ပေသော်၊ ဝေးမြေမြင့်
စွာ၊ သို့စင်ကြာမူ၊ အခါသရစ်၊ နှစ်လည်း-ဆပွား၊ လ
လည်း-များ၊ ထိပ်ဖျားထက်ခွင်၊ မိုးနတ်ရှင်လည်း၊
သဘင်ချိန်တန်ခါသင့်ပြန်သော်၊ သံဝှန်ရင့်ရင့်၊ ကြူးဆင့်
ခေါ်၍၊ တိမ်ပေါ်လှည့်ဝန်း၊ လျှပ်ခြည်သန်းကာ၊ ပန်း
လည်းရာသီ၊ ခါတန်မြီဟု၊ ရွှေဆီလာကျိုင်း၊ ညွှန်သစ်
ဆိုင်းသည်။ ။ မြစ်ကိုင်းပွင့် ဝ ငုံ့ညာမြ။

၃။ ညောင်းမြရွှေဝါ၊ တောဟေမာကို၊ နောင်သာ
မြင်လှည့်၊ ထွေထွေကြည့်သော်၊ သီးမှည့်ရွှမ်းပြင်း၊ ငို
တင်းဒီချယ်၊ ရွက်ဟောင်းလှယ်ကာ၊ ပျော်ဘွယ်သရစ်၊
ငှက်တုံဖြစ်လည်း၊ ခွေရစ်နွဲးလျက်၊ လည်ချင်းရှက်၍၊
ပျံတက်တပင်၊ ပျော်သည်မြင်သော်၊ မရွှင်ဗျာပါ၊ ဆယ်

ထပ်သာက၊ ပမာဋကသွင်၊ ပုံရောက်ချင်စွ၊ နတ်ရှင်
သကြား၊ မင်းတရားလျှင်၊ ဘဝါးစကြာ၊ ဖြန့်ပါမည့်ရေး၊
မကြားသေးခဲ့၊ ဆိုမြှေးပတ်လည်၊ နတ်မိုးစည်သည်။ ။
ကြူးမြည်လှာရ စုံကာလ။

(၂၁၃) စင်-ရတု

၁။ မြမြမြေး၍၊ ဆီးသေးမိုးဖြူ၊ မြလည်းကြေ
လင့်၊ မပွင့်နေခြည်၊ မကြည်ကောင်းကင်၊ ထက်ခွင်အုံ့
ပျူငြိမ်မျက်စိတွင်း၊ ဆီးနှင်းကျရွှမ်း၊ ချမ်းတို့စွလည်း၊
ရင့်မျက်ကြညောင်း၊ မလောင်းအကျူ၊ မဖူးရက်လေ၊
ဟေမရာသီ၊ နာရီပွားတိုး၊ သောက်မိုး ညဉ့်ရှည်၊
ဆောင်းခါ လည်သည်။ ။ ချမ်းသည် သူ့ အဟန်
တကား။

၂။ ရွှေကွေး၍၊ မွှေးမွှေးပျူ၊ ရဲရဲလှသား၊ မိုင်မြ
ပွင့်ဖူး၊ ဆောင်းပန်းဦးလျှင်၊ အထူးသူနှင့်၊ မတင့်လေရာ၊
မယ်နှင့်သာလျှင်၊ ကြမ္မာဘန်ဆင့်၊ ရည်၍ ပွင့်သား၊
သခင့်ပန်ဘို၊ စီရင်ပို့၍၊ စိမ်းညိုရွက်ထပ်၊ ချယ်လှပ်
ထွားထွား၊ တခြားထွေးထွေး၊ ညှာတ်ခြေဝယ်၊ ငိုပြေချပ်
ပန်း၊ တဆန်းထူးလည်၊ ပန်းရွှေရည်သည်။ ။
ကျမ်းသည် သူ့ အဟန်တကား။

၃။ ပျပျမွှေး၍၊ ပိုက်ထွေးရင်ဇွေ၊ တူစက်လေကို၊
အောက်မေ့မြင်ယောင်၊ ရှင့်မောင်ခေ၊ တမ်း၊ ဘော်ငယ်
ကျမ်းနှင့်၊ အလွမ်းရှည်မြင့်၊ ကြာသည်နှင့်သော်၊
ထပ်ဆင့်ဗျာပါ၊ မပျော်စွာ၍၊ အခါသရစ်၊ ဆောင်းမျိုး

နှစ်ဝယ်၊ အဖြစ်သည့်နှယ်၊ မချမ်းဘွယ်တည့်၊ သက်လှယ်
နောင်နှင့်၊ ကြင်ပေတင့်စွ၊ မျက်ပွင့်စံတည်၊ မျိုးချစ်
ကြည်သည်။ ။ လွမ်းသည် သူ့ အဟန်တကား။

(၂၁၄) စင်-ရတု

၁။ ဘုံချက်ရွှေပြေ၊ မင်းသာနေသား၊ သရေခေတ္တ၊
ပြည်သာကလျှင်၊ နှစ်လဆန်းလစ်၊ တာ-ရောက်သစ်ဝယ်၊
ရန်စစ်မြေရှည်၊ ချီရလေသော်၊ ကိုင်းစည်ညွန့်ဖျား၊
မြစ်နားသောင်ဘက်၊ ဖြညက်သီးပြင်၊ ကျွန်းဦးတွင်နှိုက်၊
သာရွှင်ရင့်ကြေး၊ ဘော်စုံဝေးလျက်၊ တွေးတွေးပွင့်ကော်၊
ကမ်းနှစ်ဘက်ဝယ်၊ ဧမြက်ပျံ့ရှင်၊ ပန်းစုံမြင်က၊
လည်တွင်ရစ်ခွေ၊ မပါလေဟု၊ ထွေထွေစိတ်နှိုက်၊
မပျော်ပိုက်သည်။ ။ ခေ၊ ခိုက်သည်နှင့် မူးသည်နှင့်။

၂။ စုံမက်လေလေ၊ ချစ်ရိုသေလျက်၊ စီးတွေယဉ်
သာ၊ မြစ်က-ခါ၍၊ ရှမ်းရွာဝေးလွန်၊ တက်ရပြန်သော်၊
ယုံကျွန်သံခြေ၊ စေသည်ကားနည်း၊ လွမ်းဟုန်သည်နှင့်၊
ဝကြည်း-ငတောင်၊ နွဲ့အောင်မိုးခြေ၊ ကြည့်လေသမျှ၊
ငှက်က-မလွတ်၊ ရစ်ပတ်မှီနွဲ့၊ သို့ဝယ်ခြီးသော်၊ ကျူးရှုံး
ဘော်ကွာ၊ မယ်သို့သားလျှင်၊ ဗျာပါပည်းလှိုင်၊ မလွမ်း
နှိုင်ခဲ့လျှင်ဆိုင်ပြက်ဝါ၊ ထက်အာကာလည်း၊ ပြိုရှူးချင်
ဘွယ်၊ ရစ်သွယ်ဆင့်လောင်း၊ လေပြန်ပြောင်းနှင့်၊
ခြောင်းခြောင်းဝန်လိုက်၊ မိုင်းမြေးမိုက်သည်။ ။ ဆော်
ရိုက်သည်နှင့် ကြူးသည်နှင့်။

၃။ ငုံ့ခက်ထွေထွေ၊ ရဂုံမြေဝယ်၊ စုံခြေဝါမောင်း၊
ပန်းအပေါင်းလည်း၊ မနှောင်းခါသင့်၊ ပင်တိုင်းပွင့်က၊

နတ်နှင့်ပမာ၊ ညက်သွယ်ဖြာသည်၊ နောင်သာကြင်ဘို့၊
 ဝင်းရောင်ညိုကို၊ ရှမ်းတို့နေသည်၊ မောရပ်ပြည်က၊
 ဆောက်တည်-မရ၊ နေကျပြတ်ပြတ်၊ ချစ်ပြီသတ်မှ၊
 မျိုးခြိတ်ပြာစင်၊ မယ့်ရင်ခွင်သို့၊ ဝါဝင်စဝယ်၊ ဖူးအံ့
 ရွယ်လျက်၊ ငှက်နှယ်လည်းကောင်း၊ ပေါင်း၍ တူနေ၊
 ဖြစ်လျှင်းစေဟု၊ ဆံမွေသကျာ၊ ရွှေပြည်မှာကို၊ ရင်းမာ
 ညွန့်လန်း၊ ပန်းသစ်ရှန်းနှင့်၊ လွမ်းပန်းကြီးမိုက်၊ ဆုယု
 လိုက်သည်။ ။ ပေါ်ကြိုက်သည်နှင့် ဦးသည်နှင့်။

(၂၁၅) စစ်-ရတု

၁။ ညဉ့်သာစက်လည်း၊ ညက်ညက်ရွှေငုံ၊ မစုံရ
 တဲး၊ သည်းထိုးညွတ်ခွေ၊ နေသာနေလည်း၊ မင်းခြေဘို့
 သာ၊ မြေတာမနီး၊ ခရီးလမ်းထောက်၊ မျက်ခြည်ရွှောက်
 မျှ၊ ရောက်ပါနိုးနိုး၊ မျှော်ကြည့်နိုးလျက်၊ ပုထိုးစုဠာ၊
 စွယ်လက်ယာကို၊ မီးဝါပန်းခက်၊ မြကွမ်းလက်နှင့်ထွန်း
 လျက်ညိုကြည်၊ ကိုယ်စားရည်၍၊ မယ်သည်ဆင်းညို၊
 ကြာလေတို့သည်။ ။ မည်သို့သက်မ ပြမ်းလွှာသောဝ်။

၂။ ပြောက်ကလေးလည်း၊ မြနည်းဆီးသေး၊ တမြေး
 ဝေဝေ၊ ရစ်ခွေပတ်လို့၊ မင်းလွင်ပျံ့က၊ ရနံ့ထက်ဝန်း၊
 မွန်းလကာကာ၊ စုံသာတလျှောက်၊ ဝင်းဝင်းတောက်မျှ၊
 လဲးပေါက်ရွှေကိုး၊ တောလုံးနှင့်နှင့်၊ ပွင့်သည်မြင်က၊
 ဆွတ်ကျင်သည်အူ၊ မယ့်သူမင်းမတ်၊ ရောက်ပါတတ်ဟု၊
 ခေါ်တွတ်ဆိုတမ်း၊ ရှာလွမ်းမျက်စိ၊ မျှော်မိမိတညို။
 ဆောင်းတိဆယ်ပြန်၊ မထန်-ထမိုး၊ ညှင်းငြိမ့်တိုးလည်း၊
 ချစ်ကြီးရစ်ခွေ၊ နောင်မင်းခြေသည်။ ။ ရင်ရွှေစုံပ လွမ်း
 လွှာသောဝ်။

၃။ တောကိုကြည့်လည်း၊ တော၏ ရတု၊ စိမ်းနု
 ညွန့်ညောင်း၊ ပန်းပေါင်းကြိုင်ခွေ၊ ဥဩကြွေးက၊
 ပျော်ရေးသဘင်၊ မြစ်မှာမြင်လည်း၊ သုံးပြင်ကားငွေ၊
 ငှက်ရွှေပဲကျ၊ ဖိုမ-မကွာ၊ တံငါလှော်မြိုး၊ သီကျူး
 ညှင်းညှင်း၊ ပျော်ခြင်းရတု၊ မိုးမှာရှုလည်း၊ ရောရတိမ်
 သာ၊ နည်းများပြကာ၊ ပြက်လျှပ်ဝါနှင့်၊ သည်းစွာ
 မရှမ်း၊ အလွမ်းဆော်နှူ၊ ပျံ့ပျူးရစ်ခွေ၊ စေ့ရေခြင်းရာ၊
 ရောက်တင်းနာလျက်၊ မြဝါမင်းမွန်၊ မေ့လျော့ကျန်
 သည်။ ။ စေကျန်စုံပ စမ်းလွှာသောဝ်။

(၂၁၆) စစ်-ရတု

၁။ နေသာ နေလည်း၊ ညွတ်ခွေ ဆင့်လောင်း၊
 တပျောင်းပျောင်းတညို၊ တွန့်ညောင်းမျက်ခြည်၊ သီသီ
 လည်မျှ၊ ကျူးရှည်မြေတာ၊ ချီလေရာက၊ ရောက်လွှာ
 နိုးနိုး၊ ရှင်မြီးမျက်နှာ၊ မြော်ကာကာတညို၊ လပ်ကွာ
 ရင်ညက်၊ ညဉ့်သာစက်လည်း၊ ချမ်းချက်မလုံ၊ ကွေးရ
 တုံသော်၊ ညဉ့်ဟုံဂွန်မြီး၊ ပုထိုးဆံကျော်၊ စွယ်ခတ်
 လက်ယာ၊ သုံးလူချာကို၊ ညီးဝါထွန်းပြောင်၊ တန်
 ဆောင်ရွှေတိုင်၊ စည်းကွမ်းခိုင်နှင့်၊ ညီမြိုင်ပန်းမာလ်၊
 မကျန်စိရင်၊ မယ်လက်ပြင်၍၊ ညဉ့်ရှင်စက်သော်၊ ရှုမျှော်
 မကြာ၊ ပြည်စိမ့်ငှါဟု၊ မြဝါစွန်းစက်၊ နေလေရက်
 သည်။ ။ ကြင်သက်ဝေလွှာ ခဲးတံသည်။

၂။ ပြောက်လေပြန်လည်း။ ချသွန်မည်၊ ဝင်းလို့
 မစဲး၊ နှင်းဖွေးဆီးသေး၊ တမြေးပျံ့ပျံ့ ထပ်မျှပည်းချည်။

မင်းလွင်သည်လည်း၊ လေပြည်ဆောင်သွေး၊ ကြိုင်ဇေး
ရနံ့၊ ပျံ့လ-ကာကာ၊ စုံသာမြိုင်ထဲ၊ ဝင်းဝင်းရဲရဲ၊
ပေါက်လဲးရွှေရောင်၊ တောလုံးပြောင်မျှ၊ ပွင့်ဆောင်
ဝေဝေခြင်းမိုရ်ခြေက၊ ရစ်ခွေသည်းထဲ၊ မင်းရဲညိုစင်၊
လုလင်မွေးဘ၊ ရောက်ခဲးစွဟု၊ သံမြဲနှုတ်ခြည်၊ ထွေလည်
မျက်စိ၊ ကြည့်မိကာကာ၊ ဟေမာဆယ်သောင်း၊ ပေါင်း
လည်းမမျှ၊ ငြိန်ငြိန်မြဲ၊ ချစ်စရှည်ချေ၊ ရစ်ခွေထပ်ခွမ်း၊
မယ် ချည်းကျမ်းသည်။ ၊ အလွမ်းပြေလွှာ ခဲးဘိသည်။

၃။ တောကိုရှုလည်း၊ ရတုအလိုက်၊ ဖျားကိုက်
ညွန့်ညောင်း၊ ပန်းပေါင်းကြိုင်မွေး၊ ဥဩကြေးက၊
ပျော်ရေးရှင်မှု၊ မြစ်မှာရှုလည်း၊ ငွေတုရည်ထွန်း၊
သာသည့် ကျန်းထက်၊ နွဲရစ်ရှက်ရှုံ၊ ကျေးငှက်
ဟင်သာ၊ မကွာတုကွ၊ ဝဲးကြတုပင်၊ မြူးရှင်တခါ၊ အသာ
နှုတ်ညှင်း၊ သံညင်းပျော်မှု၊ မိုးမှာရှုသော်၊ ရတုတိမ်
တောင်၊ လျှပ်ရောင်နည်းများ၊ ကြားခြားရိုက်ဆိုင်၊ သံပြိုင်
မသည်း၊ ညှင်းကာခြည်းက၊ ဖြေလည်းမပျော်၊ ရှင့်ကိုယ်
တော်နှင့်၊ ရည်ရော်ခန့်ထွေ၊ တင်းနား နေလည်း၊
ပင်ခြေ မြဲ၊ ကြာလေတိုသည်။ ၊ ကျွန်ယုံစေလွှာ
ခဲးဘိသည်။

(၂၁၇) စင်-ရတု

၁။ ရတုသဘင်၊ နွေဦးရစ်ရှုံ၊ မင်းလွင် သစ်
လောင်း၊ လေပြန်ပြောင်းက၊ တပေါင်း ပေါင်းကြ၊
နိမိတ်လဝယ်၊ ခေတ္တသရေ၊ မယ်တို့နေသည်၊ နန်းခြေ
သဏ္ဌာန်၊ သာစဟန်ကား၊ ပန်းမာလ်ပွင့်ညို၊ ကိုးနစ်

သီသို့၊ နဒိသဘင်၊ ခုံသဲးပြင်ထက်၊ သာရှင်မတွဲ၊
တွဲခဲးစုလျက်၊ ယများဆက်သို့၊ ထွန်ရက်ကာလျှင်၊
သာရှင်ပျော်မှု၊ လှလှမြတ်လေး၊ ၄, ၈၀ ပေးသား၊
ငှက်ကျေးအုပ်တွေ၊ ဘော်မကွေကို၊ မျှော်ချေမယ့်ချည်း၊
လွမ်းဘော်ပည်းသည်။ ၊ ပြော်လည်းမျက်စိ ညောင်း
ကာသောင်။

၂။ တစုတပြင်၊ တောတခွင်လည်း၊ မြဲသွင်အရင့်၊
ညွန့်သစ်ဆင့်က၊ ကြေလွင့်ရော်မှည့်၊ တောလုံးပြည့်မျှ၊
စည့်စည့်ပ-လင်း၊ ပင်ခြေကျင်းနှင့်၊ ငိုကင်းမချယ်၊
ရှုချင်ဘွယ်တိ၊ ဆန်းကြယ်ထူးခြား၊ ပန်းမာလ်များကို၊
သနားစုံမက်၊ မွေ့သူးလက်နှင့်၊ စုလျက်ရွေးရွဲ၊ တစေ့စေ့
လျှင်၊ ရှေ့ရှေ့နှိုက်တွင်၊ သင့်အောင်ပြင်မှ၊ ကေသျှင်
သွယ်မြဲ၊ မယုံထိပ်စဝယ်၊ ယုယလွန်ကဲးဆင်-စမြီးကို၊
သည်းထဲဆွတ်မျှ၊ အောက်မေ့ကမူ၊ ဆည်ရမတတ်၊
မိန်းသေ ပြတ်သည်။ ၊ ကြာညွတ်ကဲ့သို့ ပျောင်းကာ
သောင်။

၃။ ယခုအလျှင်၊ ရှေ့ပြည်ခွင်သို့၊ ကျိုင်းစင်မြဲရောင်၊
မွှေးချစ် မောင်ကို၊ မိအောင် ပန်းမာလ်၊ ပန်စေ
ချင်လှည့်၊ မျှော်ရှုကြည့်လည်း၊ ရောက်မည့်-စကား၊
မကြား-ပလွာ၊ မြင့်ကြာပျော်ထွေ၊ နေလေသည်လော၊
ဝမ်းနည်းမောစွ၊ သဘောစင်ဖြူ၊ မယ်တမူကား၊ တ-ရှု
မချာ၊ နောင်သို့သာလျှင်၊ ဘွေရှာအောက်မေ့၊ တစေ့
စေ့တည့်၊ ညဉ့်၊ နေ့ သံချို၊ ပိုက်ခြားဆိုရှုံ၊ ပြေလို
စိမ့်သား၊ ဖြေသည်များကို၊ စကားမညီ၊ ယွင်းလေပြီဟု

မဒေါမကျန်း၊ ခပ်သိမ်းပန်းကို၊ တွေဆန်းကုံးသွယ်၊
ရွှေဝယ်ထားလျက်၊ ပြိုက်ရှမ်းစက်သည်။ ရှေ့ထက်
ဆယ်ဆ လောင်းကာသော်။

(၂၀၀) စစ်-ရတု

၁။ နတ်မျှနေရာ၊ သီတာရွှေ နောက်၊ ဆိုက်ရောက်
သင်္ဘော၊ မော်မော်ဦးစွန်း၊ ကျွန်း၏ အချာ၊ ရာဇာရာဇ၊
မြို့များမှန်ကင်း၊ မင်း၏နေရာ၊ ဟင်သာဟူသည်၊
ရွှေပြည်အောင်ခန်း၊ ဘုံမြင့်နန်းက၊ ဆောင်းစွန်းခွေဦး၊
အိန္ဒိယကျေးသော်၊ ရပ်ထူးမြေတာ၊ ပြည်ဟင်သာဝယ်၊
အတာသဘင်၊ လွန်လျှင်ကဆုံ၊ ရေသွန်းကြိုကာ၊ ပည်းပုံ
ခြင်းရာပန်းတကာထက်၊ သိင်္ဂါရွှေလျှံ၊ ဝတ်ဆံဖါးဖါး၊
သားသားရိုးတံ၊ ရွက်ရံတပြိုင်၊ ခိုင်လည်းတမျှ၊ အလှ
နတ်တူ၊ ပြိုင်သူမဲ့ရာ၊ မိုးသူဇာနှင့်၊ ဒေဝါသကြား၊
လက်ညှံထွားဖြင့်၊ သနားဆွတ်ကြင်၊ ပန်စေချင်၍၊
ရွှေစင်-တညီ၊ ကုံးမြှောင်သီသို့၊ အာနိမင်းစံ၊ ရုံးရုံး
လှံသား၊ ဝတ်ဆံရွှေလျော်၊ လှမျိုးကျော်သည်။
ကံ့ကော်ပွင့်စ နွေကာလ။

၂။ ပတ်ချကေသာ၊ သွယ်လက်ယာကို၊ မ-ကာ
လျော့လျည်း၊ ထုံးလည်း မပြေ၊ မြိတ်ခွေ မကျော၊
သဘောတိုင်းပင်၊ မရှင်လေတတ်၊ ထွတ်ထွတ်နနယ်၊
သနားဘွယ်နှင့်၊ သူဝယ်မိမိ၊ တူညီခိုင်းလျော်၊ ကံ့ကော်
မဉ္ဇူ၊ ဟူလည်း-မထူး၊ ပျံ့ပျူးကြိုင်း၊ နှောင်းမွေး
ထွေးလျှင်၊ မင်းရေးမှဝန်၊ ဝေးမျိုးလွန်သား၊ ရပ်စွန်
မြေတာ၊ အိုလေရာသို့၊ မျှော်ကာညှိုးသမ်း၊ ခန်းသာ

ငှန်းဝယ်၊ ငယ်ကျွမ်း ထိန်းယ၊ အစ်မ ဘော်နည်း၊
ဖျော်လည်း-မတည်၊ မူးလည်ပျောင်းခွေ၊ ဘယ်ခါ
နေလျှင်၊ ပြန်၍ လာစံ၊ ကြားပုံ အံ့နည်း၊ မတုံမြေဆည်၊
နေလေသည်ဟု၊ ရက်ရှည် ကြာတင်၊ မျှအောင်စင်ကို၊
မြင်ချင်နေည၊ လွမ်းမောလှ၏၊ ယုယသာဖြည်း၊ မှီအုံး
လည်းလျက်၊ မယ့်ချည်းစုံမက်၊ မခေါက်ရက်သည်။
အသက်ကိုမျှ ဝေခွာကြ။

၃။ မြတ်လှဗွေချာ၊ မယ့်နေရာက၊ မျှော်ကာ
ပျောင်းသမ်း၊ အလွမ်းဘယ်နဲ့၊ ပြေပါအံ့နည်း၊ ရှုလည်း
မဆိုး၊ ဆင်ကျိုးသာလှ၊ သက္ကမနှင့်၊ တာဝတိံသာ၊
နတ်ရွာသဏ္ဍာန်၊ နန္ဒဝန်လည်း၊ ပန်းမာလ်ကြိုင်ဖျ
သာမောလှ၏၊ လွမ်းမျှပေါ်ထင်၊ မြို့လယ်တွင်နိုက်၊
ရွှေစင်သင်းချော၊ မော်မော်မြတ်စွာ၊ ရောင်ဝါနေ၊ လ၊
တူစုံပသို့၊ တေဇဘုန်းထု၊ တဆူဆံကျော်၊ သပိတ်တော်
နှင့်၊ အံ့သြော်လူးဆန်း၊ ရွှေနန်းမြတ်ကျော်၊ ပြာသာဒ်
တော်လည်း၊ ရှုမျှော်သည်က၊ မြင်သာလှ၏၊ ဌာနပတ်
ကုံးမြို့လုံး-မကြွင်း၊ သာမောခြင်းကို၊ နောင်မင်းမြဝါ၊
မမြင်လှာတည့်၊ မယ်သာမယ်ထူး၊ ရူးပူးဆွတ်ဖျ၊ မတုံ
မြေဆည်၊ ရှိတော့သည်ဟု၊ ယုံကြည်ခြင်းရာ၊ စေလိုက်
မှာသည်။ ဟင်သာနန်းမ နေရာက။

(၂၀၉) စစ်-ရတု

၁။ ဝေသက်နေရာ၊ သီတာရစ်ခွေ၊ မြစ်ရေရှက်ဆုံ၊
ရွှေဘုံကြငှန်းကေတုနန်းက၊ သန်စွမ်းဆောင်းဦး၊ အိန္ဒိ
ကျေးသော်၊ နှစ်ကူးလည်းလွန်၊ တောင်ပြန်ရစ်ခွေ၊ မိုး

သစ်ကြီးက၊ စစ်တဲးနေတပ်၊ ဒီသည်ရပ်ဝယ်၊ သွယ်လှပ်
ရိုးတံ၊ ဝတ်ဆံစားစား၊ မပြားတူစုံ၊ ဖူးတုံတရှည်၊ ဝိုက်
လှည့်-တပြိုင်၊ ခိုင်လည်း-တမျှ၊ မာယသကြား၊ နှစ်ပါး-
တညီ၊ ရှေ့စီချယ်တပ်၊ ကုံးရွံ့ထပ်သို့၊ ပွင့်ချပ်စောတ၊
သစ်ပုလဲး၊ ထူးကဲးရောပြွမ်း၊ ဒေးချမ်းကြိုင်မွေး၊ ပွင့်ရောင်
ပြေးသည်။ ။မလေးပေ ၂၀ ဆင်းထွေလှ။

၂။ ခွေရှက်ကေသာ၊ လက်သာချနေ၊ မပြေယောင်း
သွေ၊ မတွေဆီမွေး၊ မလေးမဂ္ဂူ၊ ထပ်တူနှိုင်းသင့်၊
ဘုံမြင့်နန်းလဲး၊ ပျော်ခြင်းထိန်းယ၊ အစ်မ-သားချင်း၊
ဖြည်းညှင်းခယ၊ ဖြေပျော်ကြလည်း၊ ဆံမျှမရှင်၊ စစ်ခွင်
မြေရှည်၊ ဒီလေသည်ကို၊ ရောက်မည်ဘယ်နဲ့၊ ကြားပါ
အံ့နည်း၊ ဆွတ်ပျံ့တိမ်းပါး၊ သနားဘွယ်ပင်၊ ရှိမည်
ထင်ခဲ့ခြင်ချင်ရေးရေး၊ စိတ်ပြေးသဖြင့်၊ စိုးကြလင့်၏။
မျက်ပွင့်ရိပ်ခြုံ၊ ရှုတုံဖန်လဲး၊ ရစ်ဆွဲလည်တွင်၊ ရှေ့ရင်
နွှေးလျက်၊ ဒီသည်ရက်ကို၊ မှာမြက်မဟ၊ နွဲ့လျှာကြာတိမ်း၊
နေတိုင်းယိမ်းသို့၊ ရှိမ်းရှိမ်းပြိုက်စက်၊ ကြင်စုံမက်သည်။ ။
အသက်ကိုမျှ နှင်းဝေကြ။

၃။ ရေတွက်ချေပါ၊ လွမ်းချင်းရာမှ၊ ဘယ်ခါနဲ့
သည်၊ ပြေပါမည်ဟု၊ ရှေ့ပြည်ဝန်းကျင်၊ ရည်ရှင်ပတ်
ကုံးဆင်ကျုံး-တလျှင်၊ ဥယျာဉ်နှင့်နှင့်၊ မြို့လယ်တွင်
နိုက်၊ ကြည်စင်မြဲဟန်၊ ရေနန်းကန်နှင့်၊ သဏ္ဍာန်မ
ယွန်း၊ လေးကျွန်းရပ်ဆိုင်၊ သီးခိုင်ပွင့်ဝို၊ ပန်းမျိုးစုံသာ၊
စည်းခိုမြတ်ရှင်၊ သောင်းခွင်ပတ်လှည့်၊ တောင်းတိုင်း
ပြည့်ရှင်၊ မိုးရှည်ထိယွန်း၊ ဆံဦးစွန်းလည်း၊ လင်းထွန်း
လျှံမျှမြင်သာလှ၏။ ဌာနရပ်စည်၊ သာမော သည်ကို၊

မြရည်ကျိုင်းစင်၊ မမြင်ပလွာ၊ စစ်မြေတာကို၊ မျှော်က
မူးလည်၊ ရှိတော့သည်ဟု၊ မြန်ပြည်မျက်ရှု၊ ကိုးရာပြ
သည်၊ ကေတုမတီ၊ ခေါ်ညီတွင်မှန်း၊ သာတုကျန်း
သည်။ ။ဘုံနန်းသာလှ မင်းနေက။

(၂၂၀) စဝ်ရတု

၁။ ဖြေပျော်သည်သာ၊ လွမ်းဗျာပါမူ၊ ကြီးစွာမြင့်
ခေါင်းမြင်းမိုရ်တောင်သို့၊ သည်းလောင်ဆူဝေ၊ ချစ်စိတ်
မွေ့၍၊ မပြေထပ်ရစ်၊ ကျွန်ုပ်ဖြစ်ကား၊ ရှေးစစ်မြေတာ၊
သည့်ထက်ကြာလည်း၊ ဗျာပါသို့စင်၊ မမြင်လေတတ်၊
ခွေပတ်ပြိုက်သွယ်၊ ဖြေ-မပြယ်သည်။ ။သည့်နှယ်မလွမ်း
လေစဘူး။

၂။ ဖြေကျူးလမ်းရှည်၊ အပြည်ပြည်ကို၊ လှည့်
လည်-စကြာ၊ ဒီသောခါဝယ်၊ နှင်းသာမိုးနှယ်၊ နေကို
ကွယ်၍၊ လွမ်းဘွယ်များထွေ၊ သို့-မဝေတည့်၊ ပြတ်
ကြွေ သည်းအု၊ ခွေလင့်မူသို့၊ တ-ရူ သည်းထောင်း၊
ဆွတ်ဆွတ် ပျောင်းမျှ၊ ထည်ပေါင်း ထပ်ခြုံ၊ လွမ်း
လှည့်ရုံလည်း၊ မလုံများကြယ်၊ ဆောင်းမျိုးကယ်
သည်။ ။သည့်နှယ်မချမ်း လေစဘူး။

၃။ တိမ်းပူးညွတ်ခွေ၊ ဖြေလည်း-မပျော်၊ မူးမော်
ဖန်များ၊ တပါးသည်သူ၊ လွမ်းသည်မူကား၊ တ-ရူဆန်း
သာ၊ ဖြေနိုင်ရာ၏၊ နောင်မှာသော်ကား၊ ဆည်တား
ဖြေစဉ်၊ ဝိညာဉ်အသက်၊ ဖျံတက်ဘနန်း၊ ပျော့ပျော့မွှန်း
မျှ၊ ထိပ်ပန်းရှိကြာ၊ နောင်သည်မှာဟု၊ ဆိုရာတ-ရူ၊

ကြံတိုင်းမူလျက်၊ ကြီးထူဝမ်းဝယ်၊ ပြည့်မွမ်းကြွယ်
သည်။ ။သည့်နှယ်မလျှမ်း လေစဘူ။

(၂၂၀) ဝမ်-ရတု

၁။ ဟင်သာသို့လျှင်၊ နွေတို့မကျွန်း၊ မိုးမဆန်းတည့်၊
နှစ်စွန်းဝယ်ပင်၊ ထူပျော်ချင်စွ၊ နတ်ရှင်ဘုန်းရှိ၊ ဖြည့်ပါ
ဘိလော့၊ ဝိရိဗဟို၊ မြင်းမိုရ်နှင့်သာ၊ ပမာဘူရှည်၊
ပြင်နှုန်းလှည့်သို့၊ မည်သည့်ရပ်မှာ၊ တောင်တကာလျှင်၊
နှိုင်းရာမဲ့၊ တောင်း၊ ဝဲစောင်းဘယ်-ညာ၊ မသာတက်သက်၊
ဆင်မြင်းခက်နှဲ၊ ဖူးရက်ပန်းပင်၊ ခုတ်ထွင်ပယ်ရှား၊
ချောက်ကြားမြှောင်ကျပ်၊ ချတပ်မသာ၊ လဟာလယ်ပြင်၊
မမြင်ရလစ်၊ သို့သည်ဖြစ်ကို၊ စိစစ်လေရာ၊ ပြည်ဟင်
သာသို့၊ မျှော်ကာခွေတမ်း၊ ဆွတ်မျှလွမ်းသည်။ ။
တောင်ကမ်းဘယ်နံ့ ကျွန်းပမည်။

၂။ ပြင်လျာယျိုစင်၊ ဆင်းရှုပ်သွင်လည်း၊ မမြင်
ပြင်ထိုက်၊ ချောရောင်မြိုက်ကို၊ နွဲ့ပိုက်တူရှည်၊ ပျော်ချင်
လှည့်လည်း၊ သို့သည်ခြင်းရာ၊ သူ့ရပ်မှာကို၊ ရံကာ
ပြီးမြိုက်၊ အိပ်မက်မျှလျှင်၊ မထင်ဘူးလေ၊ အထွေထွေ
တိ၊ ဝေဝေအာကာ၊ ကြည့်လေရာလည်း၊ ဘယ်-ညာ
ဝန်းချုပ်၊ မို-မို-အုပ်၍၊ ရွာရှုပ်နေတိုင်း၊ တမိုင်းမိုင်းလျှင်၊
အရှိုင်းနေရပ်၊ တရုပ်စပ်ဝယ်၊ တိမ်ထပ်ထိန်း၊ တောင်
ကမ်းပြီးမျှ၊ ဆီးလည်းကျွတ်၊ နှင်းတိထန်၍၊ လေသွန်
ဖြည်းညှင်း၊ ချမ်းမျိုးသွင်းသည်။ ။အောင်ခင်းဘယ်နံ့
ညွှန်းပမည်။

၃။ ပြင်ပါထို့ချင်၊ ရေးရေးပင်တည့်၊ ကျမ်းဝင်
သက်ဝေ၊ ချစ်သူနေသည်၊ ရွှေမြေဟင်သာ၊ သည်ဆီ
မှာဟု၊ မျက်နှာမျှော်ကြည့်၊ ဖူးချင်လှည့်လည်း၊ သူ့ပြည့်
သဏ္ဍာန်၊ ထွေလည်ဟန်နှင့်၊ နှင်းထန်ကျရွမ်း၊ ပတ်ကိုး
မွမ်းမျှ၊ ဝေးလမ်းခြေရှည်၊ သွားသည်နှင့်ပင်၊ နေ့ဖြင့်
ရက်ပေါင်း၊ ကြာရညောင်း၊ နန်းလောင်းပွင့်ဝံ့၊ ပြန်ပါ
ရုံကို၊ စွေတိုထန်စွာ၊ ထက်အာကာက၊ ထစ်ရွာသံညှင်း၊
ပဇ္ဇာန်မင်းသည်။ ။ဘန်ဆင်းဘယ်နံ့ သွန်းပမည်။

(၂၂၂) ဝမ်-ရတု
(မက်ဦးပြည်ချ)

၁။ ရံလျက်ခွေ၍၊ ရဝေခြင်သွန်း၊ ဆင်ကွန်းအရွေ၊
ချမ်းမြေ့သီတာ၊ ငရာအင်းနောက်၊ ပင်းယမြောက်ဝယ်၊
လှည့်ခေါက်ရော၊ လက်ယာရစ်မြောင်၊ စစ်ကိုင်းတောင်
နှင့်၊ နန်းဆောင်ရဝေ၊ မင်းဝံ့ဗွေထက်၊ အောင်မြေ
ရပ်စည်၊ ဝ-ရွေပြည်လျှင်၊ ထူးလည်ထွေလာ၊ သို့ချိန်
ခါဝယ်၊ သာလှာလိမ့်လော၊ လွမ်းတို့မောစွ၊ ကျော်စော
ထိန်ဝေ၊ သကြားဆွေဟု၊ သပြေတဝန်း၊ အကျွန်းကျွန်း
ကို၊ ဦးစွန်းပိုင်ခြင်း၊ စကြာမင်း၏၊ သံညှင်းမိန့်မြိုက်၊
ဗျာဒိတ်စက်ကို၊ ဦးထက်ဆင်၍၊ ခိုသည့်နေ့က၊ အောက်
မေ့ရတ၊ ပြန်ချင်လှသည်။ ။ပူရအောင်ခင်း ရှေးမင်း
ဆက်နေ ဘုံရွှေသာလိမ့် မည်တမ့်။

၂။ လျှံတက်စေ၍၊ သရေခတ်ရှင်၊ နန်းရွှေ
ပြင်ဝယ်၊ ဥကင်သ-ဆီ၊ ရွှေစေတီဟု၊ အာနိရောင်စင်၊
ထီးလှိုင်ရှင်နှင့်၊ တောက်ထင်ကျော်စော၊ မုဋ္ဌောမည်

ကျော်၊ ဂုတော်လက်ယာ၊ မဟာဇိန၊ သက်တော်ရက၊
 ရွှေဝစည်းခုံ၊ လုံးစုံမကွေး၊ ယင်ရုံးဂုဏ်၊ လိုက်သူဂုဏ်
 ချောက်၊ အုန်းပေါက်-တဝန်း၊ ရွှေယွန်း-မြောက်မှ၊
 ဘုရားလှနိုက်၊ တောင့်တလျင်ပြင်း၊ နောင်သက်နှင်းကို၊
 သီတင်းကျွတ်မီ၊ တူရာသီဝယ်၊ လာပြီကြားက၊ ချရူး
 ပန်းပေါင်း၊ တကောင်း-မြဲတာ၊ သင်းကြိုင်ရာနှင့်၊
 ကလျာရွယ်လှ၊ ဟူသမျှသည်။ ။ လူကြဆောင်နှင်း
 ပွေးသင်းဝက်ချေ ထုံရွှေသာလိမ့် မည်တပို့။ ။

၃။ နှံသက်ဝေ၍၊ မသွေကြပြီ၊ ချစ်စိတ်ညီသား၊
 အာနိမုတ္တ၊ ဝလာဟနှင့်၊ ဆွဆွဖြူစင်၊ ပုလဲးသွင်သို့၊
 သခင်နောင့်သက်၊ ငယ်ကျွမ်းဘက်လျင်၊ လွမ်းရက်ရေ
 ကာ၊ နှုတ်ထွေသာနှင့်၊ နေဝါလေယိမ်း၊ ရေပေါ်သိမ်းက၊
 ချမ်းငြိမ်းသော်တာ၊ ကုမုဒ်ကြာသို့၊ မျက်နှာလ-သွင်၊
 ကြေးမုံပြင်ကို၊ မခြင်မခြင်း၊ ပြန်တင်းဆိုခိုး၊ လာနိုးနိုး
 လျင်၊ လွမ်းရိုးထွေလာ၊ လက်ဆောင်စာကို၊ ဘယ်ခါ
 ထားပြန်၊ လွမ်းအားသန်လျက်၊ စုန်ဆန်သွားမြောက်၊
 ကြည်ရေးရောက်ဟု၊ ရွှေနောက်၊ မြောက်၊ တောင်၊ ကုန်
 အောင်နွံမျှ၊ စုံစမ်းရသည်။ ။ ရူတနောင်မင်း မေး
 တင်းရက်ရေ ဝုံထွေပွာလိမ့် မည်တပို့။ ။

(၂၂၃) ဝစ်-ရတု

၁။ ထစ်ဆင့်ဆော်၍၊ မမြော်တိမ်ခြေ၊ မိုင်းမိုင်းခဝ
 မျှ၊ ညှာကြွေရွက်ကျင်၊ ထ-မင်းလွင်နှင့်၊ တိမ်ပြင်မို့
 မည်း၊ ရိုက်ကြည်းအုန်းအင်း၊ ထစ်မြည်ချင်းက၊ သလင်း
 အတု၊ ပိတ်ဖြူလွမ်းကြက်၊ မွေရာထက်ဝယ်၊ ကြင်ဘက်

မျိုးတူအိမ်သူ-မနိုး၊ နောင်ထီးဘော်ကွာ၊ နေလှည့်
 ရာဝယ်၊ ဒေဝါသကြား၊ ကျွန်အားကို၊ လွမ်းပွားသည့်
 ထွေ၊ များလေစေဟု၊ မနေသောက်လင်း၊ ရွာဟုန်ပြင်း
 သည်။ ။ မဝင်းနေခြည် မြေးဘိသည်။ ။

၂။ နှံသင့်ပေါ်၍၊ ရွှေလှော်ညှာတံ၊ မိုးယံတိမ်
 လတ်၊ ဝင်းဝင်းထွတ်သည်၊ ထက်နတ်သကြား၊ ပန်မှတ်
 ထား၍၊ ရွက်ဖျားမသမ်း၊ မနှမ်းရအောင်၊ ယူဆောင်
 တတ်ရှာ၊ ဝန္တမာဝယ်၊ ကြည်စွာချမ်းမြ၊ ရေချမ်းကျ၍၊
 လှလှသွယ်တံ၊ ရွက်ရံသားသား၊ စုံပြားမြိုင်မောက်၊ ပင်
 စည်ရောက်သည်။ ။ ပိတောက်ရွှေရည် ပွေးဘိသည်။ ။

၃။ ချစ်ထင်ပျော်၍၊ ဇမ္ဗေဒိတာ၊ ရွှေသိင်္ဂီသို့၊
 နှိုင်းဆ-စရာ၊ ဘော်-တကာဝယ်၊ တင်ငှါပြစ်မဲ၊ ချော
 ရောင်နွံကို၊ ကြွင်းမဲ့လျှောက်ကြား၊ မှာခဲ့ထားမှ၊ လွမ်း
 အား-မပြေ၊ ခိုရလေသော်၊ သူ မြေရပ်ခွင်၊ တောင်လျှင်
 ရံပတ်၊ ယုဂန်ထွတ်သို့၊ လွမ်းဆွတ်အတိ၊ ပည်းမျှရှိ
 လည်း၊ မသိလေတတ်၊ ခေါင်သို့ညွတ်မျှ၊ ခေါ်ထွတ်မယ့်
 မှာ၊ မျက်စိရှာသော်၊ သီတာဝိုက်လည်၊ မင်းဖျားတည်
 သည်၊ ရွှေပြည်အနောက်၊ မြဲကျောက်တောင်ဆိုင်၊ လွန်
 သာနှိုင်းသည်။ ။ ဝစ်ကိုင်းနေပြည် ဝေးဘိသည်။ ။

(၂၂၄) ဝစ်-ရတု

၁။ ကြောင်းစန္ဒယ်အင်၊ ချစ်ထွတ်တင်သို့၊ လည်တွင်
 အပ၊ တညတရက်၊ တနံနက်မျှ၊ ညံ့သက်လှကာ၊ အိုး
 မွေရာဝယ်၊ ရံခါမတား၊ ပျော်ပါးပိုက်ကြား၊ ရွှေနှယ်

ဦး၍၊ မကျူးရက်ရှည်၊ ဖြည့်လျှင်းမည်ကို၊ မိန့်သည်
 မြင်းရာ၊ မြက်ပါ-မတတ်၊ ခွေညွတ်ပျောင်းနွဲ့၊ သမ်းမျှမ်း
 သော်၊ မြင့်မြီးမကြာ၊ ပြန်မည်ခါကို၊ မှတ်စာရေးခွေ၊
 ထားခဲ့ပေမှ၊ ချီးရေမယ့်လက်၊ ခန့်လိုက်တွက်သည်။ ။
ကြာရက်ရေမြည် ခွန်းလတည်း။

၂။ ပျောင်းပျဘွယ်လျှင်၊ ထက်ကောင်းကင်က၊
 မင်းလွင်ဝေလည်၊ ရှက်လသည်ကား၊ ယဉ်ကြည်ဖြည်း
 ဖြည်း၊ တလည်းသာခန့်၊ စင်လှသန့်သော်၊ ပျံကွန်ပျံမြူး၊
 ငှက်ထူးထူးတို့၊ ပင်ဦးပင်ဖျား၊ သနားစဘွယ်၊ လည်
 ဝယ်လည်တွင်၊ လည်ရှက်တင်၍၊ တပင်ပျံကူး၊ တပင်
 မြူးသော်၊ လေဦးဖြည်းညောင်း၊ ညွန့်သစ် လောင်း
 သည်။ ။ **တပေါင်းပေလှည့် ဆန်းလတည်း။**

၃။ ညောင်းလှသွယ်ရှင်၊ ညွန့်သစ်ဆင်က၊ လဲ စင်
 ဖူးလဲ၊ လှပ်လှပ်နွဲ့သော်၊ တိုင်းရှုံ့မဆင့်၊ စိုးစဉ်းတင့်က၊
 ကြိုင်လွင့်ပျံရှား၊ သကြားနတ်မျှ၊ သည်ကာလနိုက်၊
 ပျံကြသက်လွှာ၊ လူ့မြေတာဝယ်၊ ပျော်ပါလေချင်၊
 ရေးရေးထင်၏၊ တပင်တခက်၊ တပိုင်နက်ဝယ်၊ ကြေရွက်
 ဖူးဆင့်၊ ဟုံဟုံပွင့်က၊ နေနှင့်တိကျောက်၊ ရေရ်လွင့်
 မြောက်သည်။ ။ **ပင်အောက်ရွှေပုည့် ဝန်းလတည်း။**

(၂၂၅) ဝမ်း-ရတု

၁။ သပြေမဉ္ဇူ၊ ညွန့်လူလန်းလန်း၊ လေးမည်
 ကွန်းနိုက်၊ ပြဋ္ဌာန်းဒီပါ၊ တောင်လက်ယာက၊ တရာ
 ထီးဆောင်၊ မင်းကုန်အောင်၏၊ ဥသျှောင်မှန်ကု၊

ဆင်မြိုသခင်၊ နတ်ရှင်ဘုရား၊ မင်းဖျားထွတ်တင်၊ ဘခင်
 စောစီး၊ မောင်ကြီး တော်ရာ၊ ပြည်အောင် ချာကို၊
 ဆက်ကာအုပ်မိုး၊ ဆွေကြင်မျိုးနှင့်၊ ရှင်ဖြိုးတုကွ၊ သုခ-
 ခံခံ၊ ပျော်ညီစံလျက်၊ တရံမကင်း၊ သီတင်းသီလ၊ ပဉ္စ
 ငါးမြွေ၊ ဆယ်ဖြာတရား၊ သုံးပါးမြတ်စွာ၊ ရတနာကို၊
 မကွာထိပ်ပြင်၊ ပန်းနှယ်ဆင်လျက်၊ စိတ်ရှင်ဖြောင့်ကြည်၊
 မဂ်ဖိုလ်ရည်သည်။ ။ **ဆောက်တည်မြီးမြီး ပိုက်လှည့်
 သောဝ်။**

၂။ ဆောက်တည်မြီးမြီး၊ သုံးပါးကံနှင့်၊ တရံမကင်း၊
 ကြည်ဖြောင့်စင်းလျက်၊ သည်မင်းကျွမ်းချစ်၊ ဥပရာဇ်
 နှင့်၊ လွမ်းသစ်ဆင်ကာ၊ ဖျော်လှည့်ရာကို၊ စကြာစိုးဦး၊
 နောင်တော်ကြီးလျှင်၊ ရပ်သီးထောင်တည်၊ ပဲးကူး
 ပြည်သို့၊ လေးမည်စစ်အင်၊ အတင်တင်တိ၊ မြင်းဆင်
 သိန်းသောင်း၊ ကြည်းကြောင်းကားငါ၊ ညီမင်းလျာမူ၊
 ကြေညာ-မကြင်၊ လုံးရင်းအဖျား၊ လှော်ကားရဲလှေ၊
 အုပ်တွေမွမ်းမျှ၊ စုံလေကြဟု၊ လောကဘုန်းထူ၊ ချစ်သူ
 ပြည်ရှင်၊ ဆောလျင်သာကြည်၊ စုန်အံ့ရည်သည်။ ။
ရွှေစည်ထိန်ထိန် ရိုက်လှည့်သောဝ်။

၃။ ထိန်ထိန်ရိုက်၍၊ ဆူလိုက်*ဘဝဂ်၊ အောက်
 ထက်ဝှန်ခြောင်း၊ မြေကြီးစောင်းမျှ၊ စည်မောင်းခရာ၊

* ဘဝဂ်ကား-“ဘဝဂ္ဂ”ပါဠိဖျက်၊ ဘဝ+
 အဂ္ဂဟု-ဖြတ်၊ ဘဝ = ဘုံဘဝ အဂ္ဂ=အထွတ်၊
 ဘဝဂ္ဂ = ဘုံထွတ်ဘုံဖျားဖြစ်သောလူ့ပြည်မှယူဇနာ
 ၇၁၀၅၆၀၀၀-ကွာနွဲ့၊ ကမ္ဘာ ၀၄၀၀၀-နာမ်
 သက်ရှည်အောင်နေရသော မြဟွာတို့နေရာ နေဝ
 သညာနာသညာယတနဘုံကို ဆိုလိုသည်။

ပတ်သာပြောနွဲ့၊ မြစ်လုံးသီးလျက်၊ လောင်းရုံးမိကျောင်း၊
 တပေါင်းအုပ်တွေ၊ သံလှေလှော်ကား၊ ရွှေစား-ရွှေလှို၊
 ပတ်ကုံးရံရွံ့၊ မင်းဝံအောင်ချာ၊ ရွှေပြည်သာက၊ စကြာ
 မြဲတေ၊ ဒိုကြွလေသော်၊ အကြေသနင်း၊ ထိုမင်းဘုရင်၊
 ကြောက်ငြင်လှစွာ၊ ပြေးလေရာမှာ၊ တခါလည်းကောင်း၊
 မြစ်ကြောင်းတို့မှာ၊ များစွာလှေတက်၊ ကြိုလှာထွက်
 သည်။ ။ဘဝဂ်ဝုန်ဆူ လှိုက်လှည့်သော်။

(၂၂၆) ဝေ-၅၇

၁။ ဘဝဂ်ဆူလှိုက်၊ ထိန်ထိန်ရိုက်မျှ၊ တိုက်အံ့
 တင့်ချည်း၊ ကြည်းလည်းတသီး၊ ဖြင်ညီးသူ့လှေ၊ မရေ
 နိုင်စွမ်း၊ မြစ်လုံးကျမ်းကို၊ တခြမ်းဆံဇာ၊ မလေးစား
 တည့်၊ လှော်ကားနှင့်သာ၊ တေဇာဘုန်းမြီး၊ ရန်ညွန့်
 ချီးသည်၊ သတိုးမည်သာ၊ ဓမ္မရာဟု၊ စကြာသခင်၊
 နတ်ရှင်ညီလတ်၊ တိုက်သတ်* တျင်းတျင်း၊ တစင်းလှေမျှ၊
 လွတ်ရမဲ့ဆုံး၊ ယုကျားရိုက်ကျွန်း၊ မလန်ကြောက်ရွံ့၊
 အားလုံးနွဲ့မျှ၊ စံဖြစ်စလောက်၊ မိုးဆုံးအောက်ဝယ်၊
 နှစ်ယောက်-မတူ၊ မယ့်ကြင်သူကို၊ ဇမ္ဗူပတ်ကုံး၊ ပြိုင်တိုင်း
 ရှုံးသည်။ ။လက်ရုံးရွှေတိုင် ဝိုက်လှည့်သော်။

၂။ လက်ရုံးရွှေတိုင်၊ ရန်မျိုးနိုင်လျက်၊ မပြိုင်နိုင်
 တက်၊ စွန်နှင့်ကြက်သို့၊ မင်းထက်မင်းဇာ၊ တရားရန်နင်း။

* တျင်းတျင်း ကား- ပေါရာဏ၊ အကြွင်း
 အကျန်မရှိ အကုန်အစင်-ဟုလို၊ လောကဗိဒူခေတ်
 ကွန်းတွင် 'မြို့ပမာဏ၊ သင်္ခါရကို၊ မြာမူတျင်းတျင်း၊
 အကြွင်းမဲ့အောင်' ဟုစပ်ဆိုသည်။

နောင်တော်မင်းလည်း၊ ပေးခြင်းထပ်လှောက်၊ ကြင်ဝမ်း
 မြောက်လျက်၊ လက်ကောက်ဖလား၊ ခမ်းနားဆင်
 မြင်း၊ မကြွင်းရုံးဆု၊ ပေးနှင်းစုမှ၊ ငါ့မူကိုပြီ၊ ငါ့ညီ
 ပြည်ထောင်၊ စစ်ကြီးအောင်ဟု၊ မင်းခေါင်တုလွတ်၊
 လေးမြတ် ချီးမွမ်း* အားရမ်း-မစဲ၊ ဆိုအံ့အားမှာ၊
 မြင်းလုံး-ရာကျော်၊ ရုံးဘော်ဝေ့ဆင်၊ ပြောင်မာတင်နှင့်၊
 မြေပြင်ရိုက်ကြည်း၊ အပည်းပည်းတည့်၊ ဝှန်သည်း
 ချဉ်းရောက်၊ တိုက်ဘောက်ရင်ဆိုင်၊ ဆယ်ကြိမ်နိုင်လည်း၊
 မပြိုင်သာလျှင်၊ ရုံး-သတင်းနှင့်၊ ထုတ်ချင်း ဘဝဂ်၊
 အောက်ထက်ပြန်မွန်း၊ ဆယ်ရပ် ကျွန်းသည်။ ။
 မော်ကွန်းတင်တင် ထိုက်လှည့်သော်။

၃။ မော်ကွန်းတင်ထိုက်၊ သောင်းခွင် တိုက်ဝယ်၊
 လူနှိုက်မှန်ကင်း၊ ရာစင်းထီးဖြူ၊ ဆောင်ယုလက်နက်၊
 ဘ-ဘုန်းတက်၏၊ သမက်ရတနာ၊ နရာပတိ၊ မွေးမိ
 အူထုံးမင်းသုံးယောက်-ဘ၊ အစ်မတော်မတ်၊ ယိုထွတ်
 ဖွံ့ထွား၊ နှစ်ပါးနတ်မျှ၊ ညီမခဲအို၊ ဆွေညီမယ့်-ဘ၊
 ရောက်ခဲစွဟု၊ နှမမြတ်မျိုး၊ သန်းညှိုးမရွှင်၊ ရှိစဉ်
 တွင်နှိုက်၊ ပည်းဖြင်သန့်၊ လှေတိုပြွမ်းပြွမ်း၊ မြစ်တင်း
 ကျမ်းကို၊ ရုံးစွမ်းသတ္တိ၊ မိုးထိဘုန်းခေါင်၊ ရန်လုံး
 အောင်ဟု၊ သည်မောင်သတင်း၊ လျင်ပြင်း မကြာ၊
 ဆက်စာ-တမန်၊ ယုံကျွန်ဖန်များ၊ လျှောက်လှာကြားက။

* အားရမ်းကား- ပေါရာဏ ။ နှစ်သက်သည်
 ဟုလို၊ သုဝဏ္ဏသျှို့သစ္စာခမ်းတွင် "ကိုယ်အား
 ထမ်းကဲ့၊ အားရမ်းအင်တက်၊ ကြိုနှစ်သက်သော်
 မပျက်ချေင်" ဟုစပ်ဆိုသည်။

ရွှင်အားကဲးဆ၊ ဝမ်းကကြင်နာ၊ သက်-တရာလည်း၊
မေတ္တာမပျောင်းတင်ပါကောင်းသည်။ ။ဘုန်းဟောင်း
မှယ်နှင့်ကြိုက်လှည့်သောဝံ။

(၂၂၇) ဝမ်-၇၇

၁။ ရတုသာထွေ၊ ဖြည်းသွန်းလေနှင့်၊ ရွက်ကြွ
နှစ်ခြောက်၊ ပျံ့သင်းလှောက်၍၊ ကြင်ပေါက်ဒေရွှင်၊
ပန်းစုံမြင်က၊ ညှိစင်ရွှမ်းရွှမ်း၊ ရဲးစွမ်းသန်ကိုယ်၊ ရွယ်ပျို
သန်ရှင်း၊ နေနှင့်သည်ရင်းကို၊ မျိုးချင်းယှဉ်ဘော်၊ ပန်းစုံ
ရော်သား၊ ချယ်သော်သင့်ထွေ၊ စိမ်း၊ ရွှေပြာရွှမ်း၊
စိန်ပန်းချယ်မြှောင်၊ ကြွေရောင် လျှံပြေး၊ သေးသေး
ဆိတ်သား၊ မြင်းနားနောက်ချပ်၊ ကျောက်စပ်ပြည့်သိပ်၊
ကွေးလိပ်စွန်းတား၊ အနားလျှံထွန်း၊ မျက်သုတ်ဆန်းကို၊
ဘက်ကျွန်းနှိုင်းရာ၊ နောင်ခြံဝါသည်။ ။အခါမသင့်
မိခန့်လော့။

၂။ ယခုခါနွေ၊ ရောက်လှာပေက၊ ဝံရွှေလှလွန်း၊
ခပ်သိမ်းပန်းလည်း၊ လန်းလန်းပျံ့လျောင်း၊ ရာသီ
ပြောင်း၍၊ တပေါင်းသဘင်၊ ပန်ဆင်-စမြီး၊ ရှုအံ့အားမျှ၊
ဇျားစွဲထပ်ပြီ၊ ဆိုင်ခြောင်စီလျက်၊ မင်းညီလုံးလုံး၊ မရိုး
မကား၊ မကြားခစရာ၊ ယုယတတ်ဆိုး၊ မယ့်လက်ကုံးနှင့်၊
ပွားပြီးကြက်သရေ၊ မြဲတရဲရဲ၊ နောင်ခြံခဲကို၊ ဆက်ခြီး
တိုင်းပင်၊ ရည်ထင်အသင့်၊ စီရင်လင့်လျက်၊ ကြာမြင့်
လွန်ကျူး၊ သို့-မဖူးသော်၊ နွေဦးဆန်းလျှင်၊ ရောက်စေ
ချင်စွ၊ မင်းလွင်အုပ်မြိုင်း၊ လေရိပ်ဆိုင်းသည်။ ။
နေတိုင်းဝေဝေ ရိခန့်လော့။

၃။ မဂ္ဂပါလေ၊ မြင်းမိုရ်ပွေက၊ မိုးရွေဦးစွန်း၊
မတန်ကျွန်း၍၊ ပန်းနှင့်စစ်ပြန်၊ ခါမတန်ဘဲ၊ ပွင့်လွန်
ဘိန်း၊ လွမ်းစိုးဗျာပါ၊ မေတ္တာထပ်ကြွယ်၊ နေ့ချမ်း
ဝယ်နှိုက်၊ စပယ်ငုံကြိုင်၊ ပုလဲးခိုင်ကို၊ ဆက်တိုင်
တင့်အောင်၊ ကွန်ရက်နှောင်မှ၊ ဆင်းရောင်ထွေချော၊
ချစ်ဘွယ်မောသား၊ ကျော်စောမြေပြင်၊ နောက်သခင်ကို၊
ပွဲးဝင်ညီလာ၊ ကြိုင်စွာလိမ်းသပ်၊ ဖြည်းယပ်လေညှင်း၊
*တပြင်းသားစိုလ်ရှင်လျက်၊ ညယ်ဖြည့်ဝန်း၊ ထွန်းလ
တိုက၊ အောက်ဓေတလျက်၊ ကာလကုန်ကျွန်း၊ နွေသစ်
ဆန်းသည်။ ။ထိပ်ပန်းရွှေပွင့် ဝိခန့်လော့။

(၂၂၀) ဝမ်-၇၇

၁။ ထုံးတရလျှင်၊ ပြင်နုဆုံစည်း၊ ချစ်ဘွယ်ချည်း
တည့်၊ အမည်း-အပြာ၊ အဝါ-စိမ်းမြ၊ ဖြူပြောက်လှ
သားမြစ်စကမ်းနား၊ မသွားပျံ့ဝဲ၊ မနေခြီးကို၊ သည်း
ထဲပူပျောင်း၊ တချောင်းချောင်းလျှင်၊ ရိပ်ကောင်းသစ်
စည်၊ နေခြည်မချင်း၊ ဖျဉ်းပင်ရင်းနှိုက်၊ မျှော်တင်းမျက်စိ၊
ဘော်မရှိ၍၊ တ-ဘိသလော့၊ သနားမောစွ၊ ပြောပြော
စိန်းလှည့်၊ တို့ကိုကြည့်၍၊ သာဓ်၊ မြည်ခြင်း၊ နေနှင့်ထံ
ရင်းဝယ်။ ။တိန်ညှင်းဘယ်မူ ကြည်းသနည်း။

၂။ သုံးရတုလျှင်၊ ရွက်နုစိမ်းရင့်၊ ထပ်ကာဆင့်
တည့်၊ သီးပွင့်ဝံကင်း၊ မြဆင်းမညှိ၊ နှင်းမိုးတိ-စွေ၊

* တပြင်းကား- ပေါရာဏ၊ ကြမ်းပြင်- ဟုလီ၊
အလင်္ကာတွင် “မြို့ပြပစ္စင်၊ အိမ်မိုးခြင်နှင့်၊ ကြမ်းပြင်
တပြင်း၊ တိုက်တွင်း-တိုက်မ” ဟု စပ်ဆိုသည်။

တောင်လေတိ-ဖြည်း၊ မှောင်မည်းတိ-ဆိုင်း၊ နေကတိုင်း-
လျှင်၊ မြစ်ကိုင်းကိုင်းဖူး၊ ပြောင်းနှင့်လူးလည်း၊ ခက်ဦး-
ပေါ်စ၊ နေခတ်ပျံဝယ်၊ ဆောင်းလင်းဝါး၊ နွေကြီးကြား-
ကို၊ သနားဘော်ကင်း၊ အလွမ်းပြင်း၍၊ ပန်းညှင်းကြ-
ရာ၊ ညီညွတ်ပါသော်၊ လျှပ်ဝါရိုးဝင်း၊ ရွာထန်ပြင်း-
သည်။ မိုးမင်းတယ်မှု သည်းသနည်း။

၃။ ရုံးကရလျှင်၊ နှစ်ခုက-ကို၊ နှုတ်ထည့်ဆိုသို့၊
မြည်လိုဝိန်ညှင်း၊ သန်မိုးကြွင်းဝယ်၊ လေညှင်းဖြည်းထို၊
ငှက်ကြီးဘုံလည်း၊ တစုံမက်မက်၊ တနေ့ရက်ဝယ်၊ ဖြစ်
ဘက်ထိုတူ၊ ဆွေမျိုးဟူသို့၊ မည်သူကြံဘော်၊ မခိုး
ဆော်လည်း၊ မျှော်သော် မျှော်မြီး၊ ချစ်ဝမ်းကွဲရှင့်၊
ယှဉ်နွဲ့ကြင်ကွမ်း၊ မယ့်မယ်ဝမ်းနှင့်၊ နောင်ဝမ်း ထပ်
ပေါင်း၊ သို့လည်းကောင်းဟု၊ စုံပေါင်းနတ်မင်း၊ ရှုဘန်
ဆင်းသည်။ လက်ငင်းဘယ်မှု ရည်းသနည်း။

(၂၂၉) ဝမ်း-ရတု

၁။ ခေတီတွင်တပြည်၊ သာမောသည်ကား၊ ယဉ်
ကြည်ရာ၊ သီတာရစ်သန်း၊ ကိုင်းကျွန်းပေါ်ထင်၊ စုသုံး
ပြင်ထက်၊ မြူးရှင်ကြလွှာ၊ ဟင်သာ၊ ဥဒေါင်း၊ ငှက်
အပေါင်းကို၊ မျှော်ကြောင်းဘွဲ့လှည့်၊ တောမှာကြည့်
လည်း၊ ရော်မှည့်ကြွေလင့်၊ လှသင့်ထွန်းရစ်၊ ညွန့်သစ်
လူလျှင်အားယူ၍၊ ပြိုင်တူကြမှု၊ အခါလူလက်၊ ညွန့်နု
စိမ်းလန်း၊ ကြိုင်ရွမ်းမွှေးပျံ၊ မြင်ချေရသော်၊ ရူတ-
ဘော်ကွာ၊ မပြေသာနဲ့၊ အကာကလည်း၊ အုံပျံခိုင်း
ဝန်း၊ လျှပ်ခြည်တန်းသည်။ ရွှေနန်းဆီမှာထင်တော့-
သည်။

၂။ ပျော်ရွှင်ကြသည်၊ နှစ်ဦးလည်က၊ ရွှေရည်လျှံ
ဝါ၊ မင်းတန်ဆာလျှင်၊ ရတနာစံတိ၊ ပြောင်ပြောင်ညို
သား၊ မဏိစီနစ်၊ သင်းကျစ်ရောင်မောင်း၊ ရွှေပောင်း
သွယ်သွယ်၊ ရွှေစလွယ်နှင့်၊ စီချယ်ရောင်တက်၊ ပြီးပြီး
ပြက်တိ၊ ကွမ်းခွက်-ကွမ်းလောင်း၊ သတောင်းသလပ်၊
ရွှေကျပ်ဆောင်ယောင်၊ ကုန်အောင်ပင်းလှိုင်၊ မရေနိုင်
တည့်၊ နှိုင်းမြိုင်မမြော်၊ ကတော်စိုးမင်း၊ ဖြိုဝင်းပြာလတ်၊
မူးမတ်သမီး၊ စီးသည်ယာဉ်ညှင်၊ ဝေါထမ်းစင်နှင့်၊ သဘင်
ရှုကြ၊ သည်ကာလမူ၊ တူကွပျော်ရာ၊ ပြည်ဟင်သာကား၊
နတ်ရွာတူလွန်း၊ သာခေါင်ကျွန်းသည်။ ရေသွန်းပိပီ
ချင်တော့သည်။

၃။ ရော်ထင်ရရည်၊ တောင်းလျှောက်သည်မူ၊ သုံး
မည်လူ့ဘ၊ သကျမွှေးမြတ်၊ ပြည်များထွတ်သို့၊ မိုးနတ်
သကြား၊ တူမပြားသည်၊ ဘဝါးစကြာ၊ ချီကြလွှာမူ၊
ကလျာစုံအင်၊ မျိုးများရှင်နှင့်၊ ရွှေရင်စုံပေါင်း၊ ပျော်
မည်ကြောင်းကို၊ မွှေပေါင်းရတနာ၊ ဖြည့်လွယ်ပါ
လော့၊ ကြိုင်စွာဒေးမြက်၊ စပယ်ခက်နှင့်၊ လျှောက်မြက်
မည်ခိုက်၊ ကြူးစရိုက်လျှင်၊ တိမ်တိုက်ရစ်သန်း၊ တရွန်း
ရွန်းသည်။ ထွေဆန်းသိဖြာ ဆင်တော့သည်။

(၂၃၀) ဝမ်း-ရတု

၁။ တစုတည်းသာ၊ ဘော်ကွာ၍၊ အခါရင့်ကြေး၊
မသင့်သေးတည့်၊ ဒေးပျံပျံ၊ သိမြီရင့်ကြား၊ ယူးယူးမိုး
လတ်၊ မြဲပြာသားနှင့်၊ ဆွတ်ဆွတ်အူသည်၊ ပြိုက်ဖြည်း
သွယ်ယို၊ ရှိစေလို၍၊ ပဟိုရ်လွန်ပြီး၊ သောက်နီးခါယံ၊

ကြက်သံတွန်ကြိုး၊ တရားဓိုးဝယ်၊ ချီးချီးမြမြ၊ ယုယ
သာမော၊ မြည်လှာစောသည်။ ။ဥဩခုက စင်လှည့်
သောဝံ။

၂။ မနုမည်းပြာ၊ ထူရင့်မာလျက်၊ လွှာလွှာလှုပ်
လှုပ်၊ တပ်သည့်စိမ်းမောင်း၊ ပြောင်းအံ့ရည်မှ၊ တစု
ကျံကျံ၊ လေခတ်နှံ့၍၊ ညှာတံသွေ့က၊ နောက်၊ ရှေ့၊
မြောက်မှ၊ တောင်လက်ယာလည်း၊ ပွင့်ခါမဆိုင်၊ မပြိုင်
ဆံ့ကွဲးပုလဲး-မထွက်၊ ပွေ့လက်-မကွေး၊ မီးသွေးမစီ၊
နာရီကိုးချက်၊ ရက်ကားချမ်းချင်၊ ဝေါဟာတွင်နှိုက်၊
*သဘင်စာရေး၊ မီးပုံးပေးသည်။ ။မဝေးရှုကြ ချင်
လှည့်သောဝံ။

၃။ ရတုပည်းဝွာ၊ မြောက်လေလာက၊ အခါခပ်
သိမ်း၊ ငြိမ်းစေတန်းတက်၊ မြိုင်မြောက်နက်ဝယ်၊ ပြိုက်
စက်ကြသူ၊ ရုပ်သော်ဟူလည်း၊ မတုလှည့်ဘွယ်၊ ရေ
သွယ်ချောင်းဆက်၊ ပင်ထွက်ရိုးရိုး၊ ပုလဲးရေပေါက်၊
ရွာလှာလှောက်မှ၊ တယောက်ထည်းသာ၊ ဘော်နှင့်ကွာ
က၊ ကြံရှာလှည့်ပြာ၊ လွင့်ပျံ့ပွား၏၊ ချမ်းအားကြီးပျဉ်၊
အောက်မေ့စဉ်ဝယ်၊ ဖြေဖျဉ်မတတ်၊ သက်ဆုံးပြတ်မှ၊
ပြာလတ်ထွားပျို၊ ချောလဲညိုကို၊ မြိုက်ဆိုစကား၊ တင်
ထက်ထားသည်။ ။ပိုက်ပြားယုယ ချင်လှည့်သောဝံ။

(၂၃၀) စင်-ရတု

၁။ စံမြောက်ဘက်ကွေ၊ အသရေတိ၊ မြဲတေလျံ
လက်၊ ပြာနွဲ့ညက်နှင့်၊ ပိုက်ဘက်နွဲ့ကွေး၊ ချိပူးမူးဝယ်။

* သဘင်စာရေးကား-စာရေးတံပွဲ-ဟူလို။

ပန်းဦးငုံပြိုင်၊ မလိုင်စေဘူး၊ မကျူးရက်ရှည်၊ ပြန်လျှင်း
မည်ဟု၊ သာကြည်လှည့်ဖြား၊ လျှောက်ဖန်များမှ၊ သနား
ဆွတ်ဆွတ်၊ အောက်မေ့လတ်သော်၊ မပြတ်သွယ်ခွေ၊
မှာလိုက်ပေ၏၊ ရက်ရေခါသင့်၊ ချိန်ခန့်လင့်၍၊ နေနှင့်
ရမည်၊ မိန့်နှုတ်ရည်ကြောင့်၊ ဆောက်တည်- မမေ့၊
တနေ့ဆယ်ခါ၊ လွမ်းလှည့်ရာကို၊ သူရွာရပ်စည်၊ ချမ်း
ဘိသည်မှ၊ ညဉ့်ရှည်မြေမြေ၊ မပျော်မေ့ခဲ့၊ တောင်ငွေနှင့်
ဆီး၊ ပေါင်း၍စီးသို့၊ မညီးနေခြည်၊ မှိုင်းရစ်လည်
သည်။ ။လင်းမည်မထင် ပြီလှည့်သောဝံ။

၃။ ထံရောက်မက်ချေ၊ မယ်တို့နေသား၊ ရှေ့ပြည်
မှန်ဖျါနတ်လှူသည်၊ ကေတုမတီး၊ ခေါ်ညီတွင်မည်၊
နန်းဆက်ရှည်သား၊ တိုင်းစည်ရရွှ၊ နဂရဟု၊ ပြည်မရိပ်
မြို့၊ နန်းရွှေတံသို့၊ အာရုံမကွက်၊ မျဉ်းကိန်းစက်သော်၊
အိပ်မက်တည်မှန်၊ နတ်တို့ဘန်၍၊ ကြင်တန်ထိုက်ပေ၊
လှငြိမ့်ခြေ၏၊ ရဝေဝန်းသာ၊ စက်မွေရာဝယ်၊ ယှဉ်ကာ
လျောင်းမှ၊ စုံပေါင်းသာရှင်၊ အကယ်ထင်၍၊ ပြာစင်
ချောညက်၊ လှသည့်လက်ကို၊ စုံမက်ကွမ်းချစ်၊ နှောင်
လည်ရစ်မှ၊ ဖြစ်သစ်-ဖြစ်ဟောင်း၊ အကြောင်းစီလျဉ်၊
ပြောကြစဉ်ဝယ်၊ ဝိညာဉ်လန့်စိုး၊ ဖြုတ်ခြည်းနိုးက၊ သမ်း
ညှိုးဝေလောင်း၊ မွေရာဘောင်ထက်၊ ခေါ်ယောင်ဆိုတမ်း၊
ပြိုက်ယိုရွှမ်းသည်။ ။အလွမ်းနှင်းနှယ် ရိလှည့်သောဝံ။

၃။ လျှံတောက်စက်ရွှေ၊ မိန့်တော်ထွေလည်း၊ ပြန်စေ
လျင်ရေး၊ မကြားသေးတည့်၊ ပြည်ရေးလဲးရာ၊ မသိသာ
ဟု၊ ဝမ်းမှာစေ့ရေ၊ အောက်မေ့ချေသော်၊ မင်းနေသရစ်၊
သာသည့်ဖြစ်ကား၊ မြစ်လည်းနှစ်ဖြာ၊ သီတာပေါင်း

လောင်း၊ ခပေါင်းခြစ်စက်၊ ရွှေဘက်ရပ်ခွင်၊ အပြင်ပင်
ကိုင်း၊ စပ်ဆိုင်းတကောင်း၊ ချမ်းရိပ်ဆောင်းနှင့်၊ ကိုး
သောင်းမြတ်ခမ္မာ၊ သဒရရဓာတ်၊ လှူနတ်တန်ဆောင်၊
ညီနောင်စံတိ၊ မြင်မိမြင်ထင်၊ ဥမင်နန်းကျောင်း၊ ဂုလိုက်
ခေါင်းနှင့်၊ ပျော်ကြောင်းဆန်းကြယ်၊ ရွှေမြို့လယ်နှိုက်၊
အံ့ဘွယ်ရတနာ၊ ရှင်တော် ရာဟု၊ ခြောက်ဖြာရောင်ဟုံ၊
မြတ်စည်းခုံလည်း၊ အာရုံ ထင်ဘွယ်၊ တိမ်နှင့်ဆွယ်
သည်။ ။မိုးလယ်ပြူးပျ စီလှည့်သော်။

(၂၃၂) စစ်-ရတု

၁။ ပျက်ပွင့်သရေ၊ လဝန်းနေလည်း၊ ရှောင်ချေ
သည်ပ၊ မချဉ်းရတည်း၊ သကြားအကြ၊ မြစ်စွေပန်း၊
ပြင်ထိပ်ဝန်းထက်၊ ဦးစွန်းသန်း၊ မင်းလည်းနှစ်ဆက်၊
ကိုးမည်မျက်တိ၊ စီလျက်သိရန်၊ တင့်ကြောင်းဘန်ရွံ့၊
စိတ်သန်သဒ္ဓါ၊ ဌပနာရှင်၊ အရာလည်းဖြစ်၊ လူတရစ်ကို၊
အသစ်နှစ်ဆင့်၊ ညဉ့်နက်မြင့်ရွံ့၊ ရွှေစင်အတိ၊ မုနိုရောင်
ရှင်၊ ထိန်ထိန်ထင်သာ၊ ပလ္လင်ပန်းတည်၊ က-သည်ပင်
လျှင်၊ စက်လည်ရံကူး၊ ဆယ်ရက် ကျူးသည်။ ။
ခြည်ပြူးလှံတ ဝဂ်မျှသော်။

၂။ တွက်ချင့်မပြေ၊ အရာပေတိ၊ လူမြေနှတ်ရွာ၊
မြဟွာထက်သူ၊ မြတ်သောဟုလည်း၊ မတူခေါင်မိုး၊
ထွတ်ခေါင်စိုးသာ၊ တန်းပိုးဖြန့်စက်၊ ဆယ်ရပ်ချက်
ဝယ်၊ ကိုးမျက်ရိပ်မြို့၊ ရွှေစည်းခုံဟု၊ မျက်စုံသိင်္ဂါ၊ ရတနာ
ကို၊ ခုသာရောက်ဘူး၊ ရှိကြာဦးထက်၊ အထူးရှင်တော်၊

ကြိရမြော်ရှင်၊ မြေပေါ်ဇေယျ၊ ပစ္စုရာစင်း၊ မင်းတို့တံ
ဆိပ်၊ ရုံးခေါင်နှိပ်ကို၊ စက်ရိပ်ပြောင်ပြောင်၊ ပြန်လွယ်
အောင်လျှင်၊ ဉာဏ်ရောင်သစ္စာ၊ ဖြည့်လျှင်းပါလော့၊
ခြောက်ဖြာလှံလက်၊ ပြီးပြန်ခြည်ထူး၊ တက်ထွန်းမြီး
သည်။ ။လည်ကူးရံက ရှက်မျှသော်။

၃။ လက်ဖြင့်အနေ၊ ဆုယူထွေကား၊ သပြေခေါင်မိုး၊
မတန်နိုးသည်၊ တန်းမိုးကြီးထွတ်၊ ရုံးနေနတ်ကို၊ ရာမြတ်
သက်တော်၊ ရှည်ပြည့်ကျော်ရွံ့၊ တိမ်ပေါ်ရတနာ၊ သူ
ဇာဂိရိ၊ မဏိလှိုထွန်း၊ မြောက်ကျွန်းစံမှတ်၊ ပျံလတ်အာ
ကာ၊ သရဇာနှင့်၊ စကြာရွှေမှောက်၊ ရောက်စေသောဟု၊
သဘောနှလုံး၊ ဆုယူကျပြီးရှင်၊ ထွတ်ဆုံးအာဏာ၊ တေ
ဇာလှိုပြီး၊ ရုံးရိုးနေနန်း၊ ရုံးပန်းဘဝဂ်၊ မတန်စက်မျှ၊ ဘုံ
ချက်အထိပ်၊ သုံးကျိပ်နှစ်ပါး၊ သကြားဒေဝါ၊ များထွတ်
သာလျှင်၊ ပမာယဉ်ဆိုင်၊ နှုန်းနှုန်းနှိုင်းအံ့နှိုင်းပြင်မဲ့ဘူး၊
ပုံမထူးသည်။ ။ပည်ကျူးစံမှ တက်မျှသော်။

(၂၃၃) မယ်ဆွဲ-ဆောင်းရတု

၁။ နွယ်ပန်းညိုပြာ၊ လဲလဲညွှာနှင့်၊ နီလာရိုးတံ၊
ဝတ်ဆံရွှေပြာ၊ မြူဝတ်သွယ်၊ မြန်ယှက်စိမ်း၊ လေသိမ်း
မွှေးထုံပင်ဆင့်ရံရွံ့၊ ဖူးဝံစည်မျှ၊ ပွင့်သည့်လကို၊ မျှော်
တလေသာ၊ ညှင်းညှင်းလာလျက်၊ မွေရာငွေခုံ၊ အိုးမွှေး
ထုံထက်၊ ညဉ့်ခြံမွှေးထူ၊ အဖြူလည်းပါ၊ အပြာတဘက်၊
လိုမြီးထက်ကို၊ လွမ်းရှက်ထပ်တင်၊ ခြုံပါလျှင်လည်း၊
ရွှေရင်သည်းတွင်း၊ စိမ့်မျှချင်းရွံ့၊ ကိုယ်တွင်းကိုယ်ပြင်၊

တုန်ရင်စေးခြံ၊ ချမ်းပြန်ရရှင့်၊ ဟေမတိုင်းဝယ်၊ သည်လ
နွယ်သည်။ ။ချမ်းဘွယ်ရှိပါ လိမ့်မည်လား။

၂။ ကျယ်ဝန်းဆိုရာ၊ ဆောင်းတကာလည်း၊ ချမ်း
ပါဘူး၏။ ထောက်နှိုင်းရှည့်သော်၊ သို့သည့်ချမ်းရည်၊
ဆင်းရဲသည်ကို၊ ဆံခြည်မြူမျှင်၊ တွေးမထင်သည်၊ နေ
ဝင်ကမူ၊ စိတ်စက်ပူ၍၊ သည်းအူးကွေးပြို၊ ရှိရကိုလည်း၊
လေချိုညံ့နူး၊ ညဦးက ရောက်၊ သန်ခေါင်လောက်မှ၊
ထပ်လှောက်တခါ၊ ထည်များစွာနှင့်၊ မြီကာစက်ကွေး၊
မလုံစေကို၊ ချမ်းဆေးလေညှင်း၊ သွင်းမှောင့်လာပြန်၊
သာလွန်ညဉ့်ခိုး၊ သည်လေဆိုးကြောင့်၊ အကျိုးမရောက်၊
မုန်းစိတ်ပေါက်ခဲ့၊ မွေနှောက်လိုက်ဆူ၊ မယုံနည်းတူ
သည်။ ။ဆာပူရှိပါ လိမ့်မည်လား။

၃။ သွယ်ဝန်းချိုသာ၊ မိုးသောက်ပါလည်း၊ ဝေဖြာ
ဆီးနှင်း၊ မလင်းနေခြည်၊ မိုင်းအုပ်လည်၍၊ ကျသည်
ရွမ်းစို၊ နေ့တိုင်းလိုပင်၊ တိမ်ညိုကွန့်မှန်း၊ တန်ဆောင်မုန်း
က၊ ချမ်းတုန်းအစ၊ နတ်တော်လလည်း၊ ပြောင်းကြကုန်
ကျန်း၊ သည်လဆန်း၏။ လူလန်းညိုမြ၊ သည်ကာလ
ကို၊ ဟေမ-ရတု၊ ပန်းရည်နုနှင့်၊ ရှင်မူပျော်ပါး၊ စိတ်က
စား၍၊ ထိပ်ထားကေသျှင်၊ ပန်ဆင်ရှုကြည့်၊ ရှေ့မှည့်
ဦးလျှော်၊ ကံခက်ပုန်းညက်၊ ခိုင်လုံးရှက်နှင့်၊ စိတ်စက်
ဖျော်၍၊ ပျော်ရမွေလည်း၊ အောက်မေ့တိုင်းပင်၊ မလန်း
ချင်သည်။ ။ပျော်ရွှင်ရှိပါ လိမ့်မည်လား။

(၂၃၄) ရှေ့စဉ်းခုံ-ဘုရားတိုင်ရတု

၁။ အောင်ပန်းသဘင်၊ ဘုံသုံးခွင်ဝယ်၊ ထွန်းထင်
တေဇ၊ တန်းခိုးပသည်၊ လောကကြေးမုံ၊ ရှေ့စဉ်းခုံကို၊
ကြည်ယုံစေတနာ၊ ရည်မှတ်ကာနှင့်၊ သဒ္ဓါညွတ်ခ၊
ဖူးချင်လှ၍၊ ဂရုနစန်း၊ ခါမမှန်းဘဲ၊ ရှိပန်းရွက်ဆင်၊
သုံးလူရှင်ကို၊ လျှောက်တင်ကျွတ်ဆု၊ ဂုရုရဝ၊ မရှိ
ပါထိုက်၊ ယှဉ်စည်ကြိုက်ဝယ်၊ ရောင်မြိုက်လွတ်ကျော်၊
ခြေရင်းတော်သို့၊ ကော်ရော်ညွတ်ပျပ်၊ ပူဇော်အပ်ဟု၊
တို့ဝပ်ကြီးစား၊ နောင်ဘို့ပွားအောင်၊ စိတ်ထားရွက်
ဆောင်၊ ရည်စောင်ညွတ်ပျောင်၊ ထပ်ကာလောင်း
လည်း၊ မိုးနှောင်းတဖန်၊ ရာသီပြန်သည်။ ။ဝသန်မြူးပြန်
လေသောကြောင့်။

၂။ ဆောင်မှန်းသဇင်၊ ဂမုန်းအင်ကို၊ ရည်ထင်
စိတ်ချမ်း၊ မဂ်ဉာဏ်လမ်းဖြင့်၊ မနှမ်းသံကျည်၊ နှင်းရည်
ဆက်သ၊ သွန်းမြီးမှလျှင်၊ မြစ်ကညွန့်မှန်း၊ နှစ်မည်ပန်း
နှင့်၊ လဆန်းမင်းနံ၊ မြတ်ဘုန်းလျှံကို၊ စီမံညွတ်ခ၊
ပူဇော်သရှင့်၊ သည်ကနောင်သည်၊ တဖန်လည်၍၊
လူပြည်နတ်ဘုံ၊ လုံးစုံကြင်းမဲ့၊ ကြဉ်ရှောင်ခဲမှ၊ သုံးဆဲ
တထပ်၊ မနိုးစပ်သာ၊ လေးရပ်မယှဉ်၊ မဂ်လမ်းယာဉ်
ကို၊ အစဉ်ကြီးပမ်း၊ အာရုံလှမ်း၏။ မချမ်းစိတ်ရည်၊
နောင်ဖြစ်မည်ကို၊ ကြံစည်ပြီးငွေ၊ မပျော်မွေ့ခဲ၊ ပြောင်း၍၊
တဖန်ဖြစ်ရပြန်သည်။ ။မပုန်ထူးပြန် သေသောကြောင့်။

၃။ မှောင်သန်းမထင်၊ အာကာပြင်က၊ စက်ရှင်
နေဝန်း၊ လှည့်လည်ထွန်းသို့၊ ကွန့်ရွန်းသစ္စာ၊ မဂ်ဉာဏ်

ဝါနှင့်၊ အဇဏာလုံး၊ လွမ်းပိတ်ပုံးလျက်၊ တုံသုံးဆဲ တစ်၊
 အချာဖြစ်သား၊ မွေစစ်သိရှိ၊ စေတီမိုးခြင်း၊ မယ့်နံသင့်ကို၊
 စက်ဆင့်ညွတ်ညွတ်၊ ပန်းဖြူမှတ်နှင့်၊ ရန်လွတ်ရက်တွင်၊
 ဖူးအားရှင်လည်း၊ စက်ရှင်ရောင်နီ၊ ပြင်လမ်းဆီသို့၊
 ကြူချီးပြောင်းလုံး၊ ခွါဆဲဆဲတွင်၊ တိမ်ခဲလျှပ်ဝါ၊ ချယ်စ
 ကာနှင့်၊ ဗျာပါလွမ်းလောင်၊ ရှိလေအောင်ဟု၊ ရည်စောင်
 ဆွတ်ဖျန်း၊ ယုဂန်နန်းက၊ မိုးပန်းထွေလည်၊ နှင်းစက်
 ရည်နှင့်၊ လေပြည်သုတ်ဖြူး၊ ကြိမ်ကြိမ်မြူး၍၊ ညွတ်နူး
 စိတ်မှာ၊ အခါခန့်ရန်၊ ချင့်မမှန်သည်။ ။ တတန်ကျူးပြန်
 လေသောကြောင့်။

(၂၃၅) မယ်ဆွဲ-ဘုရားတိုင်ရတု

၁။ ရောင်ခြည်ခြောက်ဖြာ၊ ထက်အာကာကို၊ အာ
 ဏာတော်စက်၊ လွမ်းမိုးတက်၍၊ ဘဝဂ်ထုတ်ချင်း၊
 တန်းခိုးပြင်းသား၊ ရှင်ရင်းဓာတ်မွေ၊ သုံးလူ့ဆွေလျှင်၊
 စနေမိတ်ဝိန်၊ ဥဒါသိန်ဟု၊ အစိန္တေယျ၊ သောင်းလုံး
 ပသည်၊ နှုန်းရမမြော်၊ မြိတ်ရှင်တော်..... ။ ရည်ရော်
 ဆက်သ၊ သုမနဟု၊ မည်ရခေတီမှန်း၊ မိတ်သင့်ပန်းကို၊
 ဆေးဖျန်းနှင်းဆီ၊ လှိုင်ညီပျံ့ရှင်း၊ လက်စုံနှင်း၍၊ ဝပ်စင်း
 သဒ္ဓါ၊ ပုဇော်ပါသည်။ ။ မြတ်စွာသုံးလူ့ ဘကိုလည်း။

၂။ မှောင်လည်ပျောက်ကွာ၊ ဆယ်မျက်နှာကို၊ သစ္စာ
 တော်ညွန့်၊ ဉာဏ်ရောင်ကွန့်သား၊ လေးကျွန်းထိပ်ဆင့်၊
 ငါးမာရ်လွင့်မှာ၊ အခွင့်လိုရာ၊ လျှောက်ချင်ပါ၍၊ မုတ္တာ
 မြှန်၊ အာနိစစ်ကို၊ ကျစ်လျစ်စုန်း၊ ရွေးသီကုံးသို့၊ နှလုံး
 ဖြူဆွတ်၊ သဒ္ဓါညွတ်ရှင်၊ အထွတ်ညာတင်၊ ခေမာခွင်ဝယ်။

စက်ရှင်မစုံ၊ ခုမကြံလည်း၊ သုံးဆဲ တမည်၊ သံသာရှည်
 ကို၊ မကြည်မယ့်စိတ်၊ လန့်ထိတ်ရွံရှာ၊ စွန့်လိုပါသည်။ ။
 လွတ်ကွာထုံးတု ပျက်ကိုလည်း။

၃။ နောင်ရည်ထောက်စာ၊ ကြံတွေ့ရှာသော်၊ ခါခါ
 ညှိုးပန်း၊ ကြာနေမြန်းသို့၊ စိတ်လန်းမပွင့်၊ ရက်သာ
 မြင့်ခဲ့၊ သုံးဆင့်ဘုံနတ်၊ ကိုးရာမှတ်သား၊ မွေဓာတ်မိတ်နံ၊
 မြတ်ဘုန်းလျှံလျှင်၊ စီမံဖြေပြည့်၊ ဉာဏ်ရောင်လှည့်လော့၊
 မှည့်မှည့်ဝင်းဝါ၊ စံသိင်္ဂါသို့၊ ရိုးညွှာသွယ်သေး၊ ပျံ့ပျံ့
 မွှေးသား၊ မလေးပွင့်ဝတ်။ ပန်းတုလွတ်နှင့်၊ ညွတ်၍
 တတန်၊ လျှောက်ဆက်ဟန်ကား၊ နိဗ္ဗာန်သိရှိ၊ ရပ်ဘုမ္မိသို့၊
 မြင်သိမျှော်ခါ၊ စေတနာသည်။ ။ ညွတ်လှာရုံးစု ဆကို
 လည်း။

(၂၃၆) စစ်-ရတု

၁။ ကုံလကူးခါ၊ ဥတ္တရာသည်၊ လည်ကာပြောင်း
 ကြ၊ စိတ္တရနှင့်၊ မိန်လရပ်ဆီ၊ မတိုင်မီက၊ ဝေရီမှိုင်းပြင်၊
 ရွာချုပ်ဆင်သော်၊ ထက်ခွင်မိုးဖျား၊ နေပျော်ပါးလျက်၊
 ကြီးမားဝေယန်၊ ဘုံစိမာန်မှာ၊ ပြုဗွာသင့်က၊ ဝမ်းနည်း
 လှခဲ့၊ ကာလခန့်ထောက်၊ မရောက်ပါတတ်၊ နတ်မစပ်မီ၊
 ခုချိန်ဆီကို၊ တိမ်နိရစ်အုံး၊ သောင်းရိပ်လုံးဝယ်၊ ပတ်ကုံး
 ကြော်ငြာ၊ မြိမ့်မျှရွာသော်၊ ဆင့်ကာထပ်ဘိ၊ နွမ်းပျောင်း
 ဒဏ်ခဲ၊ သတိတည်တုံ၊ မခိုင်ခံ့တည့်၊ ဆွတ်ပျံ့သည်းဘူ၊
 သည်နတ်တုလျှင်၊ ဘယ်သူညှိုးရီ၊ မယ့်နှယ်ရှိလိုန်၊ မချီ
 နောက်ဆူး၊ မရှင်မြိုးသည်။ ။ မူး၍ ဝေလှ သည်ကိုလည်း။

၂။ ငုံ့မြူးဝါ၊ ပန်းတကာလည်း၊ ပြာပြာရှိုမ်းရှိုမ်း၊
 ပွင့်တံစိမ်းလျက်၊ ခပ်သိမ်းဝန်းကျင်၊ ပြည့်မွမ်းဖြင်မျှ၊
 ရှုချင်ဘွယ်သာ၊ သီးတကာလည်း၊ ရာသီမင်္ဂါ၊ ပင်တိုင်း
 ဖွံ့သား၊ အနှံ့ဝန်းကျင်၊ တောတပြင်မျှ၊ မြသွင်တင်းကျမ်း၊
 အလွန်ရှမ်းမျှ၊ အလွမ်းထပ်ကာ၊ ခုချိန်ခါကို၊ လေပါ
 မိုးနှင့်၊ စိတ်ကိုပင့်သို့၊ ချစ်ခွင့်ရံခါ၊ ဝေးသူမှာကာ၊ ဗျာ
 ပါစိတ်ဆွေး၊ ပင့်ကုမှေးနှင့်၊ လွမ်းရေလွမ်းရာ၊ ဆယ်
 ဆာသာ၊ စဉ်လာပုံမှီ၊ ရာသီရှိတိုင်း၊ ထုံးနှင့်ခိုင်း၍၊
 အုံ့မှိုင်းမင်းလွင်၊ ရှစ်ရပ်ဆင်လျက်၊ ကောင်းကင်ထပ်
 ရမ်း၊ လျှပ်စစ်ကွန်မြူး၊ သည်မိုးဦးသည်။ ၊ ကြူး၍၊ ဝေ့လှ
 သည်ကိုလည်း။

၃။ ကြံ့ရထူးစွာ၊ တသက်လျာတွင်၊ မေတ္တာထပ်
 ရစ်လွန်ကျူးချစ်ရှင်၊ မလစ်ရံခါ၊ လျှပ်တဖြာမျှ၊ မကွာ
 စုံထပ်၊ ဂဟေစပ်သို့၊ မလစ်စိတ်တွင်၊ အပြစ်ထင်လည်း၊
 မကြင်မနာ၊ မေတ္တာညစ်ညမ်း၊ မညှိုးနှမ်းတည့်၊ အလွမ်း
 တ-ရှု၊ ယခုမှကာ၊ ကံ၊ တု၊ ပြိစ္ဆာ၊ အတာနှစ်ဦး၊ လေး
 ကြိမ်ကျူး၍၊ မဖူးရပါ၊ မြင့်ရှည်ကြာခဲ့၊ စစ်တာယွန်း
 ပွားရန်ခဝဲးကို၊ ကျော်သီးရွှေဘုန်း၊ အာဏာမှန်းလျက်၊
 ပိတုန်းဝတ်ယု၊ ပျံသောတုလျှင်၊ လွယ်ကူမကြာ၊ အောင်
 မြင်ပါ၍၊ လွမ်းတာမဝေး၊ ပြည့်မည်ရေးကို၊ နက်လေး
 ဂုဏ်အင်၊ ငါးမာရ်စင်ဝယ်၊ ကြည်လင်ညွတ်နူး၊ တင်
 ရှက်ဖူးသည်။ ၊ ထူး၍၊ တွေ့လှ သည်ကိုလည်း။

နဝဒေးဆို ရတုပေါင်းချုပ် ပြီး၏။

နဝဒေးဆို ရတုပေါင်းချုပ် ခေတ်တင်
 ပုံနှိပ်ကြောင်း နိဂုံးပိုဒ်စုံရတု

၁။ မာလာတွေတွင်၊ မြတ်ဆုံးပင်ဟု၊ ဒသဂုံတ္တိ၊ ရါ၊
 ပါဠိ-စာကိုယ်ဝယ်၊ နှုတ်ချီသံတော်၊ စုံရှစ်ဘော်ဖြင့်၊
 ဟောဖော်မြွက်ညှိ၊ မာလာတိ-သို့၊ မွှေးဘိရနံ့တိုက်
 လုံးလွှဲလျက်၊ သင်းပျံ့လှိုင်ထို၊ မင်းဇေယျာတွင်၊ လုံးစုံ
 ကျမ်းမြတ်၊ မုက္ခပါဠိနှင့်၊ အလတ်-အငယ်၊ အသွယ်
 သွယ်ကို၊ ဘုန်းကြွယ်ဖိနာ၊ သာသနာဝယ်၊ ကောင်းစွာ
 တည်စေ၊ ရည်စိတ်ဘွေလျက်၊ သွေခွေသုခသင်၊ ပုံနှိပ်
 ယင်သား၊ မည်ပင်သာယာ၊ တိုက်ဟံသာမှာ၊ လျှံဖြာ-
 မမှိန်၊ ညှိထွန်းထိန်သည်။ ၊ မှောက်ရှိန်ဝေလို့၊ သင်း
 စေသေဝင်။

[၂၇-ပိုဒ်၊ ၁၁၁-လုံး]

၂။ အာကာဝေဟင်၊ ထက်ကောင်းကင်ဝယ်၊ သုံး
 ခွင်မဂ္ဂ၊ ဒက္ခိဏနှင့်၊ ဥက္ကရပေ၊ ဆဲနှစ်ထွေတွင်၊ ရောင်
 ဝေသဟင်၊ ဘာဏုနတ်လည်း၊ လျှပ်တံ ခြည်ရောင်၊
 ထွန်းလင်းဆောင်သို့၊ အခေါင်ရှည်မျှ၊ ဌာရတုကာ၊
 အနု-အလွမ်း၊ လွန်မြိုးမြိုးလျက်၊ နာချမ်းစေဘိ၊ ပဟေ
 ဥလည်း၊ နှက်ကိသရုပ်၊ ပြည့်မြိုးချုပ်ကြောင့်၊ ကျွန်ုပ်
 စာပြင်၊ ဆရာရင်သည်၊ ပုံယင်ဖျေဖျေပေါ်ရာဏနှင့်၊ များ
 လှအချို့၊ ခက်ဆစ်ရှိကို၊ မဏိရောင်ရိန်၊ ဖြေလိုက်ချိန်
 သည်။ ၊ ကျောက်စိန်ရွှေမျို၊ ဝင်းစေသေဝင်။

[၂၇-ပိုဒ်၊ ၁၁၁-လုံး]

၃။ သာခွါငွေစင်၊ ဘော်သားပြင်သို့၊ ဖြူလွင်သန်
 မော၊ စက္ကူချောဝယ်၊ အဟောဝတာ၊ ဖြစ်စေငှါကို

ခရာလုံးဝန်း၊ အနွဲ့သွန်း၍၊ မစွန်းမကွက်၊ မင်ဆေး
ဘက်လျက်၊ ပြက်ပြက်ထင်ရှား၊ ယန္တရားတွင်၊ တင်ထား
ပုံရိုက်၊ ပြုပါလိုက်ရှင်၊ နှစ်ခြိုက်ကြည်စွာ၊ မျိုးလေးဖြာ
လည်း၊ ကဗျာနှစ်စုံ၊ ဤရတုကို၊ ယုယုယယ၊ ဓာရဏ
ဖြင့်၊ အာဂမ-ဝုံ၊ နှုတ်ဝယ်ထုံလျက်၊ များပုံယင်လယ်၊
မညှိုးငယ်ဘဲ၊ လေးသွယ်ကဝိန်၊ သုခမိန်သည်။ ။
တောက်ထိန်နေသို့ လင်းစေသောဝံ။

[၂၇-ပိုဒ်၊ ၁၁၁ လုံး။]

နဝဒေးရတုခွဲထား

(က)

- ၂၅။ ကာ-ခါ၊ လှမ်းဆွတ်မှီကာ၊ ဆိုသောခါမျှ၊
သုဇာသကြား။
- ၁၂၇။ ကာ-ခါ၊ ကြံစည်လွှဲကာ၊ တရံခါမျှ၊ ဖြည်း
ကာ သံချို။
- ၁၆၃။ ကာ-ခါ၊ တိမ်ပြင်သော်တာ၊ ကြတ္တိကာနှင့်၊
ပြည့်ခါကသည်။
- ၂၂၄။ ကာ-ခါ၊ ညံ့သက်လှကာ၊ အိုးမွေရာဝယ်၊
ရံခါမတား။
- ၂၃၆။ ကာ-ခါ၊ အလွမ်းထပ်ကာ၊ ခုချိန်ခါကို၊ လေ
ပါမိုးနှင့်။
- ၁၂၆။ ကူး-ခူး၊ ရက်ရှိကုန်ကျ၊ လေတို့ကူးခဲ့၊ တန်းခူး
အတာ။
- ၁၇၇။ ကူး-ခူး၊ မဟုတ်စဘူး၊ ရှင့်ကိုကူး၍၊ တန်းခူး
စင်ကို။
- ၃၀။ ကျ-ကြ၊ သုဇာသက်ကျ၊ စိတ်မခွတည့်၊ နေ
ကြမ်းချုပ်။
- ၃၀။ ကြ-ကျ၊ ကြီးထူကြောင့်ကြ၊ ဗျာပါရလွင်၊
နေကျ ပျောက်ဝေး။
- ၅၂။ ကြ-ကျ၊ မကြံပြီကြ၊ ကေန်ကျ၍၊ စနစွန်းနား။

မှတ်ချက်။ [စာကြောင်းရွှေ့ကတန်းဖြင့် ဤစာအုပ်
ပါ ပုဒ်စဉ်နံပါတ်များကို ညွှန်ပြထားပါ
သည်။]

၇၃။ ကြ-ကျ၊ |ဆွဲမယ်ကြောင့်ကြ၊ သွယ်ကျလို
ပြိုက်၊ နှင်းနှယ်မိုက်က။

၆၆။ ကြ-ကြ၊ |ကြီးစားပေကြ၊ ဝါကိုမျှလည်း၊ ချိုကြ
ငင်ချွတ်။

၆၆။ ကြာ-ကျာ၊ |ခေါင်မိုးစကြာ၊ ဆောင်လေပါ
သာ၊ သကျာဝတ။

၇၆။ ကြား-ကျား၊ |ရတုပိုးဝါး၊ စက်စယ်ကြား၌၊
ပြောက်ကျားတွန်ကျော်။

၂၀၃။ ကြား-ခြား၊ |နတ်ရှင်သည်းကြား၊ ချာမခြား
တည့်၊ စုလျားဘွဲ့ ရစ်။

၂၂၄။ ကြီး-ကျူး၊ |ပျော်ပါးပိုက်ကြီး၊ ရွှေနှယ်ဦး၌၊
မကျူးရက်ရှည်။

၈၈။ ကြော-ကျော၊ |စင်ကြယ်သံကြော၊ မြဲမရော
တည့်၊ သင်းကျောမည်းနက်။

၂၇။ ကွေ-ခွေ၊ |နှိုင်းရှုံး လွတ်ကွေ၊ လက်ယာခွေ
သာ၊ သရေခေတ္တ။

၁၄၂။ ကွေ-ခွေ၊ |သာမျိုး လွတ်ကွေ၊ ပန်းစုံ လေ
လည်း၊ ရစ်ခွေလက်ျာ။

၁၇၀။ ကွေ-ခွေ၊ |ဖိုမ မကွေ၊ စုံပျော်လေ၏၊ ရစ်ခွေ
တရူ။

၁၉၀။ ကွဲ-ခွဲ၊ |ပျာပါဝမ်းကွဲ၊ စိတ်ကိုခွဲသို့၊ နှင်းဖွဲ
ရောရှက်။

၁၄၁။ ကြွ-ချေ၊ |တိမ်ထွတ်ဘုံနေ၊ မိုးကကြွသို့၊
မျှော်ချေမိက။

၁၇၆။ ကြွ-ခြေ၊ |သင်နှင့် ရက်နှေ့၊ ဆီးခဲကြွရွံ၊
တိမ်ခြေမှာလည်း။

၁၀၉။ ကောက်-ခေါက်၊ |ရောပတ်လျောက်၊ သွား
သော်ကောက်လိမ့်၊ ပြန်
ခေါက်လေမှ။

၁၀၈။ ကောင်-ခေါင်၊ |ယုဂန်သာကောင်၊ ဗွေထိပ်
ခေါင်ထက်၊ စက်ရောင်
ထွန်းလှစ်။

၇၃။ ကိုင်-ခိုင်၊ |ရှက်သန်းလက်ကိုင်၊ မဇ္ဈခိုင်ကို၊
တူပြိုင်ကိုင်ညွတ်။

၂၁၈။ ကြင်-ချင်၊ |သနားဆွတ်ကြင်၊ ပန်စေ ချင်၍၊
ရွှေစင်တည့်။

၆၇။ ကျင်း-ချင်း၊ |နက်သည်ကမ်းဆင်း၊ ကျတ်ပွန်
ကျင်းနှင့်၊ ခုံချင်းနွယ်တန်း။

၅။ ကြည်-ခြည်၊ |ညက်စင်မွတ်ကြည်၊ ဘုံခြောက်
မည်၌၊ ပြစ်ခြည်ကင်းလွတ်။

၇။ ကြည်-ခြည်၊ |သဘော တည်ကြည်၊ အင်ငါး
မည်တွင်၊ ရိပ်ခြည်ဆိုရေး။

၈။ ကြည်-ခြည်၊ |ဘက်စံ ရှောင်သည်၊ ဝင်းမွတ်
ကြည်မျှ၊ ပြစ်ခြည်လွတ်စင်။

၁၀၉။ ကြည်-ခြည်၊ |ညှင်းညှင်းမြဲကြည်၊ ပြစ်ဟူသည်
လည်း၊ ရိပ်ခြည်ဆံမွေ။

၁၂၇။ ကြည်-ခြည်၊ |ပျောက်ကွာကင်းကြည်၊ ရိုးရိပ်
ခြည်မျှ၊ မည်သည်စန။

- ၁၂၉။ ကြည်-ခြည်။ ပယင်း ရောင်ရည်၊ ထွန်းလင်း
ကြည်သာ၊ မြစ်ခြည်ဆံရွက်။
- ၁၅၃။ ကျန်-ချန်။ နတ်လည်းမကျန်၊ ကျိန်မျိုးလွန်မှ၊
ယုတ်ချန် မေတ္တာ။
- ၁၈၃။ ကျမ်း-ချမ်း။ သွန်ကြီးတင်းကျမ်း၊ ရုံးမက်ချမ်း
သည်။ တောင်ကမ်းတက်တုံ
သက်တုံသော်။
- ၁၁၆။ ကျယ်-ကြယ်။ သောင်းခွင်ပတ်ကျယ်၊ ဝေးမျိုး
ကြယ်သာ၊ ဇင်းမယ်မြောက်
ယွန်း။
- ၁၄၉။ ကြယ်-ကျယ်။ အသာဆန်းကြယ်၊ ရေသော်
ကျယ်၏။ ခြောက်သွယ်ရောင်
လင်း။
- ၁၁၄။ ကြိုက်-ခြိုက်။ သဘင် ထွတ်ကြိုက်၊ နှစ်ခြိုက်
ရွှင်ပျော်၊ မယ်တော်ဘမင်း။
- ၂၂၄။ ကျောက်-ခြောက်။ နေနှင့်တိကျောက်၊ ရော်
လွင့် ခြောက်သည်။
ပင့်အောက်ရွှေမှည့် ဝန်း
လတည်း။
- ၂၀၈။ ကြွင်း-ခြင်း။ ရပ်တိုင်းမကြွင်း၊ သာသောခြင်း
ကို နောင်မင်းမြင်။
- ၉၁။ ကြွယ်-ကျယ်။ ကျေးဇူးများကြွယ်၊ ရေသော်
ကျယ်၏။ နတ်နှယ်စိုးရ။
- ၈၀။ ကျိပ်-ချိပ်။ သုံးဦးသုံးကျိပ်၊ စိုးကွပ်နှိပ်သာ၊
ပတ်ချိပ်နီးဝေး။

(ခ)

- ၁၇၇။ ဝါ-ကာ။ နွေသစ်အခါ၊ တောတကာလည်း၊
ဝါဝါကြတ်ကြတ်။
- ၂၃၆။ ဝါ-ကာ။ ကုံလကူးခါ၊ ဥတ္တရာသည်၊ လည်
ကာပြောင်းကြ။
- ၈၄။ ချေ-ကြေ။ လေဖျန်းဆွတ်ရွှေ၊ ရနံ့ကြေက၊
ပင်ခြေစားကမ်း။
- ၂၀၃။ ခိုင်-ကိုင်း။ မဖူးနှိုင်းပြိုင်၊ မရွံ့ရှိုင်းကို၊ လက်ကိုင်း
သီရိ။
- ၂၀၅။ ခိုင်း-ကိုင်း။ အသွားဖင့်ဆိုင်း၊ မြောက်ယံခိုင်း
သော်၊ စစ်ကိုင်းတောင်ထွတ်။
- ၁၃၆။ ခိုင်း-ကိုင်း။ ဝမ်းလမ်းဆိုင်းဆိုင်း၊ မြစ်ရင်းခိုင်း
သာ၊ စစ်ကိုင်းဟူသည်။
- ၅၄။ ချ-ကျ။ ဖမ်းသီးလက်ချ၊ မသတ်ရ၍၊ အားကျ
သည်ကို။
- ၄၃။ ချာ-ကြာ။ ခဏ မချာ၊ ဉာဏ်စကြာဖြင့်၊
ဗျာပါချေချွတ်။
- ၁၉၁။ ခြား-ကြား။ မိုးဆိုးခြေခြား၊ ယိုးဒယားကို၊
ကြားသည်အပ။
- ၁၁၁။ ခြေ-ချေ။ မိုးဆီတိမ်ခြေ၊ လွန်နှင့်ချေလေ့၊
သဒေထွန်းပ။
- ၂၀၆။ ခြေ-ကြေ။ နှင်းလည်းခပ်ပြေ၊ စုံတောခြေ၊
ဗြာကြေညွန့်ညောင်း။
- ၂၁၁။ ခြေ-ကြေ။ မြိုင်စည် စုံခြေ၊ ကျင်ရွက်ကြေ
သော်၊ နွေ၏ ကာလ။

- ၆၅။ ချင်-ကြင်၊ မွေမြတ် ရှက်ပင်၊ ဖြည့်စေချင်စွာ
ဆွတ်ကြင်သနား။
- ၂၁၁။ ချင်း-ကြင်၊ ထစ်ကြုံးမပြင်း၊ ပဇ္ဇာန်ချင်း
သော်၊ အကြွင်းပြန်ကောက်။
- ၆၀။ ချဉ်း-ကျဉ်း၊ ယုတ်တက်ဆုတ်ချဉ်း၊ ပူးကျဉ်း
ချင်ဘွယ်၊ ခဲးလွယ်ဝမ်းမှာ။
- ၇၀။ ခြည်-ကြည်၊ မတင်ပြစ်ခြည်၊ မွတ်ပြာကြည်
ကို၊ သုံးမည်လူ့ဖျား။
- ၂၁၃။ ခြည်-ကြည်၊ မပွင့်နေခြည်၊ မကြည်ကောင်း
ကင်၊ ထက်ခွင်အုံ့ပျ။
- ၂၀၃။ ချယ်-ကြယ်၊ မြကားခြားသွယ်၊ သန္တာချယ်
ရွှံ့၊ ဆန်းကြယ်လွန်ကျ။
- ၂၀၉။ ချယ်-ကြယ်၊ ကြင်ပျော်သက်လှယ်၊ ရွှေရွှေ
ချယ်သို့၊ ဆန်းကြယ်ထူးခြား။
- ၂၁၇။ ချယ်-ကြယ်၊ ငိုကင်းမချယ်၊ ရှုချင်ဘွယ်တိ၊
ဆန်းကြယ်ထူးခြား။
- ၅၇။ ချိမ်-ကျိမ်၊ ဩဏ်ရောင်ပတ်ချိမ်၊ သုံးလူ့ထိပ်
ဟု၊ နှစ်ကျိပ်ရှစ်ပါး။
- ၁၀၁။ ချောက်-ခြောက်၊ မြောင်းကျတ်နှင့်ချောက်၊
မြေညီရောက်လည်း၊ သွေ
ခြောက်မခုံ။
- ၁၁၆။ ချောင်း-ကြောင်း၊ တောကြီးနှင့် ချောင်း၊
လမ်းကြောင်းမတွေ့၊ မြစ်
ကွေ့ချောင်းဂိုက်။

- ၄၃။ ချွတ်-ကျွတ်၊ ဗျာပါချေချွတ်၊ ချက်ခြင်းကျွတ်
သည်၊ ပြင်းနတ်မည်မွေး။
- ၅၃။ ချွတ်-ကျွတ်၊ ဘုရားတကာ၊ လာရွှံ့၊ ချွတ်
လည်း၊ မကျွတ်သည်ကို။

(၀)

- ၁၀၉။ စ-ဆ၊ ဆိုသည့်နေ့က၊ စေ့စေ့ရွှံ့၊ ဆယ်ဆ
အသက်၊ ပြတ်စုံမက်သည်။
- ၁၅၉။ စ-ဆ၊ မနွမ်းဝတ်စ၊ ထင်လှာပြသည်၊ တွေး
ဆချေမက် လန့်တကား။
- ၂၁၀။ စံ-ဆံ၊ အာနိမင်းစံ၊ ရုံးရုံးလျှံသား၊ ဝတ်ဆံ
ရွှေလှော်၊
- ၉၃။ စုံ-ဆုံ၊ ဖူးရယှဉ်စုံ၊ ဘုန်းချင်း ဆုံသို့၊ လုံးပုံ
တို့ဟန်။
- ၉၅။ စက်-ဆက်၊ တူတန် ကြလျက်၊ ဝန်းသည်
စက်သို့၊ ဆက်ဆက်ရိပ်ခြည်။
- ၁၀၉။ စက်-ဆက်၊ ရှမ်းမျှပြိုက်စက်၊ နေ့ရက်ဆက်
ရွှံ့၊ ခန့်တွက်မသိ။
- ၉၇။ စင်-ဆင်၊ သန်နိုး ရောက်စင်၊ ပဇ္ဇာန်ဆင်
သည်၊ ရွှေရင်ခွံးကြူးစုံမူးမွေး။
- ၁၉၉။ စင်-ဆင်၊ ဆဒ္ဒန်ဖြူစင်၊ လေးစီး ဆင်နှင့်၊
မြေတွင်ဝပ်တွား။
- ၁၂၉။ စင်း-ကင်း၊ မထင်ပြင်စင်း၊ နှိုင်းရာကင်းသည်၊
ပြင်ဆင်းညိုသွယ်နွဲ့တကား။

၁၉၀။ စောင်-ဆောင်၊ ပွင့်မည်ညီအောင်၊ တန်ရည်
စောင်သို့၊ ရွှေဆောင်နောက်
လိုက်။

၁၁၂။ စောင်-ဆောင်၊ ဆောင်းပါး စာစောင်၊
နောင်လက်ဆောင်ကို၊ နေ
ရောင်မထိုး။

၁၁၄။ စောင်-ဆောင်၊ ထိန်းယရံစောင်၊ လှထွတ်
ခေါင်ကို၊ လက်ဆောင်
ပန်းခက်။

၁၂၃။ စောင်-ဆောင်၊ သလင်းပြက်စောင်၊ တန်
ဆောင်ဖျက်မှန်း၊ သလွန်
ဝန်းထက်။

၁၃၁။ စောင်-ဆောင်၊ မှတ်ပိုက်ရည်စောင်၊ သနား
အောင်ဟု၊ လက်ဆောင်
နောင် သက်။

(ဆ)

၂၃၁။ ဆီး-စီး၊ တောင်ငွေနှင့်ဆီး၊ ပေါင်း၍စီးသို့၊
မညီးနေခြည်။

၂၂၄။ ဆင်-စင်၊ ညောင်းလှ သွယ်ရှင်၊ ညွန့်သစ်
ဆင်က၊ လုံးစင်ဖူးလဲ။

၁၀၅။ ဆင်-စင်၊ လှမ်းဆွတ်စဉ်တွင်၊ ဒွေရိုက်ဆင်
သည်၊ ညိုစင်ရှမ်းလှတော့သည်သာ။

၁၃၀။ ဆိုင်-စိုင်၊ တိမ်ငွေရင်ဆိုင်၊ တဖြိုင်ဖြိုင်လျှင်၊
ရေစိုင်သွန်းလောင်း။

၃၃။ ဆိုင်-စိုင်၊ ဇာတ်ပန်းပွင့်မြိုင်၊ ချပ်ရွှေဆိုင်ကို၊
ရေစိုင်သွန်းခြိုး။

၁၆၅။ ဆိုင်-စိုင်၊ မရှုလှည့်နိုင်၊ စက်ချင်း ဆိုင်၍၊
အစိုင်အခဲ။

၁၁၆။ ငြား-ညား၊ ရိုင်းပင်းလှည့်ငြား၊ ကျိုင်းသေဉ်
စားလျှင်၊ ခန့်ညားကြောက်ရွံ့။

၂၂၀။ ညင်း-ညင်း၊ မြည်လိုပိန်ညင်း၊ သန်မိုးကြွင်း
ဝယ်၊ လေညင်းဖြည်းထုံ။

၂၁၆။ ညင်း-ညင်း၊ အသာ နှုတ်ညင်း၊ သံညင်း
ပျော်မှ၊ မိုးမှာရှုသော်။

၂၀၄။ ညင်း-ငြင်း၊ ပြည်စိုးသီချင်း၊ တညင်းညင်း
တည့်၊ စောင်းငြင်းပျော်ပွဲ။

၁၂၄။ ငြင်း-ညင်း၊ ငှက်တော်ကားငြင်း၊ ပိန်ညင်း
ကားစောင်း၊ စသာတောင်း
တည့်။

(ဏ)

၁။ ကာ-နာ၊ နဝလက္ခဏာ၊ ယုဇနာလျှင်၊ အဝါ
လျှံတက်။

(တ)

၉၂။ တွေ-ထွေ၊ သီတင်းသုံးတွေ၊ နေရစေလော့၊
ထွေထွေလာလာ။

၁၄၃။ တွေ-ထွေ၊ ငှက်ပေါင်း ရွှေရွှေ၊ ဝဲခြိုးတွေ
လျက်၊ ထွေထွေဆန်းဆန်း။

၁၆၀။ တွေး-ထွေး၊ ဆီးနှင်းဝှင်တွေးသုံးပါးတွေး၍၊
အုံ့မှေးလိုလို။

- ၁၀၂။ ထုံ-ထုံ၊ ဆိုတတ်မတုံ၊ စိတ်ကိုလှုံ၍၊ ၊
ချစ်ထုံမျက်ပါနေလိမ့်မည်။
- ၁၇၃။ တင်-ထင်၊ ကျေးဇူးရှင်မြည်သွင်း၊ နှောင့်ဝယ်
တင်ခဲ့၊ မှတ်တင်မရ။
- ၃၀။ တင်-ထင်၊ တံဆိပ်ခပ်တင်၊ ကျော်ထင်ဝေးနီး၊
ချရားသီးနှင့်။
- ၁၀၂။ တန်-ထန်၊ အဖွဲ့တတန်၊ အထန် တကြိုက်၊
အပြိုက်တခန်း။
- ၂၁၉။ တပ်-ထပ်၊ ရွှေစီချယ်တပ်၊ ကုံး၍ ထပ်သို့၊
ပွင့်ချပ်စောတ။
- ၅၇။ တွန်း-ထွန်း၊ မှောင်ခွါ ပယ်တွန်း၊ ဆဲနှင့်
ခန်းကို၊ မထွန်းမီးလျှံ။
- ၇၀။ တွန်း-ထွန်း၊ ဥကင်လှစ်တွန်း၊ တက်နေထွန်း
သို့၊ ရှင်လန်းပျော်ရာ။

(ထ)

- ၀၅။ ထီး-တီး၊ မင်းနေပြည်ကြီး၊ နန်းရွှေထီးသို့၊ ၊
ရိုက်တီးအောင်စည် ကြီးလိမ့်မည်။
- ၀၂။ ထူ-ထူ၊ ရှင်ချစ်ဘုန်းထူဘွားတော်မူက၊ ငွေထူ
ပူဇော်။
- ၁၀၇။ ထူ-ထူ၊ လွမ်းပန်းကြီးထူဘော်ဝေးသူလည်း၊
တူစလေဘယ်။
- ၆၇။ ထုံ-ထုံ၊ ဘယ်လည် မြတ်ထုံ၊ ခေါက်တုံ၊
ကျွေ့ချောင်၊ စောင်းထောင်ဖီလာ။

- ၁၂၀။ ထက်-တက်၊ မြို့ကောင်း ထိပ်ထက်၊ ကိုယ်
တော်တက်၍၊ သွေကွက်မလည်။
- ၀၅။ ထင်-တင်၊ မျိုးမြတ် ဆံကျင်၊ နှောင့်သက်
ထင်၊ ၊ သက်တင်ခြည်ထွန်း။
- ၁၀၄။ ထင်-တင်၊ တင့်ရည်းမထင်၊ ညှိုးရုပ်သွင်နှင့်၊
ကြာတင်မောစွ။
- ၇။ ထင်-တင်၊ သိင်္ဂီရောင်ထင်၊ ရွှေထက်တင်သည်၊
မျက်ရှင်မြဆင်း။
- ၀၀။ ထပ်-တပ်၊ သုံးဆဲခြောက်ထပ်၊ သကြားတပ်
သို့၊ သောင်းရပ်ထိပ်မိုး။
- ၇၅။ ထောင်-တောင်၊ ရွှေးခါးပြည်ထောင်၊ ဒွတ္တ
ဘောင်လျှင်၊ အတောင်၀ဠုန်။
- ၁၅၉။ ထွက်-တွက်၊ ရွှေမြေ ပြည်ထွက်၊ စကတွက်
သော်၊ ခြောက်ချက်ခုနစ်။

(န)

- ၁၁၂။ နီး-နှီး၊ လှရာရွေးပြီး၊ နှောင့်ဇနီးသို့၊ ဘက်နီး
ရွက်ရှိမ်း။
- ၆၀။ နစ်-နှစ်၊ စံရွှေစံနစ်၊ ရွှေကျင်နှစ်သို့၊ ကျွမ်းချစ်
သက်ဝေ။
- ၁၄။ နှောင်း-နှောင်း၊ စံမြောက်နွဲနှောင်း၊ လှော်ရွှေ
မောင်းသို့၊ ရှင်နှောင်းမည်ရင်း။
- ၁၂၄။ နှီး-နှီး၊ နွေနှင့်နှီး၍၊ ဝေးနီးမြောက်တောင်၊
တောကုန်အောင်လည်း။

၅။ နှစ်-နှစ်၊ ထွားထွား ပွင့်သစ်၊ ပုလဲ နှစ်သို့၊
သနစ်လျှံပြောင်။

(ပ)

၁၁၂။ ဖျ-ဖြ၊ ခြောက် ဘုံလှိုင်ဖျ၊ ကြိုင်ပေါက်ပြ
သား၊ သိင်္ဂီခက်ဝေ။

၈၃။ ဖျား-ဖြား၊ တော်မင်းတို့အား၊ နှုတ်ချီဖျား
နှင့်၊ တဖြားယောင်းယောင်း။

၂၄။ ဖြား-ဖြား၊ ဘောက်ပြန် ထွေပြား၊ ရှိမည်
ထားဘိ၊ ပိုက်ဖြားရင်ခွင်။

၅၄။ ဖြား-ဖြား၊ ဒွါရှောင်ထွေပြား၊ ဖြူလှည့်ဖြား
လည်း၊ ယောက်ျားတကာ။

၁၉၆။ ဖျူး-ဖြူး၊ ဖြည်းလွှာဖျူး၊ ခြောက်လေမြီး
သော်၊ ကျဖြူးနှင်းသစ်။

၄၃။ ပျော်-ပျော်၊ စံပယ်ရှင်ပျော်၊ ဖျော်လည်း
ဖျော်လျက်၊ စုံမက်ကားဆ။

၂၀၀။ ပျော်-ပျော်၊ ဖြေလည်းမပျော်၊ ဖျော်လည်း
မရှင်၊ စစ်ခွင်မြေတာ။

၉၀။ ပျော်-ပျော်၊ ရီခါမပျော်၊ ရှင်မှုဖျော်သည်၊
နောင်သော်သည့်နှယ်ရှိစေတို့။

၁၅၅။ ပြင်-ပြင်၊ မအားမြေပြင်၊ ပည်းမွမ်းဖြင်မှု၊
ရှုအင်မည်း။

၂၃၀။ ပျဉ်-ပျဉ်၊ ချမ်းအားကြီးပျဉ်၊ အောက်ဓမ္မစဉ်
ဝယ်၊ ဖြေဖျဉ်မတတ်။

၈။ ပျစ်-ပြစ်၊ လျှံဝေ ရောင်လှစ်၊ ရှင်းပျစ်ပျစ်
လျှင်၊ တင်ပြစ်ကင်းစင်။

၂၁။ ပြစ်-ပစ်၊ မယ့်တွင်အပြစ်၊ ရှိသည်ဖြစ်လည်း၊
ပစ်ပစေမှု။

၁၀၂။ ပျောင်း-ပြောင်း၊ ဝမ်းကွဲး ဆွတ်ပျောင်း၊
နွေသစ်ပြောင်းသည်၊
တပေါင်းပြည့်လွှာ ပတိ၏။

၂၁၀။ ပြောင်း-ပျောင်း၊ နွေလည်း ပြန်ပြောင်း၊
ပျောင်းသည်ဖြစ်ကို၊ စိစစ်
ချေသော်။

၂၀၄။ ဖေါင်-တောင်၊ ဝဲးဘိုကား ဖောင်၊ ရင်
ဘောင်ကားလှေ၊ လှော်
သောထွေသို့။

၇၃။ ဖြာ-ဖြာ၊ ညောင်းလှန်သွယ်ဖြာ၊ ဖြူပြာနီရွှေ၊
ထွေထွေအဆင်း။

၁၀၉။ ဖျား-ပျား၊ ရွက်စိပ်ပင်ဖျား၊ ဝက်ရက်ပျား
ကို၊ ဆွတ်စားချေရွှံ။

၁၅၃။ ဖြိ-ဝိ၊ ကျွန်ုပ်မယ့်ဆီ၊ ရောက်တန်ပြီလျက်၊
ပီပီမလာ။

(ပ)

၂၈။ ဖြီး-ပြီး၊ သစ္စာ လေးပြီး၊ ပွင့်စင်ပြီးသား၊
ဘုန်းမီးတည့်မွန်း။

၆၈။ ဖြေ-ပြေ၊ မေ့မည် ဖြေလည်း၊ ပြေမည်စင်
ထား၊ ထွေထွေပွားရွှံ။

၉၀။ ဖြေ-ပြေ၊ ဆည်မှမဖြေ၊ မပြေရံခါ၊ နောင်ခြင်း
ရာကို။

- ၁၂၀။ ဖြေ-ဖြေ၊ ကြမ္မာယုံထွေ၊ တရားဖြေလည်း၊
မပြေလည်ဘူး။
- ၁၆၅။ ဖြေ-ဖြေ၊ ခေါက်ထားဖြေဖြေ၊ လုံးပြေခင်း
နိုး၊ပုတီးပျံမွှေး။
- ၁၀၄။ ပျော်-ပျော်၊ ထိန်းယ ရွှေဘော်၊ ပျော်
ကြောင်းပျော်လည်း၊ မပျော်
ညှိုးငယ်။
- ၈၉။ ဖြိုး-ပျိုး၊ နတ်ရှင်ဘုန်းဖြိုး၊ ပန်းအံ့ပျိုးသား၊
ဘေးမျိုးရံဝန်း။
- ၉၅။ ဖြစ်-ဖြစ်၊ ကြမ္မာဘက်ထစ်၊ ဘုန်းကြောင့်ဖြစ်
ရှင်၊တင်ပြစ်မရှိ။
- ၁၅၄။ ဖြစ်-ဖြစ်၊ မြို့တေကျစ်လျစ်ငယ်သည်ဖြစ်ကို၊
ကျိုးပြစ်ရောက်ကာ။
- ၁၂၉။ ဖြစ်-ဖြစ်၊ မသိကျိုးပြစ်၊ ကြင်သည်ဖြစ်ကို၊
သစ်သစ်နားတွင်း။
- ၁၇၇။ ဖြတ်-ဖြတ်၊ မေမှာပြတ်ပြတ်၊ ရက်ဆုံးဖြတ်
လျက်၊လာလတ်မည်ကို။

(မ)

- ၂၀၄။ မြ-မျှ၊ ခွေရစ်ရွက်မြ၊ဆွေသက်မျှနှင့်၊ ခွဲကြ
ရွှေရင်း။
- ၁၂၂။ မြ-မျှ၊ ဆွေညိုနောင်မြ၊ သက်မျှမျိုးညို၊ ပြန်
လတ်ပြီဟု။
- ၄၂။ မြား-များ၊ ထိပ်စွန်အဖျား၊ ပတ္တမြားနှင့်၊
များများမဝေး။

- ၅၅။ မြား-များ၊ မွေဓာတ်မြောက်မြား၊ရှင်စော
များကို၊ ဆပွားကြည်လင်း။
- ၃၀။ မျှ-မြှ၊ ထိအောင် ဆိုက်မျှ၊ လျှမ်းလျှမ်းပ
လျက်၊ မြမြညိုလွန်း။
- ၁၀၄။ မျှ-မြှ၊ နတ်နှယ်တမျှ၊ ချောညိုမြကို၊ထိန်းယ
ရွှေဘော်။
- ၉၅။ မွှေး-မွှေး၊ သဘောဖြူမွှေး၊ပြစ်မျိုးဝေးသည်၊
နှောင်မွှေးနှင့်နောင်။
- ၂၂၉။ မြက်-မြက်၊ ကြိုင်စွားမြက်၊ စပယ်ခက်နှင့်၊
လျှောက်မြက်မည်စိုက်။
- ၁၁၀။ မြက်-မြက်၊ သာယာချိုမြက်၊ မိန့်နှုတ်မြက်
ကို၊ ထိပ်ထက်မဉ္ဇူ။
- ၁၁၅။ မြင့်-မြင့်၊ အချစ်ကားဆင့်၊မေတ္တာမြင့်လျက်၊
နိန့်မြင့်မဖြစ်။
- ၁၀၆။ မြည်-မည်၊ ကြားမြောက်မြည်တော်၊ အမည်
ပုဒ္ဒါ သရဏဟု။
- ၁၁၀။ မတ်-မှတ်၊ သောင်းတွင်း ဝှန်းပတ်၊ မင်း
လောင်းမတ်မူ၊ တမှတ်တည်းသား။
- ၈၉။ မြောက်-မြောက်၊ ရှိမိုး ထိပ်မြောက်၊ ကြိမ်
ကြိမ်လျှောက်ရှင်၊ ဝမ်း
မြောက်ရှင်ပျော်။
- ၄၇။ မြောင်-မြောင်၊ ရွက်လျှောက် တင့်မြောင်၊
ကန်တော့မြောင်ဝယ်၊ ပြည့်
အောင်သီပြီး။

- ၂၃၃။ မှန်း-မှန်း၊ တိမ်ညိုကွန်မှန်း၊ တန်ဆောင်မှန်း
က၊ ချစ်တုံးအစ။
- ၁၃၉။ မှန်း-မှန်း၊ ရှစ်တောင် အခန်း၊ အဆင်းမှန်း
သား၊ ရင့်မှန်းနော်ခါ။

(ဃ)

- ၅၆။ ဃ-ရ၊ သာရွှင်ယုယ၊ မဆင်ရဟု၊ ရှုတဆိုတမ်း။
- ၇၃။ ဃ-ရ၊ ပန်ထွာခယ၊ တောင်းလျှောက် ဟ
သည်။ ဖူးရလွယ်ကြောင်း သည်နှစ်
ဆောင်း။
- ၁၀၂။ ဃ-ရ၊ ဆက်ပန် ခယ၊ မဆင်ရဟု၊ မွေးယူ
ကြိုင်ဆုံး။
- ၂၀၄။ ဃ-ရ၊ လျှောက်ပြန်ခယ၊ ဆန်ခဲရသည်။ ၊
တလည်းတရစ် ဘွယ်တကား။
- ၂၂၅။ ဃာ-ရာ၊ ပြဋ္ဌာန်းဒီပါ၊ တောင်လက်ယာက၊
တရာထီးဆောင်း။
- ၇၇။ ဃာ-ရာ၊ လှည့်လေလက်ယာ၊ သာရာဝတီ၊
သိန္နီမကြင်း။
- ၁၄၂။ ယု-ရူ၊ ဝတ်ရက်ယု၍၊ ရင့်ရူသားမော၊ ချစ်တော်
နှောသည်။
- ၁၂၃။ ယု-ရူ၊ ခက်ဝေလူလူ၊ ပန်းကိုယု၍၊ တူရူမြင်
လစ်။
- ၁၁၀။ ယု-ရူ၊ လင်းဇင်းရိပ်မြို့၊ နန်းတိုင်ယုမှ၊ တူရူ
ဆီတည့်။

- ၁၀၄။ ယောင်-ရောင်၊ ပျိုထွတ် ဆင်းယောင်၊ လေး
ယောက်မောင်လျှင်၊ မြဲရောင်လျှံဖုံး။
- ၇၄။ ယောင်-ရောင်၊ မြဲလားဆင်းယောင်၊ ပန်းစံ
ခေါင်ကို၊ ညိုရောင်ရှိန်လင်း
- ၉၆။ ယောင်-ရှောင်၊ သွေလွန် ယောင်ယောင်၊ ခွါ
ရှောင်လိုလို၊ ဆိုမြက်ဘီလေး
- ၂၁၉။ ယိမ်း-ရှိမ်း၊ နွဲ့လျှံကြာတိမ်း၊ နေ့တိုင်းယိမ်းသို့၊
ရှိမ်းရှိမ်းပြိုက်စက်။
- ၈၃။ ယှဉ်-ယဉ်၊ သူတို့မယှဉ်၊ နောင်တွင် ယဉ်၍၊
ရှောင်ကြဉ်သုံးထွေ။

(ရ)

- ၂၂၆။ ရ-ယ၊ မကြားစေရ၊ ယုယတတ်ဆုံး၊ မယ်
လက်ကုံးနှင့်။
- ၈၄။ ရ-ယ၊ မချမ်းစေရ၊ ပိုက်ယုယသည်၊ နှမ
ကြင်တင့်။
- ၂၂၂။ ရာ-ယာ၊ လှည့်ခေါက်ရော၊ လက်ယာရစ်
မြှောင်၊ စစ်ကိုင်းတောင်နှင့်။
- ၈၃။ ရာ-ယာ၊ ယဉ်ရှင်ရောကျွန်းအောင်ချာဝယ်၊
လက်ယာသို့ပေး။
- ၅၇။ ရာ-ယာ၊ လံမြတ်ငါးရာ၊ ရှေ့ပြည်သာဝယ်၊
လက်ယာထောင့်ယွန်း။
- ၁၂၂။ ရှာ-ရာ၊ မစုံမိုင်ရှာ၊ နောင်ခြင်းရာကို၊ တတ်
စွာအရေး။
- ၂၀။ ရိ-ရှိ၊ စေကျန်ပန်းရိ၊ သို့စဉ်ရှိလည်း၊ သတိခုံခုံ။

၁၀၁။ ရှ-ရှ၊ ပြိုရှင်းရောရှ၊ နောင်သက်စုကို၊ နှိုင်းရှ
ချေမှ။

၂၁၅။ ရှ-ရှ၊ ပျော်ခြင်းရတု၊ မိုးများရှလည်း၊ ရောရှ
တိမ်သား။

၁၆၀။ ရှ-ယူ၊ ပျော်ပါးရင့်ရှ၊ ဝတ်ရက်ယူရှ၊ မဉ္ဇူ
ရွှေနှောင်း။

၁၅၂။ ရှ-ယူ၊ အောက်မေ့တရူ၊ ရောက်ဆုယူသည်၊ ၊
ရည်တူဘက်ရန် မထင်ကို။

၉၁။ ရောင်-ယောင်၊ ဆက်ဖန်အောင်၊ ချောညို
ရောင်သည်၊ တမ်းယောင်မဟု
လှည့်လေလော။

၉၁။ ရွှေ-ရွှေ၊ ချောသပ်ပြိန်ချေ၊ ငယ်ဘော်ရွှေတို့၊
ငုံရွှေရွှေချယ်။

၁၅၄။ ရံ-ယံ၊ သိပ်သည်းချေဝံ၊ သုံးရွှေရံလျက်၊
ညယ်ပြိန်နေ။

၁၀။ ရှေး-ရေး၊ နှောင်းပြီးသည်ရှေး၊ ဆင်းပြိန်
လေးကို၊ တရေးတည်းပင်။

၁၂။ ရက်-ရွက်၊ ပြန်လည်း မရက်၊ ထိပ်ထက်
ရွက်တင်ပန်ဆင်ပန်းတူ။

၁၃၀။ ရှက်-ရက်၊ ရစ်လည် ပတ်ရှက်၊ စုံခန့်တွက်
သည်၊ ဆောင်းရက်ဝါလွန် ရာသီသော်။

၁၇၃။ ရှက်-ရက်၊ တခေါက်မြွေးရှက်၊ ကောင်းကင်
ထက်လည်း၊ သူ ရက်သူ နှေး။

၀၆။ ရှက်-ယက်၊ မူးမော်စုံမက်၊ လည်ချင်းရှက်ရှ၊
ယူယက်သည်ပို။

၂၀၀။ ရှက်-ယက်၊ ဥယျာဉ် တရှက်၊ ကြက်ယက်
ပတ်လုံးဆင်ကျုံးဆင်ရ။

၁၇၅။ ရည်-ရှည်၊ ဆက်ဆက်မရည်၊ ရက်ကြွယ်ရှည်
သည်၊ ထွေလည်နိုးလှည့် ကြာတော့၏။

၁၅၀။ ရှင်-သျှင်၊ သီတာ ယဉ်ရှင်၊ ထက်ဝန်း
ကျင်လည်း၊ ကေသျှင်မြစ်စည်း။

၁၇၉။ ရှင်-ယင်၊ ရွက်ညောင်း ညွန့်ရှင်၊ နှစ်သစ်
ယင်က၊ ကောင်းကင်ရိုက်ကြီး။

၁၀၇။ ရှင်-ရှင်၊ မြီးကြွယ် ဘုန်းအင်၊ လှများ
ရှင်ကြောင့်၊ မရှင်တိုလှည့်။

၁၀၅။ ရှင်-ယင်၊ ကိုးပါး မျက်ရှင်၊ စိမ့်မီးဆင်ရှ၊
တုယင်နှင့်ချည်း။

၁၃၆။ ရှည်-ရှည်၊ မြလား ပင်ရှည်၊ ဥယျာဉ်သည်
ဝယ်၊ ငွေရည်ဖုန်းဆွတ်။

၂၀၆။ ရှည်-ရည်၊ ညည့်အားသည်းသည်၊ ခရီးရှည်ခွဲ၊
ဆီးရည်ကျရှမ်း။

၇၉။ ရည်-ရှည်၊ နံ့သာထုံရည်၊ ဝှန်ရှည်မြစ်ကြီး၊
သေနံစီးလျက်။

၁၁၄။ ရည်-ရှည်၊ လျင်ကြောင်း ကျိုးရည်၊ ဘက်စံ
ရှည်ရှ၊ မျိုးစည်မဝေး။

၁၀၃။ ရည်-ရှည်၊ ဝတ်ရက် မှူးကြည်၊ ညာမြ
ရည်နှင့်၊ ရိုးရှည်မြတ်။

၁၀၇။ ရမ်း-ရွမ်း၊ မရှား ပည်းမွမ်း၊ ပူးခရမ်းနှင့်၊
စိမ်းရွမ်းရတု။

၈၁။ ရောင်-ယောင်၊ မစွန်းမိုးမှောင်၊ ဖြစ်ခြည်

ရောင်ဖြင့်၊ ထင်ယောင်မဆံ။

၃၆။ ရှန်း-ယွန်း၊ စက်လှည့်ပြောင်းရွန်း၊ ဖလ်ရောင်

နန်းနှင့်၊ စယွန်းဆယ်ပြန်။

၁၇၈။ ရှမ်း-ရွမ်း၊ မြနွယ် ယိုရွမ်း၊ တောတောင်

မွမ်းရွံ့၊ ဆော်ရွမ်းသွန်းလတ်။

(လ)

၁၆၁။ လာ-လွာ၊ သကြား သူဇာ၊ အစုံ လာရွံ့

ဘန်လှာနိမိတ်။

၂၂၂။ လာ-လွာ၊ ထူးလည်ထွေလာ၊ သို့ချိန်ခါဝယ်၊

သာလှာလိမ့်လော။

၁၇၉။ လမ်း-လွမ်း၊ နွေဦးသရမ်း၊ ရောက်တုံလမ်းသော်၊

ဝင်းလွမ်းရောင်ထိန်။

၁၁၃။ လျောက်-လျောက်၊ မှာလိုက်သောလျောက်၊

လျောက်တုံတဖန်၊ ပြန်အံ့

ကြံလည်း။

၄၅။ လျောက်-လျောက်၊ သံညောင်းသာလျောက်၊

ဆုသစ်လျောက်သည်။

၁၄၃။ လွတ်-လွတ်၊ ကိုယ်ဝါလွတ်သည်၊ စက်လွတ်

လေလော၊ ကြာတောဝေထက်။

နဝဒေဒရတုခွဲထား-ပြီး၏။

ဟံသာဝတီစာအုပ်တိုက်
၃၅၇-ဗိုလ်အောင်ကျော်လမ်း၊ ရန်ကုန်မြို့
တစ်အုပ် ၉ ကျပ်